





~~H. 1321~~

4<sup>o</sup>

Phys. m. 7<sup>o</sup>

~~Philos. Theol. Nat. Magia. 1005.~~

R

5.



# HENRICI COR- NELII AGRIPPÆ AB

NETTESHEYM A' CONSILIIS ET

Archivis Inditiarū sacrę CAESAREÆ

Maiestatis:

*De Occulta Philosophia Libri tres.*

CVM POSTILLIS IN MARGINE ET SVIS  
TABVLIS NOVITER ADDITIS.



HENRICI COR-

V  
E  
R  
A  
E  
F  
F  
I  
C  
I  
E  
S



N  
E  
L  
I  
I  
A  
G  
R  
I  
P  
P  
Æ

*Nihil est opertum, quod non reueletur, & occultum  
quod non sciatur. Matthæi X.*

Cum Gratia & Priuilegio Cesareæ Maiestatis ad triennium:

M D L I.



Georg. pistorius in sua Epistola de magia c. 21.  
 oſcinomantia est, q̄ daemone urgente & oriturum divinationem suscitari docet,  
 q̄ rei patratæ autor sit, & sic omisit factu, q̄ de deſent uulnus, aut  
 q̄q̄d tale fuerit. Orisum e. inter duos astantiu medio, digitos & forefem  
 suspendunt, ac deſeroe factu q̄ 6. verba, nec ſibi ipsis, nec a q̄s ſc̄ta q̄  
 ſunt: DIES MIES IESCHET BENEDOE FET, DOUVILA, ENI TENIAYS.  
 ſermonem in hoc gellut, ut reo. noſato (nam ocr ſuſpectos noſare opt)  
 gellum circūagat. ſed p̄ obliquu in ſtra e. ſuſcipi ſendens, ut rea ſhat  
 erat. in Adag. : (rimo inſinare.



Judicia Aſtrorum de ſic ſunt, ſunt de  
 occulta ſc̄ia, ſed ex c. 48. lib. 1.  
 de vanitate ſcientiaru, circa ſuam a,  
 ſunt.

(Christoph. Binder Abbas  
 Adelsberg)

Magiam ſane Corneliu miſtlatudē q̄ centone  
 ſue anagnosceſ legere ſendes, ſi duos nobiliſſi,  
 morum uirorum ſeruos ſellegeris. Joannis  
 Reuchlini Cabala, et libros tres de verbo miſi  
 ſuo: Item Joannis Pici Conſultia Comitis  
 Apologia & libros 3. Aſtologi. & eorum au  
 ſent nūa, in meritis aſis, Conſultare uen  
 abſque doctorem ſum nob̄ publicent. qua  
 laude et gloriā io a co fiat, ipſe iudicabis.  
 qui ingenioſus nimis uideri uult, in alior. lucubr  
 tionibz. Et n̄ benignu et p̄u ingenuita  
 tis, ſateri & quos ſceci, non ut ſceci ex  
 his, quos aſſigi ſceci. Pliny in ſat.  
 ad Reges.

H. Kierulff. in ſatiricis, gradus Vti. in ſatiricis, q̄. ad H. C. Agrippa  
 op. ſcriptis ſuis, ſuavis & ui bonas et Euangelista ſatiricam,  
 q̄ uerba ſatiricam uentem. Theopſicam & non nigromantiam.





NON DVBITO, quin titulus libri nostri de Occul-  
 ta Philosophia, siue de Magia, raritate sua q̄ plurimos  
 alliciat ad legendum, inter quos nonnulli obliquæ opi-  
 nionis mente languidi, multi etiam maligni & in inge-  
 nium nostrum ingrati accedēt, qui temeraria sua igno-  
 rantia magiæ nomen in deteriore partem accipien-  
 tes, vix conspecto titulo clamabunt nos vetitas artes  
 docere, hæresum semina iacere, pijs auribus offendiculo, præclaris inge-  
 nijs scandalo esse, maleficum esse, superstitiosum esse, dæmoniacum esse,  
 magus qui sim. Quibus si respondeam magum apud literatos viros non  
 maleficum, non superstitiosum, non dæmoniacum sonare, sed sapientem,  
 sed sacerdotem, sed prophetam: Sibyllas magas fuisse, proinde de Chri-  
 sto tam apertissime prophetasse: iam vero & magos ex mirabilibus mū-  
 di arcanis, ipsius mundi autorem Christum cognouisse natū, omniumq̄;  
 primos venisse ad illum adorandum, ipsumq̄; magiæ nomen acceptum  
 philosophis, laudatum a theologis, etiam ipsi euangelio non ingratum.  
 Credo ego istos tam pertinacis supercilij censores Sibyllis & sanctis ma-  
 gis, & vel ipso euangelio prius sibi interdicturos, q̄ ipsum magiæ nomen  
 recepturi sint in gratiam, adeo conscientia suæ consulentes, vt nec A-  
 pollo, nec Musæ omnes, neq̄ angelus de cœlo me ab illorum execratio-  
 ne vindicare queant. Quibus & ego nunc consulo ne nostra scripta le-  
 gant, nec intelligant, nec meminerint: nam noxia sunt, venenosa sunt, A-  
 cherontis ostium est in hoc libro, lapides loquitur, caueant ne cerebrum  
 illis excutiat. Vos autem qui equa mente ad legendum venitis, si tãtam  
 prudentiæ discretionem adhibueritis, quantam in melle legendo apes,  
 iam securi legite, puto nanque vos & utilitatis haud parum, & volupta-  
 tis plurimum accepturos. Quod si qua repereritis, quæ vobis non pla-  
 ceant, mittite illa, nec vtimini: nam & ego vobis illa non probq̄, sed nar-  
 ro. Cætera tamen propterea non respuite, nam & medicorum volumi-  
 na inspicientibus contingit cum antidotis & pharmacis simul etiam ve-  
 nena legere. Fateor præterea magiam ipsam multa superuacua, & ad  
 ostentationem curiosa docere prodigia, simul hæc vt vana relinqui-  
 te, causas tamen illorum ne ignorare. Quæ vero ad hominum utilita-  
 tem, ad auertendos malos euentus, ad destruendum maleficia, ad curan-  
 dos morbos, ad exterminanda phantasmata, ad conseruandum vitæ,  
 honoris, fortunæ dexteritatem, sine Dei offensa, sine religionis iniu-  
 ria fieri possunt: quis illa non tam utilia censeat, quàm etiam necessa-  
 ria? Sed quia admonui vos, multa me narrando potius quàm assir-  
 mando scripsisse: sic enim opus esse visum fuerat quo pauciora præte-  
 riramus, multa insuper Platoniorum ceterorumq̄ gentilium Philo-  
 sophorum placita secuti sumus, vbi instituto nostro scribendi suggere-  
 bant argumentum: ideo si alicubi erratum sit, siue quid liberius dictum



ignoscite adolescentiæ nostræ, qui minor q̃ adolescentis hoc opus com-  
posui, vt possim me excusare ac dicere, dum eram paruulus, loquebar vt  
paruulus, sapiebam vt paruulus: factus autem vir euacuauī quæ erāt par-  
uuli: ac in libro nostro de Vanitate ac incertitudine Scientiarum, hunc li-  
brum magna ex parte retractaui. Sed hic me iterum forte redarguetis  
inquiētes: Ecce iuuenis scripsisti, & senex retractasti, vt quid ergo edidi-  
sti? Fateor iuuenis admodum hos libros scribere aggressus sum, spe ta-  
men illos aliquando correctiores locupletioresq; emissurus, atq; ea cau-  
sa Ioanni Tritemio Abbati Neapolitano quondam Spanhemensi, viro  
arcanarum rerum admodum industrio, primum illos obtuli corrigēdos.  
Contigit autem postea, vt interceptum opus, priusq̃ illi summam ma-  
num imposuisse m, corruptis exemplaribus truncum & impositum cir-  
cumferretur, atq; in Italia, in Gallia, in Germania, per multorum manus  
volitaret, iamq; nonnulli impatientius nescio an impudentius, ipsum in-  
forme opus sub prælum exponere volebant, quo vno perculsus malo,  
ipse edere constitui, cogitans minus periculi fore, si libri isti paulo casti-  
gationes mea manu prodirent, q̃ si laceri per incondita fragmenta inuul-  
garentur per manus aliorum. Præterea nullum nefas ratus, si iuuentutis  
meæ specimen perire non finerem. Addidimus autem nonnulla capitu-  
la, inseruimus etiam pleraq; quæ prætermittere incuriosum vide-

batur, quod curiosus Lector ex ipsius phrasis inæqualitate fa-

cile deprehendere poterit, nolimus enim opus ipsum

totum innouare, & (vt aiūt) totam telam retexere,

sed paululum castigare, atq; aliquid splēdoris

infundere. Quapropter iterū nūc quæso

te candide Lector, ne de præsentī

tēpore editiōis ista libres, sed

veniā des curiosę iuuen-

tuti, si quid forte se-

cus q̃ placeat

in istis de-

prehen-

des.



REVERENDISSIMO IN CHRISTO PATRI,  
ac Principi Illustrissimo Hermano è comitibus Vuyde, Dei gratia  
Sanctæ Coloniensis Ecclesiæ Archiepiscopo, sacri Romani  
Imperij Principi Electori, & per Italiam Archicancella  
rio, Vuestphalię & Angarię Duci, &c. Sacrosanctę  
Romanæ Ecclesiæ Legato nato, & in pontifi  
calibus Vicario generali, Hēricus Cor  
nelius Agrippa ab Nettefzheym.  
S. D.



A E S T illustris famæ tuę celebritas reuerendissime  
& illustrissime Princeps, ea virtutum tuarum magnitu  
do & doctrinæ splendor, & frequens optimarum lite  
rarum exercitium, & cum solida prudentia grauis ora  
tio, & elegans dicendi promptitudo, multarum rerum  
cognitio, constans religio, ac mores laudatissimi, qui  
bus supra communem aliorum consuetudinem prædi  
tus es: taceo priscas eminentis nobilitatis imagines, ac diuitiarum cum an  
tiquarum tum nouarum thesauros, amplitudinem dominię, sacrarumque  
dignitatum mitras, quorum etiam præstantia antestas cum corporis decē  
ti forma ac robore: Quæ licet omnia maxime sint, ego te tamen his om  
nibus longe maiorem existimo heroicis illis & superillustribus tuis vir  
tutibus, quibus sane effecisti, vt quanto quisq; doctior est, ac virtutū amā  
tior, tanto magis beneuolentię tuę sese cupiat insinuari, vnde & ipse etiā  
illud decus tuum petendum mihi constitui, sed Parthorum more, hoc in  
quam est, non sine munere. Quem equidem salutandi Principis morem  
a priscorum vsq; sæculis in hæc nostra tempora deriuatum, & adusq; huc  
obseruatum videmus. Cumq; viderem alios quousq; viros egregie do  
ctos, doctrinarum suarum pulchris magnisq; muneribus te ornare, ne so  
lus ego velut cultus & venerationis tuę desertor, ad tuam amplitudi  
nem vacuis manibus applicare ausim: cogitabundus ac circumspectus, in  
cella mea libraria, quo munere te tam insignem Principem condonare  
possem, en inter recondita offerebant sese subito libri de Occulta Philo  
sophia, siue de Magia, quos iuuenis admodum scribere aggressus, & iam  
multis annis velut oblitus intermiseram: mox tuę amplitudinis venera  
tione ad illos consummandos, velut ad vota reddenda properaui. Sane  
q; persuaderem mihi, nihil me tibi gratius dare posse, q̃ antiquissimæ ab  
strusissimæq; doctrinæ nouum opus, opus inquam curiosæ iuuentutis no  
stræ, sed antiquitatis doctrinam, ausim dicere a nullis hætenus restituere  
tentatam. At tamen non in hoc tibi ascribuntur hæc nostra, quod te di  
gna sint: sed vt patefaciant mihi aditum ad beneuolentiam tuam. Quæso  
itaq; si non est improbum, habeant apud te quandam excusationem.  
Omnia tibi vota præfaturus, si hæc iuuentutis meæ studia, tuę amplitu  
diniis auspicio in notitiam veniant, ac fugata inuidia perennitatis iure il  
A iij



lorum remaneat memoria nobis ad fructum bonæ conscientiae, cum  
plura in illis etiam seniori mihi visa sint cum utilissima, tum cognitu  
necessaria. Habes itaq; opus non tam iuventutis, quàm etiam præsên-  
tis ætatis nostræ, multa siquidem iuuenilis operis errata casti-  
gavi, multa compluribus locis interfulsi, multis capitibus  
adauxi, quæ ipsa orationis inæqualitate facile de-  
prehendi possunt, atq; sic cognosces me oëm  
ætatem meam tuis obsequiis fore deuo-  
tum. Vale, fœlicis Colonię fœlicis-  
simus Princeps. Ex Mechlinia.  
Anno M D XXXI.  
Mense Ianuario.

### TABVLA RETRACTATIONVM.

De magia in generali.	folio. 187.
De magia naturali.	eodem.
De magia mathematica.	eodem.
De magia venefica.	188
De goetia & necromantia.	eodem.
De theurgia	189.
De cabala.	190.
De præstigijs.	191.



CAPITVLORVM OM-  
NIVM QVAE IN HOC OPERE  
CONTINENTVR, ELENCHVS

PRIMI LIBRI ELENCHVS.

**Q**UOMODO a triplici mundo Magi  
virtutes colligant, tribus his libris mon-  
strabitur. Cap. 1. folio. 1  
Quid sit Magia, quæ eius partes, & qualem oporteat esse Magiæ professorem. c. 2. eodem  
De quatuor elementis & eorundem qualitatibus & in seinuicem permixtionibus. c. 3. 2  
De triplici elementorum ratione consideranda. cap. 4. eodem  
De mirabilibus ignis, ac terræ naturis. ca. 5. 3  
De admirandis aquæ, & aeris atque ventorum naturis. cap. 6. 4  
De generibus compositorum, quomodo se habeant ad elementa, atque quid elementis ipsi conueniat cum anima & sensibus, & moribus. cap. 7. 6  
Quo elementa sunt in cœlis, in stellis, in dæmonibus, in angelis, in ipso denique deo. cap. 8. 6  
De virtutibus rerum naturalium ab elementis proxime dependentibus. ca. 9. 7  
De virtutibus rerum occultis. ca. 10. 8  
Quomodo virtutes occultæ infunduntur rerum speciebus ab ideis, per rationes animæ mundi, stellarumque radios: & quæ res hac virtute magis abundant. cap. 11. 8  
Quo diuersis indiuiduis, etiam eiusdem speciei, diuersæ virtutes influunt. cap. 12. 9  
Vnde proueniāt virtutes rerum occultæ. 13. eodē  
De spiritu mundi quis sit, & quod sit vinculum occultarum virtutum. c. 14. 10  
Quomodo debemus inuestigare, & experiri virtutes rerum, per viam sumptam a similitudine. cap. 15. 11  
Qualiter diuersarum virtutum operationes trāsfundantur ab vna re in aliam, & sibi mutuo communicantur. cap. 16. 12  
Qualiter per litem & amicitia virtutes rerum inuestigandæ & experiundæ sunt ca. 17. eodē  
De inimicitiarum inclinationibus. ca. 18. 13  
Quomodo inuestigandæ & experiundæ sint rerum virtutes, quæ illis a tota specie insunt, aut particulari ipsius indiuidui dono alicui sunt agnatæ. ca. 19. 14  
Quod virtutes naturales quibusdā insunt per totam suam substantiam, quibusdā vero in certis suis particulis aut membris. cap. 20. eodem  
De virtutibus rerum quæ insunt ipsis in vita-

tantum, & quæ remaneant in illis etiam post interitum. ca. 21. 15  
Quomodo res inferiores subsunt corporibus cœlestibus, & quomodo humanum corpus ipsaq; hominum exercitia & mores, stellis atq; signis distribuuntur. ca. 22. eodem  
Quomodo cognoscendum, quibus stellis res naturales subsunt, atque quæ res sunt solares. cap. 23. 17  
Quæ res subsint Lunæ. cap. 24. 17  
Quæ subsint Saturno. ca. 25. 18  
Quæ sunt Ioualia. cap. 26. eodem  
Quæ referunt Martem. cap. 27. eodem  
Quæ sint Venerea. cap. 28. 19  
Quæ sequuntur Mercurium. ca. 29. eodem  
Quod totus sublunaris mundus, & quæ in eo sunt, planetis distribuitur. ca. 30. eodem  
Qualiter prouinciæ, & regna planetis distribuuntur. cap. 31. eodem  
Quæ subsint signis, ac stellis fixis, earumq; imaginibus. cap. 32. 20  
De signaculis & characteribus rerum naturalium. cap. 33. 21  
Quomodo per res naturales earumq; virtutes, possumus allicere & attrahere influxus atque virtutes corporum cœlestium. ca. 34. 22  
De commixtionibus rerum naturalium adinuicem earumq; vtilitate. cap. 35. eodem  
De vnione rerum commixtarum, atque introductione nobilioris formæ vitæ sensibilibus. cap. 36. 23  
Quo certis quibusdā præparamentis naturalibus & artificialibus, cœlestia quædam & vitalia dona desuper trahimus. c. 37. eodem  
Quo dona, non solum cœlestia & vitalia, verumetiam intellectualia quædam & diuina desuper suscipere possumus. cap. 38. 14  
Quod certis quibusdam mundi materiis mundana numina, & horum numinum ministros dæmones allicere possumus. cap. 39. eodem  
De ligationibus cuiusmodi sunt, & quibus modis solebant fieri. cap. 40. 25  
De veneficiis eorundemq; potentia. c. 41. eodē  
De quorundam veneficiorum admirandis virtutibus. cap. 42. eodem  
De suffitibus, & earum ratione & potentia. c. 43. 27  
Compositio quorundam suffituum planetis a commodatorum. cap. 44. 28  
De collyriis, vnctionibus, phyltris, eorumq; virtutibus. cap. 45. eodem  
De alligationibus, & suspensionibus, physicis. cap. 46. 29  
De anulis & eorum compositionibus. c. 47. eodē



De locorum virtutibus, & quæ loca cuiq; stella  
ram correspondent. ca. 48. 30  
De lumine & coloribus, de lychnis & lampadi  
bus, & qui colores, quibus stellis, domibus &  
elementis distribuuntur. ca. 49. 31  
De Fascinatione, atq; eius artificio. c. 50. 32  
De certis obseruationibus, admirandas virtutes  
producentibus. cap. 51. folio eod.  
De vultu, ac gestu, corporisq; habitudine & figu  
ra, & quæ ex his quibus stellis respondeant,  
vnde physiognomia, & metoposcopia, &  
chiromantia, diuinationum artificia, sua fun  
damenta habeant. cap. 52. fol. 33  
De diuinatione auspicioꝝ, & augurioꝝ 53. 34  
De diuersis quibusdam animantibus, & aliis re  
bus, quam in auguriis significationem ha  
beant. cap. 54. 35  
Quomodo verificantur auspitia per lumen sen  
sus naturæ, ac de eius experiundæ aliquot re  
gulis. cap. 55. 37  
De aurispicina fulgurū, & fulminū, & quō por  
tenta & prodigia interpretāda sint. ca. 56. 39  
De Geomantia, Hydromantia, Aeromantia,  
Pyromantia quatuor elementorum diuina  
tionibus. ca. 57. eodem  
De mortuorum reuiuiscencia, de longæua dor  
mitione atq; inedia. ca. 58. 40  
De diuinatione, quæ p somnia fit. c. 59. 42  
De furore & diuinationibus, quæ in vigilia fiūt,  
de melancholici humoris potētia, quo etiam  
dæmones nonnunquam in humana corpora  
illiciuntur. ca. 60. eodem  
De formatione hominis, de sensibus exteris &  
intimis ac mente de triplici aīæ appetitu, ac  
passionibus voluntatis. ca. 61. 43  
De passionibus animi, & earum origine, diffe  
rentia & speciebus. ca. 62. 44  
Quomodo passiones animi mutāt corpus pro  
prium permutando accidentia, & mouendo  
spiritum. cap. 63. 45  
Quō passiones animi immutāt corpus per mo  
dum imitationis a similitudine. Itē de trans  
formatione ac translatione hoīum, & quas  
vires vis imaginatiua non solum in corpus,  
sed etiam in animā obtineat. ca. 64. eodem  
Quomodo passiones animi etiam operātur ex  
tra se in corpus alienum. ca. 65. 46  
Quod passiones aī plurimū iuuantur ab oppor  
tunitate cœlesti, & q̄ necessaria sit in omni  
opere, ipsa animi constantia. ca. 66. 47  
Quomodo aīus humanus pōt coniungi cū cœle  
stium animis, & intelligentiis, atq; simul cum  
illis mirabiles quasdam virtutes rebus infe

rioribus imprimere. ca. 67. eodem  
Quō animus noster pōt pmutare & ligare res  
inferiores ad id quod desiderat. c. 68. 48  
De sermone atq; virtutibus verboꝝ. c. 69. eodē  
De virtute proprioꝝ nominum. ca. 70. 49  
De sermonibus cōplexis, & carminib⁹ incantamē  
torūq; virtutibus & astrictionibus. c. 71. 49  
De incantamētoꝝ mirabili potētia. c. 72. 50  
De virtute scripturæ, & de imprecationibus &  
infracriptionibus faciendis. c. 73. 51  
De pportione corrūdentia, reductione līræ ad  
signa cœlestia & planetas s̄m varias linguas  
cum tabella hoc indicante. c. 74. eodem  
CAPITVM LIB. II. ELENCHVS.  
**D**E necessitate mathematicarum disciplina  
rum, atq; de mirandis multis operibus,  
quæ solis mathematicis artibus perpe  
trantur. cap. 1. folio. 53  
De numeris eorūdeq; potētia & virtute. c. 2. 54  
Quātas virtutes numeri possideāt in rebus cum  
naturalibus tū transnaturalibus. c. 3. eodem  
De vnitare & eius scala. ca. 4. 55  
De dualitate & eius scala. ca. 5. 56  
De triade & eius scala. ca. 6. eodem  
De quaternario & eius scala. cap. 7. 57  
De quinario & eius scala. cap. 8. 60  
De senario & eius scala. cap. 9. eodem  
De septenario & eius scala. cap. 10. 61  
De octonario & eius scala. cap. 11. 65  
De nouenario & eius scala. cap. 12. 66  
De decade & eius scala. cap. 13. 67  
De vndenario & duodenario cū duplici duode  
narii scala Cabalistica & Orphica. c. 14. 69  
De numeris qui supra duodenariū sunt, eorūq;  
potentia & virtutibus. cap. 15. 72  
De numerorum notis in certis gesticulationib⁹  
constitutis. cap. 16. 73  
De variis numerum notis apud Romanos, ob  
seruatis. cap. 17. 74  
De notis Græcorum. cap. 18. 75  
De notis Hebræoꝝ & Chaldæoꝝ, & quibusdā  
aliis Magoꝝ notis. cap. 19. eodem  
Qui numeri literis attribuuntur, atq; de diuina  
tione per eosdem. cap. 20. 76  
Qui numeri quibus diis sacri sunt, & qui quibus  
elementis adscripti. cap. 21. 77  
De planetarū mensuris, earūq; virtutibus & for  
mulis, & quæ illis præficiant, diuina nomina,  
intelligentiæ & dæmonia. cap. 22. eodem  
De Geometricis figuris atq; corporibus qua vir  
tute in magia polleant, & quæ quibus elemē  
tis conueniant atq; cœlo. cap. 23. 82  
De Musicali harmonia, eiusq; viribus ac poten



tia. cap. 24. 83  
 De sono atq; concentu, & vnde illis mirabilitas  
 in operando. cap. 25. 84  
 De conuenientia eorum cum cœlestibus. & qui  
 concentus quicq; soni singulis stellis respon-  
 deant cap. 26. eodem  
 De humani corporis proportionem & mensuram  
 harmoniaq; cap. 27. 86  
 De animæ humanæ compositione & harmo-  
 nia. cap. 28. 91  
 De obseruatione cœlestium, in omni opere Ma-  
 gico necessaria. cap. 29. 92  
 Quando planetæ sunt potentioris influentiæ.  
 cap. 30. eodem  
 De obseruatione stellarum fixarum, earumque  
 naturis. cap. 31. eodem  
 De Sole & Luna eorūq; magicis rōnib⁹. 32. 93  
 De xxviii. mansionibus Lunæ earundemq; vi-  
 ribus. cap. 33. 94  
 De vero cœlestium motu in octaua sphæra ob-  
 seruando, ac de ratione horarum planetaria-  
 rum. cap. 34. 95  
 Quomodo res quæq; artificiales vt imagines &  
 figilla similiaq; virtutem aliquam sortiantur  
 a corporibus cœlestibus cap. 35. 96  
 De imaginibus Zodiaci, quas insculptæ a suis  
 stellis concipiant virtutes. cap. 36. eodem  
 De imaginibus Saturni. cap. 38. 98  
 De imaginibus Iouis cap. 39. eodem  
 De imaginibus Martis. cap. 40. eodem  
 De imaginibus Solis ca. 41. 99  
 De imaginibus Veneris. cap. 42. eodem  
 De imaginibus Mercurii. cap. 43. eodem  
 De imaginibus Lunæ ca. 44. eodem  
 De imaginibus capitis & caudæ, draconis Lu-  
 næ. cap. 45. eodem  
 De imaginibus Mansionum Lunæ. ca. 46. 100  
 De imaginibus stellarū fixarū beheniarū. 47. 101  
 De figuris geomanticis, quæ inter imagines &  
 characteres mediæ sunt, & earundem tabu-  
 la cap. 48. eodem  
 De imaginibus, quarum figura est non ad simi-  
 litudinem alicuius figuræ cœlestis, sed ad si-  
 militudinem illius quod desiderat animus o-  
 perantis. cap. 49. 102  
 De obseruationibus quibusdam cœlestibus, &  
 practica quarundā eiusdē imaginū. 50. eodē  
 De characteribus qui ad cœlestium normā imi-  
 tationemq; fabricati sunt, & quō ex geoman-  
 ticis figuris deducantur cum earundem tabu-  
 la. cap. 51. 104  
 De characteribus qui a rebus ipsis similitudine  
 quadam abstrahuntur. cap. 52. 105

Quod nulla diuinitio sine astrologia sit perfe-  
 cta. cap. 53. 106  
 De sorte, & quando, ac vnde illi diuinationis vir-  
 tus contingat. cap. 54. eodem  
 De anima mundi & cœlestium, iuxta traditio-  
 nes poetarum & philosophorum. c. 55. 107  
 Idem confirmatur ratione. ca. 56. eodem  
 Quod aia mūdi ac cœlestes a æ sint rōnales, ac  
 mentē participantes diuinam. ca. 57. 108  
 De nominibus animarum cœlestium, eorundēq;  
 dominio in hunc inferiorem mundum vide-  
 licet hominem cap. 58. eodem  
 De septem mundi gubernatoribus planetis, eo-  
 rundemq; variis nominibus, magicis sermo-  
 nibus deferuentibus. cap. 59. 109  
 Quod humanæ imprecationes naturaliter im-  
 primunt suas vires in res exteriores. Et quō  
 animus humanus per singulos dependentia-  
 rum gradus ascendit in mundum intelligibi-  
 lem, sitq; similis spiritibus & intelligentiis sub-  
 limioribus. cap. 60. 110  
 CAPITVM LIB. III. ELENCHVS.  
 De necessitate, virtute & vtilitate religio-  
 nis. Cap. 1. folio. 113.  
 De silentio & occultatione eorum, quæ  
 secreta in religione sunt. cap. 2. eodem  
 Quæ dignificatio requiratur, vt q; euadat in ve-  
 rum Magū, & mirandoꝝ opatorem. c. 3. 114  
 De duobus ceremonialis Magiæ adminiculis,  
 religione & superstitione. ca. 4. 115  
 De tribus ducibus religionis, qui nos ad verita-  
 tis semitam perducunt. cap. 5. 116  
 Quomodo his ducibus anima humana scandit  
 in naturam diuinam, efficiturq; miraculorū  
 effectrix. cap. 6. 117  
 Necessariam esse Mago veri dei cognitionem,  
 & quid de deo veteres senserunt Magi atq;  
 philosophi cap. 7. eodem  
 Quid de diuina trinitate veteres senserint philo-  
 sphi. cap. 8. 118  
 Quæ sit vera de deo & sanctissima Trinitate or-  
 thodoxa fides. cap. 9. 119  
 De emanationib⁹ diuinis quas Hebræi Nume-  
 rationes, alii attributa, Gentiles, deos & numi-  
 na nuncupabāt: deq; decē Sephiroth, ad decē  
 sacratissimis dei noib⁹ illis p̄sidentibus, eo-  
 rundemq; interpretatione. cap. 10. eodem  
 De diuinis nominibus, eorundemq; potentia &  
 virtute. cap. 11. 121  
 De influxu diuinorum nominum per singula  
 media in hæc inferiora. cap. 12. 124  
 De membris dei, & de eorum in nostra mem-  
 bra influxu. cap. 13. 125



De diis gentium, & animis cœlestium corporum,  
& quibus nominibus, quæ loca olim sacra  
fuerunt. cap. 14. 126

Quid de animabus cœlestibus nostri sentiunt  
Theologi. ca. 15. 127

De intelligentiis & dæmonibus, ac triplici illo-  
genere, eorūq; cognomētis variis, deq; infer-  
nis & subterraneis dæmonibus. c. 16. 128

De eisdem iuxta Theologorū sñas. c. 17. 129

De ordinibus malorum dæmonum, eorundēq;  
casu & naturis variis. cap. 18. 130

De corporibus dæmonum. ca. 19. 132

De infestatione maloꝝ dæmonum, & custodia  
nobis adhibita bonoꝝ dæmonum. c. 20. 132

De obsequendo proprio genio, eiusque natura  
indaganda. cap. 21. 133

Triplicem vniuscuiusq; hoīs custodem esse, & a  
quibus singuli procedant. ca. 22. 134

De lingua angelorum, eorūq; cum inter se tū  
nobiscum colloctionibus cap. 23. 135

De noībus spirituum, eorūq; varia impositione  
deq; spiritibus qui præsunt stellis, signis, car-  
dinibus cœli, & elementis. cap. 24. 136

Quomodo Hebræorum Mecubales sacra ange-  
loꝝ noīa e sacris scripturis eliciant, atq; de se-  
ptuagintaduobus angelis qui ferunt nomen  
dei cum tabulis ziruph, & commutationum  
literarum & numerorum. ca. 25. 137

De inueniendis noībus spūum & geniorum a di-  
spositione corporum cœlestium. c. 26. 142

De arte calculatoria nominum eiusmodi ex tra-  
ditione Cabalistarum. cap. 27. 142

Quo nonnunq; spirituum noīa accipiūtur a re-  
bus ipsis quibus perficiuntur. ca. 28. 144

De characteribus & sigillis spūum. c. 29. 145

Alius charactericandi modus, a Cabalisticis tra-  
ditus. cap. 30. eodem

Adhuc alius characterum modus, atq; de signa-  
culis spirituum, quæ sola reuelatione recepta  
sunt. cap. 31. 147

Quomodo alliciantur a nobis boni dæmones,  
& quomodo malidæmones a nobis conuin-  
cantur. cap. 32. 148

De vinculis spirituum, eorūq; adiurationibus  
& exterminis. ca. 33. 149

De ordine aiastico atq; heroibus. cap. 34. 150

De diis mortalibus atq; terrenis. ca. 35. 151

De homine quomodo creatus ad imaginem  
dei. cap. 36. eodem

De anima humana, & per quæ media iungatur  
corpori cap. 37. 154

Quæ diuina dona homo desup a singulis cœloꝝ

& intelligētiarū ordinib⁹ accipiat. c. 38. eodē

Quomodo superni influxus cum sint natura bo-  
ni, in istis inferioribus deprauantur, & ma-  
lorum causæ efficiantur. ca. 39. 155

Quod vnicuiq; homini impressus est character  
diuinus, cuius vigore potest pertingere ad  
operandum mirabilia. ca. 40. 156

Quid de homine post mortem, opiniones va-  
riæ cap. 41. 157

Quibus rōnibus Magi & Necromātes mortuoꝝ  
aīas euocare se posse putabant. c. 42. 162

De humanæ animæ potestate, in mente, ratio-  
ne & idolo. ca. 43. 163

De gradibus animarum, & earundem interitu,  
aut immortalitate. cap. 44. 165

De vaticinio & furore. ca. 45. eodem

De prima specie furoris a Musis. ca. 46. 166

De secunda specie a Dionysio ca. 47. 167

De tertia spē furoris, ab Apo line. c. 48. eodē

De quarta spē furoris a Venere. ca. 49. eodem

De raptu & extasi, & vaticiniis quæ is qui mor-  
bo comitali & syncopi corripuntur, & quæ  
agonizantibus contingunt. c. 50. eodem

De somnio prophetico ca. 51. 169

De sortibus & notaminibus certam oraculorū  
vim possidentibus. ca. 52. 170

Quomodo se disponere debeat volens suscipe-  
re oracula. ca. 53. 171

De munditia & quō obseruanda. ca. 54. 172

De abstinentia & ieiuniis, & castitate, solitudine,  
& animi tranquillitate atq; ascensu. c. 55. 173

De pœnitentia & eleemosyna. ca. 56. 174

De his quæ extrinsecus administrata ad expia-  
tionem conducunt. ca. 57. eodem

De orationibus & votis. ca. 58. 175

De sacrificiis & oblationibus, eorūq; generi-  
bus & modis. ca. 59. 176

Quas imprecationes & ritus veteres adhibere so-  
lebant sacrificiis & oblationibus c. 60. 177

Quomodo hæc tum ad deum tum ad inferiora  
nomina adhibenda sunt. c. 61. 178

De cōsecrationibus & earū rōne. c. 62. eodem

Quæ dicantur sacra, quæ consecrata: & quomo-  
do hæc se habeant inter nos atq; diuos, ac de  
sacris temporibus. cap. 63. 179

De religiosis quibusdam obseruationibus, cere-  
moniis & ritibus suffituum, vnctionum & si-  
milium. cap. 64. 181

Operis totius conclusio. 184



# INDEX RERVM notabiliū ex toto ope- re collectus & literario ordine compositus.

## De litera A.

<b>A</b> Bacuc, Danielis, & petri hi- storia. folio 163	Ad assistentię demonum ratio. 18	Anafarchi constantia. 164
Ab angelis ordinibus homo qd capiat. 155	Aduersorum planetarum effe- ctus. 156	Angeli boni bonis conciliantur operibus. 24
Ab aialibus colligēda, illis viuē- tibus, auferri debent. 15	Ad voti perfectionem duo re- quiruntur. 175	Angeli desertores. 129
Ab aialibus quæ sumantur. 36	Aer qui. 4	Angeli duodecim signis præsidē- tes. 136
Abbatris tritenii tractatus 136	Aeris figura. 83	Angeli fauentes. 124
Abeda. 21. lunę mansio. 95	Aeris natura. 2	Angeli mansionum lunę. 136
Abnahaia. 19. lunę mansio. 95	Aeris qualitas. 2	Angeli nocentes. 124
Abacadabra. 122 123	Aeromantia. 40	Angeli planetis præsidentes. 136
Abramus, Isaac, & alii a Deo eleuati. 135	Aegyptiorum sacrificia. 177	Angeli prauaricatio. 131
Abstinentia, ieiunium, castitas & solitudo 173	Aether quid & vnde. 119	Angeli septuagintaduo defferen- tes nomen dei. 138
Ab vno Adamo mors. 55	Aethiopum reges. 91	Angelorū distinctio triplex. 129
Ab vno Christo vita. 55	Agnus pro Christo. 180	Angelorū lingua, eorumq; col- locationes. 135
Accipitris augurium. 36	Agrapha quinta decima lunę mansio. 95	Angelorum nomina vnde. 124
Achala 19. lunę mansio. 95	Agrię fontis mira. 4	Angelorum officium. 124
Achab cum Iezabele 186	Alberti magni caput eneu 187	Angelorum ordines. 66
Actus apostolorum. 163	Alberti magni speculum. 102	Angelorum quorundam nomi- num expositio. 136. 167
Adamantina Solis imago. 99	Albotham vigesima octaua lu- nę mansio. 95	Angelorum sermo. 135
Adamas magneti lapidis con- trarium. 10	Alcharia vigesima septima lu- nę mansio 95	Angelorum scriptura. 104
Adami ptās ante pcām. 156	Alchataya quinta lunę mā. 94	Anguem eneu sibilare. 187
Ad comprimendum canum la- tratus. 15	Alchil 17. lunę mansio. 95	Anguium auspicia. 37
Ad dentium dolores. 15	Alchaia. 6. lunę mansio. 94	Animæ conuenientia cum ele- mentis. 91
Ad diuinorū somnioꝝ susceptio- nem quę requirantur. 170	Aldimach. 7. lunę mansio. 94	Animæ decus. 106
A deo virtutes omnes. 112	Aldebaram 4. lunę mansio. 94	Animę & corporis vinculū. 84
Ad fugandos demones. 101	Alexandri magni ortus. 35	Animæ humanæ compositio, & armonia. 91
Ad fugandum animalia. 103	Alexandri magni splendor. 164	Animæ idolum quid. 164
Adonai. 121	Algelebh. 10. lunę mansio. 94	Animæ motus. 111
Adonai melech. 121	Alhayre tertia decima lunę mā sio. 94	Animę nobilis quadruplex ope- ratio. 165
Adonai sabaoth. 121	Alius consecrandi & expiandi ritus. 179	Animæ prauæ in bruta præcipi- tantur. 159
Adoratio. 175	Alligationes, & inuolutiones quō fieri debeant. 29	Animæ post mortem opera- tio. 158
Adorationes & vota. 175	Allegationes, & suspēiones phy- sicæ. 29	Animæ proportio. 91
Ad placandum deū necessaria sunt sacrificia. 177	Allothaim. 2. lunę man. 94	Animę purę cognitio. 117
Ad quę cōfugerē debeamus. 186	Alnath. 1. lunę mansio. 94	Animæ quō fiant demones. 145
Adraftia. 157	Alnaza. 8. lunę mansio. 94	Animę reminiscētia. 158
Ad restringendū sanguinis flu- xum. 13	Alpharg. 26. lunę mansio. 95	Animæ sensus. 60
Ad assistentium ordo. 130	Altah decima octaua lunę man sio. 95	Animæ ter in hanc vitam re- deunt. 157
	Ambrosius de animarum habi- taculo. 161	Anima a corpore soluta omnē locum & tempus compre- hendit. 169
	A minoribus quæ auguria su- mantur. 36	Anima bona. 158
	Amor. 116. cur cæcus. 168	Anima hominis. 165
	Amoris figurę. 105	Anima humana per quę media iungatur corpori. 154
	Amor Medee per somniū. 46	
	Amplexę imagines. 102	



ANIMA humana quibus ducibus scandit in naturā diuinā effici turq; miraculoꝝ effectrix. 117	animi passionē in alienū cor- pus operantur. 46	arietis facies. 96
ANIMA humana qbus constet. 163	animi passionē mortem nonnū quam inferunt. 45	arimet quarta decima Lunę mā sio. 94
ANIMA mundi. 108. & cœlestiū iuxta poetarū, & philosopho rum traditiones. 107	animi passionē quō mutant p- priū corpus. 45	ars mira. 167
ANIMA mala. 158	animus quō expiandus. 172	artificiosa multa & miranda. 753
anima naboth. 159	antæi tumulus. 182	artificiales res virtutem a cœ- lestibus corporibus sortiun- tur. 96
ANIMA stans, & non cadens. 168	antiqui philosophi qui de ma- gia scripserunt. 187	artificum mira. 53
ANIMA stellarum, atq; elemento- rum. 107	anuli somniorum. 103	assa fœtida cum aliis fumigatio nibus. 100
animalia ad vitam reuocari pos- sunt, homo non ita. 24	anulorum compositio. 30	asbesti lapidis natura. 7
animalia lunaria. 17	anulus lydorum regis. 30	asbesti lini natura. 7
animalia Marti sacra. 18	antiochi signum. 148	ascani prodigium. 39
animalia Mercurio subdita. 19	APIO mortuorum tumuli sterne- bantur. 18	asini omen. 36
ANIMALIA, quæ cantu delectantur. 83	APIUM coronamētis olim inter- dictum. 18	asparagorū satio mira. 20
animalia quædam in auguriis præcipua. 35	a planetis quid nam homo ac- cipiat. 154	astrologiæ laus. 106
animalia Veneri dicata. 19	apollonii tyanei doctrina mi- ra. 38	astriktionē, cantamentorūq; & verborum virtutes. 49
animalium antipathia, atq; dissi- dium. 13	apostolorum sortes. 171	athanasii de angelis opio. 129
animalium cum aliis rebus ami- citia. 12	apostolorum vera nomina. 151	atheī anima. 159
animalium cum elementis con- uenientia. 6	apuleius de Ioue. 118	athorayē tertia lunę mansio. 94
animalum natura. 6	apum omen. 36	attri dies. 181
animalium omnium semen. 4	aqua benedicta. 181	audacis, & hypocritæ præ- mium. 186
animalium voces. 38	aqua marina. 175	auēs ferales. 19
animalium voces dissonæ. 84	aquarii facies. 97	auēs lunares. 18
animā corpori restituere cupien- tē, quid scire oporteat. 163	aquæ, aeris, & ventorum natu- ra. 4	auēs mercuriales. 19
animarum discrimen. 165	aquæ consecratio. 179	auēs rapaces. 19
animarum & corporum resur- rectio. 161	aquæ figura. 83	auguria a maioribus auibus su- menda. 35
animarum expiatio ex ethnico corum dogmate. 159	aquæ natura. 2	auguriorum genera. 34
animarum gradus, interitus, & immortalitas. 165	aquæ origo. 67	augustus mensis vnde. 151
animarum perturbationes. 159	aquæ mirabilia. 4	augusti genius Marci antonii genio, præstantior. 133
animarum post mortem affe- ctiones. 156	aquæ qualitas. 2	augustinus de tpe inter mortem & resurrectionem. 161
ANIMARUM post mortē operatio. 158	aquila imperatorū insigne, & iu- stitiæ symbolum. 18	aiium discordia. 13
animarū receptiuus ordo. 130	aquila in dextra Iouis. 180	aiium voces. 84
animasticus ordo. 150	aquilæ augurium. 35	aulicornū doctrina. 186
animas fieri demones. 145	aquilę effectus. 98	aurea Platonis catena. 94
animi cōtaminati oratio. 176	a quibus potissimum homini ab- stinendum. 173	aures domini. 125
animi expiatio. 174	aquinatus Thomas. 96	aurium magnitudo. 90
animi nostri ptās in ligandis in- ferioribus. 48	ARA a sacrificantibus tangeba- tur. 178	aurum cordi prodest. 16
animi passionē. 45. cui planeta rum respondeant. 91	araneæ augurium. 37	auspicii mali signum. 38
	arbores, & plantę lunares. 17	auspiciorum initia. 35
	arcadum sacrificia. 188	auspiciorum genera. 34
	arce Moysi magnitudo. 83	auspiciorum verificatio per lu- men sensus. 37
	arcana hebreorum. 113	auxiliaris ordo. 130
	archaam nona lunę māsis. 94	anxionarum monstra. 160
		azarpha. 12. lunæ mansio. 94
		azazeli. 189



azobrai. 11. lunę mansio. 94  
azubeute. 16. lunę mansio. 95

De littera B.

**B** Alaiam asina. 167  
Balltheus serpentinus. 99  
Basiliscci & eius sanguinis vene-  
ficium. 26  
Beatartum aiaru habitatio. 160  
Beatitudinis numerus 62.65  
Belzebub dæmoniorum prin-  
ceps. 113  
Berbornis ducis filia. 99  
Binarii appellationes. 59  
Binarius malus. 56. ei<sup>9</sup> scala. 59  
Bitumeen quo Noe arca illita  
fuit. 8  
Bizantiini serpentes. 182  
Bonę cogitationes vnde. 134  
Boni dæmones quō alliciant<sup>r</sup>, &  
mali conuincantur. 148  
Boni dæmonis effectus. 133  
Bonoru viroru virtutes. 186  
Bonum genium vnde. 134  
Borborni ducis filia. 99  
Boreass. 5  
Boum præfagium. 36  
Bragmanorum collegiū. 173  
Bragmanoru hitus & gestus. 172  
Buboniis omen. 36

De littera C.

**C** Abaalistæ hebræorum sacer-  
dotes. 112  
Cabala quę, & vnde dicta. 190  
Cain timor. 157  
Caiphæ prophetia. 151  
Calculatoria ars. 142  
Camerce lī arum hebræaru. 146  
Campaanaru sacra virtus. 181  
Campi fortunati. 158  
Cancris facies. 97  
Canis domesticus mercurialis  
est. 21  
Canis omen ex euentu Thobie  
firmatum. 36  
Canini cordis virtus. 26  
Canum sensus. 37  
Cantorres famosi. 83  
Cantorres psalmorum. 67  
Capnomantia. 40  
Capitis, & caudę draconis ima-  
go. 99. characteres eius. 104

Capitis partes quibus planetis  
sublunt. 16  
Capricorni facies. 97  
Carmen de musarum concentu  
cum planetis. 85  
Carminum vis. 50  
Castitas mentis. 173  
Castita. & amoris imago. 101  
Caspia portæ. 53  
Caseus ne a murib<sup>9</sup> attingat. 13  
Causa causarum. 111  
Causa malorum. 156  
Cærei benedicti. 181  
Cæsaris laus. 151  
Centauri vis. 98  
Centenarius numerus. 73  
Centenos probę valeriz. 190  
Centrum hominis. 89  
Ceremoniæ denariæ olim di-  
ctæ. 67  
Chaldei Babilonioru vates. 112  
Chaldeorum notę. 75  
Character diuinus quō impri-  
matur. 115  
Characteres alphabeti. 145  
Character diuinus vnicuiq; ho-  
mini impressus est. 156  
Characteres cum cœlestibus cō-  
munitas. 104  
Characteres ad cœlestiū normā  
fabricati, & quō ex geomā-  
ticis figuris deducantur. 104  
Characteres ad nostrum alpha-  
betum relati. 145  
Characteres, & sigilla spiri-  
tuum. 145  
Characteres lunę. 22. 104  
Characteres reru naturaliū. 21  
Characteres oīum signorū. 21  
Characteres mixti. 105  
Characteres, qui a rebus multis  
abstrahuntur. 105  
Characteres quid. 105  
Characteres vene. 22. 81. 104  
Characteres vnde. 105  
Characteres veneris. 81  
Characterizandi modus a caba-  
listis traditus. 145. 147  
Chermel quid. 125  
Christus descendit ad inferos &  
resurrexit. 161  
Christi natiuitas. 119  
Christi natura duplex. 56

Christi sacrificium. 177  
Christianæ animæ corporibus  
restitutæ. 160  
Christianæ religionis approba-  
tio. 115  
Chrysolithus Lapis. 16  
Cibi transmutatio in Roma-  
cho. 8  
Cicadę neapolitanę. 182  
Cicadarum omen. 37  
Ciconię adulterium. 37  
Ciconiæ augurium. 35  
Circularis figura pfectissi. 82  
Circuncisionis dies. 65  
Cithara Mercurii. 85  
Ciuitas cœlestis. 24  
Claues cœloꝝ fm Orpheū. 177  
Claues philosophię. 184  
Clauis magicaru opationū. 114  
Clementia. 120  
Cœlestium animarum nomina,  
corumq; in hominem domi-  
nium. 108  
Cœlestium deorum hostia. 177  
Cœlestium in omni opere ma-  
gico obseruatio. 92  
Cœlestium virtutum ptas. 96  
Cœlestia corpora quare ani-  
mata. 108  
Cœlestia dona artificialibus ppa-  
ramētis desuper attrahunt. 23  
Cœli deoru, dearuq; regina. 110  
Cœli figura. 83  
Cœlorum vita. 108  
Cœlorum animę quę. 108  
Cognitio sui ipsius. 152  
Collyria & eoru virtutes. 28  
Colūba lignea archite. 53. 187  
Colūba pro spū sancto. 180.  
Comitalis morbi remedium. 26  
Communis viuendi ætas. 61  
Compositio suffituum planetis  
accommodatum. 28  
Cōpositorum genera quō se ha-  
beant ad elementa. 6  
Concentus animalium. 55  
Concentuum cōuenientia cum  
cœlestibus, & quibus rebus  
respondeant. 84  
Concordię & amoris imag. 103  
Concubitus dæmonum ex Au-  
gustino. 132  
Concupiscibili vis. 45



Confessio auricularis. 174  
 Cōsecrationes, & earū ratio. 178  
 Consecrationum efficacia duo-  
 bus perficitur. 178  
 Constantia animi, & opportu-  
 nitatis cœlestis axilium. 47  
 Constantini signum. 148  
 Contemplatio. 166  
 Cōtra incātationes imago. 101  
 Conuenientia animæ cum cor-  
 pore. 91  
 Conuersatio hoīs cū deo. 152  
 Cor cœli. 93  
 Cor dei. 125  
 Cordis decrementum. 91  
 Cordis humani descriptio. 91  
 Cornicis augurium. 35  
 Cornicis partus. 35  
 Cornu cerui p fumigatiōe. 100  
 Cornuta mulier fuit lunæ ima-  
 go. 99  
 Corona. 120  
 Coronę expectatio. 161  
 Corpora dæmonum. 132  
 Corporis valetudo ab animo  
 dependet. 113  
 Corporis medietas. 90  
 Corporū egritudines per dæmo-  
 nes curatæ. 50  
 Corporum origo. 67  
 Corporum sepultura. 189  
 Cornuorum augurium. 35  
 Credulitas erga medicum. 47  
 Credulitas religiosa. 181  
 Cui si filii effectus mirabilis. 45  
 Critici dies. 61  
 Crocodili mira. 73  
 Crucis figura omnium potentis-  
 sima. 62  
 Crucis figuræ potentia. 82  
 Crucis potestas. 125  
 Cui sacrificandum est. 176  
 Cupressus feralis arbor. 18  
 Cubitus qualis. 89  
 Cultores satanæ. 185  
 Cultus numinum. 118  
 Cur oculis potius, q̃ aliis parti-  
 bus vtantur fascinatores. 14  
 Custodia hominis. 132  
 Custodes hominis a quibus pro-  
 cedant. 134  
 Cynorum augurium. 35  
 Cynocephalum in hydrologiis

cur Aegypti pinxerint. 17  
 Cyppus rex Italię cornutus. 46  
 De littera D.  
 Quid Solomon, cæteri q̃ &  
 prophetæ & apostoli subi-  
 to edocti. 172  
 Dæmonis bōi ac felices nota. 99  
 Dæmones an saluandi. 131  
 Dæmones boni qui. 3  
 Dæmones hic qui sunt, & quot  
 eorum genera. 128  
 Dæmones mali malis alliciun-  
 tur artibus. 24  
 Dæmones obtestari quomodo  
 oporteat. 148  
 Dæmonii veneris. 81  
 Dæmonum casus. 131  
 Dæmonum corpora. 132  
 Dæmonum diuinationes. 43  
 Dæmonum distinctio. 128  
 Dæmonū genus triplex, & eorū  
 varia cognomenta. 128  
 Dæmonū numerus & officia. 128  
 Dæmonum ordines. 130  
 Dæmonū perturbationes. 159  
 Dæmonum varia studia. 131  
 De animarū euocatione. 162  
 Decadis scala. 67  
 Decepti a dæmonibus. 115  
 Decimus octauus numerus. 72  
 Decenarii numeri descriptio. 67  
 Decem attributa hebręorū. 68  
 Dehortatio authoris. 192  
 Dei cultus. 119  
 Dei effectus. 155  
 Dei gentium qui. 126  
 Dei habitaculum. 122  
 Dei imago. 86  
 Dei imago mundus, mundi ho-  
 mo. 152  
 Dei membra, & eorum in no-  
 stra influxus. 125  
 Dei mortales. 151  
 Dei noīa duodecim literarū. 70  
 Dei nomina. 58. 121. 124.  
 Dei omnipotentia. 152  
 Dei signaculum. 156  
 Dei terræ. 151  
 Delphinum augurium. 35  
 Denarius septuagesimus septi-  
 mus, & eius scala. 68  
 Dentes fiunt post septem men-  
 ses. 61

Dentes primi post annos septē  
 cadunt. 61  
 Deo omnia facilia. 116  
 De spiritu sancto Virgilius. 118  
 Detrimentum peccatoris. 156  
 De verbo sacro Orphei car-  
 men. 118  
 Deuotionis, ac religionis indu-  
 ctio. 96  
 Deus Abraham. 151  
 Deus Luna. 119. 127  
 Deus quid. 118. 119  
 Dextra dei, & cætera eius mem-  
 bra. 125  
 Diaboli disceptatio cum Mi-  
 chaele. 189  
 Dianæ facies varia. 182  
 Dictami natura. 13  
 Dies ægyptiaci. 181  
 Dies iudæis sacer. 4  
 Dies quietis. 62  
 Dies religiosi. 181  
 Dies sacri. 181  
 Diluuii dies. 73  
 Dionisii prodigium. 79  
 Discordiæ numerus. 56  
 Dispositio eius, qui per sortes  
 vult operari. 17  
 Distantia inter planetas. 85  
 Diuersimoda imaginum posi-  
 tio. 102  
 Diuination artificiosa. 24  
 Diuination auspiorum, & augu-  
 riorum. 34  
 Diuination astrologię ānexa. 105  
 Diuination nulla sine astrologia  
 perfecta. 106  
 Diuina dona homini a cœlorū  
 ordinibus tributa. 154  
 Diuina nomina quo pacto vene-  
 randa. 122  
 Diuini nominis potentia, & vir-  
 tus. 121  
 Diuitiarum datrix. 110  
 Diuitiarum imago. 101  
 Doctor gentium. 115  
 Doctorū sententia de salute post  
 mortem. 158  
 Domesticum auiū auguria. 36  
 Domorum cœli colores. 31  
 Donum dei. 51  
 Dorsum dei. 125  
 Draconis caudę characteres. 104



Draconis herbae vis.	41	Elementorum transmutatio.	2	Finis doctrinae.	115
Duae in idolo virtutes.	164	Elementorum consideratio.	2	Fletus simulatus.	46
Dualis numerus unde.	56	Elephantis natura.	156	Fons luminis.	93
Dualitas. 77 & eius scala.	56 69	Elephantis obedientia.	156	Formicarum omen.	37
Dualitas quae.	56	Eloha.	121	Fortunatus iocus ad fauorem co-	
Duces religionis tres, qui nos ad		Elohim.	120	fert.	181
veritatis semita pducunt.	116	Elohim gibor.	120	Fortunae imagines.	102
Duliae cultus.	126	Elohim sabaoth.	121	Francisci stigmata.	45
Duodecim numina.	71	Ephod.	167	Fulgurum, & fulminum aruspici-	
Duodenarius numerus diui-		Epidamum postea dirachium.	182	cina.	39
nus.	69 77 124	Epimenidis eruditio.	174	Fulminum & tonitruum euo-	
Duodenarii numeri descriptio		Equorum praesagium.	36	catio.	136
77. & eius scala.	71	Ethnicorum de inhumanis opi-		Fumigatio imaginum.	100
Duo in magia arte praecipua.	114	nio.	18	Fumigiorum effectus.	181
Duo in homine contraria.		Euangelistarum figurae.	180	Fundamenta omnia quadrata.	57
Duorum exemplum.	56	Eurus.	6	Furor.	166
Duo spiritus id est bonus & ma-		Ex humanis articulis numeri &		Furor a musis.	166
lus homini dati.	133	mensurae repertae.	86	Furor diuinationis species.	42
Duos melius esse quam vnum.	53	Exercitia hominum numinibus		Furoris diuination, & humoris	
Duplex in commixtione virtus.	22	distributa.	109	melancholici potentia.	42
De litera E.		Ex hominibus lares, lemures, &		Furoris diuini species quatuor.	166
Ebrietatis remedium.	15	laruae fiunt.	149	Furoris species quatuor, prima	
Echeneidis vis.	8	Expiandi cadaueris ritus.	157	166. secunda. 167. tertia. 167.	
Ecclesia.	121	Expiationis sacrificium.	176	& quarta.	168
Effectus solaris imaginis.	99	Expiationis verba.	168	Futurae praedictiones.	186
Efficacissimum ab homine auspi-		Extrinsecus administrata ad ex-		Futuri iudicii ambiguitas.	
cium.	37	piationem conducunt.	174	Futurorum praescientia solis deis	
Effusio.	44	Ezechiae fletus.	186	competit.	165
Eheic.	120	De litera F.		De litera G.	
El.	120	Abulamenta vulgi circa de-		Gallus cura leone timeat.	48
Eleazar.	167	mones.	53	Gallus leonem fugat.	35
Eleemosyna.	164	Facies dei.	125	Gallorum regis captura.	186
Elementi distemperati effectus.	156	Faciei humanae descriptio.	90	Gaudium daemonum.	131
Elementa coelestia.	6	Fascinandi vis.	98	Gedeon iudex in Israel.	171
Elementa omnibus insunt rebus.	6.7	Fascinatio quid.	32	Geminorum facies.	97
Elementa omnium prima.	6	Fascinatio quomodo fiat.	32	Genius ad loci mutationem mu-	
Elementa primi ordinis.	3	Fascinationis instrumentum.	32	tatur.	134
Elementa quatuor, eorum quali-		Fascinationis remedium.	26	Genius malus.	99
tates & peritio.	2	Febris remedium.	26 122	Genii natura unde dinosci pos-	
Elementa quo in angelis intelli-		Felicissimae dei praemissiones.	186	sit.	134
gantur.	7	Fides vera de deo, & de sanctis-		Genii proprii obsequium, & de eius	
Elementa quo insunt deo.	7	sima trinitate.	119	natura indaganda.	133
Elementa quo sunt in coelis, in stel-		Fides catholica.	116 119	Genitorum daemonum genius.	134
lis, in demonibus, & in angelis.	6	Fides christiani.	119	Gentium dii, & animi coelestium	
Elementa secundi ordinis.	3	Fidei effectus.	77. 116	corporum, & quibus numi-	
Elementa tertii ordinis.	3	Figura corporum.	55	nibus quae loca olim sacra fue-	
Elementorum angeli.	136	Figure geometricae.	82. 101	rit.	126
Elementorum animae.	108	Figure nominum elementorum pla-		Gentium malitia angelis non im-	
Elementorum concentus.	85	netarum & signorum.	102	putatur.	133
Elementorum & coeli figura.	83	Figure quibus planetis respon-		Geomantie, Hydromantie, Hiero-	
Elementorum fundamentum.	3	deant.	34	romantie, Pyromantie simul	
Elementorum ordo triplex.	2	Filii eorum sabaoth.	133	descriptio.	39
		Filius dei.	118 152	Geomantia quae.	39. 106



Geomatię figurę. 101. & qua vir tute in magia polleant, & qui bus elementis cōueniunt. 82	Heliseo seruierunt viri. 186	neat. 45
Gladius dei. 125. 156.	Herbe qbus planetis subsint. 20	Hominū voces consonę. 84
Gladius spiritus. 174	Heroes. 130	Horę artificiales. 95
Gladiatorum benedictio. 179	Heroum ordo. 150	Horę diurnę. 95
Gliris somnus. 41	Hesiodi eruditio. 171	Horę nocturnę. 95
Gloria. 121	Hierarchia. 129	Horę planetarię. 95
Goetia quę. 88	Hieroglyphicę egyptiorum li terę. 113	Humana corpora hoīumq; ex ercitia, & mores stellis, atq; si gnis distribuuntur. 15
Gotthorum deus. 151	Hierophanta: atheniensium sa cerdotes. 173	Humani animi similitudo cum deo. 152
Gradum auspicium. 37	Hippopotami natura. 35	Humani animi cū cœlestibus i telligentiis coniunctio. 47
Graculorum mira. 182	Hirci salacitas. 19	Humani corporis conuenientia cum cœlestibus. 91
Gręcorum literę. 52	Hirundinem augurium. 36	Humani corporis partes quibus planetis subsint. 15
Gręcorum notę. 75	Hirundinem pulli quot. 60	Humani corporis descriptio. 90
Gratia quę. 91	Holocaustorum verba. 178	Humani corporis mensura. 86
Gratia numerus. 73	Homerus de deo. 119	Humani corporis proportio & mensura. 86
Gruum augurium. 35. 38	Homo ad deum quomodo re uertatur. 175	Humanę animę potestas. 163
Gubernatores mundi, eorumq; nomina magicis nominibus seruientia. 109	Homo cur prę cæteris animan tibus diligitur. 156	Humanę hostię immolatio. 188
Gustu & tactu homo reliqua prę cedit animalia. 44	Homo dei templum. 171	Humanę victimę sacrificiū. 176
Guttur domini. 125	Homo omnis creatura. 152	Humeri domini. 125
Gymnosophistę. 71. & eorum ablutio. 112. 172	Homo quare rationalis. 48	Humorum colores. 31
Gymnosophistę indorum sa pientes. 91. 112	Homo quō ad imaginem dei creatus. 151	Humorum genus. 150
De littera H.	Homo quousq; crescat. 61	Humorum proportio. 91
<b>H</b> A ioth hacadosch. 120	Homo spiritibus nomina impo nere potest. 136	Hyacinthi virtutes. 16
Halisi fontis mira. 83	Homo templum dei. 152. 171	Hydromantia, & eius spēs. 40
Harmonia siderum. 83	Hominis decus. 152	Hydrophobi remedium. 26
Harmonię concentus demoni bus inimicus. 92	Hominis formatio, ac triplex animę appetitus. 3	Hyęna sexum mutat. 17
Harmonis anima. 169	Hominis longitudo. 89	Hyęne veneficia. 26
Hęreditarius populus. 126	Hoīs perfectio & dignitas. 152	Hypomanes. 26
Hebrei angelorum ordines quō numerant. 130	Hominis potentię tres. 153	De littera I.
Hebreorum characteres. 147	Hominis pręstantia. 156	<b>I</b> actantia. 44
Hebreorū cabaliste de aīa. 157	Hominis proportio cum cœle stibus. 86	Iacobi patriarchę oues. 45
Hebreorum camerę nouę. 146	Hominis sacrificiū in Christi cō memorationem. 176	Ianuarius vnde. 151
Hebreorum litterę quibus assi mulantur. 51	Hominis sanitas. 113	Ianus. 151
Hebręorum mecubelum opi mo. 126	Hoīs theologi potestas. 117	Iaspidis vis. 12
Hebręorum notę. 75	Homini quę potissimum fu gienda. 174	Idololatria. 188
Hebreorum scriptura sanctissi ma. 51	Hominem fragilem truces fere cur timeant. 156	Iecur extorum caput. 38
Hecates simulachrum, & illius sacra. 148	Hoīs a brutis quę didicerint. 3	Ieiunii dies. 73
Hecubę prodigium. 39	Homines subito in iumenta ver si. 25. 188	Ieiunium moisi, & helię. 173
Heldusiorum monstra. 160	Hominū mors & exercitia pla netis subiacent. 16	Ieiunium religiosum. 67
Heliam coruus pavit. 186	Hominū transmutatio, & quas vires vis imaginatiua obti net. 16	Ieroboal filii septuaginta. 73
Helisei lepra. 62		Iesu nominis potestas. 125



Ignis inextinguibilis.	7	adhibita.	132	Iouis voces.	84
Ignis infernus.	37	Influxus superni natura boni i		Irafcibilis vis.	45
Ignis in sicilia.	175	istis tamen inferioribus de-		Ire incidium.	49
Ignis i terra, in aqua, & i aere.	3	prauantur.	155	Iris lapis.	16
Ignis lapidum.	3	In humana natura celestiu i-		Isiaci aegyptioꝝ sacerdotes.	112
Ignis natura mirabilis.	23	fluxuū signacula repiunt.	21	Itinerantis imago.	101
Ignis qualitas.	23	In minori mūdo lex prudē.	59	Iudæorum cabala supstitio p-	
Ignis qui oleo extinguitur.	7	Inimicitiaꝝ inclinationes.	13	niciosissima.	191
Ignis superus.	3	In mundo infernali lex iræ &		Iudiciarie potentię.	58
Ignis verus.	3	punitionis.	59	Iulius mensis vnde.	151
Imaginatio prægnantis.	46	Innocentium imperium.	186	Iupiter.	109.154
Imaginationis vis.	46.164	In numeris qd cōsiderandū.	54	Iurandnm Pythagore.	8
Imagines deorum cur honorē		In rebus quæ sint duo.	56	Iustitię numerus.	65.73
tur	180	In rebus quę sint quatuor.	58	Iustorum potestas.	157
Imagines, quę extra zodiacum		In rebus quæ sint tria.	57	De litera L.	
suunt.98. & earū virtutes.	96	In rebus quæ sint vnum.	55	Lactantius de religione.	115
Imagines zodiaci.	98	Insania exemplum.	46	Lactantius de resurrectione.	171
Imago ad desideriu opātis.	102	Inscriptio imaginum.	102	Lana vestitus prophanus.	172
Imago Iouis.	98	Insensibilium viuificator.	104	Lapidum natura.	6
Imago Mercurii.	99	Instructionis mirabile docu-		Lapidum differentia.	6
Imago, quę loquebatur.	98	mentum.	112	Lares.	159
Imago summi patris.	118	Integritas vitæ firmam præstat		Larum aut tericulamenta.	159
Imitatio per similitudinē.	45	mentem.	113	Latriæ cultus.	126
Immolantium verba.	178	Intellectus bonus.	121.164	Laudes cantus.	83
Immundarum animarum pas-		Intellectualia dona quō susci-		Laurus in tumulto regis Bi-	
siones.	159	pere possumus.	24	brię.	182
Impiorum supplicia.	161	Intellectualis hominis vis.	117	Laus.	121
Imprecationes, & ritus veterū in		Intelligentia quid.	128	Laus cantus.	83
sacrificiis, & oblationibꝰ.	177	Intelligētię diuinę effectus.	112	Lætitia mortis causa.	45
Imprecationes humanę & quō		Intelligentiæ veneris.	81	Lecanomantia.	40
humanus animus in mundū		Intelligentiæ mercurii.	81	Legis præcepta.	67
intelligibilē ascendat.	110	Interpres somniorum.	170	Leli interitus augurio prænun-	
Impurarum animarum timor		Interfectorum animę.	158	ciatus.	36
& pœna.	158	Interuallum inter solem, & stel-		Lemures.	159
In auium volatu quid conside-		latur cœlum.	85	Leonis facies.	97
randum.	38	Inuentio nominum spirituu,		Leonis omen.	36
Inanes res sōniis pmixtę.	170	& geniorum.	142	Leonis timor.	13
In bene dispositis oīa cooperā		Inuocatio sanctorum.	150	Leporarii canis imago.	101
tur in bonum.	156	Ioas filii septuaginta.	73	Lex quadruplex.	58
Incantamēta sacra contra tem		Iod.	120	Liberi arbitrii definitio.	91
pœstates & morbos.	180	Ionæ sortes.	171	Lictores dei.	156
Incantamentorum, & orationū		Iosephi somnium.	170	Ligatio multiplex.	25
differentia.	178	Iosue historia.	151	Ligationes cuiusmodi sint, & q-	
Incantamentorū mirabilis po		Iouialia quæ sint.	18	bus modis soleant fieri.	25
teentia.	50	Iouis agnomen.	180	Ligationes per quę fiant.	25
In dæmonibꝰ nullus sexus.	132	Iouis characteres.	21.80.104	Ligationis dissolutio.	48
Inferiores res quō subsint cœle		Iouis concentus cū musis.	84	Ligationis radix.	48
stibus.	15	Iouis deriuatio & figura.	58	Ligna i ara spōte sua accē.	122
Inferni, & subterranei dēmo-		Iouis figuræ ornatus.	98	Ligna inuiolata.	135
nes.	128	Iouis imago ad gloriosam vi-		Lini carmina de septenario nu-	
Inferorum deoꝝ hostia.	177	tam.	98	mero.	65
Infestatio malorum demonū,		Iouis simulacri interpretatio.	180	Lippitudinis remediū.	11.12
& custodia bonorum nobis		Iouis tabula.	78	Literæ hebræorum quot.	75



Literæ noctu legibiles.	5	Magi & necromantes mortuo-	Medicinalis similitudo mira.	46
Literarum ad signa cœlestia, &		rum animas se euocare pos-	Mediū iter deū, & hoīem.	177
planetas reductio fm varias		se putabant.	Medium inter loquentem, &	
linguas.	51		audientem.	48
Literarū hebrearū numerus.	51	Magi veri, & mirandorū ope-	Mel factitium.	22
Literarū hebrearum diuisio	51.	ratoris dignificatio.	Melancholicorum in somniis	
Literarū noīa, & forma.	52		opera.	163
Loca planetis rūtia.	30	Magicum operatorem secre-	Melancholici humoris impe-	
Loca quædā formidolosa.	160	tum esse oportet.	rium.	42
Locorum consecratio.	179		Melancholici ingenio pollēt.	42
Locorū virtutes, & q̄ loca cuiq̄		Magorum sententia de ima-	Melesagoras a nymphis edo-	
stellarum corrūdeant.	30	ginibus.	ctus.	171
Lucas de sancto sepulchro.	74	Magus per manifesta occulta	Membra dei quæ.	125
Lumen in sepeliendis calaue-		att rahit.	Membra hominis numinibus	
ribus quare.	3	Magnes lapis ferrum attra-	dicata.	109
Lumina in sacris quare.	3	hit.	Membra humana a quibus si-	
Lumina lychni & lāpades.	31		gnis zodiaci regantur.	16
Luminū mirabiles effectus.	31	Mago veri dei cognitionem	Memorie, & diuinationi opti-	
Luna.	110. 155	esse necessariam, & quid de	mum.	15
Luna quando potens.	92	deo veteres senserunt magi	Mens humana.	158
Luna quō obseruanda.	92	atq; philosophi.	Mens & ratio.	165
Luna sub sexu m̄sculino.	127		Mentis gemina natura.	44
Luna vñ virtutes suscipiat.	94	Maleotō postea beneuētū.	Mentis humane dotes.	117
Lunæ cursus.	94	Maleuolentia.	Mentis potentia.	163
Lunæ dominium.	93		Menstrui vires.	25
Lunæ imago.	99	Mali demonis officium.	Mensura corporis a facie sum-	
Lunæ m̄sionis imago.	99 100	Malis supiora quæ influāt.	pta.	89
Lunæ intelligentiæ	82	Malorum causa.	Mercurius. 155 eius caracte-	
Lunæ mansiones quot, & vbi.		Malorum consortium fugien-	res.	22 104 110
94. & earum vires.	100	dum.	Mercurius diligenter obseruā-	
Lunæ motus. 85. isq; diligenter		Malorum demonum ordines,	us.	92
obseruandus.	94	casusq; & natura varia.	Mercurius trismegistus.	85
Lunæ potestas.	92	Malorū spirituū expulsio.	Mercurii dies vnde.	151
Lunæ quæ res subsint.	17	Maniacorum & melancholi-	Mercurii idolum in aere.	53
Lunæ tabula.	78. 82	corum affectiones vnde.	Mercurii imago.	69
Lunæ vires in inferiora.	93	Manus descriptio.	Mercurii pedes.	99
Lunæ voces.	84	Manuū pedumq; equalitas.	Mercurii statua.	187
Lupi præsagium.	36	Mariæ virginitas.	Mercurii tabula.	78. 81
Lupi quō a finibus arceant.	33	Maris rubri diuisio.	Mercurii voces.	84
Lupi timor.	14	Maro de deo.	Mercurium quæ sequatur.	19
Lux mentis a deo.	163	Mars. 154. & eius caracte-	Merlinus britanus.	150
		res.	Meschias id est Iesus ch̄s.	150
<b>M</b> De litera M.			Metallica mercurii imago.	98
Achabæi Iudæ signū.	148	Martis imago.	Metallorum differentia.	6
Magi adoratores Christi.	187	Martis tabula.	Metallorum natura.	6
Magi caldeorū philosophi.	187	Martis voces.	Microcosmos.	86
Magia vnde.	23 187	Martem quæ referant.	Mide prodigium.	39
Magiæ artis mirificus opera-		Mater est ecclesia.	Millenarius numerus.	73
tor.	104	Materiæ ad animam mundi	Minor mundus.	152
Magiæ, & astrologiæ coniun-		colligantia.	Ministerialis ordo.	130
ctio.	187	Mathematica & quæ in ea cō-	Minutorū aialium omen.	37
Magia naturalis quæ, eius par-		tinentur.	Miraculorum radix.	116
tes, & qualem esse oporteat		Mathematicæ disciplinarum	Miraculum.	168
magiæ professorem.	1. 187	cū magia necessitas atq; de		
		miradis earum operib⁹.		
		Matreas fera.		
		Mechanicæ artes.		
		Mecubales hebreorum.		
		Mediator vnus est Ch̄s.		



Mirra de radice baaras.	175	Musica in quibus posita.	84	his observata.	74
Mirra iuniorum exempla.	41	Musice vis.	83	Notus.	5
Mirra imaginationis vis.	46	Musicalis armoniæ virtus, ac		Nouem ad loquendum neces-	
Mirra in nominibus quandoq;		potestas.	83	saria.	135
vis.	180	Musicorû cōcentuû inuētor.	92	Nouenarius. 77. & illius nume-	
Mirandæ virtutes ex affectio-		mustellæ & reguli pugna.	13	ri observatio.	66
ne.	48	Myteria arcana.	126	Nouenarii scala.	65
Misericordia.	44	Myterium.	179	Nouergiorum, & pilappiorû	
Mors dolorosus.	161	De litera N.		miranda.	169
Monstrôsæ generationes.	46	NAbuchodonosor in bo-		Nugę magicę.	185
Monachorum præfagium.	37	uem.	186 188	Nullis precibus ad iniquitatē	
Morborum multorum reme-		Nares domini.	125	flectitur deus.	176
dium.	26.96	Natura malorû demonum.	123	Numerus animæ.	55
Mors communis omnibus ho-		Naturę mira colligantia.	24	Numerus calculorum.	74
minibus.	157	Naturales virtutes. 92. & quō		Numerus completus.	67
Mori quō oporteat.	184	quibusdam insunt per totā		Numerus discordiæ.	56
Mortales, atq; terreni dei.	151	virtutem, quibusdam in cer-		Numerus expiationis.	75
Mortes plurimæ.	157	tis membris.	14	Numerus fatalis duodenarius	
Mortuorum resurrectio.	189	Naturalium rerû cōmixtio, &		quadratus & cubus.	73
Mortuorû reuiuiscētia, & lon-		earum vtilitas.	22	Numerus fœmina.	60
gęua quorūdā dormitio.	40	Necromantia quę, & vnde.	162	Numerus felicitatis.	60
Moses a deo cōstitutus pharao		Necromantię species duę.	162	Numerus libertatis.	62
mis deus.	184	Necromantici.	188	Numerus gratię.	69
Moses ad pharaonem.	151	Noe arca.	8	Numerus musarum.	66
Moses de cultu deorum.	126	Negotium principum.	35	Numerus quid.	55
Moses ægyptius.	190	Nemo sine Christi fide salua-		Numerus rationalis.	54
Mosis contemplatio.	173	tus.	158	Numerus tertius decimus, &	
Mosis facies.	164	Niniuitarum pœnitentia.	186	inde vsq; ad septuaginta.	72
Mosis miranda.	190	Nomina diuina respōdētia nu-		Numeri astrologorum.	76
Motus superior in inferiorē.	111	meris planetarum.	79	Numeri digitorum.	74
Mulieris in marē mutatio.	46	Nomina octo literarum.	66	Numeri duo præter ceteros in	
Mundana numina, dæmonesq;		Noctua cretenfis.	182	signes.	73
eorum ministros quō allice		Nomen dei quod scribitur, &		Numeri græcorum.	75
re possumus.	24	non exprimitur.	124	Numeri hebręorum.	75
Mundani dæmones.	128	Nomē dei tetagrāmatō.	58.59	Numeri laudatores.	54
Mundus corporeus.	6	Nomē dei pentagrāmaton.	60	Numeri literis attributi, & diui	
Mundus minor.	26	Nomen quadrilaterū.	68.124	natio per eosdem.	76
Mundus triplex.	1	Nominis Iesu virtus vnde &		Numeri manus dextrę.	74
Mundi aia, ac cœlestium.	108	eius vis.	125.190	Numeri manus sinistrę.	74
Mundi machina ex tribus con		Nominis mutatio nonnunquā		Numeri quibusdam notulis ex	
stitat.	108	conducit.	134	pressi.	75
Mundi plagę planetis subie-		Nomina angelorû ex sacris scri		Numeri romanorû, qui impe-	
ctę.	30	pturis sumpta.	137	riales vulgo appellatur.	74
Mundi princeps.	109	Nomina rerum.	49	Numeri vis.	54
Mundi similitudo cū deo.	151	Nominum dei expositio.	121	Numerorum notæ.	76
Mundicia animæ, & corpo-		Nominum diuinorû influxus		Numerorum parens.	77
ris.	162 189	in hæc inferiora.	124	Numerorum, qui supra duode	
Mundicia quō observanda.	172	Nominū priorū virtus.	49	narium sunt potentia & vir-	
Mures fumo fugantur.	27	Non omnes homines mentem		tus.	72
Musarum nomina.	66	adipiscuntur.	165	Numerorum significatio.	55
Musæ ædem Herculis non in-		Non temere sortiebantur anti-		Numerorum virtus, eorūq; po	
troibant.	182	qui patres.	171	tentia.	54
Muscarum omen.	36	Notæ numerorum a Roma-		Numina in deo veluti radii in	



sole	119
De litera O.	
Oblationis effectus.	176
Oblectatio.	44
Observationes cœlestes, & præctica quarundam imaginū.	102
Observationes quædam admirandas virtutes producentes.	32
Ocii effectus.	112
Octo numina p quæ Orpheus iurabat.	95
Octonarius, & eius nomenclatura.	65. 77
Octonarii scala.	65
Oculi cœli.	93
Oculi domini	125
Oculis cur, & non aliis partibus utantur fascinatores.	14
Oculorum potestas.	47
Odii figura.	115
Odor deo acceptus.	181
Odor malus fugiendus.	47
Olei consecratio.	179
Oliuæ cum meretricibus discordia.	14
Oliuæ puritas.	175
Ominales aues quæ sint.	35
Omnia certis constant numeris.	54
Operantis intentio.	181
Operatioes uirtutū qualiter ab una re in aliam transfundatur.	12
Operis totius conclusio.	183
Ophthalmiæ remedium.	15
Optima oratio quæ.	175
Oracula suscepturus quomodo se disponere debeat.	171
Oraculum a somnio.	169
Oraculum hecates.	148
Oratio ad deum qualis.	178
Oratio & eius vis.	178
Orationis effectus.	175
Orbis omnium velocissimus.	85
Ordines dæmonum.	130
Ordo in vinculis seruandus	150
Origanum contra serpentes.	13
Origenis placitum de dæmonibus.	131
Oris apertura.	90
Orpheus de deo.	117
Osciniæ aues.	38
Os domini.	125
Ouium caprarumq; occurfus.	36

De litera P.	
Palmae foeminae ad masculinam inclinatio.	29
Pamphilus phereus post duodecim dies reuixit.	163
Parisienses theologi.	165
Passeris augurium.	36
Passiones animi & earum origo.	44
Passiones animi undecim.	45
Passiones in sapiente non cadunt.	137
Passiones rationales, & intellectuales.	45
Passionum animi affectus.	46
Pater deus est.	115
Pauones quomodo producantur albi	47
Peccatores magni.	185
Pectus dei.	125
Pedes dei.	125
Pedetentim ad animi puritatem perueniendum.	172
Pegasus equus.	87
Pentagoni figura ex homine. & resolutio.	87. 82. 87
Pentaphylon herba. & eius virtus.	175. 54
Perdicum sensus.	37
Pes qualis.	89
Pestis infectio	47
Petitiones nostræ quoniam vanæ.	176
Petri de ebano imagines.	98
Phalagiaci morbi curatio.	84
Phantasia quæ.	44
Pharmacia, siue veneficia.	188
Philosophi de aia mundi.	107
Philosophia triplex.	1
Philosophiæ moralis termini	58
Philosophi graecorum sapientes.	112
Philosophi magni doctrina.	53
Phyltra, & eorum virtutes.	28
Physica, & quæ in ea continentur.	1. 2
Physicæ termini.	58
Physionomiæ ars.	34. 106
Picturae sacrae.	180
Pisces lunares.	18
Piscium congregatio.	101
Piscium facies.	97
Plagæ mundi planetis subiectæ.	30
Planetæ quando sunt potentioris influentiæ.	92

Planetæ quomodo obseruandi.	92
Planetæ septem.	84
Planetarum colores.	31. 92
Planetarum cum elementis conuenientia.	7
Planetarum numeri.	77
Planetarum obseruatio.	92
Planetarum spiritus.	144
Planetarum natura.	6
Planetarum uirtutes, diuinæq; nomina, & de dæmonibus.	77
Plato de anima cœlesti.	126
Platonis parentes.	150
Platonis prodigium.	39
Pleiadum figura.	101
Plinii sententia de deo.	120
Pluuiæ miranda euocatio.	136
Pluuiæ vis.	4
Pœna omnium acerbissima.	158
Pœnitentia quid.	174
Podagræ remedium.	11
Poetarum, & philosophorum de anima traditiones ratione confirmantur.	107
Portenta multa ex historiis sumpta.	39
Potentia.	120
Potior purgationum pars quæ sit.	174
Præclara Augustini sententia de suffragiis.	162
Præparationes contra incēdiū.	7
Præstigiorum libri.	191
Prima causa.	1
Primus dæmonum ordo.	130
Principes christianorum.	150
Principes dei.	151
Proborum præmium.	161
Procuratoribus ordo.	129
Prodigiorum interpretem qualem esse oporteat.	39
Professionis dæmon.	135
Proportio motuum planetarum	85
Proportionatissimi hominis figura.	89
Propria nomina rerum radium quidam sunt.	49
Proprietates occultæ cur dictæ.	8
Proserpina.	131
Prouidentia.	120
Prouinciarum nomina, & quibus planetis subsint.	19



Puella ab apollonio vitæ re-  
 stituta. 163  
 Puella a morte reuocata. 49  
 Puella toto corpe hirsuta. 46  
 Puella venerea. 99  
 Puer sacris initiad<sup>9</sup> qualis. 115  
 Pueros ex cātatores. 188  
 Pulchritudinis inditium. 91  
 Pulegii viriditas. 182  
 Purgatæ animæ effectus. 172  
 Purificatio sulphuris. 175  
 Pyraustæ natura. 8  
 Pyromantia. 40  
 Pyrophilus. 17  
 Pythagoræ silentium. 113

De litera Q.

**Q**uadragesimarius nūerus. 73  
 Quadrata hoīs figura. 87  
 Quadratus ex homine. 88  
 Qualis deo cōueniat oīo. 176  
 Qualitates rerum. 7  
 Quantas virtutes numeri pos-  
 fideant. 54  
 Quartanæ febris reme. 16. 44  
 Quartus decimus dies. 72  
 Quaternarii scala. 59  
 Quaternarius nūerus. 57. 77  
 Quaternarii nūeri cōclusio. 58  
 Quaternarii nūeri exēpla. 58  
 Quæ dicantur sacra, quæ con-  
 secrata, & quomodo inter  
 nos & diuos se habeant. 179  
 Quæ in hoīe contineantur. 152  
 Quæ in quouis opere obser-  
 uanda. 92  
 Quæ post mortem vires suas  
 retineant. 15  
 Quæ sīm mosaicam legē sacer-  
 dos cauere debeat. 114  
 Quæ verba maioris sint effi-  
 caciæ. 49  
 Quæ vinculis legentur. 150  
 Quem canes fugiant. 14  
 Qui a deo non exaudiunt. 181  
 Quibus dēmones gaudeāt. 131  
 Quibus diis quæ hostiæ macta-  
 ri solitæ. 177  
 Quid ad philosophiam oportet.  
 184  
 Quid de homine post mortem  
 opiniones variæ. 157  
 Quid speculandū est ei: q opus  
 mirādum vult opari. 118

Qui gestus quōs nām referant  
 planetas. 33  
 Quinari nomenclatura. 60  
 Quinarius numerus. 77. eius  
 scala. 60  
 Quinquagenarius nūerus. 73  
 Quintus decimus dies. 72  
 Quo die Christus immolatus  
 est. 72  
 Quomodo ad deum accedere  
 debeamus. 181  
 Quomodo dii mortales vene-  
 randi sint. 151  
 Quomodo grati deo esse pos-  
 sumus. 113  
 Quomodo spiritus nostras au-  
 dian preces. 135  
 Quos angelos antiqui patres  
 familiares habuerunt. 167  
 Quo supplicio dēmones tor-  
 queantur. 132  
 Quot dies infantes risum con-  
 tinent. 37

De litera R.

**R**abanus de viribus nūme-  
 rorum. 54  
 Radii vehicula spiritus. 32  
 Raphael. 132  
 Raptus, extasis, & agonizandi  
 vaticinia. 168  
 Raptus quid. 168  
 Rō excellentior fantasia. 47  
 Recentiores, qui de magia scri-  
 pserunt. 187  
 Regula generalis circa animū  
 operantis. 48  
 Regula generalis de diuino no-  
 mine. 137  
 Religio, & superstitio duo ce-  
 remonialis magiæ admini-  
 cula. 115  
 Religio quæ. 115. 181  
 Religio fidem quærit. 116  
 Religionis duces. 116  
 Religionis effectus. 113  
 Religionis, & sapientiæ cōiun-  
 ctio. 171  
 Religionis necessitas, virtus &  
 utilitas. 113  
 Religionis potestas. 117  
 Religiosa carmina. 113  
 Religiosæ quædam obseruatio-  
 nes. 181

Regna planetis distributa. 19  
 Remedium passionum in cō-  
 bustione lunæ. 99  
 Rerum conuenientia. 23  
 Rerum operationes vnde. 117  
 Rerum uirtutes alicui rei agna-  
 tæ quō inuestigantur. 14  
 Rerum virtutes quibusdā in-  
 sunt in via tm̄, quibusdā  
 etiam post interitum. 15  
 Resegminum vnguium effe-  
 ctus. 32  
 Res omnis, naturalem habet  
 ad animum humanum obe-  
 dientiam. 48  
 Res quælibet suūm habet cha-  
 racterem. 21  
 Resurrectionis tempus. 161  
 Rogerius bachon. 187  
 Romanæ vrbis prēsagium. 37  
 Romani nil inauspicatum fe-  
 cerunt. 34  
 Rotunda hoīs figura. 86  
 Rutæ virtus. 13

De litera S.

**S**abbathæi fluminis mira. 4  
 Sabaoth. 121  
 Sacer dēmon. 134  
 Sacerdotes sacri. 180  
 Sacerdotum ordines. 176  
 Sacra quæ. 179  
 Sacra tabulæ. 77  
 Sacramenta enigmatibus inuo-  
 luta. 114  
 Sacrificantis verba. 178  
 Sacrificiū verum duplex. 176  
 Sacrificium quid. 176  
 Sacrificiorū genera multa. 176  
 Sacrorum verborū vis. 124  
 Sacrum signaculum. 123  
 Sacrum, & quæ sub hoc nomi-  
 ne continentur. 180  
 Sadai. 121  
 Sedahacha vigesima secunda  
 lunæ mansio. 95  
 Sadabath. 24. lunæ mātio. 95  
 Sadalabra. 25. lunæ mātio. 95  
 Sagittarii facies. 97  
 Salamandræ, & pyraustæ na-  
 tura. 8  
 Salamandræ habitatio. 6  
 Saltantis hominis imago. 101  
 Salutis futuræ signum. 82



Sanctissimi dei nominis interpretatio.	119	ciem domini.	155	Simulachrum animæ.	111
Sanctorum innumera multitudo.	151	Septem peccatores.	145	Sinistra dei.	25
Sanctus, & venerabilis dies.	72	Septem petitiones in dominica oratione.	62	Sinus habraæ.	161
Sanguinis menstrui vires.	25	Septenarius numerus o's efficacie plenissimus.	63. 65. 77	Smaragdi natura.	12
Sapientia quæ.	120	Septenarii in cœlestibus potentia.	26	Soli deo supplicandum est.	175
Saphirea Saturni imago.	98	Septenarii in humanis corporibus vires.	61	sol, & luna, & eorum magicæ rationes.	93
Sapientia fm Solomonem, & Lucretium.	171	Septenarii mirum experimentum.	54	solis characteres.	21. 80. 104
Saturnus. 154. & eius imagines.	98	Septenarii nomenclatura.	61	sol. 155. & eius concentus cum musis.	84. 109
Saturni characteres.	21. 80. 104	Septenarii nomina.	62	solis imago coronata.	99
Saturni potestas.	89	Septenarii scala.	61. 65	solis tabula.	78. 80
Saturni tabulæ.	78. 80	Septimo anno feruus egrediebatur liber.	63	solis præstantia.	93
Saturni voces.	84	Septuagesimus secundus numerus.	73	Solis voces.	84
Saturno quæ subsint.	18	Septuaginta duo Christi discipuli.	152	solares res quæ sint.	16
Saul p fortes electus rex.	171	Sermo omnium primus.	135	solomonis incantationes.	50
Saul prophetauit.	167	Sermo & eius vis.	48	somni diuturni exēplum.	41
Sceptrum in læua Iouis.	180	Sermonis diuisio.	51	somnium.	42
Scientiarum pollicitator.	187	Sermonis organum.	44	somnium propheticum.	169
Scorpii facies.	97	Serpētes ex cap. illis mulier.	28	somnia quō certiora.	170
Scorpionum obedientia.	96	Serpentes quō fugantur.	27	somnia videre, & ea intelligere vnde contingat.	169
Scorpionum productio.	20	Serpentinus baltheus.	99	somniorum causa.	5
Scriptura cœlestis.	14	Serui tulli prodigium.	39	somniorum diuinitio.	42
Scriptura malachim.	146	Seruitus hominis.	133	somniorum imago.	103
Scriptura transitus fluiui.	146	Sexquialtera.	90	somniorū mira similitudo.	46
Scripturæ virtus, & imprecationes.	51	sexto die homo creatus est.	60	somniorum tempus nox.	170
Scripturarum potestas.	51	sexto die hō redēptus est.	60	somniorum verorum genera quatuor.	170
Scripturarum varietas.	51	sextus decimus numerus.	72	sonus atq; cōcentus & vnde illis mirabilitas i opando.	84
Scutum dei.	125	Sbillarum vaticiniū & rō.	166	soni virtus.	84
Secundus dæmonū ordo.	130	Sigilla cærea a Romano pontifice benedicta.	181	sors, & qñ, ac vnde illi diuinationis virtus contingat.	106
Secreta Christi religio.	114	Signa ac stellæ qbus p̄sunt.	20	sortes diuini iudicii indices.	170
Sedes animæ.	55	Signacula mercurii.	81	sortes ex iactu talorum.	107
Senarii scala.	60	Signacula rerū naturalium.	21	sortes oraculorum vim possident.	107
Senarius numerus perfectissimus.	60. 77	Signacula spirituum reuelatione reperta.	147	sortes ex versiculis psalmorum.	107
Sensus exteriores quibus elementis respondeant.	43	Signum iudæ machabæi.	148	spatiū inter terrā, & lunam.	85
Sensus naturæ æthereus.	164	Signorum spiritus.	144	spatularia vnde processerit.	21
Sensus naturæ sublimitas.	37	Signoz zodiaci numerus.	77	speculum alberti magni.	102
Sensuum cum elementis concinitas.	6	Silentium & occultatio eoz, q̄ secreta in religioe sunt.	113	speculoz mira artificia.	53. 83
Sensuum organa in capite.	44	Simile.	170	specus nursiæ.	160
Sensuum potestas.	84	Similitudo dei cum hoīe.	125	spes.	116
Sephiroth.	120	Similitudo imaginis cum cœlesti.	96	spes dæmonuuz.	131
Sepiæ atramenti vis.	31	Simon samaritanus.	191	sphæræ nouem.	66
Septem angelorū ordines.	155	Simulacrorum miracula.	53	sphæræ octauæ motus, & horarum planetarū ratio.	95
Septem dies vnde.	62			spiritus moſis.	160
Septē dona spūs sancti,	62			spiritus mundi quis sit.	10
Septē dormientiū historia.	41			spiritus paracletus.	119
Septem intelligentiæ ante fa-					



spiritus quādoq; nomina a re-  
 bus accipiunt. 144  
 spiritus quatuor mundi par-  
 tibus præsides. 136  
 spiritus septem ante faciem  
 dei. 136  
 spirituum herbæ. 27  
 spirituum nomina, & eorum  
 varia impositio. 136  
 spirituum vocabula. 136  
 spirituum vincula, eorūq; adiu-  
 rationes & exterminia. 149  
 spuri vel saluæ efficacia. 33  
 statuæ sacræ. 180  
 stellæ fixæ lucidiores. 93  
 stellæ fixæ planetarum natu-  
 ram fortiuntur. 92  
 stellæ preces exaudiunt, & cœ-  
 lestia dona largiuntur. 177  
 stellarum fixarū imagines. 101  
 stellarum fixarum naturæ vn-  
 de dī noscantur. 92  
 stellarum fixarum observatio  
 earumq; natura. 92  
 stellarum motus. 95  
 stellarum rex. 111  
 stellarum tempora. 95  
 stellis quibus res naturales sub-  
 sint. 16  
 stellis quomodo sacrificauerit  
 antiqui. 177  
 sternutamenti augurium. 35  
 scrophularum remedium. 54  
 strutio ferrum digerit. 8  
 stultitiæ prouerbiū. 185  
 stultitiæ remedium. 16  
 Stultorum numerus. 173  
 Sublunaris mundus, & q̄ in eo  
 sunt planetis distribuunt. 19  
 Suffitus ad prophetiam con-  
 ducit. 27  
 Suffituū ratio, & potentia. 27  
 Suffocationis, & extasis mira-  
 exempla. 41  
 Superiores mundi motus. 111  
 Superstitio quæ. 115  
 Superstitio quātum valeat 150  
 Superstitio religionem imita-  
 tur. 116  
 Superstitionum nomina. 176  
 Symbola hominis. 152  
**T** De littera T.  
 Actus. 43

Tabula calculationis nominū  
 spirituum. 143  
 Talionis pœna. 157  
 Talorum sortes. 171  
 Talpe cor ad diuinationē. 166  
 Tauri facies. 97  
 Telchines. 137  
 Tempestas verbis auersa. 122  
 Tempestatem Orpheus com-  
 pescuit. 188  
 Tempora fortunam præstare  
 possunt. 182  
 Tempora piacularia. 181  
 Tempora sacra. 181  
 Temporum author. 93  
 Tenebrosa regio. 160  
 Ternarius idealib⁹ formis de-  
 putatus 57  
 Ternarius nūerus. 155 77. eius  
 scala. 57  
 Ternarii numeri exempla. 57  
 Tenebrosa regio. 160  
 Terræ, & aquæ anima. 108  
 Terræ figura. 83  
 Terræ immutabilitas secun-  
 dum Platonem. 2  
 Terræ natura. 2  
 Terræ mirabilis natura. 3  
 Terræ qualitas. 2  
 Tertia dei persona. 119  
 Tertius dæmonum ordo. 130  
 Tetragrammaton quid. 124  
 Teutonum deus. 151  
 Theodotus ob religionis con-  
 temptum obcecatus 114  
 Theologi christianorū sapien-  
 tes. 112  
 Theologi de dæmonibus. 119  
 & de anima. 165  
 Theologi de animabus cœle-  
 stibus. 127  
 Theologia, & quæ in ea con-  
 tinentur. 2  
 Theologiæ sectatores. 2  
 Theologorum opinio varia  
 de damnatis. 162  
 Tiberii equus. 164  
 Tiberii natiuitas augurio nun-  
 ciata. 36  
 Tibiæ concentus in medici-  
 na. 84  
 Tibullus de deo. 119  
 Tillo per herbam vitæ restito-

tus. 24  
 Timor dæmonum. 131  
 Timoris effectus. 45  
 Tobiaæ eleemosyna. 174  
 Torpedo timorem inducit. 29  
 Totius humani corporis de-  
 scriptio. 89  
 Traianus a Gregorio ab infe-  
 ris liberatus. 162  
 Transitus fluiui. 146  
 Triadis scala. 156  
 Tria tempora. 37  
 Tria in homine ponunt plato-  
 nici. 153  
 Tria vacationis genera. 166  
 Triangulus ex homine. 88  
 Trinitas s̄m Platonem 119  
 Trinitatis catholica descri-  
 ptio. 93. 119  
 Trinitas mysterium agnouit  
 trismegistus 153  
 Triplex in aīa appetitus. 44  
 Tristitia canes pereunt. 45  
 Tristitiæ signum. 45  
 Triumphus. 121  
 Tutellaris ordo. 129  
 Tygridis natura. 156  
 Tympanorum ex diuersis pel-  
 libus diuersi effectus. 15

#### De littera V.

**V** Aleriana herba. 175  
 Vanus hominum labor. 155  
 Varia dæmoniorum corporū  
 genera. 132  
 Varia variorum animalium  
 procreatio. 23  
 Variarum gentium varii tu-  
 tellares dii. 126  
 Vaticinium ex furore. 106. &  
 furor. 165  
 Vaticinium quid. 175  
 Vatum abstinentia. 170  
 Veneficia quæ, & eorum po-  
 tentia. 25  
 Venus. 110. 155  
 Venerea quæ sint. 19  
 Veneris concentus. 84  
 Veneris imago. 99  
 Veneris phanum. 182  
 Veneris signacula. 81  
 Veneris tabula. 78 81  
 Veneris voces. 84



**Venti principales.** 5  
**Venti vnde.** 5  
**Ventorum quatuor angeli totidem.** 136  
**Verbenæ effectus.** 166  
**Verborum vis.** 182. 188  
**Veritas christiana.** 119  
**Verum dei nomen soli deo notum est.** 124  
**Verus dei sacerdos.** 177  
**Verus pontifex.** 177  
**Vespertilionis omen.** 36  
**Vesta ignis.** 13  
**Vestimenta dei quæ.** 125  
**Vestium mundicia.** 181  
**Veteres philosophi quid de trinitate senserunt.** 118  
**Veterum mos in accipiendis responsis.** 170  
**Veterum sententia de mortuis.** 157  
**Viciati corporis indicium.** 91  
**Victimæ propriæ certis numinibus.** 176  
**Victimarum efus.** 177  
**Vigilia diui Ioannis baptistæ.** 182  
**Vinculum occultarum virtutum.** 10  
**Vinculū alligandi triplex.** 149  
**Vinum germinans.** 113  
**Virga dei.** 125  
**Virgilius de Christo.** 43  
**Virginis facies.** 97  
**Virtus, & potestas a deo.** 155. 127  
**Virtus rerum inuestigatur per viam a similitudine sum-**

**ptam.** 11  
**Virtutes admirandæ quorundam veneficiorum.** 25  
**Virtutes a triplici mundo magi colligunt.** 1  
**Virtutes cœlestes.** 52  
**Virtutes diuersæ quō diuersis speciebus infundantur.** 9  
**Virtutes occultæ quomodo ab ideis infundantur speciebus rerum.** 8  
**Virtutes naturales rerum variæ.** 8 53  
**Virtutes rebus dupliciter insunt.** 14  
**Virtutes rerum naturalium ab elementis dependent.** 7  
**Virtutes rerum naturalium influxus corporum cœlestium alliciuntur.** 22  
**Virtutes rerum occultæ quæ & vnde proueniant.** 9  
**Virtutes rerum per litem, & amicitiam inuestigantur, & experiuntur.** 12  
**Virtutes vnde.** 110. 153  
**Visus purior quæ auditus.** 28  
**Vitulus marinus resistit fulmini.** 17  
**Vmbilici effigies in templo Ioannis armonii.** 15. 109  
**Vnctiones & eaz virtutes.** 28  
**Vndenarius numerus. 77. eius scala.** 69  
**Vnio rerum cōmixtarum, & nobilioris formæ, vitæque sensibilis introductio.** 23

**Vnitas quæ.** 55. 77  
**Vnitatis excellentia.** 55  
**Vnitatis scala.** 55  
**Vnus deus.** 55  
**Vnitatis nomina.** 55  
**Vndenarius. 77. iste numerus nullam habet cū diuinis cōmunitatem.** 69  
**Vnde spiritibus nomina imponantur.** 136  
**Vocis auium intelligentia.** 182  
**Vocum similitudo.** 46  
**Volantis hominis figura.** 101  
**Voluntas dæmonis.** 44  
**Voluntas libera.** 44  
**Votum quid.** 175  
**Vox humana cum artificialibus instrumentis.** 84  
**Vox sacra.** 180  
**Vulturum augurium.** 35  
**Vulturum sensus.** 37  
**Vultus atque gestus quantum imaginationem afficiat.** 33  
**Vultus gestusque, & tota corporis figura quibus stellis respondeant.** 33

#### De litera Z.

**Zephyrus.** 6  
**Zobrah vigesima tertia lunæ mansio.** 95  
**Zodiaci imagines a stellis virtutes concipiunt.** 96  
**Zodiaci signa duodecim.** 96  
**Zodiaci signorum animæ.** 108

#### Finis Tabulæ rerum notabilium.



# NOBILIS VIRI<sup>I</sup>

HENRICI CORNELII AGRIPAE

EQVITIS AVRATI, ET VTRIVSQUE

Iuris Doctoris, Sacre Cesaree Maiestatis à Consi-  
lio & archiuis indiciarii, De occulta Philoso-  
phia, siue de Magia, Libri tres.

¶ Quomodo à triplici mundo Magi virtutes colligant in tri-  
bus his libris monstrabitur. Caput I.

c VM TRIPLEX SIT MVNDVS, Elemen- *Mundus tri-*  
talís, coelestis & intellectualis, & quisque inferior à su- *plex.*  
periori regatur, ac suarum virium suscipiat influxum,  
ita vt ipse archetypus & summus opifex, per ange-  
los, coelos, stellas, elemēta, animalia, plātas, metalla,  
lapides, siue omnipotentie virtutes exinde in nos  
transfundat, in quorum ministerium hec omnia condidit atque  
creauit: nō irrationabile putant Magi, nos per eosdem gradus, per  
singulos mundos, ad eundem ipsum archetypum mundum, omniū *Prima causa.*  
opificem, & primam causam, à qua sunt omnia, & procedunt om-  
nia, posse conscendere: & non solum his viribus, quę in rebus no-  
bilibus preexistunt, frui posse: sed alias preterea nouas de super  
posse attrahere. Hinc elementalis mundi vires, variis rerum natura-  
lium mixtionibus à medicina, & naturali philosophia venantur: de-  
inde coelestis mundi radiis & influxibus, iuxta astrologorum regu-  
las, & mathematicorum disciplinas, coelestes virtutes illis cōnectunt:  
porro hec omnia intelligentiarum diuersarum potestatibus per re-  
ligionum sacras ceremonias corroborant atque confirmant. Horū  
omnium ordinem & processum, tribus his libris nunc tradere cona-  
bor: quorum primus contineat Magiam naturalem, alter coelestem,  
tertius ceremonialem. Sed nescio an planē venia dignū sit, me ho-  
minem ingenii ac literature minoris, tam difficile, tam arduū, tam  
intricatum negotium, in ipsa mea adolescētia tam libere aggressum  
esse quam obrem quęcumq; hic à me dicta sunt, & inferius dicentur,  
hiss nolo quenq; plus assentiri, neq; ipse ego plus assentior, nisi qua-  
temus ab ecclesia catholica, fideliumq; coetu non fuerint reprobata.

¶ Quid sit magia, quę eius partes, & qualem oporteat esse  
Magie professorem. Caput II.

m Agica facultas potestatis plurimę compes, altissimis plena



mysteriis, profundissimam rerum secretissimarum contemplationem, naturam, potentiam, qualitatem, substantiam, & virtutem, totiusque naturae cognitionem complectitur: & quomodo res inter se differunt, & quomodo conueniunt nos instruit, hinc mirabiles effectus suos produciens, vniendo virtutes rerum per applicationem earum adinuicem, & ad sua passa congruentia inferiora, superiorum dotibus ac virtutibus passim copulans atque maritans. Hec perfectissima summaque scientia, hec altior sanctiorque philosophia, hec denique totius nobilissime philosophiae absoluta consummatio. Nam cum omnis philosophia regulatiua diuisa sit in physicam, mathematicam & theologiam: physica docet naturam eorum quae sunt in mundo, illorumque causas, effectus, tempora, loca, modos, euentus, integritates & partes inuestigat atque rimatur,

*Philosophia triplex.*

*Physica & quae in ea continentur.*

Quot sunt, quae rerum species elementa vocantur,  
Quid calor efficiat, quid terra, quid humidus aer,  
Quid generent: unde & magni primordia coeli,  
Unde maris fluxus, variis ve coloribus Iris.  
Reddere quid faciat clamorosa tonitrua nubes:  
Unde vel etherea fulmen iaculetur ab aula.  
Quae secreta faces noctu, quae causa cometas  
Proferat, & tumidas quae caeca potentia terras  
Concutiat, quae sunt auri, quae semina ferri,  
Totaque naturae vis ingeniosa latentis.

Hec omnia naturarum speculatrix physica complectitur: & quae canit Vergilius:

Unde hominum genus, & pecudum, simul imber & ignes,  
Unde tremor terris, qua vi maria alta tumescant  
Obiicibus ruptis, rursusque in seipsa residant,  
Herbarum vires, animos, ira saepe ferarum,  
Omne genus fruticum, lapidum quoque, reptiliumque.

*Mathematica & quae in ea continentur.* Mathematica vero docet nos planam, & in tres porrectam dimensiones naturam cognoscere, motumque ac coelestium progressus suscipere.

Aurea quo celeri rapiantur sidera motu,  
Quid caligantem modo cogat hebescere lunam,  
Defectusque pati dimisso lumine solem.

Et quae canit Vergilius:

Quo circa certis dimensum partibus orbem  
Per duodena regat mundi sol aureus astra:  
Ostendit coeli quoque vias, & sidera monstrat,  
Defectus solis varios, lunaeque labores,  
Arcturum pleiadasque hyadas, geminosque triones.  
Quid tantum oceano properent se tingere soles  
Hyberni, vel quae tardis mora noctibus obstet.



Quæ omnia per ipsam mathematicam dignoscuntur.

Hinc tempestates dubio prædiscere cœlo

Possumus, hinc messisq; diem, tempusq; ferendi,

Et quando infidum remis impellere marmor

Conueniat, quando armatas deducere classes,

Aut tempestiuam in syluis euertere pinum.

Theologia autem quid deus, ipsa docet, quid mens, quid intelligentia, quid angelus, quid deniq; demon, quid anima, quid religio, quæ sacra instituta, ritus, phana, obseruationes sacraq; mysteria: instruit quoq; de fide, de miraculis, de virtute verborum & figurarum, de arcanis operationibus & mysteriis signaculorum, & quod ait Apuleius, docet nos rite scire atq; callere leges ceremoniarum, fas sacrorum atq; ius religionum. Sed iam me recolligam. Has tres imperiosissimas facultates Magia ipse cõplectit, vnit, atq; actuat, merito ergo ab antiquis summa sanctissimaq; scientia habita est. Hæc grauisissimis authoribus clarissimisq; scriptoribus reperit illustrata: inter quos præcipue Zamolxis, & Zoroaster effulserunt adeo, vt inuētores huius sciētie a pluribus crediti sint. Horum vestigia secuti Abbaris Hyperboreus, Charmondas, Damigeron, Eudoxus, Hermippus: & clariores alii extiterunt antistites, vt Trismegistus, Mercurius, Porphyrius, Iamblichus, Plotinus, Proclus, Dardanus, Orpheus Threicius, Gog Græcus, Germa Babyloicus, Apollonius Tyaneus, Osthane etiam egregie scripsit in hac arte: cuius libros ē sepulcho erutos Abderites Democritus suis commentariis illustrauit. Præterea ad hanc artē Pythagoras, Empedocles, Democritus, Plato, & plures nobilissimi philosophorum discēdā nauigarunt: hanc reuersi summa sanctitate prædicauerunt, hanc in arcanis habuerunt. Quin & Pythagorā Platonemq; ob eā discēdā compertū habemus, Memphiticis vates accessisse, & penē totā Syriam, Aegyptum, Iudeā, & Chaldeorum scolas peragrasse, ne sanctissima eos Magiæ monumenta laterent, diuinisq; rebus imbuerent. Quicūq; igitur nunc in hac facultate studere affectat, si nō fuerit eruditus in Physica, in qua declarantur qualitates rerum, & in qua aperiuntur proprietates occulte cuiuslibet entis, & si nō fuerit opifex mathematicæ, & in aspectibus, & figuris stellarum, ex quibus cuiuslibet rei sublimis virtus & proprietas dependet: & si nō fuerit doctus in theologia, vbi manifestantur substantie immateriales, quæ dispensant & administrant omnia, nō poterit intelligere Magiæ rationabilitatem: nullum enim opus ab ipsa magia perfectum extat, nec est aliquod opus vere magicum, quod has tres facultates non complectatur.

¶ De quatuor elementis, & eorundem qualitatibus, & in se inuicem permixtionibus.

Caput III.

¶ Quatuor sunt elementa & primaria fundamēta rerum omnium

Theologia, et  
quæ in ea con  
tinentur.

Theologiæ se  
ciatores.

Plin. nat. histor.  
lib. 32. c. 1.

Physica et in  
ea contenta.

Theologia  
quæ.



corporalium, ignis, terra, aqua, aër: ex quibus omnia elementa in istis inferioribus componentur: non per modum coaceruationis, sed secundum trāsmutationem & vnionem: rursusq; cum corrumpuntur in elementa resoluuntur. Nullum autem sensibile elementorum purū est, sed s̄m magis & minus permixta sunt, & in se inuicem trāsmutabilia: quēdmodum terra lutescens dissoluta q; fit aqua, atq; illa ingrossata densata q; fit terra: per calorem autem euaporata transit in aërem, & ille supercalescens in ignem: & hic ēstinctus reuertitur in aërem, in frigidatus autem ex superadustione, fit terra, aut lapis, aut sulphur, sicut hoc ex fulmine manifestum est. Plato autem censet terram omnino intransmutabilem esse, cetera autem elementa & in hanc & in se inuicem trāsmutari. Diuiditur itaq; terra à subtilioribus non trāsmutata, sed soluta aut permixta in illa, quę illam dissoluunt, rursusq; in seipsam remigrans. Vnūquodq; autē elementorum duas específicas qualitates habet, quarum priorem sibi propriam retinet, in altera tanq̃ media conuenit cū sequenti. Est enim ignis calidus & siccus, terra siccā & frigida, aqua frigida & humida, aër humidus & calidus. Atq; hoc modo s̄m duas qualitates contrarias elementa sibi contraria sunt, vt ignis aquę, & terra aëri. Adhuc s̄m alium modum elementa sibi opponuntur: Nam quędam grauiā sunt, vt terra & aqua: & alia leuiā, vt aër & ignis: quamobrem priora passiua, posteriora vero actiua Stoici nuncupant. Proinde adhuc Plato s̄m alium modum distinguens, tres vniciq; assignat qualitates: igni videlicet acuitatem, raritatem & motum: terre autē obtusitatem, densitatem & quietem. Et s̄m has qualitates contraria sunt elementa, ignis, & terra. Reliqua autem elementa ab illis qualitatibus mutuant, ita vt aër duas accipiat qualitates ignis, raritatem & motum: atq; vnā terre videlicet obtusitatem. Contrā aqua duas quidem terre, obtusitatem & densitatem: & vnā ignis, videlicet motum. Sed ignis aëre duplo rarior, triplo mobilior, quadruplo acutior: Aër autem, duplo acutior aqua, triplo rarior, quadruplo mobilior. Proinde aqua duplo acutior terra, triplo rarior, quadruplo mobilior. Quēadmodū itaq; se habet ignis ad aërē, sic aër ad aquā, & aqua ad terram, rursusq; sicut terra ad quā, sic illa ad aërem, atq; hic ad ignem. Atq; hęc est radix & fundamentum omnium corporū, naturarū, virtutū & operum mirabilium: & qui has elementorū qualitates, & eorūdem mixtiones cognouerit, facile perficiet opera miranda atq; stupenda, eritq; consummatus in Magia naturali.

¶ De triplici elementorū ratione consideranda. Cap. III.

Vatuor itaq; quę diximus sunt elementa, sine quorū notitia perfecta nullum in Magia producere possumus effectum. Sunt autem singula triplicia, vt sic quaternarius compleat

Elementorum  
ordo triplex.

q



duodenarium: & per septenarium in denarium progrediens, ad su-  
premam vnitatem, vnde omnis virtus & mirabilis operatio depen-  
det, fiat progressus. Primo igitur ordine elementa pura sunt, quę nec  
componuntur, nec mutantur, nec patiuntur cōmixtionē, sed incor-  
ruptibilia sunt, & non à quibus, sed per quę omnium naturalium re-  
rum virtutes producuntur in effectum. Virtutes illorū à nullo expli-  
cari possunt: quia in omnia possunt omnia. Hęc qui ignorat, ad  
nullam mirabilium effectuum operationē pertingere potest. Secūdi  
ordinis elementa composita sunt multiplicia, & varia, & impura, re-  
ducibilia tamen per artem ad puram simplicitatē: quibus tunc ad suā  
simplicitatem reuersis, virtus est super omnia complementum dans  
omnium operationū occultarum & operationū nature, & hęc sunt  
fundamentum totius Magię naturalis. Tertiū ordinis elementa hęc  
primo & per se non sunt elementa, sed decomposita, varia, multipli-  
cia, & inter se inuicem permutabilia: ipsa sunt infallibile medium,  
ideoque vocantur media natura, siue anima medię nature: paucissi-  
mi sunt, qui illorū profunda mysteria intelligant. In ipsis per certos  
numeros, gradus & ordines est consummatio omnis effectus in qua-  
cumq; re naturali, cōlesti & supercōlesti, miranda sunt, & plena my-  
steriis, quę operari possunt in Magia tam naturali q̄ diuina: per ipsa  
enim omnium rerum ligationes etiam solutiones & trāsmutationes,  
& futurorum cognitio & predictio, etiam malorum demonum ex-  
terminatio, & bonorum spirituum conciliatio ab illis descendit. Sine  
his igitur triplicibus elementis eorundemq; cognitione, nemo confi-  
dat se in occultis Magię & nature scientiis quicquam posse operari.  
Quicumq; autem hęc in illa, impura in pura, multiplicia in simplicia  
reducere nouerit, eorundemq; naturam, virtutem, potestatem in nu-  
mero, gradibus & ordine, sine diuisione substantię discernere sciue-  
rit: is facile obtinebit omnium naturalium rerum, & cōlestium, secre-  
torum scientiam & operationem perfectam.

Elementa pri-  
mi ordinis.Elementa secū-  
di ordinis.Elementa ter-  
tij ordinis.

¶ De mirabilibus ignis, ac terre naturis.

Caput. V.

De omnium mirabilium operationem, ait Hermes, duo suffi-  
ciunt, ignis & terra: hęc est patiens, ille agens, Ignis (vt ait  
Dionysius) in omnibus & per omnia clare venit, & remo-  
uetur, omnibus lucidus est, simul & occultus incognitusq; ipse quādo  
per se ipsum est, non accedente materia in qua propriam manifes-  
tet actionē immensus est, & inuisibilis per se ipsum potens ad actio-  
nem propriam, mobilis tradens se ipsum omnibus quodam modo  
proximantibus, renouatius, nature custodia, illuminatius, circum-  
uelatis splendoribus incomprehensus, clarus, discretus, resiliens, sur-  
sum ferens acute means, excelsus, non receptus contumelia minora-  
tionis, semper motus mouens, alterum comprehendens, incompre-

Ignis qualitas.



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

hensus, non indigus alterius, latenter crescens à seipso, & ad suscep-  
 ptas materias manifestans suimet magnitudinem, actius, potens  
 simul omnibus presens inuisibiliter, neglectus esse non patitur, ad  
 certa autem sicut quedam vindicta generaliter & proprie subito re-  
 ducens in rationem, incomprehensibilis, impalpabilis, non minus  
 tus, in omnibus ditissimus suimet traditionibus, Immensa & impro-  
 ba rerum nature portio ignis est (vt ait Plinius) & in quo dubium  
 sit plura absumat, an pariat. Igni ipse vnus est, & per omnia pene-  
 trans, vt aiunt Pythagorici, sed in coelo dilatatus, collustrans, in  
 inferno vero coarctatus, tenebrosus, & crucians: in meditullio de  
 vtroq; participans. Ignis itaq; in se vnus, in recipiente multiplex,  
 & in diuersis diuersa nota distributus, vt apud Ciceronem testatur  
 Cleanthes, Est itaq; ignis hic aduentitius, quo vtimur: est in lapidi-  
 bus, qui ictu chalybis excutitur: est in terra, quæ ex refossione fus-  
 mat: est & in aquis, qui fontes & puteos calefacit: est in profundo  
 mari, quod ventis agitatum tepescit: est in aëre, quem sepe ferue-  
 scere videmus: & animalia quæq; & viuientia omnia, & vegetantia  
 calore nutriuntur: & omne quod viuit, propter inclusum ignem vi-  
 uit. <sup>caelestis ignis</sup>Superni ignis propria sunt calor omnia foecundans, & lux om-  
 nibus vitam tribuens: <sup>elementum</sup>Inferni ignis propria sunt arder omnia con-  
 sumēs, & obscuritas cuncta sterilitate cōplens. Fugat itaq; <sup>caelestis</sup>caelestis &  
 lucidus ignis tenebrosos demones: fugat & hic noster ligneus eosdē,  
 quatenus hēt simulachrū, & vehiculū lucis illius superioris. Quin &  
 illius, qui ait, Ego sum lux mūdi, q; verus ignis est, pater luminū, à quo  
 oē datū optimū venit, splendore ignis sui emittēs, & cōicans primo  
 soli, & ceteris coelestibus corporibus, & per hęc tanq; p media instru-  
 mēta illū in hūc ignē nostrū influens. Sicut ergo tenebrarū demones  
 in tenebris ipsis robustiores sunt: sic boni demones, qui sunt angeli  
 lucis, in cremēta suscipiūt à luce, nō solum diuina, solari, & coelesti, sed  
 etiam eius, qui apud nos est ignis. Hinc primi religionum & ceremo-  
 niarum sapientissimi institutores orationes & psalmedias, & sacra  
 quæq; non nisi accensis luminibus fienda decreuerūt. Hinc illud Py-  
 thagore symbolum: Ne loquare de deo absq; lumine, iusseruntq; ad  
 fugandos malos demones, apud cadauera mortuorum lumina ac-  
 cendi, & ignes, nec illa amoueri, quousq; perfectis sacro ritu expiatio-  
 nibus terra condantur: ipseq; omnipotens in veteri lege exquirebat  
 omnia sua sacrificia igne offerri, atq; vt in altari semper ignis arde-  
 ret, quem etiam apud Romanos veste sacerdotēs perpetuum serua-  
 bant, custodiebantq;. Omnium autē elementorū basis & fundamentū,  
 terra est: ipsa enim est obiectū, subiectū, & receptaculū oīum radiorū  
 influxuumq; coelestium: ipsa in se cōtinet oīum rerum semina semina-  
 lesq; virtutes: ideo ipsa dicitur aīalis, vegetalis, & mineralis, quæ ab oī

*Ignis lapidū  
 Ignis ē in ter-  
 ra, in aqua, et  
 in aëre.*

*Ignis super-  
 nus. Ignis in  
 fernus.*

*lib. 2. c. 32.*

*Ignis uerus.*

*Demonēs bo-  
 ni qui.*

*Lumina in sa-  
 cris quare.*

*Lumē in sepe  
 liēdis cadaue-  
 ribus quare?*

*Ignis in alta-  
 ri, uesta ignis.*

*Elementorum  
 fundamentū.  
 sc. Terra.*



bus reliqs elemētis ac cœlis fecundata, oīum ex seipsa est gignitiua. Ipsa est receptiua oīum fecunditatum, & veluti prima parēs etiam oīum pululatiua, cētrum & fundamentū & mater cīum. Tolle de illa quātūcūq; secreta, lota, depurata, subtiliata, si dimiseris aliquādiu sub diuo, mox cœlestibus viribus fecūdata & pregnās, ex seipsa pducet pplantas, pducet vermiculos & animalia, producet lapillos, lucidasq; metallorum scintillas. In eā sunt secreta maxima, si quando fuerit pper artificium ignis purgata, & ad simplicitatem suam congruā lotionē reducta. Ipsa est prima creationis nōstre materia & restaura-

*Terra prima*

De admirādis aque, & aëris atq; vētorū naturis. Cap. VI.

On minoris potentie sunt reliqua duo elemēta, aqua videlicet & aër: nec in illis natura cessat mirabilia operari. Aqua enim tanta necessitas est, vt absq; illa nullum animal degerere possit: nulla herba, nec planta quēuis citra aque humectationem possit pgerminare. In ipsa est seminaria oīum rerū virtus: aīalium primo, quorū semē aqueū esse manifestū est: sed & fruticū, & herbarū semina licet terrea sint, tabefieri tū aqua necesse est, si fecūda esse debent: siue id fiat humore terre imbibito, aut rore, vel pluuia, vel de industria adiecta aqua. Sola siqdem terra & aqua, à Mose describūt pducere aīam viuētē. Sed aque duplicē pductionē tribuit, natatiū videlicet in aquis, & volantiū in aëre supra terrā. Terrēnarū etiā pductionū ipsi aque partim deberi, eadē scriptura testatur, inquiens, quod post creationē virgulta & plante nō germinauerāt, quia deus non pluerat sup terrā. Tāta eius elemēti potestas est, vt nec spūalis regeneratio fiat sine aqua, sicut ipse Christus ad Nicodemum testatus est. Maxima quoq; eius in religione vis est, in expiationibus & purificationibus, nec minor q̄ ignis necessitas. Infinite eius vtilitates sunt, & vsus multiplex, resq; omnes ex eius ptate cōsistunt: vt que generādi, alendi, augmentādi vim possidet. Inde Thales Milesius atq; Hæsiodus, aquā oīum rerū principiū statuerunt, oīumq; elementorū antiquissimū esse dixerunt atq; potentissimū, quippe quod ceteris omnibus imperat. Nam, vt ait Plinius, terras deuorant aque: flāmas necant: scandunt in sublime, & nubium obtentu cœlum sibi vendicant: eēdem cadentes oīum terra nascentium causa sunt. Innumera sunt aquarum miracula à Plinio, Solino, multisq; historicis descripta, de aquarum mirabili virtute ēt meminit Ouidi⁹ in his versibus:

*Animalium  
omnium se-  
men.*

*Pluie uis.*

Medio tua corniger Hammon,

Vnda die gelida est, ortuq; obituq; calefcit.

Admotis Athamantis aquis accendere lignum

Narratur, minimos cum luna recessit in orbes,

Flumen habent Cicones, quod potum faxea reddit

*Aque mira-  
bilia.*



viscera, quod tactis inducit marmora rebus,  
 Crathis & hinc Sybaris vestris conterminus oris,  
 Electro similes faciunt, auroq; capillos,  
 Quodq; magis mirum, sunt qui non corpora tantum,  
 Verum animos etiam valeant mutare liquores,  
 Cui non audita est obscenę Salmacis vnda:  
 Aethiopesq; lacus: quos si quis faucibus hausit,  
 Aut furit, aut patitur mirum grauitate soporem,  
 Clitorio quicumq; sitim de fonte leuauit,  
 Vina fugit, gaudetq; meris abstemius vndis.  
 Hinc fuit effectus dispar Lyncestius annis:  
 Quem quicumq; parum moderato gutture traxit,  
 Haud aliter titubat, quam si mera vina bibisset,  
 Est lacus Arcadię Pheneum dixere priores,  
 Ambiguus suspectus aquis, quas nocte timeto,  
 Nocte nocent potę, sine noxa luce bibuntur.

*Sabbathæi  
 fluminis na-  
 tura.*

*Dies iudæis  
 sacer.*

*Agrię fontis  
 mira.*

*Aër qui.*

Refert præterea Iosephus fluminis cuiusdam inter Arceam & Ra-  
 phaneam Syrię vrbes admirabilem naturam: Qui cum pleno defe-  
 ratur alueo, per integrum sabbathum, mox ceu obturatis fontibus  
 deficiens, per sex integros dies siccū alvei sui præbet transitū: rur-  
 susq; septimo die ignotis nature causis ad priorem redit aquarum  
 abundantia: quāobrem incolę illum Sabbatheū nūcuparūt, ob sa-  
 crum Iudæis septimū diem. Testaturq; nobis Euāgelium de piscina  
 probatica, in quam post cōmotam ab angelo aquā qui prior in illā  
 descendisset, à quacunq; egritudine liberabat. Eadem vis atq; pote-  
 stas fuisse legitur fonti Ionidum Nympharum, qui in Elior agro  
 apud Heracleum pagum iuxta Cytheron fluuium extabat: in quē  
 qui egroto corpore descendisset: abacto omni corporis vitio sanus  
 & integer inde exiret. Narrat Pausanias esse in Lyceō Arcadię  
 monte fontē, qui Agrię vocabatur, ad quem quoties regionis sicci-  
 tas frugum interitum minaret, ingressus Iouis Lycei sacerdos, post  
 immolatas hostias sacris precibus sacros veneratus latices, quercus  
 ramum manu tenens, ad sacrati fontis summos latices demittebat:  
 tunc commotis aquis vapor exinde in aëra sursum latus in nubes  
 conflabatur, cōcurrentibusq; nebulis cœlum omne obducebat nu-  
 bibus: quibus paulo post in pluuiam resolutis, oēm regionem salu-  
 briter irrigabant. Verum de aquarū miraculis præter ceteros auto-  
 res multos, scripsit Ruffus Ephesius medicus miranda, & apud nul-  
 lum alium quod sciam autorem reperta. Superest de aëre dicere.  
 Hic spiritus est vitalis, cuncta permeans entia, oībus vitam & consi-  
 stentiam prebens, ligans, mouēs & implens omnia. Hinc Hebreorū  
 doctores illum nō inter elemēta numerant, sed velut medium & glu-



tinuum, diuersa in simul coniungens, & tanq̃ spiritũ mundani instrum̃-  
merenti reboantem habent. Ipse enim proxime coelestium omniũ in-  
fluxus in se cõcipit, aliisq; cum elem̃tis tum mixtis singulis cõmu-  
nicat, non minus etiam rerum oĩum cum naturalium tum artificia-  
lium, & sermonũ quorũcunq; species, velut deificum quoddam spe-  
culum in se suscipit & retinet: illasq; secum ferens corpora hominum  
& animalium, per poros ingrediens, tam in somno quàm in vigilia  
illis imprimēs, variorum mirabilium somniorũ, pr̃sagiorũ, & auspici-  
orum materiam pr̃ebet. Hinc etiam fieri dicunt, cur transiens lo-  
cum, in quo homo occisus fuerit, vel cadauer recens absconditum,  
timore atq; pauore concitatur: quia aër ibidem plenus horribilibus  
homicidii speciebus, spiritũ hominis, dum vnà inspiratur, similibus  
specciebus afficit atq; perturbat: vnde cõtingit sequi pauorẽ: Omne  
namq; subito imprimens, naturam stupefacit. Hinc multi philosophi  
arbitrati sunt, aërem causam esse somniorũ, plurimq; aliarũ anime *Somniorum*  
imppressionũ, per delationẽ idolorũ, seu similitudinũ, seu specierum, *causa.*  
quę deciduntur à rebus & sermonibus in ipso aëre multiplicatis,  
quousq; perueniant ad sẽnsus, & tandem ad phantasiã, & animã  
recipientis, videlicet quę soluta curis, nec impedita, species huiusmo-  
di obuiam expectās, ab illis informatur. Ipse nãq; rerum species, licet  
ex pp̃pria natura deferatur ad sensus hominũ & animalium, possunt  
tamen à cœlo, dum sunt in aëre, acquirere aliquã impressiõẽ, ex qua  
vnà à cum aptitudine, à dispositione recipientis magis ferantur ad  
sensum vnus q̃ alterius. Atq; hinc possibile est naturaliter, & procul  
omni superstitione, nullo alio spiritu mediante, hominẽ homini ad  
quãcunq; longissimam etiã vel incognitã distantiam & mansiõẽ,  
breuissimo tempore posse nuntiare m̃tis suę cõceptũ: & si tempus  
in quo istud fit, nō possit pr̃cise m̃surari, tamen intra viginti qua-  
tuor horas id fieri oĩno necesse est: & ego id facere noui, & sepius  
feci. I. Nouit idem etiam, fecitq; quondam abbas Tritemius. Quomō  
etiam idola quẽdam, non modo spiritalia, sed etiã naturalia à rebus  
effluuant, vt puta per influxum quẽdam corporũ à corporibus, atq; in  
ipso aëre cõualescant, tum per lumen, tum per motũ, tum ad visum,  
tum ad alios etiam sensus, sese nobis offerat & ostēdant, & in nos mi-  
rabilia quãdoq; agant, pbat docetq; Plotinus. Et nos videmus quō  
austro flante aër densat̃ in tenues nubes, in qbus veluti in speculo,  
refleētunt̃ imagines valde distantes castrorũ, montium, equorũ & ho-  
minum, & aliarũ rerum, quę decedentibus nubibus mox euanescūt.  
Et in Meteoris prodit Aristoteles, quoniã in nube aëris concipiatur  
iris, quãdam speculi similitudine. Et Albertus, effigies corporũ, in-  
quit, nature vi in aëre humecto facile effingi possunt eodem modo  
quo imagines rerum sunt in rebus. Et narrat Aristoteles, cuidam



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

ex visus debilitate contigisse, ut speculum illi fieret propinquus aer, & radius visuius ad ipsum repercuteret, nec posset penetrare, unde quorsum ibat, idolum suum aduersa facie, sese precedere arbitrabatur. Similiter speculorum quorundam artificio, quas volumus imagines in aere, etiam remote, extra specula producuntur: quæ tunc imperiti homines videntes, demonum, aut animarum umbras se videre putant: cum tamen non sint, nisi simulacra quædam sibiipsis cognata, ac vite omnis expertia. Et notum est, si quis in loco obscuro, & omnis luminis experte, nisi quod per minimū foramen solis radius alicubi ingrediatur, supposita illi papyro alba, aut speculo plano, videri in ea quæcunque foris à sole illustrata agant. Et est aliud prestigium admirandum magis, ubi pictis certo artificio imaginibus, scriptis uel literis, quis nocte serena plenæ lune radiis opponat, quarum simulacris in aere multiplicatis, sursumque raptis, & una cum lune radiis reflexis, alius quispiam rei conscius per longam distantiam videt, legit, & agnoscit, in ipso disco, seu circulo lune: quod equidem nuntiantorum secretorum obsessis villis, & ciuitatibus utilissimum artificio est, olim à Pythagora factitatum, & hodie aliquibus adhuc, pariter & mihi non incognitum. Atque omnia hæc, & multo plura, maioraque in ipsa aeris natura fundata sunt: & ex mathematica, atque optica, suas rationes habent. Et sicuti hæc simulacra reflectuntur ad visum, ita nonnunquam etiam ad auditum, quod in echo manifestum est. Sed sunt illis occultiora artificia, quo quis etiam per remotam distantiam, audire & intelligere queat, quid alius loquatur, vel susurret in occulto. Ex aereo elemento sunt etiam venti: ipsi enim nihil aliud sunt, quam motus aer, & concitatus. Horum quatuor sunt principales, à quatuor cœli cardinibus flantes, videlicet Notus ab austro, Boreas ab aquilone, Zephyrus ab occidente, & ab oriente Apeleotes siue Eurus: quos Pontanus his duobus versiculis complexus ait:

*Litteræ noctu legibiles.*

*Venti unde:*

*Venti principales.  
Notus.*

A summo Boreas, Notus imo spirat olympo.  
Occasum infedit Zephyrus, venit Eurus ab ortu.  
Notus ventus meridionalis est, nebulosus & humectatus, & calidus, & morbosus, quem Hieronymus vocat pincernam pluuiarum, Ouidius sic describit:

*Boreas.*

Madidis Notus euolat alis  
Terribilem picea tectus caligine vultum,  
Barba grauis nimbis, canis fuit vnda capillis,  
Fronte sedent nebule, rorant penneque sinusque.  
Boreas autem Noto contrarius, septentrionalis ventus est, violentus & sonorus, qui nubes discutiens aerem serenum reddit, aquam gelu constringit: hunc Ouidius de se sic inducit loquentem:  
Apta mihi vis est, qua tristitia nubila pello,



Et freta concutio, nodosaq; robora verto,  
 Induro nubes, & terras grandine pulso:  
 Idem ego, quum fratres coelo sum nactus aperto,  
 (Nam mihi campus is est) tanto molimine luctor,  
 Vt medius nostris concussibus insonet ether,  
 Exiliantq; cauis elisi nubibus ignes.  
 Idem ego, cum subii conuexa foramina terre,  
 Supposuiq; ferox imis mea terga cauernis,  
 Sollicito manes, totumq; tremoribus orbem  
 Concutio.

Zephyrus vero, qui & fauonius, ventus leuissimus ab occidente *Zephyrus*,  
 flans, & placide spirans, frigidus est & humidus, resoluens hyemes, *Eurus*,  
 germina floresq; producens, huic contrarius Euris, qui & subsola-  
 nus, & Apeleotes, ab oriēte, ventus aquosus & nubificus, & rapide  
 voracitatis, de istis ita canit Ouidius

Eurus ad auroram, Nabatheaq; regna rēcescit,  
 Persidaq; & radiis iuga subdita matutinis.  
 Vesper & occiduo quę littora solę tepescunt,  
 Proxima sunt Zephyro. Scythiam septemq; triones,  
 Horrifer inuasit Boreas contraria tellus  
 Nubibus asfiduis, pluuiq; madescit ab Austro.

¶ De generibus compositorum, quomodo se habeant ad elemen-  
 ta, atq; quid elementis ipsis conueniat cum anima & sensibus,  
 & moribus.

## Cap. VII.

Ost quatuor simplicia elemēta p̄xime sequūtur ex illis cōpo-  
 p sita perfectōz quatuor genera, quę sunt lapides, metalla,  
 plantę, & animalia: & licet ad singulorū generationē omnia  
 elemēta in cōpositionē cōueniant, singula tñ vnū p̄cipuū elemē-  
 tum sequūtur imitanturq;: Nam lapides omnes terrei sunt, natura  
 siquidem graues sunt, & descēdunt, & ita cōcreti siccitate, vt lique-  
 ri nequeant. Metalla aut aquea sunt & liquabilia, & quod confiten-  
 tur phisici, experiuntur alchimici, ex aqua viscosa, siue ex aqueo ar-  
 gentouiuo generata sunt. Plantę sic cum aēre cōueniunt, vt nisi sub  
 diuino non pullulent, neq; coalescant. Sic animalibus omnibus,

*Lapidum na-  
tura.*

*Metallorū na-  
tura.*

*Plantarū na-  
tura.*

Ignis est ollis vigor & cōlestis origo.

Adeoq; cognatus illis ignis est, vt eo extincto mox tota vita deficiat.  
 Rursus vnumquodq; illorum generum in se distinctum est per ele-  
 mentorum gradus. Nam inter lapides p̄cipue terrei dicuntur,  
 qui opaci sunt, & grauiorē aquei autem, qui transparentes sunt: &  
 qui ex aqua, concreti sunt, vt crySTALLUS, berillus, & margarite in con-  
 chis: & sunt aērei, qui aque supernatant, & spongiosi sunt, vt lapis,  
 spongię, & pumex, & tophus: sunt & ignei, ex quibus igni extrahit,

*Animaliū na-  
tura.*

*Lapidum dif-  
ferentia.*

*Ignis ex lapi-  
dibus.*



*Metallorum  
differentia.* & in ipsum aliquando resoluitur, aut ex ipso geniti sunt: sicut lapis fulminis, & lapis pyrites atq; asbestus. Similiter inter metalla, terrea sunt plumbū & argētum: aquea, argentumuiuū, aërea, cuprū, & stannum: ignea vero, aurum atq; ferrum. In plantis quoq; terram imitant radices, ppter densitatē: folia aut aquā ppter succū: flores aërem, ppter subtilitatē: semina ignem, ppter spiritū gignitiuū. Preterea alię dicuntur calidę, alię frigidę, alię humidę, alię siccę, elementorumq; nomina ab eorū qualitātibus sibi mutuātes. Inter animalia etiam quędam prę ceteris terrea sunt, & terrę viscera in habitant, vt vermes, & lumbrici, & talpę, & multa reptilia: alia aquea sunt, vt pisces: alia aërea, quę extra aërem viuere nequant: sunt & ignea ignem habitantes, vt salamandre, & quędam cicadę pyraustas vocant, & quę igneo quodam calore feruent: vt columbę strutiones, leones, & quas vocat Sapiens bestias vaporem ignem spirantes. Preterea in animalibus terram referunt ossa, caro aërem, & spiritus vitalis ignem, aquam vero humores. Et hi etiam elementis partiti sunt, nam rubra cholera cedit igni, sanguis aëri, pituita aque, nigra bilis terrę. In ipsa deniq; anima, teste Augustino, refert ignem intellectus, aërem ratio, aquam imaginatio, terram vero sensus. Atq; hi etiam inter se elementis dispartiuntur, nam visus igneus est, nec enim sine igne & luce percipit: auditus aëreus est, nam aëre percussio sonus efficitur: olfactus autem & gustus ad aquam referuntur, sine cuius humore nec sapor nec odor fit: deniq; tactus totus terreus est, & crassiora corpora sibi adsciscens. Actus quoq; & operationes hominis ab elementis moderantur: tardus enim motus & solidus, a terra signatur: pauorem & inertiam, & remissum opus, aqua signat: alacritatem, & amicabiles mores, aër: impetū acutū & iracundū, ignis.

*Salamandre habitatio.*

*Animaliū cū elementis conuenientia.*

*Sensuum cum elementis concinitas.*

*Elementa omnium prima.* Elementa itaq; omnium prima sunt, & omnia ex illis & p̄m illa sunt, atq; ipsa in omnibus & per omnia vires suas diffundunt.

Quomodo elementa sunt in cœlis, in stellis, in demonibus, in angelis, in ipso deniq; deo. Cap. VIII.

*Mundus corporeus.* St Platonicerum omnium vnanimis sententia, quemadmodum in archetypo mundo omnia sunt in omnibus, ita etiam in hoc corporeo mundo, omnia in omnibus esse, modis tamen diuersis, pro natura videlicet suscipientium, sic & elementa non solum non sunt in istis inferioribus, sed & in cœlis, in stellis, in demonibus, in angelis, in ipso deniq; omnium opifice & archetypo. Sed in istis inferioribus elementa sunt crassę quędam forme, immerse materie, & materialia elementa: in cœlis autem sunt elementa per eorum naturas & vires: modo videlicet cœlestis & multo excellēriori, quā infra lunam. Nam cœlestis terrę soliditas illic est absq; crassitudine aque: & aëris agilitas procul ab ef-

*Elementa in omnibus sunt.*

*Elementa cœlestia.*



fluxu: ignis calor ibi non vrens, sed lucens, omniaq; suo calore viuificans. Ex stellis præterea ignei sunt Mars, atq; Sol: aërei, Iupiter & Venus: aquei, Saturnus & Mercurius: terrei, qui incolant orbem octauum, atq; Luna (quæ tamen à plerisq; aquea putatur) quando videelicet terre instar coelestes aquas attrahit, quibus imbibita vicinitate sua illas nobis influit & communicat. Sunt etiam inter signa quedam ignea, quedam terrea, quedam aërea, quedam aquea: reguntq; in coelis elementa, quatuor illas triplicitates distribuentes illis cuiusq; elementi principium, medium & finem: sic principium ignis Aries, progressum & augmentum Leo, finem Sagittarius habent: principium terre Taurus, progressum Virgo, extremum Capricornus: aëris principium Gemini, processum Libra, terminum Aquarius: aqueæ principium Cancer, medium Scorpius, finem pisces possidet. Ex hhorum itaq; planetarum & signorū mixtionibus simul cum elementis, conficiuntur omnia corpora. Iam vero etiam & demones hac ratione à se distincti sunt: vt alii dicantur ignei, alii terrestres, alii aërei, alii aquei. Hinc illi apud inferos quatuor fluij, igneus Phlegethon, aëreus Cocytus, Styx aqueus, terreus Acheron. Quin & in Euangelis legimus ignem gehennæ, & ignem æternum, in quē ire iubebuntur maledicti: & in Apocalypsi legitur, stagnum ignis: & Esaias de damnatis ait, Percutiet eos dominus aëre corrupto: & apud Iob: Ad nimium calorem transilient ab aquis niuium: & apud eundem legimus, terram tenebrosam & opertam mortis caligine, terram miserie & tenebrarum. Proinde etiā in supramundanis angelis & beatis intelligentiis hæc elementa ponuntur: est enim in ipsis essentie stabilitas, terrea vis, qua sunt firma dei sedilia: est & clementia pietasq; aquea virtus mundans: Hinc à Psalmista vocantur aque vbi de cœlo ait, Qui regis aquas superiora eis: sunt etiam in illis aër subtilis spiritus, & amor ignis relucens: hinc vocantur à sacris literis, pennæ ventorum: & alibi de illis ait Psalmista: Qui facis angelos tuos spiritus, & ministros tuos ignem vrentem. Ex ordinibus quoq; angelicis ignei sunt seraphin, & virtutes, potestates: terrei cherubim: aquei, throni, & archangeli: aërei dominationes & principatus. De ipso etiam archetypo omnium rerum opifice nonne legitur. Aperiatur terra, & germinet saluatorem: nonne de eodem dicitur, fons aque viue mundificans & regenerans: nonne idem spiritus spirans spiraculum vite: idemq; etiam Mose & Paulo testibus ignis consumens est? Elementa igitur ubiq; & in omnibus reperiri suo modo, nemo negare potest, primum in istis inferioribus, sed feculenta & crassa, in coelestibus autem puriora & nitida: in supra coelestibus vero viuientia, & ex omni parte beata. Sunt igitur elementa, in archetypo idē producendorum, in intelligentiis distribute potestates, in

*Planetarū cū  
elementis cō-  
uenientia.*

*Ignis infernus*

*Elementa quō  
in angelis in-  
telliguntur.*

*Elementa quō  
insunt deo.*

*Elementa om-  
nibus insunt  
rebus.*



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

coelis virtutes, in inferioribus crassiores forme

De virtutibus rerum naturalium ab elementis proxime dependentibus.

Caput IX.

Virtutes naturales rerum uariarum.

Qualitates rerum.

Virtutes rerum naturales quedam sunt elementales, ut calefacere, frigefacere, humefacere, exsiccare: & vocantur operationes seu qualitates primae: & secundum actum: he enim qualitates sole totam omnino transmutant substantiam, quod aliarum qualitatium nulla facit: quedam vero insunt rebus ab elementis componentibus tales, etiam ultra qualitates primas, ut sunt maturatiue, digestiue, resolutiue, mellificatiue, induratiue, styptice, absterfuiue, corrosiue, caustice, aperitiue, euaporatiue, confortatiue, mitigatiue, conglutinatiue, opilatiue, expulsiue, retentiue, attractiue, repercussiue, stupefactiue, elargitiue, lubricatiue, & alie plures: multa enim habet agere qualitas elementalis in mixto, que per se non operatur. Et he operationes dicuntur qualitates secundarie, quia sequuntur naturam & mensuram mixtionis primarum virtutum: quemadmodum de his in medicorum libris copiose tractatur: sicut maturatio, que est operatio caloris naturalis secundum certam mensuram in substantia materie: induratio operatio est frigoris: similiter & congelatio, & sic de similibus. Et he operationes quandoque agunt in membrum determinatum, ut prouocantes urinam, vel lac, vel menstrua, & dicuntur qualitates tertiie, que sequuntur secundas, sicut secundae primas. Secundum has itaque primas, secundas & tertiis qualitates multe egritudines & curantur & inducuntur. Multa etiam artificialiter fiunt, que homines valde admirantur: sicut est ignis aquam comburens, quem vocant ignem Grecum: cuius plures compositiones docet Aristoteles in tractatu de hoc singulari. Simili modo fit etiam ignis, qui oleo extinguitur, & aqua accendit frigida, quando roratur desuper: & ignis qui pluuia, vel vento, vel sole accendit. & fit ignis, qui vocatur aqua ardens, cuius confectio notissima est, qui nihil consumit preter seipsum: & fiunt ignes inextinguibiles, & olea incombustibilia, & lampades perpetue, que nec vento, nec aqua, nec villo modo extinguuntur, quod penitus incredibile videtur, nisi fuisset famosissima illa lampas, que in templo Veneris quodam lucebat, in qua ardebat

Artificiosa multa admiranda.

Ignis aquam comburens. Ignis, qui oleo extinguitur. Ignis inextinguibilis.

lapis asbestus, qui semel accensus reuera, nunquam extinguitur. Contra etiam preparatur lignum, vel aliud quoddam combustibile, ut ab igne ledi non possit, & fiunt confectioes quibus inunctis manibus possumus portare ferrum ignitum, aut mittere manum in metallum liquefactum, seu toto corpore ire in ignem absque villo malo, & horum similia. Et est genus lini, quod Plinius asbestum vocat, Greci αβέστος dicunt, quod ignibus non absumitur, de quo Anaxilaus ait, circumdatam eo arborem surdis, & qui non exaudiantur, ictibus cedi.

Asbesti lapidis natura.

Preparationes contra incendium.

Asbesti lini natura.

lapis asbestus, qui semel accensus reuera, nunquam extinguitur. Contra etiam preparatur lignum, vel aliud quoddam combustibile, ut ab igne ledi non possit, & fiunt confectioes quibus inunctis manibus possumus portare ferrum ignitum, aut mittere manum in metallum liquefactum, seu toto corpore ire in ignem absque villo malo, & horum similia. Et est genus lini, quod Plinius asbestum vocat, Greci αβέστος dicunt, quod ignibus non absumitur, de quo Anaxilaus ait, circumdatam eo arborem surdis, & qui non exaudiantur, ictibus cedi.



De virtutibus rerum occultis.

Cap. X.

Nsunt præterea rebus virtutes alię, quę non sunt alicuius  
 ii elementi, sicut fugare venenum, pellere anthraces, attrahere  
 ferrum, vel quid aliud: & hæc virtus est sequela speciei, & for-  
 mę rei huius, vel istius. Vnde etiam exigua quantitate non exiguum  
 habet in agendo effectum: quod non est elementalī qualitati con-  
 cessum. Nam hæc virtutes, quia multum formales sunt, ideo cum mi-  
 nimæ materia plurimum possunt: elementalī aut virtus, quia ma-  
 teriallis est, vt multū agat, multam etiam desiderat materiā. Vocatur *Proprietates*  
 autem proprietates occultę: quia causę earū latentes sunt, ita quod *occultę cur-*  
 humanus intellectus non potest eas vsquequaq; iuestigare: quare *dictę.*  
 philosophi maximā earum partem longa experientia, plus q̄ ratio-  
 nis indagine adepti sunt, nam vt in stomacho cibus digeritur per ca-  
 lorem, quē cognoscimus: sic transformatur per virtutem quādam *Cibi transfor-*  
 occultam, quam ignoramus: nō quidem per calorē, quia sic in foco *matio in sto-*  
 potius apud ignem q̄ in stomacho transformaretur. Sic sunt rebus  
 vltra elementales qualitates quas cognoscimus innatę quędam alię  
 virtutes, & ita à natura cōcreatę, quas admiramur, ac sæpe stupesci-  
 mus nobis ignotas, vel raro vel nusq̄ cōspectas: vt de phœnicē aue  
 vnica seipsam renouante legitur apud Ouidium:

Vna est quę reparat, sese ipsa refeminat ales,  
 Assyrii phœnica vocant. Et alibi:

Conuenit Aegyptus tanti ad miracula visus,  
 Et raram volucrum turba salutat ouans.

Admirationem grādem tum Gręcis tum Romanis olim de se Ma-  
 treas peperit: Is dicebat feram à se nutriri, quę ipsa semet voraret. *Matreæ fera.*  
 Vnde: & hodie adhuc anxie multi scrutant, quę nā sit Matreæ fera.  
 Quis non miret fossiles ex terra pisces, de quibus Aristoteles, Theo-  
 phrastus & Polybius historicus pdiderūt: Et quę de canētib; lapi-  
 dib; tradidit Pausanias, oīa sunt occultarum virtutū opera. Sic auis *Struthio fer-*  
 struthio ferrū frigidum atq; durissimū coquit, & digerit in corporis *rum digerit.* *Senec. 4. Nat.*  
 sui nutrimentū: cuius stomachus tradit etia ferro ignito nō ledi. Sic *Echeneidis uis*  
 pisciculus ille echeneis, ita frenat vētorū impetus, & domat equoris *i. xiii. fac. 2.*  
 rabiem, vt quātūcūq; etiam imperent & seuiant pcellę, infinitis etiā  
 velis p̄er ventum tensis, tamen vsq; adeo solo tactu cōpescit & co-  
 git stare nauigia, vt moueri nullo modo possint: sic salamandre & *Salamandræ*  
 pyraustę bestiole viuunt in igne: & licet quandoq; ardere videantur, *Pyraustę*  
 tamen non leduntur. Simile est de quodam bitumine, quo ob- *natura.*  
 lita dictuntur fuisse arma Amazonum, quod nec ferro, nec igne sol-  
 uitur: cum quo etiam & portę Caspię exere fabricatę illitę fabu- *Bitumen, quo*  
 lantur ab Alexandro magno. Simili etiam bitumine legit arcā Noë *Noë arca illi-*  
 conglutinatam fuisse, ipsa à tot millibus annorum super montibus *ta fuit.*



Armenie adhuc durante, Sunt horum mirabilium alia multa vix credibilia, quę tamen experientia ipsa cognita sunt: cuiusmodi de Satyris prodit antiquitas, quę animalia semihumana ac semibruta figura constant, sermonis tamen & rationis capacia: quorum vnum quempiam beato Antonio eremite quodam locotum, & gentilem errorem in se animalibus colēdis damnasſe, cōmunemq; deum pro se precandum oraſſe, ipse refert ſacer Hieronymus, eorumq; viuentem vnum olim in publicum productum affirmat, & mox ad Constantinum principem destinatum.

¶ Quomodo virtutes occultę infunduntur rerum speciebus ab ideis, per rationes anime mundi stellarumq; radios: & quę res hac virtute magis abundant.

Cap. XI.

Latonici omnia inferiora ferunt eſſe ideata à superioribus p ideis, ideam aut definiūt eſſe formā supra corpora, animas, mentes, vnam, ſimplicem, puram, immutabilem, indiuiſibilem, in corpoream & eternam: atq; eandem idearum omniū eſſe naturam. Ponunt autem ideas primo in ipſo qdem bono, hoc eſt deo, per cauſę modum, ſolum eſſe relatiuis quibuſdam rationibus inter ſe diſtinctas: ne, quicquid eſt in mundo, ſine vlla varietate ſit vnicū: conuenire tamen inter ſe eſſentia, ne deus ſit ſubſtantia multiplex. Ponunt ſecundo in ipſo intelligibili, hoc eſt in anima mūdi, per formas proprie: atq; in ſuper abſolutis formis inuicem differentes, ita vt idee in deo quidem omnes vna forma ſunt: in anima mundi vero multe: ponuntur in ſequentibus mentibus ſiue corpori cōiunctis, ſiue à corpore ſeparatis, participatione iam quam, & gradatim iam magis magiſq; diſtinctę. Ponunt in natura tanq; ſemina quedā infirma formarum ab ideis infuſa, ponunt in materia deniq; vt vmbraſ. Accedit ad hec, quod totidem ſunt in anima mūdi ratioēs rerum ſeminales, quot idee ſunt in mente diuina: quibus ipſa rationibus edificauit ſibi in cœlis vltra ſtellas etiam figuras, impresitq; his omnibus proprietates. Ab his itaq; ſtellis, figuris ac proprietatibus omnes ſpecierum inferiorum virtutes ac proprietates dependent, ita, vt quelibet ſpecies, habeat figuram cœleſtem ſibi conueniētem, ex qua etiam prouenit ſibi mirabilis poteſtas in operando, qualem per rationes anime mundi ſeminales propriam ab idea ſua ſuſcipit dotem. Sunt enim idee non modo cauſę eſſendi alicuius ſpeciei, ſed etiam ſunt cauſę cuiuſq; virtutis, quę tali ſpeciei in eſt: & hoc eſt, quod multi dicunt philoſophorū, quod virtutibus certis, ſcilicet certam & ſtabilem rationem habentibus, non fortuitis, nec casualibus, ſed efficacibus, ſed potentibus & indeficientibus, nihil fruſtra, nihil incaſſum agentibus, mouentur virtutēs in natura rerū exiſtentes, quę quidem virtutes ſunt idearum operationes: quę nō erant



nisi per accidens ex impuritate videlicet & inequalitate materie: hoc enim modo inueniuntur res etiam eiusdem speciei magis ac minus potentes, secundum puritatem uel confusionem materie, omnes enim influxus coelestes impediri possunt per confusionem & inabilitatem materie. Vnde Platonici ipsis in prouerbio fuit, secundum merita materie infundi uirtutes coelestes: de quo & Vergilius meminit ubi canit:

igneus est ollis uigor, & coelestis origo

Seminibus quantum non noxia corpora tardant.

Quare hæ res, in quibus minus immergitur idea materie, hoc est, quæ separatorum maiorem accipiunt similitudinem, uirtutes habent potentiores in operatione, similes operationi ideæ separatæ. Scimus itaque situm ac figuram coelestium, causam esse omnis nobilis uirtutis, quæ est in speciebus inferioribus.

Quomodo diuersis indiuiduis, etiam eiusdem speciei, diuerse uirtutes influuntur.

Cap. XII.

Indiuiduorum singulares etiam dotes plurimis insunt, tam mirabiles, quàm in speciebus, etiam à figura coelestium situque stellarum. Omne enim indiuiduum quando incipit esse sub determinato horoscopo & constellatione coelesti, contrahit cum esse, mirabilem quandam uirtutem operandi & patiendi, rem mirabilem, etiam præter eam quam habet à sua specie, cum per influxum coelestium, tum per obedientiam materie generabilium ad animam mundi, quæ quidem talis est, qualis est obedientia nostri corporis ad nostras animas. Nos enim sentimus in nobis id, quod ad quacumque formam concipimus, mouetur corpus nostrum delectabiliter, uel horrende, uel fugiendo: sic frequenter animæ coelestes, quando diuersa concipiunt, tunc materia mouetur per obedientiam ad illud: sic in natura multa apparent prodigia ex imaginatione superiorum motuum: sic etiam uirtutes diuersas, non modo res naturales, sed etiam quandoque res artificiales concipiunt, & hoc maxime si anima operantis in idem nititur. Vnde inquit Auicenna, quæcumque hic fiunt, oportet præexistere in motibus & conceptionibus stellarum, & orbium. Sic fiunt in rebus uarii effectus, inclinationes & mores, non tantummodo à materia uarie disposita, ut plerique opinantur, sed ab influxu uario & forma diuersa: non quidem diuersitate specifica, sed particulari & propria. Et horum gradus uarie distribuuntur ab ipsa omnium prima causa Deo, qui idem manes distribuit singulis ut uult, cui tamen cooperantur secundæ causæ, angelicæ & coelestes, corpoream materiam, & alia illis commissa disponentes. Infundunt itaque uirtutes omnes à Deo per mundi animam, particulari tamē uirtute imaginum & intelligentiarum præsidentium, & concursu radiorum



& aspectuum stellarum peculiari quodam & harmonico concentu,

¶ Vnde proueniant virtutes rerum occulte. Cap. XIII.

10. f. 2.

o Mnibus notum est, virtutem quandam magneti in esse, qua  
ferrum attrahit: & quod adamas sua presentia virtutem ma-

7. f. 2.

gnetis tollit: sic electrum & balagius confricati & calefacti  
paleam deducunt: lapis asbestus accensus, nunquam aut vix extin-  
guitur: carbunculus in tenebris lucet: aëtites foetus mulierum & plan-  
tarum, superpositus corroborat, suppositus trahit: iaspis sanguinem  
comprimit: echineis nauem sistit: rabarbarum choleram deppelit,  
Chameleontis iecur summis tegulis exutum, imbres & tonitrua ex-  
citat. Heliotropius lapis visum perstringit, & gestantem inuisibilem  
reddit: lyncurius lapis prestigia ab oculis aufert: lipparis suffictus  
omnes bestias euocat: Synochitides umbras inferorum educit: ana-  
chitides diuorum imagines apparere facit: Ennectis somniantibus  
suppositus oracula reddit, Est herba Aethiopica, qua ferunt siccare  
stagna, & clausa omnia aperiri, & latacem herbam legimus à Persa-  
rum regibus dari legatis, vt quocumq; venissent, rerum copia abun-  
darent. Est & herba Spartanica, siue Scythica, qua gustata vel saltē  
in ore detenta, ferunt Scythas duodecim dies fame & siti durare, &  
dicit Apuleius se à numine edoctum, multa herbarum & lapidum  
genera esse, quibus homines etiam perpetuam vitam sibi cōtribuere  
possunt: sed fas non esse, scientiam eorum homines cognoscere: qui  
cum paruum tempus viuentes, malis auide studeant: & nullum non  
scelus audeant: si prolixitatem temporis accipiant, neq; diis ipsis  
parsuros. Verum vnde nam sint hę virtutes, nemo ex his prodidit,  
qui de rerum proprietatibus ingentia volumina ediderunt, nō Her-  
mes, non Bochus, nō Aaron, non Orpheus, nō Theophrastus nō  
Thebith, non Zenothemis, non Zoroaster, non Euax, non Dioscori-  
des, non Isaac Iudeus, non Zacharias Babylonius, non Albertus,  
non Arnoldus: & tamen omnes hi fasfi sunt, quod Zacharias ad mi-  
thridatem scribit, magnam vim, & humana fata lapidum herbarumq;  
virtutibus inesse. Vnde igitur hęc veniant altior speculatio requiritur.  
Opinatur Alexāder Peripateticus, à suis sensibus & qualitatibus nō  
discendes, hęc ab elementis earundemq; qualitatibus prouenire:  
quod forte verum putari posset, nisi qualitates illę sint eiudem spe-  
ciei, operationes autem lapidum multę nec in specie, nec in gene-  
re conuenientes. Ideo Academici cum suo Platone ideis rerum for-  
masticibus has virtutes attribunt: Auicenna autem ad intelligen-  
tias, Hermes ad stellas, Albertus ad formas rerum específicas, hu-  
iusmodi operationes reducunt. Et quāuis his autores sibi inuicem  
aduersari videantur, nullus tamen eorum, si recte intelligatur, à veri-  
tate discedit: cum omnia eorum dicta ad eundem effectum in plu-



ribus conueniant. Deus enim in primis omnium virtutum finis & origo, sigillum idearum ministris suis præstat intelligentiis: qui tanquam fideles executores, res quasque sibi creditas ideali virtute consignant cœlis atque stellis, tanquam instrumenta, materiam interim disponētibus ad suscipiendum formas illas, quæ in maiestate diuina, ut ait Plato in Timæo, per astra deducenda resident: easque dator formarum distribuit per ministerium intelligentiarum, quas super opera sua constituit rectrices & custodes, quibus ea facultas in rebus sibi commissis credita est, ut omnis virtus lapidum, herbarum, metallorum ceterorum omnium sit ab ipsis intelligentiis præsidentibus. Prouenit itaque forma & virtus primo ab ideis, deinde ab intelligentiis præsidentibus & regentibus, postea à cœlorum aspectibus disponentibus, porro ab elementorum dispositis complexionibus correspondentibus cœlorum influxibus, à quibus ipsa elementa disponuntur. Habent igitur operationes eiusmodi in rebus istis inferioribus per expressas formas, in cœlis autem per virtutes disponentes in intelligentiis per rationes mediantes, in archetypo per ideas & formas exemplares, quas omnes in cuiusque rei effectus & virtutis executione conuenire necesse est. Virtus igitur & mirabilis operatio est in vnaquaque herba & lapide, sed maior in stella, ultra quam etiam ab intelligentiis præsidentibus vnaqueque res multa sibi comparat: potissime autem à suprema causa, cui omnia mutua & consummata correspondent, consonantia suo harmonico concentu, veluti hymnis quibusdam, semper summum illum opificem collaudantes, quæ admodum in fornace Chaldaica à sanctis illis pueris inuitantur cantantibus: Benedicite dominum vniuersa germinantia in terra, & omnia quæ mouentur in aquis, omnes volucres cœli, bestię & pecora simul cum filiis hominum. Nulla itaque est causa necessitatis effectuum, quam rerum omnium connexio cum prima causa, & correspondentia ad illa diuina exemplaria & ideas æternas, unde vnaqueque res determinatum habet in archetypo particularem locum, unde viuit & originem trahit: omnisque virtus herbarum, lapidum, metallorum, animalium, verborum & orationum, & omnium, quæ sunt à deo, insita est. Qui licet per intelligentias, & cœlos in hæc inferiora operatur, nonnunquam tamen omisissis his mediis, aut suspensio eorum ministerio, immediate ex seipso illa facit deus, quæ opera tunc miracula vocantur: nam cum primæ causæ imperio & ordine, secundarię causę, quas ministras Plato & alii vocant, necessario agant, & effectus suos necessario producant, nonnunquam tamen pro libitu suo sic illas absoluit, aut suspendit Deus, ut ab illius imperii & ordinis necessitate penitus desistant. Et hæc maxima Dei sunt miracula. Sic ignis in fornace Chaldaica



non combusit pueros: sic sol ad imperium Iosue à cursu suo vnus diei spatio retrocesit: sic ad Ezechie petitionem, per decem lineas siue horas regressus est: sic patiente Christo in plenilunio defectum sol sustinuit. Et harum operationum rationes, nullo rationis discursu, nulla magia, nulla quantumcunq; occulta seu profunda scientia inuestigari aut attingi possunt, sed solis diuinis oraculis addiscenda sunt & exquirenda.

¶ De spiritu mundi quis sit, & quod sit vinculum occultarum virtutum.

Cap. XIII.

Emocritus autem & Orpheus, & multi Pythagoricoꝝ, cœlestium vires inferorumq; naturas diligentissime perscrutati, omnia plena diis esse dixerunt: nec abs re, siquidem nulla res est tam præstantibus viribus, quæ viduata diuino auxilio sui natura contenta sit. Deos autem vocabant virtutes diuinas in rebus diffusas: quas Zoroaster diuinas illices, Synesius symbolicas illecebras, alii vitas, alii etiam animas nominabant: & ab his virtutes rerum dependere dicebant: quia solius animæ sit, ab vna materia extendi in res alias, circa quas operatur: sicut homo, qui extendit intellectum ad intelligibilia, & imaginationē ad imaginabilia: & hoc est, quod intelligebant dicebant dicentes, videlicet vnus entis animam egredi, & in aliud ingredi, & fascinare ipsum & suas operationes impedire: quæadmodum adamas impedit magnetem, ne ferrum attrahat, Cum vero anima primum mobile sit, & vt dicunt, sponte & per se mobile: corpus vero vel materia per se ad motum inefficax & ab ipsa animâ longe degenerans, ideo ferunt opus esse excellentiori medio, scilicet, quod sit quasi non corpus, sed quasi iam anima, siue quasi non anima, & quasi iam corpus, quo videlicet anima corpori cōnectatur. Medium autem tale fingunt esse spiritum mundi, scilicet, quem dicimus essentiam quintam: quia non ex quatuor elementis, sed quoddam quintū super illa aut præter illa subsistens. Talis igitur spiritus necessario requiritur tanq̃ medium, quo animæ cœlestes insint corpori crassiori, & mirificas dotes largiantur. Hinc quidem spiritus talis-formæ est in corpore mundi, qualis in humano corpore noster: sicut enim animæ nostræ vires per spiritum adhibentur membris, sic virtus animæ mundi per quintam essentiam dilatatur per omnia: nihil enim reperitur in toto mundo quod sue virtutis scintillâ careat. Magis tamen ac maxime infunditur his, qui huiusmodi spiritus plurimum hauserint: hauritur autem per radios stellarum, quatenus res his se reddunt cōformes. Per hunc itaq; spiritum omnis occulta proprietas propagatur, in herbas, lapides & metalla, & in animantia, per solem, per lunā, per planetas, perq; stellas planetis sublimiores. Potest autem hic spiritus nobis prodesse

Magnes ferrum attrahit.  
Adamas prohibet.



magis, si quis illum sciuerit ab aliis elementis plurimum segregare: aut saltem his rebus plurimum vti, quæ hoc spiritu plurimum abundant. Hæ siquidem res, in quibus spiritus ille minus immergitur corpori, ac minus cohibetur materia, potentius perfectiusque agunt, tum etiam promptius generant, sibi simile: est enim omnis generatiua & seminaria virtus in eo: quare Alchymistæ nituntur eum spiritum ex auro argentoque secernere: quem rite segregatum & extractum, si postea illum cuius eiusdem generis materie, hoc est, cuius metallorum adhibuerint, aurum statim argentumue conficiant. Et nos illud facere nouimus, & aliquando vidimus: sed non plus auri fabricare potuimus, nisi quantum erat illud auri pondus, de quo spiritum extraximus. Nam cum sit ille spiritus forma extensa & non intensa, non potest ultra suam mensuram imperfectum corpus in perfectum permutare: quod tamen fieri posse alio artificio non inficior.

*Alchymistæ con-  
gunt puri. s. h.  
et impuri.*

¶ Quomodo debemus inuestigare & experiri virtutes rerum, per viam sumptam à similitudine, Cap. XV.

Atet ergo in rebus proprietates occultas non ab elementali natura, sed cœlitus insitas: sensibus nostris occultas, rationi vix denique notas: quæ quidem à vita spiritusque mundi per ipsos stellarum radios proficiscuntur: quæ a nobis non aliter quam experientia & coniecturis indagari possunt. Vnde, o cupiens, qui in hoc studio operari affectas, considerare debes: quod vnaqueque res mouet & conuertit ad suum simile, & inclinatur ad seipsum, secundum totum posse suum, tam in proprietate, scilicet in virtute occulta, quam in qualitate, scilicet virtute elementali. Quandoque etiam in ipsa substantia, sicut in sale videmus: nam quicquid diu steterit cum sale, fit sal: omne enim agens cum agere coeperit, non ad inferius se ipso mouet: sed quodammodo quoad fieri potest, ad sui par & consentaneum: quod etiam manifeste videmus in animantibus sensibilibus, in quibus cibum non in herbam, vel plantam, nutritiua virtus transmutat, sed in carnem conuertit sensibilem. Quibus igitur in rebus inest alicuius qualitatis vel proprietatis excessus, ut calor, frigus, audacia, timor, tristitia, iracundia, amor, odium, vel quæuis alia passio, aut virtus, siue insit ipsis per naturam, siue quandoque etiam per artem vel casum, ut audacia in meretrice: hæc res ad talem qualitatem, passionem, virtutem, maxime mouent & prouocant. Sic ignis mouet ad ignem, & aqua mouet ad aquam, & audax mouet ad audaciam. Et est notum apud medicos, quod cerebrum iuuat ad cerebrum, & pulmo iuuat ad pulmonem: sic ferunt, quod ranæ dexter oculus dextro, sinister sinistro, suspensi è collo natiui coloris panno, lippitudines sanant: simile etiam de cancri oculis se-  
*Lippitudinis  
remedium.*



Podagræ re=  
medium.

runt: sic pedes testudinis conferunt podagricis, adalligati ita, ut pes pedi, manus manui, dextro dexter, sinistro leuius suspendatur. Hoc modo dicunt, quod omne animal sterile prouocat ad sterilitatem: & ex eo maxime testiculi, & matrix vel vrina. Sic ferunt mulierem non concipere quæ accipit omni mense de vrina mulæ, vel aliquid infusum in ea. Si igitur volumus operari ad aliquam proprietatem vel virtutem, queramus animantia, vel alias res, quibus talis proprietas excellentius inest, & ex his assumamus nobis partem, in qua talis proprietas vel virtus maxime viget: ut si quando velimus promouere amorem, queramus aliquod animal quod maxime diligit, cuiusmodi sunt columba, turtur, passer, hirundo, motacilla: & ex his assumamus membra vel partes, in quibus maxime viget Veneris appetitus: quæ sunt cor, testiculi, matrix, priapus, sperma, menstruum. Atque id fiat eo tempore, quando hæc animalia tali affectu maxime capiuntur, & intendunt: tunc enim valde prouocant amorem, & inferunt. Simili modo ad augendam audaciam, queramus leonem, vel gallum, & ex his capiamus cor, vel oculos, vel frontem. Et sic intelligendum est, quod dicit Psellus Platonius, quod canes, & corui, & galli, conferunt ad vigiliam: etiam philomela, & vespertilio, & noctua, atque ex his maxime caput, cor, & oculi. Ideo dicunt, si quis cor corui, vel vespertilionis super se portauerit, non dormitabit donec deponatur. Idem facit caput vespertilionis aridum alligatum in dextro brachio vigilantis: nam si ponatur super dormientem, fertur non excitari, donec depositum fuerit. Eodem modo rana & bubo efficiunt loquacem, & ex his maxime lingua & cor: sic lingua ranæ aquaticæ supposita capiti, facit loqui in somnis: & cor bubonis impositum mamme mulieris dormientis sinistræ, fertur efficere, ut omnia secreta pronuntiet: idem fertur efficere cor noctuæ, & seipsum leporis positum super pectus dormientis. Eodem modo omnia animalia longæua ad vitam conferunt longæuam: & quæcunque habentia in se virtutem renouatiuam, conferunt ad nostri corporis renouationem & iuuentutis restitutionem, quod medici se nosse multoties ostenderunt: sicut manifestum est de vipera & serpentibus. Et notum est, quod cerui renouant senectutem suam comestione serpentum: eodem modo phoenix renouatur per rosgum, quem sibi construit, & similis virtus est in pellicano, cuius dexter pes si sub fimo calido ponatur, post tres menses regeneratur ex eo pellicanus. Iccirco medici quidam quibusdam confectionibus ex vipera & elleboro, & ex quorundam eiusmodi animalium carnibus confectis, promittunt restituere iuuentutem, & resituunt quandoque, nonnunquam etiam talem, qualem Me-



de a Pelie seni promissam restituit. Creditum quoque est, vrsi sanguinem applicato ore è recenti vulnere haustum, hoc potionis genere corporei roboris incrementa præstari: quia id animal robustissimum sit.

Qualiter diuersarum virtutum operationes transfundatur ab vna re in aliam, & sibi mutuo communicantur. Cap. XVI.

Cire debes, tantum esse rerum naturalium potetiam, quod non modo cunctas res sibi propinquantes sua virtute afficiant, verum etiam præter hoc, infundunt ipsis consimilem potentiam, per quam hac eadem virtute ipsæ etiã cetera afficiant, quemadmodum in magnete videmus: qui quidem lapis non solum annulos ferreos trahit, sed vim etiam annulis ipsis infundit: qua hoc idem efficere possunt, qualem se vidisse referunt August. & Albertus. Hoc modo fertur, quod meretrix publica in qua est audacia & impudentia exterminata, hac ipsa proprietate cuncta sibi propinqua efficit, quæ deinde reddunt eam aliis. Ideo dicunt, quod si quis induat vestem vel camisiam meretricis, vel secum habuerit speculum in quo ipsa se quotidie speculauerit, reddetur audax, intimidus, impudens & luxuriosus: simili modo dicunt pannum, qui fuerit in funere, concipere ex hoc proprietatem aliquam tristitiæ & fasturnalem: & laqueum suspensiosus similiter aliquas mirabiles habere proprietates. Simile est quod narrat Plinius, si quis terram substernat lacerte viridi, excecatur, & vnâ in vitreo vase annulos includat ferro solido vel auro, cum recepissem visum lacertam apparuerit, per vitrum emissa annulos contra lippitudinem valere. Idem quoque in mustella & annulis valere, cuius oculis punctum erutis, constat etiam visum reuerti: simili modo ponuntur annuli per certum tempus in nido passerum siue hirundinum, quibus postea ad amorem vel beneuolentiam vtimur.

*Lippitudinis  
medicamen.*

Qualiter per litem & amicitiam, virtutes rerum inuestigandæ, & explicandæ sunt. Cap. XVII.

Estat nunc videre, quod omnes res habent inter se amicitiam & inimicitiam: & omnis res habet aliquod timendum & horribile inimicum & destructiuum: contra, aliquod exultans letificans & confortans: sic in elementis, ignis aduersatur aquæ: & aer terre: ceterum inter se conueniunt. Rursus in coelestibus Saturno amici sunt, Mercurius, Iupiter, Sol & Luna: inimici eius Mars & Venus: Iouis amici sunt omnes planetae præter Martem: sic & Martem omnes odio habent, præter Venerem: Solem amant Iupiter & Venus, inimicantur Mars, Mercurius & Luna: Venerem diligunt omnes præter Saturnum: Mercurii amici sunt, Iupiter,



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

Venus & Saturnus: inimici, Sol, Luna, Mars: Lunę autem amici sunt, Iupiter, Venus, Saturnus: inimici Mars & Mercurius. Est alia stellarum inimicitia, quando videlicet habent domus oppositas: sicut Saturnus ad luminaria, Iupiter ad Mercurium, Mars ad Venerem. Et fortior inimicitia est eorum, quorum exaltationes oppositę sunt: vt Saturni & Solis, Iouis & Martis, Veneris & Mercurii. Fortissima autem est amicitia eorum, qui concordant in natura, qualitate, substantia, potestate, sicut Mars cum Sole, & Venus cum Luna, similiter Iupiter cum Venere: & est amicitia eorum, quorum exaltatio est in domo alterius: vt Saturni cum Venere, Iouis cum Luna, Martis cum Saturno, Solis cum Marte, Veneris cum Ioue, Lunę cum Venere. Et cuiusmodi sunt amicitie & inimicitie superiorum, tales sunt inclinationes rerum illis subditarum in istis inferioribus. Habitudines ergo istę amicitie & inimicitie, nihil aliud sunt, quàm inclinationes quedam rerum in se inuicem, appetendo talem vel talem rem, si absit: & moueri ad illam, nisi impediatur, & requiescere in adepto, fugiendo contrarium, & horrendo proximationem eius, nec quiescere in illo. Hac itaq; sententia ductus Heraclitus, professus est omnia fieri per litem, & amicitiam. Inclinationes vero amicitie in vegetalibus, & mineralibus sunt, qualem habet magnes attractiuam in ferrum: & smaragdus in diuitias, & gratiam: iaspis in partum: achates in facundiam: Simili modo naphtha trahit ignem, profilitq; in eam vndecunq; visam: similiter à proxis herbe radix, è longinquo attrahit ignem, vt naphtha: & similis inclinatio est inter palmam masculinam & foemininam: quarum cum rammum vnius ramus alterius tetigerit, complicant se in mutuum amplexum, nec fructum fert foemina absq; masculo: & amygdala solitaria minus foecunda est. Amant vites, vlmum, & oppium: & oliua myrtum mutuo diligit: similiter oliua & ficus. In animalibus vero amicitia est inter merulam & turdum, cornicem & ardeolam inter pauones & columbas, turtures & psitacos. Vnde scribit Sappho ad Phaonem.

Et variis albe iunguntur sepe columbe,

Et niger à viridi turtur amatur aue.

*Animaliū cū alijs rebus amicitia.*

Rursus amici sunt musculus & balena. Nec solum animalium inter se amicitia est, sed etiam cum alijs rebus, vt cum metallis, & lapidibus, & cum vegetalibus: sic feles siue catus gaudet nepeta herba, ad cuius affricationem concipere traditur, & defectum masculi supplere: & equę in Cappadocia se flatui venti exponunt, atq; ex eius afflatu & attractu concipiunt: sic ranę, buffones, serpentes, & quęcunq; venenosa reptilia, gaudent in planta quę apium risus dicitur, de qua ferunt medici, si quis comederit, ridendo moritur,



Rursus testudo quando venatur à serpente, comedit origanum, & confortatur per illud: & ciconia in serpentum pastu origano sibi salutem querit: & mustella pugnatura contra regulum, comedit rutam: unde cognoscimus origanum & rutam virtutem possidere contra venena. Sic in quibusdam animalibus est naturalis peritia, & ars innata medicinalis: nam buffo quando alieno morfu & veneno vulneratur, solet adire rutam, vel saluiam, & locum vulneris affricare, & sic se à periculo veneni liberare. Sic homines à brutis multa admodum morborum remedia, & rerum virtutes edocti sunt: sic chelidoniam visui salubrem herbam hirundines monstrare, quæ cum ea pullorum suorum oculis medentur: & pica cum egrotat, lauri folium in nidum immittit, & ita conualescit. Similiter palumbi, graculi, perdices, merule lauri foliis annum fastidium purgant, quo etiam corui chameleontis venenum extinguunt: & leo si febricitat, vorata simia conualescit: vpupa vua pasta lesa, adianto sibi medetur: sic dictamum herbam ad extrahendas sagittas vtilem cerui docuerunt: siquidem percussu telo, hoc eius herbe pastu eiiciunt: idem faciunt capre Cretenenses: sed & cerue paulo ante partum, purgant se quadam herba, quæ seselis dicitur: similiter phalangio tacti, cancos edendo sibi salutem querunt: Sues etiam à serpentibus lese, eodem sibi pastu medentur: & corui cum venenatos se sentiunt toxico Callico, quercum, vel vt alii dicunt, coruatiam querunt pro medela: Elephantis chameleonte deuorato, sibi succurrunt oleastro: Vrsi à mandragora lesi deuoratis formicis euadunt: medentur sibi anseres, anates, ceteræque aquatice aues herba fideritide: Columbe, turtures, galline, herba helxine: Grues iunco: Pantheræ contra aconitum sibi humanis stercorebus medentur: Apri hedera: Cerue herba cinnate.

*Origanum contra serpentes.*  
*Mustellæ et reguli pugnatura.*  
*Rutæ uirtus.*

*Homines à brutis quæ nã didicerint.*

*Dictami natura.*

¶ De inimicitiarum inclinationibus.

Cap. XVIII.

Conuerso se habent inimicitiarum inclinationes: sunt autem e sicut odium nature inclinationes eiusmodi, & tanquam ira, indignatio & contrarietas quedam imperiosa, vt res fugiat suum cõtrarium, aut propellat tanq̃ fugientia à facie eius. Eiusmodi inclinationes habet rabarbarum in cholera, theriaca in venenum, sapphirus in anthracem, & ardores febriles, & egritudines oculorum: amethystus in ebrietatē: iaspis in fluxum sanguinis, & noxia phantasma ta: smaragdus, & agnus castus in libidinē: achates in venena: Peonia in morbum caducum: corallus in atre bilis illusiones, & dolores stomachi: topazius in ardores spirituales, vt sunt auaritiæ, luxuriæ, & omnes excessus amoris. Similis est inclinatio formicarum ad origanum herbam, & ad alam vespertilionis, & ad cor vpupe, à

*Ad restringendum sanguinis fluxum.*



quorum presentia fugiunt: estque etiam origanum solifugis contrarium,  
 & salamandris resistit: & cum brassica tam pertinaci odio dissentit,  
 ut alternatim sese conficiant: sic oleum oderunt cucumeres, ut in ha-  
 mum sese curuent, ne attingant: & dicitur quod fel corui fugat &  
 deterret homines à loco ubi asconditum fuerit cum quibusdam aliis  
 rebus: sic adamas disfidet cum magniete, ut iuxta positus non sinat  
 ferrum abstrahi: & apium raninum fugiunt oues tanquam mortiferrum:  
 & quod mirabilius est, signum huius mortis natura pinxit in epatis  
 bus ouium, in quibus figura apii ranini descripta naturaliter appa-  
 ret: similiter capre sic odiunt ocimum, ut nihil sibi ducunt pestilen-  
 tius. Rursus inter animalia dissentiunt mures & mustellæ: unde cas-  
 seos, si cerebrum mustellæ coagulo addatur, negant à muribus attingi,  
 nec corrumpi præterea vetustate: sic scorpionibus contrarius est  
 stellio intantum, ut visu quoque pauorem eis afferat, & torporem frigidi  
 sudoris: itaque in oleo putrefaciunt, & interficiunt cum eo ictus  
 inungentes scorpionum. Est etiā inimicitia inter scorpiones & mus-  
 res: quare etiam mus suppositus puncturæ scorpionis, curare eam  
 traditur, inimicantur etiam scorpius & stalabotes, aspides, & ichneu-  
 mones. Fertur quoque serpentibus nihil eque aduersari quam can-  
 cro, suæque percussas hoc pabulo sibi mederi. Sol etiam cum sit in can-  
 cro torqueri serpentes, etiam scorpius & crocodillus se mutuo per-  
 rimunt: & si quis crocodillum ibidis penna tangat, immobilem red-  
 det: otidis auis euolat viso equo, & ceruus fugit viso ariete: fugit  
 etiam visa vipera: elephas audito grunnitu suis, & leones viso gal-  
 lo timent: & panthere non attingunt perunctos iure gallinarum,  
 præcipue si allium ei fuerit incoctum. Est etiam inimicitia inter vul-  
 pes, cygnos, tauros & cornices. Inter aues quoque perpetuum bel-  
 lum gerunt cornices & noctuæ, miluius & coruus, pitalles & turtu-  
 res bicuthus & pagrus, clorius & turtur, egepii & aquilæ, cerui & dra-  
 cones. Inter aquatilia etiam inimici sunt, delphines & balenæ, ce-  
 tris & lupus, murena & congrus. Item polypum intantum locusta  
 pauet, ut si iuxta videat omnino moriatur. Locustam congrus, rur-  
 sus polypum congrus lacerant: pantheris quoque esse in metu hyæna  
 dicitur, ut ne conetur quidem resistere, & aliquid de corio earum attingere:  
 & si pelles utriusque contrarie suspendantur, ferunt decidere  
 pilos panthere, dicitque Orus Apollo in hieroglyphicis signis hyæne  
 pelle succinctus medios feratur in hostes, à nullo leditur, & intres-  
 pide præterit. Similiter habet agnus inimicitias & noxietatem lupi  
 contra se, & horret & fugit ipsum, atque timet. Et dicunt quod si suspē-  
 datur cauda, vel pellis, vel caput lupi supra præsepe tristantur  
 oues, nec comedunt aliquid præ nimio timore. Et refert Plinius,  
 quod esalon parua auis oua corui frangens, cuius pulli infestantur

*Animalium an-  
 tipathia atque  
 disfidium.*

*Casus ne à  
 muribus attingatur.*

*Leonis timor*

*Auium discor-  
 dia.*



tur à vulpibus, inuicem hæc catulos ipsius, ipsamq; vellit: quod ubi viderint corui contra auxiliantur, velut aduersus communem hostem. A canthis auicula in spinis viuens, iccirco asinos odit flores spinæ deuorantes, Egithus vero auis minima intantum cum asino dissentire fertur, vt sanguinem eorum constet non coire, quo etiam rudente egithi oua & pulli pereunt. Oliua quoq; cum meretrice intantum dissentire fertur, quod si ab eadem plantata fuerit vel infructuosa perpetuo manere, vel omnino arefcere dicitur. Nihil magis timet leo, q̃ faces ardentes, neq; vlla alia re atq; his domari creditur, & lupo neq; ferrum timet, neq; hastam, sed lapidem, cuius proiectu vulnere facto gignuntur lupo vermes: reformidat camelum equus, adeo vt nec quidem speciem eius intueri nec sentire sustineat. Elephas furens viso ariete mitescit. Coluber nudum hominem timet, quem vestibus persequitur, taurus ferociens si ficui alligetur conflaccit impetus eius. Electrum omnia trahit præter ocymum & quæ oleo perlita sunt, cum quibus naturali quadam antipathia disfidet.

*Oliuæ cū meretrice discordia.*

*Lupi timor.*

¶ Quomodo inuestigandæ & experiundæ sunt rerum virtutes quæ illis à tota specie insunt, aut particulari ipsius indiuidui dono alicui rei sunt agnate.

Cap. XIX.

¶ Nsuper considerare debes virtutes rerum inesse quibusdam secundum speciem: vt audacia & animositas in leone & gallo, timiditas in lepore & agno, rapacitas seu voracitas in lupo, insidiositas & fraudolentia in vulpe, adulatio in cane, auaritia in coruo & cornice, superbia in equo, ira in tygride & apro, tristitia & melancholia in cato, libido in passere, & sic de similibus. Maxima enim pars naturalium virtutum species comitatur. Quædam vero insunt rebus secundum indiuiduum, quemadmodum sunt quidam homines, qui vehementer abhorrent aspectum cati, ita vt sine horrore grauisimo aspicere non possint, qui quidem horror non inest ipsis secundum speciem humanam, quod manifestum est. Et narrat Auicenna, tempestate sua vixisse hominem, quem fugerent venenata omnia, morientibus omnibus, quæ forte mordicus illum apprehendissent, ipso omnino illeso: & refert Albertus se in Agrippina Colonia vidisse puellam, quæ araneas in escam venabatur, eoq; cibi genere oblectata insigniter aleretur. Sic sunt audacia in meretrice, timiditas in fure. Et hoc modo dicunt philosophi, q̃ indiuiduum aliquod quod nunq̃ passum sit egritudinem, cunfert omni egritudini: ideo dicunt q̃ os hominis mortui, qui nunq̃ habuerit febres, suspensum supra patientem, liberat à quartana. Insunt etiam indiuiduis singulares multe virtutes, à corporibus cœlestibus infusæ, quod superius monstrauius.

*Virtutes rebus dupliciter insunt.*



Quod virtutes naturales quibusdam insunt per totam suam substantiam quibusdam vero in certis suis particulis aut membris.

Cap. XX.

Vrsus considerare debes, virtutes rerum quibusdam inesse fm totum, hoc est, fm totam suam substantiam, vel eius omnes partes: sicut piscicul<sup>9</sup> ille echeneis, qui solo tactu fertur na-  
 vem sistere, hoc non agit fm aliquam precipuam suam partem, sed fm suam totam substantiam: Sic hyena habet fm suam totam substantiam, quod umbrę eius contactu canes obmutescant: sic chelidonia confert visui, non fm aliquam, sed fm omnes suas partes, nō minus radice, q̄ foliis & semine: & sic de similibus. Quędam aut virtutes insunt rebus secundum aliquas eius partes, puta solum in lingua, vel oculis, vel aliis quibusdā mēbris, siue partibus: sic in oculis basilisci & catablepe est virtus violentissima occidendi homines, vbi ipsos viderit: similis virtus est in oculis hyenę, quę quodcunq; animal lustrauerit, euestigio heret, stupefcit, & mouere se non potest: similis virtus est in oculis luporum quorūdam, qui si quem prius viderint, stupefcit, & raucescit adeo, vt si clamare voluerit, non habeat vocis ministerium: de hoc Vergilius meminit, vbi canit.

Vox quoq; Moerim

Iam fugit ipsa, lupi Moerim videre priores.

Sic & fœminę quędam erant in Scythia, & apud Illyricos & Triballos, quę quoties quem iratę aspexerant, interemisse feruntur.

Similiter & Telchines Rodi populi leguntur fuisse, qui omnia aspe-

Cur oculis et etu suo in peius cōmutauerant, propterea à Ioue submersi. Iccirco non alijs par- fascinatores huiusmodi animalium oculis in collyriis vtuntur ad tibus potissim- similes passiones, per fascinationes operaturi. Simili modo formi- mum utantur ce fugiunt ex corde vpupe, non ex capite, pede vel oculis: sic fel fascinatores. Illionum in aqua tritum, fertur congregare mustellas, non cauda, Quem canes vel caput: & fel caprarum vase eneo in terram conclusum, ranas congregat: & iecur caprinum papilionibus & tineis omnibus contrarium est: & cor canis habentem fugiunt canes: & vulpes gallinaceos non attingunt qui vulpim iecur comederint. Sic habēt res plurimę diuersas virtutes p diuersas suas partes diuersimode disperfas, put ipsas fm receptibiliū diuersitatē coelitus infunduntur: quę admodum in corpore humano ossa non recipiunt nisi vitam, oculi vero visum, & aures auditū. Et est in humano corpore os quoddā minimum, quod Hebrei Luz appellant, magnitudine ciceris mūdāti, quod nulli corruptioni obnoxium, nec igne quidem vincitur, sed semper conseruatur illesum: ex quo (vt dicunt) velut planta ex femine, in resurrectione mortuorum corpus nostrū animale repululascet. Et hę virtutes non declarantur ratione, sed experientia.



De virtutibus rerum quę insunt ipsis in vita tantū, & quę remanent in illis etiam post interitum. Cap. XXI.

Cire pręterea oportebit quasdam proprietates inesse rebus tantūmodo in vita, quasdam etiam permanere post mortē: sic echeneis sistit nauigia: & regulus, & catablepa interimūt visu, quando viuunt: post mortem vero nihil tale agunt: sic tradūt in torminibus anate viua apposita ventri transire morbū, anatēq; emori: simile est quod dicit Archytas: si accipiatur cor recenter extractum ex animali, & adhuc calens, atq; viuens suspendatur supra patientem febrem quartanam, tollit eam. Sic si quis transglutit cor vpupę, vel irundinis, vel mustellę, vel talpę, eo adhuc viuento & palpitante, confert ei ad memoriam, reminiscētiā, intellectum & diuinationem. Hinc ortum est generale pręceptū, quod scilicet quęcunq; colligenda sunt ex animalibus, siue lapides, siue membra siue excrementa, vt pili, stercus, vngulę, hęc ab animalibus, illis adhuc viuentibus, auferri debent, atq; etiā, si fieri potest, ipsis postea aduc viuis remanentibus. Vnde pręcipiunt, quādo colligis linguā ranę, eam viuam remittas in aquam: si colligas dentem vel oculum lupi, non interficias lupum, & sic de similibus. Sic tradit Democritus, siq; extrahat ranę marine viuenti linguam, nulla alia parte corporis adherente, ipsaq; demissa in mare, imponat supra cordis palpitationem mulieri dormienti, quęcunq; interrogauerit, vera responsuram. Simili modo oculos ranarū ante solis ortum adalligatos egro, ita vt cęcas demittant in aquam, tertianas abigi promittunt: eosq; cum carnibus liscinię in pelle ceruina adalligatos prestare vigiliam somno fugato, tradunt. Similiter pastinacę radius adalligatus vmbilico, fert faciles partus facere, si viuenti ablatus sit, ipsaq; denuo in mare demissa. Sic ferunt serpentis oculum dextrū adalligatum contra epiphoras prodesse, si serpens viuus dimittat. Et est quidam piscis, siue serpens maximus nomine myrus, cui si eruatur oculus, & alligetur fronti patientis, ophthalmiam sanare dicit, pisci vero oculus renasci: sed altero illum, capi lumine, qui viuentē nō dimiserit. Item dentes omnium serpentum, quando viuis exempti sunt, suspensi supra patientem, quartanam sanare dicūtur: similiter dente talpę viuę exempto ea dimissa, sanari dentium dolores: nec adlatrare canes, caudam mustellę, quę dimissa sit, habētes. Et narrat Democritus, linguā chameleōtis, si viuēti erepta sit, ad iudiciorū euentum pollere, eademq; salutarem esse parturientibus circa do-

Quartanę febris remediū.

Memorię & diuinatiōi optimū.

Ab animalibus colligēda, illis uiuētibus auferri debent.

Ophthalmię remediū.

Ad dolores dentium.

Ad compri-

mēdum canū latratus.

Quę post mortē vires suas retineāt.



## DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

tale est, mirabilia operari non cessat: Sic in herbis & plantis, atulsi & arefactis adhuc viget & operatur ipsa virtus ab idea quōdam infusa. Inde est, q̄ sicut aquila in vita sua omnes aues superat & vincit: sic etiam ea defuncta, penne eius omnes aliarum avium pēnas & plumas destruunt & corroduunt: eadem ratione pellis leonis oēs alias pelles consumit: & pellis hyēne destruit pelles panthere: & pellis lupi corrodit pellem agni. Et quēdam hęc non agunt solum in contactu corporeo, sed etiam quandoq; in harmonia vocali: sic tympanum factum de pelle adib, hoc est lupi, obmutescere facis tympanum factum de pelle agni, Simili modo tympanum factum de pelle Ericii marini, procul fugat omnia reptilia, per quācūq; distantiam sonus eiusmodi auditus fuerit: & fides facte ex intestinis lupi, si cum ouinis fidibus in lyra, aut cythara tense fuerint, nullum inde fieri posse consonantiam, manifestum est.

*Tympanorū  
ex diuersis pel-  
libus, diuersi  
effectus.*

**¶** Quomodo res inferiores subsunt corporibus cœlestibus, & quomodo humanum corpus, ipsaq; hominum exercitia & mores, stellis atq; signis distribuuntur. Cap. XXII.

Manifestum est, q̄ omnia inferiora subsunt superioribus, & in quodam modo (vt inquit Proculus) sibi inuicem insunt: scilicet in infimis suprema, & in supremis infima: sic in cœlo sunt terrena, sed sicut in causa modoq; cœlesti: & in terra sunt cœlestia, sed modo terrestri, scilicet secūdum effectū. Sic dicimus esse hic entia quēdam solaria, quēdam lunaria, in qbus sol & luna causant aliquid sue virtutis. Vnde res eiusmodi recipiunt plures operationes & proprietates consimiles operationibus stellarum & figurarū, qbus subsunt: sic cognoscimus solaria esse respectiua cordis & capitis, propter leonem solis domum, & arietem solis exalationem: sic Martialia conferunt capiti & testiculis, propter arietem & scorpio-  
nem: hinc quibus vino inebriatis, & sensus titubant & caput dolet, misis in aquam frigidam testibus, aceto ue dilutis, presentaneum remedium est. Sed circa ista necessarium est scire, quomodo corpus humanum distribuitur planetis atq; signis. Scias itaq; iuxta Arabū traditionem, solē præesse cerebro, & cordi, femori, medullis, oculo dextro & spiritui vitę: lingue vero & ori, & ceteris instrumentis siue organis sensum, tam interiorum q̄ exteriorū: insuper manibus, pedibus, cruribus, nervis & virtuti phantastice præesse Mercurium: spleni, leni, stomacho, vesicę, matrici ac auri dextre, ipsiq; receptiue virtuti Saturnum: epati & carnosiori parti stomachi: ventri quoq; & vmbilico Iouem: vnde in Iouis Animonii templo effigie vmbilici repositam tradit antiquitas, Sunt præterea qui illi etiam costas, pectem, intestina, sanguinem, brachia & dextram manū, ac sinistra aurem, ac virtutem naturalem attribuunt: sanguini autem & ve-

*Ebrietatis re-  
medium.  
Humani cor-  
poris partes  
cuius plane-  
tis subsint.*

*Vmbilici effi-  
gies cur in tē-  
plo Iouis Am-  
monij.*



nis, & renibus, & chyftifellis, naribus, & dorso, & descursui spermatidis, & vi irascibili, præficient Martem. Iterum renibus & testiculis, vuluæ, & matrici, & genitali femini, & vi concupiscibili Venerem: in super & carni, & pinguedini, ventri, pectini, & umbilico, & eiusmodi omnibus, quæ operi Venereo inseruiunt, ut ossi sacro, & spinæ dorsæ, & lumbis: præterea, capiti, & ori, quo osculum amoris pignus donatur, præesse dicitur. Luna vero etsi totum corpus, & singula membra pro varietate signorum sibi vendisset, tamen peculiariter sibi adscribuntur cerebrum, pulmo, medulla, spinæ dorsæ, stomachus, & menstrua, & omnia excrementa, atque oculus sinister cum crescendi vigore. Ipse vero Hermes in animalis capite septem dicit esse foramina, septem planetis distributa: videlicet aurem dextram Saturno: sinistram Ioui: narem dextram Marti: Veneris sinistram: oculum dextrum Soli: sinistrum Lunæ: os autem Mercurio. Singula perinde signa zodiaci sua membra curant: sic Aries caput, atque faciem regit: Taurus collum: Gemini, brachia atque humeros: Cancer præest pectori, pulmonibus, stomacho, & lacertis: Leo præest cordi, stomacho, & iecori, atque dorso: Virgo respicit intestina, & fundum stomachi: Libra gubernat renes, & femur, atque nares: Scorpius genitalia, & vuluam, & matricem: Sagittarius dominatur femori atque subinguinibus: Capricornus regit genua: Aquarius crura & tibias: Pisces regunt pedes. Et sicut horum signorum triplicitates sibi correspondent, & conueniunt in coelestibus, sic etiam conueniunt in membris, quod ea experientia satis constat, quoniam ex frigore pedum dolet venter & pectus, quæ membra eidem triplicitati respondent. Vnde & medella vni apposita, alteri prodest: ut calefactis pedibus cessat dolor ventris. Huius itaque ordinis memor, scias, quod res quæ alicui planetarum subsunt, singularem quandam habent aspectum, siue inclinationem ad membra eidem planete, & suis precipue domiciliis & exaltationi attributa: reliquæ enim dignitates, ut triplicitates, & termini, & facies in hac parum habent. Hac igitur ratione Pæonia, citraria, gariophyllon, cortices citri, amaracus, dorycnium, cinnamomum, crocus, lignum aloes, thus, ambra, muscus, & partim myrrha, medentur capiti & cordis: propter Solem, Arietem & Leonem. Sic arnoglosa herba Martis medetur capiti, & testibus propter Arietem & Scorpionem, & sic de reliquis. Præterea conferunt Saturnalia ad tristitiam & melancholiam. Iouialia ad lætitiā & dignitatem. Martialia ad audaciam, iram & iram. Solaria ad gloriam & victoriam & animositatem. Venerea ad amorem, libidinem & concupiscentiam. Mercurialia ad facundiam. Lunaria ad vulgarem vitam. Ipsaque hominum exercitia, & mores secundum planetas distributa sunt, nam Saturnus regit senes

Capitis partes quibus planetis subsunt. Membra humana à quibus signi zodiaci reguntur

Hominum mores & exercitia



*tia, planetis & monachos, & melancholias, & thesauros absconditos, & quę lōgis  
subiacent.* itineribus & cum difficultate acgrunt. Iupiter vero habet religiosos,  
prelatos, reges & duces, & lucra licite acq̃sita. Mars tonsores, chirur  
gos, medicos, liētores, carnifices macellarios, furnarios, pistorēs, mili  
tes, qui passim Mauortii dicuntur. Similiter & reliquę stellę sua exer  
citia significant, prout hęc in Astrologorū libris descripta sunt.

**¶** Quomodo cognoscendum, quibus stellis res naturales subsunt,  
atq; quę res sunt solares. Cap. XXIII.

Vē vero res cui stellę vel signo subsint, cognoscere, difficile  
q̃ est valde: cognoscuntur tamen per imitationē radiorū, vel  
motus, vel figurę superiorum: quędam etiam per colores  
odores, quędam etiam per suarum operationū effectus quibusdam  
stellis consonantes. Sic Solaria sunt inter elementa ignis, & lucida  
flamma: in humoribus sanguis purior, & spiritus vite: inter sapes,  
qui est acutus, dulcedini mixtus. Inter metalla aurum ppter splen  
*Aurum cordi* dorem: habetq; à Sole, quod sit cordis confortatiuū. Inter lapides  
*prodest.* vero qui aureis guttis solares radios imittantur: sicut lapis aētites au  
reis guttis. Solem imitans, virtutem habet contra morbum cadu  
cum, & contra venena: sic lapis qui dicitur Solis oculus figuram ha  
bens similem pupillę oculi, ex cuius medio radius emicat, confor  
tat cerebrum, confert visui: sic carbunculus nocte lucens, virtu  
tem habet contra omne venenum aëreum & vaporosum: sic chry  
*Chrysolithus* solithus lapis habens in colore tenuem & lucidam viriditatem, in  
*lapis.* qua quando Soli opponitur stella aurea emicat, confortat spiritua  
lia, confert asthmaticis: & quando perforatur, & setis asini in fora  
*Stultitię re=* men repletus, sinistro brachio alligatus, fugat phantasmata, & terro  
*medium.* res melancholicos stultitiāq; repellit: sic lapis Iris Similis in colo  
*Iris lapis.* re crystallo, qui vt frequēter reperitur hexagonus, quando sub tecto,  
pars eius radiis Solis opponitur, & pars altera in vmbra tenet, col  
ligit radios in se solares, quos proiciens reflectendo facit apparere  
Irim in opposito pariete Item heliotropius lapis viridis admodum  
iaspidis, vel smaragdi, guttis rubeis stellatus, facit constantem, glo  
riosum & bonę famę, confert ad vitę longitudinē: & est virtus eius  
mirabilis, quā habet in radios solares, quos in sanguinē cōuertere  
dicitur, hoc est, apparere sanguineos, quasi Sol pateretur eclipsim,  
quando videlicet inungitur succo herbe eiusdem nominis, & in vas  
plenum aque ponitur: & est alia virtus eius mirabilior in oculos ho  
minum, quorum aciem ita perstringit, atq; ita obcecat visum homi  
num, vt videri non permittat gestantem se, quod tamen non facit  
sine adiutorio herbe eiusdem nominis, quę & heliotropium uoca  
*Hyacinti uir* tur, hoc est solisequiū. Has uirtutes & Albertus Magnus, & Guilel  
*tutes.* mus Parisiensis in scripturis suis confirmant. Hyacinthus etiam ha  
bet virtutem



Habet virtutem à Sole contra venena, & pestiferos vapores, reddit gestantem tutum & gratum, confert ad diuitias, & ingenium, cōfortat cor: retētus in ore, vehementer animum exhilarat. Item pyrophilos *Pyrophilos.* lapis rubicundus permixtus, de hoc teste Alberto refert Aesculapius in vna epistolarum suarum ad Octauium Augustum, quòd aliquod venenum est tantę frigiditatis, q̃ cor hominis interempti cōferuat ab vstione, ita quòd, si aliquādiu ponatur in igne, conuertit in lapidem: & hic est ille, qui vocat pyrophilos ab igne. Habet mirabilem virtutem contra venena, & reddit gestantem gloriosum, & formidolosum aduersariis. Prę omnibus aut solaris est lapis, quem inuenisse fertur Apollonius, nomine pantaura, qui alios lapides ad se trahit, quemadmodum magnes ferrum, contra omnia venena efficacissimus, ab aliis pantherus dictus, quia pantherę animali maculoso adsimiliat: ideo etiā Pantochras dicit, quia oēs colores cōtinet. Aaron illum Euanthum nuncupat. Solares præterea sunt, topacius, chrysopassus, rubinus, balagius: Item solaria sunt auripigmentum, aureiq; coloris, & luminis plurimi. Ex plantis vero & arborib<sup>2</sup>, sunt solares, quę vertuntur ad solem, vt heliotropium, & quę implicant in se folia recedente Sole, oriente vero, explicant paulatim: vt lotos, quam quidam arbusculam solarem esse, & fructuum & foliorum figura testatur: sic Pęonia, chelidonia, citraria, zinziber, gentiana, dictamus, verbena quoq; præstans vaticinium & expiationem, fugansq; cacodæmones. Laurus etiam Phœbo sacer, ac cedrus, palma, & fraxinus, & hederā, & vitis: & quęcunq; venena, & fulgura repellunt, & perpetuo virentes hyemis algores non verentur. Item solaria sunt menta, mastix, zedoaria, crocus, balsamus, ambra, muscus, mel flauum, lignum aloës, garyophilum, cinnamomū, calamus aromaticus, piper, thus, amaracus, & Libanotis: quod Orpheus vocat solis thymiana. Inter animalia vero solaria sunt magnanima, animosa, studiosa victorię & glorię: vt leo ferarum rex, crocodilus, lynx, aries, caper, taurus armentorum rex, ab Aegyptiis apud Heliopolim soli sacratus, quē veritē nominant: & bos Apis in Memphi, & in Hermintho taurus nomine Patim. Lupus etiam Apollini & Latonę sacer est. Præterea solaris est cynocephalus, qui per singulas horas duodecies in die latrat, & equinoctii tempore duodecies per singulas horas mingit: idem & in nocte, vnde illum in hydrologiis sculpebant Aegyptii. Item solares sunt inter aues, phoenix auis vnica, & aquila auium regina: Item vultur, olor siue cyncus: & quę quasi quibusdam hymnis applaudunt surgenti soli, & quasi aduocant, vt gallus & coruus, accipiter etiam, quia in Aegyptiorū theologia spiritus & lucis symbolum est à Porphyrio inter solares numeratur. Præterea solaria sunt quęcunq; colligunt solis operum

*Cynocephalus  
in hydrologijs  
Aegyptij cur  
pinxerint.*



similitudinem, ut vermiculi nocte lucentes, scarabeus quoque quem felem vocant, forma lucida, quem etiam cantharum dicunt, qui pilulas voluit, ac desuper incubat, aliosque generat. Appionis interpretatione hoc ipso solis operum similitudinem colligens, cuius oculos etiam iuxta solis cursum variari constat, solaris esse iudicatur: & quae ex eis sunt, Ex pisciculis autem maxime solaris est vitulus marinus fulguri resistit fulguri.

Quae res subsint Lunae, Caput XXIII.

Vnaria vero sunt inter elementa terra, deinde aqua, tam maris quam fluuiorum, & omnia humida, humores arborum & animalium maxime albi, ut albumina ouorum, pinguedines, sudores pituitae & superfluitates corporum. Ex saporibus falsus & insipidus: Inter metalla vero argentum: Inter lapides illius est crystallus, argentea marcasita, & omnia alba & viridia. Item lapis selenites, id est, lunaris ex candido translucens, melleo fulgore, motum imitans lunarem, lunae figuram in se habens, reddensque eam in dies singulos crescentis, minuentis uel numero. Item margaritae, quae ex aquae stilicibus diis in conchis generantur: similis & crystallus, & berillus. Inter plantas & arbores lunares sunt, selenotropion quae vertitur ad lunam, quemadmodum heliotropion ad solem, & palma arbor ad singulum lunae ortum, singulum ramum emittens: hyssopus etiam species rosamarinus, minima arbor & maior plantarum, de utriusque participans: est etiam lunaris agnus castus, siue casta arbor, & oliua. Similiter & herba chinostares, quae crescit & decrescit cum luna: scilicet in substantia & numero foliorum non solum in humore & virtute: quod singulae plantae quodammodo commune habent, praeter cepas Martias, quae sole contra lunae augmenta & decrementa minuendi & augiendi vires contrarias habent: quemadmodum inter volatilia origis Saturnia avis lunae simul ac soli inimicissima est. Animalia lunaria sunt quae humana consuetudine gaudent, & quae vario naturae amore & odio pariter excellunt, ut canes omnis generis. Lunaris etiam est chamæleon, qui pro varietate coloris obiecti similem semper induit: quemadmodum luna pro varietate signi, in quo reperitur, naturam variat. Item lunares sunt, porcae, ceruae, caprae, & animalia quaecumque quae lunarem motum obseruant & imitantur: ut cynocephalus, & panthera: fertur enim, haec in armo habere similem lunae maculam crescentem in orbem, & cornua pari modo curuantem. Lunares sunt feles, quorum oculi ad lunae vices ampliores aut minores sunt: & quae huiusmodi sunt, ut sanguis menstruus, cum quo multa mira & monstra fiunt apud magos. Hyena etiam sexum mutans, variisque ob



noxia veneficiis, & animalia omnia quę amphibia dicuntur, vt quę terram simul cum aqua incolunt: vt castores & lutres, & quę venantur pisces: præterea animalia omnia monstrosa, & quę absq; manifestis feminibus aut equiuoce generantur, vt mures ex coitu & ex terre computrescentia. Inter aues, lunares sunt anseres, anates, merguli, & omnes aquatiles & piscium venatrices, vt ardeę, & quę equiuoce produciuntur, vt vespę ex cadaueribus equorū: apes ex putrefactione vaccarum: muscilioes ex vino corrupto, & scarabei ex carnibus asinorum. Maxime vero lunaris est scarabeus bicornis, quem tauriformem vocant: qui pilulam defodiens, relinquit octo & viginti diebus, quibus luna totum zodiacum metitur, nono autem & vigesimo die, quibus luminarium coniunctionē futuram putat, adaperiens in aquam proiicit, vnde tunc prodeūit scarabei. Inter pisces lunares sunt elurus, cuius oculi ad vices lunę variantur: & quicunq; lunę motum obseruant, vt torpedo, echeneis, cancer, ostrea, conchylia & ranę.

Aues lunares

Pisces lunares.

¶ Quę subsunt Saturno. Cap. XXV.

A turnalia sunt inter elementa, terra, & etiam aqua: inter humores atra bilis humectans, tam natia, quā aduentitia præter adustam: Ex saporibus, acetosi, aciores, & graues. Inter metalla, plumbum, & propter pondus aurum, aureaq; Marcasita. Inter lapides, onychinus, ziazaa, camoinus, saphirus, fuscus iaspis, chalcedonius, magnes, & omnia terrea fusca, & ponderosa. Inter plantas & arbores, asphodelus, serpentina, ruta, cuminum, helleborus, silphium, mandragora, opiū: & quę stupefaciunt, & quę neq; feruntur vnquam, neq; fructus ferunt, & quę nigrantes buccas, uigrosue fructus produciunt: vt ficus atra, pinus & cupressus arbor feralis, & non regerminans bacis, torua, sapore amara, odore violenta, vmbra ingrata, pice acer rima, fructu superuacua, duratione incorrupta. Præterea funesta & diti sacra sicut apium, quo antiquitus tumulorum thecas, antequā in illis mortuorum imponderent corpora, sternere consueuerunt: quāobrem in conuiuiorum coronamentis ex omnibus passim herbis & floribus fertanectere fas erat præterquam ex apio: quoniam lugubre sit, & hilaritati non conueniat. Animalia reptilia segregata, solitaria, nocturna, tristia, contemplatiua vel penitus bruta, auaritia, timida, melancholica, multi laboris, tardi motus, immūdi victus, & quę foetus suos deuorant. Ex istis ergo sunt, talpa, asinus, lupus, lepus, mulus, catus, camelus, vrsus, sus, simia, draco, basiliscus, bufo, serpentina omnia & reptantia, scorpiones, formice, & quę ex putrefactione nascuntur in terra, in aquis, in edium ruinis, vt mures vermesq; multiplices. Inter aues vero Saturnię sunt, quę sunt lōgi colli

Cupressus feralis arbor.

Apio mortuorum tumuli sternebatur.

Apium coronamentis olim interdictum.



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

& grossę vocis, vt grues, struthiones, & pauones, Saturno & Iunoni sacre. Item bubo, noctua, vespertilio, vpupa, coruus, & origis auis inuidiosissima. Ex piscibus vero anguilla seorsum ab aliis piscibus degens, muspilla, & canicula foetus suos deglutiētes. Item testudines, ostree, conchylia, & spongię marine, & quę ex eis sunt.

**¶** Quę sunt Iouialia.

Cap. XXVI.

Iouialia sunt inter elementa aēr: inter humores sanguinis, & spiritus vitę, cuncta quoq; ad vitę augmentum nutrimentumq; & vegetationē spectantia. Ex saporibus, qui sunt dulces & suaues. Ex metallis, stannum, argentum & aurum, ppter temperantiā. Inter lapides, hyacinthus, berillus, sapphirus, tuthia, smaragdus, iaspidis viridis, & perpetuo virides, aēreiq; colores. Inter plantas & arbores, barba Iouis, ocymum, buglossa, macis, spica, mēta, mastychē, inola, viola, lolium, hyosciamus, populus: & quę foelices arbores traduntur, vt quercus, esculus, ilex, phagus, corillus, populus, sorbus, ficus alba, pirus, malus, vitis, prunus, fraxinus, & cornus, atq; oliua & oleum. Insuper frumentum, hordeum, triticum, pasfule, liquiritia, zaccarum, & omnia quorum dulcedo est manifesta & subtilis, participans aliquid stiptici & acuti saporis, vt sunt nuces amygdalę, pineę, auellanę, pistaceę: radices pęonię, myrobolani, & rabarbarum, & manna. Orpheus quoq; illi attribuit styracem. Inter animalia sunt, quę pręferunt aliqualem dignitatem & sapientiam: & quę sunt mitia bonę disciplinę, ac bonorum morum, vt ceruus, taurus, elephas: & mansueta quęq; animantia, vt ouis & agnus. Ex auibus autem quę sunt cōplexionis temperatę, vt gallinę & vitella ouorum. Item perdix, phasianus, hirundo, pellicanus. Item cucupha & ciconia, aues piissimę & gratitudinis signacula: estq; ei sacra aquila, Imperatoris insigne, ac iustitię cū clemētia symbolum. Inter pisces autem delphinus, anchia, silurus, propter pietatem.

*Aquila imperatorum insignis, iustitię symbolum.*

**¶** Quę referunt Martem.

Cap. XXVII.

Artialia sunt inter elemēta, Ignis: pari modo adusta & acuta omnia: inter humores cholera: Sapores autem amari, acres, & linguam perurentes, & qui dicuntur lachrymosi: Inter metalla, ferrum, & rubeum: & omnia ignea, rubea & sulphurea: inter lapides, adamas, magnes, lapis sanguinaris, iaspis, multigenius, amethystus: inter plantas & arbores, elleborus, allium, euphorbium, cartabana, armoniacum, raphanus, laureola, napellus, scāmonia, & omnia venenosa ex caloris superabundantia: & quę pungētib; spinis minutę sunt vel contactu suo cutem vrunt, pungunt vel ampullant, vt cardo, vrtica, flammula: & quę comesta lachrymas excutunt, vt cepe, ascalonia, porrum, sinapium, castoreum: & arbores omnes spinosę, atq; cornus Martis sacer. Animalia aut quę sunt

*Artialia maris sacra.*



bellidiosa, rapacia, audacia, & perspicue imaginationis, vt equus, mulus, hircus, hoedus, lupus, pardus, onager: serpentes quoque & dracones veneno infensi: & quęcunq; hominibus infesta, vt pulices & musce, cinoocephalus, ppter iracundiam. Aues oēs rapaces, carniuore, osi-  
 fragge, vt aquila, falco, accipiter, vultur: & quę dire & ferales aues di-  
 cuntur, noctue, vlule, tinnunculi, miluii, & quę semper famelicę ac  
 rapacissime sunt: & quę glutunt, & quasi vocem strangulantis  
 emittunt, vt corui & cornices, & picus ppter ceteris Marti sacer est.  
 Ex piscibus habet lucium, mullum, pestinacam, arietem, hircuū, lupū,  
 Glaucum, qui voracissimi simul ac rapacissimi sunt.

*Aues rapaces*  
*Aues ferales.*

¶ Quę sint Venerea. Cap. XXVIII.

Enerea sunt inter elementa, aer atq; aqua: inter humores  
 pituita cum sanguine, spiritu ac semine genitali: inter sapo-  
 res habet dulcem, vinctuosum & delectabilem: inter metalla  
 habet argentum, & es croceum atq; rubeum: inter lapides cōueniūt  
 illi boerillus, chrysolithus, smaragdus, sapphirus, iaspis viridis, cor-  
 neobla, lapis aëtites, lapis lazuli, corallus, emnesq; pulchri, varii, albi,  
 vel v viridis coloris. Inter plantas & arbores, verbena, viola, capillus  
 Venneris, herba lucia siue valeriana, quę Arabice dicitur phu. Item thy-  
 mus, ladanum, ambra, muscus, sandalum, coriandrum, & omnia thy-  
 mianmata, & fructus delectabiles, & suaues, vt pira dulcia: ficus, & ma-  
 la Pūnica, quę poētę dicunt in Cyprio à Venere primo fata. Pre-  
 terea dedicata illi sunt Luciferi rosa, Hesperii etiam myrtus. A Italia  
 habet luxuriosa, deliciosa, fortis amoris, vt cātuli, cuniculi, foetose  
 oues, caprę, & hircus, ceteris animantibus citius generās, quę etiam  
 post septimū diem ab ortu coire dicunt. Item taurus ppter factum,  
 & vitulus ppter lasciuiā, etiam Venerei sunt. Ex auiibus vero cycnus,  
 motacilla, hirūdo, pellicanus, & chenalopex, pullos maxime amātes.  
 Item coruus & columba Veneri sacra, & turt, quę auiū alterutra  
 offerri iubebat in purificationē partus, passer etiā Veneri sacer, qui  
 iubente lege dabat in purificationē lepre Martii mali, quo nil eque  
 proficiū resistit: Aquilam etiam Aegyptii Venerē vocant, q; sit in  
 Venerē prona, terdecies enim in die oppressa, si mas vocet, denuo  
 accurrit. Ex piscibus vero Venerei sunt, grues libidine si, scari sala-  
 cissimi, merule ob fetus amorem, & cancharus pro cōiuge pugnās,  
 & titthymallus ob odoris fragrantiam & suauitatem.

*Animalia ve-*  
*neri dicata.*  
*Hirci salaci-*  
*tas.*

¶ Quę sequuntur Mercurium. Cap. XXIX.

Mercurialia sunt inter elementa aqua, licet indistincte oīa mo-  
 ueat: similiter & humores, ppter tamen permixtos: sed  
 & spiritū animale regulat, saporesq; varios & peregrinos  
 permixtosq; ex metallis illius sunt, argentū viuum, stannū, marcasita  
 argentea. Inter lapides, smaragdus lapis, acates, porphyrites, topa-



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

*Animalia  
mercurio  
subdita.*

*Aues mercurio  
subdita.*

zibus, & qui sunt diuersorum colorum, & quibus figurę varię à natura insite, aut qui ab arte factitii sunt, vt vitrum, & quę croceum cum viridi miscent. Inter plantas & arbores, corilus, pentaphillon, Mercurialis, fumus terre, pimpinella, maiorana, petroselinum, & quę breuiiores & minores in foliis sunt, mixtisq; naturis & vario colore compositę. Animalia sagacia, ingeniosa, strenua, versatilis ingenii, velocis cursus, & facilem cōsuetudinem cū hominibus habentia, vt canes, simię, vulpes, mustelle, ceruus & mula: & animalia Hermaphroditica, & quę vtrunq; sexum vicissim mutant, vt lepus, & hyēna & similia. Inter aues quę à natura ingeniosę, canorę & musicę sunt & versatiles, vt cardueles, ficedule, merula, turdus, alauda, philomela, calandris, psittacus, pica, ibis, porphyrio, & scarabeus vnicornis. Inter pisces vero trochus, qui seipsum init, quo circa masculo foeminam vocant. Item polypus fraudulentus & colore versatilis, & pastinaca ob solertiam: similiter & mugil cauda cibum hamo excutens.

**¶** Quod totus sublunaris mundus, & quę in eo sunt planetis distribuitur. Cap. XXX.

Reterea quicquid in toto mundo reperitur, iuxta planetarum dominia afficitur, virtutemq; fortitur: sic in igne viuificum lumen, Soli calor, Marti in terra, superficies varia Lunę & Mercurio & stellato cœlo, moles autem tota Saturno. At in mediis elementis, vbi regit, humor aëreus subiacet Ioui, aqueus vero Lunę, mixtus autem obtemperat Mercurio & Veneri. Simili ratione natura causę agentes sequuntur Solem, materia vero Lunam, foecunditas causarum agentium Iouem, foecunditas materie Venerem, expeditio velox ad effectum Martem & mercurium: illum propter vehementiam, hunc propter dexteritatem multiformemq; virtutē: cūctarum autem continuatio permanens Saturno dedicat. Sed & in vegetabilium numero omne fructum ferens à Ioue est, & omne flores ferens à Venere, & omne semen & cortex à Mercurio, omnis autem radix à Saturno, & lignum omne à Marte, & folia à Luna. Hinc omnia quę fructū ferūt & nō florescūt, Saturni & Iouis sunt: quę vero florescūt, & semina, nō autem fructū pducunt, hęc Veneris sunt atq; Mercurii: quę autem sine semine sponte pducunt, à Luna & Saturno sunt: pulchritudo omnis à Venere est, & robur à Marte: & vnusquisq; planetarū regit & disponit id, quod ei assimulat. Similr in lapidibus, pondus glutimen & stipticitas est à Saturno, beneficium & temperamentum à Ioue, duricies à Marte, vita à Sole, gratia & pulchritudo à Venere, occulta virtus à Mercurio, commune beneficium à Luna.

*Prouinciariū  
nomina et quibus  
planetis  
subiungunt.*

**¶** Quarta prouincię, & regna planetis distribuūt. Ca. XXXI.  
**i** Pse etiam terrarum orbis per sua regna & prouincias, planetis atq; signis distributus est, Nam Saturno cū Capricorn



Non subiiciuntur Macedonia, Thracia, Illyria, India, Arriana, Cordiana: quarum regionum multe sunt in Asia minori. Cum Aquario autem subsunt illi, Sauromatica regio, Oxiana, Sogdiana, Arabia, Phazania, Media, Aethiopia, & hę regiones pro maiori parte ad Asiam interiorem pertinent. Ioui autem subiiciuntur cum Sagittario, Tuscia, Celtica, Hispania, & felix Arabia. Cum piscibus, Lycia, Lydia, Cilicia, Pamphylia, Paphlagonia, Nasamonia, & Garamantica. Mars regit cum Ariete, Britanniam, Galliam, Germaniam, Barstaniam, concava Syrię, Idumeam & Iudeam. Cum Scorpiode autem, Syriam, Comagenem, Cappadociam, Metagonitidem, Mauritaniam & Getuliam. Soli cum suo Leone subiectę sunt, Italia, Apulia, Sicilia, Phœnices, Chaldei, Orsenii siue Orchenii, Venus cum Tauro habet Cyclades, maritima parue Asię, Cyprum, Parthiam Mediam & Persidem. Cum libra autem imperat, Bactrianis, Caspiis, Sericeę, Thebaidi, Oasidi, & Troglodytis. Mercurius cum Geminis tenet Hyrcaniam, Armeniam, Mantianam, Cyrenaicam, Marmaricam, & inferiorem Aegyptum. Cum Virgine vero, Gręciam, Achaiam, Cretam, Babylonem, Mesopotamiam, Assyriam, & Elam, unde Elamite in scriptura dicti sunt. Lunam cum cancro sequuntur, Bithynia, Phrygia, Colchica, Numidia, Aphrica, Carthago, & tota Carchedonia. Hęc ita ex Ptholomei sententia collegimus: quibus iuxta aliorum astrologorum scripta alia multa addi possent. Verum qui has prouinciarum partitiones supra syderalem hanc distributionem cum regentium intelligentiarum ministeriis, ac israheliticorum tribuum benedictionibus, apostolicorum sortitionibus, ac sacrarum literarum typicis signaculis conferre nouerit, grandia, quin & prophetica super vnāquāque religionem elicere poterit, futurorum oracula.

¶ Que subsunt signis, ac stellis fixis, earumque imaginibus.

Cap. XXXII.

Imilis est per omnia ratio de figuris stellarum fixarum habenda: sic Arieti coelesti volunt subiici arietem terrestrem, & Tauro coelesti, taurum, atque bouem terrestrem: sic Cancro cancos, Loni leones, Virgini virgines, & Scorpionem presidere scorpionibus, & Capicornum capricornis, & Sagittarium equis, & signo Piscium subesse pisces. Similiter Vrsa coelestis praesidet vrsis: Hydra serpentibus, & cani subsunt canes: & sic de singulis. Ipse vero Apuleius signis atque planetis, precipuas veluti proprias quasdam herbas distribuit, videlicet Arieti elelisphacon, Tauro peristereona orthion, Geminis peristereona hyption, Cancro symphythen, Leoni cyclaminum, Virgini calamynthum, Librę scorpiuron, Scorpioni arthemisiam, Sagittario anagalidem, Capricorno lapathum, Aquario draconteam, Piscibus aristolochiam, Planetis vero, Saturno

Herbe quibus  
planetis sub-  
sunt.



*Asparagorū  
fatio mir.  
Scorpionum  
productio.*

semperuium, Ioui eupatorium, Marti peucedanum, Soli heliotropium, Veneri panacem, siue callitrichum, Mercurio phlomm, Lunę agloophotim, Verum Hermes, quem sequitur Albertus, planetis dat Saturno asphodelum, Ioui hyoscyamū, Marti arnoglossam, Soli polygoniam, Veneri verbenam, Mercurio pentaphilon, Lunę chenoctacen. Iamque etiā experientia cognoscimus, asparagos, subesse Arietis, & basilicon Scorpioni. Nam seminata rasurā cornu arietis, nascuntur asparagi, & basilicon contritum inter duos lapides gignit scorpiones. Preterea ex stellis insignioribus, iuxta Harmetis, & Thebie doctrinam, hic aliquot enumerabo, quarum prima dicitur caput Algol, & preest ex lapidibus adamanti: ex plantis elleboro nigro & Arthemisię. Sequuntur Pleiades, presidentes ex lapidibus crystallo & diodoco: ex plantis herbe diacedon, & thuri, & foeniculo: preterea subesse sibi volunt ex metallis argentum viuum. Tertia Aldeboran habet sub se ex lapidibus, carbunculum & rubinum: ex plantis tithymallum, & matrisyluam. Quarta dicitur Hirc, hic tenet ex lapidibus, sapphirum: ex plantis, marrubium siue prasium, mentam, Arthemisiam & mandragoram. Quinta Canis maior, hic habet ex lapidibus sub se berillum: ex plantis sauinam, Arthemisiam, & draconteam: ex animalibus linguam colubri. Sexta canis minor, habet ex lapidibus achatem: ex plantis florem heliotropii & pulegii. Septima cor Leonis, habet ex lapidibus granatum: ex plantis chelidonium cum Arthemisia, & mastiche. Octaua cauda vrsę maioris, habet ex lapidibus magnetem: ex plantis cichorium, cuius folia & flores voluntur ad septentrionem, & Arthemisiam cum flore peruince: ex animalibus dentem lupi. Nona dicitur Ala corui, huic subest ex lapidibus onychinus niger: ex plantis lappaciū, quadrigenū, hyoscyamus & consolida: ex animalibus vero, lingua rane. Decima spica, habet sub se ex lapidibus, smaragdum: ex plantis, saluiam, trifolium, peruincam seu promarullam, Arthemisiam & mandragoram, vnde decima dicitur Alchamech, preest ex lapidibus, iaspidi, ex plantis, plantagini. Duodecima Elpheia, huic subest ex lapidibus, topazius: ex plantis preest, rorimarino, trifolio & edere. Decimatertia dicitur cor Scorpionis, huic subest ex lapidibus, sardonius, & amethystus: ex plantis aristolochia longa, & crocus. Decimaquarta vultur cadens, huic subest ex lapidibus chrysolitus: ex plantis satireia, & fumus terre. Decimaquinta, cauda capricorni dicitur, hec tenet ex lapidibus chalcedoniū: ex plantis maioranā, Arthemisiam, nepetā, & quā calamintham dicunt, pulegio similem, & radicem mandragore. Illud preterea sciendum est, nō quālibet, aut lapidē, aut plantā, aut animal, aut aliud vno solo sydere regi, sed multa etiam à pluribus recipere, influxum, & non tam separatū, q̃ coniunctum: sic inter lapides chal



cedoonius subest Saturno & Mercurio, cum cauda Scorpionis & Capricorni, sapphirus autem Ioui & Saturno, & stellę Alhayoth, Tuthia Ioui & luminaribus: smaragdus Ioui, Veneri & Mercurio, ac spicę: Amethystus autore Hermete, subest Marti cū Ioue, & corde Scorpionis: iaspis multigenus Marti & Ioui, ac stellę Alchamech: chrysolithus Soli, Veneri & Mercurio, & stellę quę dicitur Vultur cadens: topazius Soli, & Elpheię: adamas Marti & capiti algol. Simili modo ex vegetabilibus herba serpentaria subest Saturno & Serpentario cœlesti: mastiche & menta Ioui atq; Soli, sed mastiche etiam cordi Leonis, & menta hirco adherent: sic elleborus Marti & capiti algol. Muscus & sandali, Soli cū Venere: coriadrum Veneri cū Saturno dicata sunt. Ex animalibus etiā vitulus marinus subest Soli ac Ioui. Vulpes & simię Saturni sunt & Mercurii, & canes domestici Mercurii sunt, & Lunę, & iam plura ex istis in superioribus docuimus.

*Canis domesticus mercurialis est.*

**¶** De signaculis & characteribus rerū naturalium. Ca. XXXIII.

Mnes stellę suas proprias habent naturas, proprietates, conditiones: quorū signacula & characteres per suos radios etiā in istis inferioribus produciunt, in elementis, in lapidibus, in plantis, in animalibus & eorū membris. Vnde vnaqueq; res à dispositione harmonica, & à sua stella ipsam irradiante sortitur speciale aliquod signaculum, seu characterem sibi impressum, illius stelle siue harmonię significatiuū, ac specialem in se continentē virtutem ab aliis & differentē, vel genere, vel specie, vel numero, preiacentis materię. Habet itaq; quęlibet res suum characterem ad aliquem peculiare effectum sibi à sua stella impressum, maxime ab illa quę in ipsa precesteris obtinet principatum: & hi characteres has stellarū suarum proprias naturas, virtutes & radices in se continent atq; retinent, earumq; confimiles operationes in res alias, super quas reflectunt, produciunt, & stellarum suarum influxus prouocant adiuuantq; siue planetarum, siue etiam stellarum fixarum, & imaginum, & signorū cœlestium, quoties videlicet in debita materia, suo tēpore debitifq; sollemnitatibus fuerint fabricati. Quod considerātes antiqui sapientes, qui ad inuestigandas occultas rerū conditiones plurimum laborauerunt, stellarum imagines, figuras, signacula, figilla, characteres adnotarunt, quos natura ipsa per stellarum radios in istis inferioribus depinxit, alios in lapidibus, alios in plantis, & ramusculorum iuncturis atq; nodis, alios in animalium membris diuersis. Nam laurus, lotus, heliotropium, plante solares in suis radicibus ac nodis precipuis, Solis characteres ostēdunt: sic & in animalium ossibus, & spatulis: vnde spatularia diuinationis species processit, atq; in lapidibus, à lapidicinis characteres & imagines cœlestium nō raro iuuerentē sunt. Sed cum in tanta rerū diuersitate non sit tractabilis

*Res quęlibet suā habet characterem.*

*Spatulariaum de processu.*



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

scientia, nisi in paucis, quæ humana prudentia percipi possunt, ideo  
co relinquētes nunc ea, quæ in plantis & lapidibus, ceterisq; rebus,  
& multorum animalium membris inuestigari possunt, in sola huma  
na natura gradum sistamus: quæ cum sit totius vniuersi completis  
sima imago, in seipsa omnem cœlestem continens harmoniam,  
proculdubio in ea ipsa omnium stellarum, cœlestiumq; influxuū si  
gnacula characteresq; abunde reperimus: & illa quidem eo effica  
ciora, quo à cœlesti natura minus sunt remota. Verum sicut stellarū  
numerus soli Deo cognitus est, sic etiam eorum circa hæc inferiora  
effectus & signacula: quare nullus humanus intellectus ad ea co  
gnosenda ascendere potest. Vnde valde pauca innotuerunt, quæ  
veteres Philosophi & Chiromantici partim ratione, partim experie  
tia sunt adsecuti, & multa adhuc in nature thesauris delitescent oc  
clusa. Igitur pauca quædam planetarum signacula, siue characte  
res hic adnotabimus, quos veteres Chiromantici in hominum ma  
nibus cognouerunt. Has Iulianus sacras, siue diuinas literas vocat,  
quum iuxta verbum scripture sacre, per illas scripta sit vita homi  
num in manibus eorū: suntq; vbilibet nationum & linguarum sem  
per eedem atq; sibi consimiles permanentesq;: quibus adinueni  
runt postea multas alias, cum veteres, tum recentiores Chiroman  
tici: quas qui nosse velit, eorum volumina requirat. Satis hic est  
ostendisse vnde nam characteres nature suam ducant originem  
atq; in quibus rebus sunt perquirendi,

In humana na  
tura cœlestiū  
influxuum si  
gnacula abun  
de reperiun  
tur.

Characteres  
omnium sta  
gnorum.

SEQVUNTUR FIGURAE LITE

RARVM DIVINARVM.

Literæ siue characteres Saturni.

I F W X E W

Literæ seu characteres Iouis,

W 3 A 7 X F N I E V W

Literæ seu characteres Martis,

W F L D S A

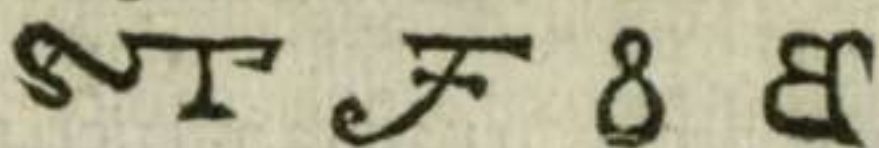
Literæ siue characteres Solis,

D I I P W 3 A 7 X F N I E V W

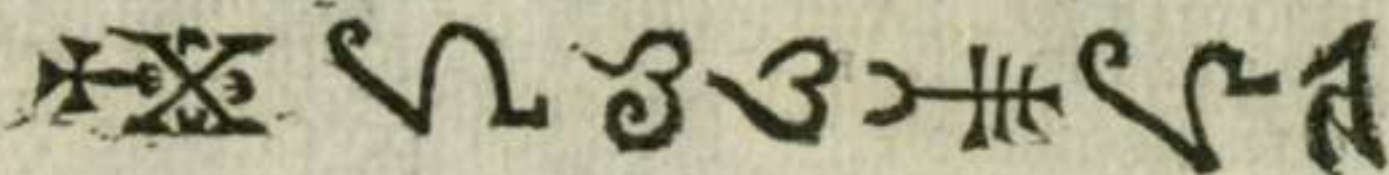
Hi characteres sunt  
inversis in Epist  
grammâ impressi  
à Benigno fratre.



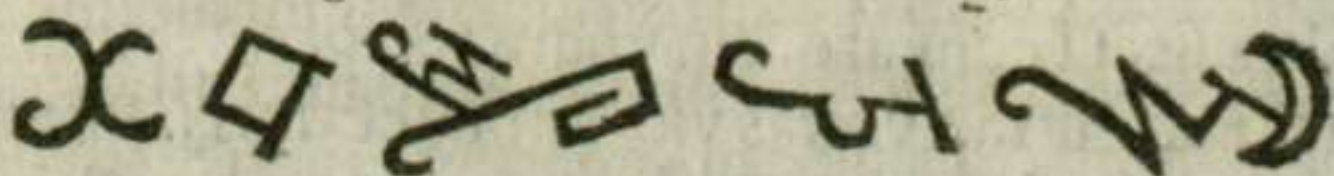
Literę siue characteres Veneris.



Literę siue characteres Mercurii.



Literę siue characteres Lune.



Quomodo per res naturales earumque virtutes, possumus  
allicere & attrahere influxus atque virtutes corporum  
coelestium, Cap. XXXIII.

Vnc si optas ex aliqua mundi parte stella ue virtutem acci-  
pere, adhibitis quę ad stellam hanc attinent, eius proprium  
subis influxum, velut lignum per sulphur, picem & oleum,  
paratum ad succipiendum flammam, Nihilominus quādo cuidam  
rerum speciei vel indiuiduo rite adhibes multa, quę sparsa sunt eius-  
dem inter se ideę ac stelle conformia, mox per materiam hanc ita  
opportune paratam singulare munus ab idea infunditur per ratio-  
nem animę mundi. Dico autem opportune paratam, scilicet sub  
harmonia simili harmonię, quę quandam virtutem infuderat ma-  
terię. Nam licet res virtutes aliquas, quales diximus habeant: ta-  
men illę virtutes ita delitescunt sunt, quę raro opus aliquod ab illis  
tali virtute perfectum extat: sed sicut in grano sinapis contusio la-  
tentem excitat acuitatem: & sicut calor ignis literas scriptas succo  
cepe vel lacte, producit in aspectum prius delitescunt: & literę  
hirci adipe lapidi inscriptę, & prorsus occultę, quando submergi-  
tur lapis aceto, prouident, & quasi sculptę eminentes extant, atque  
sicut tactus scope vel arbuti rabiem suscitatur consopitam, sic ipsa  
harmonia coelestis latentem in materia virtutem prodit, excitat, cor-  
roborat, & manifestam efficit, atque vt ita loquar, de potentia produ-  
cit in actum: quando res illi sub coelesti opportunitate rite expo-  
nuntur. Exempli gratia: si cupis virtutē à Sole attrahe, quere quę  
sunt solaria: inter vegetabilia, plantas, metalla, lapides, & animā-  
tia: hęc sunt adhibenda, hęc sumenda: potissime vero quę in ordi-  
ne solari sunt superiora; hęc enim magis conferunt: sic singulare  
minus à Sole trahes per radios Solis simul opportune susceptos  
perque spiritum mundi.



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

De commixtionibus rerum naturalium adinuicem, earumque utilitate. Cap. XXXV.

Compertum habemus in natura inferiori, non inueniri in vno quodam comprehensas cunctas superiorum corporum dotes, sed per plures apud nos species esse dispersas, sicut sunt plures res solares, quarum tamen vnaqueque non cunctas Solis complexatur virtutes: sed alia alias habet à Sole proprietates. Quare aliquando necesse est, in operationibus fieri mixtiones, ut si centum vel mille Solis virtutes per tot plantas animalia & similia sparſe fuerit, possumus has simul confare & in vnam redigere formam, in qua dictas virtutes iam omnes vnitas videbimus contineri. Est autem in commixtione virtus duplex: vna videlicet, quae partibus suis prius insita est, & coelestis: alia, per certam & artificiosam multarum rerum inuicem confusarum, & secundum certas proportionales commixtionum, quales cum coelo consentiant sub certa constellatione acquisita: & haec virtus descendit, per similitudinem & habitudinem quandam rerum ad inuicem cum superioribus, in quantum sequentes virtutes antecedentibus gradatim correspondent, ubi praesertim patiens ad suum insuper agens accommodatur: sic ex certa quadam herbarum, vaporum & similium compositione, cum physicè, tum astronomice confecta, resultat quaedam communis forma, pluribus siderum dotata muneribus: sicut in melle apum, quod ex innumerabilium florum succis exceptum & in vnam formam redactum, omnium continet virtutem, diuino propè & admirabili muscarum artificio. Quo tamen haud minus mirandum est, quod Eudoxus Gnidius refert de melle factitio, quod gigantum in Lybia gens quaedam ex floribus conficere nouit optimum, adeo ut ab apum melle minimum distare videatur. Omnis autem commixtio, quae constat ex pluribus, tunc est perfectissima, quando ita ex suis partibus conglutinatur, ut vnum fiat, vndique sibi constet, neque facile dissipetur: sicut videmus aliquando lapides & corpora diuersa, vi quadam naturali sic conglutinari & vniri, ut penitus vnum videantur: sicut duae arbores per insitionem, & ostreae cum lapidibus vi quadam naturae occulta: visaeque sunt animalia in lapides versa, atque sic cum lapidis substantia vnita, ut iam vnum corpus, & illud homogeneous efficere viderentur. Sic hebenus in arborum genere, modo lignum, modo lapis est. Quando itaque aliquis commixtionem fabricat ex multis materiis sub coelestibus influxibus, tunc varietas illinc quidem coelestium actionum, hinc vero potentiarum naturalium congregata, facit quaedam mirabilia, per vnguenta, per collyria, per suffumigationes, per similia, qualia videlicet leguntur in libris Chiramidis, Archyte, Democriti & Hermetis qui Alchorat inscribitur, & aliorum plurium.

Duplex in commixtione virtus.

Mel factitium.



De vnione rerum commixtarum, atq; introductione nobilioris  
formę viteq; sensibilis. Cap. XXXVI.

Sciendum vero, quo alicuius rei nobilior forma est, eo res  
ipsa promptior est, & propensior ad recipiendum, eo etiam  
potentior ad agendum. Redduntur itaq; incomprehensi-  
bilia rerum mirabilia, quando scilicet materiis cōmixtis, opportu-  
nisq; temporibus preparatis ad viuificandum ponuntur, vitam illis  
ex stellis, animamq; sensibiles, tanq̃ nobiliorem formam cōciliando.  
Tanta quippe est in materiis preparatis potentia, quas tunc vitam  
adipisci videmus, quando qualitatum perfecta commixtio priorem  
iam contrarietatem fregisse videtur: perfectionē vero adeptę sunt  
vitam, quatenus complexio à cōtrarietate est remotior, Cœlum vero  
causa prepotens ab initio cuiusq; rei generande, cōcoctione mate-  
rię & digestionē perfecta, cœlestes influxus doteq; mirificas cū vita  
simul largitur, quatenus in ipsa vita anima q; sensibili est compre-  
hensio ad nobiliores virtutes ac sublimiores concipiendas. Virtus  
pręterea cœlestis alibi quidem sopita iacet, ceu sulphur à flamma  
remotum: in viuentibus autē corporibus sepe flagrat, sicut sulphur  
accensum: tum vapore suo proxima omnia complet: sic miranda  
quedam opera procreantur, qualia leguntur in libro Nemith, qui &  
legum Plutonis inscribitur: q̃a eiusmodi generationes monstruose  
sunt, neq; s̃m leges naturę producuntur. Nos enim scimus, quod ex  
vermibus generantur culices, ex quo vespe, ex vitulo & boue apes,  
ex cancro ablatis pedibus inhumato generatur scorpius, ex anate  
tosta donec in puluerem teratur, illo in aquam proiecto, generantur  
ranę: si autem in pastillo cocta & per frustra incisa in locu humido  
& subterraneo dimittatur generantur bufones: ex basilicone herba  
inter duos lapides trita, generantur scorpiones: & ex capillis mu-  
lieris menstruatę sub fimo locatis, fiunt serpentes: & pilus ex cauda  
equi in aquam proiectus, vitam concipit, & transit in vermen per-  
niciosum. Et est artificium, quo in ouo excubante gallina generatur  
forma similis homini, qualem ego vidi, & componere noui, quam  
magi mirandis virtutibus efficacem prohibent, & hanc verā man-  
dragoram dicunt. Oportet igitur cognoscere, quę & quales materie,  
siue natura siue arte inchoatę vel perfectę, siue ex pluribus aggre-  
gatę, quales cœlitus influxus suscipere possunt. Congruitas enim re-  
rum naturalium ad cœlestia sufficit, vt ab illis hauriamus influxum:  
quia cum nihil prohibeat ad inferiora cœlestia lumen suum diffun-  
dere, materiam nullam permittunt expertem fore suę virtutis.  
Qua propter quantuncūq; materie perfectum ac purum est, ad cœ-  
lestem influxum non ineptum est. Ea enim est colligantia & conti-  
nuitas materie ad animā mundi, quę quotidie influit sup naturalia,

Varia vario-  
rum animalium  
procrea-  
tio.

Serpētes ex ca-  
pillis mulierū.

Materie ad  
animā mundi  
colligantia.



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

& super omnia quę natura preparauit, vt impossibile sit preparata materia non influi vitam aut nobiliorem quandam formam.

¶ Quomodo certis quibusdam preparamentis naturalibus & artificialibus, cœlestia quędam & vitalia dona desuper trahimus, Cap. XXXVII.

Icunt Academici simul cum Trifmegisto, & Iarchas Brachmanus, atq; Hebręorum Mecubales fatentur, omnia quę sunt sub lunari globo in hoc inferiori mundo generationi, & corruptioni subiecta. Eadem etiā esse in cœlesti mūdo, sed modo quodam cœlesti, deinde etiam in mundo intellectuāli, sed multo perfectiori, & meliori nota, perfectissimo tandem in archetypo. Atq; hac serie vnumquodq; infernum suo superiori, & per hoc supremo, pro suo genere respondere: & ab eisdem suscipere, ē cœlis quidem vim illam cœlestem, quam quintam essentiam, siue spiritū mundi, siue mediam naturam vocant: ab intellectuāli autem mundo spiritū tualem, viuentemq; vigorem, omnem qualitatiuam virtutem transcendentem: ab archetypo deniq; per hęc intermedia pro gradu suo originalem vim totius perfectionis. Hinc ab istis inferioribus ad sydera, ab illis ad eorundē intelligentias, & inde ad archetypum vnaqueq; res apte reduci potest: ex quarum serie tota magia, & oīs occultior philosophia emanat. Trahitur enim quotidie aliquid naturale per artem, trahitur quotidie diuinum aliquod per naturam, quod intuentes Aegyptii, naturam magnā vocauerunt, hoc est, vim ipsam magicam, in attractu similium per similia, & conuenientium per conuenientia. Attractus autē huiusmodi, per rerum mutuā conuenientiam ad se inuicem superiorū cū inferioribus, Gręci *συμπαθειαν* vocauerunt: sic conuenit cum terra aqua frigiditate, aqua cum aëre humore, aër cum igne calore, ignis conuenit cum cœlo in materia: nec miscetur ignis cum aqua, nisi per aërem, nec aër cum terra, nisi per aquam. Sic nec miscetur anima corpori, nisi per spiritum: nec intellectus spiritui, nisi per animam. Sic videmus, 'cum natura fœtus corpus humanum figurauerit', hoc ipso preparamento, spiritū statim ab vniuerso deducit: spiritus hic fomes est in spiritu corporeq; ad intelligentiam, mentemq; diuinitus consequendam: sicut in ligno siccitas parata est ad penetraturum oleum: oleum huic imbibitum esca est ad ignem: ignis ipse luminis est vehiculum. His exemplis videmus quomodo certis quibusdam preparamentis naturalibus & artificialibus, cœlestia quędam dona desuper suscipere possumus. Conueniūt enim lapides & metalla cum herbis, & hęc cum animalibus, hęc vero cum cœlis, & hi cum intelligentiis, & iste cum diuinis proprietatibus & attributis, atq; cum ipso deo, ad cuius similitudinem, & imaginem omnia creata sunt.

Magia unde emanat.

Rerum conuenientia.



Prima autem dei imago, mundus: mundi homo, hominis animal, animalis zoophitum, illius vero planta, plantę autem metalla, & horum lapides similitudines imaginationesque representant. Rursus in spiritualibus, conuenit planta cum bruto vegetatione, brutum cum homine sensu, hic cum demone intellectu, illi cum deo immortalitate. Iunguntur: diuinitas menti, mens intellectui: hic intentioni, hec imagini: illa sensationi, ea sensibus, ipsi tandem rebus. Ea enim nature colligantia & continuitas, vt omnis virtus superior per singula inferiora longa & continua serie radios suos dispartiendo usque ad vltima fluat: & inferiora per singula sua superiora ad suprema perueniant. Sic enim inferiora ad superiora inuicem conexa sunt, vt influxus ab eorum capite prima causa, tanquam chorda quedam tensa, usque ad infima procedat: cuius si vnum extremum tangatur, tota subito tremat, & tactus eiusmodi usque ad alterum extremum resonet, ac moto vno inferiori, moueat & superius, cui illud correspondet, sicut nerui in cythara bene concordata.

**¶** Quo dona, non solum celestia & vitalia, verum etiam intellectualia quedam & diuina de super suscipere possumus. Ca. XXXVIII.

Radunt Magi per inferiora superioribus conformia, posse opportunis cœli influxibus celestia dona trahi: atque sic quoque per hec celestia coelestes demones, quatenus stellarum perdissequos nobis conciliari & insinuari. Quare certis quibusdam materiis naturalem vim diuinitatis habentibus, hoc est, que naturaliter superis consentaneę sunt, rite collectis, partim physice, partim astronomicę vndique opportune conflatis, dona non solum celestia aut vitalia, verum etiam intellectualia, quedam demoniaca & diuina de super suscipi posse, Iamblicus, Proclus, atque Synesius, cum tota Platoniorum schola confirmant: & Mercurius Trismegistus scribit ex propriis certisque rebus certo quidam demoni congruentibus, compositam rite statuam, confestim per demonem congruum animari. Cuius etiam meminit Augustinus de ciuitate dei libro octauo. Ea enim est mundi concordia, vt etiam supercoelestia trahantur a celestibus, & supernaturalia a naturalibus conspirent ac trahantur: quia vna virtus opifex & specierum participatio per omnia diffunditur: que quidem virtus opifex, sicut ex occultis rationibus manifesta producit, ita magus assumit manifesta, occulta vt attrahat: pura, per stellarum radios, per suffumigationes, per lumina, per sonos, per res naturales celestibus congruas: quibus ultra corporeas qualitates insunt etiam rationes, & sensus, & numeri, & mensurę incorporeę atque diuine. Sic legimus antiquos certis rebus naturalibus sepe diuinum aliquod & mirandum suscipere solitos: sic lapis qui nascitur in pupilla oculorum hyemę, sub lingua retentus, diuinationem præ-

*Nature miranda colligantia.*

*Magus per manifesta, occulta attrahit.*

*Diuinatio artificiosa.*



## DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

stare dicit. Idem fertur selenites lapis lunaris, efficere: sic anchitide dicunt euocari imagines deorum, synochitide umbras inferiorum euocatas teneri: Similia aglaoptis herba, que & marmoritides vocant, in marmoribus Arabie nascens Persico latere, efficit, ut narrat Plinius, atque magos ea uti, cum velint deos euocare, esseque herbam theangelidam nomine, qua pota magi diuinent. Preterea etiam esse herbas quasdam, quibus mortui reuocentur ad vitam, unde Xanthus historicus narrat herba quadam nomine bali, occisum draconis ca-

*Tillo per herbam uitae restitutus.*

*Animalia ad uitam reuocari possunt, homo non ita.*

tulum, vite restitutum a parente, eademque Tillonem quendam, quem draco occiderat, resuscitatum. Et Iuba refert, in Arabia herba quadam hominem reuocatum ad vitam. Verum an possint talia reuera fieri vi herbarum, vel cuiusvis alterius rei naturalis in hominem, in sequentibus differemus: posse autem fieri in ceteris animantibus certum & manifestum est. Sic musce submersae si ponantur in cineribus tepidis, reuiuiscunt: & apes submersae similiter vitam recuperant in succo nepetae, & anguille defectu aquae mortuae, si corpore integro existente ponantur sub fimo in aceto, & addat de sanguine vulturis, post paucos dies omnes recuperant vitam. Echeneim si quis in frusta discerperit, & in mare proiecerit, paulo post partes conuenire, & reuiuiscere aiunt. Scimus quoque pellicanum necatos pullos suos reuocare ad vitam proprio sanguine.

¶ Quod certis quibusdam mundi materiis mundana numina, & horum numinum ministros demones allicere possumus. Ca. XXXIX.

*Demones mali malis alliciuntur artibus.*

Nemo ignorat malos demones malis ac prophanis artibus allici posse, quemadmodum narrat Psellus Gnosticos magos consueuisse, quos penes execrande & abhominabiles turpitudines exequabantur, quales olim in sacris Priapi, & in seruitio idoli quod vocabatur Panor: cui pudendis discoopertis sacrificabatur. Neque istis dissimile est, si modo veritas & non fabula est, quod legitur de Templariorum detestanda heresi & similia horum de maleficis mulieribus constant: quae quidem anilis dementia sepe in eiusmodi flagitiis errare deprehenditur. His igitur & horum similibus mali demones allicuntur, atque conspirant: quemadmodum malignus demon de Cynope mago ad Ioannem: omnis, inquit, potestas satanae illic inhabitat, & coniurationem init cum vniuersis principatibus, & pariter nos ipsi cum eo, & obedit nobis Cynops, & nos vicissim obe-

*Angeli boni bonis conciliantur operibus.*

dimus illi. Nemo rursus ignorat e conuerso bonis operibus, purae mente, mysticis orationibus, deuotis suppliciis & similibus, supercoelestes angelos nobis conciliari. Nemo igitur dubitet simili modo certis quibusdam mundi materiis mundana numina quoque allici posse, vel saltem demones horum numinum ministros siue pedissequos, ut inquit Mercurius, demones aereos, non supercoelestes, nedum subli-

micres



maiores. Sic legimus veteres sacerdotes fecisse statuas & imagines futura prenuntiâtes, spiritusq; stellarum ipsis infudisse, non tam materiis certis cohibitos, quàm eisdem gaudentes: quatenus videlicet eiusmodi materias ipsi sibi congruas dignoscentes, semper libenterq; habitant in eisdem, perq; illas loquuntur efficiuntq; mirabilia, non secus atq; soleant demones humana corpora occupantes.

De ligationibus cuiusmodi sunt, & quibus modis soleant fieri.

Cap. XL.

Actum est de virtutibus & mirabili efficacia rerum naturalium.

**d** Restat nunc videre rem magnę mirabilitatis, & ipsa est ligatio hominum in amorem, vel in odium, in egritudines, & sanitates, & eiusmodi, Item ligatio furum & latronum, ut in aliquo loco furari non possint: ligatio mercatorum, ut in aliquo loco emere vel vendere nequeant: ligatio exercitus, ut metam aliquam transire non possit: ligatio navium, ut nulla vi vectorum, etiam infinitis velis per ventum tensis portum egredi minime valeat. Item ligatio molendini, ut nullo impetu volui possit: ligatio cisterne, vel fontis, ut aqua exinde hauriri nequeat: ligatio agri, ut fruges in eo produci nequeant: ligatio loci alicuius, ut in eo edificari nihil possit: ligatio ignis, ut in aliquo loco accendi non possit: & quod aliquod combustibile apposito fortissimo igne non ardeat. Item ligatio fulgurum & tempestatum, ut nocere non possint. Item ligatio canum, ut latrare non possint: ligatio avium & ferarum, ut volare vel fugere nequeant: & horum similia vix credibilia, quę tamen sepius experientia cognita sunt: Fiunt autem ligationes huiusmodi per veneficia, per collyria, vnguenta, potiones siue philtrea, per alligationes & suspensiones, per annulos, per fascinationes, per fortes imaginationes & animi excessus, per imagines & characteres, per incantationes & imprecationes, per lumina, per sonos, per numeros, per verba, & nomina, inuocationes, sacrificia, adiurationes, exorcismata, consecrationes, deuotiones, perq; varias superstitiones & observationes, horumq; similia.

Ligatio multiplex.

Ligationes per que fiant.

De veneficiis, earundemq; potentia.

Cap. XLI.

**v** Veneficiorum tanta narratur esse potentia, ut credantur omnia inferiora subvertere, & tabescere & permutare posse, quemadmodum canit Vergilius:

Has herbas, atq; hæc Ponto mihi lecta venena

Ipse dedit Moeris, nascuntur plurima Ponto:

His ego sepe lupum fieri, & se condere syluis,

Moerim, sepe animas imis exire sepulchris,

Atq; fatas aliò vidi reducere menses.

Item alibi de sociis Vlyssis,



## DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

Quos hominum ex facie dea seua potentibus herbis  
Induerat Circe, in vultus, ac terga ferarum,

Et paulò post:

Picus equum domitor, quem capta Cupidine coniux,  
Aurea percussum virga, versamq; venenis  
Fecit auem Circe, sparsitq; coloribus alas.

Sunt autem huiusmodi veneficiorum species, cuiusmodi recitat Lu-  
canus de venefica illa Thessala, manes euocante, inquiens:

Huc quicquid foetu genuit natura sinistro  
Miscetur, non spuma canum, quibus vnda timori est,  
Viscera non lyncis, non dure nodus hyenę  
Defuit, & cerui pasti serpente medulla.

Non puppim retinens Euro tendente rudentes.

In mediis echeneis aquis, oculiq; draconum.

Et qualia narrat Apuleius de Pamphila illa venefica ad amorem  
operante: cui Fotis ancilla pilos caprinos ab inflatis vtribus detonsos,  
pro Bœotii adulescentis capillis, attulit Pamphile, inquiens:  
Iam vecors animi tectū scandulare cōscēdit, quod altrinsecus ediū-  
patore perflatili nudatum, ad omnes orientales ceterosq; aspectus  
peruium maxime his artibus suis cōmodatum, secreto colit, priusq;  
apparatu solito influxit feralem officinā, omne genus aromatis, igno-  
rabiler laminis literatis, & infeliciū nauium durātibus clauis de-  
fletorū, sepultorū etiam cadauerū expositis multis admodum mem-  
bris: hic nares & digiti, illic carnosī clauī pendentium, alibi truci-  
dorū seruatus cruor, & extorta ferarū dentibus trunca caluaria, tunc  
decantatis spirantibus fibris litat vario latice, nunc rore fontano,  
nunc lacte vaccino, nunc melle montano libat & mulsa: sic illos ca-  
pillos in mutos nexus obditos atq; nodatos, cum multis odoribus  
dat viuis carbonibus adolendos, tunc protinus inexpugnabili ma-  
gicę disciplinę potestate, & ceca numinum coactorum violētia, illa  
corpora quorū fumabant stridentes capilli, spiritū mutuantur huma-  
num, & sentiunt, & audiunt, & ambulant, & quo nidor suarū duce-  
bat exuuiarum veniunt, & pro illo iuvene Bœotio aditum gestientes  
fores in filiunt. Augustinus quoq; perhibet se in Italia audiuisse mu-  
lieres quasdam veneficas, artibus adeo imbutas, vt dato caseo statim  
homines conuerterent in iumenta, quę necessaria portarent, & hos  
finito opere in homines iterum restituerent.

¶ De quorūdam veneficiorū admirandis virtutibus. Cap. XLII.

Vnc vero narrabo quēdā veneficia, vt horū exēplo sit para-  
ta via ad totam hanc considerationē. Ex his igitur sunt san-  
guis mēstruus, qui quātas in veneficio vires habeat, videā-

mus: Nam vt dicunt, acescunt eius superuentu musta nouella, vitis

Homines subi-  
to in iumenta  
uerfi.

Sanguinis mē-  
strui vires.



eius tactu in perpetuum leditur, steriles sunt tactę fruges, moriuntur  
 insitę, exurunt hortorę germina, & fructus arborę decidunt, specu-  
 lorum fulgor aspectu ipso hebetatur, & acies ferri in cultris tonso-  
 riis eborisq; nitor perstringuntur, etiam ferrum rubigine protinus  
 corrumpitur: & etiam contactum, graue virus diri odoris accipit  
 & eruginem: in rabiem aguntur gustato eo canes, atq; insanabili  
 veneno morsus infingitur, aluei apum emoriuntur, tactisq; alueariis  
 fugiunt, linaq; cum coquunt, nigrescunt, eque si sint grauide, con-  
 tacto eo abortum patiunt: abortum etiam facit illitū pregnantibus.  
 A sine non cōcipiunt tot annis, quot grana hordei eo cōctata come-  
 derint: cinisq; pannorę menstruosorę si quis eum aspergat lauandis  
 vestibis purpuram mutat, floribus colorem adimit. Ferunt tertia *Febris reme-*  
 nas quartanasq; febres fugari menstruo in lana arietis nigri in ar- *dium.*  
 gento brachiali incluso. Pręterea tertianis quartanisq; efficacissi-  
 mum dicitur plantas egri cum eo subterlini: multoq; efficacius ab  
 ipsa muliere etiam ignoranti: sic & comitiales impetus morbosq; *Comitiales*  
 sanari. Inter omnes autem conuenit, si aqua potus ue formidetur *morbi reme-*  
 a morfu canis, supposita tantū calyci lacinia menstruo tineta, statim *dium*  
 metum eum discuti, Pręterea ferunt nudatas in mense, si segetem *Hydrophobi*  
 ambiant, erucas ac vermiculos, scatabeosq; ac cantharides & noxia *remedium.*  
 queq; decidere: cauēdum vero, ne id oriente sole faciant, semētem  
 enim arefcere. Similiter abigi grandines turbineq; ac cōtra fulgur  
 ra pdesse, horę plura Plinius ipse recitat. Illud scias, maius venenū  
 esse, si decrescēte luna accidat: sed vim eius maiorē esse, si in silen-  
 te luna contingat: si vero in defectu lunę solis ue euenit, irremedi-  
 cabile fieri: maximi vero ac potentissimi vigoris esse, quando pur-  
 gatio illa primis annis euenit, atq; in virginitate prima sit, id quoq;  
 cōuenit tunc ei: nam tactis omnino postibus domus, irritum in ea  
 fit omne maleficium. Pręterea ferunt, q; fila vestis cōtactę, ne igne  
 quidem vincuntur, atq; si in incendium proiciantur, non dilatari  
 amplius. Dicitur quoq; q; si radix pęonię cū castoreo & litura pan-  
 norum menstruosorum detur patient, sanari morbum comitiale.  
 Pręterea si stomachum cerui cremaueris vel assaueris, adiungasq;  
 de pannis menstruosis suffitus, eo balistas nihil proficeret ad vena-  
 tionem: capillos etiam mulieris menstruosę, si sub fimo ponantur,  
 generari serpentes: ac etiam si cumentur, fugari eorum odore ser-  
 pentes, tanta vis eius veneficii est, vt etiam venenosus sit venenum.  
 Est & hippomanes caruncula, inter veneficia haud parum famo- *Hippoma-*  
 sa, caricę magnitudine, colore nigro, quę in fronte nascentis pul- *nes.*  
 li equini apparet: quam nisi statim mater vorauerit, animum a filio  
 penitus auersum habet, & foetum non alit: ob hoc maximam vim  
 eius ad amorem cōcitandum ferunt, quādo in puluerem versa cu n



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

amantis sanguine propinat in poculis. Est & aliud veneficium quod eodem nomine hippomanes dicunt, virus scilicet illud, quod, ex equarum inguinibus defluit, quo tempore feruntur in amoris furorem, cuius meminit Virgilius ubi canit:

Hinc demum hippomanes, vero quod nomine dicunt

Pastores, lentum distillat ab inguine virus.

Hippomanes quam sepe male legere nouerunt,

Miscentes herbas, & non innoxia verba.

De hoc & Iuuenalis Satyricus:

Hippomanes carmenque loquar, coctumque venenum

Priuigno datum.

Narrat Apollonius in suis Argonauticis, Promethei herbam quam natam ait ex sanie & cruore in terram stillante, dum iecur Promethei vultur in Caucaaso laceraret ac depasceretur: cuius flos, inquit, asfimilis croco, colore corycto, caule gemino, cubiti mensura promi- nens, radix sub terra velut caro recenter incisa succum nigricantem tanquam phagi emittit: Quo si quis Proserpine prius re diuina peracta corpus illiniat, illud nec ferro nec igne oblecti posse, tradit. Et Saxo Grammaticus scribit, Frotoni cuidam vestem fuisse, qua indutus nullo tellorum acumine ledi poterat. Hyena etiam multis veneficiis inficit: nam, ut refert Plinius, sanguine eius tactis postibus, ferunt prestigiorum infestari artes, nec posse elici deos, nec colloqui quocumque modo tententur. Item tali sinistri cinere decocto, cum sanguine mu- stelle perunctos, omnibus odio euenire. Idem fieri oculo decocto. Rursus extremam fistulam intestini contra ducum ac potestatum ini- quitates administrari, & ad successus petitionum, iudiciorum ac li- tium euentus pollere, si omnino aliquantulum quis secum habeat, eiusdem quoque cauerna sinistro lacerto religata, si quis mulierem aspi- ciat, amatorium esse tam presens, ut ilico sequatur: frontis vero co- rium fascinationibus resistere. Basilisci quoque sanguinem, quem & Saturni sanguinem vocant, tantas in veneficio vires habere ferunt, ut gerenti ipsum, tribuat successus petitionum a potestatibus, tum etiam a diis precum, morborumque remedia & veneficiorum munera: dicunt quoque ricinum, si euellatur ex aure leua canis, cui non in- sit alius, quam niger color, in augurio vite vim magnam obtinere, nam si eger respondeat ei, qui intulerit a pedibus stante interroganteque de morbo, certam esse spem vite: moriturum vero, si nihil respon- deat. Dicunt quoque lapidem a cane rabioso morsum, habere vim dis- scordie, si ponatur in potu, nec adlatrari a cane, lingua canina in calceamento subdita pollici, presertim si iungatur cum herba eius- dem nominis, scilicet cynoglossa. Item fieri membranam ex secun- dis canis habentem: fugere autem canes cor caninum habentem.

Hyena uene-  
ficia.

Basilisci & il-  
lius sanguinis  
veneficia.  
Fascinationis  
remedium.  
Morborum re-  
medium.

Canini cordis  
virtus.



Et narrat Plinius, esse ranas rubetarum nomine, quę in vepribus tantum degunt, plenas veneficioꝝ, miranda de his fieri: nam osficulo quod est in sinistro latere, deiecto in aquā frigidam, statim feruere, canum impetus eo cohiberi, amorem concitari, & iurgia, addito in potione: libidinem ad ligatum, stimulare: contra osficulo quod est in dextro latere, refrigerari aquam feruētem, nec postea feruere nisi exempto, quartanas cum eo sanari adligato in pellicula anguina recenti, aliasq; febres, atq; amorē libidinemq; inhiberi, Lien vero atq; cor ex his ranis contra veneficia quę fiunt ex ipsis efficaciter auxiliari, hæc Plinius recitat. Dicitur etiam ferrum cum quo homo occisus sit, mirandam inter veneficia vim habere: nam si fiant ex eo morsus equi, & calcaria, ferunt cum eis omnem equum uel ferocissimum facillime regi & superari. Et si ex eis ferrentur equi pedes, ferunt ipsum uelocissimum fieri, nec ullo labore lassescere. Volunt. Præterea characteres & nomina quędam inscribi debere. Dicunt etiam, si quis gladium cum quo decollant homines uino immergat, quicūq; de hoc eger biberit, liberat à febre quartana. Dicunt etiam poculum ex ursino cerebro cōfectum, & ex eisdem craneo propinatum, ursinā rabiem, induere ita, ut homo ille qui biberit, se in ursam transfigurati putet, omniaq; uisa sub ursoꝝ specie diiudicet, & sic in illa rabie perseuerare, quousq; poculi uis fuerit resoluta, nullo alio malo in complexione sua inde percepto.

¶ De suffitibus, & earum ratione & potentia. Cap. XLIII.

Vffumigationes etiam quędam ad stellas accommodatę plurimum possunt, quatenus aërem spiritumq; uehemēter afficiunt ad dotes cœlestes opportune sub stellarum radiis capessendas: spiritus enim noster ab huiusmodi uaporibus plurimum transmutatur, si quidem uterq; sit uapor qdam alterius similis. Aër etiam per dictos uapores inferiorum & cœlestium qualitatibus facillime affectus, in præcordia assidue & repente penetrans, ad similes nos mirabiliter redigit qualitates: quare uaticinatio adhiberi solent suffumigationes ad phantasiā afficiendam, quę quidem certis numinibus consentaneę ad diuinam inspirationem suscipiendam nos accommodant: sic dicunt q suffitus ex semine lini, & semine psilii, & radicibus uiolę & appii, facit uidere res futuras, & cōfert ad prophetiam. Quantum uero suffumigationes in aërem possint nemo miretur, qui sentiat cū Porphyrio certis qbusdam uaporibus à propriis suffumigationibus exhalātibus aëreos demones statim allici & insinuari, tonitrua, & fulmina induci & similia: quęadmodum iecur chameleontis in summis tegulis ustum, constat imbres & fulmina incitare: similiter caput & guttur, si roboreis lignis accendat, imbriū & tonitruū cōcussus facere. Fiunt etiam suffumigationes sub oppor

*Suffitus ad prophetiam conducent.*



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

*Spiritus her-  
b.e.*

*Malorum spiri-  
tuum expulsio.*

*Serpentes quo-  
fugantur.*

*Mures fumo  
fugantur.*

tunis stellarum influxibus, facientes demonum idola in aëre vel alibi protinus apparere. Sic inquit, si ex coriandro, & apio siue hyoscyamo cum cicuta fumigium fiat, demones statim congregari: hinc illas herbas spirituum vocant. Similiter dicunt, si ex radice canne ferule cum succo, cicute & hyoscyami, & tassi barbasfi, & sandalo rubeo ac papauere nigro, facta confectione fiat suffitus, facit apparere demones & figuras extraneas: & si istis additum fuerit apium, fugat demones ex omni loco, & destruit idola illorum. Simili modo suffitus factus ex calaminto, peonia, menta, & palma Christi, omnes malos spiritus ex noxia phantasma ita propellit. Preterea certis suffumigiis, quædam animalia congregari vel fugari tradunt, sicut de lipare suffito refert Plinius, omnes bestias euocari: sic è summo gutture cerui vltis ossibus congregari serpentes, cornu vero ceruino suffito fugari. Idem faciunt penne pavonum suffite. Similiter accenso pulmone asini, venenata omnia fugere: ungula equi suffita in domo aliqua effugari mures. Idem fieri ex ungula mulæ. Muscas quoque ea fugari, si de sinistro pede fuerit, & dicunt, quod si suffumigetur domus aut locus aliquis cum felle sepiæ, confecto cum thymiamate, & rosis, & ligno aloës, si tunc proiciatur in loco illo aliquid de aqua marina, aut de sanguine, videbitur tota domus plena aqua aut sanguinis: & si proiciatur ibi terra arata, videbitur terra tremere. Vapores autem eiusmodi corpus aliquod efficere, & virtutem huic infundere atque diutissime perseverare, non secus arbitrandum est, atque contagiosus aliquis aut venenosus pestilentie vapor etiam ultra biennium in pariete domus servatus, habitantes inficit, ac qualis ex epidemia vel lepra latens in veste calamitas, diu postea inficit utentem. Iccirco imaginibus & annulis, & similibus magicæ instrumentis, & thesauris absconditis suffumigationes certe adhibent, quas haud parum conferre Porphyrius testatur. Sic dicunt, si quis defoderit aurum vel argentum vel aliquod pretiosum, Luna soli coniuncta in imo coeli, & suffumigauerit locum cum coriandro, & croco, & hyoscyamo, & apio, & papauere nigro, equis ponderibus cotus, & cum succo cicute distemperatis, nunquam inueniri aut auferri poterit, quod sic absconditum est, semper demones custodient illud: & si quis nitatur inde aliquid auferre, infestabitur ab illis, & incidet in phrenesim, & dicit Hermes, quod sperma ceti in suffitu non habet sibi par ad alliciendos demones: quare si ex eo & ligno aloës, costo, musco, croco, thymiamate, cum sanguine vpupe distemperatis fiat suffitus, valde cito congregat spiritus aëreos: & si ex eo suffumigetur circa sepulchra mortuorum, congregat manes & umbras mortuorum. Sic quoties ad solem opus aliquod dirigimus, suffumigamus cum solaribus: si ad lunam, cum lunaribus, & similiter de cæteris faciebant. Et est sciendum, quod sicut contrarietas & inimicitia est



in stellis & spiritibus, ita etiam in suffumigis ad eosdem: sic contrariantur inuicem lignum aloës & sulphur: thus & argentum v iuum: & spiritus inducti per suffitum ligni aloës, accenso sulphure fugiunt. Quæadmodum exemplificat Proclus spiritum solitum apparere in forma leonis, obiecto gallo, mox disparuisse, quia gallus contrariatur leoni, & sic de similibus considerandum & practicandum est.

¶ Compositio quorundam suffituum planetis accommodatorum.

Cap. XLIIII.

Ita conficimus pro Sole, suffumigationem, ex croco, ambra, musco ligno aloës, ligno balsami, & ex fructibus lauri, cum garyophyllis, & myrrha, & thure, quæ omnia contusa & certa proportionem commixta, ea videlicet quæ suauiorē reddat odorem, incorporantur cum cerebro aquille, vel sanguine galli albi, in modum pilularum vel trociscorum.

Lunarem vero suffumigationem conficimus ex capite ranæ arefacto, & oculis tauri, & semine papaueris albi cum thure & caphora, quæ incorporabuntur cum sanguine menstruo, vel sanguine anseris.

Pro Saturno capitur semen papaueris nigri, semen hyoscyami, radix mandragoræ, lapis magnes & myrrha, & conficiuntur cum cerebro cati, vel sanguine vespertilionis.

Pro Ioue accipitur semen fraxini, lignum aloës storax, gummi benzac, lapis lazuli & de summitate pennarum paucis, & incorporantur cum sanguine ciceniæ, vel hirundinis vel cerebro ceruino.

Pro Marte capimus euphorbium, bdellium, alumeniacum, radices utriusque elleberi, lapidem magnetis & parum sulphuris & incorporantur omnia cum cerebro cerui, sanguine humano, & sanguine cati nigri.

Pro Venere conficimus suffitum ex musco, ambra, ligno aloës, rosis rubeis, & corallo rubeo, & conficiuntur cum cerebellis passerum & sanguine columbarum.

Pro Mercurio fit suffumigium, ex mastiche, thure, garyophyllis & herba pentaphyllo, ac lapide achate, & inciperant omnia cum cerebro vulpis vel mustelæ cum sanguine picæ.

Sunt preterea suffitus Saturni, omnes odoriferæ radices, ut cæsti & herbe thuris, Iouis suffitus, odoriferi quique fructus, ut nux muscata ut garyophylli, Martis, omne odoriferum lignum, sandalorum, cupressi, balsami & ligni aloës. Solis omne gummi, thus, mastiche, benzac storax ladanum, atque ambra & muscus. Veneris sunt flores, rosæ, violæ, crocus & consimiles. Mercurii omnes cortices lignorum & fructuum, ut cinnamomum, cassia lignea, macis, cortices citri, & lauri grana, & quæque etiam odorifera semina. Luna habet pro suffitu vegetatum illud omnium folia, ut folium Indum, & folia myrti, & lauri, Scias preterea iuxta magorum sententias, quod in omni opere bono, ut sunt amor, beneuolentia,



## DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

& similia, suffumigium debet esse bonum redolens, & pretiosum. In malo aut opere, ut sunt odium, ira, calamitas & similia, suffumigiū debet esse foetidum & vile. Habent etiam duodecim signa Zodiaci suos suffitus, ut Aries myrrhā: Taurus, costum: Gemini mastychē: Cancer, camphorā: Leo, thus: Virgo, sandalos: Libra, galbanū: Scorpius, opopanax: Sagittarius lignū aloēs: Capricornus asani foetidā: Aquarius, euphorbium: Pisces thymiana. Potentissimū aut suffituū describit Hermes, ex septem aromatibus, iuxta septem planetarum vires conflatum: recipit namq; à Saturno costum, à Ioue nucem muscatam, à Marte lignum aloēs, à Sole mastychem, à Venere crocū, à Mercurio cinnamomum, à Luna myrtum.

¶ De collyriis, & vnctionibus, philtis, eorūq; virtutibus. C. XLV.

Olluria etiam & vnguenta naturalium coelestiumq; vires con-  
spirantia circa spiritum nostrum, possunt eum multiplicare, transmutare, transfigurare, transformare, alias aliter: iam vero & transpositionem inducere potentiarum illarum, quę sibi insunt, ut iam non solum possit in proprium corpus agere, sed etiam in propinquū, atq; illud per radios visuales, per fascinationes, perq; contactus quadam simili afficere qualitate: spiritus autem noster, quia vapor est sanguinis subtilis, purus, lucidus, aëreus, atq; vnctuosus, Iccirco cōducit collyria & ex similibus vaporibus conficere, qui cum spiritu nostro magis consonant in substantiam, tum ppter similitudinem magis alliciunt, attrahunt spiritumq; transformāt. Similes virtutes vnguenta quēdā & alię confectiones possident: hinc per contactus quandoq; egritudines, veneficia, vel amores inducuntur quibusdam rebus manibus vel vestibus inunctis: similiter per oscula quibusdam rebus in ore retentis amores inducuntur, ut apud Vergiliū legimus Venerem Cupidinem precatam esse:

Ut cum te gremio accipiat letissima Dido  
Regales inter mensas, laticemq; Lyceum  
Et dabit amplexus, atq; oscula dulcia figet,  
Occultum inspiret ignem, fallasq; veneno.

*Visus purior  
est quam audi-  
tus.*

Visus autē quia est purius, & reliquis sensibus clarius sentiens acutiusq; ac altius nobis rerum notas insingens maxime ac plus aliis cōuenit cum spiritu phantastico, quod apparet in somniis, vbi sepius visa nobis sese offerunt q̄ audita, vel reliquę sensationes. Iccirco collyria quando visuales spiritus transformant, spiritus ille imaginationem facile afficit, quę quidem diuersis speciebus ac formis affectari, ipsas per eundem spiritum transmittit ad sensum exteriorem visus, quo casu causatur in eo talium specierum ac formarum sensatio suo modo, ac si ab exteris obiectis moueret, ut putet se videre imagines terribiles, demones, & similia: sic fiunt collyria facientia nos



demonum vmbas in aëre vel alibi p̄tinus aspicere, quale ego noui ex felle hominis & oculis cati nigri, & ex quibusdam aliis rebus conficere. Simile huic etiam ex sanguine vpupę, vespertilionis & hirci conficitur: & dicunt si inungatur speculum chalibeum cū succo arthemisię, & fumigetur, facit in eo videre inuocatos spiritus. Sic fūt etiam quedam suffumigationes vel innunctiones, quę faciunt dormientes loqui, ambulare & exercere opera vigilantium, atq; etiam quandoq; quę vigilantes vix possint vel ausint. Quedam nos faciunt audire sonos horrēdos, vel delectabiles nusq̄ presentes & eiusmodi. Hęc eadem causa est cur maniaci ac melancholici credunt se ea videre vel audire extrinsecus, quę non nisi intrinsecus imaginatio phantasticā, hinc timent non timenda, & in suspensiones mirabiles ac falsissimas incidunt, & fugiunt nemine persequēte, irascuntur & luctantur nemine presente, timent vbi nō est timor: cuiusmodi passionēs etiam magicę confectiones inducere possunt, per suffumigationes, per collyria, p̄ vnguenta, per potiōes, per veneficia, per lampades & lumina, per specula, per imagines, incantamenta & carmina, per sonos & concentus, ex certorum animalium nervis certa harmonia cōstantibus, etiam per varios ritus, obseruationes, ceremonias, religiones & superstitiones sicut hęc suis locis tractabuntur. Neq; solum his artificiis eiusmodi passionēs, apparitiones & imaginationes inducuntur, sed etiam res ipsę atq; homines reuera permutantur, & in varias formas transfigurant, sicut de Proteo, Periclimeno, Acheloo, & Metra Erisichtonis filia narrant Poęte: sic Circe socios mutauit Vlyssis: & quondam in Iouis Lycei sacris gustatis sacrificiorū extis, homines in lupos vertebant, quod dicit Plinius accedisse cuidam Demarcho, putat idem Augustinus. Narrat etiam se dum esset in Italia, accepisse quasdā fœminas, dato viatoribus veneficio in caseo, eos in iumenta vertisse, rursusq; cum portassent quę voluissent onera, in homines restituisse, idq; patri cuidam Pręstantii nomine tunc accidisse, & ipsę sacrę literę testantur magos Pharaonis mutasse virgas suas in dracones, & aquam in sanguinem, & alia quedam.

*Maniacorum  
& melancholicorum  
affectiones unde.*

¶ De alligationibus & suspensionibus physicis. Cap. XLVI.

Nima mundi quando per suam virtutem omnia vel naturaliter generata, vel artificialiter facta fœcundat, infundendo ipsis proprietates cœlestes ad aliquos mirabiles effectus quos operantur tunc res ipsę non solum applicatę per suffumigationes, vel collyria, vel vnguenta, vel potiōes, vel aliquo eiusmodi modorū, verū etiam quādo cōuenienter inuolutę alligant, vel è collo suspendunt, vel alio quouis modo supponunt, vel leuissimo contactu approximant, suam nobis imprimunt virtutē: per has itaq; alli-



*Palmae foeminae ad masculinam inclinatione.*

*Torpedo stupore inducit.*

*Alligationes et inuolutiones, quo fieri debeant.*

gationes, suspensiones, inuolutiones suppositiones cōtactusq; corporis & anime accidentia mutantur, in egritudines, in sanitates, in audaciam, in timorē, in tristitiam, in letitiam, & similia: & reddunt gestantes gratiosos vel terribiles, acceptos vel reprobos, honoratos & dilectos, vel odiosos & abominabiles. Passiones autē eiusmodi per supradicta infundi nō secus arbitrantur, q̄ in insitionibus arborum manifestum est, vbi virtus vitalis transfundit̄ à trunco in furculum illi insitum cum alia ligatura, quam contactus sibi inuicem nō hereant: sic in palma foeminina quādo appropinquat ad masculinam rami eius declinant ad masculum & incuruantur: quod vidētes hortulani, ligant funes de masculo ad foeminā, quę redit erecta super seipsam, tanq̄ iam adepta sit per cōtinationem funis masculi virtutem. Simili modo videmus, quod torpedo marina etiam per lōgisimam virgam procul tacta subito manū stupefacit tangētis. Quod si quis etiam leporem marinū attingat, aut manu aut baculo dum in morbo est, animi defectum incurrit. Similiter dicunt, q̄ stella marina vulpino sanguine & clauo greco ianuę affixa, mala medicamenta nocere non posse: dicitur etiam, q̄ si mulier accipiat acum, inficiatq; fimo, deinde inuoluat luto in quo cadauer humanum defossum fuerit, & secum portauerit in panniculo qui fuerit in funere, nō poterit vir quispiam cū ea coire, q̄ diu secum habuerit. Iam his exemplis videmus quo modo certis quarūdam rerum alligationibus vel suspensionibus, & quodam simplici cōtactu, aut per alicuius filii cōtinationē quasdam virtutes inde suscipere possumus. Oportet autē nosse certam alligandi & suspendendi legē & modum huic artificio congruentē, vt scilicet fiant sub certa cōstellatione & cōsona, fiantq; dictę alligationes & suspensiones cum filis metallicis vel fericeis, vel ex capillis, vel neruis, vel pilis, vel fetis certorū animalium factis. Inuolutiones vero fiant in foliis herbarū, vel pelliculis animalium, vel certis panniculis & similibus, quatenus res inter se cōsentiant: vt si solarem alicuius rei virtutem tibi cōciliaturus fueris, hanc inuolutam lauri folio, vel pelle leonis, filo aureo, vel sericero crocei coloris, collo suspendas, Sole in figura coeli regnante: sic enim solaris virtutis illius rei poteris euadere compos. Quod si Saturnalis rei alicuius virtutem optas, hanc simili modo, Saturno domināte, inuoluas pelle asini, vel pāniculo funerali, presertim si ad tristitiā operaris, & filo nigro suspendas: Simili mō de reliqs estimandum est.

¶ De annulis & eorū compositionibus.

Cap. XLVII.

Annuli etiam quos semp magnificat antiq̄tas, quādo oportet a tune fabricantur, simili modo suam in nobis promunt virtutem, quatenus gestantem, eiusq; spiritum afficiunt lätum, vel tristem, mansuetum vel terribilem, audacem vel timidum, ama-



bilem vel odiosum: etiam quatenus muniunt nos contra egritudines, venena, hostes, cacodæmones, & contra quæuis alia noxia, vel nos obligant eisdem. Modus autem construendi annulos eiusmodi, talis est: quando videlicet stella aliqua ascendit fortunata, & à Luna foelicer aspecta, vel sibi coniuncta, debemus lapidē herbamq; huic stellæ subditam accipere, atq; annulum ex metallo huic stellæ conformi fabricare, & in eo lapillum infigere herba vel radice subiecta: deniq; inscriptiones imaginū, nominū, characterū, præterea suffumigationes nō prætermittere: sed hæc alibi discutiemus, vbi de imaginibus & characteribus tractādum erit. Sic legimus apud Philostratum Iarcham sapientum Indorū principem, septem annulos hac lege confectos, & septem planetarū virtutibus ac nominibus insignitos tradidisse Apollonio, quos ille singulis diebus singulos gestauerit, iuxta dierum nomina distinguens, quorū beneficio ipse supra annum centesimum ac tricesimū vixerit, insuper & iuuentē nitorem semper retinens. Simili mō Moses Hebræorū legislator ac princeps in Aegypto magia imbutus, annulos amoris & obliuionis confecisse legitur apud Iosephum. Erat etiam, narrante Aristotele, apud Cireneos annulus Batti, gratitudinis atq; honoris habens argumentū. Legimus insuper Eudamum quēdam philosophum annulos contra serpentum morsus, fascinationes atq; demonia confecisse. Idem de Salomone narrat Iosephus. Quin & apud Platonē legimus Cygi Ly-  
*Annulorū cōpositio.*  
*Annulus Ly-*  
*dorum regis.*

¶ De locorum virtutibus, & quæ loca cuiq; stellarum  
 correspondent.

Cap. XLVIII.

Vnt & locorum mirandæ virtutes, aut à rebus locatis; aut  
 f ab influxibus stellarū illa comittātes, aut alio quouis modo  
 aduentitiæ: Nam, vt refert Plinius de cuculo, quo quis loco  
 primum audiat alitem illam, si dexter pes circūscribatur, ac vestigium id effodiatur, non gigni pulices vbicunq; spargatur. Sic ferunt puluerem è vestigio anguium collectum, si cum eo respergantur apes, in alueare reuerti: similiter puluerem in quo se mula volutauerit inspersum corpori, mitigare ardores amoris: puluerē autem in quo se accipiter volutauerit, si alligetur linteolo rutilo, ferūt ipsum quartanis remedio esse: sic & è nido hirundinum lapillus collectus, recreare cōfestim dicitur comitiales: & adligatus, perpetuo tueri, po-



## DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

*Loca planetis  
respondentia.*

*Mundi plage  
planetis subie  
ctæ.*

risime si sanguini vel cordi hirūdinum fuerit inuolutus: & fertur, si qui incisa vena, & ieiunus transferit super locum vbi recenter ceciderit corruens morbo comitali, in eum transire morbum, & narrat Plinius q̄ clauum ferreum defigere in quo loco primum caput defixerit corruens morbo comitali, absolutorium eius mali fore. Sic herbam in capite statuē natam collectamq; alicuius in vestis panno ad alligatam lino ruffo, capitis dolorem confestim sedare tradunt: & herbam quancunq; è riuis, aut fluminibus collectam ante solis ortū, vt nemo colligentem videat, tertianam leuo brachio, ita, vt eger qd sit illud ignoret. Ex locis vero quę stellis appropriata sunt, Saturno correspondent loca quęuis foetida, tenebrosa, subterranea, religiosa & funesta, vt cœmeteria, busta, & hominibus deserta habitacula, & vetustate caduca, loca obscura, & horrenda, & solitaria antra, cauernę, putei. Pręterea piscine, stagna, paludes, & eiusmodi. Ioui adscribuntur loca quęuis priuilegiata, purpuratorū consistoria, tribunalia, cathedrę, gymnasia, scholę, & omnia loca nitida, mūda, variis suauibus odoramentis respersa. Mars tenet loca ignea, & sanguinolenta, fornaces, pristrinas, macella, cruces, patibula, & loca in quib; bellorū strages, cędesq; factę sunt, & carnificinas, & eiusmodi. Ad Solem pertinent lucida, aēr serenus, palacia regum, & principū aulę, pulpita, theatra, throni, & omnia regia, & magnifica quęq;. Venus atem incolit fontes amœnos, viridantia prata, floridos hortulos, ornata cubilia, & lupanaria, (& vt Orpheo placet) cerulea, littora, & balnea, chorearum palęstras, & muliebria cuncta. Mercurius obtinet officinas, scholas, tabernas, mercatorū foros & similia. Luna habitat deserta, syluas, rupes, & immania saxa, montes, nemora, fontes, aquas, flumina, maria, litora, naues: dicitur quoq; varios lucos inerrans, possidetq; vias publicas, & recōditoria frugum, & similia. Hac ratione ad amorem operaturi, solent suę artis instrumenta, siue annulos, siue imagines, siue specula, seu alia per aliquod certum tempus sepelire, aut abscondere in lupanari, quo ex loco illo Venerea quadam facultate adficiantur: quod non secus fieri putant, q̄ res quę stant in loco foetido, efficiuntur foetide: & quę in loco aromatico, fiunt aromaticę & redolentes. Ipsi etiam mundi situs huc pertinent. Hinc collecturos herbam Saturnalem, vel Martialem, vel Iouiam, iubent ad orientem spectare, vel ad meridiem. Primum quia gaudent esse orientales a Sole: alterum, quia principalia eorū domicilia, scilicet, Aquarius, Scorpius, Saggittarius, signa sunt meridionalia: Similiter Capricornus & Pisces. Collecturos vero rem Veneream, Martialem vel Lunarem, spectare iubent versus occidentem, quia gaudent esse occidentales: vel contra septentrionem.



quia domicilia eorum principalia, quę sunt, Taurus, Gemini, Cancer, Virgo signa sunt septentrionalia: sic in opere solari spectandum est contra orientem, vel meridiem, quin potius semper ad ipsum solare corpus atq; lumen.

¶ De lumine & coloribus, de lychnis & lampadibus, & qui colores quibus stellis, domibus & elementis distribuant. Cap. XLIX

Vmen etiam qualitas multum formalis, & simplex actus intelligentię, & imago: primo à diuina mente in omnia diffusa, sed in ipso deo patre, qui est pater luminũ, est prima vera lux: deinde in filio illius illustrans splendor & exuberans: in spiritu sancto ardens fulgor, superans omnem intelligentiam etiam, vt inquit Dionysius, seraphinorũ. In angelis itaq; diffusa fit splendens intelligentia, profusumq; gaudium supra omnis rationis terminos diuersis tamen gradibus sũ suscipientis intelligentię naturam suscepta: descendit deinceps in cœlestia, vbi fit copia vitę & efficax propagatio, etiam visibilis splendor: In igne vero naturalis qdam vigor à cœlestibus insitus: In hominibus deniq; fit lucidus rationis discursus, & rerum diuinarum cognitio, totaq; rationalis: sed & hęc multiplex, aut dispositione corporis, vt volunt Peripatetici, aut quod verius est, pro libito causę largientis, qui diuidit singulis put vult: transit inde ad phantasiam, supra sensum tamen: sed solum imaginabilis tandem ad sensum, maxime vero oculorũ. In eo fit visibilis claritas, porrigiturq; alternis perspicuis corporibus, in quibus fit color & pulchritudo renitens: in opacis autem virtus quędam benefica & generans, penetratq; vsq; ad centrum, vbi radiis eius in angustum collectis, fit caliginosus calor, crucians & exestuans, adeo oĩa lucis vigorem, pro eorum capacitate persentiunt, quę cuncta ad se viuifico calore cōnectens, tum cuncta permeans entia, earum qualitates virtutesq; conducit per omnia. Iccirco vetant magi vmbra cuiusq; infirmi aspergi, vel infirmi alicuius vrinam contra solem lunam ūe nudari: quia radii luminis penetrantes, subito morbosum corpus noxias qualitates secũ ferentes, traiciunt in aduersum, atq; illud eiusmodi qualitate male afficiunt: Hęc ratio est, cur fascinantes obseruāt, vt vmbra sua fascinatum cōtegant: sic hyēna vmbre suę contactu facit omutescere canes. Fiunt etiam artificialiter lumina quędam per lampades, lychnos, cādelas, & eiusmodi ex certis quibusdam rebus & liquoribus, ad stellarum normam opportunę electis, & ad eorundem congruitatem inter se cōpositis quę quādo accenduntur, atq; solę lucent, solent nonnullos mirabiles & cœlestes producere effectus, quos sepe homines admirantur, quęadmo- Luminum mirabiles effectus.  
dum ex Anaxilao narrat Plinius, e quarum virus à coitu in lychnis accensum, equinorum capitum visum, monstrifice representare: si



oculorum subseruiunt. Iccirco vtuntur fascinantes collyriis vnctionibus alligationibus & huiusmodi, ad spiritum tali vel tali modo afficiendum & corroborandum, vt ad inducendum amorē collyriis vtuntur Veneris, ex hippomane, sanguine columbarum vel passerū, & ex similibus. Ad inducendum timorē, collyriis vtuntur Martialibus, vt ex oculis luporum, hyēne, & similibus. Ad calamitatem vel egritudinem, vtuntur Saturnalibus. Similis de singulis ratio est habenda.

De certis obseruationibus, admirandas virtutes producentibus.

Caput LI.

2. Certe quoque certos & obseruationes, certā naturalium vim possidere tradunt, vt credant morbos quosdam sic auferri posse

Resegminum  
unguineum esse  
stus.

aliquādo, vel inferri: sic ferunt quartanas abigi, si resegmina vnguium egri ligentur ad collum anguille viuę in linteolo, ipsa sic in aquam remissa. Et narrat Plinius, quod ex egro resegmina vnguium ē pedibus manibusque certa permixta, ita vt dicatur, quartanę, tertianę, vel quotidianę febris remedium fieri, atque sic ante solis ortum alienę ianuę affigantur, remedium fore in his morbis. Simili modo omnia resegmina vnguium, si ad cauernas formicarum adiiciantur, eamque primo coeperit trahere, correptam iubent collo subnecti, atque ita discuti morbum: & ē ligno fulgure icto, reiecto post terga manibus, aliquid demorbari ferunt: & in quartanis fragmentum clauī ē cruce inuolutum lana, subnectunt collo, aut spartum ē cruce, liberatoque condunt cauerna, quam sol non attingat. Item immatura mortē raptorum manu, strumias poratidas gutture tacto, sanari affirmant. Item dicunt difficiles partus statim solui, cum quis lectum in quo sit grauida transmiserit, lapide vel misili, ex his quę tria animalia singulis ictibus interfecerunt, scilicet, hominem, aprum, vrsam. Idem quoque efficere hastam militarem, euulsam à corpore hominis, si terram non attigerit, sagittas etiam corpore eductas, si terram non attigerint, subiectas cubantibus, ferunt amatorium esse, dicunt etiā comitiales morbos sanari cibo ē carne ferę occise eodem ferro quo homo interfectus sit: negantur oculorum vitia fieri, nec lippiri eos, qui cum pedes lauent aqua, inde ter, oculos tangant: inguinibus medentur aliqui licium tele detractum, nouenis septenisue nodis adalligantes, ad singulos nodos viduam aliquā nominantes. Item pecudis lien super dolentes lienem extenditur, dicente eo qui medetur lienī se remedium facere: post hec iubent ipsum in pariete dormitorii, tecto uel includi & obsignari annulo, ter noniesque carmen dici: liberat eodem vitio lacertę viridis vrina, in olla ante cubiculum dormitorii eius, cui medetur suspensa, ita quod eger egrediens reuertensque attingat manu. Item in vrina vituli lacerta necata, Venerem eius qui fecerit cohiberi dicunt: qui vero in vrinam

canis



tanis suam ingesserit, dicitur ad Venerem pigior fieri ac lumborum torporem sentire: ferunt contra omnia mala medicamenta auxiliari suam cuiusque urinam matutinis horis instillatam in pedem. Est rana parua arborem scandens, in eius os si quis expuat, ipsamque dimittat tussim liberare dicitur. Mirum quoque est, sed experimento facile quod narrat idem Plinius, si quidem poeniteat ictus eminus cominusue illati, & statim expuat, mediam in manum qua percussit, leuatur illico percussus a poena, hoc de lumbata quadrupede approbari, statim a tali remedio correcto animalis ingressu: quidam etiam aggrauant ictus ante conatum. Simili modo salua manu ingesta, exponere similiter in calceamentum dextri pedis antequam induatur, bonum est, cum quis transit locum, in quo aliquod periculum adierit. Despuimus quoque comitiales morbos, contagia, reperiendo: veniam etiam a diis spei alicuius audacioris petunt aliqui in sinum despuendo. Simili modo terna despuere deprecatione in omni medicina mos fuit, atque ex hoc effectus adiuuari. Tradunt lupos in agrum non accedere, si capti vnius pedibus infractis, cultroque adacto paulatim sanguis circa fines agri spargatur, atque ipse fodiatur in eo loco, a quo coeperit primo trahi. Methanenses Trezeniorum oppidani contra Noti iniuriam ad preseruandas vites presentaneum remedium certissimo semper experimento compertum habuerunt, si flante adhuc vento, gallum gallinaceum album duo viri diuersum trahentes discerperent medium, & vterque suam partem retinens vineta perlustrarent, quousque circuitu peracto ad eum ex quo mouerant loco, ambo sibi obuii redissent, tuncque eo loci gallinacei frustra defodissent. Tradunt etiam si quis viperam in vapore baculo sustineat, eum futura praecinere baculum quoque quo angui rana excussa sit parturientibus auxiliari, haec Plinius ipse recitat. Iubent etiam in colligendis radicibus & herbis tribus circulis ante gladio circumscribere, postea effodere, cauere praeterea contrarium ventum. Item dicitur, quod si quis mensurauerit hominem mortuum cum fune, primo a cubito ad maiorem digitum, deinde ab humero ad eundem digitum, & postea a capite usque ad pedes, faciendo ter omnes istas mensurationes, si alius quispiam postea cum eodem fune simili modo mensuretur, fuerunt illum improspari, & infortunari, ac cadere, in calamitatem & tristitiam. Et narrat Albertus ex Chyranide, quod si qua mulier te legauit maleficiis in amorem suum, accipe camisiam suam, & per capucium, & per manicam eius dextram minge foras & dissoluetur maleficium. Et narrat Plinius, quod ad fidere grauidis, vel cum remedium alicui adhibetur, digitis pectinatim inter sese complexeris, veneficium esse, idque compertum Alcumena Herculem pariente: peius autem fore, si circa vnum amboue genua id fiat. Similiter post

*Sputi uel salua  
efficacia.*

*57. f. 1.  
Lupi quoque a  
finibus ar-  
cendi.*



## DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

plites alternis genibus imponere veneficium est: ideoque hæc in consiliis ducum potestatumque fieri vetitum, velut omnes actus impedientia, & dicitur si quis ante ostium stans nomine vocet cum muliere iacentem, atque ille respondeat, si tunc aut cultrum, aut acum infingat ostio, frangatque acie dimissa, non poterit iacens coire cum illa, quam diu hæc ibi fuerint.

¶ De vultu, ac gestu corporisque habitudine & figura, & quæ ex his quibus stellis respondeant, unde physiognomia, & metoposcopya, & chiromantia, diuinationum artificia, sua fundamenta habeant, Cap. LII.

*Vultus atque gestus quantum imaginationem afficiant.*

*Qui gestus quosdam referant planetas*

Vultus vero ac gestus, corporisque motus & situs, & figuræ nobis insuper adhibite, ad cœlestia munera capienda conducunt, nosque superis exponunt, certosque in nobis effectus produciunt, non secus atque in elleboro, quam quidem herbam colligens, siue folium sursum trahat: siue deorsum, hoc ipso motu causat, ut humores sursum trahat, vel deorsum. Quantum etiam vultus atque gestus, visum imaginationem spiritumque animale afficiunt, nemo ignorat, sic coeuntes ad prolem, plerumque vultus quos ipsi tunc vel agunt, vel imaginantur, solent nascituris filiis imprimere: sic clemens ac letus in vrbe principis vultus lætificat populum: ferox vel tristis, repente perterret: sic facile misericordiam mouet gestus ac figura lugentis: sic facile amorem excitat amabilis personæ figura. Scire autem debes huiusmodi gestus ac figuras tanquam corporis harmonias ipsum non secus exponere cœlestibus, quam odores & medicinæ spiritum, atque passionem interiores animæ. Nam quemadmodum medicinæ & passionem animi certis cœli dispositionibus coalescunt, sic etiam gestus ac motus corporis certis cœlestium influxibus efficaciam nanciscuntur. Sunt autem gestus Saturnum referentes, qui sunt tristes ac mœsti, ut sunt planctus, capitis ictus, item religiosi, ut genuflexio aspectu deorsum fixo, veluti deprecantis: peccatoris ictus vultusque consimiles, & austeri ac Saturnini hominis, qualem describit Satyricus:

Obstipo capite, & figentem lumina terra,  
Murmura cum secum, & rabiosa silentia rodit,  
Atque ex porrecto trutinantur verba labello.

Iouem vero referunt, vultus hilares & honesti, gestus honorifici: manuum coniunctio, quasi plaudentis siue laudantis: item genuflexio capite sursum eleuato tanquam adorantis, Martem referunt, gestus acres, feroces, crudeles, iracundi, truces, vultusque consimiles. Solares sunt animosi, honorifici, vultusque consimiles: item deambulationes & genuflexio, vnico genu tanquam honorantis regem. Venereæ sunt, ut choreæ, amplexus, risus, vultus amabiles ac læti, Mercuria-



les sunt inconstabiles strennui, lubricosi & huiusmodi, vultusq; con-  
 similes. Lunares sunt mobiles, venefici, pueriles & huiusmodi. Et quæ *Figurae quibus planetis*  
 admodum de gestibus loquuti sumus sic etiam hominum figuræ di- *respōdeat,*  
 scretæ sunt: Saturnus enim hominem indicat, colore inter nigrum  
 & croceum, macrum, recuruum, cute aspera, eminentibus venis,  
 corpore pilosum, parvis oculis, iunctis superciliis, rara barba, gros-  
 sis labris, aspectu in terram demerso, ponderoso incessu, confrican-  
 tem pedes ambulando, callidum, ingeniosum, seductorem, interfe-  
 ctorem. Iupiter vero hominem significat colore album, rubore suf-  
 fusum, pulchri corporis, bonæ staturæ, caluum, habentē oculos maiu-  
 sculos, non prorsus nigros, pupillam latam, nares breues, nō æqua-  
 les dentes anteriores maiusculos, barbam crispam, boni animi, & bo-  
 norum morum. Mars hominem facit rubeum, capillitio ruffo, facie  
 rotunda oculis croceis, horribilis & acuti prospectus, audacem, fes-  
 tium, superbum, callidum. Sol hominem significat colore fuscum,  
 inter croceum & nigrum, cum rubore superfusum, staturæ breuior-  
 ris, pulchri tamen corporis, corpore caluum, & crispum, oculis  
 croceis, sapientem, fidelem, laudis cupidum. Venus hominem si-  
 gnicat album, tendentem ad nigredinem, plus tamen album, &  
 rubore adornatum, pulchro corpore, pulchra facie & rotunda,  
 pulchro capillitio, pulchris oculis, quorum nigredo est intensior,  
 bonorum morum, boni amoris, beneuolum, patientem & iocun-  
 dum. Mercurius significat ex figuris hominem non multum al-  
 bum, neque nigrum, facie oblonga, fronte eleuata, pulchris, ocu-  
 lis, non ex toto nigris, naso recto & longiusculo, rara barba, & lon-  
 gos habentem digitos, ingeniosum, subtilem inquisitorem, versip-  
 pellem & variis fortunis subiectum. Luna vero significat hominem  
 colore album, mixto rubore, pulchra statura, facie rotunda, & sæpe  
 signata, oculis non ex toto nigris, iunctisque superciliisque, beneue-  
 lum, facilem & sociabilem. Habent etiam signa & facies signo-  
 rum suas figuras, quas qui scire velit in Astrologorum libris, eas  
 requirat. Ex istis denique figuris & gestibus, physiognomonia, & me- *Physiognomia ars.*  
 toposcopia, diuinationum artes dependent, ipsaq; etiam chiroman-  
 tia, prædicentes futuros euentus, non vt causæ, sed vt signa per ef-  
 fectus consimiles, ab eadem causa causatos: & licet hæc diuination-  
 um species per inferiora & debiliora signa vaticinari videantur,  
 non tamen aspernanda nec damnanda sunt eorum iudicia, quan-  
 do non ex superstitione, sed ex partium omnium corporis harmoni-  
 ca correspondentia prognosticantur. Quicumq; autem nunc natu-  
 ra, studio, actione, motu, gestu vultu, animi affectibus temporisque op-  
 portunitate cœlestia melius imitatur, is tanq̃ superis illis similior, am-  
 pliores inde potest recipere dotes,



De diuinatione auspicioꝝ, & augurioꝝ. Cap. LIII.

Vnt quædam alia diuinationum genera a naturalibus cauſis dependentia, quæ ſua arte & experientia conſtant in variis rebus: quibus medici, agricole, paſtores, nauæ, vnusqꝫ ex probabilibus ſignis prognoscantur: quorum multa tradidit Ariſtoteles libro de temporibus. Inter quæ diuinationum genera, auſpicia & auguria, principatum tenent: quæ tanto olim apud Romanos in pretio fuerunt, vt nihil eorum, quæ ad publica vel priuata negotia pertinerent, inauſpicato perfeceꝝ, populum vero Hetruſcum hoc artificio maxime præſtitiffe, Cicero in libro Diuinationum, copioſe declarat. Sunt vero auſpicioꝝ plures ſpecies: nam quædã dicuntur pedestria, quæ videlicet ex quadrupedibus capiuntur, quædam auguria, quæ ex auibus, quædam coeleſtia, quæ ex tonitruis & fulmine: quædam caduca, vt cum in templo vel alibi, qui d decidiffet: quædam ſacra, quæ ex ſacrificiis capiebantur. Horum quædam dicebãtur piacula & triſtia auſpicia, vt cum hoſtia profugiſſet ab ara, vel percuſſa mugitum dediſſet, vel in aliam partem corporis, q̃ oportet concidiſſet. His ſuperadditur Exauguratio, quando videlicet e manu augurantis virga decidiſſet, qua contemplari & auſpiciũ capere mos fuit. Michael Scotus duodecim recitat augurioꝝ genera, ſex videlicet a dextris, quorum nomina dicit, fernona, feruetus confert, emponenthem, ſonnaſarnoua, ſonnaſaruetus, & alia ſex a ſiniſtris: quorum nomina ſunt, confernoua, conferuetus, viaram, herenam, ſcaſſarnoua, ſcaſſaruetus, deinde exponens ea nomina inquit. Fernoua eſt augurium, quando tu exiueris domum tuam cauſa faciendi aliquid, & eundo vides hominem, vel auem eundo vel uolando, ita q̃ ſe ponat ante te in ſiniſtra parte tui, iſtud eſt tibi ſignum bonæ ſignificationis ſuper negotium. Feruetus eſt augurium, quando tu exiueris domum cauſa faciendi aliquid, & eundo prius inuenis vel vides auem, vel hominem pauſantem ante te in ſiniſtra parte tui: iſtud eſt tibi malum ſignum ſuper negotio. Viaram eſt augurium, quando homo vel auis, ſuo itinere vel volatu ante te tranſit, veniens a dextra parte tui, & tendens in ſiniſtram, euaneſcit: iſtud eſt tibi bonum ſignum ſuper negotio. Confernoua eſt augurium, quando prius inuenis hominem uel auem, euntem vel volantem, & pauſet ante te a dextris, te vidente: iſtud eſt tibi bonum ſignum ſuper negotio. Conferuetus eſt augurium, quando prius inuenis vel vides hominem uel auem, reclinantem a dextris tuis uidente te: eſt tibi ſignum malum ſuper negotio. Scimaſarnoua augurium eſt, quando homo uel auis poſt terga conſequitur te, & tranſit te, ſed ante q̃ perueniat ad te, uel tu ad eam, alicubi pauſet te uidente a dextris tuis: eſt tibi ſignum bonum. Scimaſaruetus eſt auſpiciũ

Romani nil in auſpicatũ fecerunt.

Auſpicioꝝ ſpecies.

Augurioꝝ genera duodecim.



guriū, quando vides post te hominem vel auem a dextro latere pausantem, est tibi signum malum. Scaſarnoua est, si videris post te hominē vel auem, sed anteq̃ perueniat ad te vel tu ad eam, pauset in loco te vidente, signum est tibi bonum. Scaſaruetus est, si videris hominem vel auem prætereuntem, & in loco pausantem a sinistro latere: signum est tibi malum. Emponenthem est, quando homo vel auis veniens a sinistris, & transiens ad dextram, euaneſcit a conspectu tuo absq̃ quod videas repausantē: signū est tibi bonum. Hartenam auguriū est, si homo, vel auis a dextris veniens, post terga tua transiens in sinistram, viderisq̃ eam alicubi pausantem: hoc signum est malum: hæc Scotus hætenus, Augurabant etiam veteres ex sternutamētis, quorum meminit etiam Homerus in Odyſſea libro decimoſeptimo, quia putabant illa procedere ex loco sacro, videlicet capite, in quo viget & operatur intellectus: vnde & sermo, qui cunq̃ mane surgenti inopinato in buccam mentem ue venerit, præſagium & auguriū aliquod habere traditur.

*Sternutamē  
ti auguriū.*

¶ De diuerſis quibusdam animantibus, & aliis rebus, quam in auguriis ſignificationem habeant.

Cap. LIIII.

Rima quæq̃ auspicia in operis cuiusq̃ initio accipienda sunt: vt si vestem tuam in initio operis a foricibus corroſam ſenſeris, deſine ab inceptis: si egrediens offenderis in limine, aut in via impegeris pedem, contine iter, si quid mali omnis in principio negotiorum tuorum tibi occurrerit, diſſer inchoata: ne, vel tota intentio fruſtetur, aut inutiliter compleatur: sed expecta donec omine meliore fauſtam agendis arripias horam. Videmus animalia per multa ex vi quadam ipsis a natura inſita, præſtigioſa atq̃ fatidica: nonne gallus cantu horas ſolertiſſime in dicat & alis apertis leonem fugat aues complures cantu & garritu, muſſæ acri punctura pluuiam prænuntiant: & delphines crebris ſuſſa aquas ſaltibus tempeſtates præcurrunt. Longum eſſet retexere omnia præſagia que ex auiſus, & animalibus didicere Phrygii, Cilices, Arabes Vmbri, Tuſci, & alii populi, qui auguria ſecuti ſunt. quæ per illos multis experimentis & exemplis comprobata ſunt: In omnibus namq̃ ſunt abſcondita futurorum oracula: maxima autem quæq̃ tibi aues ominales prænuntiabunt. Hæ ſunt quas ex hominibus in aues conuerſas eſſe referunt poete. Itaq̃ qd cornix loquatur diligenter auſculta, ſitumq̃ eius ſedentis, aut volantis a dextris an a ſinistris: loquax an clamoſa an ſilens, præcedat an ſequatur, tranſeuntis ue expectet aduentum, an fugiat, quo ue diſcedat, omnia diligenter attende. Dicit Orus Apollo in hieroglyphicis: Geminae cornices nuptias ſignificant: quoniam hoc animal duo oua parit, ex quibus marem & foeminam generari oportet si au

*Auspiciorū  
initia.*

*Negotiorū  
principiū.*

*Gallus leo  
nē fugat.  
Delphinum  
auguriū.*

*Ominales  
aues quæ  
ſunt.*

*Cornitis au  
guriū.*

*Cornicis pa  
ratus.*



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

tem, quod rarissime euenit, duo mares generent, aut duæ fœminæ, iugatæ mares cum fœminis alteri cornici nō admiscantur, itidē neq; fœmina alteri mari, sed dissociatæ, solæ degunt: Ideo vnica cornici occurrētes, augurātur futurū, vt viduali vita sibi viuendum sit. Idem etiam portēdit columba nigra: hec enim post maris interitū, semper sola degit, Coruos autem nō minore diligentia obseruabis, hoc nāq; rebus maioribus præferri: & cornici præiudicare dicunt: & sensit Epi- cletus Stoicus philosophus & grauis author, si cui ceruus aduersum crœcitaret, vel corpori vel fortunæ, vel honori, vel vxori, aut natis ad uersa portendere. Deinde cynos qui aquarum secreta prænoscunt cōsiderabis, eorū nāq; hilaritas nō modo nautis, sed qbusq; præterea peregrinantibus felices præsagiunt euentus, nisi fortioris superetur superuētū, vtputa aglæ, quæ potētissima imperii sui maiestate, oīum auium fideni, si cōtra loquat, euacuat: cunctis siqdem auibus altius volat, p̄fundiusq; perspicit, & ab ipsius Iouis arcano nunquā exclu- ditur: altitudinem & victoriā, sed per sanguinē portendit: quia non aquam sed sanguinem bibit. Locrensis aduersus Crotonienses dimi- cantibus, aquila superuolans contulit victoriā Hieroni, ad prima belli egredienti, aquila ex improviso residens in clypeo, regē illum fu- turum prænuntiavit. Nascente Alexandro Macedone duce aquilæ to- ta die supra domū sedentes omen duplicis imperii Asiae & Europæ ei portenderunt. Eadem Lucio Tarquino Prisco Demarathi Corin- thii filio ob seditionem domo profugo, & in Hecuriā profecto Ro- mamq; petenti, pileum auferens ac alte volans rursus capiti repo- nens, Romanorū regnum illi portendit. Iam vero & vultures signi- ficanē difficultatem, duritiem, & rapacitatē, quod in origine vrbis cō- dende experientia verificatū est, future quoq; stragis loca ostēdunt septem diebus præuenientes: & quoniam in eam partem respiciunt: in qua altera pars interior futura est, tanq̄ inhiantes occidendorum maiori numero, ideo solebāt antiqui reges speculatores mittere, qui renuntiarent, quam in partem versi respicerent vultures. Phœnix autē singularis felicitatis successus pollicetur, qua visa noua Roma, melioribus auspiciis condita est, Pellicanus, quia filiorum causa peri- clitatur, significat hominem amicitia suæ pietate subiturum disci- men. Picta avis Pictauorum vrbis nomen dedit, ac gentis lenitatē co- lore & voce præfigurauit, Ardea rerum arduarū auspiciū est, Cico- nia, concordia avis, concordiam facit. Grues a gruere antiquo ver- bo: quasi cōgruere dicti semper adferunt quod expedit, atq; inimico- rum insidias cauere faciunt, Cucupha gratitudinē indicat, sola enim hæc parentibus senio confectis gratiam refert, contra Hippotamus paricida, ingratiitudinē meritorum & iniustitiā nunciat. Origis avis insidiosissima, inuidiam significat. Iamq; etiam moribus auibus,

Coruorū au-  
gurium.

Cynorū au-  
gurium.

Aquilæ au-  
gurium.

Alexandri  
magni ortus

Vulturū au-  
gurium.

Auguria à  
maioribus  
auibus su-  
menda.

Ciconiæ au-  
gurium.

Gruum au-  
gurium.

Hippopota-  
mi natura.



pica loquax, hospites nuntiat, albanellus præteruolans, si a sinistris A <sup>minoribus</sup> ad dextrâ ferat, hospitii hilaritatē, si contrario, contrarium indicat, <sup>que sum-</sup> Strix avis semper infausta est, & etiam noctua: quæ quia noctu exim <sup>mantur au-</sup> prouiso aggreditur pullos, quæadmodum mors de improviso super <sup>guria.</sup> uenit: ideo mortem prænuutiare dicitur, nonnunquam tamen quia noctis tenebris non cecatur, hominis diligentiam significat, quod residens in Hieronis hasta comprobauit. Bubonem vero Dido dum misceretur B <sup>bonis</sup> Aeneæ infaustum sensit, inde cecinit poeta: <sup>omen</sup>

Solaque culminibus ferali carmine bubo

Sepe queri & longas in fletum ducere voces. & alibi:

Ignauus bubo dirum mortalibus omen.

Idem in Capitolio cecinit, quum res Romana apud Numantiam inferior fuit, atque quum Fregellæ ob factam in Romanos coniurationem sunt dirutæ. Inquit Almadel, bubones & nycticoraces cum ad insolitas regiones mansionesque diuertunt, iudicio esse earundem regionum & ædium homines morituros, propterea quod aues illæ delectantur cadaveribus, eaque præsentunt, morituri autem homines, iam potestatem caduera sunt. Sed & de accipitre litis prænuntio canit Naso:

Odinaus accipitrem, quia uiuit semper in armis.

Lælius Pompei legatus in Hispania inter pabulatores occiditur, id fatum accipiter supra caput volitans, sibi prænuntiasse dicitur. Et inquit Almadel, quæ eiusdem speciei aues inter se pugnautes, regni mutationem significant, si vero specie diuersæ contra seinuicem bellum gerant, & quæ amplius non uisæ conueniant, nouam regionis illius fortunam portendunt. Minutulae etiam aues, aduentu vel recessu suo familiam augeri vel minui portendunt: earum vero volatus quanto serenior, tanto laudabilior. Vnde Melampus augur, ex auicularum volatu Græcorum stragem coniecit, quando ait: Vides ut nulla fere nos ales agit cursus. Hirundines quoniam moribundæ pullis latebras parant, patrimonium amplum vel a mortuis legatum portendunt. Vespertilio fugienti occurrens, euasione significat: nam ipsa licet penas non habeat tamen euolat. Passer autem fugienti malum omen est, ipse enim accipitrem fugiens ad noctuam percurrit, apud quam eque periclitatur: tamen in amoribus boni auspicii est, siquidem libidine concitus, septies in hora coit. Apes regibus bona omnia sunt, nam populum obsequentem monstrant, muscæ vero importunitatem & impudentiam significant, quia sepius abactæ, continuo nihilominus redeunt. Aues etiam domesticæ, auguriorum non sunt expertes, nam galli cantu suo spem & iter inchoantis promouent. Quin & Tiberio nascituro prægnans Livia mater ouum gallinæ subductum, eo usque sinu suo fouit, donec gallus insigniter christatus exclusus est, unde augures interpretati sunt, nasciturum puerum fore regnaturum.

Accipitris  
augurium.

Lælij interi-  
tus augurio  
prænuntiatus

Hirudinum au-  
gurium,

Vespertilio  
nis omen.

Passeris au-  
gurium.

Apium omen,  
Muscarum  
omen

Domestica  
rum auguria.

Tiberij nati-  
uitas augu-  
rio nuntiata,



## DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

- Et scribit Cicero apud Thebaidam gallos gallinaceos canendo totis notibus Bœotiis, aduersus Lacedæmones presagisse victoriam: quod augures ita interpretati sunt, quoniam avis illa victa filet, canit aut si vicerit. Simili rōne etiā ab aīalibus & bestis, euētuum oīa capiūtur, nam occurfus mustelæ ominosus est, Leporis occurfus, itinerāti timēdus est, nisi captū ceperit. Mulus quoq; infensus est, quia sterilis est. Porcus vero perniciosus, talis est enim eius natura, ideo perniciosos homines significat. Equus iurgiorum & pugnae rationem habet. Vnde apud Virgilium visis equis albis exclamat Anchises:
- Bellum o terra hospita portas.  
Bello armantur equi, bella hæc armenta minantur.
- Ab aīalibus omnis quæ sumantur:** Tamen quando curru iuncti occurrunt, quia cōcordi iugo trahunt, pacem significant sperandam. Asinus inutilis est, profuit tamē Mario, qui cum hostis patrię pronuntiatus, vidit asinum oblatum pabulum spernentē, ad aquam properantem, quo augurio ostensam sibi salutis viam ratus, auxiliarem amicorū turbam orauit hoc vnum auxilli genus exhiberent, & se ad mare cōducerēt, quo impetrato, parua superimpositus carinae Syllę victoris minas euasit, vtcunq; tamē asellus in augurio occurrat, semper laborem, patientiam, impedimēta significat. Lupus vero obuius bonus nuntius est, cuius efficacia uisa est in Hierone Siculo, cui lupus in literario ludo tabulam eripiens, successum regni firmavit: tamen eius, quem ante viderit, vocem præcludit. P. Africano & C. Fulvio C O S S. Minturnis lupus vigilem laniavit, quando Romanus exercitus in Sicilia a fugitiuis superatur, Quin & perfidos significat, & malæ fidei homines, quod notum est in Romuli progenie: nam fides quam matre lupa olim suxerunt, & sibi inuicem ab initio seruauerunt, velut lege quadam nature, manavit ad posterorū. Leoni occurrere, cum sit hoc animal inter cætera fortissimum, omnibus terrorem incutiens, bonum est, sed leonem malieri occurrere, malum est, quia conceptum impedit, nam leæna non parit secundario. Ouibus & capris occurfare bonum est. Legis præarūq; occurfus. tur quoq; in Ostentario Tuscorum, si hoc animal insolito colore fuerit indutum, portendi imperatori rerum omnium cum fœlicitate largitatem. Vnde Virgilius ad Pollionem canit,
- Ipse sed in pratis aries iam suaue rubenti  
Murice, iam croceo mutabit vellera luto.
- Bouum præfagium.** Bonum etiam est occurrere bobus trituantibus, sed melius arantibus qui etsi viam rumpentes iter tradant, moram tamen hanc hostiis gratia cōpensant. Canis in itinere factus est, quod Cyrus expositus in syluis a cane ad regnū enutritus est: quē & angelus, Tobia socius, nō est aspernatus comitē. Castor q̄a venatoribus testiculos suos demordēs, abiectos relinquit, mali ominis est, & homini sibi ipsi dānū.
- Canis omen ex Tobia euentu firmatum.**



illaturū portendit. Iamq; etiam ex minutis animalibus mures dānū *Minutorū*  
 significant quæ quū in Capitolio aurum roserunt, eodem die ambo *omina ani-*  
 consules iuxta Tarentū infidiis ab Annibale intercepti sunt. Locusta *malium.*  
 quasi loco stare faciens: aut loca exurēs, vota præpedit, & mali omi-  
 nis est, cōtra cicadę iter pmouent, & bonū rerum nuntiant euentū. *Cicadarum*  
 Aranea a superioribus filum ducens spem venturæ pecuniæ nun- *omen*  
 tiare dicitur. Similiter & formicæ, quæ norunt sibi puidere, & tutas pa- *Araneæ au-*  
 rare latebras, ideo securitatē & diuitias portendunt, multitudinisq; *gurium.*  
 exercitum significāt. Hinc cū Tiberii Cæsaris mansuefactū draconē *Formicarū*  
 formicæ deuorassent, respōsum fuit, ut caueret multitudinis tumul- *omen.*  
 tū. Si tibi occurrat anguis, caue a maledico inimico: nam hoc animal  
 nullo alio membro pollet, q̄ ore. Anguis in regiam irrepens, Tarqui *Anguiū au-*  
 no casum suum augurata est. Duo angues in lecto Sempronii Gra- *spicia.*  
 chi reperti sunt, dictum illi ab aruspice, si marem aut foemellam emit *Grachi au-*  
 teret, aut sibi aut vxori breui moriendum: ille vxoris vitam suæ præ- *spicium.*  
 ferens, occiso mare foemellam emisit, paucisq; post diebus vita ex-  
 cessit. Sic vipera mulieres prauas scelestosq; filios significat, & anguil-  
 la hominē significat omnibus infensum, hæc enim seorsum ab aliis  
 piscibus degit, nec iuncta cum aliis inuenitur. Inter omnia autem au- *Effocacis si =*  
 spicia & omnia, nullum homine efficacius est, nullum potentius, nul- *mū ab hoīe*  
 lum quod euidentius veritatem exponat: eius igitur occurfantis con- *auspiciū.*  
 ditionem, ætatem: sexum, p̄fessionē, situm, gestum, motum, exercitū,  
 cōplexionē, habitum, nomē verba, sermonemq; omnia diligēter no-  
 tabis, & requires, nā cum cæteris animalibus tam multa insunt præ-  
 sagiorū lumina, nō dubium est, hæc multa efficaciora clarioraq; hu-  
 manæ animę esse infusa, quod & Tullius ipse testatur inquiring huma-  
 nis animis naturaliter quoddam auspiciū inesse suę eternitatis, ad  
 omnes rerum series, & causas cognoscēdas. In fundamentis Roma *Romanæ ur-*  
 næ vrbis caput hominis integra facie repertū, magnitudinem impe- *bis præfagiū*  
 rii præfagiuit, & monti Capitolii nomē indidit. Brutiani milites con-  
 tra Octauium & M. Antonium præliaturi, in castrorū porta Æthio-  
 pem offenderunt, quem licet vt aduersę rei augurium ilico trucidā-  
 rent tamen infœliciter pugnatum est, atq; Brutus & Cassius ambo *Monachorū*  
 duces interiere. Ipse etiam monachorū occurfus vulgo ominosus ha- *præfagiū*  
 betur, magis autem in matutinis fuerit, quia id hominū genus pluri-  
 mum ē mortuario veluti vultures ex morticinis victitat.

¶ Quomodo verificantur per lumen sensus naturæ, ac de eius ex-  
 periundæ aliquot regulis.

Cap. LV.

- a Vspicia & auguria, quæ ex animātibus & auibus futura præ-  
 docent, Orpheum illum theologum primo monstrasse legis-  
 mus, quæ post ea apud omnes gentes magni habita sunt.  
 Verificantur aut ipsa per luminositatē sensus naturæ, quasi ab hoc



quædam lumina diuinationis descendant super quadrupedia, volatilia & alia animantia, per quæ habeant nobis de euentibus humanis præſagire: quod etiam ſentire videtur Vergilius vbi canit:

Haud equidem credo, quia ſit diuinius illis

Ingenium, aut rerum fato prudentia maior.

*Sensus naturæ sublimis.*

*Canū ſenſus.*

*Vulturū ſenſus.*

*Perdicum ſenſus.*

*Ciconiæ adulterium.*

Eiuſmodi aut ſenſus naturæ, vt inquit Gulielmus pariſienſis, ipſe eſt omni humana apprehenſione ſublimior, & prophetiæ viciniſſimus vehementerq; ſimilis. Ab hoc ſenſu mirabilis quidam diuinationis ſplendor aliquibus animalibus naturaliter inditus eſt, quæadmodū in quibuſdā canibus manifeſte apparet, qui latrones & occultos homines, & ſibi & hoibus penitus incognitos, huiuſmodi ſenſu agnoſcunt, inueniunt, inueſtigant, comprehendunt, in eos faucibus & dentibus irruentes. Simili ſenſu vultures futuras præſident ſtrages ex præliis, & congregatur in locis vbi futuræ ſunt, tanq̃ præuideant ſibi futuram eſcam cadauerū. Eodem ſenſu perdices cognoscunt matrem ſuam, quam nunq̃ viderunt, & relinquunt perdicem quæ furatur oua matris, & fouet ea. Hoc eodem ſenſu, omnino ignorante anima humana ſentiuntur quædam nociua & terrifica vnde terror & horror inuadit plurimum homines nihil de rebus huiuſmodi ſentientes vel cogitantes. Sic latro latens in domo aliqua, qui cū omni no ibi eſſe neſciatur vel cogitetur, horrorem, timorem, & cordis inquietudinē inquit eiſdem domus habitatoribus, fortasſe non omnibus, quia huiuſmodi ſplendor nō omnibus hominibus ineſt, ſed paucis. Sic meretrix abſcondita in domo aliqua ampliffima, aliquando ab aliquo omnino ignorante, ibi eſſe ſentitur. Proditum eſt hiſtoriis, Heraſcum quendam Ægyptium, diuinæ naturæ virum, immundas mulieres in oculis tantū, ſed voce procul audita cognouiſſe, ſtatimq; capitis dolore eam ob rem non mediocriter affectum. Refert quoq; Gulielmus Pariſienſis, mulierem quandam ſuo tēpore, virum quem adamabat, quādo adiret locū in quo ipſa morabatur, eiſmodi ſenſu longe a duobus miliaribus præſenſiſſe venientem. Refert etiā tempore ſuo ciconiam quandam adulterio cōuictam per olfactum maſculi congregata a maſculo multitudine ciconiarum ac detegente ipſo crimē ſcē melle ipſam a tota illa multitudine tanq̃ omnium iudicio ream iudicatam, deplumatam ac laceratā fuiſſe. Recitat etiā de quodā equo, qui cum ignorans cum matre ſua cōcubuerat, poſtea id deprehendens, ipſum ibi propriis dentibus genitalia abſcidiſſe, tanq̃ vindicantem in ſe inceſtum. Similia de equis recitat Ariſtoteles, Varro & Plinius. Narrat ipſe Plinius de aſpide quadaſimile factum, quæ cū ad menſam cuiuſdā veniens in Ægypto quotidie aleretur, enixa catulos quoq; ab vno filius hoſpitis iteremptus eſt, illa reuerſa & cognita culpa, necē intuliſſe catulo, nec poſtea in tectum id



reuerſam fuiſſe. Iam his exēplis videmus, quō ſuper animātia quēdā  
præſagiorū lumina deſcēdere poſſunt, velut ſigna rerū in eorū geſtu,  
motu, voce, volatu, inceſſu, cibo, colore, & eiufmodi conſtituta. Nam  
iuxta, Platonicoꝝ doctrinā, eſt rebus inferioribus viſ quædam inſita,  
per quā magna ex parte cū ſuperioribus cōueniunt, vnde etiā aīaliū  
taciti cōſenſus cū diuinis corporibus conſentire vidētur, atq; his viri  
bus eorū corpora & affectus affici, quorū noīs ſuis abſcribunt noībus.  
Conſiderare igitur oportet quæ animātia ſunt Saturnalia, quæ refe-  
runt Iouem, quæ Martem, & ſic de ſingulis, & ſm eorum pprietates  
elicere præſagia: ſic quæ Saturnum referunt & Martem, diræ oēs di-  
cuntur & ferales aues: vt noctuq; vlulq; & cæterę quas ſupra recitauī-  
mus, bubo quoq; quia auis Saturnalis ſolitaria & nocturna in auſpi-  
catisſimi ominis eſſe fertur, de qua ait Poeta:

Fœdaq; fit volucris venturi nuntia luctus

Ignauus bubo, dirum mortalibus omen.

Gycnus vero auis deliciſa, Venerea, atq; etiam Phœbo ſacra, felicif-  
ſimi dicitur eſſe præſagii, præſertim in auſpiciis naturarum, quia  
aqua non mergitur, vnde canit Ouidius.

Gycnus in auſpiciis ſemper lætiſſimus ales.

Sunt præterea oſcinæ aues, quę ore cantuq; auſpiciū faciunt: vt *Oſcinæ aues*  
ſunt coruus, picus, cornix, vnde Vergilius.

Sæpe ſiniſtra caua prædixit ab ilice cornix,

Aues vero quæ futura volatu portendunt ſunt, ſicut buteones, ſan-  
qualæ, aquilæ, vultures, grues, cynci, & ſimiles: in volatu nanq; conſi-  
derantur vtrum tarde an feſtinanter volant, ſi quando ad dextram, *In auium vo-*  
vel ad ſiniſtram volitent, quot numero in ſimul conuolitent: hoc mo-  
do grues quando feſtinanter volant, ſignificant tempeſtatem: quan-  
do ſilenter, ſerenitatem. Item quando duæ aues ſimul conuolant & *latu quid cō-*  
ferales ſunt, malum portendere dicuntur, quia numerus confuſio-  
nis eſt. Simili modo de cæteris inueſtigabis rationē de numeris huc *ſiderandum.*  
transferendo: præterea ſimilitudinem obſeruare in his coniecturis *Gruum au-*  
magiſtrale eſt, quemadmodum apud Virgilium diſſimulata ipſa Ve-  
nus filium Aeneam his carminibus edocet: *guriū.*

Ni fruſtra auguriū vani docuere parentes

Aſpice bis ſenos lætantes agmine cyncos,

Aetherea quos lapſa plaga Iouis ales aperto

Turbabat cœlo, nunc terras ordine longo,

Aut capere, aut capras iam deſpectare videntur,

Vt reſuces illi ludunt ſtridentibus alis,

Et cœtu cinxere polum, cantuſq; dedere

Haud aliter puppeſq; tue pubeſq; tuorum

Aut portum tenet, aut pleno ſubit oſtia velo,



## DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

*Apollonij  
Tyanei do-  
ctrina mira.*

Mirabilissimum autem augurandi genus est eorum, qui audiunt & intelligunt sermones animalium, sicuti apud veteres Melampus & Tiresias atque Thales: quo legitur excelluisse Apollonius Tyaneus, quem auium sermonem calluisse ferunt, de quo narrant Philostratus & Porphyrius, quod cum olim Apollonius in coetu amicorum confedisset spectans ad passerem in arbore confidentem, venisse unum aliunde passerulum garritu & voce obstrepentem, cunctosque illum sequutos euolasse, dixit ad socios, passer ille reliquis nuntiauit asinum prope urbem in agniportu onustum tritico cecidisse, triticumque humi diffusum: his verbis affatim permulti commoti iuere spectatum, & ita factum esse ut Apollonius dixerat, mirabundi inuenerunt. Porphyrius autem Platonius libro tertio de sacrificiis hirundinem fuisse dicit, Certum enim est, quia omnis vox cuiuscunque animalis significatiua est alicuius animae suae passionis, vel effectus leti, vel tristi, vel iracundi, quas voces ab hominibus circa has exercitatis intelligi posse non est adeo mirandum. Verum Democritas ipse, hanc artem tradidit, ut ait Plinius nominando aues, quarum confuso sanguine serpens gignatur: quem quisquis ederit, intellecturus sit auium colloquia, Et ait Hermes: si quis certo die Kalendarum Nouembrium egressus ad venandum, primam auei quam ceperit coxerit cum corde vulpis, omnes qui ex hoc ederint auium ceterorumque animalium voces intellecturos. Tradiderunt etiam Arabes, eos brutorum callere sensa, qui cor aut epas draconum comedisent. ipseque proclus Platonius credidit tradiditque cor talpae ad praesagia conferre. Erant etiam diuinationes & auspicia, quae ab extis, & fibris sacrificiorum capiebantur, quarum inuentor fuit Tages, de quo Lucanus cecinit:

Et fibris sit nulla fides, sed conditor artis

Finxerit illa Tages,

*Iecur extorum  
caput.*

Extorum caput Romanorum religio putauit iecur. Hinc aruspices in extis futura perquirentes, iecur primum inspiciebant, duobus in eo constitutis capitibus, quorum unum ciui, alterum hosti nuncupabant, collatisque capitibus huius aut alterius partis pronuntiabant victoriam, quemadmodum apud Lucanum Pompeianorum caedem, ac Caesareorum victoriam exta significasse legimus in his versibus:

Quodque nefas nullis impune apparuit extis,

Ecce vidit capiti fibrarum increfcere molem,

Alterius capitis pars egra & marcida pendet,

Pars micat, & celeri venas mouet improba pulsu.

*Auspicij mali  
signum.*

Deinde perfectis visceribus cor pergrebant. Quod si hostia sine corde reperta esset, aut caput in iocinore defuisset, pestifera haec erant auspicia & piacularia dicebantur: Similiter etiam si hostia ab ara profugisset, aut percussa mugitum dedisset, aut in aliam quam oporteret



corporis partem cecidisset. De his legimus. Iulio Cæsari quod die veste purpurea processit, & in sella aurea sedit sacrificanti cor in extis bis defuisse. Et C. Mario Vticae immolanti. iecur in extis defuit. Similiter & Caio principi, & M. Marcello, C. Claudius & L. Petellius COS S. cum immolassent victimas, iecur subito tabuit, nec multo post hic morbo: alter Ligurum armis interiit, extis ita predicetibus q̄ profecto aut deorum virtute, aut dæmonum opera fieri putatur. Hinc maxime semper apud veteres momenti habitum est, quoties insolitum quid in extis appareret: quemadmodum Syllæ apud Laurentum sacrificanti similitudo coronæ in capite iecoris apparuit: quod Posthumius aruspex illi Victoriā cum regno portendere interpretatus est, admonuitq̄ iccirco, Vt solus Sylla extis illis vesceretur. Ipse etiam extorum color suam considerationē habet, De istis meminit Lucanus:

Terruit ipse color vatem, nam pallida tetrīs  
Viscera tincta notis, gelidoq̄ infecta cruore,  
Plurimus asperfo variabat sanguine liuor.

Tanta olim ueneratio fuit harum artium, vt potentissimi & sapientissimi quiq̄ viri illas sectarentur, imo senatus atq̄ reges nihil inauspicato agerent, Sed hæc omnia hodie cum negligentia hominum, tum autoritate patrum abolita sunt.

¶ De aruspicina fulgurum, & fulminum, & quomodo portenta & prodigia interpretanda sunt

Cap. LVI.

A Eterum autem in angurio fulgurum & fulminum, ostentorumq̄, & quomodo portenta & prodigia interpretanda sunt, Hetrusci Vates, & sacerdotes scientiam tradiderunt.

Statuerunt enim sexdecim cœli regiones, & cuiq̄ sua numina adscripta: præterea vndecim fulminum genera: & nouem deos qui ea iacularentur, rationes prodendo quid ex quaq̄ parte significant. Portenta vero, & prodigia, ostentaq̄ quotiescunq̄ contingunt, semper aliquid magnū prenuntiare certum est. Oportet autem illorum interpretem esse similitudinum optimum coniectorem simul accuratissimum indagatorem, eorū quæ in tempore illo versantur principū prouinciarumq̄ negocia, Solorum siquidem principū, & populorū, prouinciarumq̄ ea cœlestium cura est, ut præ cæteris per astra, per sidera, per portenta, perq̄ prodigia præfigurentur, admoneanturq̄. Quod si etiam præteritis sæculis idem aliquod, uel consimile quid apparuerit, id ipsum quoq̄ & quid inde secutū sit considerare oportebit, & iuxta hæc, vel eadem, vel consimilia prædicere, quia eadem sunt signa rebus eisdem similiaq̄ similibus. Sic similibus. Sic multos viros & reges prodigia præuenerunt in ortu aut obitu: vt de Mida puero refert Cicero, cui dormienti formicæ tritici grana os con-

Prodigiorū  
interpretē  
qualem esse  
oporteat.

Mida prodigium.



## DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

*Platois prodigium.* iecere, quod omen fuit magnarum diuitiarum. Sic Platonium in cunis dormienti apes in ore confedissent, orationis suauitas prænuntiata est. *Hecubæ prodigium.* Hecubæ Paridem parituræ, visum fuit parere ardentem facem, quæ Troiam & totam Asiam incenderet. Marti Phalaridis visum fuit Mercurii simulachrum sanguinem in terram effundere, quo tota domus inundaret. *Dionysii prodigium.* Genitrici Dionysii visum fuit parere satyriscum, quæ prodigiosa somnia, ipse euentus secutus est & comprobauit. *Seruii Tulli prodigium.* Tarquini Prisci vxor videns flammam lambere Seruii Tullii caput, regnum illi prædixit. Simili modo post captam Troiam disceptante Aenea cum Anchise patre de fuga, apparuit flamma verticem lambens Ascanii, nullamq; illi inferens læsionem: quod cum Ascanio regnum portederet, discedere persuasit, omnes & insignes clades portentis & prodigiis præuentæ sunt. Sic legimus apud Plinium: M. Attilio & C. Portio consulibus lac & sanguinem pluisse, quod sequenti anno pestem validam Romam inuasuram prænuntiavit. Item in Lucanis pluit ferrum spongiarum fere simile anno antequam M. Crassus in Parthis interemptus est: omnesq; Lucani milites, quorū magnus numerus in exercitu erat cum eo occisi sunt. *Portenta multa ex historijs sumpta.* Item L. Paulo, & C. Marcello consulibus lana pluit circa castellum Corisanum, iuxta quod post annum T. Annius Milo occisus est. Item Cimbricis bellis armorum crepitus & tubæ sonitus e cælo auditus est, & Liuius de bello Macedonico, Anno inquit quo discessit Annibal per biduum pluit sanguis. Idem de secundo bello Punico, refert aquam sanguini permixtam de cælo descendisse in modum pluuiæ, tempore quo Annibal lacerabat Italiam, Lacedæmoniis paulo ante Leuctricam calamitatem in phano Herculis arma sonuerunt, & eodem tempore Thebis in templo Herculis valuæ clausæ repagulis seipsas aperuerunt & arma parietibus adfixa humi inuenta sunt. Similes euentus de similibus prognosticare conuenit, quemadmodum diuersis temporibus olim ex illis aliquid prædiuinatum est. Sed & oportet circa ista etiam coelestium influxuum iudicia non negligere, de quibus latius loquemur in posterioribus.

¶ De Geomantia Hydromantia, Aeromantia, Pyromantia quatuor elementorum diuinationibus. Cap. LVII.

Amq; etiā ipsa eleuenta nos fatales euentus edocent, vnde i quatuor illa famosa diuinationū genera, Geomantia, Hydromantia, Aeromantia, Pyromantia, nomē adepta sunt, de quibus apud Lucanum venefica illa sese iactare visa est quando inquit.

Ad verum tellus, aeriq; etherq; chaosq;

Aequoraq; & campi, Rhodopeiaq; saxa loquentur,

*Geomantia.* Prior itaq; Geomantia, ex terræ motibus, crepitu, tumore, tremore, scissura, voragine, exhalatione, ceterisq; impressionibus suis futura



præmonstrat: cuius artem tradidit Almadel Arabs. Sed est & alia Geomantiæ species, quæ per puncta vi quadam, aut casu terre inscripta diuinatur, quæ præsentis speculationis nõ existit, sed de illa inter sortes dicemus in sequentibus. Hydromantia autem vaticinia præstat, per impressiones aqueas, illarumque fluxus & refluxus, excrescentias & depressiones, tempestates, & colores & similia: cui iunguntur etiã visiones, quæ in aquis fiunt: Genus diuinationis a Persis repperit, qualem refert Varro puerum, vidisse in aqua Mercurii effigiem quæ centum quinquaginta versibus omnem Mithridatici belli euentum prænuntiavit. Legimus etiam Numam Pompiliū hydromantiam exercuisse: in aqua enim deorum imagines eliciebat, & ab illis futura discebat. Quod artificium etiam Pythagoras longo tempore post Numā exercuit. Erat etiam olim apud Assyrios in magno pretio hydromantiæ species Lecanomantia nuncupata, a pelui aque plena: cui imponebantur aureæ & argenteæ laminæ, & lapides prætiosi si certis imaginibus, nominibus & characteribus inscriptæ, ad quam etiam referri potest artificium, per quod plumbo aut cera liquefactis, & in aquā proiectis, rem quā scire cupimus, manifestis exprimunt imaginum notis. Erant etiam olim fontes fatidici, sicut Patris fons Alchaia, & quæ dicebatur aqua Iunonis apud Epidaurū, de quibus plura in sequentibus ubi de oraculis loquemur. Verū huc etiã referri poterit Aruspicina pisciū cuiusmodi olim apud Lycios capiebat in loco qui Dina dicebat iuxta mare in sacro Apollinis loco sicca in arena excavatis, in quæ cōsulturus de futuris affatos carnes dimittens, subito locus ille aquis replebat, magnaque pisciū multitudo ac admirabilium figurarum hominibus ignotorum apparebat, e quorum formis vates quod futurum esset prædicebat. Hæc latius ex Policharmo in Lyciorum historiis refert Athenæus: Simili modo Aeromantia prognostica præbet, per impressiones aereas, per ventorum flatus, per irides, per halones, per nebulas & nubes perque imaginationes in nubibus, & visiones in aere. Ita etiam Pyromantia diuinatur per impressiones igneas, per stellas caudatas, per igneos colores, perque visiones & imaginationes in igne. Sic Ciceronis vxor illum sequenti anno consulē futurum prædixit, eo quod cum quædam post peractū sacrificium in cineribus conspicerē vellet, flamma repente exiliuit. Huius generis sunt quæ dicit Plinius, quod terreni ignes pallidi murmurantesque tempestatum nuntii sentiunt, pluuiæ etiã, si in lucernis fungi: si flexuose volitet flāma ventum portēdi, & lumina cum præ se flāmas elidunt aut vix accēdunt, item cū in eo pendētes coaceruant scintille, vel cum tollentibus ollas carbo adherescit, aut cum contentus ignis e se fauillam discutit, scintillam uē emittit, vel cum cinis in foco cōcrescit, & cum carbo vehementer perlucet. His adiungitur

Hydromantia.

Lecanomantia  
Hydromantia  
spēs.

Aeromantia.

Pyromantia.



Capnomantia.

Capnomantia, a fumo sic dicta, quia flammam & fumum scrutatur, eorumque colores, sonos, & motus, quando in rectum protenditur, vel in obliquum fertur, siue in orbem voluitur, quemadmodum de his legitur apud Statium his versibus.

Vincatur pietas, pone eia altaria virgo,  
Quæramus superos, facit, illa acieque sagaci  
Sanguineos flammæ apices, genitumque per auras  
Ignem, & clara tamen mediæ fastigia lucis  
Orta, docet tunc in speciem serpentis inanem  
Ancipiti gyro volui, frangi que rubore.

Iam vero etiam in Aethnæis crateribus atque in Nymphæis campis apud Apolloniatas auguria ab igne & flammis capiebant læta quæ si quæ iniecta fuissent corripere: tristia, si respuissent. Atque de his etiam in posterioribus inter oraculorum responsa dicemus.

De mortuorum reuiuiscencia, de longæua dormitione atque inedia, Cap. LVIII.

Onueniunt philosophi Arabes, quod aliqui homines possunt se eleuare supra vires corporis, & supra vires sensitiuas, illisque superatis perfectione cœli & intelligentiarum diuinum in se recipere vigorem, Cum itaque animæ hominum omnes perpetuæ sint, perfectis quoque animis omnes spiritus obediunt, putant magi perfectos homines per suæ animæ vires alias inferiores animas iam quodammodo separatas moribundis corporibus suis posse restituere, rursusque inspirare, non secus atque mustela interempta spiritu & voce parentis reuocatur in vitam: atque leones inanem partum inhalando viuificant: & quoniam, ut aiunt, omnia similia similibus applicata similium naturarum efficiuntur, & omne patiens & actum alicuius agentis in se recipiens etiam agentis illius natura induitur atque connaturatur: hinc putant ad hanc viuificationem haud parum conferre, etiam herbas quasdam & magicas confectiones, quales ex cinere Phœnicis, & serpentum exuviis confici tradunt, quod tamen plerisque fabulosum & multis etiam imposibile videri posset, nisi historica fide haberetur comprobatum. Nam plerisque aqua submersos, alios ignibus iniectos, & rogo impositos, alios in bello occisos, alios aliter exanimatos post plures etiam dies reuixisse legimus, quemadmodum de Auiola viro consulari, de L. Lamia, Cælio Tuberone, Cofirdio, Gabieno, & plerisque aliis testatur Plinius. Similiter Aesopum fabulatorem, Tindorem quoque & Herulem, atque Palicos Iouis & Thaliæ filios mortuos iterum reuixisse legimus: plurimos etiam per magos & medicos in vitam reuocatos, sicut de Aesculapio ab historiis proditum est, & nos superius narrauius ex Iuba & Xantho, & Philostrato, de Tillone & Arabe quodam, atque



dam, atq; Apollonio Tyaneo. Legitur etiam Glaucus quāpiam mortuus quem præter omnium expectationem accurrentibus medicis, herba quam draconem vocant vitæ restitutum dicunt, alii gustato mellito pharmaco reuixisse aiunt, vnde ortum est adagium: Glaucus potō melle resurrexit. Apuleius etiam ritum huiusmodi reuocationis num referens de Zachla Aegyptio propheta inquit: Propheta sic propitiatus herbulam quāpiam ob os corporis, & aliam pectori eius imponit, tunc orientem obuersus, vel incrementa solis augusti tacitus imprecatus, venerabili scena facies ad studia presentium tantum miraculum certatim adrexit, iam tumore pectus extolli, iam salubris vena pulsari, iam spiritu corpus impleri, & adsurgit cadauer, & profatur adolescens. Quæ si vera esse debeant, oportet motibus animas nonnunquā in corporibus suis latere vehementioribus extasibus oppressas, & ab omni corporea actione solutas, sic vt vita, sensus, motus, corpus omne deferant, ita tamen, quod homo vere non dum mortuus sit, sed iaceat exanimis, & tanq̃ mortuus, etiā per diuturnum tempus. Atq; id sæpissime compertum est, pestilentiarum temporibus multos videlicet qui pro mortuis tumultandi ferebantur in sepulchris reuixisse, multoties etiam mulieribus accidisse legimus ex suffocatione matricis laborantibus: & narrat Raby Moses ex libro Galeni, quem transtulit Patriarcha, quod accidit homini suffocatio quæ durauit diebus sex, nec comedit, nec bibit, & reduntur eius arteriæ duæ, Et dixit in eodem libro, quod accidit homini repletio ex qua amittitur pulsus totius corporis, & non mouetur cor, & iacet sicut mortuus, Et dicit quod accidit ex casu a loco alto, vel clamore magno, vel ex longa mora sub aqua syncopis, durans quadraginta octo horis, & iacet homo sicut mortuus, in cuius facie surgit puluis viriditas. Et refert in eodem libro, de eo qui sepeliuit mortuum ante septuaginta duas horas post mortem ipsius, & interfecit eum, quia sepeliuit eum viuum, & dedit ibi signa quibus cognoscitur, quod isti sint viui licet iaceant similes mortuis, & certo moriantur, nisi succurratur illis, aut per phlebotomiam, aut alias curationes, & hæc sunt ex his quæ valde raro contingunt. Et hic est modus per quē intelligimus magos & medicos suscitare mortuos, sicut qui serpentum ictu exanimati olim per Marforæ & Psillorum gentem vitæ restituebantur. Posse autē huiusmodi extases longo tempore durare, absq; hoc quod homo vere mortuus sit, non secus arbitrandum est, atq; in gliribus & crocodilis, & plerisq; serpentibus, quæ per totā hyemem sic obdormierunt, sic somno expirant, vt vix igni reuocari queant: & ego sæpe vidi dissectum glirem immobilem manere, tanq̃ mortuum, donec coqueretur, atq; tunc primum in bulienti aqua dissecta membra vitam commostrasse. Similiter licet difficile creditu

*Draconis  
herbæ vis.*

*Suffocatio =  
nis & exta=  
sis mira exē  
pla.*

*Gliris sōnus  
Sōni diutur  
ni exempla.*



Septē dor-  
mientū hi-  
storia.

Mira ieiuniorum ex-  
empla.

anno 1540. puella 12.  
annor. 12. ago. spreco-  
re cibo et potu duravit  
ultra annū et eo plū.  
V. Gual. Abbat. lib. 13.  
c. 24.

fit, legimus tamen apud probatos historicos, etiā homines quosdam longæuo somno plurimos annos continuos dormiuisse, interim donec euigilassent, nihil seniores effecti: quod ipse testat Plinius, de puero quodam, quē estu & itinere fessum in specu septē & quinquaginta annos dormiuisse narrat. Legimus etiā Epimenidē Gnosium annis quinquaginta septē dormiuisse in spelunca. Hinc natum adagiū ultra Epimenidem dormire. Narrat M. Damascenus suo tempore in Germania defessum rusticū sub fœni tumulo per totū autumnū, sequētemq; hyemē continuo dormiuisse, donec estate fœno paulatim depasto experrectus tanq̃ semimortuus, totusq; extra se politus, inuentus est. Cōfirmāt hanc opinionē ecclesiasticæ historiē de septem dormiētibus, quos annos centū & nonaginta sex dormiuisse ferunt, Est in Noruegia sub eminēti littore antrū, ubi ut Paulus Diaconus & Methodius martyr scribūt, septem viri dormientes iacuerunt sopiti longo tēpore sine vlla corruptione, & sepe populos ad ipsos lædendū ingressos cōtinuō fuisse cōtractos, deniq; accolæ pœna presentī cautos ab ipsorum læsione destitisse aiunt. Ipse autē inter philosophos nō infimi noīs Xenocrates, longæuam hanc indormitationē, quādam naturalem pœnā, certis qbusdā animarū demeritis ab eterno deputatā putauit. Ipse M. Damascenus multis rōnibus possibīlē & oīno naturalem pbat, nec absurdum putat, quod cum cæteris animātibus qbusdam cōcessum est, ut sine cibo & potu, sine excretionē, sine tabefactione & corruptione pluribus mēsis dormire possint: id etiam homini, siue id accadat illi potione aliqua venefica, aut egritudine soporifera, seu meticuloso quodā sopore, aut similibus de causis, pluribus diebus, aut mensibus, aut annis, sū intētionē vel remissionē virium, & passionū aīe sue posse cōtingere. Et narrant medici antidota, de qbus si qs minimā portiūculam ederit, diuturnā deinde posse pferre inediā, ceu quondam Helias certo esculento ab angelo pastus, ambulauit & ieiunauit in fortitudine cibi illius quadraginta dies. Et recitat Ioānes Bocatius, fuisse suo tēpore virum apud Venetiās, qui in singulos annos per quadraginta dies absq; vilo cibo ageret ieiuniū. Quodq; magis mirum est, fuisse eodē tēpore in inferiori Germania mulierē, quē in tricesimū annū nihil vnq̃ cibi sumpsisset, quod qdem nobis incredibile videri posset, nisi cōfirmaret hāc rem recens, & nostri sæculi miraculum in fratre Nicolao de Saxo natione Heluetio, quē in eremo duobus & viginti annis, quousq; vita excessit, sine omni cibo vixisse cōstat, Mirum & illud quod prodidit Theophrastus, fuisse Philinū quēdam qui nullo sit vsus potu vel cibo, præterq̃ lactis. Et sunt graues authores qui herbam quandam Spartanicam describunt, qua Scythas duodecim dies durare sine cibo & potu, ea semel gustata, vel in ore retenta tradunt.



De diuinatione, quæ per somnia fit.

Cap. LIX.

St etiam diuinationis species, quæ inter dormiendum fit, seniorum scilicet, & philosophorum traditionibus, & theologorum autoritatibus historiarumque exemplis, & quotidiana experientia comprobata. Somnium autem dico hic, non quod phantasma, vel insomnium: hæc enim vana sunt, & nihil diuinationis habent: sed ex vigiliarum reliquiis aut corporis turbatione nascuntur: quoties namque oppressi corporis vel fortunæ commodis vel incommodis, tunc qualis animus vigilantem fatigauerat, talis se ingerit dormienti, vel aliquando contrarius insomnio decepti. Somnium igitur dico hic, quod in spiritu phantastico, animo & corpore bene se habentibus, coelestium causatur influxu. Huius quidem interpretandi regula apud astrologos inuenitur: in ea parte, quæ ad quæstionibus inscribitur, sed tamen parum sufficiens, quia somnia huiusmodi diuersis hominibus, diuersimode vsu veniunt, iuxta diuersam spiritus phantastici qualitatem ac dispositionem: quapropter non potest eadem communisque regula somniorum interpretandorum singulis adhiberi, sed iuxta Synesii sententiam, cum accidentia sunt eadem rebus, eisdem similiaque similibus, sic qui in idem aut simile visum sæpius inciderit, eandem aut similem sibi designet sententiam, passionem fortunam, actionem, euentum denique, quemadmodum inquit Aristoteles, sensu confirmatur memoria, ex memoria vero eiusdem rei sæpius oblata nascitur peritia, ex pluribus peritiis paulatim cumulatur ars & scientia a simili ratione & circa somnia oportebit incedere. Vnde iubet Synesius, vnumquemque somnia sua & suos inde obseruare euentus, scilicet, quæ visa in quales euentus inciderint, ac huiusmodi regulas, scilicet visa & accidentia, cum somnii, tum vigiliæ memoriæ commendare, atque sedula quadam hac obseruationem huiusmodi per plurimas regulas penes seipsum accumulare, ex qua quidem accumulatione, ars quædam diuinatoria, & suorum cuique somniorum interpretandorum paulatim consurgit, dum nihil dilabitur a memoria. Efficaciora autem sunt somnia, quando luna illud percurrit signum, quod fuit in nona radice natiuitatis vel reuolutionis illius anni, vel in nono signo a signo perfectionis. Verisfima autem atque certissima diuinatione, neque natura, neque humanis artibus, sed purgatis mentibus prouenit, inspiratione diuina. Quod vero hic ad vaticinia & oracula spectat, discutiemus alibi.

*Somnium,*

De furore & diuinationibus, quæ in vigilia fiunt, de melancholici humoris potentia, quo etiam dæmones nonnunquam in humana corpora illiciuntur.

Cap. LX.

Contingit etiam non modo dormientes, sed & vigilantes nonnunquam soluto animo, suisque stimulis impulsu diuinare,



*Furor diuinationis species.*

quam diuinationem Aristoteles furorē vocat, & ab humore melancholico procedere docet in tractatu de diuinatione inquiring: Melancholici propter vehementiam longe bene coniectant, & cito habitum imaginantur, facillimeq; coelestium recipiunt impressionem. Et in Problematis ait: Sibyllas, & Bacchides, & Niceratum Syracusanum, & Amonem, a naturali melancholica complexione fuisse diuinatores atq; poetas. Causa itaq; furoris, si qua intra humanum corpus est, humor est melancholicus, non quidem ille, qui atra bilis vocatur, qui adeo praua horribilisq; res est, vt impetus eius a physicis ac medicis ultra maniam, quam inducit, etiam malos dæmones ad obsidenda humana corpora illicere perhibeantur. Humorē igitur hic intelligimus melancholicum, quæ naturalis & candida bilis vocatur: Hæc enim quando accenditur, atq; ardet, furorem concitat, ad scientiam nobis ac diuinationem conducentē, maxime aut si iueatur influxu aliquo coelesti, præcipue Saturni, qui cum ipse frigidus sit atq; ficcus, qualis est humor melancholicus, illum quotidie influit, auget atq; conseruat. Præterea cum sit ipse arcanæ contemplationis author, ab omni publico negotio alienus, ac planetarum altissimus, animā ipsam cū ab externis officiis ad intima semper reuocat, tum ab inferioribus ascendere facit, trahendo ad altissima scientiasq; ac futurorum præfagia largitur: & hoc est quod intendit Aristoteles in lib. Problematum: Ex melancholia, inquiring, quidam facti sunt sicut diuini prædicentes futura, & quidam facti sunt poete. Ait præterea omnes viros in quauis scientia præstantes, vtplarimum extitisse melancholicos: quibus etiam Democritus & Plato attestantur asserentes melancholicos nonnullos intantū præstare ingenio, vt diuini potius q̃ humani videantur. Sic melancholicos per plures primū rudes, ineptos, insanos, quales extitisse aiunt Hesiodum, Ionem, Tynnichū, Calcinensem, Homerum & Lucretium, sæpe furore subito corripiti, ac in poetas euadere, & miranda quædam diuinaq; canere, etiā quæ ipsimet vix intelligant. Vnde diuus Plato in Ione: Pleriq; inquit, vates postq̃ furoris remissus est impetus, quæ scripserunt non satis intelligunt, cum tamen recte de singulis artibus in furore tractauerint, quod singuli harum artifices legendo diiudicant. Tantum præterea tradunt melancholici humoris imperium esse, vt suo impetu etiam coelestes dæmones in humana corpora nonnunq; rapiantur, quorū præsentia, & instinctu, homines debacchari, & mirabilia multa effari omnis testatur antiquitas, idq; sub triplici differentia, iuxta triplicem animæ apprehensionē, videlicet imaginatiuā, rationalem & mentalem cōtingere putant. Dicunt itaq; quando anima melancholico humore impulsā, nullo cohibente, habenas corporis, membrorumq; vincula transgressa, tota in imaginationē transfert, subito

*Melancholici ingenio pollent.*

*Melancholici humoris imperium.*



efficit inferiorū dæmonum habitaculum, à quibus manualium artium sæpe miras accipit rationes. Sic videmus rudissimum aliquem hominem ubito in pictorem egregium aut architectum, vel alterius cuiusque artis euadere magistrum. Quod non vero eiusmodi dæmones futura nobis portendunt: tunc ostendunt quæ ad elementorum turbationes, temporumque vicissitudines attinent, ut futuram pluuiam, tempestatem, inundationem, terremotum, mortalitatem, famem, stragem, & eiusmodi: quemadmodum apud Aulum Gellium legimus. Cornelium sacerdotem, quo tempore Cæsar & Pompeius in Italia confligebant, Pataui furore correptum, & tempus, & ordinem, & exitum pugnae prenarrasse. Quod non vero anima tota in rationem conuertitur, Mediorum dæmonum efficit domicilium: hinc rerum naturalium humanarumque nanciscitur scientiam atque prudentiam. Sic videmus hominem aliquem subito in philosophum, vel medicum vel oratorem egregium euadere, ex futuris autem prædicere, quæ ad regnorum mutationes & sæculorum restitutiones pertinent, quemadmodum Sibylla Romanis. Cum vero anima tota in mentem assurrexerit, tunc sublimium dæmonum receptaculum effecta, ab illis arcana ediscit diuinorum, puta dei legem, ordines angelorum, & quæ ad æternam rerum cognitionem, animarumque salutem pertinent. De futuris vero præuidet, quæ diuinæ prouidentiae adiacent, ut futura prodigia seu miracula, futurum prophetam, vel legis mutationem. Sic de CHRISTO Sibyllæ omnes ante aduentum eius longo tempore vaticinationes natae sunt. Sic etiam Vergilius nasciturum CHRISTVM iam in propinquo intelligens, Cumanæ Sibillæ recordatus, cecinit ad Pollionem.

*Dæmonū diuinationes.*

*Vergilius de Christo.*

Ultima Cumæ iam venit carminis ætas,  
 Magnus ab integro sæclorum nascitur ordo.  
 Iam redit & virgo, redeunt Saturnia regna,  
 Iam noua progenies coelo dimittitur alto.  
 Et paulo post innuens originalem culpam irritam fore ait:  
 Te duce si qua manent sceleris vestigia nostri  
 Irrita, perpetuo soluent formidine terras,      Et subiungit:  
 Ille deum vitam accipiet, diuisque videbit  
 Permixtos heroas, & ipse videbitur illis,  
 Pacatumque reget patriis virtutibus orbem,  
 Subditque inde serpentis occasum, & ligni mortis, siue ligni scientiæ  
 boni & mali venenum sopitum iri, inquiens:  
 Occidet & serpens, & fallax herba veneni.  
 Mansuram tamen originalis peccati fomitem innuit, cum dicit:  
 Pauca tamen suberunt priscae vestigia fraudis,  
 Tandem, qua potest maxima hyperbole hanc prolem acclamando  
 dei sobolem, adorat his verbis.



Chara deum, soboles magnum Iouis incrementum  
 Aspice connexo nutantem pondere mundum  
 Et terras, tractusq; maris, cœlumq; profundum,  
 Aspice venturo latentur vt omnia seculo,  
 O mihi tam longe maneat pars vltima vitæ,  
 Spiritus & quantum sat erit tua dicere facta,

Sunt etiam quædam prognostica, quæ inter confinia naturalis & transnaturalis diuinationis media sunt, vt in his qui morti proximi, & senecta debilitati, nonnuq; futura præuident, q̃a vt inquit Plato, in Republica, qui sensibus minus præpediti sunt, eo acutius intelligunt, & q̃a loco quo sunt migraturi viciniore sunt, & quasi iam paululum relaxatis vinculis, non omnino corpori amplius obnoxii sunt, diuinæ reuelationis lumina facile percipiunt.

¶ De formatione hoīs de sensibus exteris & intimis ac mente: de triplici animæ appetitu, ac passionibus voluntatis. Cap. LXI.

St Theologorū quorūdā opinio, deū ipsum hoīs primæui corp<sup>e</sup> pus nō imediate creasse, sed cœlitū, adiutorio ex elemētis composuisse atq; formasse, cui opinioni adstipulat̃ ē. Alcionus ex platonis dogmate, putās summū deū mūdi totius deorūq; & dæmonū creatorē esse, atq; illa iccirco īmortalia esse, cætera aut̃ & mortaliū animatiū genera iuniores deos ad mādatū summi dei procreasse: nam si ipse hæc etiā genuisset, immortalia nata fuissent. Dii itaq; ex terra & igne aereq; & aqua, portiones quasdā mutātes ligantesq; inuicē, corpus vnū ex oībus, cōfecerunt, quod aīæ ad ministeriū subiecerunt singulis illius potentiis singulas in eo puincias assignātes, humilioribus qdē humiliores sedes assignātes: quippe iracūdiæ præcordia, cupidini vterū, nobiliores aut̃ sensus in caput, veluti in totius corporis arcem: deinde sermonis organa multifaria. Diuidunt autem sensus in externos & in timos: externos deinde in quinque omnibus notissimos partiunt, quibus pariter quinq; organa siue subiecta, quasi fundamēta quedam attribuūtur sic disposita, vt quæ eminētiorē parte corporis collocantur, potiorē quoq; puritatis ordinem obtineāt: oculi enim supremo loco collocati purissimi sunt, ignis lucisq; naturæ sunt cognati: deinde aures secundum & loci & puritatis ordinem obtinētes, cōparant̃ aeri: tertium possident nares mediā inter aerem aquamq; continētes: deinceps vero gustandi organū crassius & aqueæ naturæ similitū: postremo gradu tactus p̃ totum diffusus, terræ crassitudini deputat̃. Puriores aut̃ sensus sunt, qui non appropinquātes sensibilibus a longinquo percipiunt, vt visus & auditus: deinde etiā odoratus per mediū aerem non appropinquātia pcipit: gustus aut̃ nō nisi propinqua sentit. Tactus vtroq; modo se habet, nam appropinquantia corpora sentit: & quēadmodum visus p̃ me-

Sensus exte-  
 riores qui-  
 bus elemen-  
 tis respon-  
 deant,

Tactus,



dium aerem cernit, ita etiā tactus per mediā virgā vel baculum, dura mollia & humida sentit. Verū tactus solus est sensibus omni aīali cōmunis est: certissimum aut hunc sensum homo possidet, hoc nāq; & gustu reliqua aīalia præcellit, sed in aliis tribus sensibus a quibusdā aīalibus euincitur, sicut a cane qui hoīe acutius videt, audit atque olfacit, similiter acutius multis ceteris animātibus, & homine vident lynces & aquilę. Sensus vero interiores, vt vult Auerois, in quatuor partiti sunt, quorū primus cōmunis appellat, eo quod oēs quæ per externos sensus hauriunt imagines primus colligit atq; p̄ficit. Secūda vis imaginatiua, cuius officium est cū ipsa nihil præsentiat, imagines a prioribus sensibus acceptas retinere, easq; tertię sentiendi nature, quæ phantasia existimādi atq; cogitādi vis est offerre, cuius opus est, acceptis imaginibus, quid aut qualis sit id cuius illæ imagines sunt, percipere atq; iudicare, atq; ea ipsa quæ sic discreuerit, coniunxerit, p̄ceperit, iudicauerit quartę potētię, quā memoriā dicimus, seruanda cōmēdare. Et enim illius in genere virtutes sunt, discursus dispositiones, p̄secutiones & fugę, atq; cōcitationes ad agēdum. At in specie intellectuālīū intellectiōnes, virtutes, disciplinę ratio, consiliū, electio. Hęc aut est, quæ per somnia, nobis futura mōstrat: vnde phantasia aliquando nominat intellectus phantasticus: est enim vltimum vestigium intelligentiæ, quæ, vt ait Iamblicus, oībus animi viribus adnata, oēs figuras effingit, similitudines specierū, & operationes, visaq; seu impresiones, viriū aliarū transmittit in alias: quæ quidem a sensu micant, in opinionē excitat: quæ vero ab intellectu, secundo loco offert opinionī, sed a seipsa ab omnibus imagines suscipit: atq; per suam proprietatem s̄m assimilationem p̄prie designāt, omnes actiones animę fingit, atq; externas accūmodat intimis etiā corpori impresiones imprimi. Habent aut sensus isti sua organa in capite, nam sensus cōmunis cū imaginatione priores cerebri cellulas possidet, licet Aristoteles organum sensus communis, posuerit in corde, cognitatiua autem virtus, supremum, & medium capitis obtinet, deinde memoria postremū. Porro organa vocis, atq; sermonis, multa sunt, siquidem interni pectoris inter latera musculi, thorax, pulmo, trachea, arteria, fauces & horū maxime, quod est cartilaginofum s̄m recurrentes nervos, & plectrum lingue, & omnes hæ particule & musculi, qui exsufflationis organa sunt. Sermonis vero organum proprium, os est, in quo plasuntur, formantur, & figurantur verba & loquelæ, lingua, & gurgulione, in illo plectri obtinentibus vicem, & palato sonum faciente, dentium & oris apertione, veluti in lyra cordarum similitudinem referentibus naso, insuper ad sonoritatem bonam aut malam conferente. Supra sensibilem animam, quæ per corporis organa vires suas explicat, supremū locum occupat

*Gustu et tactu  
Et homo reliqua  
precellit aīali.*

*Phantasia que*

*Sensuum organa  
in capite.*

*Sermonis organum,*



*Mētis gemi-  
na natura.* pat mens ipsa incorporea, & hæc geminā naturam habens: vna res earū quæ naturæ ordine cōtinēt, causas, pprietates pgressusq; pquirentem, & in veritatis cōtemplatione contentam: quem iccirco contemplatiuum intellectum vocant. Altera mentis natura siue vis, quæ agenda quæq; fugienda sint cōsultādo discernens, tota in consultatione & actione versat, quem iccirco actiuū intellectū vocant. Hunc itaq; ordinem potentiā naturæ statuit in hoīe, vt p exteriores sensus cognosceremus corporalia p interiores vltra hoc similitudines corporū, & vltius p mentem siue intellectum abstracta, quæ nec corpora sunt, nec illis similia. Et iuxta hūc triplicem potentiā aīæ ordinem tres nascunt in aīa appetitus Primus naturalis qui est inclinatio quædam naturæ in suum finem, vt lapidis deorsum, q inest oībus: alius aīalis q sequit sensus, diuisus in irascibilem & concupiscibilem: tertius intellectiuis, q appellatur volūtas, in hoc differens a sensitiuo q est p se illorū, quæ possunt offerri sensibus, nihil cōcupiscēs, nisi aliquo modo cōprehensum. Voluntas vero etsi sit p se oīum possibiliū, quia tñ libera est p essentiā, pōt etiā esse impossibile, qualis fuit in dæmone appetente se esse, & equalē deo, itaq; voluptate & dolore cōtinuo alterat & deprauat, dum inferioribus potentiis assentit. Vnde quatuor ex eius deprauato appetitu nascunt in eo passiōes, qbus sili corpus nōnunq afficit, quarū prima vocat oblectatio, quæ est mētis siue voluntatis quædam mollities atq; assentatio, qua illi quō sensus porrigunt suauitati libentissime cōsentit, paret, atq; obsequitur: quā iccirco definiunt esse inclinationem animi ad emolientem voluptatem. Scd̄a vero dicit effusio, quæ est remissio aut dissolutio virtutis, qñ uidelicet ultra oblectationem tota mentis vis atq; intentio pntis boni dulcedine deliquescit, ac defluit, penitusq; se diffundit & effert a deo fruendum. Tertia dicitur iactantia, s. elatio gestiens, existimans se maximum quoddā bonum consecutū, cuius possessione se insolētius efferens, exultat & inaniter gloriat. Quarta & vltima est maleuolentia, voluptas quædā ex malo alterius sine suo emolumento. Dicit autem sine emolumento suo qā si q̄s ob utilitatem suā, ex malo alterius gaudeat, hoc erit potius ex beneuolentia in seipsum, q̄ ex maleuolentia in alios: Atq; his quatuor passionibus ex deprauato voluptatis appetitu genitis totidem contrarias passiones generat ipse dolor, puta horrorem, tristitiam, metum, & de bono alterius sine suo detrimento dolorem, quā dicimus inuidiam, hoc est, in alienis bonis tristitiam, quemadmodū misericordia tristitia quædā est in alienis malis.

¶ De passionibus animi, & earum origine, differentia & speciebus.

Cap. L XII.

p Actiones animi nihil aliud sunt, q̄ qdā motus siue inclinationes puenientes ex apprehensione alicuius rei, tā boni q̄ ma-



si cōueniētis vel disconuenientis. Apprehensiones autem huiusmodi sunt triplices, videlicet sensuales, rationales mentales. Et secundum has triplices sunt in anima passionēs: nam quicquid sequuntur apprehensionē sensitiuā, & tunc respiciunt bonum aut malum temporale, sub ratione cōmodi uel in cōmodi, delectabilis & offensiui, & dicuntur passionēs naturales siue animales quicquid sequuntur apprehensionem rationalem, & sic respiciunt bonum aut malum sub ratione virtutis & vitii, laudis & uituperii, vtilis & inutilis, honesti & turpis: & dicuntur passionēs rationales seu voluntariæ: quicquid sequuntur apprehensionem mentalem, & respiciunt bonum & malum sub ratione iusti & iniusti, veri & falsi & tunc dicuntur passionēs intellectuales, siue synderesis. Subiectum autem passionum animæ, est ipsa uis animæ concupitiua, & diuiditur in concupiscibilem, & irascibilem, & vtraque respicit bonum & malum, sed diuersimode: Vis enim concupiscibilis quicquid respicit bonum & malum absolute, & sic causatur amor seu libido, & e cōtrario odium: vel respicit bonum ut absens, sic causatur cupiditas: seu desiderium & malum ut absens, sed ut imminens, & sic causatur horror, fuga & abominatio: vel respicit bonum & malum, ut presens & adeptum, & sic oritur hinc delectatio, letitia, voluptas: inde tristitia, angustia, dolor. Vis autem irascibilis respicit bonum & malum sub ratione difficultatis ad adipiscendum siue obtinendum, fugiendum uel depellendum: & hoc quicquid cum fidentia: & sic causatur, hinc quidem spes, inde uero audacia quicquid cum diffidentia, & sic oritur desperatio, & metus: siue timor. Quicquid uis ipsa irascibilis surgit in vindictā, & hoc fit solum circa malum propter illatam iniuriā seu lāSIONIS, & causatur ira. Et sic reperimus undecim passionēs in ipso animo, quæ sunt, amor, odium, desiderium, horror, letitia, dolor, spes, desperatio, audacia, timor, ira.

Animi pas  
siones.

Passiones ra  
tionales & i  
ntellectuales.

Concupisci  
bilis uis.

Irascibilis  
uis.

Passiones a  
nimi undeci

**Q**uomodo passionēs animi mutant corpus proprium permutando accidentia, & mouendo spiritum. Cap. LXIII.

Passionum autem, animæ quæ sensualem apprehensionem sequuntur uisum regitiuā habet phantasia, seu uirtus imaginatiua. Hæc enim de sua potentia iuxta passionum diuersitatem, primo diuersimode alterat & transmutat corpus proprium transmutatione sensibili, mutando accidentia in corpore, & mouendo spiritum sursum uel deorsum ad extra uel ad intra, & diuersas qualitates producendo in membris: sic in gaudio spiritus expelluntur, in timore retrahuntur, in uerecundia mouentur ad cerebrum: sic in gaudio dilatur cor ad extra paulatim, in tristitia constringitur paulatim ad intra, simili modo in ira uel timore, sed subito. Rursus ira uel cupiditas uindictæ producit calorem, rubedinem, amarum sorem, & alui fluxum. Timor inducit frigus, cordis trepidationem, uocis defectum, atque pallorem, tristitiam, sudorem & albedinem ceruleā. Misericordia etiā quæ tristitia quædam est, sæpe miseratis corpus male afficit, ut alterius corpus videtur affectum. Palam

Ira indicium

Timoris signum.

Tristitiæ signum.



quoque est inter amantes aliquos, tam fortem esse ligaturam amoris, ut quod patimur vnus eorum, patiatur & alter. Anxietas etiam inducit siccitatem, & nigredinem: quantos etiam calores cupido amoris concitet, in hepate & pulsu, noscunt medici, eo iudicio nomen amate in passione heroica deprehendentes. Sic Erasistratus cognouit Antiochium amore Stratonices, captum. Manifestum preterea est passiones eiusmodi quando Vehementissimæ sunt, posse mortem inferre: & hoc apud vulgus palam est, nimia lætitia, tristitia, amore, odio, interdum mori homines, sæpe etiam morbo leuari. Sic legimus Sophoclem & Dionysium Siciliae tyrannum, vtrunq; accepto tragicæ victoriæ nuntio, subito mortuos. Sic mater viso filio e Canensi prælio redeunte, repente obiit. Quid etiam tristitia possit, omnibus notum est. Scimus etiam canes nimia tristitia de morte domesticorum suorum sæpe mortuos fuisse. Nonnunquam etiam ex huiusmodi passionibus morbi diuturni sequuntur, & quandoque curantur. Sic ex alto despicientes aliqui præ timore nimio contremiscunt calligant infirmantur, quandoque sensus amittunt. Sic singultus, febres, morbi comitiales quandoque sequuntur, quandoque vero recedunt, quandoque mirabiles quidam effectus proueniunt, ut in Cræsi filio, quem genitrix mutum ediderat, metus vehemens auditasque vocem excusit, quam natura diu negauerat. Sic repentine quodam casu affectum, sæpe vita, sensus, motus, subito membra deserunt, ac sæpe statim reuertuntur. Quantum etiam coniuncta magna nimia audaciæ vehemens ira faciat, ipse ostendit magnus Alexander qui in India prælio circūuentus, lumen & ignem ex se profundere visus est. Theodorici pater ignis scintillas ex toto corpore profudisse legitur, ita, ut scintillantes flammæ hincinde etiam cum sono psillirēt. Atque horum similia nonnunquam etiam in beluis apparēt, sicut de Trieri equo, quem ore flammigerasse proditum est.

¶ Quomodo passiones animi immutant corpus per modum imitationis a similitudine. Item de transformatione ac translatione hominum, & quas vires vis imaginatiua non solum in corpus, sed etiam in animam obtineat, Cap. LXIII.

Affiones supradictæ quandoque alterant corpus per modum imitationis, propter virtutem quam habet similitudo rei ad transmutandum, quam vehemens mouet imaginatio, sicut

Imitatio per similitudinē. in stupore & congelatione dentium ex visu vel auditu aliquo, vel quia videmus vel imaginamur alium comedere res acres: sicut videns alium oscitare etiam oscitat, & aliqui cum audiunt acida nominare, lingua acescit: molestia etiam retri alicuius spectaculi gustum inficit, & prouocat nauseam: quidam sanguinis humani aspectu syncopantur: nonnulli cum alicui amarum cibum afferri vident

Animi passionēs mortē non nunquam inferunt. Lætitia mortis causa.

Tristitia canes perierunt

Timoris effectus.

Cræsi filii effectus mirabilis.

Ignis ex humano corpore



sentiunt in ore saliuam amaram. Et narrat Guilielmus Parisiensis se  
 vidisse hominē, qui solo aspectu medicinæ mouebatur quoties opus  
 erat motu expurgationis, cum tamen nec substantia medicinæ nec  
 sapor nec odor ipsius ad ipsum peruenisset: sed sola similitudo ap-  
 prehensa. Hac rōne somniantes se ardere, vel esse in igne, quandoq;  
 cruciantur intollerabiliter, tanq̃ si vere ardeāt, cum tamen veritas  
 & substātia ignis apud eos non est, sed sola similitudo per imagina-  
 tionem apprehensa. Nonnunq̃ etiam ipsa humana corpora trans-  
 formantur, transfiguranturq;, & transportātur, sepe quidē somniis,  
 nōnunq̃ etiā in vigilia. Sic Cyppus qui postea electus est rex Italiae,  
 dum tauroꝝ pugnam victoriāq; vehementius admirans medita-  
 tur, in illa cura obdormiens noctem mane corniger repertus est, non  
 aliunde q̃ virtute vegetatiua vehementi imaginatiōe stimulata corni-  
 feros humores in caput eleuante, & cornua producente, vehemens  
 enim cogitatio, dum species vehementer mouet, in illis rei cogitatae  
 figuram depingit, quam illi in sanguine effingunt, ille nutritis à se  
 imprimit membris, cum propriis, tum aliquando etiā alienis: sicut  
 imaginatio pregnantis in foetum imprimit rei desideratae notam,  
 & imaginatio morfi à cane rabido, in vrinam imprimit imagines ca-  
 num. Sic multi subito canescunt: alius e puero, vnius noctis somnio,  
 in virum perfectum excreuit. Huc multi etiam Dagoberti regis cica-  
 trices, & Francisci stigmata referre volunt, dum ille correptionem  
 vehementer timet, alter C H R I S T I vulnera, vehementius con-  
 templatur. Sic multi etiam transportantur de loco ad locū transeun-  
 tes flumina, & ignes, & loca inaccessa: quando videlicet vehemen-  
 tis alicuius concupiscentiæ, aut timoris, vel audaciæ species spiriti-  
 bus impresse, vaporibus permixtæ mouent organum tactus in sua  
 origine, vnacum phantasia, quæ motus localis principium est. Vnde  
 concitantur membra & organa motus ad motum, mouenturq; sine  
 errore ad locum imaginatum, non, quidem ex visu, sed ex phantasia  
 interiore. Tanta est vis animæ in corpus, vt quorsum ipsa imagina-  
 tur & somniat, ipsum corpus simul attollat atq; traducat. Legimus  
 alia pleraq; exempla quibus vis animæ in corpus cum admiratione  
 explicatur, quale illud scribit Auicenna de quodam, qui cum vel-  
 let, corpus suum, passim oblædebat. Narratur de Gallo vibio, cui  
 hoc accidit vni, vt in insaniam non causa incideret, sed iudicio per-  
 ueniret: nam dum insanos imitatur, dum, ingenii lenocinium furo-  
 rem putat, quam ad simulabat insaniam, ad veram redegit. Et Augu-  
 stinus refert quosdam qui aures pro arbitrio mouerēt, & qui in moy-  
 capite verticē totā deponerent ad frontē reuocarentq; vellent: &  
 aliū quēdam solitū sudare vbi vellet. Notū quoq; est aliquos flere cū  
 volunt, & vbertim lachrymas pfundere: quosdam etiā repertos, qui

Medicinalis  
 similitudo  
 mira

Sōniorū mi-  
 rasimilitudo

Mira imagi-  
 tionis vis.

Cyppus Ita-  
 lie rex corniger

Imaginatio  
 pregnantis.

Francisci stig-  
 mata.

Insaniorū exē-  
 plum.

Fletus fū-  
 latus.



Vocū similitudo.

Mulieris in mare mutatio.

Imaginatio nis uis.

Amor Medæ p̄ somnū

eorū quę de glutissent, varia paulatim tanq̄ de sacculo, quod placuisset, p̄ferrent, Et hodie adhuc videmus plures, qui auium, pecorū, canum hoīumq; quorūq; voces sic cimitant̄ exprimūtq; ut discerni oīno nō possint, Iam vero & fœminas in mares mutatas fuisse, multis exēplis narrat Plinius: sīla & suo tpe accidisse testat̄ Pōtanus, de quadā muliercula Caietana, & altera quadā Aemilia, quæ cū vtraq; nupta, post plures annos in viros mutatae sunt. Quātum aut̄ ipsa imaginatio possit in aīam, nemo ignorat: est enim substātiæ aīę vicinior q̄ sensus, quare ē plus agit in aīam q̄ sensus: sic mulier p̄ introductas certis magicis artificiis fortes imaginatiōes somnia, suggestiones, sēpissime ligatur in amorem alicuius arētissimū. Sic phibent Medeam ex solo somnio exarsisse in amorem Iasoni, Sic aīa nōnunq̄ p̄ vehementem imaginationem vel speculationem a corpore oīno abstrahitur quēadmodum Celsus narrat de quodam presbytero qui quoties collibuisse auferebat se a sensibus, & iacebat fili mortuo, ut cum pungeret & vreret, nō sentiret vllum dolorē, iacebatq; immotus & sine hātelitu: hoīum tñ voce, si altius inclamassent, tanq̄ ex longinquo se audisse postea referebat, Verum de his abstractionibus latius in posterioribus differemus.

Quomodo passionēs animi etiam operantur extra se in corpus alienum

Cap. LXV.

Passionum animi effectus.

Mōstruose generationes.

Puella toto corpore hirsuta.

Iacobi patriarchae oues

Passiones aīæ quæ phantasiā sequunt̄, qñ vehementissimæ sunt, nō solum possunt imutare corpus ppriū, verū etiam possunt trāscendere ad operādum in corpus alienū, ita q̄ admirabiles quædā impressiones inde pducant̄ in elementis & rebus extrinsecis, atq; etiā morbos quosdam animi siue corporis, sic possent auferre vel inferre: Nam passionēs aīę sunt potissima cā temperamenti corporis pprii, Sic aīa fortiter eleuata & uehementi imaginatione accēsa, imittit sanitatem vel ægritudinem, non solū in corpore pprio, sed etiam in corporibus alienis, Sic putat Auicenna, q̄ ad imaginationem alicuius cadat camelus, Sic qui morsus a cane rabido in rabiē incidit, apparent in vrina eius figuræ canū, Sic pregnantis mulieris cupiditas in corpus alienū agit, qñ inficit foetū in aluo, rei desideratæ nota, Sic multæ mōstruosæ generationes pdeunt ex mōstruosis prægñatiū imaginationibus, ceu, qualem refert, M. Damascenus apud petram sanctā, oppidum in Pisanis cōfinibus situm Carolo Boemię regi & Impatori oblatam puellam, toto corpore feræ instar hirsutam & villosam, quā mater religioso quoddam horrore, in imaginem diui Ioānis Baptistæ, quæ ad lectulū erat, dum cōciperet affecta, talem postea pgenerauit, Atq; id nō solum in hōibus, sed etiam in brutis animantibus fieri spectamus, Sic legimus Iacobum patriarcham, virgis in aquam p̄iectis discolorasse cūes Laban



Sic pauonum aliarumq; volucrum cubatium imaginarię vires, pen- *Pauones al-*  
 nis colorem imprimunt: vnde albos producimus pauones, cuban- *bi quō pro-*  
 tium habitacula albis linteis circūpendentes. Iamq; his exemplis pa- *ducuntur.*  
 tet quō phātasīę affectus, vbi vehementius se intenderit, non modo  
 corpus proprium, sed & alienum afficiunt, Sic etiam maleficorū no-  
 cendi cupiditas, fixis obtutibus q̄ perniciosissime homines fascinat.  
 Assentiunt istis Auicenna, Aristoteles, Algazel & Galenus. Manife- *Pestis infectio*  
 stum enim est, corpus a vapore alterius corporis morbidī facillime  
 infici, quod in peste & lepra palam videmus. Rursus in vaporibus  
 oculorū tāta vis est, quod possunt proximum fascinare atq; inficere, *Oculorū po-*  
 sicut regulus & catablepa aspectu suo homines interimunt: & fœmi- *testas.*  
 nę quædam in Scythia, apud Illyricos & Triballos, quem iratę aspe-  
 xerant, interimebant. Nemo ergo miretur, corpus atq; animā vnus,  
 ab animo alterius posse similiter affici, cum sit animus longe poten-  
 tior fortior, feruentior, motusq; valentior, quā vapores ex corpori-  
 bus exhalantes, nec etiam defunt media, per quæ operet, neq; præ-  
 terea minus subiicitur corpus alieno animo, q̄ alieno corpori. Hoc  
 modo ferunt hominē, solo affectu atq; habitu agere in alterū: Ideoq;  
 præcipiunt philosophi, consortium malorū atq; infeliciū hominū *Malorū cō-*  
 procul fugiendum, horum siquidem anima noxiōrū plena radiorū, *sortium fu-*  
 calamitosa contagione propinquos inficit, contra, bonorum ac feli- *giendum.*  
 cium consortia, præcipiunt appetenda, quoniam sua propinquitā-  
 te multum nobis profunt. Sicut enim odor ex assa fœtida, vel musco, *Odor malus*  
 sic ex malo mali, & ex bono boni, aliquid profilit in proximum, ac *fugiendus.*  
 diu quandoq; perseuerat infusum. Nunc vero si passionēs supradi-  
 ctę tantam vim habent in phantasia, certe maiorē habent in ratio- *Ratio excel-*  
 ne, quatenus iam ratio ipsa, phantasia est excellentior. Multo deni- *lentior phan-*  
 que maiorem in mente, hæc enim quādo ad beneficium aliquod, to *tassa:*  
 ra animi intentione erga superos defigitur, sæpe corpus tam pro-  
 prium q̄ alienū, circa quod est affecta, diuino aliquo munere afficit.  
 Hoc modo legimus ab Apollonio, Pythagora, Empedocle, Philolao  
 multisq; pphetis, & etiā nostrę religionis sanctis, miracula facta fuis-  
 se. De his latius patebit inferius, vbi de religione differemus.

¶ Quod passionēs animi plurimum iuuātur ab oppor-  
 tunitatem coelesti, & quā necessaria sit in omni ope-  
 re, ipsa anima constātia. Cap. LXXI.

Assiones animi a cœlo plurimum adiuuātur & adiuuāt, po-  
 tentissimæq; euadunt, quatenus cum cœlo consentiunt vel  
 naturali quodā pacto vel voluntaria electione seu libero ar-  
 bitrio. Nam, vt inquit Ptolomeus, qui elegit id quod melius est, ni-  
 hil differe videtur ab eo, qui habet hoc ex natura. Conducit ergo  
 maximè in quouis opere ad beneficia cœli suscipienda, si cogitatio



*Fidei effe-  
ctus.*

*Credulitas  
erga medi-  
cum.*

nibus, affectibus, imaginationibus, electionibus, deliberationibus, cō-  
templationibus, & similibus, nos quoq; cōlo cōsonos pręstiterimus.  
Passiones enim eiusmodi spiritū nostrū ad similitudinē suā vehemē-  
ter agitant, ac subito nos nostraq; superis exponūt eiusmodi passio-  
nes significātibus, tum etiam ob dignitatē & propinquitatē suā cum  
superioribus multo magis atq; amplius cōlestia capiunt, quam res  
quæuis materiales. Potest enim animus noster per imaginationē vel  
rōnem quadam imitatione, ita alicui stellę cōformari, vt subito eius-  
dem stellę muneribus impleat, tanq̃ sui influxus pprium receptacu-  
lum. Mens vero cōtemplatrix quatenus se ab omni sensu, imagina-  
tione, natura, deliberatione se vocat, & ad separata se reuocat, nisi  
quatenus Saturno se exponit, p̃sentis indagationis nō existit. Multa  
enim mens nostra per fidem operat, quæ est firma adhesio, fixa intē-  
tio, & vehemēs applicatio operantis aut suscipiētis, in quacūq; re ad  
ipsum cooperantē & dantem vim ad opus, quod facere intēdimus,  
adeo, vt fit quodāmodo in nobis idolum virtutis suscipiendę, & rei in  
nobis vel a nobis faciendę. Debemus igitur in quouis opere & res-  
rum applicatione vehementer affectare, imaginari, sperare firmissi-  
męq; credere, id enim plurimū erit adiuuētō. Et verificatū est apud  
medicos, firmā credulitatē, spem indubiā, & amorē erga medicū, &  
medicinā, ad sanitatē plurimū conferre, etiam aliquando vel plus q̃  
medicinā. Nam cum hoc quod operatur medicinę virtus & efficax  
vis, operatur etiam medici fortis animus, potens immutare qualita-  
tes in corpore ægroti, maxime quādo ille medico adhibens fidem eo  
ipso sese disponit ad medētis & medicinę virtutē suscipiendā. Ideoq;  
oportet in magia operātem esse constanti credulitate, confidentē, &  
de consecutione effectus nullatenus dubitare, nec animo hęsitare.  
Nam sicut firma & pertinax credulitas mirabilia operat, etiam non  
nunq̃ in operibus falsis, sic diffidentia atq; hęsitatio virtutem animi  
operātis, quę inter vtrūq; extremū medium est, dissipat atq; frangit,  
vnde contingit optatū a superioribus influxū frustrari atq; deperdi,  
qui sine animi nostri stabili ac solida virtute rebus & operibus no-  
stris coniungi atq; vniri minime potest.

¶ Quomodo animus humanus potest coniungi cū cōlestiū animis  
& intelligentiis, atq; simul cum illis mirabiles quasdā virtutes res-  
bus inferioribus imprimere. Cap. LXVII.

¶ Icunt Philosophi, maxime Arabes, animū, humanū quādo  
d per suas passiones & effectus aliquod attentissimus fuerit,  
coniungi ipsum cum stellarum animis, etiam cum intelligē-  
tiis, & ita quoq; coniunctum causam esse, vt mirabilis, quædam vir-  
tus operibus ac rebus nostris infundatur: cum quia est in eo rerum  
omnium apprehensio & potestas, tum quia omnes res habent na-



turalem obedientiam ad ipsum, & de necessitate efficaciam, & mouent ad id quod desiderat nimis forti desiderio: Et secundum hoc verificatur artificium characterum, imaginum, incantationū & sermonum quorūdam & plurimorum aliorum experimentorum mirabilium ad omnem rem quam animus affectat. Hoc modo quicquid dicitur animus vehementer amantis, efficaciam habet ad amorem, & quicquid dicitur animus fortissime odientis, habet efficaciam nocendi & destruendi. Similiter & in cæteris quæ affectat animus forti desiderio. Omnia enim quæ tunc agit & dicitur ex characteribus, figuris, verbis, sermonibus, gestibus & eiusmodi, omnia sunt adiuuantiæ appetitum animæ & acquirunt mirabiles quasdam virtutes, tum ab anima operantis in illa hora quando ipsam appetitus eiusmodi maxime inuadit, tum ab opportunitate & influxu cœlesti animum tunc taliter mouente. Animus enim noster quando fertur in aliquem magnum excessum alicuius passionis vel virtutis, arripit sæpissime ex seipso horam vel opportunitatem fortiolem, meliorem & magis cōuenientem. Quod etiam Thomas Aquinas tertio libro contra Gentiles fatetur. Sic mirandæ multæ virtutes admirabiles quasdam operationes causantur, & sequuntur, per grandes affectiones in rebus illis quas dicitur tunc anima in illa hora ad illas. Sed scias eiusmodi res nihil, vel saltem parum nisi auctori earum conferre, atque illi qui iam inclinatur ad illas, ac si iam esset auctor illarum, & hic est modus per quem inuenitur efficacia ipsarum. Et est generalis regula in istis, quod omnis animus qui est magis excellens in suo desiderio & affectu, ipse efficit sibi res huiusmodi magis aptas, efficaces, ad id quod appetit. Oportet igitur quæcumque volentem operari in magia, scire & cognoscere suæ ipsius animæ proprietatem, virtutem, mensuram, ordinem & gradum in potentia ipsius vniuersi.

*Res omnis naturalē habet ad aīum humanū obedientiam.*

*Mirandæ uirtutes ex affectione.*

*Regula generalis.*

¶ Quomodo animus noster potest permutare & ligare res inferiores, ad id quod desiderat.

Cap. LXVIII.

Nest etiam hominum animis virtus quædam immutandi, attrahendi, impediendi & ligandi res & homines ad id quod desiderat, & omnes res obediunt illi, quando fertur in magnum excessum alicuius passionis vel virtutis in tantum, ut superes eos quos ligat. Superius enim ligat quod inferius est, & ad se conuertit, & inferius eadem ratione ad superius conuertitur, vel aliter afficitur aut agitur. Hac ratione res quæ superiorē alicuius stellæ obtinent gradum, ligant, vel attrahunt, vel impediunt res, quæ tenent inferiorē, prout inter se conueniunt vel discōueniunt. Hinc timetur gallus a leone, quoniam præsentia solaris virtutis conuenit gallo magis quā leoni: sic magnes trahit ferrum: quia in ordine cœlestis vtrique superiorē obtinet gradū, sic adamas impedit magnetem,

*Gallus cur a leone timetur  
Magnes lapis cur ferrum trahit.*



quia in ordine Martio sibi est superior. Simili modo homo aliquis cum per sui animi affectiones, tum etiam per rerum naturalium ritas adhibitiones coelestibus dotibus opportune expositus, si in virtute solari fortior euaserit, ligat & trahit inferiorem in admirationem & obedientiam: in ordine lunari ad seruitutem vel infirmitatem: in Saturnali ad quietem vel tristitiam, in Iouio ad venerationem exhibendam: in Martio ad timorem vel discordiam: in Venereo ad amorem vel letitiam: in Mercuriali ad persuasionem & obsequium, & similia. Radix vero eiusmodi ligationis ipsa est affectio animae vehemens & exterminata, cum concursu ordinis coelestis. Dissolutiones autem vel impeditiones huiusmodi ligationis fiunt per contrarium affectum, & illum excellentiorē: & fortiolem, nam sicut maior animi excessus ligat, ita etiā soluit & impedit. Denique ubi times Venerē, oppone Saturnum, ubi Saturnum times aut Martem, Venerem oppone vel Iouem, hos enim inimicos & maxime contrarios inuicem ferunt esse astrologi. Hoc intellige, affectus diuersos & contrarios in istis inferioribus causantes: nam in coelo quidem ubi nihil deficit, ubi amore cum cetera reguntur, odium seu inimicitia esse minime potest.

¶ De sermone, atque virtutibus verborum. Cap. LXIX.

Stenfo itaque nunc in animi affectibus magnam residere virtutem, sciendum insuper est, non minorem inesse verbis rerumque nominibus, maximam praeterea in sermonibus & orationibus complexis.

Homo quare rationis.

Quibus potissimum a brutis differimus & rationales dicti sumus, non a ratione quae secundum animam accipitur, quam capacem affectuum appellant, quam Galenus dicit etiam bruta animalia nobiscum habere communem, licet alia magis, alia minus, sed rationales dicimur a ratione quae iuxta vocem in verbis & sermone intelligitur, quae vocatur ratio enuntiatiua qua parte ceteris animalibus maxime antecellimus: nam λόγος Graecis & rationem & sermonem & verbum sonat. Est autem verbum duplex, interdum videlicet & prolatum: internum verbum est conceptus mentis, & motus animae, qui in cogitativa potentia sine voce fit: quemadmodum dum in somniis nobis loqui & disputare videmur, & in vigilia etiam silentes sepe totam aliquam percurrimus orationem. Verbum autem prolatum quendam in voce & locutionis proprietate actum habet: & cum anhelitu hominis, oris apertione & sermone linguae perfertur: in quo parens natura corpoream vocem & sermonem, menti & intellectui copulauit, enunciativam & conceptuum intellectus nostri interpretem illam faciens ad audientes, de quo nobis hic dicendum est. Sunt itaque verba aptissimum medium inter loquentem & audientem deferentia secum non tantum conceptum, sed & virtutem loquentis energia quadam transfundentes in audientes & suscipientes, tanta sepe potentia, ut non immutent

Medium inter loquentem et audientem.



immutent solūmodo audientes, sed etiam alia quædam corpora & res inanimatas. Illa aut verba præ cæteris maioris efficacis sunt, quæ res maiores, puta intellectuales, cœlestes, & transnaturales, cum expressius, tum mysteriosius representant: quæq; a digniore lingua, & saniori dignitate instituta sunt, hæc enim veluti signa quædā & representationes, seu sacramenta rerū cœlestium & supernaturaliū vim obtinent, cum ex virtute rerū explicatarū quæq; vehicula sunt, tum ex vi insita illis a virtute instituentis & proferentis.

*Quæ verba maioris sint efficacis.*

**¶** De virtute propriorum nominum.

Cap. LXX:

**P**ropriæ rerum nomina magicis operationibus plurimū necessaria testantur ferme oēs: Nam quum vis rerum naturalis præcedit primo ab obiectis ad sensus, deinde ab his ad imaginationem, ab hac deniq; ad mentem, in qua concipitur quidem primo, deinde per voces & verba exprimitur. Dicunt igitur Platonici in hac ipsa voce, siue verbo, siue nomine iam suis articulis formato ipsam vim rei sub significationis forma quasi vitam aliquam latere: primo ab ipsa mente quasi per semina rerum conceptam, porro per voces siue verba quasi partum æditam, postremo etiam scriptis seruata. Hinc dicunt Magi propriæ rerum nomina esse quosdam rerum radios ubiq; semper præsentēs, rerumq; vim seruantes, quatenus essentia rei signatæ in ipsis dominat & discernit, atq; res per illa tanq; per proprias & viuas imagines agnoscunt. Sicut enim ex cœlorū influxibus & elemētis cum virtutibus planetarū summus opifex producit diuersas species & res particulares: sic fm earundem influxuū & influentium proprietates propriæ rebus nomina resultant & imposita sunt ab eo, qui numerat multitudinem stellarum omnibus eis nomina vocans, de quibus nominibus alibi dicit **C H R I S T V S**: nomina vestra scripta sunt in cœlis. Hoc itaq; cœlestium influxus rerūq; singularum proprietates cognoscens protoplastes, nomina rebus fm earū quidditates imposuit sicut scriptum est in Genesi: quia adduxit Deus cuncta quæ creauerat coram Adam vt nominaret illa: & sicut ipse vocauit rem, hoc est, nomen illius, quæ quidem nomina profecto admirandas in se rerum significatarū cōtinent vires. Omnis itaq; vox significatiua primo significat per influxum harmoniæ cœlestis, secundario per impositionē hominis, licet frequentius aliter & aliter per hanc atq; per illam: quando autem in aliqua voce siue nomine concurrunt utræq; significatiōes, quæ ab harmonia, & quæ ab hominibus impositæ sunt, tunc geminata virtute, naturali videlicet & voluntaria, nomen illud ad agendum redditur efficacissimum quoties debitis locis & temporibus & solennitate cum intentione exacta in materiam dispositam, & a natura sua ab illo patibilem fuerit prolatum. Sic legimus apud Philostratū, quod Romæ puella quædā nū-

*Propria nomina rerū radii quidam sunt.*

*Nomina rerū.*

*Puella à morte renocata.*



ptiarum die mortua Apollonio oblata esset, cōtacta virgine nomen eius accurate inquisiuit, quo cognito aliquod occultū pronuntiasse, quo puella reuixerit. Erat etiam Romanis in sacrorum ritu obseruatio, vt cum urbem aliquam obsiderent, eius proprium nomen, nomenq; illius numinis in cuius tutela esset vrbs illa, diligenter exquiserent: quibus cognitis carmine quodam tunc eius vrbs tutelares deos euocarent, urbemq; ipsam habitantes deuouerent, atq; sit tandem absentibus diuis deuincerent, sicut canit Vergilius:

Excessere omnes, adytis artib; relictis,

Dii quibus imperium hoc steterat.

Carmen vero quo euocabantur numina hostesq; deuuebantur cum oppugnatione ciuitas cingeretur, qui nosse velit apud Liuium & Macrobiū requirat, sed & plura illorum narrat Serenus Samonicus in libris reconditorum.

¶ De sermonibus complexis, & carminibus, incantamentorumq; virtutibus & astrictionibus. Cap. LXXI.

Utra verborū atq; nominū virtutes alia quoq; maior virtus  
 v reperit in orationibus cōplexis a veritate in eis cōtēta, quæ maximā vim imprimēdi, immutādi, ligādi & stabiliendi habet, adeo vt exagitata magis splendeat, impugnata magis firmet & cōsolidetur: quæ veritatis virtus non est in verbis simplicibus, sed in enunciationibus, qbus aliquid affirmat aut negat, cuiusmodi sunt carmina, incantamēta, imprecationes, deprecationes, orationes inuocationes, obtestationes, adiurationes, exorcismata & huiusmodi. In cōponendis itaq; carminibus & orationibus pro attrahēda stellæ aut numinis alicuius virtute, oportet diligēter cōsiderare quas in se quælibet stella cōtinet virtutes, effectus & opationes, atq; hęc carminibus inferre laudando, extollendo, ampliando, exornando, quæ solet stella huiusmodi afferre & influere, deprimēdo & improbando quæ solet destruere & impedire, supplicādo & obtestando pro eo quod cupimus adipisci, accusando ac detestando id quod volumus destrui & impediri, atq; ea rōne orationē carminis cōponere ornatā, elegantem, ac per articulos certis cōpetentibusq; numeris & pportionibus debite distinctā. Iubent præterea magi inuocādum & precādum per nomina eiusdem stellæ siue nominis, qbus tale carmē attinet, & p sua mirabilia siue miracula, per cursus suos & vias suas in sphaera sua, per lumen suū, per nobilitatē regni sui, per gratiam & claritatē quæ in eo est, per fortes & mirabiles virtutes suas, & per horū similia. Quēadmodum apud Apuleium Psyche precat Cererē: Rogo te, inquit, per frugiferā tuā dexteram, cōstanter deprecor per lætiferas messium ceremonias, per tacita secreta cistarū, per famulorū tuorū draconum pinnata curricula, & glebæ Siculæ sulcamina, & currum rapacem, &

Magiē nomina.



terram tenacem, & illuminatæ Proserpinæ nuptiæ demeacula, & luminosæ filię inuētici nū remeacula, & cætera quæ silētio tegit Eleusis, Atticę sacrariū. Præterea cū multiugis stellarum nōibz, iubent nos etiā inuocare per nōia intelligētiaz ipsīs stellis præsidentiū, de quibus suo loco dicemus latius. Qui aut ampliora horz exēpla cupit, hymnos Orphei scrutetur, qbus nihil in magia naturali est efficacius, si illius debita harmonia cū omni attētionē cæteræq; circūstantiæ, quas norunt sapiētes, adhibitæ fuerint. Sed ad ppositū nestrū reuertamur. Eiusmodi itaq; carmina apte atq; rite ad stellarum normā cōposita intellectu sensuq; plenissima, vehemēti affectu opportune p̄nuntiata, tū s̄m eorū articulorū numerū & proportionem, atq; s̄m formā ex articulis resultantē vna, atq; per imaginationis impetum vim maximā conspirant in incātante, atq; subinde traiciunt in rem incantatā ad illam ligandam aut dirigēdam, quorsum affectus sermonesq; incantātis intendunt. Instrumentū vero ipsum incantantium est spūs qdam purissimus harmonicus, calens spirans, viuens, motum, affectū, significatū secum ferens, suis articulis compositus, præditus sensu, ratione deniq; conceptus: per huius itaq; spūs qualitatem, per cœlestem eius similitudinem, præter ea quæ dicta sunt, etiam ex opportunitate tēporis excellentissimas cœlitus concipiunt carmina virtutes, multo qdem sublimiores & efficaciores q̄ spiritus & vapores ex vita vegetabili, ex herbis, radicibus, gummis, aromatis, suffutibus, & his similibus exhalantes. Atq; ideo solent magi incantantes res simul afflare, & verba carminis inhalare, ceu virtutem ipso spiritu inspirare, vt sic tota animæ virtus dirigatur in rem incantatam ad suscipiendam dictam virtutē dispositā. Atq; hic est notandum: q̄ omnis oratio, & scriptura, & verba sicut per consuetos suos numeros & proportionem, atq; formam consuetos inducūt motus, ita etiam præter solitum ordinem & retrograde prolata aut scripta ad insolitos mouent effectus.

¶ De incantamentorum mirabili potentia.

Cap. LXXII.

Incantationum itaq; siue carminum tantam ferunt esse potentiam, vt pene omnem naturam posse subuertere credantur, quemadmodum inquit Apuleius: Magico susurramine amnes agiles reuerti, mare pigrum colligari, ventos vnanimis expirari, solem inhiberi, lunam despumari, stellas euelli, diem tolli, noctem teneri. Et de eisdem canit Lucanus:

Cessauere vices rerum, dilataq; longa

Hæsit nocte dies, legi non paruit æther.

Torpuir, & præceptis audito carmine mundus. Et paulo ante:

Carmen Thessalidum dura in præcordia fluxit,

Non satis adductus amor,

Et alibi:



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA

Mens hausti nulla sanie polluta veneni

Excantata perit,

Item Vergilius in Damones

Carmina vel coelo possunt deducere lunam,

Carminibus Circe socios mutauit Vlyssis.

Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis,

Atq; fatas alio uidi traducere menses,

Et Ouidius in, Sine titulo, inquit:

Carmine læsa Ceres sterilem vanescit in herbam,

Deficiunt læsi carmine fontis aquæ.

Illicibus glandes cantataq; vitibus vua

Decidit, & nullo poma mouente fluunt.

Quæ si vera non essent, non tam arcte statuta poena legibus sancitum esset contra eos, qui fruges excantassent. Et Tibullus de quadam incantatrice ait:

Hanc ego de coelo ducentem sydera vidi,

Fluminis hæc rapidi, carmine vertit iter.

Hæc cantu finditq; solum, manesq; sepulchris

Elicit, & tepido deuocat ossa rogo.

Cum libet hæc tristi depellit nubila coelo,

Cum libet æstiuo conuocat orbe niues,

De quibus omnibus venefica illa se multum iactare videtur apud Ouidium cum ait:

Cum volui ripis ipsis mirantibus amnes

In fontes redire suos, concussaq; sisto,

Stantia concutio cantu freta, nubila pello,

Nubilaq; induco, ventos abigoq; vocoq;

Vipereas rumpo verbis & carmine fauces,

Viuaq; saxa sua conuulsaq; robora terra,

Et syluas moueo, iubeoq; tremiscere montes,

Et mugire solum, manesq; exire sepulchris,

Te quoq; luna traho.

Omnes præterea poëtæ canunt, & philosophi nō negant posse carminibus mirāda multa effici: vt pelli segetes, cogi fulmina vel impetrari, curari morbos & eiusmodi. Nam & Cato in re rustica cōtra bestiarum morbos quibusdā vtebat cantationibus, quæ adhuc in scriptis eius extant. Solomonē quoq; eiusmodi incantationes calluisse, Iosephus testatur. Narrat quoq; Celsus Africanus iuxta Aegyptiorū doctrinam, humanū corpus iuxta signorū zodiaci facierū, numerum, per totidem scilicet triginta sex dæmones curari, quorū singuli propriam partem suscipiunt atq; tuentur, quorum nomina patria voce appellant, quibus inuocatis incantamentis suis vitiatas corporis partes sanitati restituunt.

Carminū vis.

Solomonis incantationes.

Corporū egrotudines p dæmones curatæ.



**C**De virtute scripturæ, & de imprecationibus & inscriptionibus faciendis.

Cap. LXXIII.

Efficiū verborum atq; sermonis est interiora mentis enuntiare, ac de penetralibus cogitationum secreta depromere, voluntatemq; pandere loquentis. Scriptura autem ipsa *Scripturarū potestas.* vltima mentis expressio est, sermonis vocisq; numerus, collectio, statutus finis continentia & iteratio faciens habitum, qui vnius vocis actu non perficitur. Et quicquid in mente, in voce, in verbo, in oratione; in sermone est, totum hoc, & omne etiam in scriptura est. Et sicut nihil quod mente concipitur, voce non exprimitur: sic nihil quod exprimitur non etiam scribitur. Atq; ideo iubent magi in quouis opere faciendas imprecationes & inscriptiones, quibus operans suum exprimat affectum, vt sibi herbam colligat, vel lapillum, proferat ad quem vsum id faciat: si fabricet imaginem, dicat & inscribat ad quē effectum ea fiat, quas qdem imprecationes & inscriptiones etiā Albertus in speculo suo non improbat, sine quibus opera nostra nō deducerent in effectū, siqdem dispositio non causat effectum, sed actus dispositionis. Inuenimus quoq; idem præceptorū genus antiquis in vfu fuisse, quod vel ipse testat Vergilius vbi canit:

Terna tibi hæc primum triplici diuersa colore.

Licia circundo, terq; hæc altaria circum.

Effigiem duco.

Et paulo post:

Necte tribus nodis ternos Amarylli colores,

Necte Amarylli modo, & Veneris, dic, vinculanecto. Et ibidē,

Limus vt hic durefcet, & hæc vt cæra liquefcit

Vno eodemq; igni, sic nostro Daphnis amore.

**C**De proportionē, correspondentia, reductionē literarum ad signa cœlestia & planetas secundum varias linguas cum tabella hoc indicante.

Cap. LXXIIII.

Edict deus homini mentem atq; sermonem, quæ (vt ait Mercurius Trismegistus) eiusdem virtutis, potentiæ, atq; immortalitatis præmiū censentur. Sermone vero hominum ipse omnipotens deus sua prouidentia in diuersas linguas diuisit, quæ quidem linguæ iuxta suam diuersitatem etiam diuersos ac proprios receperunt scripturæ characteres, suo quodam certo ordine, numero & figura constantes, non fortuito, nec casu, nec fragili hominum arbitrio, sed diuinitus sic dispositos atq; formatos, quo cum cœlestibus atq; ipsis diuinis corporibus virtutibusq; consentiant. Præ omnibus vero linguarum notis Hebræorum scriptura omnium sacratissima est in figuris characterum, punctis vocalium & apicibus ac centuum, veluti in materia, forma & spiritu consistens. In sede dei, quod cœlum est, siderum positione primum exarata, ad quorum

Donñ dei.

Sermonis diuisio.

Scripturarū uarietates.

Hebræorū scriptura sanctissima.



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

*Literarū he-  
braorū diui-  
sio triplex.  
Hebraorū li-  
teræ quibus  
assimiliātur.*

*Literarū he-  
braorū nu-  
merus.*

figuram, vt testantur Hebræorum magistri, sunt formatæ ipsæ literæ  
mysteriorū celestium plenissimæ cum per eorū figuram, & formā &  
significata, tum per numeros in illis significatos, tum per earundem  
variā colligantiæ harmoniam. Vnde secretiores Hebræorum Me-  
cubales ex literarum illarum figura & characterum formis earun-  
demq; signatura, simplicitate, compositione, separatione, tortuosi-  
tate directione, defectu, abundantia, maioritate, minoritate, corona-  
tione, apertura, clausura, ordine, transmutatione, colligantia, reuo-  
lutione literarum & punctorum & apicum, ac supputatione nume-  
rorum per literas significatorum omnia explicare promittunt, quō-  
a prima causa profecta sunt, & rursus in eandem reducibilia. Trifa-  
riam præterea partiuntur Hebræi alphabeti sui literas, videlicet in  
duodecim simplices, septem duplices, & tres matres: quas tanquam  
characteres rerum significare dicunt duodecim signa, septem pla-  
netas & tria elementa: videlicet ignem, aquam terram: nam aerem  
non elementum, sed velut elementorum glutinum & spiritum ha-  
bent. His etiam puncta & apices coordinant. Sicut itaq; ex planeta-  
rum & signorum aspectibus simul cum elementis opifice spiritu &  
veritate omnia producta sunt & producantur, ita ex his literarum  
characteribus & punctis illa producta significantibus constituuntur  
rerum omnium nomina, veluti sacramenta quædam & vehicula re-  
rum explicatarum, illarum, essentiam & vires ubiq; secum ferentes.  
Horum profunda sensa & sacramenta in characteribus illis illorūq;  
figuris, numeris, situ, ordine & reuolutione inhærent, vt Origenes ic-  
circo existimet ea nomina in aliud idioma traducta propriā vim mi-  
nime retinere: quia non retineant suam naturalem significationem:  
sola enim nomina primaria quæ sunt recte imposita, quia significāt  
naturaliter, actiuitatem habent naturalem: non sic est de his quæ si-  
gnificant ad placitum, quæ actiuitatem non habent vt significatiua,  
sed vt in se res quædam naturales. Si qua autem est lingua prima &  
causalis, cuius uerba habent naturalem significationē, hanc constat  
esse Hebraicam, cuius ordinem qui profunde & radicaliter tenuerit,  
atq; illius literas proportionabiliter reuoluere nouerit, cuiuscunq;  
idiomatis perfecte inueniendi normā & regulam habebit. Sunt itaq;  
uigintidue literæ fundamentum mundi & omnium creaturarū quæ  
sunt & nominantur in eo, & omne dictum, & omne creatum, ex illis  
sunt, & ex earum reuolutionibus nomen, & esse, & uirtutē sortiuntur.  
Oportet autem illarum inuestigatorem per singulas literarum com-  
binationes tam diu discurrere, quousq; pateat vox dei, & apertus sese  
offerat sacratissimarū literarum textus, hinc enim voces & verba in  
magicis operibus efficaciam habent, quia illud in quo primum ma-  
gicam exercet natura, vox est dei. Sed hæc altioris speculationis exi-



sunt q̄ vt in hoc libro tractanda veniant, Sed ad literarum partitionē redeamus. Harum apud Hebręos tres matres sunt videlicet, י ו נ Septem duplices, videlicet ה ו פ כ ג ד ב, Reliquię duosdecim videlicet, ש ק צ ע ס נ ל ט ח ז ך simplices sunt. Par ratio apud Chaldaeos est. Ad harum imitationem etiam ceterarū linguarum literę signis & planetis suo quo dam ordine distribuuntur: Nam ex Gręcis Α Ε Η Ι Ο Υ Ω septem planetis respōdent, Β Γ Δ Ζ Κ Α Μ Ν Ρ Ϙ Σ Τ duodecim signis zodiaci attribuuntur. Ceterę quinque Θ Ξ Ι Φ Χ Ψ quatuor elemēta & mundi spiritum repræsentant. Apud Latinos vero hæc eadem, sed alio ordine significantur. Nam vocales quinque, Α Ε Ι Ο Υ, atq; Ι & Υ consonantes septem planetis adscribantur: Consonantes vero Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ρ Σ Τ præsentant duodecim signis: Ceteri, scilicet Κ Q X Z quatuor faciunt elementa. Η aspiratio mundi spiritum repræsentat, Υ quia Gręcis & non Latinus character est, & Gręcis verbis solum inserviens, sui idioma-  
tis sequitur naturam. Verum illud non est ignorandum, Hebręas literas compertas a sapientibus omnium esse efficacissimas, q̄a habent, similitudinem maximā cum cœlestibus & mundo. Ceterarum vero linguarum literas tantam efficaciam non habere, quia ab illis remotius distant, Harum vero dispositiones sequens tabella explicabit. Habent etiam literę quęq; sui ordinis numeros duplices, extensos videlicet qui quotas literarum secundum suum ordinem simpliciter exprimunt: atq; collectos, qui præcedentium omnium literarum numeros secum recolligunt, deinde etiam numeros integrales, qui ex literarum nominibus iuxta varios numerandi modos resultant. Quorum numerorum vires qui cognouerit poterit

*Græcorū literæ.*

*Latinorū literæ.*

in vnaquaq; lingua per suas literas admiranda elicere mysteria, pariterq; & præteritorum & futurorum temporum colligere vaticinia. Sunt insuper & alia literarum cum numeris mysteriosa coniugia. sed de his omnibus in sequētib; libris abunde differentes, huic priori libro hic finem imponemus.



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

Literarum  
nomina &  
forma.

Ⲁ	ⲁ	Ⲃ	B	B
Ⲅ	ⲅ	Ⲇ	Γ	C
Ⲉ	ⲉ	Ⲋ	Δ	D
Ⲍ	ⲍ	Ⲏ	Z	F
Ⲑ	ⲑ	Ⲓ	K	G
Ⲕ	ⲕ	Ⲍ	Λ	L
Ⲗ	ⲏ	Ⲑ	M	M
Ⲙ	ⲑ	Ⲓ	N	N
Ⲕ→	ⲓ	Ⲕ	Π	P
Ⲗ	ⲕ	Ⲍ	P	R
Ⲙ	ⲑ	Ⲓ	Σ	S
Ⲙ	ⲑ	Ⲓ	T	T
Ⲙ	ⲑ	Ⲓ	A	A
Ⲙ	ⲑ	Ⲓ	E	E
♂	ⲓ	Ⲕ	H	I <small>vocalis</small>
⊙	ⲕ	Ⲍ	I	O
♀	ⲑ	Ⲓ	O	V <small>vocalis</small>
♀	ⲓ	Ⲕ	Y	CONSONANS
Ⲙ	ⲑ	Ⲓ	Ω	VCONSONANS
TERRA	ⲓ	Ⲕ	Θ	K
AQVA	ⲕ	Ⲍ	Ξ	Q
AER			Φ	X
IGNIS	ⲓ	Ⲕ	X	Z
SPIRITVS			Ψ	H



LIII

# HENRICI CORNELII AGRIPPÆ DE OCCULTI

tiore Philosophia, siue de Magia, Liber secundus.

De necessitate Mathematicarum disciplinarum, atque  
de mirandis multis operibus, quæ solis Mathematicis  
artibus perpetrantur. Caput I.



**M**ATHEMATICÆ DISCIPLINÆ AD Magiam tam sunt necessariae atque cognate, ut qui hanc absque illis profiteatur, is tota aberet via, frustraque laboret, minimeque desideratum adsequatur effectum: quaecumque enim sunt & fiunt in istis inferioribus naturalibus virtutibus, omnia hæc numero, pondere, mensura, harmonia, motu, & lumine fiunt atque reguntur, & omnes res quas videmus in istis inferioribus, habent radicem & fundamentum in illis, nihilominus tamen etiam absque naturalibus virtutibus ex solis mathematicis disciplinis, opera naturalibus similia produci possunt, ut inquit Plato, res non quidem veritatis & diuinitatis participes, sed simulachra, quædam sibiipsis cognata, ut corpora euntia vel loquentia, quæ tamen carent virtute animali, quales fuerunt, quæ apud antiquos Dædali simulachra & αὐτόματα appellata sunt, & quorum Aristoteles meminit, Vulcani & Dædali tripodes seipsos mouentes, quos sponte sua in certamen prodiisse narrat Homerus, & quos legimus in Hiarbæ Gymnosophistæ conuiuio seipsos metasile, aureasque statuas pincernarum & structorum operam conuiuii præstasse. Leguntur etiam statuæ Mercurii quæ loquebantur, & columba Architæ, quæ lignea volabat, & quæ narrat Casiodorus Boethii miracula, Diomedem in ære buccinantem, æneum anguem insibilantem, simulatas aues cantilenæ dulcedinem emittentes. Huiusmodi generis sunt quæcumque ex Geometria & Optica prodeunt simulachrorum miracula, de quibus in prioribus, ubi de elemento aeris locuti fuimus, fecimus mentionem. Sic fiunt specula, alia concava, alia columnaria, facientia rerum simulachra in aere, remotis extra se spatiis velut umbras videri, cuiusmodi Apollonius & Vitellius in suis libris de Perspectiua & speculis docuere. Et legimus Magnū Pompeium speculum quoddam inter spolia ex oriente Romam attulisse, in quo armatorum conspiciebantur exercitus. Et fiunt specula quædam translucida, quæ certis quibusdam herbarum succis infecta, artificialique lumine irradiata, totum circumuicinum aerem mirabilibus implent

Mathematicarum disciplinarum cum magia necessitas.

Simulachrorum miracula

Columba lignea architæ.

Speculorum mira artificia.



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

*Philosophi  
magni do-  
ctrina.*

*Mechanica  
artes.*

*Caspia por-  
ta.*

*Artificum  
mira.*

*Fabulamēta  
vulgi circa  
dæmones.*

*Mercurij id-  
dolum ī aere.*

*Virtutes na-  
turales.*

*Virtutes  
coelestes.*

phātasmatibus. Et noui ego fabricare duo specula reciproca, in quibus lucente sole omnia quaecumque illius radiis illustrant, per remota plurium miliarium spatia euidentissime cernuntur. Hinc magus expertus philosophiæ naturalis & matheseos, cognitisque mediis sciētiis ex his vtrisque existentibus, Arithmetica, Musica, Geometria, Optica, Astronomia, & quæ ponderibus, mensuris, proportionibus, articulis & iuncturis scientiæ sunt, cognitisque etiam mechanicis artibus ex illis resultantibus, quid mirum si supra cæteros homines arte & ingenio præcellens, mirabilia multo operetur, quæ etiam prudentissimi quique & scientissimi valde admirentur. Nōne in hunc diem vestigia extant antiquorum operum, puta Herculis & Alendri columnæ, portæ Caspiæ ex ære conflatæ, & ferreis trabibus obseratæ, ut nullo ingenio nec arte elidi possint: & Iulii Cæsaris Romæ iuxta vaticanum erecta pyramis, & in medio mari extructi arte montes, & arces saxorumque moles cuiusmodi ego in Britannia vidi vix credibili arte congestas. Et legimus apud fidos historicos, similibus artibus olim abscissas rupes, completas valles, & actos in planum montes, perfoſsa saxa, ad aperta mari promontoria, excauata terræ viscera, diducta flumina, iuncta maribus maria, coercita equora, scrutataque maris profunda, exhaustos lacus, exiccatas paludes, factas nouas insulas rursusque alias restitutas continenti, quæ omnia etsi cum natura ipsa pugnare videantur, tamē legimus facta, & in hunc diē cernimus illorum vestigia, cuiusmodi vulgus dæmonum opera fuisse fabulatur, cum artes atque artifices a memoria perierint, nec sint qui curent ea intelligere atque scrutari. Ideoque mirandum spectaculum aliquod vidētes, cæcutientes intellectu effectum omnem in dæmones reiciunt, aut miracula putant, quæ aut naturalium aut mathematicarum disciplinarum sunt opera. Ut si quis ignoret virtutem magnetis, videatque graue ferrum sursum ferri, aut in aera suspendi, sicut olim Mercurii idolum ferreū apud Treuerim in medio templi magnetis lapidibus legitur suspensum, hoc attestante versiculo:

Ferreus in mediis volitat caducifer auris.

Simile cuius etiā de Solis idolo & Serapis templo apud Aegyptum factū legimus, nōne protinus licet quoniā dæmonum opus est: si vero cognouerit virtutē magnetis ad ferrū, & expertus fuerit illam, cessat omnis sua admiratio, & nullus supererit scrupulus illud esse opus naturæ. Atque hic vos scire conuenit, quod sicut per res naturales virtutes colligimus naturales, ita per res abstractas, mathematicas & coelestes, virtutes suscepimus coelestes, puta motū, vitā, sensum, sermonē, presagium & diuinationē, etiam in materia minus disposita, ut quæ nō natura, sed arte sola fabricata sit, & ita dicuntur fieri posse imagines loquētes & futura prædicētes, sicut narrat Gulielmus Parisiensis



de capite eneo sub ortu Saturni conflato, quod humanis uocibus loqui perhibent. Qui uero eligere nouerit materiam dispositam & patiendi paratissimam, agensq; fortissimum, hic indubios potentioresq; producet effectus. Est enim Pythagoreorū generalis sententia, sicut mathematica sunt formaliora Physicis, ita esse actualiora: & sicut in suo esse minus dependent, ita etiam in suo operari: inter omnia autem mathematica, numeros, ut sunt formaliores, ita etiam esse actualiores, quibus uirtutem & efficientiam tam ad bonū q̄ ad malum non solum ethnicorum philosophi, sed etiam Hebræorum ac Christianorum attribuunt theologi.

¶ De numeris eorundemq; potentia & uirtute. Cap. II.

Nquit Seuerinus Boethius, omnia quęcunq; a primaua rerum natura constructa sunt, numerorum uidentur ratione formata, hoc enim fuit principale in animo conditoris exemplar: hinc elementorum multitudo mutuata est, hinc temporum uices, hic motus astrorum & cœli conuersio, omniumq; status numerorum colligatione subsistit. Sunt itaq; numeri magnarum sublimiumq; uirtutum potentes. Neq; enim mirum est, cum in rebus naturalibus sint tot actante uirtutes occultæ, licet manifestarum operationum, esse in ipsis numeris multo quidem maiores, occultiores, mirabiliores atq; efficaciores, quatenus ipsi sunt formaliores, perfectiores, cœlestibus insiti separatis substantiis immixti, deniq; maximam & simplicissimam habentes cum ideis in mente diuina commixtionem, a quibus proprias & efficacissimas uires sortiuntur: quam ob rem etiam ad demonica & diuina munera consequenda plurimum ualent, plusq; possunt, quemadmodum in rebus naturalibus qualitates elementales in transmutando ad aliquod elementale multum ualent atq; possunt. Rursus omnia quę sunt atq; fiunt, certis numeris subsistunt uirtutemq; sortiuntur. Tempus enim constat numero, omnisq; motus & actio, & omnia quęcunq; tempori & motui subiecta sunt: concentus etiam atq; uoces per numeros eorumq; proportionem vim habent atq; constant, proportionescq; ex numeris ortæ, per lineas & puncta constituunt characteres & figuras: & hi sunt proprii operibus magicis, medio existente inter utrosq; appropriato per declinationem ad extrema, ut in usu literarum. Denique omnes species naturalium & eorum quę supra naturam sunt, certis numeris astringuntur: quod intuens Pythagoras, numerum esse inquit quo cuncta constat, distribuitq; singulis singulas uirtutes, & Proculus ait. Numerus semper existit: alius tamē in uoce, alius in earū proportionē, alius in anima & ratione, & alius in diuinis. Themistius uero & Boethius, & Auerrois Babylonius cū Platone: sic numeros extollunt, ut neminē absq; illis pos-

*Omnia certis  
constant nu-  
meris.*



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA

**Numerus rationalis.** se recte philosophari putent. Loquuntur autem de numero rationali & formali, non de materiali, sensibili siue vocali, numero mercatorum, de quo Pythagorici & Academici, & Augustinus noster nihil curant, sed intendunt ad proportionē ex illo resultantem, quem numerum naturalem, & formalem & rationalem vocant, ex quo magna sacramenta emanant, tam in naturalibus, q̄ diuinis atq; celestibus. Per illum habetur via ad omnia scibilia indaganda & intelligenda. Per illum habetur proximus accessus ad prophetiam naturalem: atq; ipse abbas Ioachim in prophetiis suis alia via quā per numeros formales non processit.

**Numeri uis.** Quantas virtutes numeri possideant in rebus cum naturalibus tum transnaturalibus. Cap. III.

**Numeri laudatores.** In numeris itaq; mirandam latere efficaciam & virtutem, tam ad bonum q̄ ad malum, non modo splendidissimi philosophi vnanimiter docent, sed etiam doctores catholici, præ cæteris Hieronymus, Augustinus, Origenes, Ambrosius, Gregorius Nazianzenus, Athanasius, Basilus, Hilarius, Rabanus, Beda, & plures alii confirmant. Hinc Hilarius in commentariis super Psalmos, testatur septuaginta seniores secundum numerorum efficaciam psalmos in ordinem redeigisse. Rabanus quoq; doctor præclarus, de numerorum virtutibus singularem librum composuit. Cæterum nunc in natura quantas virtutes possident numeri, pater in herba quæ pentaphyllon, hoc est quinque folium dicitur: hæc enim virtute quinarij resistit venenis, pellit demonia, confert expiationi, atq; eius folium bis quotidie vnum vino sumptum, curat ephemeram, tria, tertianam: quatuor quartanam. Similiter seminis heliotropij grana quatuor pota, quartanis, tria vero, tertianis prodesse dicuntur. Simili modo verbenaca febribus in vino mederi fertur, si in tertianis a tertio geniculo: in quartanis, a quarto incisa fuerit. Serpens si semel calamo percutiatur, interit: si secundo, confirmatur. Hæc & huiusmodi plura apud varios autores testificata leguntur. Vnde autem hæc fiant, causam certe habent, quæ est ipsa varia variorum numerorum ad seinuicem proportio. Mirum quoque de septenario experimentum, quod masculus omnis septimus absq; femella intermedia natus, vim habet curandi strophulas, solo tactu vel verbo. Similiter filia quæq; septima nata, miro modo partum adiuuare traditur: nec attenditur hic numerus naturalis, sed formalis ratio quæ est in numero. Illudque quod supra diximus, semper mente teneatur, non in vocalibus & mercatorijs numeris has vires esse, sed in rationalibus, formalibus & naturalibus, hæc dei & naturæ sacramenta distincta atq; contenta. Qui cunq; autem nouerit numeros vocales & naturales cum diuinis

**Rabanus de uiribus numerorum.**

**Pentaphylli herbe uirtutes.**

**Quartanae remedium.**

**Septenarij mirū experimentum.**

**Strophularū remediū.**

**In numeris hic quid considerandum.**



coniungere, & in eandem consonantiam temperare, hic per numeros poterit operari mirabilia & etiam cognoscere. Pythagorici etiā multa sese prognosticare profitebantur per numeros nominū, in quibus profecto nisi magnum aliquod lateret mysterium, non dixisset Ioānes in Apocalypsi: Qui habet intellectum computet numerum nominis bestię, qui est numerus hominis: & hic modus computandi, penes Hebręos & Cabalistas celeberrimus est, sicut infra ostendemus. Sed illud sciendum est, q̄ numeri simplices significant res diuinas: denarii, cœlestes: centenarii, terrestres: millenarii, quę futuri sunt seculi. Præterea cum partes animi s̄m Arithmeticam mediocritatem, propter identitatem seu excessum æqualitatem inuicem copularur: corpus vero, cuius partes magnitudinibus differunt, secundum Geometricam mediocritatem compositū sit: animal vero ipsum ex utroq̄, anima scilicet & corpore, secundum eam quę harmoniæ conuenit mediocritatem constet, hinc est quod numeri plurimum operantur in animam, figurę in corpora, concentus autem in ipsam animal.

Numerorum  
significatio.

Numerus ani-  
mę.

Figura corpo-  
rum.

Concentus ani-  
malis.

### ¶ De vnitate & eius scala.

Cap. III.

Vnc particulatim de numeris ipsis determinemus, quia vero  
n numerus nihil aliud est q̄ vnitatis repetitio, primo ipsam  
vnitatem consideremus. Vnitas enim omnem numerū sim-

Numerus qd̄  
Vnitas quę

plicissime penetrat, omniumq̄ numerorum cōmunis mensura, fons & origo, omnem numerum in se vnice coniunctum continet, multitudinis omnis infors, semper eadem & immutabilis: vnde etiam in seipsam multiplicata, nihil producit nisi seipsam: indiuisibilis est, partium omnium expers: quod si diuidi aliquando fingatur, non secatur, sed multiplicatur, scilicet in vnitates: nulla tamen harū vnitatum maior vel minor est tota vnitare, quemadmodum pars minor est toto: multiplicatur itaq̄, nō in partes, sed in seipsam: ideoq̄ hanc alii concordiam, alii pietatem, alii amicitiam nuncupauere, q̄ ita nectatur, vt non secetur in partes: sed & Martianus ex Aristotelis sententia, Cupidinem asserit nominatam ex eo q̄ vnum solum ipsa sit, & se quærī semper velit, & vltra nihil habeat, sed expers totius elationis aut copulę, in se proprias detorquet ardores. Vnum itaq̄ omnium rerum principium est & finis neq̄ ipsum principium aut finem habens: nihil vno prius est, nihil vno posterius. Vnum omnium rerum principium est, & vsq̄ ad vnum omnia sunt, & vltra ipsum nihil est, & omnia quę sunt, vnū ipsum desiderant, quia oīa ab vno processerant, & vt sint eadem omnia, ab illo vno participare necesse est: & sicut omnia ab vno in multa processerunt, sic cuncta quę ad illud vnum a quo processerunt redire conantur, necesse est exuere multitudinem. Vnum igitur ad summum refertur deum,

Vnitas nomi-  
na.

Vnitatis ex-  
cellentia.

Vnus deus.



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

In rebus vnū  
quæ sunt.  
Vnus sol.

Cor.

Lapis philosophorum

C LXXXIV.

Ab vno Adamo mors.  
Ab vno Christo vita.  
Sedes anime.

qui cum ipse sit vnus & innumerabilis, innumeras tamen res de se  
creat & intra se continet. Vnus itaq; est deus, vnus dei + vnus mun-  
dus, vnus mundi, vnus sol, vnus quoq; in mundo phoenix, rex vnus  
in apibus, dux vnus in gregibus, in armentis rector vnus, & grues  
vnā sequuntur, & multa alia animantia vnitatem venerant, inter  
membra corporis, vnum est principium a quo reliqua reguntur, siue  
id sit caput, siue (vt alii volunt) cor. Vnum est elementū vincens &  
omnia penetrans, ignis. Vna res est a deo creata, subiectum omnis  
mirabilitatis, quæ in terris & in cœlis est, ipsa est actu animalis, ve-  
getalis & mineralis, vbiq; reperta, a paucissimis cognita, a nullis suo  
proprio nomine expressa, sed innumeris figuris & ænigmatibus ve-  
lata, sine qua neq; Alchymia, neq; naturalis magia, suum cōpletum  
possunt attingere finem. Ab vno homine Adamo, omnes producti  
sunt: ab vno illo, oēs mortui sunt: ab vno IESV CHRISTO,  
Rursus regenerati sunt: & quod ait Paulus, vnus dominus,  
vna fides, vnum baptisma. Vnus deus & pater omnium,  
vnus mediator dei & hominū, vnus altissimus crea-  
tor qui super omnes, per omnia & in omnibus  
nobis: vnus enim pater deus, a quo om-  
nia, & nos in illo: vnus deus IESVS  
CHRISTVS, per quē oīa, &  
nos per ipsum: vnus deus  
spūs sanctus, in quē oīa,  
& nos in ipsum,

## SCALA VNITATIS.

In mundo Ar- chetypo.	Iod	Vna diuina essentia fons omnis virtutis & potestatis, eiusq; nomen vnica simpli- cissima littera expressum.
In mundo in- tellectuali.	Anima mundi	Vna suprema intelligentia, prima creatu- ra, fons vitarum.
In mundo cœlesti	Sol	Vnus rex stellarum fons lucis.
In mundo ele- mentali.	Lapis phi- losophorum	Vnum subiectum & instrumentum omniū virtutum naturalium & trāsnaturalium.
In minore mundo	Cor s. caput	Vnum primum viuens & vltimum moriens
In mundo infer- nali.	Lucifer	Vnus princeps rebellionis angelorum & tenebrarum.



De dualitate & eius scala.

Cap. V.

Dualis nume-  
rus unde.

**B**inarijs primus numerus est, quia prima multitudo est, a nullo potest numero metiri præterquam a sola vnitatem omnium numerorum mensura communi: non est compositus ex numeris, sed ex sola vnitatem vna & vna coordinatus: nec dicitur numerus incompositus, sed magis proprius, non compositus: ternarius autem primus numerus incompositus dicitur: binarius autem primum vnitatis germen & prima procreatio: Genesis dicitur, & Iuno, & opinabilis corporatio, motusque primi probamentum, primaque forma paritatis. Numerus primæ æqualitatis, extremitatis & interualli, ideoque iustitiæ peculiaris, eiusque proprius actus, eo quod duobus gaudeat pariter ponderatis: diciturque numerus scientiæ, & memoriæ, & lucis, & numerus hominis, qui alter & minor mundus dicitur: diciturque numerus charitatis & mutui amoris, nuptiarum & societatis: sicut dictum est a domino: Erunt duo in carnem vnā: & Ecclesiasticus ait: Melius duos esse simul quam vnū, habent enim emolumentum suæ societatis: si vnus ceciderit, ab altero fulcietur. Væ soli, quia cum ceciderit, non habet subleuantem se: & si dormierint duo, fouebuntur mutuo, vnus quomodo calefiet: & si quispiam præualeat contra vnum, duo resistunt ei. Et dicitur numerus connubii & sexus, duo enim sunt sexus, masculinus & foemineus: & columbæ bina oua pariunt, ex quorum primo masculum, ex secundo foeminam excludunt. Diciturque medietas capax, bona malaque participans, principium diuisionis, multitudinis & distinctionis, & significat materiam. Dicitur aliquando hic etiam numerus discordiæ & cōfusionis, infortunii & immunditiæ, unde diuus Hieronymus contra Iovinianum inquit, quod ideo in secundo die creationis mundi non fuit dictum: & vidit deus quoniam bonum: quia binarius numerus sit malus. Hinc est etiam, quare iusserit deus omnia animalia immunda in arcam bina ingredi: quia binarius (vt dixi) numerus immunditiæ est, estque in auspiciis infelicissimus, præsertim si res illæ a quibus auspiciū capitur, Saturniæ sint vel Martiæ: nam hæc duæ infortunæ numerantur ab astrologis, Fertur etiam binarium adferre occurfacula umbrarum, terribilamenta laruarum, nocumenta maiorum spirituum his qui nocte iter faciunt. Pythagoras (vt Eusebius refert) vnitatem deum esse dicebat, & bonum intellectum: dualitatem vero dæmonem ac malum, in quo materialis est multitudo: quare Pythagorici dicunt binarium non esse numerum, sed cōfusionem quādam vnitatem, Et Plutarchus scribit, Pythagoricos vnitatem Apollinem nuncupare: diadema litem & audaciam: triadema, iustitiam, quæ est summa perfectio, neque tamen vacat multis mysteriis. Hinc duæ tabulæ legis in Sina,

Binarij appellationes.

Duos melius esse quam vnum.

Numerus discordiæ.

Binarius malus.

Vnitas quæ?  
Dualitas quæ?



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA

*In rebus quę sunt duo.* duo cherubin respiciētes in propitiatorium apud Mosen, duę oliuę stillantes oleū apud Zachariam, duę naturę in Christo, diuina & hu-  
*Christi natu- ra duplex.* mana : hinc duas dei apparitiones, videlicet facies & posterica, vi-  
*Duorū exēpla* dit Moses, item duo testamēta, duo pręcepta charitatis, duę primę dignitates, duo primi populi, duo genera dæmonum, boni & mali, duę creaturę intellectuales, angelus & anima, duo luminaria ma-  
 gna, duo solstitia, duo æquinoctia, duo poli, duo elementa produ-  
 centia animam viuētem, terra & aqua.

## SCALA BINARII.

In archetypo.	𐤅𐤋 Iah 𐤀𐤋 El		Nomina dei duarum litterarum.
In mundo intel- lectuali.	Angelus	Anima	Duę substantię intelligibiles.
In mundo cę- lesti.	Sol	Luna	Duo luminaria magna.
In mundo ele- mentali.	Terra	Aqua	Duo elementa producentia animam viuētem.
In minore mundo.	Cor	Cerebrum	Duę principales sedes animę.
In mundo in- fernali.	Beemoth Fletus	Leuithan Stridor den- tium.	Duo duces demoniorum. Duo quę comminatur Christus damnatis.

### De Triade & eius scala.

### Cap. VI.

*TERNARIUS nu-  
merus.*

Ernarius primus numerus incompōsitus, numerus sacer, nu-  
 merus perfectionis, numerus potentissimus : tres enim sunt  
 personę in deo, tres sunt virtutes theologales in religione.  
 Hinc est quod ad ceremonias deorum & religionis plurimum hic  
 numerus confert, vt cuius auspicio preces & libamina tertio repe-  
 tuntur. Vnde canit Vergilius:

Numero Deorum impare gaudet.

Et Pythagorici vtebantur eo in sanctificationibus & purificationi-  
 bus, vnde apud Vergilium:

Idem ter socios pura circumluit vnda.

Estq; etiam ligationibus aptissimus, hinc illud Vergiliū:

Terna tibi hæc primum triplici diuersa colore.

Licia circundo, terq; hæc altaria circum

Effigiem duco,

Et paulo post:



Necte tribus nodis, ternos Amarylli colores,

Necte Amarylli modo, & Veneris, dic, vincula necto.

Et de Medea legimus,

Verbaq; ter dixit placidos facientia somnos,

Quæ mare turbatum : quæ flumina concita sistunt.

Et apud Plinium : Terna despuere deprecatione in omni medicina mos fuit, atq; ex hoc effectus adiuuari. Ternarius siquidem trino augmento perfectus, longo, lato, profundo, vltra quæ nulla datur dimensionis progressio, vnde primus numerus cubicus dicitur. Hinc dicitur, qd corpori trimetro, & numero cubico nihil addi pōt. Quare Aristoteles in principio sermonum de coelo, illum quasi legē vocat secundum quam omnia disponuntur. Tribus enim corporalia & spiritalia constant, principio, medio, fine, tribus (vt Trimegistus ait) perficitur mundus, Hemarmene, necessitate & ordine, hoc est, conuentione causarum adinuicem, quam pleriq; fatum dicunt, & executione ad foetum, ac foeturæ debita distributione. Tota tēporis mensura ternario cōcludit, videlicet, præterito, præsentī, futuro. Omnis magnitudo tribus cōtinetur, linea, superficie, corpore. Tribus intervallis cōstat omne corpus longitudine, latitudine, crassitudine. Tres symphonias continet harmonia, diapason, hemiclon, diatessaron. Tria quoq; sunt animarum genera, vegetatiua, sensitiua & intellectualis : atq; hanc rationis, iracundiæ cupiditatisq; distribuit tritatio. Iamq; etiam iuxta prophetam tribus a deo disponitur mundus, numero pondere, & mensura : deputaturq; idealibus formis, sicut binarius materiæ procreanti, & vnitas fabricatori deo. Magi quoq; tres mundi principes distribuunt, Oromasim, Mitrim, Araminim, hoc est, deum, mentem & spiritum. Per ternarium cubicum siue solidū, distribuuntur tres rerum productarum enneades, videlicet supercoelestium, in nouem intelligentiarum ordines : coelestium, in nouem orbes : inferiorum, in nouem genera generabilium & corruptibilium. In hoc deniq; cubo ternario, videlicet viginti septem, omnes musicæ pportiones includuntur, vt Plato & Proclus longa serie differunt, habetq; ternarius in harmonia diapente, gratiā vocis quintæ. Iamq; etiam in intelligentiis tres sunt angelicorum spirituum hierarchiæ. Tres sunt intellectualium creaturarum potentiæ, memoria, mens & voluntas. Tres sunt ordines beatorum, videlicet, martyrum, confessorum, innocentum. Tres sunt coelestium signorum quaterniones, videlicet, fixorum, mobilium, cōmunium : similiter & domorum, videlicet cardinum, succedentium & cadentium. Tres quoq; sunt in quouis signo facies & decani, tresq; cuiuslibet triplicitatis domini. Tres sunt inter planetas fortunæ : tres inter diuas, gratiæ : tres apud inferos paræ : tres iudices, tresq; furia tricepsq; cerberus. Legimus

33. f. 1.

In rebus tria  
quæ sunt.

Tria tempora

Ternarius  
idealibus for-  
mis deputa-  
tus.

Ternarij nu-  
meri exēpla.



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA

etiam Tergeminamq; Hecaten, tria virginis ora Dianæ. Tres personæ in substantiali diuinitate. Tria tempora, naturæ, legis, & gratiæ. Tres theologicæ virtutes, spes, fides, charitas. Tribus diebus Iohannes fuit in ventre piscis: totidem CHRISTVS in sepulchro.

## SCALA TERNARI.

In archetypo.		𐤀𐤃𐤁 Sadaï Filius		Nomen dei trium literarū
	Pater	Filius	Spūs sanctus	Tres personę in diuinis
In mundo intellectuali.	Suprema Innocētes	Media Martyres	Infima Confessores	Tres hierarchie angelorū Tres gradus beatorum
In mundo cœlesti	Mobilia Cardines Diurnus	Fixa Succedētes Nocturnus	Communia Cadentes Particeps	Tres quaterniones signorū Tres quaterniones domorū Tres domini triplicitatum
In mundo elementalī.	Simplicia	Cōposita	Decōposita	Tres gradus elementorum
In minore mundo	Caput in quo viget intellectus respōdens mūdo intellectuali.	Pectus, vbi cor sedes vite respōdēs mūdo cœlesti.	Vēter vbi generatiua virtus mēbraq; gentialia, respondens mūdo elementalī.	Tres partes respondentes triplici mundo.
In mundo infernali.	Alecto Minos Malefici	Megera Acacus Apostatae	Ctesiphone Rhadamāt? Infideles	Tres furie infernales Tres iudices infernales Tres gradus damnatorum

### De Quaternario & eius Scala.

Cap. VII.

Quaternarius numerus.

Fundamenta, oīa quadrata.

Quaternarium numerum Pythagorici Tetractyn appellant, ipsumq; omnibus numerorum virtutibus præferunt, quia ipse fundamentum & radix omnium aliorum numerorum, vnde & omnia fundamenta tam in artificialibus, q̃ in naturalibus & diuinis quadrata sunt, vt infra ostendemus: significatq; soliditatem, quæ per figuram quadrariam etiam demonstratur. Est enim quaternarius: quadratus planus primus, qui constat duabus ppor- tionibus, quarum prior est, vnius ad duo: posterior, duorum ad quatuor: nasciturq; gemina processione & proportionē, videlicet vnius ad vnum, & duorum ad duo, ab vnitāte incipiens, in quaternitate desinens. Quæ proportionē in eo differunt, q̃ iuxta arithmetica, sunt sibi inæquales: iuxta geometricam vero æquales. Itaq;



quadratus deo patri adscribitur, quin & totius trinitatis mysterium complectitur: nam ipsius simpla proportionem, prima scilicet vnus ad vnum, vnitas paternæ substantiæ significatur, ex qua vnus procedit filius, illi æqualis, altera autem processione, etiam simpla, videlicet duorum ad duo, notatur secunda processione ex vtroque spūs sanctus, vt sic sit æqualis patri filius, processione prima: æqualis vtriq; spūs sanctus, processione secunda. Hinc superexcelsum deo diuinæq; trinitatis nomen tetragramaton, est scilicet Iod, He & Vau, He: vbi aspiratio He, spiritus ab vtroque processione denotat: ipsa enim He duplicata: vtranc; syllabā totumq; nomen terminat, pronunciat autē Ioua, vt aliqui volunt, vnde gentium ille Iouis, quē & veteres quatuor auribus pingebant. Vnde quaternarius est fons & caput totius diuinitatis. Vocantq; Pythagorici ipsum perpetuū naturæ fontem: quatuor enim sunt gradus in scala naturæ, scilicet esse, viuere, sentire, intelligere. Quatuor sunt in natura motus, scilicet ascēdens, descēdēs, p̄grediens, circularis. Quatuor sunt in cœlo cardines, scilicet ortus, occasus, medium cœli & imum cœli. Quatuor sunt sub cœlo elementa, scilicet ignis, aēr, vndaq; tellus: secundum hæc quatuor in cœlo triplicitates: quatuor sub cœlo qualitates primæ, scilicet frigidum, calidum, siccum, humidum: ab his quatuor humores, sanguis, phlegma, cholera, melancholia. Item annus diuiditur in quatuor partes, quæ sunt ver, estas, autumnus & hyems: similiter aēr in Eurum, Zephyrum, Austrum & Boream, diuidit: quatuor quoq; sunt flumina paradisi, & totidem inferni. Quaternarius præterea omnem implet scientiam: primo omnem numerorum simplicem progressum quatuor implet terminis, videlicet vno, duobus, tribus & quatuor, constituens denarium. Omnem implet numerorū differentiam, primum parem, & primum imparem in se continens. Habet in musica diatesseron, gratiam vocis quartæ: item tetrachordum & diagramma Pythagoreum, quo ille primum musicos concentus inuenit, omnemq; musicæ harmoniā continet: nam dupla, tripla, quadrupla, sesquialtera, sesquitercia, diapason, disdiapason, diapente, diatessaron, omnisq; consonantia inter quaternarii limites arcetur. Totam etiam mathematicā quatuor terminis completitur, scilicet puncto, linea, planitie & profunditate. Totam naturam quatuor terminis colligit, scilicet substantia, qualitate, quātitate & motu. Omnem etiam physicā implet, in qua sunt naturæ virtus seminaria, naturalis, pullulatio, adolens forma, & cōpositū. Quatuor etiam terminis metaphysicam complectitur, scilicet esse, essentia, virtute & actione. Complectitur morale philosophiā quatuor virtutibus, scilicet prudentia, iustitia, fortitudine & temperantia. Habet etiam vim iustitiæ: hinc quadruplex lex, scilicet prouidentia, a deo:

*Iouis derivatio est pictura. In rebus quatuor, quæ sunt.*

*Quaternarii numeri exempla.*

*Musicoꝝ concentum inuentor.*

*Mathematicæ termini quatuor.*

*Physicæ termini.*

*Philosophiæ moralis termini.*



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA

*Lex quadriplex, iudicarię potentię.*  
*Iusiurandum Pythagore.*  
 fatalis, ab anima mundi: naturę, a cęlo: prudentię, ab hominę. Quatuor insuper iudiciarię potentię in rebus existentibus, scilicet intellectus disciplina, opinio, sensus. Multam quoq; & maximam in mysteriis vim habet: hinc Pythagorici ipsum quaternarium iureiurando testabantur, tanquam summum quo fides nitatur & credulitas firmari possit: hinc dictum Pythagoricum iusiurandum, quod in his versibus sic expressit.

Iuro ego per sanctam pura tibi mente quaternum,  
 Aeternę fontem naturę animiq; parentem.

*Nomen dei ubiq; ferę trigrammaton.*  
*Dei nomina.*  
*Quaternarij numeri conclusio.*  
 Item quatuor sunt flumina paradisi, quatuor euangelia, a totidem euangelistis per vniuersam ecclesiam recepta. Hebręi pręcipuum, dei nomen quatuor literis scriptum acceperunt: similiter Aegyptii Arabes, Persę, Magi, Mahumetistę, Gręci, Tusci, Latini, tantum quatuor literis nomę dei scribunt: ita, scilicet Theut, alla, fire, orfi, abgdi, θεος, esar, deus. Hinc Lacedęmonii summũ Iouem quatuor auribus depingere solebant. Hinc apud Orphicam theologiam, ferę Neptunus quadriiuges currus impellere. Quatuor quoq; sunt diuini furoris species, a singulis numinibus procedentes, scilicet a musis, Dionysio, Apolline & Venere. Item Ezechiel propheta: Vidit quatuor animalia iuxta fluuium Chobar, & quatuor Cherubim in quatuor rotis. Item apud Daniele quatuor animalia magna ascendebant de mari, & repugnabant quatuor venti. Item in Apocalypsi, quatuor animalia plena oculis ante & retro, stabant in circuitu sedis dei, & quatuor angeli, quibus datum est nocere terrę & mari, stabāt super quatuor angulos terrę, tenētes quatuor vētos, ne flarent super terrā, neq; super mare, neq; in vllam arborem.

Scala Quaternarij ad quatuor elementorum correspondentiam.



Nomen Dei quadriliterum.	יהוה				In mūdo archetypo vnde lex prouidentie
Quatuor triplicitates siue hierarchie intelligibiles.	Seraphin. Cherubin Throni.	Dñationes. Potestates. Virtutes.	Principatus Archāgeli Angeliz	Innocētes Martyres Cōfessore	In mundo intelle- ctuali, vnde lex fo- talis.
Quatuor āgeli p̄s- fidētes cardibz celi	מיכאל Michaël.	רפאל Raphaël.	גבריאל Gabriel.	אוריאל Vriel.	
Quatuor p̄se- cti elementorum.	שרף Seraph.	כרוב Cherub.	תרשיש Tharsis.	אריאל Ariel.	
Quatuor animalia sanctitatis.	Leo.	Aquila.	Homo.	Vitulus.	
Quatuor tripli- citates Tribuum Israēl.	Dan. Asser. Neptalim	Iehuda. Isachar. Zabulon.	Manasse. Beniamin. Ephraim.	Ruben. Simeon. Gad.	
Quatuor tripli- citates Apostoli- cæ.	Mathias. Petrus. Iacobus maior.	Symon. Barptolo- meus. Matthæus.	Iohannes. Philippus. Iacobus minor.	Thadeus Andreas Thomas.	
Quatuor Euan- gelistæ.	Marcus.	Iohannes.	Matthæus	Lucas.	
Quatuor tripli- citates Signorum.	Aries. Leo. sagittarius	Gemini. Libra. Aquatius.	Cancer. Scorpius. Pisces.	Taurus. Virgo. caſcornus	In mundo cœlesti, a quo lex naturæ.
Stellæ & Planetæ ad elementa relati.	Mars, & Sol.	Iupiter, & Venus.	Saturnus, & Mercurius.	Stellæ fixæ & Luna.	
Quatuor q̄litates cœlestiū elemētōr̄	Lumen.	Diaphanū.	Agilitas.	Soliditas.	
Quatuor elemen- ta.	אש Ignis.	רוח Aēr.	מים Aqua	עפר Terra.	In mundo elemen- tali, vbi lex gene- rationis & corru- ptionis.
Quatuor q̄litates.	Calidum.	Humidum.	Frigidum.	Siccum.	
Quatuor tempora.	Aestas.	Ver.	Hyems.	Autūnus.	



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

Quatuor cardines orbis.	Oriens.	Occidens	Septentrio	Meridies	
Quatuor mixtorum genera perfecta.	Animalia	Plantæ.	Metalla.	Lapides.	
Quadruplicia animalia.	Progres- sua.	Volatilia	Natantia.	Reptilia.	
Quæ respondent elementis in plantis.	Semina.	Flores.	Folia.	Radices.	
Quæ in metallis.	Aurum & ferrum.	Cuprum et stannum.	Argentum vium.	Plumbum et argenteum.	
Quæ in lapidibus.	Lucentes & arden- tes.	Leues & transpa- rentes.	Clari & congelati.	Graues & opaci.	
Quatuor hominis elementa	Mens.	Spiritus.	Anima.	Corpus.	In minore re mundo scilicet ho- mine, à quo lex pruden- tiæ.
Quatuor potentie animæ.	Intelle- ctus.	Ratio.	Phantasia.	Sensus.	
Quatuor iudiciarie potestates.	Fides.	Scientia.	Opinio.	Expimentum	
Quatuor virtutes morales.	Iustitia.	Temperantia.	Prudentia.	Fortitudo	
Sensus respondentes elemen- tis.	Visus.	Auditus.	Gustus et olfactus.	Tactus.	
Quatuor humani corporis elementa.	Spiritus.	Caro.	Humores	Ossa.	
Quadruplex spiritus.	Animalis.	Vitalis.	gignitivus.	Naturalis	
Quatuor humores.	Cholera.	Sanguis.	Pituita.	Melancholia	
Quatuor complexionum mores	Impetus.	Alacritas	Inertia.	Tarditas.	
Quatuor principes demoniorum nocentes in elementis.	ממלא Samaël.	חזיאל Azaël.	חזיאל Azaël.	מחזאל Mahazael	In mundo infernali, ubi lex i- re & pu- nitionis.
Quatuor flumina inferna	Phlegeton	Cocytus.	Styx.	Acheron	
Quatuor principes demoniorum super quatuor angulos orbis.	Oriens.	Paymon.	Egyn.	Amaymon	



De Quinário, &amp; eius scala.

Caput

VIII.

Vinariùs numerus haud parua est potentia, constat enim ex primo pari, & primo impari, tanq̃ ex foemina & masculo: im par enim numerus mas est, par vero foemina. Vnde Arithmetici illum qdem patrem, hunc vero matrem vocant, Igitur haud parua pfectionis atq; virtutis est quinariùs, qui ex horz numerorum pmixtione generatur: estq; praterea vniuersi numeri, vc3 denariùs, iustissima medietas. Nam si altrinsecus circa quinariùs, denariùs diuidendo adumas, hinc nouem, inde vero vnum: vel hinc octo, inde vero duo, siue septem & tria, seu sex & quatuor, vnaquaq; collectio denariùs constituit, & semp eius pfectum medium est quinariùs, & eius æquedistans: & iccirco numerus cõnubii appellatur à Pythagoricis, dicitur & iustitiæ, q̃a denariùs ex æglibrio secatur. Sensus in homine quique sunt, visus, auditus, olfactus, gustus, tactus: quinq; in anima potestates, vegetatiua, sensitiua, cõcupiscibilis, irascibilis, rationalis: quinq; sunt in manibus digiti: quinq; sunt in coelestibus errantes planetae, fm quos quintuplices in quouis signo termini. In elementis quoq; quinq; genera mixtoz, vc3 lapides, metalla, plantæ, zoophyta, animalia, totidemq; animalium genera, puta homines, quadrupedia, reptantia, natantia, volantia. Sunt & quinq; genera qbus à deo componunt omnia. scilicet essentia, idem, alterz, sensus, motus. Hirundo non nisi quinque pullos parit, quos magna pascit ægtate, incipiens ab eo qui maximus est natus, & ita in cæteris ortus rationem habens. Habet quoq; hic numerus vim magnam in expiationibus: nam in sacris, pellit malos demones: in naturalibus, pellit venena. Dicitur quoq; numerus foelicitatis & gratiæ, & est sigillum Spiritus sancti, & nexus omnia ligans, atq; numerus crucis, etiam Christi vulneribus principalibus, quoz cicatrices et in glorificato corpore suo seruare dignatus est, insignis. Gentium philosophi illum Mercurio sacrum dedicarunt, tantoq; vim eius quaternario excellentiorem, quatum animatum inanimato præcellentius. In hoc enim numero Nohe pater inuenit gratiam coram dño, & præseruatus fuit in diluuiò aquaz. In huius numeri virtute Abraham centenariùs ex Sara nonagenaria steriliq; foemina, supra quam à natura cõcessum est, genuit filium, creuitq; in populum magnum. Hinc in tempore gratiæ, quinque literis inuocat nomen diuinæ omnipotentiæ. Nam in tempore naturæ, inuocabat nomen dei tetragrāmaton יהוה fa-  
 dai: in tempore legis, nomen dei tetragrāmaton יהוה ineffa-  
 abile, cuius loco hebrei exprimunt יהוה adonai: in tẽ-  
 pore gratiæ, nomen dei pentagrāmaton ineffabile  
 יהושע Ihesu, quod non minore myste-  
 rio etiam trilaterum inuoca-  
 tur יהוה.

Numerus ma-  
 Numerus fo-  
 mina,

Quinarij no-  
 menclaturæ.  
 Animæ sensu

Hirundinum  
 pulli.

Numerus fo-  
 licitatis.



SCALA QVINARII.

Nomina dei pentagrammata. Nomen Christi pentagrammaton.			עליון אלהים יהוה	Elion. Elohim Ihesuh.		In archetypo.
Quinque substantiæ intelligibiles.	Spiritus primæ hierarchiæ, vocati dy sine filij dei.	Spiritus secundæ hierarchiæ, dicti intelligentiæ.	Spiritus terciæ hierarchiæ, vocati angeli qui mittuntur	Animæ corporum celestium.	Heroës, siue animæ beatæ.	In mundo intellectuali.
Quinq; stellæ erraticę domini terminorum.	Saturnus.	Iupiter.	Mars.	Venus.	Mercurius.	In mundo celesti.
Quinq; genera corruptibilium.	Aqua.	Aer.	Ignis.	Terra.	Mixtū.	In mundo elementalī.
Quinq; species mixtorum.	Animal.	Planta.	Metallū.	Lapis.	Zoophytum.	
Quinq; sensus.	Gustus.	Auditus.	Visus.	Tactus.	Olfactus.	In mi. mū.
Quinq; tormenta corporalia.	Amaritudo mortificans.	Ulutatus horrifonū.	Tenebrę terribiles.	Ardor inextinguibilis.	Fætor pene-trans.	In mundo infernali.

Se ariu: numerus perfectissimus.	De Senario & eius scala.	Caput	IX.
Se xto die ho- creatus est. Se xto die ho- redemptus st.	<p>Enarius numerus est pfectionis, qa perfectissimus natura, in toto numeroꝝ contextu, ab vnitate vsq; ad denarium, solus ipse adeo est pfectus, vt collectione suarꝝ partium idem resul-            tet, nulla inopia deficiens, nec vlla abundantia supfluus. Nam si par-            tes eius, mediam .s. tertiam &amp; sextam, quę sunt tria, duo, vnum, cō-            gregant, totum senarii corpus pfecte implent: qua qdem pfectione            ceteri numeri carent: hinc à Pythagoricis Genesi, nuptiisq; prorsus            accōmodatus asserit, mundiꝝ signaculum appellat: senario enim nu-            mero constitutus mūdus, neq; immoderata abundantia supfluus, neq;            frustratus egensq; necessariis. Hinc est, qm̃ die sexto pfectus est &amp; cō-            summatus à Deo mundus: sexto enim die vidit Deus cuncta quę fe-            cerat, &amp; erant valde bona. Igit pfecti sunt coeli &amp; terra, &amp; omnis or-            natus eorꝝ. Dicitur etiam numerus hoīs, qa sexto die homo creatus            est: &amp; dicit etiam numerus redēptionis, nam sexta die Christus pro            redemptione nostra passus est: vnde illi etiam cū cruce magna co-</p>		

Say hymns in Cana gal.



gnatio. Dicis etiam numerus laboris & seruitutis: hinc in lege preceptum erat, sex diebus faciendum opus, sex diebus colligendum manna, sex annis seminanda terra, & q. seruus hebreus sex annis seruiat dño suo. Sex diebus gloria dñi inclinavit sup monte Sina, coperiens eum nube, sex alq sunt Cherubinis: sex circuli in firmamento, arcticus, antarcticus, duo tropici, æquinoctialis, ecliptica: sex sunt erronei planetę, Saturnus, Iupiter, Mars, Venus, Mercurius, Luna, per signiferi latitudinem vltra citraq; eclipticam discurrentes. Sex sunt in elementis substantificę qualitates, vcz acuitas, raritas, motus, & horę opposita, obtusitas, densitas, quies. Sex sunt differentię positionis, sursum, deorsum, ante, retro, dextrorsum, sinistrorsum. Sex sunt naturalia officia, sine qbus esse nihil potest, vcz magnitudo, color, figura, interuallum, status, motus: solida etiam figura quadrati sex superficies habet. Totius harmonię toni sunt sex, vcz quinq; toni, & duo hemitonia, quę faciunt tonum vnum, qui est sextus.

## SCALA SENARII.

In archetypo.	אל גבור אלוהים						Nomina Dei sex literarum
In mundo intelligibili.	Seraphin	Cherubin	Throni.	Dominationes.	Potestates	Virtutes	Sex ordines angelor; q ad inferiora non mittuntur.
In mundo cœlesti.	Saturnus.	Iupiter.	Mars.	Venus.	Mercurius.	Luna.	Sex planetę p Zodiaci latitudinem ab ecliptica aberantes
In mundo elemē tali.	Quies.	Raritas.	Acuitas.	Obtusitas	Densitas.	Motus.	Sex substantificę elementorū qualitates.
In minore mundo	Intellectus	Memoria	Sensus.	Motus.	Vita.	Essentia.	Sex gradus hominis.
In mundo infernali.	Acteus.	Megalefius.	Ormenus	Lycus.	Nicon.	Mimon.	Sex dæmones calamitatū omnium autores.

De Septenario &amp; eius scala.

Caput

X.

Septenarius numerus varię & multiplicis potētis est: constat enim ex vno & sex, vel ex duobus & quinq;, vel ex tribus & quatuor, habetq; vnitatem tanq copulam geminę trinitatis.



## DE OCCULTA PHILOSOPHIA

Septenarij no-  
nclatur a.
Septenarij in  
manis cor-  
ribus vires.
Dentes fiunt  
septem  
Jes.
Dentes primi  
septem  
os cadunt.
Quo-  
mo quo-  
crescit.
Munis vi-  
da. etas.
 unde si singula eius mēbra eorumq; compagine consideremus, p-  
culdubio fatebimur eum tam ex sua partium colligant, q̄ seorsum  
sua plenitudine, omni maiestate esse plenissimū. Vocantq; ipsum Py-  
thagorici, humane vite vehiculum, qd̄ non tam ex partibus suis mu-  
tatur, q̄ totalitatis sue pprio iure perficit: complectitur enim corpus  
& animam: nam corpus constat ex quatuor elemētis, & quatuor qua-  
litatibus afficitur: ternarius quoq; ad animam spectat ppter triplicem  
vim eius. s. rōnalem, irascibilem, & cōcupiscibilem. Septenarius, itaq;  
ga ex tribus constat & quatuor, aīam corpori cōiungit, ad genituram  
quoq; hoīum vis huius numeri p̄tinet, hoīemq; concipi, formari, edi,  
nutriri, vivere, oīnoq; constare facit. nam cū in alio mulieris genita-  
le semen receptum est, si per horas. vii. absq; effusione pmanerit, hē-  
sisse in vitam certum est: tum primis. vii. diebus coagulat, fitq; ad re-  
cipiendum figuram humanam idoneum: deinde maturos infantes p-  
ducit, qui septimestres vocant, hoc est, qui. vii. mense nati. Post partū  
deinde an victurus sit infans, vii. hora discernit: ultra hunc enim nu-  
merū, qui aēris halitum sustinuerit, intelligit natus ad vitam: Post dies  
vii. iactat reliquias vmbilici: post bis. vii. incipit ad lumen visus eius  
moueri: in tertio septenario, iam libere oculos totamq; faciem vertit:  
post. vii. menses fiunt dentationes: post secūdum mensem septenari-  
um, sedet sine casus timore: post. iiii. septenarium, sonus eius in verba  
prorumpit: post. iiii. septenarium, stat firmiter, & ambulat: post v. septe-  
narium mensem, incipit lac nutricis horrescere: post annos. vii. cadūt  
primi dentes, & nascunt alii ad cibum solidum aptiores, absoluiturq;  
integritas loquendi: post. ii. annorū septenarium, pueri pubescunt, fitq;  
generationis initium: ad. iiii. annorū septenarium, crescit hō in longū,  
ostenditq; flores & lanugines, fitq; genitura pollens atq; robusta. Vsq;  
ad. iiii. septenarium, crescit hō in latum, & consummant incrementa  
staturę. In. v. oē virium & roboris complet augmentum. Sextus vero  
annorū septenarius, vires seruat collectionis: vii. septenario consum-  
mat prudentia, pfectamq; reddit hoīum ætatem. Cum vero ad deca-  
das septenas puenitur, vbi septenarius per numerū completum cōdu-  
cit, tunc metam cōem viuendi habet, dicente Propheta: Dies annorū  
nostroꝝ in ipsis septuaginta annis. Summos ē humani corporis cre-  
scendi modos, est. vii. pedum. Septem quoq; sunt gradus in corpore,  
qui dimensionem altitudinis ab imo complent in sup̄ficiem. s. medul-  
la, os, neruus, vena, arteria, caro, cutis: vii. sunt q̄ a Gręcis nigra mēbra  
vocant, lingua, cor, pulmo, iecur, lien, & duo renes. Septem sunt cor-  
poris principales partes, caput, pectus, manus, pedesq; & pudendum.  
De spiritu quoq; & cibo constat, q̄ sine haustu spiritus ultra horas. vii.  
vita non durat: nū qbus inedia mori constitutū est, post vii. diem nō vi-  
uunt. Venę quoq; & arterię (vt tradunt medici) numero mouent se-



ptenario. Iudicia quoq; in moribus maiori apparētia fiunt diebus. vii. quos medici creticos, hoc est, iudiciarios vocāt. Ex septenis quoq; por  
tionibus creat deus aīam, vt testis est diuus Plato in Timēo. Aīa quo  
q; septenario recipit corpus. Ad. vii. vsq; gradum oīs vocum p̄gredi  
tur discrepantia, post quem fit eadem reuolutio. Rursus vi. sunt ipsarū  
vorum modulamina, ditonus, semiditonus, diatessen, diapente cum  
tono, diapente cum semitono, & diapason. Estq; in cœlestibus poten  
tia septenarii potentissima: nam cum sint. iiii. cœli cardines diametra  
liter sese continentes, qui q̄dem aspectus plenissimus & potentissimus  
habet septenario numero constat: fit siq̄dem a. vii. Signo, crucemq; cō  
stituit, figuram oīum potētissimam, de qua suo loco dicemus. Si i illud  
non ignoret, septenarium magnam habere in cruce cōionem. Simili  
radiatione & numero distant solstitium a bruma, & ægnoctium hye  
male ab æstuali, quæ oīa septenis signis fiunt. Septem præterea in cœ  
lo sunt circuli, iuxta axis longitudinem: septem circa polum arcticū  
triones, maiores minoresq;. Item. vii. Vergiliæ, quas pleiades vocant:  
vii. quoq; planetæ: fm illos quoq; vii. dies constituentes hebdoma  
dam, Luna quoq; planetarū septima, & nobis p̄xima, hunc numerū p̄  
cæteris obseruat, motumq; eius ac lumen hic numerus dispēsat: nam  
in. xx. diebus & octo, totius zodiaci ambitum circuit, quem q̄dem dies  
rum numerū, septenarius septem suis terminis, ab vno vc; vsq; ad  
vii. quantum singuli numeri exprimunt, antecedentibus addendo cō  
ficit & implet, efficitq; quatuor septenarios dieꝝ, qbus Luna omnem  
zodiaci longitudinem & latitudinem emetiendo remetiendoq; circum  
perq; discurrit: similibusq; dieꝝ septenariis lumen suum sempiterna  
lege variando dispensat: Primo enim septenario vsq; ad medietatem  
tanq̄ diuisi orbis, crescit: secundo septenario orbem totum lumine  
complet: tertio decrescendo, rursus in orbem contrahit diuisum. post  
quartum vero septenarium vltima luminis sui diminutione renouat,  
eisdemq; septenariis maris incrementa decrementaq; disponit: nam  
primo ab initio crescentis lunę septenario, minuit paulisp: secundo, gra  
datim augeſ: tertius quoq; septenarius fit similis primo, & quartus ea  
dem facit, quæ secūdus. Accōmodatur etiam Saturno, qui ab inferio  
ribus ascēdendo septimus est planetarū, qui requiem innuit, cui. vii. di  
es adscribit, qui millenarium septimū indicat, quo (teste Ioāne) capti  
uato dracone, malorū suggestore Diabolo, quiescent mortales, tranqui  
lam vitam degentes. Septenarium præterea Pythagorici numerū vir  
ginitatis appellāt: q̄a primus est, qui neq; generat, neq; generat, neq;  
enim pōt in duas partes diuidi q̄les: itaq; vt gignat ex aliquo numero  
repetito, nec vllū ex se ēt numerū parit duplicatus, qui ītra denarii limi  
tes coartet, quē primū limitem cōstat esse numerorū, & iccirco septenariū  
Palladi sacꝝ fecere. Habet & in religione potētissima suę venerationis

Cretici di

Septenarij  
cœlestibus

tentia.

Crucis fig

omnium po

tissima.

Septem

vnde.

Septenarij

mina.



Indicia, & vocatur numerus iuramenti. Hinc apud Hebræos iurare dicitur septenare, quasi per septem obtestari. Sic Abraham quæ pepigit fœdus cū Abimelech, statuit septem agnas in testimonium. Dicitur quoque numerus beatitudinis & requiei, vnde illud:

O terque quaterque beati.

Scilicet in anima, & in corpore. Septimo quoque die Creator ab opificio quieuit, quamobrem hæc dies apud Mosen sabbatum appellatur, hoc est, dies quietis. Hinc septimo die CHRISTVS in sepulchro quieuit. Habet quoque hic numerus cum Cruce, vt superius demonstratum est, & cum CHRISTO magnam communionem. In CHRISTO enim omnis nostra beatitudo, quies, & fœlicitas: estque præterea purificationibus aptissimus, vnde Apuleius: Meque ait, protinus purificandi studio marino lauachro trado, septies submergo fluctibus capite. Et leprosus quoque mundandus in lege, septies aspergebatur passeris sanguine, & Helizæus propheta, vt scriptum habetur Regum libro quarto, ait leproso: Vade & lauate septies in Iordane, & recipiet sanitatem caro tua, & mundaberis: & sequitur paulo post: & lauit se septies in Iordane, iuxta sermonem Prophetæ, & mundatus est. Estque numerus poenitentiae & remissionis. Hinc statuta septennis poenitentia pro quolibet peccato, iuxta Sapientis sententiam dicentis: Et super peccatorem septuplum: septimo quoque anno fiebant remissiones, & post quadratum septennarium dabatur plena remissio, vt in Leuitico legitur. Septem petitionibus consummauit CHRISTVS orationem expiationis nostræ: hinc & libertatis numerus nuncupatus, quia septimo anno seruus hebreus libertatem sibi vendicabat. Estque diuinis laudibus accommodatissimus, vnde ait Propheta: Septies in die laudem dixi tibi, super iudicia iustitiæ tuæ. Dicitur etiam numerus ultionis, sicut dicit scriptura: Septuplum ultio dabitur de Cain. & Psalmista ait: Redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum. Hinc septem nequitiae apud Salomonem: & septem spiritus nequiores assumpti leguntur in Euangelio. Significat etiam præsentis circuli tempus, quod septem dierum circulo peragitur: estque Spiritui sancto sacer, quem septuplum iuxta eius dona propheta Esaias describit, videlicet spiritum sapientiæ, & intellectus: spiritum consilii, & fortitudinis: spiritum scientiæ, & pietatis: & spiritum timoris domini, quos apud Zachariam legimus. septem oculos Dei. Septem quoque sunt angeli spiritus adstantes ante faciem dei, vt legitur apud Thobiam. & in Apocalypsi, septem lampades ardebant ante thronum Dei, & septem candelabra aurea, & in medio eorum similis filio hominis, & habebat in dextra sua stellas septem. Item spiritus septem erant in conspectu throni dei, septem angeli adstabant in conspectu dei, & datæ sunt illis septem tubæ. Vidit quoque agnū ha-

Numerus beatitudinis.

Dies quietis.

Helizæi lepra

Septem petiti-

ones in domini-

oratione.

Numerus ultionis.

Septem dona-

spiritus sancti.

Septem dona-

spiritus sancti.

Septem dona-

spiritus sancti.

Septem dona-

spiritus sancti.

Septem dona-

spiritus sancti.

Septem dona-

spiritus sancti.

Septem dona-

spiritus sancti.



bentem septem cornua, & septem oculos, & vidit librum obsignatū  
 septem sigillis, & cum apertum fuisset septimum sigillum, factum est  
 silentium in cœlo. Ex supradictis omnibus apparet, septenariū inter *Septenarius*  
 ceteros numeros merito dici omnis efficacię plenissimū. Habet præ *omnis effica-*  
 terea septenarius magnā cum duodenario conformitatē: nam sicut *ciæ plenissi-*  
 tria & quatuor septē constituunt: sic ter, quatuor duodecim reddunt, *mus.*  
 qui sunt numeri cœlestium planetarū & signorū, ex eadem radice re  
 sultantes, & per ternarium de diuinitate, per quaternarium de infes  
 riorum natura participantes. Magna admodum est in sacris literis  
 huius numeri præ cæteris omnibus obseruantia: magnaq; & multis  
 plicia eius mytheria, quorū multa e sacris eloquiis repetentes hic ad  
 numerare decreuimus: quibus facile constabit, septenarium plenit  
 tudinem quandam sacrorum mysteriorū significare. Legimus enim  
 in Genesi, septimū diem quietis domini, septimū ab Adam Enoch,  
 virum sanctum & pium, & alium etiam ab Adam septimum virum  
 nequam & digamum nomine Lamech, item septima generatione  
 abolitum peccatum Cain: sicut scriptum est: Septuplum punietur  
 Cain: & septem vindictas exoluet, qui occiderit Cain. Ad quæ ibi  
 dem magister historiæ septem colligit fuisse peccata Cain. Item ses  
 ptena & septena ex omnibus animalibus mundis introducta in ar  
 cam Noe, similiter & de volatilibus: deinde post septem dies pluuisse  
 dominum super terram, septimoq; die ruptos omnes fontes abyssi,  
 & inundasse aquas super terram. Item septem agnas Abraham des  
 dit Abimelech: & septem annis seruiuit Jacob pro Lia, & aliis septē  
 pro Rachel: & septem diebus populus Israël luxit mortem Jacob.  
 Præterea septem boues, & septem spicas, septem annos fertilitatis,  
 & septem sterilitatis legimus ibidē. In Exodo vero septimo, die præ  
 cipitur sabbathum sabbatorū: requies sancta domino: quia septimo *Septimo anni*  
 die ab opere quieuit dominus. Item septimo die cessauit orare Moyses, *seruus egred-*  
 ses, Septimo die erit solennitas domini, septimo anno liber egre  
 dietur seruus, septem diebus bos & ovis sit cum matre sua, septimo  
 anno dimittetur quiescere terra seminata sex annis, septimus dies  
 erit sanctum sabbathum & requies: septimus dies quia sabbathi est,  
 vocabitur sanctus. In Leuitico etiam septimus dies erit celebrior  
 & sanctior, & septimi mensis primus dies erit sabbathum memoria  
 le, Septem diebus offerentur holocausta domino, septem diebus ce  
 lebrabantur feriæ domini, septem diebus per annum legitimū sem  
 piternum erit in gentreationibus vestris. Sepimo mense festa celes  
 brabitis, & habitabitis in tabernaculis septem diebus: septies asper  
 get coram domino qui tinxerit digitum in sanguine: septies tinget  
 in sanguine passeris mundatus a lepra: septem diebus lauabitur  
 aquis viuentibus qui patitur fluxum sanguinis: septies asperget dis



gito in sanguine vituli: septies percutiam vos propter peccatum.  
 In Deuteronomio septem populi terram promissionis habebant.  
 Legitur & septimus annus remissionis, & septem lucernæ candelas  
 brorum in australi parte erectæ. Et in numeris leguntur septē agnas  
 immaculatas obtulisse filii Israel, & quod septem diebus vescebantur  
 azymis, & quod septem agnis & hirco expiabatur peccatum, &  
 septimus dies erat celeberrimus & sanctus, & septimi mensis dies ve  
 nerabilis & sanctus, & septimus mensis scenopegiæ, & septem vitulos  
 offerebat die septimo, & septem aras erexit Balaam, septem diebus  
 Maria soror Aaron leprosa egreditur extra castra, septem diebus  
 imundus erit, qui tetigerit cadauer. Et in Iosue, septē sacerdotes por  
 tabant arcam fœderis ante Hiericho, & septem diebus circuibant  
 ciuitates, & septem buccinæ portabantur per septem sacerdotes, &  
 die septimo buccinabant septem sacerdotes. Item in libro Iudicum  
 septem annis Abessa regnavit in Israel, septem diebus fecit nuptias  
 Sanson, & septimo die exposuit vxori problema, septē funibus ner  
 uiceis ligatus est, & septem crinibus capitis sui, septē annis oppressi  
 sunt filii Israel per regem Madian. Et in libris Regum septem vic  
 ibus & septima vice ecce dicit Helias nubecula parua, septem diebus  
 filii Israel dirigebant acies, & septimo die cōmissum est bellum:  
 septem annorum comminata est fames Dauid propter peccatum  
 murmurationis populi, & septies oscitauit puer resuscitatus per He  
 lisæum, & septem viri crucifixi sunt simul in diebus messis primæ:  
 septem lotionibus mundatur Naaman per Helisæum, septimo men  
 se occisus est Goliath. Et in Paralipomenis legitur, q̄ septimo men  
 se completus est aceruus fundamentorum: & in Hester legimus sep  
 tem eunuchos regis Persarum: & in Tobia, septem viri copulati  
 cum Sara filia Raguelis: & apud Daniele septem vicibus incen  
 ditur fornax Nabuchonosor, & septem leones erant in lacu, & sep  
 tima die venit Nabuchodonosor. In libro Iob exprimuntur septē  
 filii Iob, & septem diebus & noctibus sedisse amicos Iob cum eo in  
 terra: & ibidem legitur, septimo non tanget te malum. In Esdra  
 legimus septem hebdomadas annorum, septem consiliarios Artax  
 xerxis, & ibidem septimo mense clanges buccina: septimus men  
 sis scenopegiæ sub Esdra erat, dum filii Israel erant in ciuitatibus:  
 & septimi mensis primo die Esdras legit legem populo. Et in Psal  
 mis septies in die laudem dicit Dauid: septuplum probatur argen  
 tum, septuplum reddit vicinis nostris in sinu eorum. Et Salomon  
 ait, septem columnas excidisse sibi sapientiam, & septem viros lo  
 quentes sententias, septem quæ odit & detestatur dominus: septem  
 nequitia in corde inimici, septem circumspectores, septem oculi in  
 sapientes. Numerat Isaias septem dona spiritus sancti, & septem mu



lieres virum vnum apprehendentes. Et apud Ieremiam septē mensis mulierum concupiscentiæ, & septem filios peperit mater quæ infirmata est & defecit anima eius. In Ezechiele, septem diebus propheta moerens permansit. In Zacharia septem lucernæ, & septem infusoria super caput candelabri, & septem oculi discurrentes in vniuersam terram, & septem oculi super vnum lapidem, & septimi diei ieiunium vertitur in gaudium. Et in Michæa septem pastores suscitati sunt super Assyrios. Iam vero & in Euangelis leguntur septem beatitudines, septem virtutes, quibus septem vitia opponunt, septē petitiones orationis dominicæ, septem verba CHRISTI in cruce, septem verba beatæ Mariæ virginis, septem panes per dominum distributi, septem sportæ fragmentorum, septem fratres vxorem vnā habentes, septem discipuli domini piscantes, septem hydryæ, in Cana Galilææ, septem vā quæ dominus hypocritis comminatur, septem dæmonia eiecta de muliere peccatrice, & septem dæmones nequiores assumpti ab expulso. Item septem annis fuit CHRISTVS profugus in Aegypto, & septima hora reliquit febris filium Reguli. In epistolis etiam canonicis describit Iacobus septem gradus sapientiæ, & Petrus septem gradus virtutū. Et in Actibus numerantur septem diaconi, & septem discipuli electi per apostolos. In Apocalypsi quoque multa sunt huius numeri mysteria: ibi enim leguntur septem candelabra, septem stellæ, septem coronæ, septem ecclesiæ, septem spiritus in conspectu troni, septem flumina Aegypti, septem sigilla, septem signacula, septem cornua, septem oculi, septem spiritus dei, septem angeli cum septem tubis, septem cornua draconis, septem capita draconis quæ septem habebāt diademata: item septem plagæ, & septem phyalas quas habet vnus de septem angelis, septem capita bestię coccineæ, septem montes, & septem reges sedentes super eos, & septem tonitrua locuta sunt voces suas. Multas præterea vires habet hic numerus cum in naturalibus tum in sacris & caerimoniis, tum etiam in aliis: itaque huc referuntur septem dies, septem planetæ, septem Pleiades, septem ætates mundi, septem mutationes hominis, septem artes liberales, totidemque mechanicæ, & totidem prohibitæ, septem colores, septem metalla, septem foramina in capite hominis, septem paria neruorum, septē montes in vrbe Roma, septē reges Romani, septē bella ciuilia, septē sapientes tempore Ieremiæ prophetæ, & septē sapientes Græciæ. Item septē diebus ardebat Roma sub Nerone. Per septē reges occisa sunt decem milia martyrum. Septem fuere dormientes, septem sunt Romæ ecclesię principales, totidem Gregorius cōstruxit monasteria, tot sancta Felicitas peperit filios. Septē cōstituti sunt electores imperii, & septem sunt actus solennes in Imperatore coronādo, septē testes requi-

Sex: Job. 2, 6.



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

sunt leges in testamento, septem sunt poenæ ciuiles, & septem cano-  
nicæ, & septem horæ cononicæ, septies salutat sacerdos in missa, se-  
ptem sacramēta & septem ordines clericorū, & septem annorū puer  
potest ordinari ordine minori, & potest obtinere beneficium sine cu-  
ra. Septem sunt psalmi penitentiales, & septem mandata secundæ  
tabulæ, & septem horis Adam & Eua fuerunt in paradiso, & se-  
ptem sunt viri per angelum prænuntiati antequam nascerentur,  
videlicet Ismaaël, Isaac, Sanson, Hieremias, Ioannes baptista,  
Iacobus frater domini, & Christus Iesus. Deniq; hic numerus &  
in bono & in malo.

## SCALA.

In arche- typo.	Ararita	אֲרָרִיתָא		
In mundo in telligibili.	צִפְקִיאל ZaphKiel	צִדְקִיאל Z adKiel	כַּמְאֵל Camael	רַפָּאֵל Raphael
In mundo cœlesti	שַׁבְּתַאִי Saturnus	צִדְקָא Iupiter	מַאֲרִים Mars	שֶׁמֶשׁ Sol
In mundo ele- mentali.	Vpupa Sepia Talpa Plumbum Onychin?	Aquila Delphin? Cernus Stannum Sapphir?	Vultur Lucius Lupus Ferrum Adamas	Olor Vitulus mari Leo (nus Aurum Carbunculus
In minore mundo	Pes dexter	Caput	Manus dex- tera	Cor
	Auris dex- tra	Auris fini- stra	Naris dex- tera	Oculus dex- ter
In mundo in- fernali.	Gehenna גִּיהֶנֶם	Portæ mortis וְצֵל מוֹת	Vmbra mortis דְּעֵשֶׁתוֹם	Puteus interi- tus בְּאֵר שְׁחַת

omnium



omnium est potentissimus: de hoc Linus vetustissimus poëta cecinit,

Septima cum venit lux, cuncta absoluerē cœpit  
Omnipotens pater, atq; bonis est septima & ipsa.  
Est etiam rerum cunctarum septima origo,  
Septima prima eadem, perfecta & septima septem:  
Vnde etiam cœlum stellis errantibus altum  
Voluitur & circulis totidem circum vndiq; fertur.

Lin. carm.  
de septenar.  
numero.

## SEPTENARIJ.

אטר אהיה			Nomina dei septem litterarum.
אשר עשה			
האניאל	מיכאל	גבריאל	Septem angeli qui adstant ante faciem dei.
Haniel.	Michael.	Gabriel.	
נוגה	כוכב	לכנה	Septem planetæ.
Venus.	Mercurius	Luna.	
Columba.	Ciconia.	Noctua.	Septem aves planetarum.
Thimallus	Mugil.	Aelurus.	Septem pisces planetarum.
Hircus.	Simia.	Feles.	Septem animalia planetarum.
Cuprum.	Argentum	Argentum	Septem metalla planetarum.
Smaragdus	viuum.	CrySTALLUS	Septem lapides planetarum.
Pudendum	Manus sinistra.	Pes sinister.	Septem membra integralia planetis distributa.
Naris sinistra.	Os.	Oculus sinister.	Septem foramina capitis planetis distributa.
Lutum fecis.	Perditio.	Fouea.	Septem habitacula infernorum, quæ describit Rabi Joseph Castilianensis Cabalista in Horto nucis.
טיטדיון	אכדיון	טאול	



O

Ctonarium vero vocant Pythagorici numerum iustitiæ & plenitudinis: primum, quia primus omnium diuiditur in numeros pariter pares, videlicet in quatuor: diuisio quoque ipsa in bis bina eadem ratione contextitur, videlicet per bis bina bis: & propter hanc diuisionis æqualitatem, iustitiæ sibi nomen inoleuit: alterum vero,

videlicet plenitudinis nomen accepit, propter corporeæ soliditatis contextum: primus siquidem solidum corpus efficit. Hinc Orphei institutum per octo numina iurantis, sicubi diuinam iustitiam obtestari vellet, quorum nomina hæc, Ignis, Aqua, Terra, Cælum, Luna, Sol, Phanes, & Nox. Octo quoque sunt duntaxat cælorum visibiles sphæræ: corporalisque naturæ proprietas per illum nobis significatur, quam Orphæus in octonario hymnorum maritimos rum complexus est. Estque hic numerus dictis etiam numerus foederis & circumcisionis, quæ Iudæis octauo die fieri præcepta est. Octo etiam erant in vetere lege ornamenta sacerdotis, videlicet foeminalia, tunica, cingulus, tyara, stola talaris, superhumeralis, rationale, lamina aurea. Pertinet etiam hic numerus ad æternitatem & mundi consummationem, quia subsequitur septenarium, qui temporis symbolum est: hinc etiam hic numerus beatitudinis est, tot enim beatitudinis gradus docet CHRISTVS apud Matthæum. Dicitur etiam numerus salutis & conseruationis, tot namque animæ in arca Noë saluæ factæ sunt à diluuiò aquarum. Iam quoque & octo fuerunt filii Iesse, à quibus David fuit octauus. Item Zacharias Iohannis pater octauo die recepit loquelam. Hunc numerum Dionysio sacrum perhibent, qui octauo mense in lucem editus est, in cuius sempiternum testimonium Naxos insula illi dicata, hanc prærogatiuam obtinuit, vt solæ Naxiæ mulieres octo mense salubriter pariant,

partusque vitales edant, cum vbique

fere gentium omnes sic

geniti intereant, &

etiam matres

manifesto

versentur in periculo.

Otonarij no-  
menclaturæ.  
iustitiæ nume-  
us.

Octo numina,  
per quæ soli-  
us iurare Or-  
pheus.

Circumcisionis  
ies.

Beatitudinis  
numerus.



## SCALA OCTONARII.

Nomina oſto liſ terarum.	Eloha Vel daath	אלה ודעה	Tetragramma ton Vedaath	יהוה ודעה	In ar- chetyp- po.
Oſto bea- torum præ- mia.	Hære- ditas.	Incorru- ptio.	Pote- ſtas.	Viſto- ria.	In mundo intelligi- bili.
Oſto cœ- li viſibi- les.	Cœlum ſtella- tum.	Cœlum Satur- ni.	Cœlum Io- uis.	Cœlum Mar- tis.	In mun- do cœle- ſti.
Oſto quali- tates particu- lares.	Sicci- tas ter- ræ.	Frigi- ditas æ- quæ.	Humi- ditas æ- ris.	Calidi- tas æ- ris.	In mundo elementa- tali.
Oſto bea- torum ge- nera.	Pacifi- ci.	Eſurien- tes et ſiti- es inſtitia	Mi- tes.	Perſecuti- propter in- ſtitiam.	In mino- re mun- do.
Oſto dam- natorū præ- mia.	Car- cer.	Mors.	Iudi- cium.	Ira dei.	In mun- do infer- nali.



## DE NOVENARIO ET EIUS SCALA

## CAPVT

## XII.

Quenarius numerus Musis facer, coelestium sphæ-  
rarum diuinorumque spirituum ordini adiuuen-  
to: hinc nouem sunt sphærae mobiles, & secun-  
dū illas nouem sunt Musæ, scilicet, Calliope, Vra-  
nia, Polymnia, Terpsichore, Clio, Melpomene,  
Erato, Euterpe, Thalia: quæ quidem Musæ no-

uem sphæris nouem sunt accommodatae, ita vt prima referat su-  
premā sphæram, quam vocant primum mobile, & sic gradatim  
descendendo secundum scriptum ordinem, usque ad ultimam,  
quæ refert sphæram lunæ, ita scilicet Calliope accommodatur pri-  
mo mobili: Vrania, stellato cœlo: Polymnia, Saturno: Terpsicho-  
re, Ioui: Clio, Marti: Melpomene, Soli: Erato, Veneri: Euterpe,  
Mercurio: Thalia, Lunæ. Nouem quoque sunt Angelorum beato-  
rum ordines, scilicet, Seraphim, Cherubim, Throni, Dominatio-  
nes, Virtutes, Potestates, Principatus, Archangeli, Angeli, quos  
per nouem lapides figurat Ezechiel, qui sunt Sapphirus, Smarag-  
dus, Carbunculus, Berillus, Onyx, Chrysolitus, Iaspis, Topazius,  
Sardius. Habet etiam hic numerus magnum & occultum crucis sa-  
cramentum: nam hora nona dominus noster Iesus Christus emi-  
sit spiritum: nouemque diebus Antiqui mortuos funerabant, totis-  
demque annis dicunt Minoæ in spelunca à Ioue leges accepisse.  
Vnde hic numerus ab Homero præcipue obseruatus est, vt quan-  
do leges condendæ, aut responsa danda, aut sæuitura clades. Astro-  
logi etiam annos enneaticos, hoc est nouenarios, in hominum æta-  
tibus non secus atque septenarios, quos climactericos vocant, ob-  
seruant, notabili mutatione insignes. Aliquando tamen notam im-  
perfectionis & incompletionis habet, quod ad denarii non  
pertingat perfectionem, sed vnitatem minor citra ill-

lum deficiat, sicut super Euangelio de decem  
leprosis interpretatur Augustinus: nec  
vacat mysterio longitudo nouem

cubitorum Og Regis Ba-

san, qui typus est

Diabo-

li.

Numerus mis-  
arum.

N.

Musarum no-  
mina.

Sphærae not-  
em.

Novenarii nu-  
meri obserua-  
tio.



# SCALA NOVENARII.

Nomina Dei nouem literarum.	Tetragrammaton Sabaoth	Tetragrammaton Zidkenu	Elohim Gibor	In ar- chery- to.
Nouem chori ange- lorum.	Sera- phin.	Thro- ni.	Domina- tiones.	Potesta- tes.
Nouem angeli præsi- dentes cœlis.	Metatrôn	Ophniel.	Zadkiel.	Camaël.
Nouem spheræ mo- biles.	Primum mobi- le.	Cælum stella- tum.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
Nouem lapides repre- sentantes decem cho- ros angelorum.	Sapphi- rus.	Smarag- dus.	Beril- lus.	O- nyx
Nouem sensus cum ex- timum intimi.	Memo- ria.	Cogita- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
Nouem ordines caco- dæmonum.	Psen- do- thet.	Spiri- tus mē- dacij.	Vlti- oresce- lerum.	Præ- stigia to- res.
		Vasa ini- qui- ta- tis.	Vi- sus.	Aircæ pote- sta- tes.
		Imagina- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Carbun- culus.	Beril- lus.	O- nyx
		Sphe- ra Sa- turni.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Cælum stella- tum.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Ophniel.	Zadkiel.	Camaël.
		Thro- ni.	Domina- tiones.	Potesta- tes.
		Sera- phin.	Metatrôn	Ophniel.
		Sapphi- rus.	Primum mobi- le.	Cælum stella- tum.
		Smarag- dus.	Carbun- culus.	Beril- lus.
		Cogita- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Imagina- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Carbun- culus.	Beril- lus.	O- nyx
		Sphe- ra Sa- turni.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Cælum stella- tum.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Ophniel.	Zadkiel.	Camaël.
		Thro- ni.	Domina- tiones.	Potesta- tes.
		Sera- phin.	Metatrôn	Ophniel.
		Sapphi- rus.	Primum mobi- le.	Cælum stella- tum.
		Smarag- dus.	Carbun- culus.	Beril- lus.
		Cogita- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Imagina- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Carbun- culus.	Beril- lus.	O- nyx
		Sphe- ra Sa- turni.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Cælum stella- tum.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Ophniel.	Zadkiel.	Camaël.
		Thro- ni.	Domina- tiones.	Potesta- tes.
		Sera- phin.	Metatrôn	Ophniel.
		Sapphi- rus.	Primum mobi- le.	Cælum stella- tum.
		Smarag- dus.	Carbun- culus.	Beril- lus.
		Cogita- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Imagina- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Carbun- culus.	Beril- lus.	O- nyx
		Sphe- ra Sa- turni.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Cælum stella- tum.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Ophniel.	Zadkiel.	Camaël.
		Thro- ni.	Domina- tiones.	Potesta- tes.
		Sera- phin.	Metatrôn	Ophniel.
		Sapphi- rus.	Primum mobi- le.	Cælum stella- tum.
		Smarag- dus.	Carbun- culus.	Beril- lus.
		Cogita- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Imagina- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Carbun- culus.	Beril- lus.	O- nyx
		Sphe- ra Sa- turni.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Cælum stella- tum.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Ophniel.	Zadkiel.	Camaël.
		Thro- ni.	Domina- tiones.	Potesta- tes.
		Sera- phin.	Metatrôn	Ophniel.
		Sapphi- rus.	Primum mobi- le.	Cælum stella- tum.
		Smarag- dus.	Carbun- culus.	Beril- lus.
		Cogita- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Imagina- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Carbun- culus.	Beril- lus.	O- nyx
		Sphe- ra Sa- turni.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Cælum stella- tum.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Ophniel.	Zadkiel.	Camaël.
		Thro- ni.	Domina- tiones.	Potesta- tes.
		Sera- phin.	Metatrôn	Ophniel.
		Sapphi- rus.	Primum mobi- le.	Cælum stella- tum.
		Smarag- dus.	Carbun- culus.	Beril- lus.
		Cogita- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Imagina- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Carbun- culus.	Beril- lus.	O- nyx
		Sphe- ra Sa- turni.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Cælum stella- tum.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Ophniel.	Zadkiel.	Camaël.
		Thro- ni.	Domina- tiones.	Potesta- tes.
		Sera- phin.	Metatrôn	Ophniel.
		Sapphi- rus.	Primum mobi- le.	Cælum stella- tum.
		Smarag- dus.	Carbun- culus.	Beril- lus.
		Cogita- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Imagina- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Carbun- culus.	Beril- lus.	O- nyx
		Sphe- ra Sa- turni.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Cælum stella- tum.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Ophniel.	Zadkiel.	Camaël.
		Thro- ni.	Domina- tiones.	Potesta- tes.
		Sera- phin.	Metatrôn	Ophniel.
		Sapphi- rus.	Primum mobi- le.	Cælum stella- tum.
		Smarag- dus.	Carbun- culus.	Beril- lus.
		Cogita- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Imagina- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Carbun- culus.	Beril- lus.	O- nyx
		Sphe- ra Sa- turni.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Cælum stella- tum.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Ophniel.	Zadkiel.	Camaël.
		Thro- ni.	Domina- tiones.	Potesta- tes.
		Sera- phin.	Metatrôn	Ophniel.
		Sapphi- rus.	Primum mobi- le.	Cælum stella- tum.
		Smarag- dus.	Carbun- culus.	Beril- lus.
		Cogita- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Imagina- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Carbun- culus.	Beril- lus.	O- nyx
		Sphe- ra Sa- turni.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Cælum stella- tum.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Ophniel.	Zadkiel.	Camaël.
		Thro- ni.	Domina- tiones.	Potesta- tes.
		Sera- phin.	Metatrôn	Ophniel.
		Sapphi- rus.	Primum mobi- le.	Cælum stella- tum.
		Smarag- dus.	Carbun- culus.	Beril- lus.
		Cogita- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Imagina- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Carbun- culus.	Beril- lus.	O- nyx
		Sphe- ra Sa- turni.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Cælum stella- tum.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Ophniel.	Zadkiel.	Camaël.
		Thro- ni.	Domina- tiones.	Potesta- tes.
		Sera- phin.	Metatrôn	Ophniel.
		Sapphi- rus.	Primum mobi- le.	Cælum stella- tum.
		Smarag- dus.	Carbun- culus.	Beril- lus.
		Cogita- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Imagina- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Carbun- culus.	Beril- lus.	O- nyx
		Sphe- ra Sa- turni.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Cælum stella- tum.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Ophniel.	Zadkiel.	Camaël.
		Thro- ni.	Domina- tiones.	Potesta- tes.
		Sera- phin.	Metatrôn	Ophniel.
		Sapphi- rus.	Primum mobi- le.	Cælum stella- tum.
		Smarag- dus.	Carbun- culus.	Beril- lus.
		Cogita- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Imagina- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Carbun- culus.	Beril- lus.	O- nyx
		Sphe- ra Sa- turni.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Cælum stella- tum.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Ophniel.	Zadkiel.	Camaël.
		Thro- ni.	Domina- tiones.	Potesta- tes.
		Sera- phin.	Metatrôn	Ophniel.
		Sapphi- rus.	Primum mobi- le.	Cælum stella- tum.
		Smarag- dus.	Carbun- culus.	Beril- lus.
		Cogita- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Imagina- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Carbun- culus.	Beril- lus.	O- nyx
		Sphe- ra Sa- turni.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Cælum stella- tum.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Ophniel.	Zadkiel.	Camaël.
		Thro- ni.	Domina- tiones.	Potesta- tes.
		Sera- phin.	Metatrôn	Ophniel.
		Sapphi- rus.	Primum mobi- le.	Cælum stella- tum.
		Smarag- dus.	Carbun- culus.	Beril- lus.
		Cogita- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Imagina- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Carbun- culus.	Beril- lus.	O- nyx
		Sphe- ra Sa- turni.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Cælum stella- tum.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Ophniel.	Zadkiel.	Camaël.
		Thro- ni.	Domina- tiones.	Potesta- tes.
		Sera- phin.	Metatrôn	Ophniel.
		Sapphi- rus.	Primum mobi- le.	Cælum stella- tum.
		Smarag- dus.	Carbun- culus.	Beril- lus.
		Cogita- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Imagina- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Carbun- culus.	Beril- lus.	O- nyx
		Sphe- ra Sa- turni.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Cælum stella- tum.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Ophniel.	Zadkiel.	Camaël.
		Thro- ni.	Domina- tiones.	Potesta- tes.
		Sera- phin.	Metatrôn	Ophniel.
		Sapphi- rus.	Primum mobi- le.	Cælum stella- tum.
		Smarag- dus.	Carbun- culus.	Beril- lus.
		Cogita- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Imagina- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Carbun- culus.	Beril- lus.	O- nyx
		Sphe- ra Sa- turni.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Cælum stella- tum.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Ophniel.	Zadkiel.	Camaël.
		Thro- ni.	Domina- tiones.	Potesta- tes.
		Sera- phin.	Metatrôn	Ophniel.
		Sapphi- rus.	Primum mobi- le.	Cælum stella- tum.
		Smarag- dus.	Carbun- culus.	Beril- lus.
		Cogita- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Imagina- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Carbun- culus.	Beril- lus.	O- nyx
		Sphe- ra Sa- turni.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Cælum stella- tum.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Ophniel.	Zadkiel.	Camaël.
		Thro- ni.	Domina- tiones.	Potesta- tes.
		Sera- phin.	Metatrôn	Ophniel.
		Sapphi- rus.	Primum mobi- le.	Cælum stella- tum.
		Smarag- dus.	Carbun- culus.	Beril- lus.
		Cogita- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Imagina- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Carbun- culus.	Beril- lus.	O- nyx
		Sphe- ra Sa- turni.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Cælum stella- tum.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Ophniel.	Zadkiel.	Camaël.
		Thro- ni.	Domina- tiones.	Potesta- tes.
		Sera- phin.	Metatrôn	Ophniel.
		Sapphi- rus.	Primum mobi- le.	Cælum stella- tum.
		Smarag- dus.	Carbun- culus.	Beril- lus.
		Cogita- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Imagina- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Carbun- culus.	Beril- lus.	O- nyx
		Sphe- ra Sa- turni.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Cælum stella- tum.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Ophniel.	Zadkiel.	Camaël.
		Thro- ni.	Domina- tiones.	Potesta- tes.
		Sera- phin.	Metatrôn	Ophniel.
		Sapphi- rus.	Primum mobi- le.	Cælum stella- tum.
		Smarag- dus.	Carbun- culus.	Beril- lus.
		Cogita- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Imagina- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Carbun- culus.	Beril- lus.	O- nyx
		Sphe- ra Sa- turni.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Cælum stella- tum.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Ophniel.	Zadkiel.	Camaël.
		Thro- ni.	Domina- tiones.	Potesta- tes.
		Sera- phin.	Metatrôn	Ophniel.
		Sapphi- rus.	Primum mobi- le.	Cælum stella- tum.
		Smarag- dus.	Carbun- culus.	Beril- lus.
		Cogita- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Imagina- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Carbun- culus.	Beril- lus.	O- nyx
		Sphe- ra Sa- turni.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Cælum stella- tum.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Ophniel.	Zadkiel.	Camaël.
		Thro- ni.	Domina- tiones.	Potesta- tes.
		Sera- phin.	Metatrôn	Ophniel.
		Sapphi- rus.	Primum mobi- le.	Cælum stella- tum.
		Smarag- dus.	Carbun- culus.	Beril- lus.
		Cogita- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Imagina- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Carbun- culus.	Beril- lus.	O- nyx
		Sphe- ra Sa- turni.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Cælum stella- tum.	Sphe- ra Io- uis.	Sphe- ra Mar- tis.
		Ophniel.	Zadkiel.	Camaël.
		Thro- ni.	Domina- tiones.	Potesta- tes.
		Sera- phin.	Metatrôn	Ophniel.
		Sapphi- rus.	Primum mobi- le.	Cælum stella- tum.
		Smarag- dus.	Carbun- culus.	Beril- lus.
		Cogita- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Imagina- tiua.	Sensus cō- munis.	Audi- tus.
		Carbun- culus.	Beril- lus.	O- nyx

אלהים גיבור

יהוה צדקנו

יהוה שבאו



Numerus com-  
pletus.

Ceremonie de-  
nariæ olim di-  
ctæ.

Ieiunium reli-  
giosum.

Decenarij nu-  
meri descri-  
ptio.

Cantores psal-  
morum.

Legis præcep-  
ta.

Aquæ origo.  
Corporum co-  
origo.

Enarius. Hic dicitur omnis numerus siue vniuersus, atq[ue] numerus completus, denotâs plenum curriculum vitæ: ab eo enim vltra non numerat, nisi per replicationem: vniuersosq[ue] numeros vel intra se implicat, vel per se suosq[ue] explicat multiplicando: quapropter multiplicis religionis habetur & potentia, animisq[ue] purgandis accommodatur. Hinc veteres cerimonias denarias appellauere, qbus illos, qui expiandi aut sacra adituri essent, per decem continuos dies a certis quibusdam rebus abstinendum erat. Vnde apud Aegyptios mos erat illi, qui sacris Isidis initiari vellet, decem dier[um] ieiunium indici solitum, qd[am] testatur Apuleius de seipso inquiring: Illud planè cunctis arbitris præcepit, decem illis continuis diebus cibariam voluptatem coërcere, & neq[ue] vllum animal essem, & inuinius essem. Decem sunt sanguinei hominis partes, mēstruum, sperma, plasmatius spiritus, massa, humores, organum cum corpus, vegetatiua, sensitiua, ratio, & mens. Decem quoq[ue] simplicitia integralia hoīem constituentia, os, cartilago, neruus, chorda, ligamētum, arteria, vena, pāniculus, caro, cutis. Decem quoq[ue] artus qbus constat intrinsecus homo, spiritus, cerebrum, pulmo, cor, epar, fel, splen, renes, genitalia, matrix. Præterea decem corting[ue] erant in templo, decem chordæ erant in psalterio, decem instrumēta musica qbus canebantur psalmi, quor[um] nomina sunt Neza, in quo canebantur ode: Nabulum, idem qd[am] organum: Mizmor, in quo psalmi: Sir, in quo cantica: Tephila, in quo orationes: Beracha, in quo benedictiones: Halel, in quo laudationes: Hodia, in quo gratiar[um] actiones: Asre, in quo alicuius fœlicitas: Halleluia, in quo laudes Dei tantum atq[ue] contemplationes. Decem quoq[ue] sunt cantores psalmorum, videlicet Adam, Abraham, Melchizedec, Moses, Asaph, David, Salomon, & tres filii Choræ. Decem quoq[ue] præcepta legis. Et decimo die post ascensionem CHRISTI, descendit spiritus sanctus. Hic deniq[ue] est numerus, in quo Iacob tota nocte luctatus cum angelo, vicit in certamine: & oriente Lucifero benedictus est, & vocatum est nomen eius Israël. In hoc numero Iosue vicit triginta vnum Reges: & David vicit Goliath & Philistæos: & Daniel pericula euasit leonum. Hic numerus sicut vnitas etiam circularis est, q[ui]a coaceruatus in vnitatem redit, à qua exordium habuit: & ipse numeror[um] omnium finis est & complementum, & principium decadum. Sicut denarius refluit in vnitatem ex qua processit, sic omne fluens reuertitur ad id à quo habet principium sui fluxus. Sic aqua ad mare currit à quo traxit originem: corpus in terram, à qua sumptum est reuertitur: tempus redit in æternitatem, à qua fluxit: mens à deo



facta, ad eundem reuertitur. fuit deniq; omnis creatura in nihilum  
ex quo creata est, nec nisi diuino verbo sustentatur, in quo con-  
dita sunt omnia, omniaq; cum denario & per denarium gyrum  
efficiunt, vt inquit Proclus, à Deo incipientia, & in ipsum desi-  
nientia. Deus quoque ipse prima Monas priusquam sese inferio-  
ribus, communicet, primo se in primum numerorum, ternarium  
videlicet, diffundit: dehinc in denarium, tanquam in decem ide-  
as & mensuras omnium numerorum & rerum omnium faciend-  
um, quas Hebræi decem attributa vocant, & decem diuina no-  
mina numerant: qua de causa vltior numerus dari ne-  
quit. Hinc omnia dena diuinum quoddam

in se habent, & in lege tanquam

à Deo propria exiguntur, si

mul cum primitiis, vt

rerum primordia,

velut principi

piū nume

roz,

&

decima

quæq; tanq̃

fnis illis reddant

tur, qui prin

cipiū & fi

nis est

om̃,

nium

# SCALA DENARII.





In arche- typo.	יהוהיהויה			אנוחא	
	Nomen quadriliterum collectum.x.literarum.			Nomen quadriliterum ex-	
	אחיה Eh eie	יהוה Iod tetragra- maton.	יהוהאלהים Tetragāmaton Elohim.	אל El.	אלהים גיבור E lohim gibor.
	כתר Kether	חכמה Hocmah	בנה Binah	חַדַּשׁ Hæsed	גבורה Geburah
In mun- do intel- ligibili.	Seraphin.	Cherubim.	Throni.	Domina- tiones.	Potestates.
	Haioth ha- kados.	Ophanim.	Aralim.	Hæsmal- lim.	Seraphin.
	Metratton.	Iophiel.	Zaphkiel.	Zadki el.	Camaël.
In mun- do cœle- sti.	Reschith ha- galgalim.	Mastoth	Sabba- thai.	Ze deck.	Madim.
	Primum mobile.	Sphera Zodiaci	Sphera Saturni	Sphera Iouis.	Sphera Martis.
In mun- do elemē- tali.	Colum- ba.	Par- dus.	Dra- co.	Aqui- la.	Equus.
In mino- re mun- do.	Spiri- tus.	Cere- brum.	Splen.	Epar.	Fel.
In mun- do infe- nali.	Pseudo- thei.	Spiri- tus mē- daci.	Vasa iniqui- tatis.	Vltores scele- rum.	Præsti- giato- res.



NARI.

יוד הא tensum decem literarum.		אלהים צבאות Nomen Elohim Sabaoth.		Nomen Dei decem litera rum.	
אלוה	יהוה צבאו	אלהים צבאות	שדי	אדני	Decem no/ mina Dei.
Eloha.	Tetragramma/ ton Sabaoth.	Elohim Sa/ baoth.	Sadai.	Adonai melech.	
הפארת	נצה	הוד	יסוד	לבוה	Decem Sep/ phiroth.
Tipheret.	Nezah.	Hod.	Iesod.	Malcut h	
Virtutes.	Princi/ patus.	Archang/ geli.	Angel/ li.	Animæ beatæ.	X. ordines bea/ torum s'm Diony.
Malachim	Elohim	Ane Elohim.	Cherubi.	Issim.	Decem beatorum ordines, iuxta traditionē heb.
Raphaël.	Haniel.	Gabriel.	Michaël.	Anima Messihę	Decem Angeli presidentes.
Schemes.	Noga.	Cochab.	Leuanab	Holon ie/ sodoth.	Decem spheræ mundi.
Sphera Solis.	Sphera Veneris	Sphera Mercurij.	Sphera Lunæ.	sphera ele/ mentor.	
Leo.	Homo.	Serpens.	Bos.	Agnus.	X. animalia san/ ctitatis ad Su/ peros relata.
Cor.	Renes.	Pulmo.	Genitalia	Matrix.	Decem artus in/ trinseci homi/ nis.
Aëreæ potesta/ tes	Furiæ semi/ natrices ma/ lorum.	Criminatores sive explorat/ tores.	Tentato/ res sive insidia/ tores.	Aię pri/ uæ et damnatę	Decem domato/ rum ordi/ nes.



DE VNDENARIO ET DVODENARIO  
CVM DVPLICI DVODENARIO  
SCALA, CABALISTICA,  
ET ORPHICA.

## CAPVT

## XIIII.

Numerus gratiæ.

V

Vndenarius  
nullam habet  
cum diuinis  
communione.

Duodenarius  
numerus diuinus.

Ndenarius numerus sicut transgreditur denarium, qui legis præceptorum est, ita deficit à duodenario, qui gratiæ & perfectionis est: ideo numerus peccatorum, & poenitentium, dicitur. Hinc in tabernaculo iussa sunt fieri vndecim faga cilicina, qui est habitus poenitentium & lugentium pro peccatis. Vnde hic numerus nullam habet cum diuinis, neque cum cœlestibus communionem, nec attractum, nec scalam ad supera tendentem: nec vllum meritum habet, sed tamen aliquando gratuitam gratiam percipit à Deo, sicut ille qui ad vndecimam horam vocatus fuit in vineam Domini, accepitque mercedem illorum, qui portauerunt onus diei & æstus. Duodenarius autem numerus est diuinus, & quo cœlestia metiuntur: est enim Signorum cœlestium Spirituumque principatui adiumento. Duodecim enim sunt in Zodiaco signa, quibus præstant duodecim Angeli præcipui, subfulti irrogationibus magni nominis Dei. Duodecim annis Iupiter cursum suum perficit, & Luna quotidie duodecim gradus percurrit. Duodecim in humano corpore præcipuæ sunt iuncturæ, scilicet, in manibus, cubitis, spatulis, femore, genibus, & vertebis pedum. Magna insuper in diuinis mysteriis duodenarii vis est. Elegit Deus duodenam familiam Israël, illisque præfecit duodecim Principes: totidem lapides locati in profundo Iordanis, & in pectore Sacerdotis eodem numero figi præcepit. Duodecim etiam panes fuerunt prepositionis, & totidem lapidibus altare constructum, & mare æneum à Solomone fabricatum, eodem numero Leones sustinebant: totidem fontes in Helim, totidem exploratores missi ad terram promissionis, totidem Christi Apostoli duodecim tribus præfecti, duodecim millia numerantur populi signati & electi, duodecim stellis Regina coronata: & in Euangelio, excrescentibus panibus cophini duodecim fragmentorum colliguntur: & duodecim



duodecim Angeli præsident duodecim portis ciuitatis, & duodecim lapides cœlestis Ierusalem. In inferioribus etiam crescentia multa hoc numero progrediuntur:

sic lepus & cuniculus foecundissimi,

mi, duodecies in anno ge-

nerant, pariuntq̃:

& camela toti-

dem mē-

sibus

foetum ge-

rit, & pauo duo

decim oua

ponit.



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

Nomina Dei duodecim li- terarum.			הוּא Sanctus.	כְּדוּךְ Bndictus	הַקְהָלָא Ipse.	
Nomen magnū in duodecim vexilla reuo- lutum.	יהוה	יהוהו	חַיִּיה	חַוְיָה	חַוִּית	הַדִּיו
Duodecim ordines beatorum spi- rituum.	Seraphin	Cheru- bin.	Throni.	Domina- tiones.	Potesta- tes.	Virtutes.
Duodecim ange- li præsidentes signis.	Mal- chidi- el.	Asmo- diel.	Ambri- el.	Muriel.	Verchi- el.	Hamali- el.
Duodecim Tri- bus.	Dan.	Ruben.	Iehuda.	Manasses	Affer.	Symeon.
Duodecim Pro- phetæ.	Mala- chias.	Aggæ- us.	Zacha- rias.	Amos.	Oseas.	Micheas.
Duodecim Apo- stoli.	Mathias.	Thadæ- us.	Symon.	Iohannes.	Petrus.	Andreas.
Duodecim signa Zodiaci.	Aries.	Taurus.	Gemini.	Cancer.	Leo.	Virgo.
Duodecim men- ses.	Martius.	Aprilis.	Maius.	Iunius.	Iulius.	Augustus
Duodecim Pla- netæ.	Eleli- sphacos	Peristere onorthios	pistereon hyptios.	Symphy- tus.	Cyclami- nus.	Calamin- thus.
Duodecim lapi- des.	Sardo- niu.	Sardius.	Topazi- us.	Calcedo- nius.	Iaspis.	Smorag- dus.
Duodecim mem- bra principalia	Caput.	Collum.	Brachia.	Pectus.	Cor.	Venter.
Duodecim gradus dānatorum & dā- moniorum.	Pseudo- thæi.	Spiri- tus mē- daci.	Vasa ini- quita- tis.	Vltio- res sce- lerum.	Præsti- giato- res.	Aeræ po- testa- tes.



אב בן ורה חקרש						In ar/ chetyp po.
Pater filius, & spiritus sanctus.						
והיה	יוהה	יההי	היהו	היוה	ההוי	
Princi/ patus.	Archangeli.	Angel/ li.	Innocen/ tes.	Marty/ res.	Confesso res.	In mun do inte ligibili
Zuriel.	Barbiel.	Adna/ chiel.	Hanael.	Gabiel.	Barchiel	
Isa & char.	Benia/ min.	Nepta/ lim.	Gad.	Zabus lon.	Ephra/ im.	
Ionas.	Abdias.	Sepho/ nias.	Naum.	Abachuk	Iohel.	
Barpto lomeus.	Philippus	Iacobus maior.	Thomas.	Matthæ/ us.	Iacobus minor.	
Libra.	Scorpius.	Sagitta/ rius.	Capricornus.	Aquarius	Pisces.	In mūdo cœlesti.
Septem ber.	Octo/ ber.	Nouem/ ber.	Decem/ ber.	Ianuā/ rius.	Februā/ rius.	In mun do elemē tali.
Scorpiu ros.	Artemi/ sia.	Anagāl/ lis.	Lapa/ thus.	Dracon/ thea.	Aristolo/ chia.	
Beril/ lus.	Amethy/ stus.	Hyacin thus.	Chryso/ passus.	Crystal/ lus.	Sapphy/ rus.	
Renes.	Genita/ lia.	Anche.	Genua.	Crura.	Pedes.	In mino re mūdo.
Euriæ sc/ minatri & ces malor.	Criminato res siue ex ploratores	Tētatores siue infi diatores.	Male/ fici.	Apostas tæ.	Infide/ les.	In m un do infer nali.



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

## SCALA DE.

Duodecim Numina.	Pallas.	Venus.	Phœbus.	Mercurius.	Iupiter.	Ceres.
Duodecim signa Zo- diaci.	Aries.	Taurus.	Gemini.	Cancer.	Leo.	Virgo.
Duodecim menses.	Martius.	Aprilis.	Maius.	Iunius.	Iulius.	Augustus.
Duodecim sacrę aves.	Noctua.	Columba.	Gallus.	Ibis.	Aquila.	Casser.
Duodecim sacra ani- malia.	Capra.	Hircus.	Taurus.	Canis.	Cervus.	Porca.
Duodecim sacrę ar- bores.	Olea.	Myrtus.	Laurus.	Corylus.	Aesculus.	Pernus.
Duodecim hominis membra signis di- stributa.	Caput.	Collum.	Brachia.	Pectus.	Cor.	Venter.



NARII ORPHICA.

Vulca- nus.	Mars.	Diana.	Vesta.	Iuno.	Neptu- nus.	In mundo intelligibi-
Libra.	Scorpius	Sagitta / rius.	Capricor- nus.	Aqua- rius.	Pisces.	In mundo cœlesti.
Septem- ber.	October.	Novem-	Decem- ber.	Ianua- rius.	Februa- rius.	In mundo elementa- li.
Anser.	Picus.	Cornix.	Ardea.	Pavo.	Cygnus.	
Asinus.	Lupus.	Cervus.	Leo.	Ovis.	Equus.	
Buxus.	Cornus.	Palma.	Pinus.	Rham- / nus.	Vlmus.	
Renes.	Genita- lia.	Anche.	Genua.	Crura.	Pedes.	In minore mundo.



De numeris qui supra duodenarium sunt, eorumque potentia & virtutibus.

Caput

XV.

Elig etiam ultra duodenarium numeri multis & variis esse

Rationibus decorati sunt, quorum virtutes ex origine partibusque eorum deprehendere oportet, quatenus & simplicium aggregatione varia, aut multiplicationis ductu, constituuntur: nonnunquam etiam ex diminutione aut supgressionem alterius precedentis, precipue perfectioris, significata eorum resultant, tum etiam ex seipsis mysteriorum quorundam sacramenta continent: sic tertius supra decimum numerus apparitionis Christi ad gentes mysterium indicat: decimo tertio namque post eius natalem diem, stella duce Magis facta est, Decimusquartus & ipse Christi typum gerit, qui decimaquarta luna primi mensis pro nobis immolatus, quo die & filii Israel phase domino, hoc est transitum celebrare iussi sunt. Hunc numerum tam solcite observat Mattheus, ut quo posset illum in generationibus Christi ubique retinere, nonnullas generationes pratermiserit. XV. numerus spiritualium ascensionum symbolum est, ideoque canticum graduum quondecim psalmis illi adaptatum est, cui etiam, xv. anni additi Regi Ezechiae deputantur: & decimusquintus dies septimi mensis erat venerabilis & sanctus, XVI. numerus ex quadrato æquilatere & parente denarii compositum, ideo Pythagorici numerus felicitatis appellant ipse etiam veteris testamenti prophetas omnes, tum novi testamenti Apostolos & Evangelistas complectitur. Numerus, xviii. & xx. utrumque infaustum interpretantur theologi: nam in priore servivit Israel Eglon regi Moab: in altero servivit Iacob, & venditus est Ioseph. Denique inter polypoda nullum est quod vicenum pedum numerum excedat. Numerus autem, xxii. plenitudinem sapientiae significat, totidem siquidem sunt hebraicarum literarum characteres, totidemque libris totum vetus testamentum continetur. Numero autem, xxviii. lunæ fauor designatur, eius enim motus distans a cursu aliorum syderum, quasi solitarius, xxviii. die completur, quo redit ad idem punctum zodiaci unde processit. Hinc & xxviii. mansiones lunæ, singulari virtute & influenza pollentes, in coelestibus numerantur. Tricesimus numerus multis mysteriis memorabilis est, quo dominus noster IESVS CHRISTVS appretiat, qui ipse quoque tricesimo suæ ætatis anno baptizatus est, cepitque facere miracula, & docere regnum dei. Ipse etiam Ioannes Baptista tricesimum annum agebat, cum incepisset prædicare in deserto, & præparare vias domini. Ipseque Ezechiel eadem ætate incepit prophetare: & Ioseph tricesimo suæ ætatis anno eductus de carcere, a Pharaone accepit Aegypti principatum. Tricesimumsecundum numerum Hebræorum doctores sapientiæ adscribunt, totidem enim sunt ab Abrahamo descriptæ

Numerus tertius supra decimum & inde xiiij.

Quo die christus immolatus est.

xv.

Sanctus & venerabilis dies.

xvi.

xvij. xx.

xxij.

xxvij.

xxx.

xxxij.



descriptæ semitæ sapientiæ: Pythagorici vero hunc numerum iusti-  
tiæ appellant, quia semp diuisibilis in partes equales vsq; ad vnita-  
tem. Quadragenarium numerum veteres magna obseruatione co-  
lebant, de quo, & festum celebrabāt tessera coston. Fertur ad partus  
rationem efficere, totidem diebus semen aptari & transformari in  
vtero, quousq; in corpus organicū, perfectū, suis debitis & harmo-  
nicis mensuris conducatur dispositum, ad suscipiendum animā ra-  
tionalem. Totidem diebus mulieres post partū grauiori morbo con-  
fictari, quousq; adaptent muliebria in partu cōmota. antequā puri-  
ficentur: totidem etiam diebus. infantes risum continere morbidos  
esse, magnoq; discrimine viuere: estq; hic numerus in religione ex-  
piationis & poenitentiae, magnorumq; mysteriorum significatiuus,  
siquidē quadraginta dies & noctes diluui tempore pluit dominus  
super terram: quadraginta annis filii Israel habitauerunt in deserto:  
quadraginta dies dilata est subuersio Ninuē. Idemq; numerus san-  
ctorum ieiuniis sacer habitus est: siquidem per quadraginta dies  
Moses, Helias & Christus ieiunauerunt. Quadraginta septimanis  
Christus in vtero virginis portatus est: quadraginta diebus à nati-  
uitate mansit **C H R I S T V S** in Bethlehem anteq̃ offerret in tem-  
plo: quadraginta mensibus publice prædicauit: quadraginta ho-  
ris mortuus delituit in sepulchro: quadragesimo die post resurre-  
ctionem in cœlos ascendit, quæ omnia nō sine huius numeri occul-  
ta proprietate & mysterio facta fuisse nostri tradunt theologi. Quin-  
quagenarius numerus est remissionis peccatorum & seruitutis liber-  
tatisq; significatiuus: secundum legem enim quinquagesimo anno  
remittebantur debita, & reuertebatur vnusquisq; in possessionē suā.  
Hinc per Iubilei annum atq; per poenitentiae psalmum, indulgen-  
tiæ atq; poenitentiae sacramētum ostendit. Lex quæq; & spiritus san-  
ctus in eodem declarantur: nam quinquagesimo die post exitum  
Israel de Aegypto, lex data est Mosi in monte Sina. Quinquages-  
imo die post resurrectionem descendit spiritus sanctus super apo-  
stolos in monte Sion: vnde dicitur & numerus gratiæ & attribuitur  
spiritui sancto. Erat & sexagenarius numerus Aegyptiis sacer nā  
crocodilo proprius, vt qui sexagenis diebus oua sexaginta pariat, to-  
tidemq; diebus foueat: tot annos præterea dicatur viuere, & dentes  
eodem numero habere: deniq; totidem diebus in secessu quiescere  
quotānis sine cibo. Habet & septuagenarius numerus sua mysteria,  
nam totidem annis ignis sacrificii in Babylonica captiuitate sub  
aqua latens vixerat: totidem annos prædixerat Ieremias templi  
destructionem: totidem annos durauit captiuitas Babylonica, toti-  
dem annis complebatur desolatio Ierusalem. Item septuaginta pal-  
me erant in loco vbi castrametati sunt filii Israël: septuaginta ani-

Sapientie nu-  
merus.Iustitiæ nu-  
merus.Quot diebus  
infantes risū  
continent.Numerus ex-  
piationis.

Diluuij dies.

Ieiunij dies.

Quinquage-  
narius nume-  
rus.Gratiæ nu-  
merus.lx.  
Crocodili mi-  
ra.

lxx.



*Ioseph filij se-*  
*ptuaginta.*  
*Ieroboal filij*  
*septuaginta.*

*Septuagesim-*  
*us secundus*  
*numerus.*

*Centenarius*  
*numerus.*

*Millenarius*  
*numerus.*

*Numeri duo*  
*præter cæte-*  
*ros insignes.*

*Numerus fa-*  
*talis duodena-*  
*rius, quadra-*  
*tus & cubus.*

mabus descēderunt patres in Aegyptum: septuaginta reges ampu-  
tatis manuum & pedum summatibus, colligebant cibum sub men-  
sa Adonibesech: septuaginta filii egressi sunt de fœmone Ioas: se-  
ptuaginta viri omnes filii Ieroboal: septuaginta pondera argen-  
ti dabantur Abimelech, totidem viros occidit Abimelech super  
vno lapide: Septuaginta filios & nepotes habuit Abdon, qui ascen-  
debant super septuaginta pullos asinarum, Septuaginta millia vi-  
rorum erant Salomoni, qui onera portabant, Septuaginta filii Achab  
regis in Samaria decapitati sunt. Septuaginta iuxta psalmistā sunt  
anni annorum ætatis nostræ, Septuagesies septies iudicatum est de La-  
mech: septuagesies septies peccata donant delinquenti. Est & nume-  
rus secundus supra septuagesimum totidem linguarum sermonibus, toti-  
dem Synagoge senioribus totidem veteris testamēti interpretibus,  
totidemque CHRISTI discipulis insignis: habetque cum duodena-  
rio magnā cōmunionē: hinc in celestibus quous signo in sex par-  
tes diuiso, resultant septuaginta duo quinarii, quibus præsent totidē  
angeli, & totidem influunt nomina dei, & quilibet quinarium vni præ-  
st idiomati, tanta efficacia, ut inde Astrologi & physiognomi cogno-  
scere queant cuius idiomatis, quisque fuerit oriundus: respondēt istis  
etiam totidem patētes in humano corpore articuli, quorum in quouis  
digito manuum & pedum habent tres: qui cum principalibus duode-  
cim superius in duodenario numeratis cōstituunt septuaginta duos.  
Centenarius in quo ouis collocat inuenta, qui etiam de sinistra trans-  
sit ad dexterā, sacratu inuenit: tum quia ex denario in seipsum ductu  
gignit, completā designat perfectiōnē, Complementū vero omnium  
numeriorum millenarius est qui est cubus denarii, significās cōsumma-  
tam & absolutā perfectiōnē. Sunt autē duo numeri à Platone in Re-  
publica maxime celebrati, & ab Aristotele in suis Politicis non im-  
probat, quibus ciuitatibus magnæ mutationes portendunt: hi sunt  
duodenarii quadratus, & eiusdem cubus videlicet quadragessimus quar-  
tus supra centenarium, & septingentesimus vicesimus octauus supra  
millenarium, qui numerus fatalis est: ad quem cum ciuitas quæuis  
siue respublica peruenerit, completo cubo postea declinabit: in qua  
dratis tamen mutationem subit, sed in melius, si prudenti disciplina  
regatur: nec fato tunc, sed imprudentia collabi poterit: atque hæc de  
numeris particulatim dicta sufficiant,

De numerorum notis in certis gesticationibus cōstitutis. Ca. XVI.

Egi sepiissime in magicis libris eorundemque operibus & expe-  
rimentis mirabiles, quasdam, & quales mihi videbantur ridiculas  
gesticationes, & putabam illa esse occulta quedam demonum  
pacta propter quod respuebam & proieci ea: sed postquam rem profundius  
exanimavi, tunc primum intellexi in illis magicis gesticationibus,



non demonū fœdera, sed numerorū delitescere rōnem, qua veteres per manū & digitorū varios inflexus & reflexus numeros repræsen- Numeri digi-  
torū pōne ex  
presst.  
tabāt: quorū gestulatione magis, ineffabiliū virtutū vocabula, sunt ignota numeris varia iugatis alternatisq; digitis tacitus inclamant, veneranturq; sacro silentio mundi præsules deos. Eius ritus meminit etiā Martianus de Arithmetica, inquiens: Digni vero virginis recurfantes, & quadā incōprehēse mobilitatis scaturigine vermiculati quē mox ingressē, septingētos decem & septē numeros complicatis digitis Iouē salutabūda surrexit, Tum Philosophia, vt tritonidē propter adstabat, quid numero tali Arithmetica intulisset, exquirat. Cui Pallas: Proprio, inquit, Iouem noīe salutauit. Vt ergo hęc melius intelligant, placuit illa ex traditione Bede hic subiungere, inquit itaq; Cum dicis vnū minimū in leua digitiū inflectens, in medium palmę locū figes: cum dicis duo, secūdum à minimo inflexum ibidē im- Numeri ma-  
nus sinistrae,  
pones cum dicis tria, tertium similiter inflectes: cū dicis quatuor, itidē minimū leuabis: cum dicis quinq; secūdum à minimo similr eriges cū dicis sex, tertium nihilominus leuabis, eo solo qui medius appellatur, in mediū palmę fixo: cū dicis septem, minimū solum supra palmę radicē, cæteris interim leuatis, impones, iuxta quē cū dicis octo mediū: cum dicis nouem, mediū ē regione cōpones: cū dicis decē, vnguē indicis in medio figes articulo pollicis: cum dicis viginti, summitatē mediū digiti inter nodos pollicis & indicis arctē figes: cū dicis triginta, vngues ī indicis & pollicis blādo cōiunges amplexu: cū dicis quadraginta, interiora pollicis lateri vel dorso indicis superduces, ambobus duntaxat erectis: cum dicis quinquaginta, pollicem exte-  
riore articulo instar Græcę literę gamma, curatim ad palam incli-  
nabis: cū dicis sexaginta, pollicē vt supra curuatim indice circūflexo diligenter à fronte præcinges: cum dicis septuaginta, indicem vt supra circūflexū, pollice in longū tenso implebis, vngue illius dūtaxat erecto trans mediū indicis articulum: cum dicis octoginta, indicē vt supra circūflexum pollice in longū e tenso implebis, vnguē videlicet illius in mediū indicis articulum fixo: cum dicis nonaginta, indi-  
cis inflexi vnguē radici pollicis erecti configes. Haftenus in leua, Numeri ma-  
nus dextrae.  
Centum vero in dextra, quomodo in leua decem facies, ducenta in dextra, quomodo viginti in leua sinistraq; manu. Duo millia in dextra, quomodo duo in leua, &c. vsq; ad nouem millia. Porro decem millia cum dicis, leuam in medio pectoris suppinā appones, digitis tantū in cœlum erectis: viginti millia cū dicis eandem pectori expā sam late suppones: triginta millia cū dicis, eadē prona sed erecta pollicem cartilagini mediū pectoris immittes: quadraginta milia cum dicis, eadem in vmbilico erectam supinabis: quinquaginta, millia cū dicis, eiusdē prone, sed erecto pollicē vmbilico impone: sexagin



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

ta millia, eadem prona femur leuum de super comprehēdes, septua-  
ginta millia cum dicis, eandē supinam femori superimpones, octo-  
ginta millia cum dicis, eandem pronam femori superpones, nona-  
ginta millia cum dicis, eadē lumbos comprehendes, pollice ad ima-  
uerſo. At vero centum millia, ducenta millia, & cætera vſq; ad non-  
genta millia, eodē modo quo diximus ordine in dextra corporis par-  
te complebis, Decies autem centena millia cum dicis, ambabus ſibi  
manibus confertis, inuicem digitos implicabis. Hæc ex Beda ad nos  
tata hætenus ſufficiant. Plura de iſtis apud fratrem Lucā de S. Sep-  
pulchro in ſua magna Arithmetica comperies.

Lucas de S.  
ſepulchro.

De variis numerorum notis apud Romanos  
nos obſeruatis. Cap. XVII.



Vnum notæ apud varias gentes diuerſimode pingun-  
tur: Romani illos ſequentibus notis figurabant, quos de  
literis antiquis deſcribit Valerius probus, & hodie adhuc in  
uſu ſunt, ſic videlicet,

Numeri Ro- manorū, qui imperialis uulgo appel- lantur.	Vnum.	Quinq;.	Decem.	Quinquaginta.	Centum.	Ducenta.	Quingenta.
	I	V.	X.	L.	C.	ſ, CC.	D
			Mille.			Quinq; milia.	
	M.	S.	I.	CX.		ICC.	V.

	Decem millia.		Quinquaginta millia.
CCIC.	CM.	DMC.	IMI.
	X.		ICC.
			L.

	Centum millia.		Ducenta millia.
CCCC.		•	
	Quingenta millia.		Mille millia.
DM.	q.	D.	CM.
			C.
			ſ.
			CC.

Numerus  
calculatorū.

Sunt alię numerorum notę, hodie apud Arithmeticos & calculato-  
res vſitate, quę iuxta numerorum ordinem his figuris pinguntur,  
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. quibus additur nota priuationis, orbiculo ſigna-  
ta, hæc ſcilicet figura, o: quę licet numerum nullum ſignificet, alios ta-  
men aut denarios, aut centenarios, aut millenarios ſignificare facit,  
quęadmodum hæc in Arithmeticis manifeſta ſunt. Sunt etiam qui  
denarium per virgulam quę lineam tranſuerſim agat, notant, qui  
narium autem per eam, quę lineam contingat, non autem ſecet,  
vnitatem vero per eam, quę ſeorſum ponitur, ſicut in hoc exemplo  
videre licet  ſignificat decem  ſignificat decē & quinq;



**Η** significat sexdecim: **Θ** decem & septem, orbiculus vero *Numeri qui*  
denotat centum, sic **ΗΙ** scilicet ο, seorsum positus, coniu- *busdam nota*  
tus vero totidē quot numerus apponit cētenarios indicat, vt sic, οο. *lis expressi*  
vel sic **ΙΙ** °, ducēta, sic οοο, vel sic **ΙΙΙ** °, trecenta: **Ϟ** quingēta:  
**Ϛ** decies centena, siue mille. Atq; hæ notæ **Ϛ** frequenter  
in magicis characteribus adiectæ conspiciuntur.

De notis Græcorum.

Cap. XVIII.

Oris numerorum vtuntur Græci literis alphabeticis, idq; tri-  
bus modis, primo singulis elementis secundum alphabeti se-  
riem loci sui numerum significantibus. Nam quotum in ordi-  
ne alphabeti locum quæq; litera sortita est, eiusdem numerum repræ-  
sentat, vt hic videre licet:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A	B	Γ	Δ	E	Z	H	Θ	I	K	Λ	M

13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
N	Ξ	O	Π	P	Σ	T	Υ	Φ	X	Ψ	Ω

*Numeri  
græcorū.*

Et hic est primus ordo numerorum apud Græcos. Secundario diui-  
dunt Græci totum alphabetum in tres classes, quorum prima inci-  
piens ab Alpha unitatum est: Secunda incipiens a iota, denariorum  
est: Tertia incipiens a Rho, est centenariorum: & hic ordo a postero-  
ribus, Græcorum ita ad Hebræorum imitationem institutus est. Quia  
vero Alphabetum eorum ab ea regula tribus literis mancum est, neces-  
se fuit illis tres figuras adfigere, & literis intercalare, quibus videlicet  
sextum, nonagesimum & noningentesimum numeros explicarent, vt  
in sequentibus liquet,

1	2	3	4	5	6	7	8	9
A	B	Γ	Δ	E	Z	H	Θ	I

10	20	30	40	50	60	70	80	90
Ι	K	Λ	M	N	Ξ	O	Π	P

100	200	300	400	500	600	700	800	900
Ρ	Σ	T	Υ	Φ	X	Ψ	Ω	Ϟ

Quod si alicui harum literarū subsignetur virgula toni acuti, tunc toti-  
dem millenarios significat, vt in his exemplis: 1000 1000 1000,

A I P

Tertio modo sex duntaxat literis designādis numeris Græci vtuntur,  
videlicet ι, pro unitate: κ, pro quinario, quia caput est dictonis *πεντε*,  
hoc est quinq; λ, pro denario, a *δεκα*: Η, pro centenario, ab *εκατον*:  
x, pro millenario, a voce *χιλια*: M, pro decem millibus, a *μυρια*. Ex qui



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

bus sex literis suo modo vsq; ad quatuor numero iunctis, uel aliis ad iunctis, cæteros numeros formant, præter Π, quæ non multiplicatur, nec sibi iungitur, sed semper aliorum quinariorum significat, ut in sequen- tibus exemplis patet.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
I	II	III	IIII	Π	IIΠ	ΠII	ΠIII	ΠIIII
10	11	12	13	14	15	16	20	21
Δ	ΔI	ΔII	ΔIII	ΔIIII	ΔΠ	ΔΠI	ΔΔ	ΔΔI
50	60	100	200	500	1000	5000	10000	50000

□. □Δ. H. HH. □H. X. □X. M. □M

Litteræ he-  
bræorū quorū

De notis Hebræorum & Chaldeorū, & quibusdam  
aliis Magorum notis. Cap. XIX.

Hebræorum etiam literæ numerorum notas habent, sed longè  
h excellentius q̃ vlla aliarum linguarum, cum maxima lateant  
in Hebraicis numeris mysteria, sicuti de his tractatur in ea par-  
te Cabalæ, quam Notariacon vocant. Sunt autem Hebræorum lites-  
ræ numero viginti due principales, quarum quinque alias quasdam di-  
uersas figuras in fine dictionis fortiuntur, quas ideo quinque finales  
vocant, quæ superioribus additæ vigintiseptem constituunt, quæ dein-  
de in tres gradus partite, quæ in primo gradu sunt vnitates referunt:  
quæ in secundo denarios, quæ vero in tertio gradu sunt, centenarios  
significant, quælibet autem illarum, si grandi depingatur caractere,  
totidem significat millenarios, ut hic.

3000 2000 1000  
J K N

Classes autem numerorum Hebraicorum sunt istæ:

Numeri He-  
bræorum.

9	8	7	6	5	4	3	2	1
ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א
90	80	70	60	50	40	30	20	10
צ	פ	ק	קפ	קכ	קד	קה	קו	קי
900	800	700	600	500	400	300	200	100

Sunt tamen qui finalibus literis non utuntur, sed pro illis sic scribunt

10000 500 800 700 600 500  
קמקמ קמק קמק קמק קמק קמק

Et ex istis simplicibus figuris earum combinatione & compositione re-  
liquos omnes compositos numeros describunt, ut undecim, duode-  
cim, centum & decem, centum & undecim, addendo denario quæ



Unitatum sunt similiter & reliquis suo modo. Tamen decimumquin-  
tum numerum, non per decem & quinque, sed per nouem & sex scri-  
bunt, sic scilicet 𐤔, idque ob reuerentiam, diuini nominis 𐤍, quod  
quindécim importat, ne sacro nomine ad prophana aliquando abu-  
ti contingat. Habentque & Aegyptii & Aethiopes, & Chaldei & Ara-  
bes suas numerorum notas, quae & ipse sepiissime inter magicos cha-  
racteres occurrunt: has igitur qui nosse velit, apud harum literarum  
peritos requirat. Chaldei namque alphabeti sui literis numeros Hebreo-  
rum more, signant, eorum alphabetum in fine primi libri adnotaui-  
mus. Inueni praeterea in duobus antiquissimis libris astrologicis & ma-  
gicis, quasdam elegantissimas numerorum notas, quas huc etiam sub-  
iungere decreui, erant autem in utroque volumine tales.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
𐤁	𐤂	𐤃	𐤄	𐤅	𐤆	𐤇	𐤈	𐤉

Numeri an-  
strologorū.

*Libri talibus notis  
quatuor denarii  
denarii coruere sunt  
de quo forsitan hic  
conuincit.*

Istis autem notis in sinistrum latus conuersis, constituunt denarii, hoc modo

10	20	30	40	50	60	70	80	90
𐤊	𐤋	𐤌	𐤍	𐤎	𐤏	𐤐	𐤑	𐤒

Rursusque notis illis deorsum conuersis in dextero latere, centenarios,  
in sinistro, millenarios dabunt, ita videlicet,

100	200	300	400	500	600	700	800	900
𐤓	𐤔	𐤕	𐤖	𐤗	𐤘	𐤙	𐤚	𐤛
1000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000

𐤜	𐤝	𐤞	𐤟	𐤠	𐤡	𐤢	𐤣	𐤤
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Atque ex harum notarum compositione & mixtione, ceteri quoque mixti  
& compositi numeri elegantissime exeunt, sicut hoc in his paucis fa-  
cile deprehendi potest.

1510

1511

1571

1486

3421

𐤥𐤍

1538.

𐤥𐤍

𐤥𐤍

𐤥𐤍

𐤥𐤍

𐤥𐤍

𐤥𐤍

1542.

𐤥𐤍

1546.

Ad quorum exemplum & in reliquis compositis procedendum est  
atque haec de notis numerorum haecenus satis sint,

K iiii



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

Qui numeri literis attribuantur, atq; de diuinatione per eosdem.

Cap. XX.

Radunt Pythagorici, adfentiunt Aristoteles & Ptolæmus ipsa literarū elemēta certos quosdā diuinosq; possidere numeros, per quos ex propriis rerū nominibus in summam collectos, de rebus occultis futurisq; eliciamus sentētiā. Vnde hanc diuinationis speciem Arithmantiam vocant, quia videlicet per numeros fit, sicut de illa meminit Terentianus in his versibus:

Et nomina tradunt ita literis peracta,  
Hæc ut numeris pluribus, illa sint minutis,  
Quandoq; subibuit dubiæ pericla pugne:  
Maior numerus qua steterit, fauere palmam:  
Præfagia læti minima patere summa.  
Sic & patroclum Hectorea manu perisse,  
Sic Hectora tradunt cecidisse mox Achilli,

Ait etiam Plinius, Pythagoræ inuentis datum, impositiuorum nominum imparcem vocalium numerum, clauditates, oculorum uel orbitatem, ac similes casus, si sint dextris adsignare partibus, parem vero numerum læuis, docuitq; Alchandrinus philosophus, quomodo ex literarum numeris etiam natorum horoscopia dominatricesq; stellas inuenire poterimus, quisq; inter virum & uxorem prior moriturus sit aut superuiuenturus: ceterorumq; operum nostrorum prosperos infelices uel euentus, eiusq; traditiones hic subiungere libuit etiam a Ptolomæo astrologo non improbatas. Sed qui numeri singulis literis deputentur, superius in Græcis & Hebraicis ostendimus, diuiso Alphabeto in tres classes, quarum prima est unitatum, secunda denariorum, tertia centenariorum. Cumq; in Romano alphabeto ad complementum vigintiseptem characterum definit quatuor, illorum locum suppleant i & u consonantes simplices, ut in Ioannes & Valentinianus nominibus: deinde hi & hu consonantes aspiratæ, ut in Hieronymus & Huilhelmus, licet Germani pro aspirato, duplici uu utantur, Itali vero & Galli suo vulgari g cum u coniunctum loco eius ponunt, sic scribentes, Vuilhelmus & Guilhelmus.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	20	30	40	50	60	70	80	60
A	B	C	D	E	F	G	H	I	K	L	M	N	O	P	Q	R	S

100	200	300	400	500	600	700	800	900.
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------

T	V	X	Y	Z	I	V	HI	HV.
---	---	---	---	---	---	---	----	-----

Quod si nunc scire desideras nati alicuius dominatricem stellam, cōputa nomen suum & vtriusq; parentis sui per singulas literas secun-



dum numerum superscriptum, collectamque totius summam diuide per nouenarium, subtrahendo illum quoties potueris, & si remanserit vnitas, aut quaternarius, vterque solem indicat: si vero binarius aut septenarius, vterque signat lunam. Cæterum ternarius Iouem: quinquarius, Mercurium: senarius, Venerem: octonarius, Saturnum: nouenarius, Martem notant, & eius rationes ostenduntur alibi. Simili ratione si nati alicuius horoscopo scire desideras, computa nomen illius, & nomen matris suæ & patris sui, & summam totam collectam diuide per duodenarium: si restabit vnitas, Leonem notat, si Iunonia dias, aquarium: si ternarius vestalis, capricornum: si quaternarius, sagittarium: si quinquarius, cancerum: si Venerius senarius, taurum: si palladius septenarius, arietem: si Vulcanius octonarius, libram, si Martius nouenarius, scorpium: si denarius, virginem: si vndenarius, pisces: si poëbeus duodenarius, geminos repræsentabunt: & horum rationes etiam alibi redditæ sunt. Ne no autem miretur, per numeros nominum multa prognosticari posse, cum testibus pythagoricis philosophis & Hebræorum cabalisticis, in illis numeris lateant occulta aliqua mysteria a paucis intellecta: omnia enim numero, mensura, pondere creauit altissimus: a quibus & literarum & nominum veritas originem ducit, quæ non casu, sed certa (licet nobis ignota) ratione instituta sunt. Hinc Ioannes in Apocalypsi ait: Qui habet intellectum, computet numerum nominis bestię qui est numerus hominis. Hęc tamen non de illis nominibus, quę dissonans discrepantia nationum ac diuersi gentium tituli, pro locorum causis cultibusque hominibus imposuerunt, sed quę nascienti cuilibet ab ipso cœlo sydereâ compaginatione inspirata sunt, quęque ex cuiusque genesi elicere Hebræorum Mecubales atque Aegyptiorum sapientes olim docuerunt

*Planetarū  
numeri.*

*Signorū zodiaci numeri.*

**¶** Qui numeri quibus diis sacri sunt, & qui quibus elementis adscripti.

Cap. XXI.

Am vero etiam & elementis & cœlestium numinibus sacros numeros pythagorici dedicarunt: nam aeri octonarium igni, tetractyn, terre, senarium: aquę duodenarium assignarunt. Præterea competit vnitas Soli, qui vnicus stellarum rex est, in quo posuit deus tabernaculum suum, hanc etiam Iouis esse, idealis illius intellectualisque speciei vis causatiua testatur, qui idem caput & pater est deorum, sicut monas principium & parens numerorum. Dualitas vero datur lunę, quę secundum luminare est, & animam mundi figurat, vocaturque Iuno, quod inter eam & monadem prima coniunctio est, consortiumque consimile. Datur & Saturno & Marti, duobus apud astrologos infortuniis. Sic ternarius competit Ioui, Soli & Veneri, tribus videlicet fortunis: & deputatur

*Vnitas.*

*Numerorū  
parens.*

*Dualitas.*

*Ternarius.*



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

Vestæ, & hæcatæ, & Dianæ, hinc dicunt.

Tergeminam Hecaten, tria virginis ora Dianæ.

*Quaternarius.*

*Quinarius.*

*Senarius.*

*Septenarius.*

*Octonarius.*

*Nouenarius.*

*Denarius.*

*Duodēnarius.*

*Vndenarius.*

Trias ergo dedicata est huic virgini, quam dicunt cœlo Ereboq; potentem. Quaternarius ipse Solis est, qui eo numero cœli cardines constituit, temporaq; discernit, deputatur etiam Cyllenio, quod quadratus deus solus habetur. Quinarius ex primo pari & primo impari, velut ex foemineo & masculo utroq; sexu constans, adsignatur Mercurio, etiam mundo cœlesti attribuitur, qui super quatuor elementa ipse sub alia forma est quintus. Senarius qui ex triade per diadem ducta confertur, velut ex utriusq; sexus commixtione, a Pythagoricis genesi nuptiisq; accommodatus, pertinet ad Venerem & Iunonem. Septenarius quietis numerus Saturni est, idem etiam Lunæ motum lunamq; dispensat, ideoq; Tritonæ virginis vocabulum possidet, quia nihil gignit, Minerue adsignatur, quod a nullo nascitur, Palladi quoq; viragini, quia ex numeris tam masculis quā foemineis constat. Hunc Plutarchus etiam dat Apollini. Octonarius ob iustitiæ sacramentum Iouis est: dicatur etiam Vulcano, nam ex primo motu & diade quæ Iuno est, in se bis ducta, constat, etiam matri deum Cybelæ attribuitur, cui omnis cubus tribuitur. Plutarchus illum Baccho seu Dionysio adsignat, qui ipse octauo mense natus dicitur, alii, quoniam octi mestres partes vitales non sunt, Saturno atq; Parcisi illum constituerunt. Nouenarius ad lunam omnium cœlestium influxuum virtutumq; vltimum receptaculum pertinet, non minus & nouem Musis dicatus, tum etiam Marti, a quo finis omnium rerum. Denarius numerus circularis, ea ratione qua monas ad Solem spectat, datur etiam Iano, quia primi versus finis, secundæ monadis implet auxilium, insuper etiam mundo adsignatur, similiter & duodenarius, quia sol duodecim signa permeans annum duodecim mensibus distribuit, mundo & cœlo & soli attribuitur, vndenarius vero, quia semicircularis est, attribuitur lunæ, & deputatur etiam Neptuno.

¶ De planetarum mensuris, eorum virtutibus & formis, & quæ illis perficiantur, diuina nomina, intelligentiæ & demonia. Cap. XXII.

Raduntur insuper a magis quedam numerorum mensuræ, planetis septem distributæ, quas planetarum sacras tabulas vocant multis admodum magnisq; cœlestium virtutibus insignitas, quatenus representant diuinam illam cœlestium numerorum rationem a diuinæ mentis ideis per rationem animæ mundi cœlestibus impressam, illorumq; suauissimam cœlestium radiorum harmoniam, secundum effigierum proportionem, intelligentias supra mundanas consignantium, quæ aliter exprimi non possunt.

*Sacræ tabule.*



quā per notas numerorū & characterum: nihil enim materiales numeri & figuræ possunt in mysteriis rerum abditarum, nisi repræsentatiue per numeros & figuras formales, quatenus reguntur & informantur ab intelligentiis & numerationibus diuinis, quæ nectunt extrema materiæ atq; spiritus ad uoluntatem animæ eleuate, per magnū affectum operantis coelesti virtute, potestatem accipiens a deo, per animam vniuersi & coelestium constellationum observationes in materiam applicatam ad formam conuenientem, dispositis mediis solertia & scientia magicali, sed nunc ad tabulas singulatim explicandas properemus. Harum prima Saturno adsignata, *Saturni tabula.* ex quadrato tetnario constat, continens numeros particulares nouem, & in qualibet linea tres quaq; versum, & per vtrunq; diametrum constituentes quindecim: tota autē numerorum summa, quadragintaquinque. Huic ex diuinis nominibus præficiuntur, prædictos numeros implentia nomina, cum intelligentia ad bonum & dæmonio ad malum: eliciturq; ex eisdē numeris signaculum siue character Saturni & spirituum eius quales inferius suæ tabulæ adscribemus. Dicunt hanc tabulam fortunato Saturno in lamina plumbea sculptam, adiuuare partum, reddere hominem tutum & potentem, atq; præstare successus petitionum apud principes & potestates, si vero infortunato Saturno fiat, impedire ædificia & plantationes & consilia, hominem deicere ab honoribus & dignitatibus, gignere rixas & discordias, & dispergere exercitus. Secunda dicitur tabula Iouis, *Iouis tabula* quæ constat quaternario in se ducto, continens numeros, particulares sexdecim, & in quauis linea atq; diametro quatuor, constituentes triginta quatuor, omnium autem summa centum triginta sex. Et præsumunt illi nomina diuina cum intelligentia ad bonum, cum dæmonio ad malum, & elicitur ex ea character Iouis & spirituum eius. Ferunt illam si Ioue potente domināteq; argenteæ laminæ fuerit impressa, conferre lucrum & diuitias, gratiam & amorem, pacem & concordiam hominum, & placare inimicos, confirmare honores & dignitates, & consilia: & dissoluere maleficia, si in corallio insculpta fuerint. Tertia tabula ad Martem spectat, quæ quinario quadrato constituitur, complectens numeros, XXV, & ex his in quouis latere & diametro quinque, quæ faciunt sexaginta quinque, & omnium summa est. CCCXXV. Et præsumunt illi nomina diuina cum intelligentia ad bonum, & dæmonio ad malum, & elicitur ex ea character Martis & spirituum eius. Hæc fortunato Marte in lamina ferrea aut ense sculpta, potentem facit in bello, & iudiciis, & petitionibus, & terribilem aduersariis suis, & victoriam præstat aduersus hostes: & si in lapide corneola sculpta sit stringit sanguinem & menstua, si uero infortunato Marte sculptatur in la-



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

mina gris rubri, impedit edificia, deicit potentes a dignitatibus & honoribus & diuitiis, generat discordiam & lites & odia hominum & bestiarum, fugat apes & columbas & pisces, & impedit molendina, & infortunat euntes ad venationes & praelia, & generat sterilitatem in viris & mulieribus & cæteris animantibus, aduersariisq; omnibus timorem incutit, & ad reuerentiam exhibendam compellit.

*Solis tabula.*

Quarta tabula solis, ex quadrato senario constituta est, & continet numeros triginta sex, quorum sex in quolibet latere & diametro, producunt centum & vndecim, & summa omnium sexcentum sexaginta sex. Præfunt illi nomina diuina cum intelligentia ad bonum: & demonio ad malum, & eliciuntur ex ea characteres solis & spirituum eius. Hæc fortunato sole in lamina aurea sculpta, reddit gestantem, gloriosum, amabilem, gratum, potentem in omnibus operibus, & comparat hominem regibus & principibus, eleuans eum ad sublimia fortunæ fastigia, impetrare faciens quicquid voluerit: sole autem infortunato, facit tyrannum, superbum, ambitiosum, inexplabilem: & malo fine terminantem.

*Veneris tabula.*

Quinta tabula Veneris est, constans septenario in se ducto, numeris videlicet quadraginta nouē, quorum septem in omni latere & diametro constituunt centum & septuaginta quinque: & summa omnium mille ducenta viginti quinque. Et præfunt illi nomina diuina cum intelligentia ad bonum, & demonio ad malum, & elicitur ex ea character Veneris & spirituum eius. Hæc fortunata Venere in lamina argenti sculpta, conciliat concordiam, dirimit lites, largitur amores mulierum, confert ad conceptum, pellit sterilitatem, reddit potentes in coitu, & dissoluit maleficia, & pacem generat inter virum & mulierem, & quorumcunq; animalium & pecorum greges copioso partu foecundat: & posita in columbari, multiplicat columbas. Confert aduersus omnes egritudines melancholicas, & generat lætitiā, & gestata fortunat itinerantes, quod si infortunata venere in ere formetur, omnibus predictis contraria facit.

*Mercurii tabula.*

Sexta tabula Mercurii est, ex octonario in se ducto resultans, numeros continens sexaginta quatuor, quorum octo in quouis latere & per vtrunq; diametrum faciunt ducenta & sexaginta, & summa omnium duo milia octoginta. Et præfunt illi nomina diuina cum intelligentia ad bonum, & demonio ad malum, & elicitur ex ea character Mercurii & spirituum eius, & si fuerit Mercurio fortunato sculpta in argento vel stanno, vel ære citrino, vel inscripta in pergameno virgineo, reddit gestantē gratū, fortunatum ad impetrandū quicquid voluerit: confert lucrum & pellit inopiā, confert memoriā & intellectum, & diuinationē, & notitiā occultorum per somnia, & si fuerit Mercurius infortunatus, facit his omnibus contraria. Septima tabula Lunæ est, constans ex nouenario in se multiplicato, habēs numeros octoginta & vnum, in

*Lunæ tabula.*



quolibet latere & diametro nouem, producentes tercetum sexaginta nouem: & omnium summa est, tria milia trecenta & vigintiunū. Et præsunt illi nomina diuina cum intelligentia ad bonū & dæmonio ad malum: & eliciuntur ex ea characteres Lunæ & spirituum eius. Hæc fortunata Luna in argento sculpta, facit gestantem gratum a mabilem, iucundum, alacrem, honoratum, auferens omnem malitiam & malam voluntatem: prestat securitatem in itinere, & profectū diuitiarū, & corporis sanitatem & pellit inimicos & alias res nociuas de quocūq; loco volueris: & si Luna infortunata fiat in lamina plumbea, bicunq; fueri subhumata, infortunat locū illum, & habitantes & conuersantes in eo: similiter naues, fontes, flumina, molendina: & infortunat omnē hominem, aduersus quem rite facta fuerit, faciens illum profugum de terra & patriā suā, & ē loco mansionis suæ vbi subhumata fuerit: & impedit medicos & oratores & quoscunq; homines in officios suo contra quos fuerit fabricata. Qualiter autem eliciantur signacula & characteres, cum stellarum tum spirituum ex istis mensuris, sagax scrutator, & qui harum mensularū verificationem intellexerit, facile inuenire poterit.

## Nomina diuina respondentia numeris Saturni,

3	Ab.		אב
9	Hod.		הד
15	Iah.		יה
15	Hod.		הוד
45	Tetragrammaton extensum.		יהוהוהוהוה
45	Agiel.	<u>Intelligentia Saturni.</u>	אגיאל
45	Zazel.	<u>Demonium Saturni.</u>	זזל

## Nomina diuina respondentia numeris Iouis.

4	Abba.		אבא
16			הה
16			אה
34	El Ab.		אל אב
136	Iohphiel.	<u>Intelligentia Iouis.</u>	יהפאל
136	Hismael.	<u>Demonium Iouis.</u>	הסמאל

## Nomina respondentia numeris Martis.

8	He litera nominis sancti,		ה
35			יהי



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

65	Adonai.		אדני
325	Graphiel	Intelligentia Martis.	גראפאל
25	Barzabel.	Dæmonium Martis.	ברצאבאל
3			

## Nomina respondentia numeris Solis

6	Vau, litera nominis sancti.		ו
6	He extensum, litera nominis sancti,		הא
36	Eloh.		אלה
111	Nachiel.	Intelligentia Solis.	נכאל
666	Sorath,	Dæmonium Solis.	סורת

## Nomina respondentia numeris Veneris,

7			אהא
49	Hagial.	Intelligentia Veneris.	הגואל
157	Kedemel.	Dæmonium Veneris.	קדמאל
1252	Bne Seraphim.	Intelligentia Veneris.	בני שרפים

## Nomina respondentia numeris Mercurij.

8	Asboga. Octonarius extensus.		אזבוגה
64	Din.		דין
64	Doni,		דני
260	Tiriæl.	Intelligentia Mercurij.	טיריאל
2080	Taphthartharath.	Dæmonium Mercurij.	תפתרתרת

## Nomina respondentia numeris Lunæ.

9	Hod.		הו
81	Elm		אלים
369	Hasmodai, Dæmonium Lunæ.		השמודאי
3321	Schedharschemoth Scharatthan, Dæmonium demoniorum Lunæ.		שדכרשחמעט שחרתתן
		Intelligentia intelligentiarum Lunæ.	
3321	Malcha beitharsifim hed beruah schebakim.		מלכא בתרשיתים עד ברוח שחקים



Tabula Saturni in abaco.

*Lat. quadrata. 3 m. 3. 9.*

4	9	2	15
3	5	7	15
8	1	6	15

In notis Hæbraicis,

ד	ט	ב
ג	ה	ז
ח	א	ו

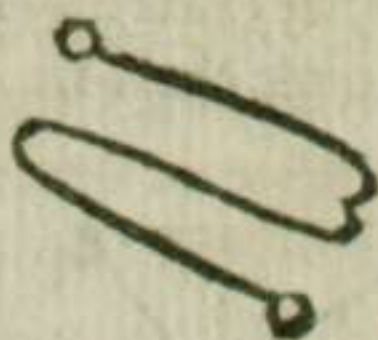
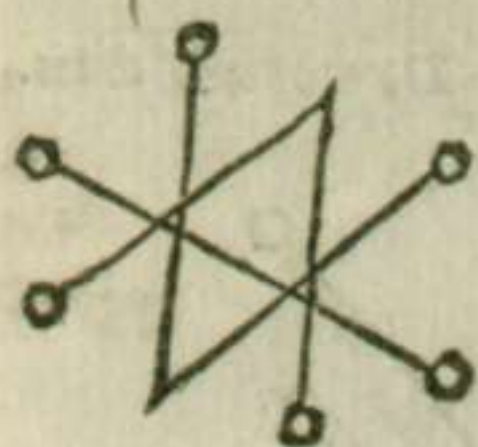
*4.5.*

Signacula sive characteres.

Saturni

intelligentiæ Saturni

Dæmonij Saturni.



Tabula Iouis in abaco.

*Lat. 4 m. 4. 16.*

4	14	15	1	34
9	7	6	12	34
5	11	10	8	34
16	2	3	13	34

In notis Hebraicis.

ד	יד	טו	א
ט	ו	ז	יב
ה	יא	י	ח
יו	ב	ג	יג

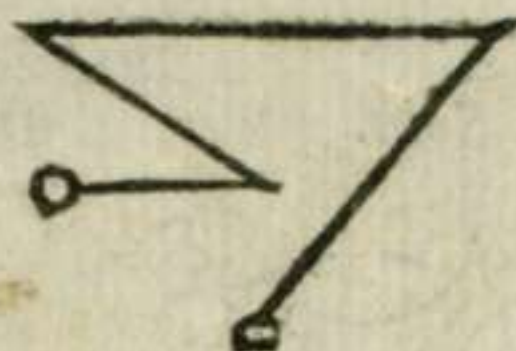
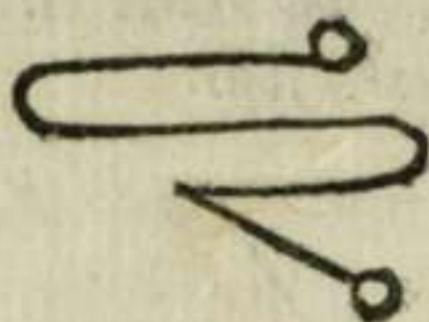
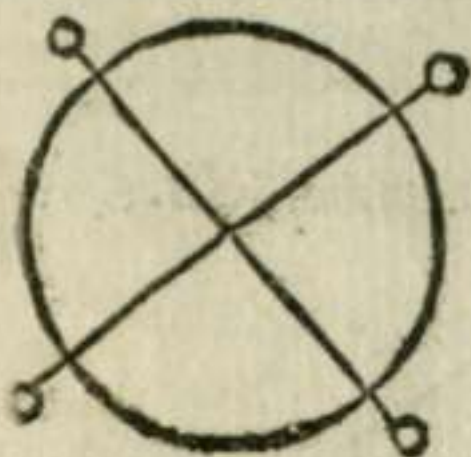
*136.*

Signacula sive characteres.

Iouis.

Intelligentiæ Iouis.

Dæmonij Iouis.





# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

Tabula Martis in abaco.

In notis Hebraicis.

*Pr.*

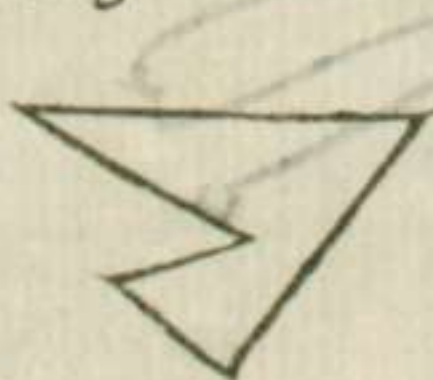
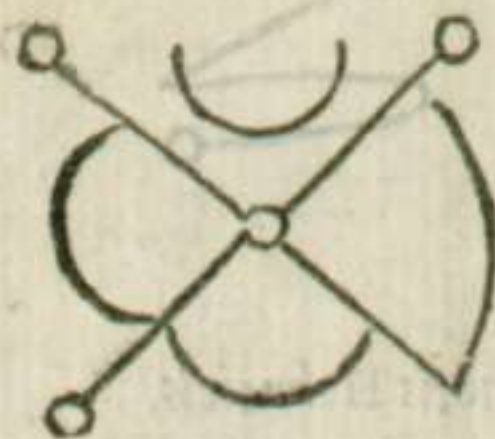
11	24	7	20	3
4	12	25	8	16
17	5	13	21	9
10	18	1	14	22
23	6	19	2	15

ז	כ	ז	כר	יא
יו	ח	כה	יב	ד
ט	כא	יג	ה	יו
כב	יד	א	יח	י
יה	ב	יט	ו	כג

Martis.

Signacula siue characteres.  
Intelligentiæ Martis.

Dæmonii Martis.



Tabula Solis in abaco.

In notis Hebraicis.

*Pr.*

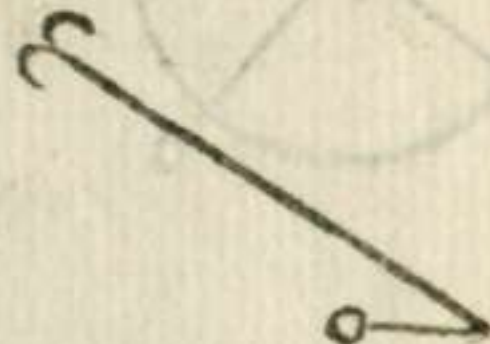
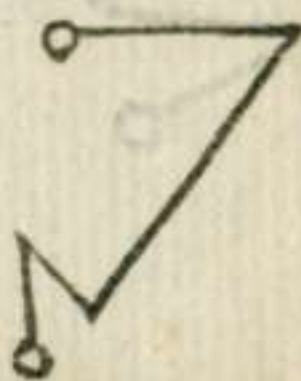
6	32	3	34	52	1
7	11	27	28	8	30
19	14	16	15	23	24
18	20	22	21	17	13
25	29	10	9	26	12
36	5	33	4	2	31

א	לה	ד	ג	לב	ו
ל	ח	כה	כו	יא	ז
כד	כג	טו	יו	יד	יט
יג	יו	כא	כב	כ	יח
יב	כו	ט	י	כט	כה
לא	ב	ד	לג	ה	לו

Solis.

Signacula siue characteres.  
Intelligentiæ solis.

Dæmonij Solis.





Signacula seu chara-  
cteres Ven ris.

Tabula Veneris in abacho.

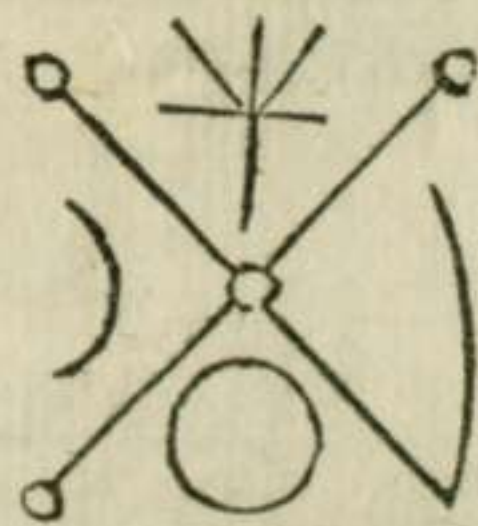
*Radix. Yin. 7. 49.*

22	47	16	41	10	35	4	175
5	23	48	17	42	11	29	175
30	6	24	49	18	36	12	175
13	31	7	25	43	19	37	175
38	14	32	1	26	44	20	175
21	39	18	33	2	27	45	175
46	15	40	9	34	3	28	175

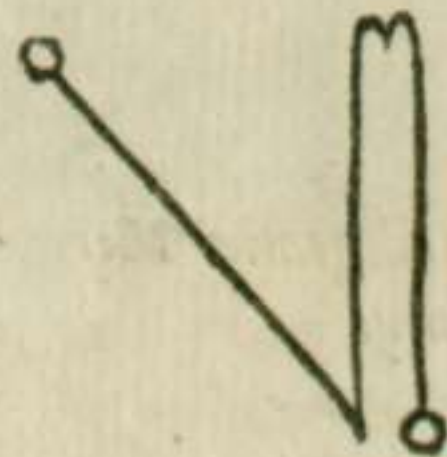
1225

Tabula Veneris in notis Hebraic is

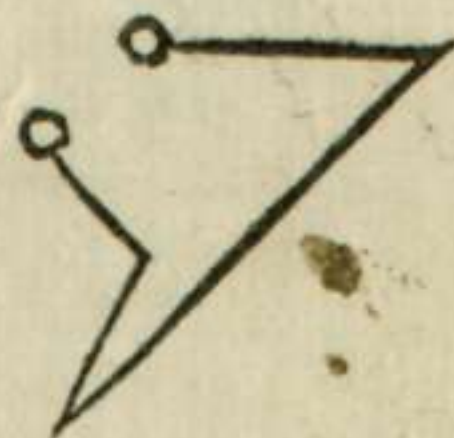
ד	ל	ה	י	מ	א	ו	ז	כ	ב
כ	ט	י	א	מ	ב	ז	ח	כ	ג
י	ב	ל	ו	ח	מ	כ	ד	ו	ל
ל	ו	י	ט	כ	ה	ז	א	י	ג
ב	מ	ד	ו	א	ל	ב	י	ד	ח
מ	ה	ו	ב	ל	ג	ח	ט	א	כ
כ	ה	ג	ד	ט	מ	י	ה	ו	ז



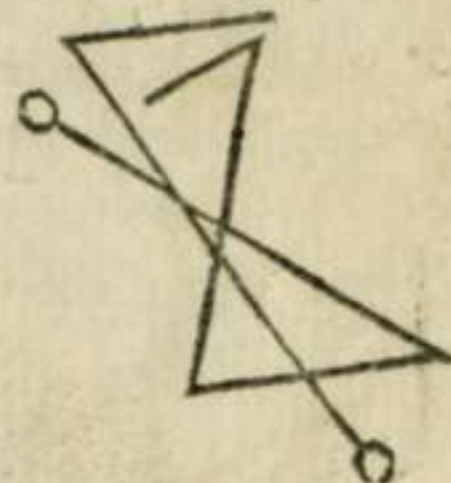
Intelligentiæ Veneris



Dæmonij Veneris.



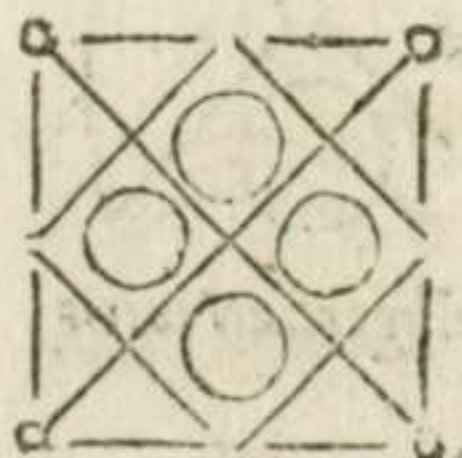
Intelligentiarum  
Veneris.





# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

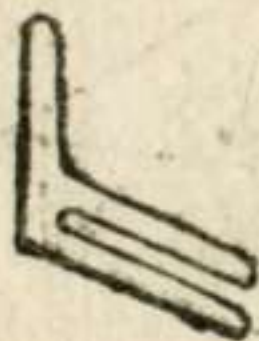
Signacula siue char.  
Eteres Mercurii.



Intelligentiæ Mer-  
curij.



Dæmonij Mercurij.



Taula Mercurij in abacho.

*Labix 8. mal. 8. 87.*

8	58	59	5	4	62	63	1	260
49	15	14	52	53	11	10	56	260
41	23	22	44	45	19	18	48	260
32	34	35	29	28	38	39	25	260
40	26	27	37	36	30	31	33	260
17	47	46	20	21	43	42	24	260
9	55	54	12	13	51	50	16	260
64	2	3	61	60	6	7	57	260

2080.

Tabula Mercurij in notis Hebraicis.

א	מג	כב	ד	ח	נט	נה	ה
נו	י	יא	נג	נב	יד	יה	מט
מה	יה	יש	סח	מד	כב	כג	מא
כה	לט	לה	כת	בט	לה	לד	לב
לג	לא	ל	לו	לז	בו	כ	מ
כד	מב	מג	בא	כ	מו	מז	ז
יז	נ	נא	יג	יב	נד	נח	ט
נו	ז	ו	ס	סא	ג	כ	סד



*Adria 9-9-81.*  
Tabula Luna in Abaco.

Signacula sine charac-  
teribus Luna.

37	78	29	70	21	62	13	45	5
6	38	79	30	71	22	63	14	46
47	7	39	80	31	72	23	55	15
16	48	8	40	81	32	64	24	56
17	49	9	41	73	33	65	25	
26	58	18	50	1	42	74	34	66
57	27	59	10	51	2	43	35	30
36	68	19	60	11	52	3	44	76
77	28	69	20	61	12	53	4	43

360

360

360

360

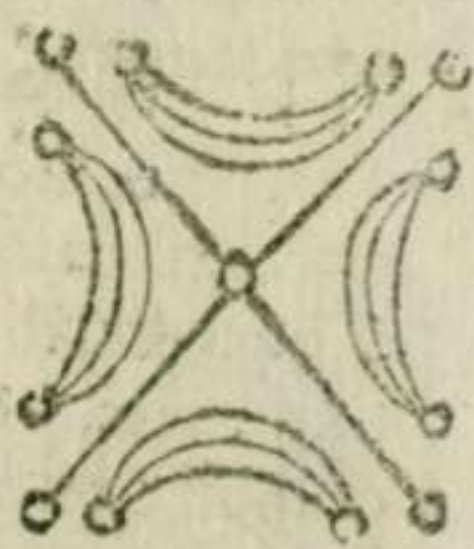
360

360

360

360

360



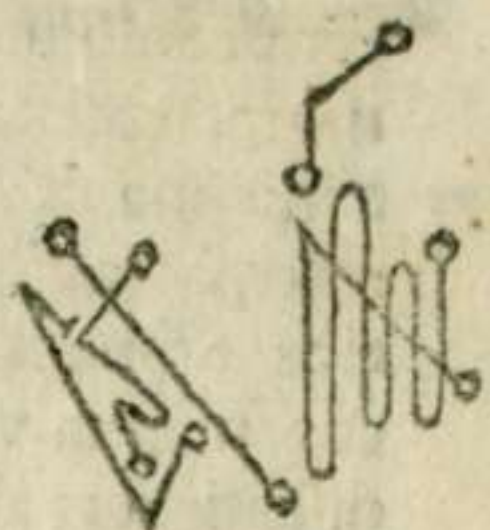
Dæmonij Luna.



Dæmonij dæmonio-  
rum Luna.



Intelligentia intelli-  
gentiarum Luna.



Tabula Lunæ in notis Hebraicis

ח	מ	ה	י	נ	כ	ב	א	ע	כ	ט	ע	ח	ד
מ	י	ד	ס	ב	ב	ע	א	ל	ע	ט	ל	ה	ו
י	ה	נ	ה	כ	נ	ע	ב	ל	א	פ	ל	ט	ו
נ	ו	כ	ד	ס	ד	ב	פ	א	ט	ח	מ	ה	י
כ	ה	ס	ה	ל	ג	ע	נ	מ	א	ט	מ	ט	ו
ס	ו	ל	ד	ע	ו	מ	ב	א	נ	י	ה	נ	ח
ל	ה	ע	ה	מ	ג	ב	נ	א	י	נ	ט	כ	ו
ע	ו	ס	ד	ג	נ	ב	י	א	ט	י	ט	ס	ה
מ	ה	ד	נ	ג	י	ב	ס	א	כ	ט	ט	כ	ה



De Geometricis figuris atq; corporibus qua virtute  
in magia polleant, & quæ quibus elementis con-  
ueniant atq; coelo.

## Caput XXIII.

Iguræ etiam Geometricæ ex numeris ortæ, non minoris po-

tentie putantur. Ex his in primis circulus respondet vnita-

ti atq; denario, nam vnitas omnium rerum centrum atq;

circunferentia est: ipseq; denarius coaceruatus in vnitatem redit  
à qua exordium habuit, numerorum omnium finis & complemen-

tum: diciturq; circulus linea infinita, in qua non est terminus à  
quo, nec terminus ad quem, cuius principium & finis est in quolibet  
puncto: vnde & motus circularis dicitur infinitus, non quilibet

dem quo ad tempus, sed quo ad vbi. Hinc circularis figura om-  
nium amplissima & perfectissima, ligationibus & exorcismis aptis-  
sima censetur. Vnde qui malos dæmones adiurant, circulo sese cō-

munire solent. Ipse etiam pentagonus cum virtute quinarium nume-  
ri mirandum in malos dæmones habet imperium, tum ex linea-  
tura sua, qua habet intus quinque angulos obtusos, & extra quinque  
acutos, quinque triangulorum hexagonorum, quibus circundatur.

Interior pentagonus magna in se continet mysteria, qd̄ ita etiam  
de cæteris figuris, triangulo, quadrangulo, hexagono, heptagono,  
octogono, & reliquis inquirendum & intelligendum est, quarum plu-  
res, quatenus multiplicibus diuersisq; interiectionibus constituuntur  
diuersas etiam nanciscuntur significationes atq; virtutes, iuxta  
diuersimodum linearum numerorumq; ductum & proportionem.

Figuram autem crucis Aegyptii atq; Arabes summam potentiam  
habere confirmabant, quodq; sit omnium cœlestium virium atque  
intelligentiarum firmissimum receptaculum, quia ipsa sit figura  
omnium rectissima, continens quatuor angulos rectos, sitq; prima  
superficie descriptionis, habens longitudinem & latitudinem: dice-  
bantq; eam cœlestium fortitudine conspiratam, quia eorum for-  
titudo per rectitudinem angulorum atq; radiorum resultat: suntq;  
stellæ tunc maxime potentes, quando in figura cœli quatuor ob-  
tinent cardines, atq; radiorum suorum in seinuicem proiectione cru-  
cem constituunt. Habetq; præterea (qd̄ supra ostendimus) cū qui-  
nario, septenario, nouenario potentissimis numeris maximam con-  
uenientiam. Ab Aegyptiis etiam sacerdotibus ab initio religionis  
inter sacras literas relata fuit, vitam futuræ salutis apud eos allego-  
rice significans. Fuit etiam Serapidis pectori impressa, & apud Græ-  
cos magna veneracione habita. Verum qd̄ hic ad religionem attinet  
discutiemus alibi. Illud aduertendum est, qd̄ mirificum operantur figu-  
ræ, qñ. à nobis in chartis, vel laminis, vel imaginibus inscribunt, id

ura geo-  
rice-

cularis fi-  
ra pfecti-  
us.  
tagonus.

ucis figure  
tentia.

utis future  
num.



non agunt nisi per virtutem ipsis acquisitam a figuris sublimioribus, ex amore quodam : quem naturalis aptitudo aut similitudo comparat, quatenus ad eas ad illas configurantur, quemadmodum ex opposita pariete causatur echo, atque in speculo concauo collectio radiorum solarium, quos postea reperiens in oppositum corpus vel lignum vel aliud combustibile, protinus comburat : siue quemadmodum cithara causat reboatum in alia cithara, non nisi quia figura conformis & consimilis e conspectu sit posita siue ut duæ in lyra fides equo interstitio tractæ, & ad eandem intentionem temperatæ, quando pulsatur vna, subitum tremit & altera. Similiter & figuræ de quibus diximus, atque characteres quicumque, concipiunt virtutes figurarum cœlestium, quatenus dominantibus illis opportune fuerint rebus impressæ, aut rite fabricatæ, tanquam conspiret figura ad consimilem figuram atque exigat. Et sicut hæc de figuris dicta sunt, ita pariter etiam de Geometricis corporibus intelligenda sunt, quæ sunt sphaera, tetracedron, hexacedron, octocedron, icocedron, dodecacedron : & consimiles. Neque vero prætereundum est, quas figuras Pythagoras & illum sequuti Timæus Locrus atque Plato, elementis & cœlis adsignarunt : nam terræ primum cubum, octo angulorum solidorum & vigintiquatuor planorum & sex basium, quadratum in forma tesseræ dederunt. Igni autem pyramidem quatuor basium triangulorum, & octididem angulorum solidorum & duodecim planorum tribuerunt. Aëri autem constituerunt octocedrontem, ex octo basibus triangulis & sexangulis solidis & vigintiquatuor planis. Aquæ denique adsignarunt icocedrontem, basium viginti, angulorum solidorum duodecim. Cœlo autem dederunt dodecacedrontem, ex duodecim basibus pentagonis & viginti angulis solidis, planis autem sexaginta. Harum autem figurarum & corporum vires, & eorum adinuicem respectus & proprietates qui nouerit, mirabilia multa operari poterit in magia naturali & perspectiua, maxime quidem in speculis : & ego noui ex illis miranda conficere, & specula in quibus quis videre poterit quæcumque voluerit a longissima distantia.

*Elementorum & cœli figura.*

*Terræ figura.*

*Ignis figura.*

*Aeris figura.*

*Aquæ figura.*

*Cœli figura.*

*Speculorum mira.*

¶ De Musicali harmonia eiusque viribus ac potentia. Caput XXIII.

Musicalis etiam harmonia non est siderum muneribus viduata : est enim imitatrix omnium potentissima : quæ cum corpora cœlestia opportune insequitur, cœlestem influxum mirifice prouocat, omniumque audientium affectus, intentiones, gestus, motus, actus, atque mores immutat, & ad suas proprietates subito prouocat : ut ad lætitiā vel lamentationem, ad audaciam vel

*Harmonia siderum.*



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

tranquillitatē & ad similia, ipsas quoque bestias, serpentes, volucres, delphines ad auditum suae modulationis prouocat. Sic aues fistulis alliciuntur, eisdem capiuntur cerui. Pisces in stagno Alexandriae crepitu detinentur. Fides delphinis hominum amicitias persuasere. Cygnos Hyperboreos citharæ cantus adducit. Elephantes Indicos organicæ voces permulcent. Ipsa etiam elementa modulis gaudent. Halesius fons, alias tranquillus & quietus, si insonent tibiarum exultabundus eleuatur, & ultra margines intumescit. Sunt in Lydia quæ Nympharum insulæ nuncupantur, quæ ad cantum tibiarum in medium stagnum a continenti procedentes, in circulum motæ choream ducunt, dehinc ad littora reuertuntur. Eas, M. Varro se vidisse testatur. Et sunt istis mirabiliora: nam in Attico littore mare citharâ sonat. Megaris saxum quoddam ad singulos ictus fidicinat, adeo magna vis est Musicæ. Ipsa quidem animû mulcet mentem erigit, præliatores ad bella incitat, & singulorum operum labores fatigationemque solatur. Lapsos & desperatos reuocat, viatores confortat. Et dicunt Arabes, quod cameli onera portantes confortantur canentibus ductoribus. Simili modo ferentes onera grauiam cantant, & abilitantur atque alleuiantur ex eo: cantus enim delectationem operatur & abilitationem, iracundos mitigat, tristes & anxios lætificat, discordes pacificat, phreneticorum rabiem temperat, vanas cogitationes dissipat: hinc est quod morbos aliquos corporis & animi sic vel curari vel inferri posse. Democritus & Theophrastus affirmant. Sic legimus Terpandrum & Arionem Methymnæum, Lesbios & Iones ægrotantes sanasse: & Ismeniam Thebanum quæ plurimos grauissimis morbis vexatos concentibus curasse. Præterea Orpheum, Amphionem, Dauidem, Pythagoram, Empedoclem, Asclepiadem, Timotheum, concentibus atque sonis mira quædam facere consueuisse: nunc enim assuetis modulis torpentes animos excitabant, nunc grauioribus tonis lasciuos, furentes, iratos cohibebant. Sic Dauid furentem Saulem cithara repressit. Sic Pythagoras luxuriosum adolescentem ab immoderata libidine reuocauit. Sic Timotheus Alexandrum regem excitauit in furorem, rursusque repressit. Narrat Saxo Grammaticus in historia Danica de quodam musico, qui sonorum modulis tanta vi homines in amœnitæ furorem se posse pertrahere iactabat, vt audientium nemo mente constare posset: cumque regis iussu præstare effectum compelleretur, amicorum habitus sonorum varietate inflectere aggressus, inusitata seueritatis concentu edito, prima specie audientes veluti inæstitia & stupore compleuit, deinde vegetioribus sonis seueritate in plausum permutata, ad iucundiores mentis statum petulant

Animalia quæ  
câtâ delectant.

Halesy fontis  
mira.

Musicæ vis.

Laus cantus.

Cantores fa-  
mosissimi.



tioreſq; corporis motus geſticationeſq; inflectebat: poſtremo ac-  
ribus modis ad tantum amentiaſpiritum concitauit, vt furor ad ra-  
biem vſq; ad temeritatem proceſſerit. Legimus etiam eos qui in  
Apulia a phalangio tacti ſunt, ſtupeſcere, exanimeſq; iacere, donec  
certum ſonum audierint, quo quiſq; ſuo auditu ſaltat apte ad nu-  
merum ac conualeſcit, atq; poſtea ſi poſt longum tempus conſimi-  
lem ſonum audierit, ſubito concitatur ad ſaltum. Et creditum eſt  
(Gellio teſte) iſchiacos cū maxime dolent, tibiae modulis minui do-  
lorem. Narrat idem ex Theophrasto, viperarum morſibus adhibitu  
tibiae modulamen mederi: & Democritus ipſe fatetur tibiatarum con-  
centum plurimis hominum morbis fuiſſe medicinam.

*Phalanginei  
morbi curatio*

*Tibiae cōcen-  
tus in medici-  
na.*

¶ De ſono atq; concentu, & vnde illis mirabi-  
litas in operando. Cap. XXV.

Se præterea in ſono virtutem ad cœleſtia dona capienda  
non negabimus, ſi cū Pythagora & Platone ſenſerimus cœ-  
lum harmonica compositione conſtare, harmonicisq; tonis  
atq; motibus cuncta gubernare ac efficere: verū cantus q̄ inſtrumēta-  
lis ſonus plus pōt, quatenus præter harmonicū cōcentum, ex mentis  
cōceptu ac imperioſo phantaſie cordisq; affecto p̄ficiſcēs, ſimulq; cū  
aëre fracto ac temperato aëreū audiētis ſpūm, qui animæ atq; corpo-  
ris vinculum eſt, motu facile penetrans affectū animumq; canentis  
ſecum transferens, audientis affectum mouet affectu, phantaſiam  
afficit phantaſia, animum animo, pulſatq; cor, & vſq; ad penetra-  
lia mentis ingreditur, ſenſim quoq; mores infundit: mouetq; præter  
ea membra atq; ſiſtit, corporisq; humores. Hinc in mouendis affe-  
ctibus tantum confert harmonia, vt non modo naturalis, ſed etiam  
artificialis & vocalis vim animis atq; corporibus inferant. Neceſſe  
eſt autem omnes cōcentus ex cōuenientibus fundamētis procedere,  
ſiue in fidibus, ſiue in fiſtulis: ſiue in vocibus ſint, ſi in vnum debeant  
conuenire. Neq; enim rugitum leonum, mugitum bouum, hinnitum  
equorum, ruditum aſini, grunnitum porci quis conuenire faciet:  
nec ex lupi & agni neruis factæ fides in conſonantiam aliquam de-  
duci poſſunt, quia eorum diſſona ſunt fundamenta. Conueniunt  
tamen multorum hominum voces variæq;, quia vnicum ſecun-  
dum ſpeciem eſt ipſius fundamentum. Cōueniunt & multæ aues,  
quia vnicum illis propinquum genus, & a ſuperis ſymbolum.  
Conueniunt & artificialia inſtrumenta, & cum vocibus naturali-  
bus, quia vtrobique ſimilitudo, aut vera & expreſſa, aut per analo-  
giam quandam. Omnis autem concentus, ſonorum aut vocum eſt:  
ſonus ſpiritus eſt, vox eſt ſonus & ſpiritus animatus, ſermo eſt ſpi-  
ritus cum ſono & voce aliquid ſignificante prolatus, cuius ſpiri-

*Soni virtus.*

*Anime & cor-  
poris vincu-  
lum.*

*Animaliū vo-  
ces diſſonæ.*

*Hominum vo-  
ces conſonæ.*

*Auium voces.  
Vox humane  
cum artificia-  
libus inſtrumē-  
tis.*



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA

tus cum sono & voce ex ore procedit, Chalcidius ait vocem ex penetrali pectoris & cordis gremio mitti, nitente spiritu, qua nervis oblitus limes interiectus cor a pulmone secernitur, utroque & vitalibus cæteris, quo faucium angustias pulsante formanteq; lingua, & cæteris vocalibus organis, articulatos edi sonos, sermonis elementa, quo quidem interprete mentis arcani motus aperiantur. Verum Lactantius ait, vocis rationem admodum obscuram esse, ut non sit comprehensum quomodo fiat, aut quid sit omnino. Tota deniq; musica in voce & sono & auditu posita est. Sonus sine aëre audibilis fieri non potest: qui quum adeo necessarius sit auditui aër, tamen ut aër per se non est audibilis, nec vlllo sensu attingi potest, nisi per accidēs: neq; enim visus videt illum nisi coloratum, nec auditus nisi sonantem, nec odoratus nisi olentem, nec gustus nisi sapidum, nec tactus nisi calidum aut frigidum aut eiusmodi: itaq; licet sonus sine aëre nō fiat nō tñ est sonus de nā aëris, nec aër de natura soni, sed corpus vitæ spūs nři sensitui existit aër, & nō est naturæ alicuius obiecti sensibilis, sed simplicioris & altioris virtutis. Oportet autem animam sensitivā aërem vivificare sibi coniunctum, & in vivificato & cōiuncto spiritui aëre sentire species obiectorum in actu positos, idq; in aëre viuo: sed in diaphano & subtili species visibiles, in communi audibiles, in grossiori species aliorum sensuum.

De convenientia eorū cum cœlestibus: qui cōcentus quiq; soni singulis stellis respondent. Caput XXVI.

Planetae septē

Aeterum nunc scias, quod ex planetis septem Saturnus,

Mars atq; Luna plus vocis habent, quam concentus. Habet autem Saturnus voces tristes, raucas, graues, tardas, &

Saturni voces

Martis voces.

veluti ad centrum coartatos sonos: Mars vero asperas, acutas, minaces, veloces, iracundas: inter has Luna observat medias. Iupiter vero, Sol, Venus atq; Mercurius possident concentus: hēt tñ Iupiter concentus graues, constantes, intentos, suaues, hilares & iucundos: Sol venerabiles, intentos, puros, & cum gratia dulces:

Lunæ voces.

Iouis voces.

Solis voces.

Veneris voces

Mercurij voces.

Iouis concentus cū musis.

Solis cōcentus cū musis.

Veneris concentus.

Ex particularibus vero concentibus & proportionatis, tonus musis novem obtemperat. Iupiter habet gratiam vocis octavæ si-

mul & quintæ, scilicet diapason cum diapente: Sol obtinet octavæ

vocis melodiam, scilicet diapason, similiter per tonos quindecim

disdiapason: Venus tenet gratiam vocis quintæ: scilicet diapente:

Mercurius habet diatesseron, scilicet gratiam quartæ. Veteres præ-



terea tetrachordi veluti quatuor elementorum numero contenti, Mercurio inuentore quatuor neruos habuere, vt Nicomachus auctor est, quorum hypate terram, parhypate vel mese aquam, netze vel diezeugmenon, aut hyperboleos ignem: paranete vel synemmenon aërem resignare voluerunt. Deinde vero Terpander Lesbicus septimam chordam inueniens, illas planetarū numero æquauit. Præterea qui elementorum numerum secuti sunt, quatuor musicæ genera illis simul atq; quatuor humoribus conuenire dicebant, & Dorium aquæ & phlegmati, Phrygium cholerae & igni. Lydium sanguini & aëri, mixolidium atræ bili & terræ consonare putabāt. Alii ad cœlorum numerum virtutemq; respicientes, Dorium Soli, Phrygium Marti, Lydium Ioui, mixolydium Saturno, hypophrygium Mercurio, hypolydium Veneri, hypodorium Lunæ, hypomixolydium cœlo stellato contribuerunt. Præterea cum his concentuum modis etiam musas & chordas ad cœlos referebant, sed non eo ordine quo inter numeros & cœlorum animas de nouem musis narrauimus: nam Thalias musam dicunt concentum non habere, silentio & tetra eam adscribentes: Clio autem cum Luna, hypodorium modum & chordam proflambanomenos mouent: Calliope & Mercurius hypophrygium modum & chordam hypatehypaton possident. Terpsichore cum Venere hypolydium & pathypatehypaton: Melpomene & Soli Dorius & lichanoshypaton coaptantur. Erato cum Marte Phrygium & hypatemesen custodiunt. Euterpe & Ioui Lydus & parhypate meson conueniunt. Polymnia & Saturnus mixolydium & lichanos meson seruant: Vraniæ ac cœlo stellato hypomixolidius modus atq; meses chorda adscribuntur, quæ ita in sequentibus versibus expressa legimus:

Germinat in primo nocturna silentia cantu,  
 Quæ terræ in gremio surda Thalia iacet.  
 Persephone & Clio spirant, hypodorius ergo  
 Nascitur, hinc hortum prosmeledes generat.  
 Dat hypochorda sequens Phrygium, quem parturit ipsa  
 Calliope, interpres parturit ipse deum.  
 Tertius ostendit hypolydæ exordia neruus,  
 Terpsichore occurrit, ordinat alma Paphis.  
 Melpomene & Titan statuunt mihi crede modum, qui  
 Dicitur in quarto Dorius esse loco.  
 Vult Erato quintum Phrygio perscribere neruum,  
 Mars quoque non pacem, prælia semper amans.  
 Lydus Euterpes Iouis & modulamen habebit,  
 Dulce tenensiussit sexta quod esse fides.

*Carmē de musarum concentu cum planetis.*



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA

Septeno Saturnus agit Polymnia neruum,

Principium mixolydius vnde capit.

Vranix octauam dum perscrutatur amicam,

Versat hypermixolydius arte polum.

*Spatium inter  
terrā & lunā  
Distantia inter  
planetas.*

*Intervallū in-  
ter solem &  
stellatū cœlū.*

*Proportio mo-  
tuum planeta-  
rum.*

*Orbis omniū  
velocissimus.*

*Lunæ motus.*

*Elementorum  
concentus.*

Nonnulli etiam cœlorum concentus ex eorundem adinuicem dis-  
stantia rimantur: nam id spatium, quod a terra ad lunam interiacet,  
videlicet centum & vigintisex millia stadiorum Italicorum, toni  
interuallum facit: a luna autē ad Mercurium dimidium illius spatii  
facit semitonium: tantundem ab illo ad Venerem facit aliud semi-  
tonium: inde vero ad Solem triplum quasi tonum & dimidium sta-  
tuit diapente: a luna autem ad solem duplum cum dimidio faciens  
diatessaron: a sole vero ad Martem rursus tantū est interualli, quā-  
tum a terra ad lunam, faciens tonum: inde ad Iouem dimidium  
illius aliud faciens semitonium: tantundem ab illo ad Saturnum  
etiam constituens semitonium: a quo ad stellatum orbem iterum  
semitonii spatium interiacet. Est itaq; a sole ad cœlum stellatū dia-  
stema diatessaron duorum tonorum cum dimidio: a terra autē per-  
fectum diapason sex tonorum integrorum, iam vero etiam ex pro-  
portione motuum planetarum adinuicem, & cum octauo cœlo re-  
sultat harmonia omnium suauissima. Est autem proportio motuum  
Saturni ad Iouem dupla sesquialtera: Iouis ad Martem fuscupla:  
illius ad Solem, Venerem & Mercurium, qui pariter iter perficiunt,  
proportio dupla: illorum ad lunam, duodecupla: Saturni vero ad  
stelliferum orbem millecupla & ducentupla, si verum sit quod ait  
Ptolemæus, cœlum illud moueri contra primum mobile in centum  
annis gradu vno. Motu itaq; proprio lunæ motus velocior est, &  
acutiorem sonum facit stellato orbi, qui omnibus tardior, sonū gra-  
uissimum facit: sed motu violento qui est primi mobilis, omnium  
velocissimus est & acutissimus: lunaris vero tardissimus & grauissi-  
mus quæ motuum proportio & reciprocatio suauissimum concen-  
tum edit. Hinc nulli cantus, nulli soni, nulla musica instrumenta  
mouendis affectibus hominum & inducendis magicis impressioni-  
bus potentiores sunt, quam qui ex numeris & mensuris & propor-  
tionibus ad instar cœlestium componuntur. Elementorum etiam  
concentus ex eorum basibus & angulis, de quibus in anterioribus  
diximus, eliciuntur: nam cum inter ignem & aërem sit proportio  
dupla in basibus, & sesquialtera in angulis solidis rursusq; in pla-  
nis dupla, harmonia nascitur duplicis diapason & diapente. Inter  
aërem & aquā pportio est in basibus dupla sesquialtera, vnde diapa-  
son, diapēte diatesseron: in angulis vero dupla, vnde iterū diapason:  
inter aquam autem & terram est in basibus proportio tripla sesqui-



tertia, vnde confurgit diapason, diapente, diatessaron: in angulis vero sesquialtera iterum constituens diapente. Porro inter terram & ignem proportio est in basibus sesquialtera, faciens diapente: in angulis vero dupla, constituens diapason. Verum inter ignem & aquam, atq; inter aërem & terram deficit quodāmodo consonātia: siquidem inter hæc est plena qualitatum cōtrarietas: conuenit aut per intermedium elementum.

¶ De humani corporis proportionē & mensura harmoniaq; Cap. XXVII.

homo quoniam pulcherrimum absolutissimumq; dei opus & imago, & minor mundus, ideoq; etiam perfectiore compositione ac suauiori harmonia, sublimiori q; dignitate omnes numeros, mensuras, pondera, motus & elementa, cæteraq; omnia illum componentia, in se continet ac sustinet, omniaq; in eo velut in supremo artificio, supremam quandam sortem ultra communem consonantiam quam habent in aliis compositis, consequuntur. hinc antiqui omnes, digitis olim numerabāt, & digitis numeros indicabant, ex ipsisq; humani corporis articulis, omnes numeros, mensuras, proportionē ac harmonias inuentas fuisse, probare visi sunt. Vnde ad hanc corporis cōmensurationem, templa, ædes, domos, theatra, insuper & nauigia, & machinas, & quodcunq; artificii genus, & artificiorum ædificiorumq; quæcunq; sunt partes & membra, puta columnas, epistylia, bases, antes, stilobates & huiusmodi cætera omnia partiuntur, atq; ex humano corpore deducunt. Quin & ipse deus docuit Noë fabricare arcam ad humani corporis mensuram, vt qui ipse totam mundi machinam humano corpori symmetram fabricauit: vnde ille magnus, hic vero minor mūdus nuncupatur. Hinc microcosmologi nōnulli, humanum corpus per sex pedes pedem vero per .X. gradus, & gradum quēq; per minutias, V. metiuntur: vnde numerant, LX. gradus, qui faciunt minutias, CCC. quibus equiparantur totidem cubiti geometrici, quibus descripta est arca a Mose: sicut enim corpus humanum est in longitudine trecentorum minorum, in latitudine quinquaginta, in altitudine triginta: sic & longitudo arcæ fuit cubitorum trecentorum, latitudo quinquaginta, altitudo triginta, vt sit vtrobique longitudinis ad latitudinem sesquialta, altitudinis decupla, latitudinis ad altitudinem superpartiens duas tertias: pari q; modo oīum membrorum cōmensurationes sunt proportionatæ & consonantes, & cum mundi membris atque archetypi mensuris sic conuenientes, vt nullum sit in homine membrum, quod non respondeat alicui signo, alicui stellæ, alicui

Dei imago.

Mūdus minor

Ex humanis articulis numeri & mensuræ repertæ.

Microcosmos. Humanī corporis mēsurā.

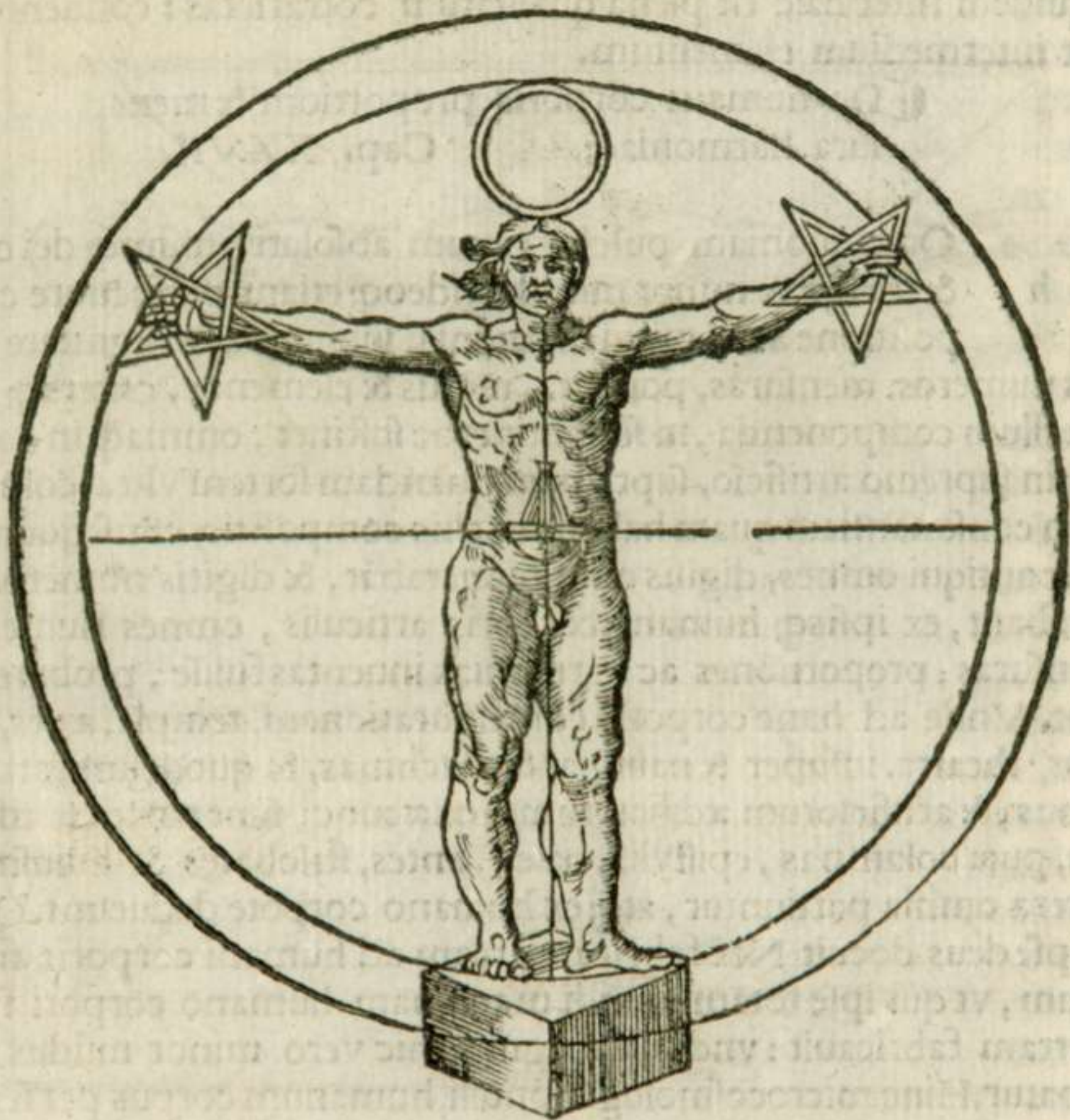
Arce Moysi magnitudo.

Hominis proportio cum cælestibus.



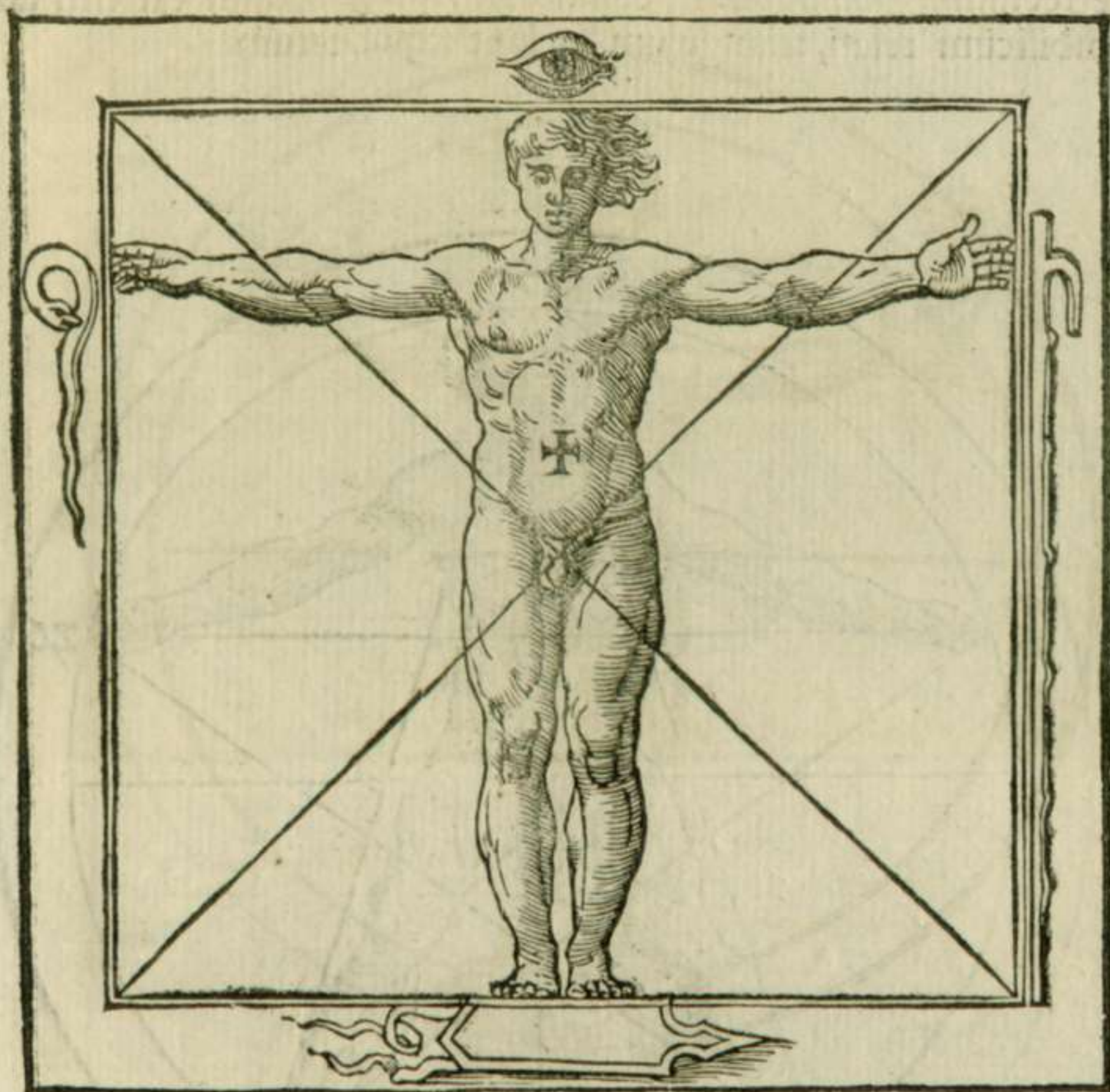
## DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

Intelligentia, alicui diuino nomini in ipso archetypo deo. Tota autem corporis mensura tornatilis est, & a rotunditate proueniens, ad ipsam tendere dignoscitur,





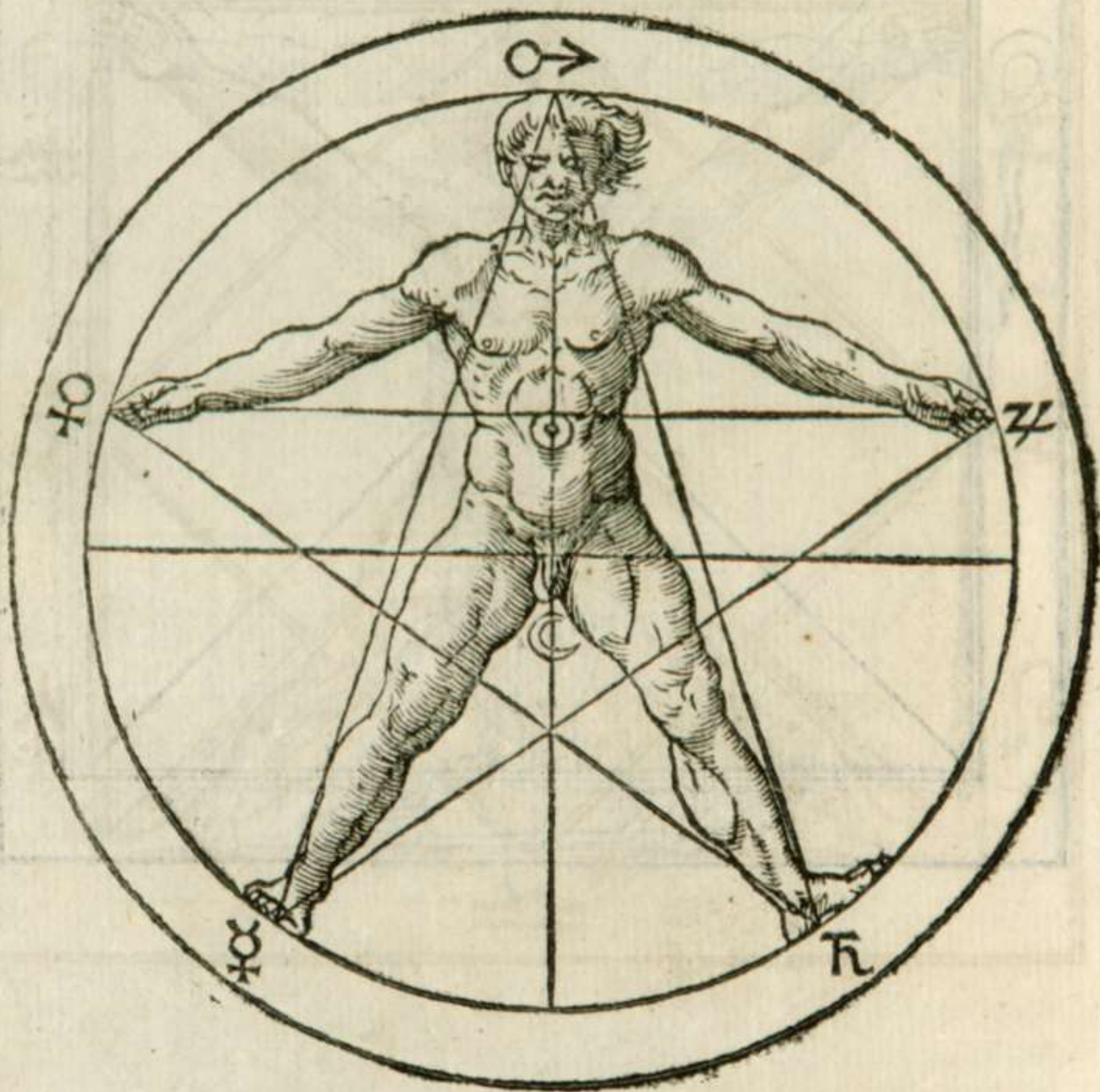
Est etiam quadrata mensura corpus pportionatissimum: quippe sta-  
tuatur ex passis brachiis in coniunctos pedes erectus homo, quae *Quadrata ho-*  
dratum constituunt equilaterum, cuius centrū est in imo pectus. *minis figura.*





Pentagoni fi-  
gura ex hoc  
mine.

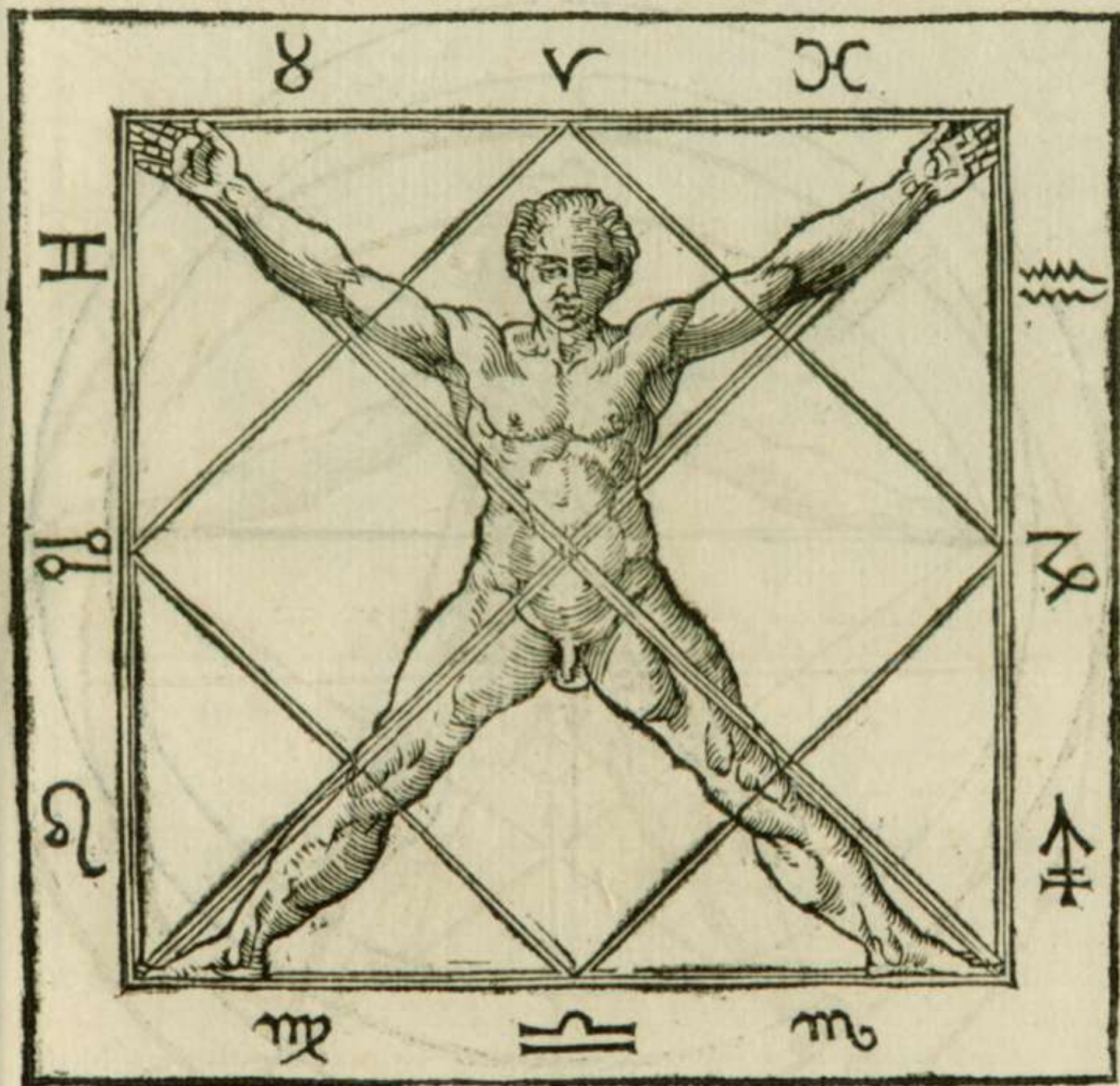
Quod si super eodem centro circulus fabricetur per summum ca-  
put, demissi brachii quousque extremi digiti circuli illius circunferen-  
tiam contingant, passique pedes in eadem circunferentia, quantum  
extrema manuum à summo vertice distant, tunc circulum illum su-  
per imi pectinis centro ductum, in quinque æquas partes diuidunt,  
perfectumque pentagonum constituunt, ipsique pedum extremi tali ad  
vmbilicum relati, triangulum faciunt æquilaterum.





Quod si immotis talis pedes dextrorsum sinistrorsumq; in vtrunq;  
latus protendantur, & manus ad capitis lineam eleuentur, ipsi tunc  
extremi pedum manuumq; digiti æquilaterum quadratum dabunt,  
cuius centrum supra vmbilicum est in cinctura corporis.

*Quadratus  
ex homine.*



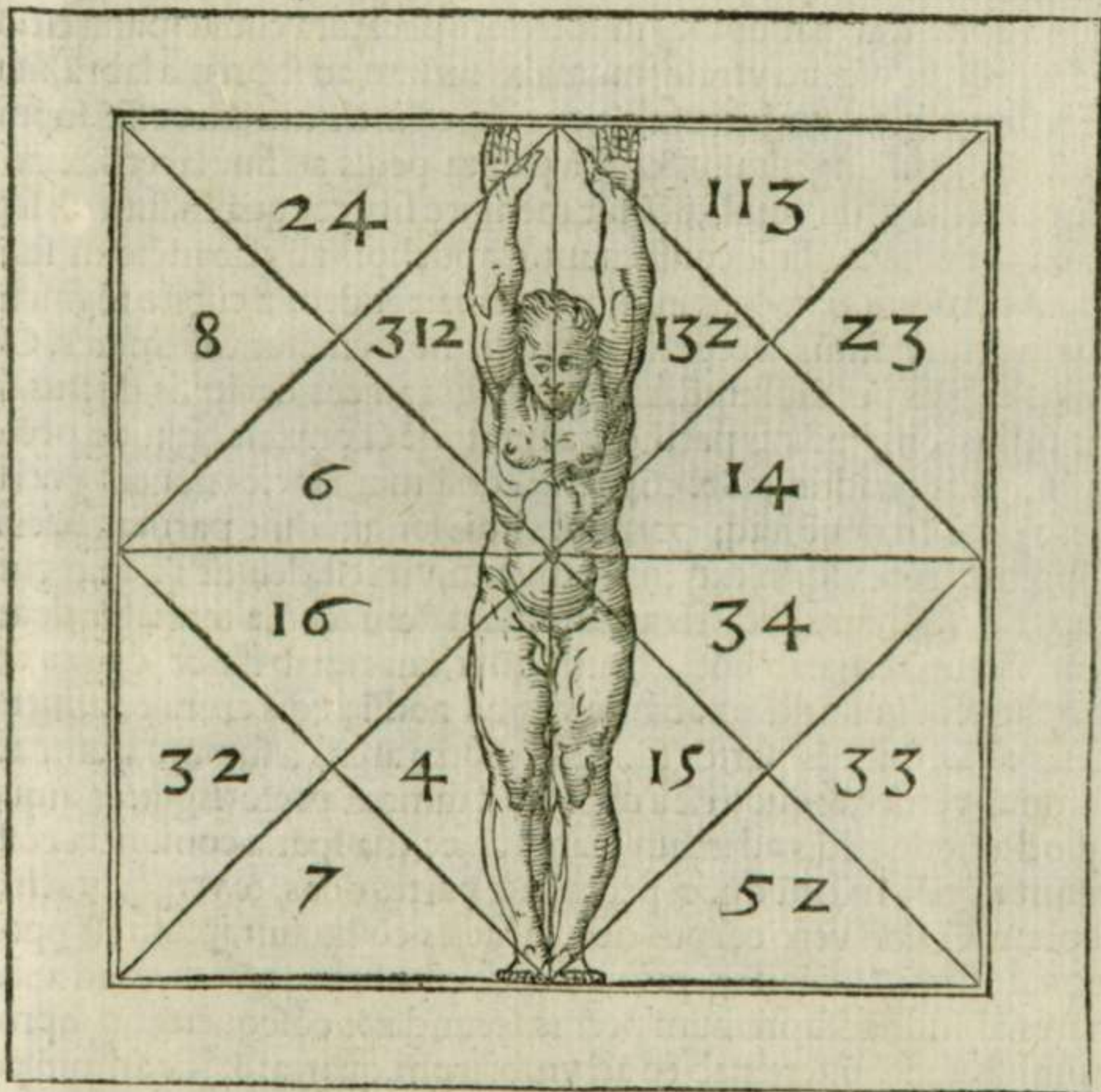






Quod si manus supra caput quam altissime extēdant, cubitus equa-  
bunt verticem: & si tunc iunctis pedibus ita stans homo in quadratū  
æquilaterum locetur, per extrema manuum & pedum cōductū cen-  
trum illius quadrati in vmbilico erit, qui idem medium est inter sum-  
mum verticem & genua.

*Cētrū homi-  
nis.*



Sed iam ad particulares mensuras perueniamus. Circuitus hominis  
sub alis, medietatē suā continet longitudinis, cuius mediū est in imo  
pectine: abinde vero sursum ad medium pectus inter vtrasq; mamil-  
las & a medio pectore in summum verticem, vtrobiq; pars quarta: si-  
militer ab imo pectine vsq; sub genua, & idē ad extremos talos, pars  
hominis quarta. Eadem est latitudo spatularū ab vno extremo in al-  
terum, eadē est longitudo a cubito in extremū longioris digiti, ideoq;  
hic cubitus dicitur: hinc quatuor cubiti cōstituunt longitudinē hoīs  
latitudinem vero quæ in spatulis est, cubitus vnus: quæ vero in cictu-  
ra est, pes vnus, cubitum autem cōstituunt palmi sex: pedē vero qua-  
tuor, & quatuor digiti palmum, totaq; hoīs longitudo palmoꝝ vigin-  
ti quatuor, pedum sex, digitorum sex & nonaginta. Ab imo pectinis

*Totius huius  
corporis descrip-  
tio,*

*Hominis lon-  
gitudo.*

*Cubitus qua-  
lis, pes qualis*



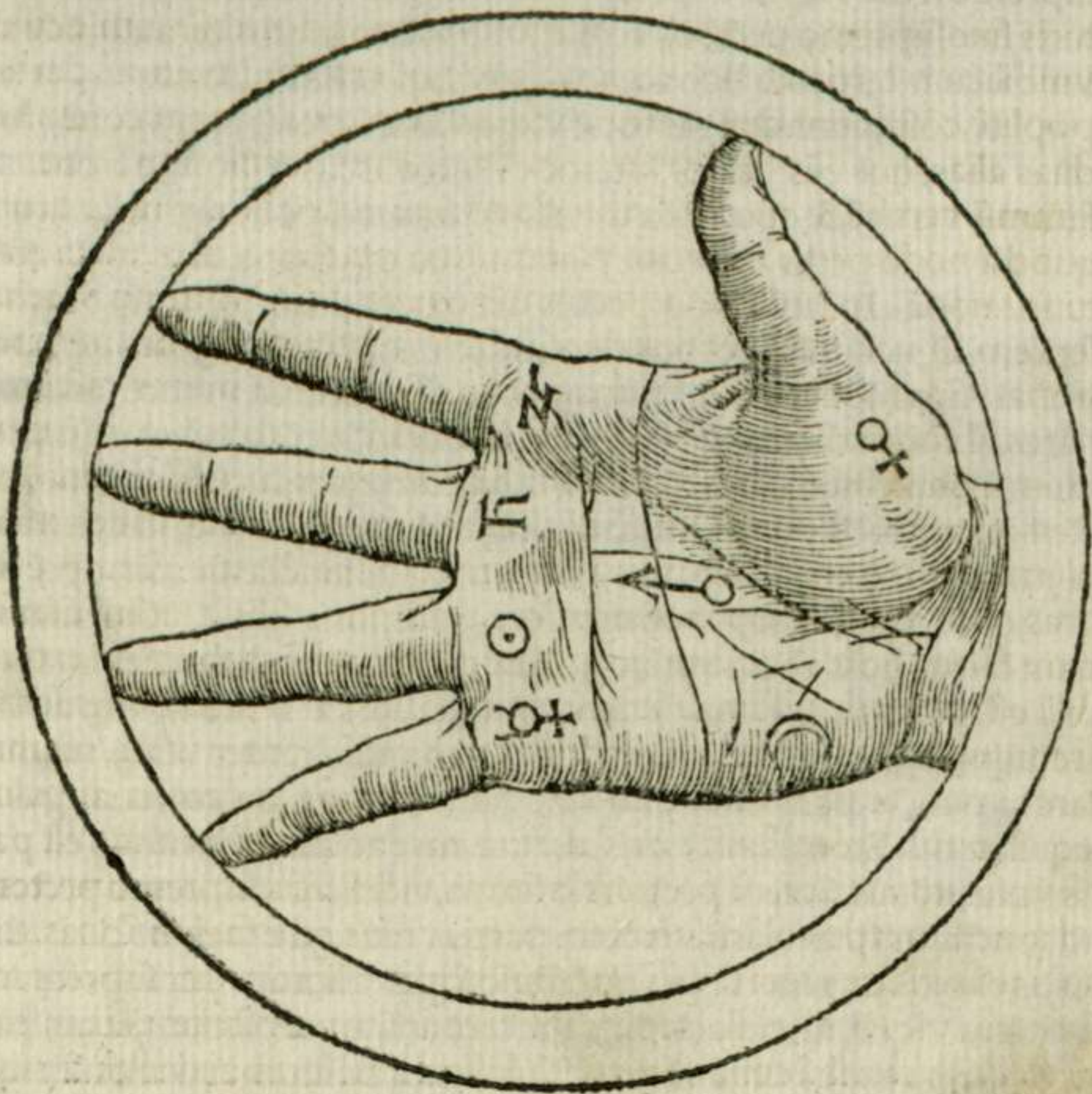
ad summū pectoris, pars longitudinis sexta: a summo pectore ad supremū frontē & radices imas capillorū, pars longitudinis septima: corporis robusti & bene quadrati, pes est pars longitudinis sexta: pectoris autē septima: nec pōt Varrōe & Cello testibus, humanū corpus proceritatē septē pedū excedere. Deniq; cincturę diameter, & quod a restricta manus vsq; in interiorē plicaturā cubiti spatiū est: & qd' a pectore vsq; ad vtrasq; mamillas sursum ad suprema labra, siue deorsum vsq; ad vmbilicum est, quodq; est inter extrema ossiū supmi pectoris gulā cingentium, & qd' a planta pedis ad finē lacerti, & exīde in mediā genu rotulā, oēs hę mensurę sibi coęquales, sunt, & septimā totius altitudinis constituunt. Caput hoīs ab imo mēto in summū uerticem, pars longitudinis octaua: totidem a cubito in finem spatularum: tantus ēt reperit pterioris hoīs cincturę diameter. Circulus capitis per supremū frontē & imas radices occipitis ductus, facit totius longitudinis partē quintam: tātūdē ēt pręstat latitudo pectoris. Hoīem quadratum & cōpactū constituunt facies nouem pterū vero decē. In nouē itaq; portiones hoīs longitudine partita, facies a supremo frōte vsq; in extremum mentū, vna est deinde ab imo gutturis siue supremo pectoris ad summum stomachū, altera: abinde ad vmbilicum, tertia: ab hoc ad imū femur, quarta: ab illo coxēdices ad poplitē, cōstituunt duas abinde vsq; ad nodū pedis crura continent duas alias, que oēs partes sunt octo. Porro arcus a summo fronte ad summū verticē, & quod est a mento ad summū pectoris guttur, atque quod a nodo pedis ad imam plātam, hęc tria spatia coniuncta cōstituunt nonā. In latū quoq; pectus hēt partes duas, & vtraq; brachia septem. Quod vero corpus decem facies cōstituunt, ipsum est pportionatissimū. Huius itaq; prima portio est a summo vertice ad imas nares, abinde ad supremum pectus, secunda: & cōsequēter ad supremum stomachū, tertia: ab eo ad vmbilicum, quarta: & īde ad imū pectēn quita, vbi est mediū humanę lōgitudinis: a quo vsq; in extremas plantas, sunt quęq; alię partes, quę prioribus iunctę, faciunt decē ītegras, quibus, pinde corpus oē mensura pportionatissima cōmensurat nam facies hoīs ab imo mēto ad summū frontem & radices imas capilli est, quanta pars vna decima. Manus hoīs a restricta vsq; ad extremum lōgioris digiti, etiam pars vna: similiter inter vtraq; mamillarum puncta, pars vna: & ab vtrisque ad imam gulam, triangulus æquilaterus. Frontis inferioris ab vna aure ad alterā latitudo est partis vnius: totius autem pectoris latitudo, videlicet a supremo pectere ad iuncturas spatularū, vtrōbīq; partis vnius, quę faciunt duas. Circulus capitis transuersus ab interstitio super ciliōrum per supremum frontem vsq; in finem occipitis vbi terminatur capilitium, etiam partium duarum: ab humeris extrinsecus ad iuncturas articulorum ma

*Mēsurā corporis a facie sumpta*

*Proportio-  
natis simi ho-  
minis mensu-  
ra.*



nus, & intrinsecus ab ascellis ad confinia palme & digitorum, partes tres, circulus capitis per medium frontem, partium trium. Circulus cincturæ tenet partes quatuor, in robusto homine: in delicatiori corpore, partes tres cū dimidia, seu, quantū est à summo pectore in imū pecten. Circulus pectoris per alas ad tergum, partes quinque, videlicet quantum longitudinis totius medium. A' summo vertice ad nodū gule, sunt totius altitudinis duæ decimæ tertiæ, eleuatis in altum brachiis, cubitus accedit summo vertici. Cæterum nunc quæ adhuc relique commensurationes sibi æquales sunt, spectemus. Quātum est à mento ad summum pectus, tanta est latitudo colli: quātum à summo pectore ad vmbilicū, tanta est colli circulatio: quantum à mēto in supremum verticem, tanta est latitudo cincturæ: quātum est ab interciiliis ad summas nares, tantum à iugulo distat productio menti: quantum à summis naribus ad mentum, tantum à iugulo ad imam gulam. Item oculorum ab interciiliis ad interiores angulos concauitas, ac summorum narium prominentia, & quod ab imis naribus ad extremum supremi labri interstitium est, hæc tria sunt inter se equalia.





A' summo vngue indicis ad imam eius iuncturā, atq; abinde vbi manus brachio colligat in parte syluestri, in domestica quoq; a summo vngue medii vsq; in imam iuncturam, & abinde ad restrictā manus, omnes hæ portiones inter se equales. Maior indicis articulus altitudinē frontis equat: residui duo, ad extremum vnguē equant nasum ab interciliis videlicet in summas nares primus & maior articulus medii equipollet illi spatio quod est ab imis naribus in extremum mentum: & secundus medii tantus est, quantum ab imo mento ad supremum inferioris labri: tertius vero, quātum ab ore ad inferiora nariū: tota autem manus, quātus totus vultus. Maior pollicis articulus dat oris aperturam: & quod est ab imo mēto ad supremum inferioris labri: minor vero quantum a supremo imi labri ad imas nares, omnium extremorum articulorū quos onychios vocant, vngues obtinent iustam medietatem, Ab interciliis ad extremos oculorum angulos tū est, quantum ab angulis illis ad primas aures. Altitudo frontis, longitudo nasi, latitudo oris, per supremum labrum, inter se sunt æqualia. Similiter palmaris latitudo & plantaris eadem. Altitudo quæ est ab imo talo ad summū pedis: equalis est longitudini: quæ est a summo pedis ad extremum vnguē. A' summo frontis ad interstitium oculorum, & ab illo ad imas nares, & proinde ad extremū mētum, partes sunt equales. Iuncta supercilia oculorum, circulos equant: & semicirculi auricularū æquant os opertum. Vnde circuli oculorum, aurium & aperti oris, sunt equales. Latitudo nasi est quanta longitudo oculi: hinc spatii illius quod est inter vtrāq; extremitatem oculorū: duas partes oculi tenent: tertiā nasus intermedius excipit. A' summo vertice in genua: mediū facit vmbilicus: a supremo pectore ad imam narē, medium designat nodum gulæ: a summo vertice in imum mētum, medium locat oculos: ab oculorum interstitio in extremum mētum, medium dat imas nares: ab imis naribus in imum mentū, mediū dat extremū inferioris labri, eiusdē autē distantia pars tertia, dat ab imis naribus labrum superius. Sunt præterea omnes iste mensuræ p proportionem multiplices & harmonicos concentus sibi inuicem consonantes, nam digitus grossior qui pollex dicitur, ad brachium in extremo lacerti apud pulsum & iuncturam manus, in circulari mensura, est in proportionem subdupla sesquialtera: continet enim illā bis & mediam, sicut quinq; ad duo. Eiusdem vero ad armum brachii in lacerto propinquo spatulis, subtripla: cruris autem siue tibiæ magnitudo ad eam quæ brachii, est proportio sexquialtera, sicut trium ad duo: similisq; proportio colli ad tibiā est, quæ illius ad brachiū. Coxæ autē pportio ad brachium tripla est. Totius corporis ad truncum est proportio: sesquioctaua: a trūco siue thorace ad crura vsq; ad plātas, sesquitercia, pectoris a collo vsq; ad vmbilicum ad lumbos vel aluū vsq;

Oris aptura  
Faciei huma-  
nae descrip-  
tio.

Manuum pe-  
dūq; æqua-  
litas.

Aurium ma-  
gnitudo.

Corporis  
medietas.

Humani cor-  
poris descri-  
ptio.

Sexquialtera.



ad finem trūci, dupla: latitudo illorum ad coxę latitudinem sesquial-  
tera: capitis ad, collum, tripla: capitis itē ad genu, tripla: eademq; ad  
pernam & petasonem. Longitudo frōtis inter prima tēpora ad eius  
latitudinem quadrupla. Hæ sunt quæ passim reperiunt mēsuræ, qui  
bus corporis humani membra fm eorum longitudinem, latitudinē  
altitudinem & circumferentiam inter se, & cum cœlestibus ipsis con-  
ueniunt: quę mensurę omnes partitæ sunt per multiplices proportio-  
nes, aut super patientes, aut mixtas, ex qbus & multiplex, resultat har-  
monia: dupla enim proportio facit tres diapason: quadrupla, bis dia-  
pason & diāpente: pariq; modo elemēta, qualitates, & complexiones  
& humores sunt proportionata: nā homini sano & bene composito  
hæc humorum & complexionum pōdera adsignātur: videlicet, san-  
guinis octo, phlegmatis, quatuor: cholera, duo: melancholia, vnum  
vt vtrobiqu; per ordinem sit proportio dupla: sed primi ad tertiū, &  
secundi ad quartum: quadrupla: primi autem ad vltimum, octupla.  
Dioscorides tradidit cor hominis in primo anno pōdus habere dra-  
chmarū duarum: in secundo quatuor & in de pro cursu pari in an-  
num quinquagesimum habere centum drachmarum pōdus, a quo  
decrementa rursus ad æquilibr iū supputentur, quæ ambitu peracto  
ad metam redeant eandē, nec supereffe spatia vitæ eius visceris dila-  
psu: ex qua ratione centum annorum hominum vitam circūscripsit,  
& hanc etiam Aegiptiorum heresim fuisse testatur Plinius. Ipsi etiā  
humanorum membrorum motus, celestibus motibus correspondēt  
& ha bet quisq; homo in se motum cordis sui, qui solis motui respon-  
dens per arterias in totum corpus diffusus, & annos, & mēses, & dies  
& horas, & momenta nobis certissima regula indicat. Compertus p̄-  
terea est per anatomistas neruus quidama circa michā, qui tractus  
sic cuncta hominis membra mouet, vt singula propriis motibus mo-  
ueantur: cuiusmodi tractu putat Aristoteles a deo etiam mundi mē-  
bra moueri. Et sunt in collo duæ venæ, quæ in iugulo vbi scindunt,  
caput subeunt quibus foris valide apprehensis, mox collabuntur ho-  
mines sensibus ereptis, quousq; reuertātur. Ipse itaq; mūdi æternus  
opifex, missurus animum in corpus velut domicilium, prius id atque  
eo dignum metitur hospitium, nobilissimumq; animū, etiam specioso  
corpore condonat: quod tunc etiam animus ipse diuinitatis suæ cō-  
sciū, pro habitu suo sibi adfingit atq; adornat. Hinc Aethiopum po-  
puli, qui Gymnosophistarū sapientia regebantur, quod testat Ari-  
stoteles, reges sibi non ex his qui fortissimi & opulētissimi essent, crea-  
bant, sed eos tantum, qui forma essent pulcherrimi atq; prestantissi-  
mi: quippe quoniam animorum magnidecentiam ex corporis effi-  
gie sese vicissim in tueri posse arbitrabantur. Quod cōsiderātes mul-  
ti admodum tum veteres tum recentiores philosophi. qui abditarū

*Humani cor-  
poris conue-  
niētia cū cæ-  
lestibus.*

*Humorum  
proportio.*

*Cordis hu-  
mani descrip-  
tio.*

*Cordis de-  
crementum*

*Gymnosophi-  
stæ.*

*Aethiopum  
reges.*

*Pulchritudi-  
nis indicium*



*Vicati cor-  
poris idiciū* in ipsa naturæ maiestate causarum secreta rimati sunt, ausi sunt asse-  
rere, nullum corporis vitium euenire, nullamq; disproportionem cor-  
pori inesse, quæ non etiam animi vitium intemperantiaque sequa-  
tur: quia certum sit, alterum alterius officio vicissim crescere & co-  
alescere atque operari.

¶ De animæ humanæ compositione & harmonia. Cap XXVIII.

*Animæ pro-  
portio,* Icut consonantia corporis constat debita membrorum mē-  
f fura ac proportione, sic animi consonantia constat debito  
temperamēto proportione que suarum virtutum & opera-  
tionum, quæ sunt concupiscibilis, irascibilis & ratio, quæ sic compro-  
portionantur: nam ratio ad concupiscentiam habet proportionem  
diapason, ad iram vero diatessaron: irascibilis autem ad concupisci-  
bilem habet proportionem diapente. Quando itaque cum pro-  
portionatissimo corpore etiam proportionatissima coniungitur ani-  
*Cōuenientia  
animæ cum  
corpore.* ma, constat talem hominem etiam in donorum distributione felicissi-  
mam sortiri sortem, prout anima cum corpore in naturalium disposi-  
tione conueniunt, quæ quidem conuenientia reconditissima est, ta-  
men a sapientibus aliququaliter adumbrata. Sed ad animæ harmoniā  
properantes, oportet illam nos a mediis illis per quæ ad nos transi-  
*Animi pas-  
siones cui  
planetarum  
respondeāt.* tum habēt, inquirere, hoc est, a corporibus sphaerisq; cœlestibus. Sciē-  
tes igitur quæ animæ vires cui planetarum respondent, ex his quæ su-  
perius dicta sunt, earūdem inter se concentus facile cognoscemus:  
Luna enim crescendi & decrescendi vires regit, phantastica vis atq;  
ingenium a mercurio pendet: concupiscibilis virtus a Venere, vitalis  
a Sole, impulsiva, quæ, & irascibilis dicitur, a Marte: naturalis a Ioue,  
receptiua omnis a Saturno: ipsa autem voluntas tanq̃ primum mo-  
bile & omnium illarum virium ductrix ad libitum, ipsaq; cum intelle-  
ctus superiori iūcta, semper est in bonum tendens: qui quidem intel-  
lectus voluntati semitas monstrat, sicut lumen oculo: non tamen ip-  
sam mouet sed manet suæ operationis domina: vnde Liberum arbi-  
trium dicitur: & licet semper ad bonum tanquam ad obiectum sibi  
adequatum tendat, aliquando tamen excæcata errore, & vi animali  
*Libri arbi-  
trii definitio  
Gratia quæ* impellente, malum eligit, credens illud esse bonum: idcircoq; definitur  
liberum arbitrium esse facultas intellectus & voluntatis, qua bonum  
eligitur gratia adfistente, & malum, ea deferente: Ipsa itaque gratia,  
quam etiam charitatem siue amorem infusum vocant Teologi, est  
*Animæ cōue-  
nientia cum  
elementis\** in voluntate sicut primum mouens, qua absente vniuersus concētus  
labitur in dissonantiam. Preterea anima correspondet terre per sen-  
sum: aquæ per imaginationem: aeri, per rationem: cœlo, per intelle-  
ctum. exigitq; anima in illorum harmoniam secundum quod tempe-  
rantur hæc in hoc mortali corpore. Sapientes igitur antiqui cogno-  
scentes corporum & animarum harmoniacas dispositiones diuer-



fas, iuxta diuersitatem cōplexionum hominum non frustra vsi sunt musicis sonis & cantibus, cum ad conseruandam corporis sanitatē, & amissam restituendam, tum etiam ad conducendum animos ad salutiferos mores, quousq; hominem cœlesti harmoniæ contemperēt, reddantq; totum cœlestem. Nihil præterea pulsandis malis dæmonibus musicali harmonia efficacius, ut quia ab harmonia illa cœlesti colapsi, concentum aliquem verum tanquam sibi inimicum nequeunt sustinere, proculq; fugiunt: sicut Saulum spiritu nequam furem David cithara repressit. Hinc ab antiquis prophetis atq; patribus qui hec harmoniaca sacramenta cognouerunt, cantus & musici soni sacris officiis illati sunt.

*Musici sonus quare inuentus, Harmonie cōcentus dæmonibus inimicus.*

¶ De obseruatione cœlestium, in omni opere magico necessaria Cap. XXIX.

Omnis virtus naturalis multo quidem agit mirabiliora, quando non solum proportionē physica cōponitur, sed etiā oportuna ad hoc cœlestium obseruatione electa (videlicet quando vis cœlestis fortissima ad talem effectum quem desideramus, esse probatur, tum etiā cœlestibus multis adiuta) informatur, inferiora cœlestibus tanq̃ proprias feminas suis maribus fecundādas passim subiiciendo. Sunt itaque obseruanda in quouis opere situs & motus, & aspectus stellarum & planetarum in signis & gradibus & qualiter hec omnia se habeat ad longitudinem & latitudinem climatis: ex hoc enim variantur qualitates angulorum, quos describūt radii corporum cœlestium, super figuram rei, secundum quos infundūtur virtutes cœlestes. Sic quoties operaturus fueris quē ad planetam aliquē pertinent, oportebit te eum in suis dignitatibus collocare fortunatū & potentem, & in die & hora, & in figura cœli dominantem: nec solum significatorem operis expectabis potentem, quin etiam lunam ad hunc obserues oportune directam: nihil enim sine lunæ beneficio perfeceris. Quod si plures habueris operis patronos, omnes obserua potentes, & amicabili aspectu seinuicem cōtuentes: quod si ne queas eiusmodi aspectus habere, conuenit tibi saltem angulares accipere, Lunam vero obseruabis, quando vel ambos intuetur, vel iungitur vni & aspicit alterum: vel quando a coniunctione siue aspectu vnus transit ad coitum vel ad aspectum alterius. Illud etiam neutiq̃ credo omittendum, quin Mercurium in omni opere diligenter obserues: hic enim vtrorumque inferum & superum decursum comitator, quando congredditur bonis, eorum auget bonitatem: quando malis eorum malitiam influit. Infortunatum autem dicimus signū vel planetam, per Saturni vel martis aspectum, maxime oppositum vel quadratum: hi enim aspectus sunt inimicitia: coitus uero & trinus atque sexilis aspectus, sunt amicitia: inter hos fortior est coniunctio

*Naturalis, virtus.*

*Quæ in quouis opere obseruanda.*

*Planeta quō obseruanti.*

*Lunæ oportet stas.*

*Luna quō obseruādas Mercurius diligenter obseruādas.*



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA

verumtamen si per trinum iam aspiciens planeta etiam suscipiatur, estimatur quasi iam coniunctus. Solis vero coniunctione omnes planetae timent, aspectu gaudent, trino & sextili.

¶ Quando planetae sunt potentioris influentiae. Cap. XXX.

*Planetae quando sunt potentiores.* **P**otentiores vero habebimus planetas, quando sunt in domicilio exultatione, vel triplicitate, vel termino, vel facie, extra combustionem directi, in auge & in figura coeli dominantes, scilicet quando sunt in angulis, maxime orientis, vel decimae, vel in plagis mox succedentibus vel in suis gaudiis. Cauendum autem, ne sint in finibus vel sub dominio Saturni vel Martis, nec sint in gradibus tenebrosis, puteis, vel vacuis. Obseruabis ut angulis ascendens & decima & septima sint fortunati, & ascendens dominus, & locus solis, & locus lunae, & locus partis fortune, & eius dominus, dominus coniunctionis vel preuentiois praecedentis: planetae vero maleuoli cadant in fortunati, nisi forte operis tui significatores extiterint, vel quocumque pacto utiles tibi esse possint: vel si in reuolutione seu genesi tua principatum obtinuerint, tunc enim minime sunt deprimendi. Lunam vero habebimus potentem, si sit in domicilio suo, vel exultatione, vel triplicitate, vel facie, & in gradu sibi ad opus optatum conuenienti, atque si mansionem ex viginti illis & octo sibi & operi competentem obtineat: non sit in via combusta, nec tarda cursu: non sit in ecliptica, nec combusta a sole, nisi forte sit in unitate cum sole, non descendat in latitudine meridionali, quando combustionem egreditur, nec sit opposita soli, nec lumine minuatur, non sit impedita a Marte vel Saturno. De his nolo hic longius sermonem prorogare, cum haec & plura alia necessaria in Astrologorum voluminibus sufficienter tradita sint.

*Planetarum obseruatio.*

*Luna quando potens.*

*Stellae fixae, planetarum naturas formantur.*

*Stellarum fixarum nature unde dinoscantur.*

*Planetarum colores.*

¶ De obseruatione stellarum fixarum, earumque naturis. Cap. XXXI.

**I**milis per omnia ratio est tibi de stellis fixis habenda. Illud scias, omnes stellas fixas esse ex significatione & natura septem planetarum, sed quaedam sunt de natura unius planetae, quaedam vero duorum: hinc quotiescunque iungit aliquis planeta cum aliqua stellarum fixarum suae naturae, efficit significatio illius stelle potentior, & natura planetae augmentatur: quod si sit stella duarum naturarum, qui fuerit cum ea fortior, illius natura vincet in significatione, ut puta si sit de natura Martis & Veneris, si fuerit Mars cum ea, vincet natura Martis: si vero Venus cum ea fuerit, natura Veneris superabit.

Dignoscuntur autem naturae stellarum fixarum ex coloribus earum, quemadmodum illi certis planetis congruunt, eisque adscribuntur.

Colores vero planetarum sunt: Saturni liuidus siue plumbeus, atque cum hoc candens: Iouis citrinus iuxta pallorem, & cum hoc clarus:

Martis rubeus & igneus: Solis croceus, & cum oritur ardens, postea radians: Veneris albus, sed lucifero candens, vespero refulgens: Mercuri



rii radians, Lunæ blondus. Scias quoque stellas fitas quāto maiores & lucidiores sunt & apparent, tanto maior & fortior est eorum significatio, sicut sunt stellæ quæ dicuntur apud Astrologos primæ & secundæ magnitudinis. Ex his narrabo tibi aliquas potiores ad hanc facultatem, quæ sunt Umbilicus Andromedæ, in Vigesimo secundo gradu Arietis de natura Veneris & Mercurii: alii Iouiam atque Saturniā dicunt. Caput Algol, in decimo octauo gradu Tauri, de natura Saturni & Iouis. Pleiades in eiusdem gradu vicesimo secundo, sydus natura Lunare, & conplexione Martium. Item in Geminorum gradu tertio Aldeboram, de natura Martis & conplexione Veneris: sed Hermes hanc locat in vigesimo quinto Arietis. In eorundem Geminorum gradu decimo tertio Hircus, de natura Iouis & Saturni. In cancri gradu septimo, Canis maior, Veneris: in eiusdem, decimo septimo Canis minor, Mercurialis natura, & complexione Martius; in vigesimo primo gradu Leonis est stella regia, quæ dicitur Cor leonis, de natura Iouis & Martis. In Virginis gradu decimo nono, Cauda ursæ maioris, Veneris & Lunaris: in septimo gradu Libræ, Ala corui dextra, & in eiusdem decimo tertio, Ala sinistra, vtraque de natura Saturni & Martis, in eiusdem gradu decimo sexto Spica, Veneris & Mercurialis: in eiusdem gradu decimo septimo, Alcameth, de natura Martis & Iouis: sed huius cum lumine bene aspexerit, illius cum ex contrario. In Scorpionis gradu quarto, Elepheia, de natura Veneris & Martis: in Sagittarii gradu tertio, Cor Scorpionis, de natura Martis & Iouis: in Capricorni gradu septimo, Vltur cadens, temperatus Mercurialis & Veneris: in decimo sexto gradu Aquarii, Cauda Capricorni, de natura Saturni & Mercurii: in Piscium gradu tertio, Humerus equi, de natura Iouis & Martis. Et erit tibi generalis regula, ab vnaquaque stellæ propria dona sperare ipsa dominante, impedire vero, ipsa infortunata & opposito modo se habente, quod superius ostensum est. Corpora, n. cœlestia quatenus ipsa feliciter vel infortunata sunt affecta, eatenus & nos & nostra opera, atque ea quibus nos vtimur feliciter vel calamitose afficiunt. Et licet à stellis fixis plurimi procedant effectus, attribuunt tamen planetis, cum quia nobis vicinioribus magisque distinctis & cognitis, tum quia ipsi exequuntur quæcunque superiores stellæ influunt.

¶ De Sole & Luna, eorumque magicis rationibus. Cap. XXXII.

Ocelorum, & omnium quæ sub cœlo sunt corporum administrationem Sol & Luna sortiti sunt: Sol elementarium omnium virtutum dominus, & Luna virtute Solis domina generationis augmenti & decrementi. Hinc ait Albumasar, per Solē & Lunā vitam cunctis infundi, quos ideo Orpheus viuificos cœli oculos appellat. Sol omnibus lumen à seipso dat, & omnibus copiose largitur non solum in cœlo & aere, sed et in terra & intimis profundis abyssi,

*Stellæ fixæ  
lucidiores.*

*Solis prestantia,  
Lunæ dominium,  
Oculi cœli.*



*Fons luminis* quicquid habemus boni ut ait Iamblichus, habemus a sole, vel ab ipso solo, vel ab ipso per alia. Heraclitus solem coelestis luminis fontem appellat: & multi Platoniorum mundi animam in sole principaliter collocarunt: ut quæ globum Solis totum implens, radios suos vndique quasi spiritum effundit per omnia, vitam sensum & motum ipsi vniuerso distribuens. Hinc ueteres physici Solem ipsum cor coeli appellauerunt: & Chaldaei illum medium planetarum possuerunt. Aegyptii etiam illum in medio mundi collocarunt, puta inter duos mundi quinaros, nempe supra Solem planetas quinque collocant, sub Sole autem Lunam & quatuor elementa, Ipse inter reliqua sydera est imago & statua summi principis, vtriusque mundi, terrestris, & coelestis vera lux atque ipsius dei exactissimum simulachrum, cuius essentia, patrem: splendor filium: calor, spiritum sanctum resignant, adeo, ut non habeant Academici aliquid per quod diuinam essentiam expressius monstrare possint. Tanta consonantia deo respondet, ut Plato eum vocet conspicuum dei filium: & Iamblichus illum imaginem diuinæ intelligentiæ appellat: & noster Dionysius illum perspicuam dei statuam vocat. Ipse tamquam rex sedet in mediotulio aliorum planetarum, luce, magnitudine, pulchritudine omnes excellens, omnes illuminans, virtutemque illis ad inferiora quæque disponenda distribuens, gressusque eorum regulans & disponens, adeo, ut inde motus eorum dicantur diurni vel nocturni, meridionales vel aquilonares, orientales, aut occidentales directi uel retrogradi: & sicut ipse suo lumine fugat tenebras noctis, ita etiam quascunque tenebrarum potestates de quibus legitur in iob: Cum primum appa-  
*lib. i. c. 5.* ruerit aurora, arbitrantur umbram mortis & Psalmista loquens de catulis leonis querentibus a deo deuorandi licentiam, infert: Ortus est Sol, & congregati sunt, & incubilibus suis collocabuntur: quibus fugatis sequitur. Exhibet homo ad opus suum, Sol itaque cum mediam mundi regionem teneat, atque ut in animantibus vniuerso corpori ipsum cor sic coelo & mundo præest Sol, in ipsum vniuersum mundum, & quæ in eo sunt, imperio habens, ipse temporum autor, a quo dies & annus, frigus & calor, cæteræque temporum qualitates: & ut ait Ptolomeus, cum in alicuius stellæ locum duenerit, vim excitat quam in aere habet: ut, cum Marte calorem, cum Saturno frigus, ipsumque hominis spiritum animumque disponit unde ab homero dicitur, & ab Aristotele comprobatur, tales motus inesse menti, quales singulis diebus Sol planetarum princeps ac moderator adferat. Luna autem terris finitima, receptaculum omnium coelestium in fluxum, cursus sui pernecitate singulis mensibus Soli cæterisque planetis & stellis coniungitur, & velut stellarum omnium uxor facta: stellarum fecundissima, Solis cæterorumque planetarum atque stellarum radios & influxus quasi fœtum suscipiens, in inferiori mundo sibi vicino uelut parturiens edit: omnes enim stellæ in

*Cor coeli.**Trinitatis  
descriptio.**Temporum  
autor.**Luna in  
inferiora uires.*



plam influunt vltima suscipientem, quæ deinceps omnium superio-  
rum influxus inferioribus cōmunicat, terrisq; refundit: manifestiusq;  
ipsa præ ceteris hæc inferiora disponit, motusq; eius magis sensibilis  
est, ex familiaritate & propinquitate quam habet nobiscum, & tanq̃  
medium inter vtraq; superiora & inferiora, istis omnibus communi-  
cat: ideoq; motus eius præ ceteris obseruandus est, quasi omnium cō-  
ceptuum parentis, quos ipsa his inferioribus uarie explicat, pro ua-  
ria sua complexione, motu, situ & aspectibus ad planetas cæteraq; sy-  
dera diuersis: & licet ab omnibus stellis vires suscipiat potissime ta-  
men a Sole, quoties illi coniungitur, viuifica virtute repletur, ac pro  
illius intuitu complexionem mutuatur: nam in prima quarta ut tra-  
dunt Peripatetici calida est & humida: in secunda, calida & sicca in  
tertia, frigida & sicca: in quarta, frigida & humida. Et licet ipsa sit sy-  
derum infima, superiorum tamen conceptus omnes explicat: ab ea  
enim in cælestibus incipit rerum series, quam Plato vocat catenam  
auream, qua vnaquæq; res aut causa alteri connexa, a superiori de-  
pendet, quousq; deuēiatur ad supremum omnium causam a qua pē-  
dent omnia. Hinc est, quod absq; ipsa Luna intermedia, vim supe-  
riorum attrahere omnino nequeamus. Vnde iubet Thebit, ad ca-  
ptandā alicuius stelle virtutem, accipiendum esse lapidem & her-  
bam illius stelle, quādo Luna eadem stellam aut foeliciter subit: aut fe-  
liciter aspicit.

*Lunæ motus  
diligēter ob-  
seruandus.*

*Lunæ unde  
videres sus-  
cipit.*

*Aurea Pla-  
tonis catena*

De XXVIII. mansionibus Lunæ, earumdemq;  
viribus. Cap. XXXIII.

Tquoniam Luna viginti octo dierum spatio totū zodiacum  
metitur. Hinc est quod Indox sapientes & vetustissimi Astro-  
logi octo & viginti mansiones Lunæ cōcesserunt, quæ in octa-  
ua spæta fixæ, a diuersis earūdem syderibus & stellis quæ in eis conti-  
netur, vt inquit Alpharus, diuersas proprietates & nomina sortiunt,  
quas dum Luna peragrat, alias & alias fortitur potestates atq; uir-  
tutes. Mansionum autem illarum iuxta sententiam Abrami, vna-  
queq; duodecim gradus, vnū & quinquaginta minuta, & viginti sex  
ferè secundas complectitur, quarum nomina simul atq; earundem  
initia in zodiaco octauæ spære sunt hæc: Prima vocatur Alnath, hoc  
est cornua Arietis. Initium eius est a capite Arietis octauæ spære. Fa-  
cit ad itinera & discordiam. Secunda dicta est Allothaim siue Albo-  
chan, hoc est, uenter Arietis: & initium eius ab eiusdem signi gradu  
duodecimo minuto quinquagesimo primo, secūda vigesima secūda  
cōpletis Cōfert ad inueniēdos thesauros, ad retētiōē captiuorū. Ter-  
tia uocat A choamazōe siue Athoraye, id est, pluuiæ siue Pleiades  
initium eius ab Arietis gradibus cōpletis uiginti q̃q; minutis quadra-  
ginta duobus, & quinquaginta unum secundis. Prodest nauigantibus

*Lunæ cursus*

*Lunæ mā-  
siones quot &  
ubi.*

*Alnath pri-  
ma lunæ mā-  
sio.*

*Allothai se-  
cūda lunæ mā-  
sio.*

*Athoraye  
tertia lunæ  
mansio.*



venatoribus, & operibus alchymia. Quarta mansio dicta est aldebaram aut Aldelamen, hoc est, oculus tauri vel caput tauri. Initium eius a gradu octauo, minuto XXXIII, secunda decima septima eiusdem Tauri exclusis. Facit ad destructionem & impedimenta ædificiorum fontium, puteorum, aurifodinarum, fugam reptilium, & ad generandum discordiam. Quinta est vocata Alchataya siue Albachaya. Initium eius est post Tauri gradum viceffimum primum, minutum viceffimum quintum, secunda quadraginta tria, Confert ad reditum ex itinere, ad instructionem discipulorum: cōfirmat edificia, largitur sanitatem & beneuolentiam. Sexta appellatur Albāna siue Alchaya, hoc est, sydus parum lucis magnæ. Initium eius post quartum gradum, decimum septimum minutum, & nouem secundas Geminorū. Facit ad venationem, & obsidionem urbium, & vindictā principū: destruit messes & fruges, & impedit operam medentis. Septima dicitur Aldimiach vel Alarzach, id est, brachium Gemini, & incipit a gradu Geminorum decimo septimo, minuto octauo, secunda XXXIII. & durat usq; in finem signi. Confert, lucrum & amicitiam: predest amatibus, fugat muscas, destruit magisteria. Et ita completa est in istis septē mansionibus vna cœli quarta: similiq; ordine & graduum & minorum & secundarum numero residuæ mansiones in singulis quartis, septē sua initia habent, ita videlicet, quod in primo illius quartæ signo tres mansiones initia sumant, in reliquis duobus signis duæ mansiones in quolibet. Incipiunt itaq; a capite Cancrī septem mansiones sequentes, quorum nomina sunt Alnaza vel Antrachya<sup>1</sup>, hoc est, nebulosa aut nubilosa, mansio videlicet octaua, Facit ad amorem & amicitiam & societatem itinerantium, pellit mures, & affligit captiuos confirmans carcerem. Post hanc nona vocatur Archaam vel Alcharph, id est, oculus Leonis, cōfert messibus & itinerantibus & ponit discordiam inter homines, Decima dicitur Algelioche vel Algelebh, id est, ceruix vel frons Leonis, Confirmat ædificia, largitur amorem, beneuolentiam & auxilium contra hostes, Undecima vocatur Azobra, vel Ardaf, hoc est, capillus Leonis, Facit pro itineribus & lucro ex mercimoniis, & pro redemptione captiuorum. Duodecima dicitur Alzarpha uel Azarpha, hoc est, cauda Leonis. Prosperitatem dat messibus & plantationibus, sed obest nauigantibus: bona autem pro seruis & captiuis & sociis meliorandis, Decima tertia dicitur Alhayre, hoc est, canes aut alares virginis. Valet ad beneuolentiam, lucrum, itinera, messes & liberationem captiuorum. Decima quarta dicitur Achureth vel Arimet, ab aliis Azimeleth vel Alhumech siue Alcheymech, hoc est, spica virginis, vel spica volans, Valet ad amorem conjugatorum, ad sanandum infirmos, predest nauigantibus, sed obest itineribus: per terram: & in istis complexa est secunda quarta cœli. Sequuntur alię se

Aldebaram  
quarta lune  
mansio.

Alchataya  
quinta lune  
mansio

Alchaya  
sexta lune  
mansio.

Aldimiach  
septima lune  
mansio.

Alnaza octa  
ua lune mansio.

Archaam. ix.  
lune mansio

Algelebh. x

Azobra. xi  
lune mansio

Azarpha.  
xii, lune mansio.

Alhayre.  
xiii, lune mansio.

Arimet.  
xiiii. lune  
mansio.



ptem, quarum prior incipit in capite libræ, mansio videlicet decima  
 quinta, & nomen eius A grapha vel Algarpha, hoc est, cooperta vel *Agrapha,*  
 coopertum volans, confert pro extrahendis thesauris, pro fodiendis *15. lune*  
 puteis, facit ad diuortium, discordiam, & ad destructionem domorum *mansio.*  
 & inimicorum, & impedit itinerantes. Decimasexta dicitur Azubene *Azubene. 16*  
 vel Ahubene, hoc est, cornua Scorpii, impedit itinera & cōiugia, mes *lune mansio.*  
 ses & mercimonia, valet, ad liberationem captiuorum. Decimasepi  
 ma dicitur Alchil, id est, corona scorpii, facit ad meliorationē iniquo  
 ris fortunæ, ad amorem durabilē ad firmāda edificia, & confert na  
 uigantibus. Decimaoctaua dicitur Alchas vel Altob, id est, cor scorpii. *Alchil. 17.*  
 facit ad discordiam, seditionem & coniurationē cōtra principes & *lune mansio.*  
 potentes, & ad vindictam de inimicis: sed liberat captiuos, & confert  
 ad ædificia. Decimanona dicitur Allatha vel Achala, ab aliis Hycu  
 la vel Axala, id est, cauda scorpii. Valet ad obsidendum ciuitates & *Achala. 19*  
 ad capiendum vrbes & ad expellendum homines de locis suis & ad *lune mansio.*  
 destructionem nauigantium & perditionem captiuorum. Vicesima *Abnahaya.*  
 vocatur Abnahaya, hoc est, trabs, facit ad circurationē ferarū, ad cō *20. lune mā*  
 firmationem carcerum, destruit diuitias sociorum, cōpellit hominē *sio.*  
 venire ad locum aliquem. Vigesima prima vocatur Abeda siue Albe *Abeda. 21.*  
 dach, quod est, desertum, facit pro messibus, lucro, edificiis & viatori *lune mansio.*  
 bus & pro faciendo diuortio: & in hac completa est tertia cœli quar  
 ta, restant vltimæ septem mansiones vltimam cœli quartam cōplē  
 tes, quarum prior quæ est in ordine. Vicesimasecunda: incipiens à ca  
 pite Capricorni, vocatur Sada hacha vel Zodeboluch vel Zandelde *Sadahacha.*  
 na, hoc est, pastor: promouet fugam seruorum & captiuorum vt eua *22. lune.*  
 dant, & valet sanādis morbis. Vigesima tertia vocatur Sabadola vel *mansio.*  
 Zobrach, hoc est, glutiens: facit pro diuortio, pro liberatione captiuo *23. lune*  
 rum & sanatione ægrotorum. Vicesima quarta dicitur Sadabath vel *mansio.*  
 Chadezead, quod est, sydus fortunæ: valet pro beneuolentia cōiuga *Sadabath.*  
 torum, pro victoria militum: nocet obediis magisteriis, & impedit vt *24. lune*  
 non cōpleantur. Vicesima quinta dicitur Sadalabra vel Sadalachia, *mansio.*  
 hoc est papilio siue expansorium: facit ad obsidionem & vindictam, *Sadalabra.*  
 destruit inimicos, facit diuortium, cōfirmat carceres & edificia, acce  
 lerat nuntios: facit ad maleficia contra coitum, & ad ligādum quod *25. lune mā*  
 cunq; membrum hominis, quod nō possit facere officium suum. Vi *sio.*  
 cesimasexta dicitur Alpharg vel Phragal Mocadē, id est, hauriēs pri  
 mus: facit pro vnione & dilectione hominum, pro salute captiuorum, *Alpharg.*  
 destruit carceres & edificia. Vicesima septima dicitur Alcharya vel *26. lune*  
 Alh algalmoad, id est, hauriēs secundus: auget messes, merces, lucrū, *mansio.*  
 sanat infirmitates, sed impedit ædificia, prolōgat carceres, facit peri  
 clitari nauigantes, & adiuvat ad inferendum mala cui volueris. Vice *Alcharya.*  
 sima octaua & vltima vocatur Albotham siue Alchalh, id est, pisces *27. lune*  
*mansio.*



auget menses & mercimonia, securat itin erantes per loca periculosa, facit ad gaudium coniugatorum: sed confirmat carceres, & facit perdere thesauros. Et in istis viginti octo mansionibus latent multa secreta sapientiae antiquorum, per quae operabantur miranda in omnia quae sunt sub circulo lunae: & attribuerunt singulis mansionibus sua simulachra, & imagines & signacula, & praesidentes intelligentias, & operabantur in virtutibus illorum variis modis.

De vero celestium motu in octaua sphaera obseruando, ac de ratione horarum planetariarum. Cap. XXXIII.

*Stellarum motus.*

q Vicinque ad coelestem opportunitatem operaturi sunt, utrumque aut duorum alterum obseruare oportet, stellarum videlicet motus, aut tempora, motus inquam, quando sunt in suis dignitatibus, aut deiectionibus, siue essentialibus siue accidentalibus.

*Stellarum tempora.*

Tempora autem dico, dies & horas illarum dominiis distributas: de omnibus his abunde satis in astrologorum libris docetur. Sed duo nobis hoc loci praecipue pensitanda sunt & obseruanda: vnum ut obseruemus motum stellarum ascensionesque & cardines, quemadmodum in veritate se habent in octaua sphaera, ob quorum negligentiam in fabricandis coelestium imaginibus multos contingit errare, ac effectum desiderato defraudari: alterum obseruare oportet circa tempora in eliciendis planetarum horis: nam astrologi fere omnes omnem ab ortu solis in occasum temporis intercapedinem in duodecim equales partes diuidunt, vocantque illas duodecim horas diei. Deinde quod sequitur tempus ab occasu in ortum, simili ratione in duodecim equas portiones partitum, vocant duodecim horas noctis, distribuuntque deinde horas illas singulas singulis planetis secundum ordinem successionis eorum, dando primam semper horam diei, ipsius diei domino, deinde singulis per ordinem usque in finem vigintiquatuor horarum. Et in hac distributione adsentiunt illis Magi, sed in horarum partitione dissentiunt aliqui, dicentes quod ortus occasusque intercapedo in equales partes diuidenda non est, quodque horae illae ideo inaequales dictae non sunt, quia diurnae ad nocturnas inaequales sunt, sed quia diurnae & nocturnae singulae etiam inter se inaequales sunt. Habet ergo inaequalium siue planetariarum horarum partitio aliam a Magis obseruatam mensurae suae rationem, quae talis est. Quippe sicut in horis artificialibus quae semper sibi coequales sunt, ascensiones quindecim graduum in equinoctiali vnam constituunt horam artificialem, ita etiam in horis planetariis ascensiones quindecim graduum in ecliptica constituunt vnam horam planetariam siue inaequalem, quarum mensuram inquirere & inuenire oportet ex tabulis ascensionum obliquarum vniuscuiusque regionis.

*Caeli diuisio  
Horae diurnae.*

*Horae nocturnae.*

*Horae artificiales.*

*Horae planetariae.*



¶ Quiores quoque artificiales ut imagines & sigilla similiaque, uirtutem aliquam fortiantur a corporibus celestibus. Cap. XXXV.

Antea est celestium magnitudo, uirtus & potestas, quod non solum naturales, verum etiam artificiales, quando superis rebus sunt expositae, subito patiuntur ab agente potentissimo uirtutem mirabili, quae ipsis uirtutem celestem saepe mirificam largitur, quod D. Thomas Aquinatus doctor sanctus, ita confirmat in libro de fato: ubi dicit etiam uestes & aedificia & quaecumque artis opera, certam a sideribus suscipere qualitatem. Sic magi non modo mixtione & applicatione rerum naturalium, sed etiam imaginibus, sigillis, anulis, speculis & quibusdam aliis instrumentis opportune scilicet sub certa constellatione fabricatis, celestem quandam illustrationem capi, & mirandum aliquod suscipi posse confirmant. Celestium, n. corporum radii animati, uiui, sensuales, dotes mirificas, potentiamque uehementissimam secum ferentes, etiam repentino momento ac subito tantum mirabiles in imaginibus imprimunt vires, etiam in materia minus apta. Efficaciores tamen largiuntur imaginibus uirtutes, si non ex qualibet, sed certa materia fabricentur, cuius uidelicet uirtus naturalis cum specifica simul operi eueniat, figuraque imaginis similis sit figure celesti: talis namque imago, cum propter materiam naturaliter operi ac celesti influxui congruam, tum propter figuram celesti figuram similem, paratissima est ad actiones & vires celestium corporum & figurarum capiendas: & celeste munus subito in se concipit, tum agit assidue in alterum, & res aliae per obedientiam sese inclinant ad illam: Vnde inquit Ptolomaeus in Centiloquio, quod res inferiores obediunt celestibus non solum illis, sed etiam earum imaginibus: sicut non solum scorpiones terreni obediunt scorpioni celesti, sed etiam imagini scorpionis illius quae fuerit opportuna sub eius ascensu ac dominio figurata.

*Celestium uirtutum potestas*

*Aquinatus Thomas*

*Magorum sententia de imaginibus.*

*Similitudo imaginis cum celesti.*

*Scorpionum obedientia.*

¶ De imaginibus Zodiaci, quas insculptae a suis stellis concipiunt uirtutes. Cap. XXXVI.

Imagines autem celestes, ad quarum similitudinem hominum imagines configurantur, in coelis sunt quae plurimae: quaedam uisibiles & conspicuae, quaedam saltem imaginabiles, ab Aegyptiis, Indis, Chaldeisque perspectaeque & designatae, partesque earum sic se habent, ut ipsae et figurae quaedam sunt ab aliis distinctae. Hac ratione ponunt in zodiaco circulo imagines duodecim uniuersales, ad numerum signorum: harum itaque arietem, leonem, sagittarium, triplicitatem constituentes igneam & orientalem, ferunt posse contra febres, paralysem, hydropisim, podagram, & contra omnes infirmitates frigidas ac phlegmaticas, & reddere gestum, gratum, facundum, ingeniosum, & honoratum: quia domicilia sunt Martis, Solis & Iouis. Faciebant quoque leonis imaginem contra phantasmatum melancholica, hydropisim, pestem, febres, & ad expellendum mor-

*Zodiaci signa duodecim.*



Morborum  
multorum re-  
medium

bos, hora solis primo gradu faciei leonis ascendente, quæ quidē fa-  
cies ac decanatus Iouis est, sed contra calculum & contra renū mor-  
bos, ac contra nocumenta bestiarum : faciebant eandem quando  
sol in corde leonis medium cœli obtinebat. Rursus nunc Gemini,  
libra & aquarius, quia triplicitatem constituunt aeream & occiden-  
talem, atq; domicilia sunt Mercurii, Veneris, & Saturni, dicuntur me-  
lancolicos morbos effugare, & conducere ad amicitiam & cōcordiā  
valere contra melancholiam, & cōferre sanitatem: & præcipue aqua-  
rium ferunt liberare a febre quartana. Item cancer, scorpius atq; pi-  
sces: quia triplicitatem constituunt aqueam & septentrionalem, valēt  
contra febres calidas & siccas, item contra ethicam & omnes passio-  
nes colericas. Scorpius vero, quia inter membra obseruat genitalia,  
prouocat ad luxuriam. Configurabant autem ad hoc ascēdente eius  
facie tertia, quæ est Veneris: & faciebāt eandem contra serpentes &  
scorpiones, venena & dæmonia, ascendente facie eius secūda, quæ est  
facies solis & decanatus Iouis, ferturq; gestantem etiā reddere sapiē-  
tem, & colorem efficere bonum, ferturq; imago canceri efficacissima  
contra serpentes & venena, quando sol & luna in eo coniuncti, ascē-  
dunt in facie prima vel tertia, hæc enim est facies Veneris, decanatus  
lunæ, illa vero facies lunæ decanatus Iouis. Dicuntur etiam torqueri  
serpentes, cum sol sit in cancro. Itē taurus, virgo & capricornus, qui  
triplicitatem constituunt terream & meridionalem, curant infirm ita-  
tes calidas, valent contra synocham: reddunt gestantes, gratos, acce-  
ptos, facundos, deuotos religiosos: quia domicilia sunt Veneris, Mer-  
curii & Saturni. Fertur etiam capricornus reddere homines incolu-  
mes, & loca tuta efficere, quia exaltatio est Martis.

Deuotionis  
ac religiōis  
inductio.

¶ De imaginibus facierum earumq; virtutibus, atq; de his quæ  
extra Zodiacū sunt imaginibus Cap. XXXVII.

Vnt præterea in zodiaco imagines sex atq; triginta, iuxta  
numerum facierum, de quibus (quod ait Prop' hirius) scrip-  
psit olim Teucer Babylonius, vetutissimus mathematicus

Arietis fa-  
cies.

post quem scripservnt de illis etiam Arabes. Dicitur itaq; in prima fa-  
cie arietis ascendere nigri hominis simulachrum, stātis quidem, & al-  
ba veste induti præcinctiq; magni corporis, ruffis oculis, validis viri-  
bus, atq; irato similis: & est imago significans: & faciens audaciam, for-  
titudinem, altitudinem & inuerecundiam. In secunda facie ascendit  
forma mulieris, indutæ exterius quidem ueste rubra, & subtus alba, al-  
terum protendens pedem: & facit hæc imago ad nobilitatem, altitu-  
dinem regni & magnitudinem domini. In tertia facie oritur figura  
hominis albi, pallidi ruffo capillo, & rubra veste induti: qui altera ma-  
nu auream armillam gestans & ligneum baculum pferens, inquietus  
& irato similis est, quia præstare nequeat bona quæ velit. Cōfert hæc

imago



imago ingenium, mansuetudinem, gaudia & pulchritudinē. In prima facie tauri, ascendit vir nudus & spiculator siue arator, & proficit ad *Tauri facies.* seminandum, arandum, ædificandum, populandum, diuidendum terras, & ad artes geometriæ. In secunda facie ascendit vir nudus, tenens in manu clauem, confert potentiam, nobilitatem, dignitatem super populos. In tertia facie ascendit vir, in cuius manu serpens & sagitta, & est imago necessitatis & vtilitatis, atq; etiam miseriæ & seruitutis. In prima facie geminorum ascendit vir, in cuius manu virga, & ipse *Geminorum facies.* tãquã alteri seruiens, & confert sapientiam & scientiam, numerorum & artium, in quibus non est vtilitas. In secunda facie ascendit vir, in cuius manu est fistula, & alter incuruatus fodiens terram, & significant agilitatem, infamem & inhonestam, qualis est ioculatorum & præstigiatorum, & significat labores & inquisitiones cum labore. In tertia facie ascendit vir quærens arma, atq; vir stultus, in dextra auem tenēs, & in sinistra tibiam, & significationes eorum sunt, obliuionis, indignationis, audaciæ, iocorum, trufarum, & verborū inutilium. In prima facie cancri ascendit forma puellæ virginis, pulchris ornata vestibus, coronam gerentis in capite, præstat acuitatem sensuum, subtilitatem ingenii & amorem hominum. In secunda facie ascendit vir decoris indutus vestibus, siue vir & mulier ad mensam sedentes & ludentes, confert diuitias hilaritatem, lætitiā & amores mulierum. In tertia facie ascendit vir venator cum lancea & cornu, educens canes ad venandum, significatio eius est contrariandi hominibus, insequendi fugientes, venandi, & occupandi res per arma & rixas. In prima facie Leonis ascendit vir super Leonem equitans, & significatio eius est *Leonis facies.* audaciæ, violentiæ, crudelitatis, maleficiorum, libidinis & sustinendi laboris. In secunda facie ascendit imago manibus eleuatis, & vir super cuius caput corona, & forma viri irati & minabundi, in dextra habens gladium euacuatum & in sinistra clypeum, & sunt significationes eorum super rixas occultas, & victorias ignotas, & per viles homines, & super occasiones litium & præliorū. In tertia facie ascendit vir iuuenis in cuius manu scutica, & vir vehementis tristitiæ, & turpis faciei: & significatio eorū est amoris & societatis, & demittendi de suo pro vitandis rixis. In prima facie virginis ascendit figura *Virgis facies.* puellæ bonæ, & vir iaciens femina, & significatio eius est congregandi diuitias, dirigendi victum, arandi, seminandi & populandi. In secunda facie ascendit vir niger, indutus ex corio, & vir habens comam, & tenens oculos: & significatio eorum est ad lucrum & congregationem substantiæ, & ad auaritiā. In tertia facie ascendit mulier alba & surda, siue homo senex innixus baculo, & significatio eius est ad debilitatem & infirmitatem, & damnamentum membrorum, & ad destructionem arborum, & depopulationem terrarum. In prima



*Libræ facies.*

facie libræ ascendit forma irati viri, in cuius manu fistula, & forma viri in libro legentis, & opatio eius in iustitia & auxilio miserorū & debiliū cōtra malos & potētes. In secūda facie ascendunt duo viri sœuientes & irati, & vir ornato vestitu in cathedra sedens, & significatio eorū est ad indignationē contra malos, & ad quietē & securitatē uitæ cum bonorū vbertate. In tertia facie ascēdit vir vehemēs, arcum tenēs: & ante illum vir nudus, atq; alius vir vna manu panem tenens, altera uini cyathū, si gnificatio istorū est ab libidinē nefandā, cātus & iocos & gulā. In prima

*Scorpij facies.*

facie scorpij ascendit mulier bonæ faciei & habitudinis, ac duo viri se pcutientes, & opatio eorū est ad decorē, & pulchritudinē, & ad rixam, insidias deceptiones, detractiones & pditiones. In secūda facie ascēdūt vir nudus & mulier nuda, & vir in terra sedēs, & ante illū duo canes se mordentes, & opatio eorū est ad impudentiā, deceptionē & sycophan tiā, & ad mittendū malū & rixas inter hoīes. In tertia facie ascendit vir curuatus sup gēua sua, & mulier pcutiēs illū baculo, & significatio eius

*Sagittarij fa-  
cies.*

est ebrietatis, fornicationū, iracundiæ, violentiæ & litis. In prima facie sagittarii ascendit forma viri armati lorica, gladiū nudum in manu te nentis, & operatio eius ad audaciā, militiā & libertatem. In secūda facie ascendit mulier plorans & pānis cooperta, & opatio eius est ad tristitiā, & timorē de corpe suo. In tertia facie ascēdit vir similis in colore auri, siue vir ociosus ludens cū baculo, & significatio eius est in sequēdo vo lūtates pprias, & pertinacia in illis, & in agilitate ad res malas, & rixas

*Capricorni fa-  
cies.*

& res horribiles. In prima facie capricorni ascendit forma mulieris, & vir niger gerens plenos oculos, & significatio eorū est ad spatiandū & gaudendū, ad lucrandū, & perdendū cū debilitate & vtilitate. In secūda facie ascēdūt duę mulieres, & vir respiciēs auem in aēre volantē, & si gnificatio eorum est in postulando quæ fieri nequeunt, in inquirendo quæ sciri non possunt. In tertia facie ascendit mulier pudica in cor pore & sapiens in opere, & nummularius pecunias in mensa colli gens, & significatio eius est in prudentia gubernandi, & in cupiditas

*Aquarii facies*

te substantiæ, & in auaritia. In prima facie Aquarii ascendit forma viri prudentis, & forma mulieris nentis, & significatio eorum est in cogitatione & labore pro lucro, in paupertate & utilitate. In secunda facie ascendit forma viri cum proluxa barba, & significatio eius est intellectus mansuetudinis, modestiæ libertatis, & bonorum morum. In tertia facie ascendit vir niger & iratus, & significatio eius est in

*Piscium facies*

detectione, insolentia & impudentia. In prima facie piscium ascen dit vir onera portans super dorso suo, bene indutus, & significatio eius est in itineribus, & mutatione loci, & solitudine inquirendi sub stantiā & victum. In secūda facie ascendit mulier boni vultus, & orna ta, & significatio eius est petēdi, & ītromittēdi se de rebus magnis & al tis, In tertia facie ascendit vir nudus vel vir adolescens, & iuxta illum



puella pulchra, cuius caput floribus ornatū, et signatio eius est ad getē, et ociū et delectationē, et ad fornicationē, et amplexus mulierū. Et hęc de facierum imagines hactenus, vltra quas sunt adhuc in zodiaco trecentę et sexaginta imaginies, ad numerū graduū: quarū formas descripsit nobis Petrus de Ebano. Extra zodiacū sunt etiā figurę gñales, quas descripsit nobis Hyginus et Aratus, et plurimę particulares, p facierū et graduū numero ibidē existentīū, de qbus oībus dicere nimis lōgū esset, ex his tñ magis principales habent, Pegasus qui valet cōtra morbos equorū, et cōseruat egres in bello, deīde est Andromeda, q cōciliat amorē īter virū et vxorē, ita q dī et reconciliare adulteros. Cassiopeia debilia corpa restituit, et mēbra roborat. Serpentarius fugat venena, & curat morsus venenatorum Hercules victoriā largit in bello, Draco cū vtraq; vrsa reddunt hoīem astutū, ingeniosum, fortē, diis et hominibus placentē: Hydra cōfert sapientiā, et diuitias, et resistit venenis. Centaurus cōfert sanitatē et longauā senectutē. Ara cōseruat castitatē, redditq; gratū diis. Cetus reddit amabilē, prudentē, terra mariq; felicem, facitq; recuperare ablata. Nauis pstat securitatē in aq, Lepus valet cōtra deceptiones et infaniā. Canis curat hydropisim, resistit pestilētię, et tutū reddit a bestiis et feris. Orion confert victoriā. Aquila largit nouos honores, veteresq; conseruat. Cygnus liberat a paralyfi, et febre quartana. Perseus liberat ab inuidia et maleficiis, et pseruat a fulgure et tēpestare. Ceruus sanat phreneticos et maniacos. Hęc hactenus dicta sufficiant.

Imagines Zodiaci.

Petri de Ebano imagines.

Pegasus equus

Imagines extra zodiacum

Centauri vis.

Aquila effusus.

### ¶ De imaginibus Saturni. Cap. XXXVIII.

Aeterū nūc quas imagines planetis attribuebāt, quāuis de his amplissima volumina apud antiquos sapiētes habeant cōscripta, vt nō sit opus illas hic narrare, tñ pauculas earū recitabo. Faciebāt enī ex opibus Saturni, ipso ascēdēte, in lapide, qui magnes dī imaginē hoīs, ceruinū vultū et cameli pedes hñtis, super cathedrā vel draconē sedentis: in dextra falcē, in sinistra sagittā tenentis: quā quidē imaginē sperabāt sibi ad vitæ lōgitudinē pfuturā. Saturnū enī ad vitæ lōgitudinē cōferre pbat Albumasar in libro Sadar, vbi et narrat quasdā. Indiæ regiōes Saturno subiectas, hoīesq; ibi lōgeuos valde fore, nec nisi extremo senio decedere. Itē faciebāt et aliā ad vitæ lōgitudinē Saturni imaginē, in saphiro, hora Saturni, ipso ascēdēte vel feliciter constituto, cuius figura erat hō senex supra altā cathedrā sedēs, hñs manus supra caput erectas, et in eis piscē tenēs vel falcē, et infra pedes eius racemū, caput tectū hñs panno nigro vel fusco, et oēs uestes eius nigrae sint vel fusce. Faciebāt etiam eandē imaginē contra calculū, et renum morbos, hora. s. Saturni, ipso ascendente cum tertia facie Aquarii. Faciebāt quoq; ex operibus Saturni imaginē ad potestatē crescendi ascendente Saturno in Capricorno, cuius forma erat vir senex baculo innixus, hñs in manu falcem decuram, nigris indutus vestibibus: faciebant

Saturni imagines duę.

Saturni ptas.

Saphirea Saturni imago.



*Metallica Mercurij imago.*

*Imago quæ loquebatur.*

quoque imaginem ex ære fusam, Saturno ascendente in ortu suo, scilicet primo gradu arietis: vel, quod verius est, in primo gradu capricorni: quam quidem imaginem humana voce loqui confirmant. Faciebant etiam ex operibus Saturni simul atque Mercurii imaginem ex metallo fusam, ad pulchri hominis formam, quam futura prædicere pollicebantur, faciebantque eam die Mercurii hora tertia scilicet Saturni, ascendente Geminorum sydere Mercurii domicilio prophetas designante, Saturno & Mercurio coniunctis in Aquario nona cœli plaga, quæ & Deus appellatur. Præterea Saturnus ex trino aspiciat ascendentem, ac luna similiter, & Sol coniunctionis locum aspiciat. Venus angulum aliquem obtinens sit potens & occidentalis: Mars a Sole comburatur, sed non aspiciat Saturnum neque Mercurium: Dicebant enim, quod splendor potentiarum stellarum illarum diffundebatur super hanc imaginem, & loquebatur cum hominibus, & annunciabat eis utilia.

¶ De imaginibus Iouis.

Cap. XXXIX.

*Iouis figure ornatus.*

*Iouis imago ad gloriosam vitam.*

X operibus Iouis faciebant ad vitæ longitudinem imaginem e hora Iouis, ipso in exaltatione sua feliciter ascendente in lapide claro & albo, cuius figura erat homo coronatus croceis indutus vestibibus, equitans super aquilam vel draconem, in dextra sagittam habens tanquam missurus eam in caput aquilæ ut draconis eiusdem: faciebant & aliam Iouis imaginem eadem opportunitate in lapide albo & claro, præcipue in crystallo: & erat homo nudus coronatus, eleuatis & coniunctis manibus, tanquam deprecans, sedens in cathedra quadrupedali, quæ ferebatur a quatuor pueris alatis, quam quidem imaginem augere felicitatem, diuitias, honorem, & conferre beneuolentiam & prosperitatem, & ab inimicis liberare confirmant. Faciebant & aliam Iouis imaginem ad religiosam & gloriosam vitam, atque ad fortunæ dexteritatem: cuius figura erat homo habens caput Leonis vel arietis, & pedes aquilinos, croceis indutus vestibibus, dicebaturque Iouis filius.

¶ De imaginibus Martis.

Cap. XL.

*Martis imago*

*Fascinandi vis*

X operibus Martis faciebant imaginem hora Martis, ipso ascendente in secunda facie arietis, in lapide Martiali, præcipue in adamante, cuius forma erat homo armatus supra Leonem equitans, in dextra habens ensen nudum erectum, in sinistra caput hominis gestans. Ferunt huiusmodi imaginem reddere hominem potenter in bono & in malo, ita quod timebatur ab omnibus: & qui gestauerit eam, tribuunt ei vim fascinandi, ita quod terrebit homines aspectu suo quando irascitur, & liget in stuporem. Faciebant aliam Martis imaginem ad conferendum audaciam, animositatem & fortunam in bellis & rixis: cuius forma erat miles armatus & co



ronatus, cinctus gladio, in dextra longam gerens lanceam: faciebantque eam hora Martis, prima Scorpionis facie cum ipso ascendente,

¶ De imaginibus Solis,

Cap. XLI.

X operibus Solis faciebant imaginem hora Solis, prima facie Leonis cum Sole ascendente: cuius forma erat rex coronatus in cathedra sedens, coruum habens in sinu, & sub pedibus globum crocea veste indutus. Ferunt hanc imaginem reddere hominem inuictum & honoratum, & incepta deducere ad finem, ac somnia vana pellere, valere etiam contra febres & pestem: faciebantque eandem in lapide balayo vel rubino, hora solis, quando ipse in sua exaltatione feliciter ascendit. Faciebant aliam solis imaginem in lapide adamante, hora solis, ipso in sua exaltatione ascendente: cuius figura erat mulier coronata cum gestu saltantis & ridentis, stans in curru quatuor equis tracto, habens in dextra speculum vel clypeum, in sinistra baculum super pectus innixum, flammam ignis gestans in capite. Ferunt imaginem hanc reddere hominem fortunatum & diuitem, & ab omnibus dilectum: faciebantque eandem imaginem in lapide Sardo hora solis ipso ascendente in prima facie Leonis, contra passiones lunaticas quæ proueniunt in combustione Lunæ.

*Solis imago coronata.*

*Adamantina solis imago.*

*Effectus solaris imaginis Remedium passionum in combustione lunæ*

¶ De imaginibus Veneris,

Cap. XLII.

X operibus Veneris faciebant imaginem, quæ conueniebat ad gratiam & beneuolentiam, hora Veneris: ipsa ascendente in piscibus: cuius forma erat imago mulieris habens caput auis, & pedes aquilæ, in manu sagittam tenens. Faciebant aliam Veneris imaginem ad amorem mulierum in lapide lazuli hora Veneris ipsa ascendente in tauro: cuius figura erat puella nuda diffusis capillis speculum habens in manu, & collo catenam alligatam, & iuxta eam adolescens pulcher sinistra manu tenens eam per catenam: dextra vero eius aptans capillos: sintque ambo amicabiliter se intuentes, & circa eas sit puer paruus alatus, ensen vel sagittam tenens. Faciebant aliam Veneris imaginem prima facie tauri vel libræ, vel piscium cum Venere ascendente: cuius figura erat puella diffusis capillis, longis & albis induta vestibibus laurum, vel pomum, vel flores in dextra tenens: in sinistra pectinem. Fertur efficere hominem placidum, iucundum, robustum, alacrem & conferre pulchritudinem.

*Veneris imago.*

*Puella venera.*

¶ De imaginibus Mercurii,

Cap. XLIII.

X operibus Mercurii faciebant imaginem hora Mercurii, ipso ascendente in Geminis, cuius forma erat adolescens pulcher, barbatus, habens in sinistra caduceum, videlicet, virgam, in qua inuolutus sit serpens: in dextra gerens sagittam, pedes habens alatos. Ferunt imaginem hanc conferre scientiam, & facundiam, & solertiam, in mercibus atque lucrum: præterea conciliare pacem &

*Imago Mercurij.*

*Mercurij pedes.*



concordiam, & febres curare. Faciebant aliam Mercurii imaginem, ipso ascendente in virgine ad benevolentiam, ingenium & memoriam, cuius forma erat homo sedens supra cathedram, vel pavonem equitans, pedes habens aquilinos, & in capite cristam, & in sinistra gallum tenens uel ignem.

¶ De imaginibus Lunę.

Cap. XLIIII.

*lunę imago.*

X operibus Lunę faciebant imaginem pro itinerantibus contra lassitudinem, hora Lunę, ipsa in exaltatione sua ascendente, cuius figura erat homo super baculum incumbens in capite auem, & ante se arborem floridam. Aliam faciebant Lunę imaginem pro augmento terrę nascentium, & contra venena, atq; infirmitates puerorū, hora Lunę, ipsa ascendente in prima facie cancri: cuius figura erat mulier cornuta, equitans supra taurum, vel draconem septici-  
pittem, vel cancrum, habebatq; in dextra sagittam, in sinistra speculum, vestibis induta albis, vel viridibus: habensq; in capite duos serpentes cornibus circūuolutos: & cuilibet brachio vnum habens serpentem circūuolutum, & cuilibet pedi vnum similiter. Et hæc de figuris planetarum dicta sufficiant.

¶ De imaginibus capitis & caudę draconis

Lunę.

Cap. XLV.

Faciebant etiam imaginem capitis & caudę draconis Lunę, scilicet inter circulum aëreum & igneum serpentis effigiem, cum capite accipitris

illos circūdantē, ad instar Gręcæ literę thita, faciebantq; quā Iupiter cum capite mediū cœli obtinebat, quam quidem imaginem ad successus petitionum multū conferre affirmāt,



volebātq; per eā imaginem bonū ac felicem dēmonem notare: volebātq; eum per serpentis imaginē figurare: hunc

*Demonis boni  
& felicitis nota.*

enim Aegyptii atq; phœnices super omnia animalia esse diuinum animal, atq; eius diuinam naturam celebrant: quia in eo super cætera animalia spiritus acrior atq; amplior ignis existat, quæ res cum ex illo celeri gressu ostenditur, sine vllis pedibus manibusq; vel aliis instrumentis, tum quod ætatem subinde cum eximijs renouat ac iuuenescit. Caudę vero imaginem faciebant consimilem, quando luna in cauda erat eclipsata, aut a Saturno vel Marte male affecta: faciebantq; illam ad anxietatem & infirmitatem & infortunium inducenda: & vocabant illam malum genium. Talem imaginem Hebręus quidam incluserat aureo gemmatoq; baltheo quem Blancha ducis Borbonii filia marito suo Petro Hispaniarū regi eius nominis primo (siue conscia siue ignorans) dono dedit: quo cum ille cingeretur serpente succinctus sibi videbatur: compertoq; deinde vim magicam cingulo

*Genius malus.  
Borbonij ducis  
filia.*

*Serpētinus bal-  
theus.*



infertam, eam ob causam vxorem repudiauit.

¶ De imaginibus Mansionum lunæ. Cap. XLVI.

Aciebant etiam imagines in singulis mansionibus Lunæ. In *Lunæ mansio*  
 f prima ad destructionem alicuius faciebant in annulo ferreo *nes. 28. cū sui*  
 imaginem hominis nigri induti cilicio & præcincti, dextra *imaginibus.*  
 lanceolam iacentis: sigillabantq; in cera nigra & fumigabant storace liquida & imprecabantur. In secunda contra iram principis & pro reconciliatione illius sigillabant in cera alba & mastiche, imaginem regis coronati, & fumigabant cum ligno aloës. In tertia faciebant imaginem in annulo argenteo, cuius mensa erat quadra ta, & cuius figura erat mulier bene induta sedens in cathedra, dextra manu super caput suum eleuata, & sigillabant & fumigabant cum muscho, camphora & vngula aromatica, hanc prosperitatem fortunæ & omne bonum elargiri asseriebant. In quarta ad vindictam & separationem, inimicitiam & malevolentiam, sigillabant in cera rubea, imaginem militis equo insidentis, in dextra serpentem tenentis, & fumigabant cum myrrha rubea & storace. In quinta pro gratia regum & officialium & bona receptione, sigillabant ex argento, caput hominis, & fumigabant cum sandalo. In sexta ad amorem inter duos ponendum, sigillabant in cera alba, duas imagines sese amplexantes, & fumigabant cum ligno aloës & ambra. In septima ad acquirendum omne bonum, sigillabant ex argento, imaginem hominis bene vestiti, manus ad cælum protendentis, tanquam orantis, & supplicantis, & fumigabant bonis odoribus. In octa *Fumigatio*  
 ua ad victoriam in bello, sigillabant ex stanno, imaginem aquilæ *imaginum.*  
 faciem hominis habentis, & fumigabant cum sulphure. In nona ad inferendam infirmitatem, sigillabant ex plumbo, imaginem viri carentis virga & vestibus, manibus oculos suos obturantis, & fumigabant cum resina pini. In decima ad adiuuandum partum, & ad sanandum infirmos, sigillabant ex auro, caput Leonis, & fumigabant cum ambra. In vndecima, ad timorem, reuerentiam & venerationem, sigillabant ex lamina aurea, imaginem hominis super Leonem equitantis, sinistra manu illius aurem apprehendentis, dextra dardum proferentis, & fumigabant bonis odoribus, & croco. In duodecima ad separationem amantium, sigillabant ex plumbo nigro, imaginem draconis pugnantis cum homine, & fumigabant cum pilis Leonis, & assa foetida. In *Assa foetida*  
 decimatertia pro concordia conjugatorum & dissoluendo maleficio coitus, sigillabant vtriusq; imagines, viri in cera rubea, mulieris in alba, & coniungebant in amplexum, fumigantes cum ligno aloës & ambra. In decimaquarta pro diuortio & separatione viri a muliere, ex ære rubeo sigillabant imaginem canis suā cauda mor-



dentis, & fumigabant cum pilis canis nigri, & cati nigri. In decima quinta pro acquirenda amicitia & beneuolentia, sigillabant imaginem hominis sedentis & literas legentis, & fumigabāt cum thure & nuce muscata. In decimasexta ad lucrandum in mercibus, ex argento sigillabant imaginem hominis super cathedra sedentis, bilancem in manu tenentis, & fumigabant cum speciebus, bene redolentibus. In decimasextima contra fures & latrones, cum sigillo ferreo sigillabant imaginem simię, & fumigabant cum pilis simię. In decima octaua contra febres & dolores ventris, ex ære sigillabant imaginem colubri caudam supra caput tenentis, & fumigabant cum cornu cerui, idemq; sigillum ferebant fugare serpentes, & venenata quęq; a loco vbi sub humatum fuerit. In decimanona ad facilem partum & prouocationem menstruorum, sigillabant ex ære imaginem mulieris manus suas supra faciem tenentis, & fumigabant cum storace liquida. In vicesima pro venatione, sigillabant ex stanno imaginem sagittarii semihominis & semiequi, & fumigabant cum capite uulpis. In uicesimaprima pro destructione alicuius faciebant imaginem hominis cum duplici vultu ante & retro, & fumigabant cum sulphure & carabe, & reponebant in pyxide æris, & cum ea sulphur & carabe, & capillos illius cui nocere voluerant. In vicesimasecunda pro securitate fugientium, sigillabant ex ferro imaginem hominis alatis pedibus in capite galeam ferentis, & fumigabant cum argento viuo. In vicesimatertia ad destructionem & deuastationem, sigillabant ex ferro imaginem cati caput caninum habentis, & fumigabant cum capillis canis, & subhumabant in loco vbi nocere prætendebant. In vicesima quarta ad multiplicandum greges armentorum accipiebant cornu arietis, vel tauri, vel hirci, siue illius armenti, quod multiplicare voluerunt, & sigillabant in eo cum sigillo ferreo inurentes, imaginem mulieris lactantis filium, & suspendebant ad collum illius armenti, quod erat dux gregis: vel sigillabant in cornu illius. In vicesima quinta pro salute arborum & messium, sigillabant in ligno fici, imaginem hominis plantantis: & fumigabant cum floribus fici, & suspendebant ad arborem. In vicesimasexta ad amorem & gratiam, sigillabant in cera alba & mastiche, imaginem mulieris abluentis & peccentis capillos suos: & fumigabant cum rebus bene redolentibus. In vicesimaseptima ad destruendum fontes, puteos, thermas, & balnea, faciebant ex terra rubea imaginem hominis alati, vas vacuū & perforatū in manibus tenentis, & coacta imagine, ponebant in vase assam foetidam, & storacem liquidam: & demergebant aut sepeliebant in puteo, aut fonte, quem destruere volebant. In vicesima octaua ad congregandum pisces, sigillabant ex ære imaginē piscis, & fumigabāt cū corio piscis marini, & proiciebāt in aquā, vbi cūq; pi-

Cornu cerui  
pro fumiga-  
tione.

Ge  
Ba  
fil  
Se  
he



sces congregare voluerant Præterea una cum imaginibus prædictis, simul inscribebant nomina spirituum, & characteres eorum, & inuocabant, & imprecabantur ad id quod obtinere prætendebant.

*Piscium congregatio.*

¶ De imaginibus stellarum fixarum beheniarum. Cap. XLVII.

Aeterum nunc ex operibus stellarum fixarum, ex Hermetis sententia, sub capite Algol faciebant imaginem, cuius figura erat caput hominis cum longa barba: habens collum sanguinolentum. Ferunt conferre euentus petitionum, reddere gestantem audacem, & magnanimum: conseruare membra corporis illesa, conferre contra maleficia, & reflectere conatus malos & incantationes malas in aduersarium. Sub sydere pleiadum faciebant imaginem puellæ virginis, vel figuram lampadis. Fertur augere lumen oculorum, aggregare dæmones, citare ventos, reuelare secreta & abscondita. Sub Aldeboram faciebant imaginem ad similitudinem dei, vel hominis volantis: confert diuitias & honorem. Sub hirco faciebant imaginem, cuius figura erat tanquam homo volens lætari in instrumentis musicis, efficit gestantem gratiosum & honoratum & exaltatum coram regibus & principibus, & confert contra dolorem dentium. Sub cane maiore faciebant imaginem canis leporarii, vel puellæ virginis. Confert honorem & beneuolentiam & gratiam hominum, & spiritum aëreorum: & dat potestatem pacificandi & concordandi reges & principes & alios homines. Sub cane minori faciebant imaginem galli, vel trium puellarum. Confert gratiam deorum, spirituum & hominum: dat posse contra maleficia, & conseruat sanitatem. Sub corde Leonis, faciebant imaginem leonis, vel cati, vel figuram hominis honorati, sedentis in cathedra. Reddit hominem temperatum, aufert iram, & dat gratiam. Sub cauda Ursæ maioris, faciebant imaginem hominis cogitabundi, vel tauri, vel figuram vituli. Valet contra incantationes, & reddit gestantem securum in itineribus. Sub ala corui faciebant imaginem corui, vel colubri, vel hominis nigri induti nigra veste. Efficit hominem iracundum, audacem, animosum, cogitabundum, maledicum: & efficit mala somnia, dat posse fugandi dæmones & congregandi. Proficit contra malitiam hominum, & dæmonum, & ventorum. Sub spica faciebant imaginem avis vel hominis, onusti mercibus. Confert diuitias: facit vincere lites: aufert angustiam & malum. Sub Alchameth faciebant imaginem equi vel lupi, vel figuram hominis saltantis. Valet contra febres, & stringit ac retinet sanguinem. Sub Elpheya faciebant imaginem gallinæ, uel hominis coronati & sublimati. Confert beneuolentiam & amorem hominum, & dat castitatem. Sub corde Scorpionis faciebant imaginem hominis armati & loricati, uel figuram Scorpionis. Dat intellectum & memoriam: efficit colorem

*Pleiadum figura.*

*Volantis hominis figura.*

*Leporarii canis imago.*

*Contra incantationes imago.*

*Ad fugandos dæmones.*

*Saltantis hominis imago.*

*Castitatis & amoris imago.*



bonum, & auxiliatur contra malos demones, & fugat atq; constringit eos. Sub Vulture faciebant imaginem, vulturis uel gallinae, vel hominis itinerantis. Efficit hominem magnanimum & superbum: dat posse super demones & bestias. Sub cauda capricorni faciebant imaginem cerui, vel hirci, vel hominis irati. Dat prosperitatem & auget diuitias. Hæ sunt imagines quarundam stellarum fixarum, quas iubent insculpi in lapidibus suis sub eis.

¶ De figuris geomanticis, quæ inter imagines & characteres mediæ sunt, & earundem tabula. Cap. XLVIII.

Vnt adhuc aliæ quædam figure, per numeros stellarumq; situs fabricatæ, atq; cum elementis, tum planetis atque signis adscriptæ, quas geomanticas vocant, eo quod geomantici diuinatores proiecta sortis suæ puncta, per paritatis & imparitatis excessum, in istas figuras reducunt: & ipsæ etiam sub suorum planetarum & signorum dominio insculptæ siue impressæ, imaginum virtutem potestatemq; concipiunt: & sunt istæ figuræ velut medium inter imagines & characteres. Harum autem figurarum naturas, qualitates, proprietates, conditiones, significationes & apotelesmata, qui examussum scire desiderat, apud geomanticorum volumina requirat. Sunt autem numero non plures quàm sexdecim, quorum nomina & themata sunt hæc,

itinerantis  
mago.

Diuitiarum  
mago.

Geomanticæ  
figure.



			Via	Aqua	☉	♋
			Iter			
*	*	*	Populus	Aqua	☉	♋
*	*	*	Congregatio			
*	*	*	Coniunctio	Aër	♀	♏
*	*	*	Coadunatio			
*	*	*	Carcer	Terra	♄	♏
*	*	*	Constrictus			
*	*	*	Fortuna maior	Terra	☉	♋
	*		Auxilium maius			
			Tutela intrans			
*	*	*	Fortuna minor	Ignis	☉	♏
*	*	*	Auxilium minus			
			Tutela exiens			
*	*	*	Acquisitio	Aër	♄	♏
*	*	*	Cōprehēsum intus			
*	*	*	Acquisitio	Ignis	♀	♏
*	*	*	Cōprehēsum extra			
			Lætitia			
	*		Ridens			
*	*	*	Sanus	Aër	♄	♏
*	*	*	Barbatus			
*	*	*	Tristitia			
*	*	*	Damnatus	Terra	♄	♏
	*		Transuersus			
*	*	*	Puella	Aqua	♀	♏
	*		Mundus facie			
*	*	*	Puer	Ignis	♂	♏
	*		Flauus			
	*		Imberbis			
*	*	*	Albus	Aqua	♀	♏
*	*	*	Candidus			
*	*	*	Rubeus	Ignis	♂	♏
*	*	*	Ruffus			
*	*	*	Caput	Terra	♄	♏
	*		Limen intrans			
	*		Limen superius			
	*		Cauda	Ignis	♂	♏
	*		Limen exiens			
*	*	*	Limen inferius			



**¶** De imaginib<sup>2</sup>, quarū figura est nō ad similitudinē alicuius figuræ cœlestis, sed ad similitudinē illi<sup>2</sup> qđ desiderat anim<sup>2</sup> operātis. Cap. XLIX.

St & adhuc alius imaginū modus, non s̄m similitudinē figurarū cœlestiū, sed s̄m similitudinē illius qđ desiderat animus operātis, cuius sunt effigies & vestigia: sic ad amorē fabricamus ima-

*complexæ imagines.* gines seinuicē amplectentes, ad discordiā se pcutientes, ad inferendam vero calamitatē vel destructionē, vel impedimentū, vel homini, uel domui, vel vrbi, vel alteri rei, cōficimus imagines distortas, contractas in mēbris & partibus, ad similitudinē & figurā eius rei, quā destruere uoluerimus vel īpedire: & iubent Magi in fundendis vel sculpendis imaginibus, inscribere sibi nomen sui effectus: & hoc in dorso qñ malus, vt destructio: in ventre, qñ bonus, vt amor: p̄terea in fronte imaginis nomen speciei vel indiuidui quā designat imago, vel propter quē, siue contra quem fabricata est. Rursusq; in pectore nomen signi vel faciei ascendentis, & eius dñi: etiam characteres, atq; suorum angelorū noīa. Iubent p̄terea in fabricanda imagine imprecationem illius effectus ad quē cōficitur, debere non taceri: quæ quidē oīa etiā Magnus Albertus in Speculo suo affirmat. Confectis vero imaginibus s̄m diuersas eius virtutes, ipsis diuersimode vtunt: aliquñ enī suspendunt vel alligantur corpori: aliquñ sepeliunt sub terra vel sub flumine: aliquñ suspenduntur in camino sup fumū, vel ad arborem vt moueantur a vento: aliquñ capite sursum: aliquñ deorsum: aliquñ in aquam feruentem mittuntur, vel in ignem. Dicunt enī q; quatenus imaginū operarii ipsam imaginē afficiunt, eatenus illam similes passionēs inferre his, quibus adscripta est, prout illud animus operantis dictauerit, quēadmodum legimus Nectanabum Magum nauium imagines cereas eo modo & artificio confecisse, vt cum ipse imagines mergebat in aquā, hostium suorū naues in mari simili modo mergebantur, atq; periclitabantur. Constellationes vero ad huiusmodi imagines & consimiles obseruandas, docet nos ea pars astrologiæ, quæ de electionibus inscripta est.

**¶** De obseruationibus quibusdam cœlestibus, & practica quarundam eiusdem imaginum. Cap. L.

*fortunatę imagines.* Odo narrabo tibi obseruationes corporū cœlestiū, quæ requirunt ad practicam aliquarū eiusmodi imaginum, Sic ad fortunandū aliquē, conficimus imaginē in qua hæc fortunata sunt, scilicet illius significator vitę, vitæq; dātores, & signa, & planetae, fortunemus præterea ascendens, & medium cœli, & eorum dominos. Item locum Solis, & locum Lunę, partem fortunæ, atq; dominum coniunctionis vel preuentiois ante suam natiuitatem factę planetas maleuolos deprimendo. Si vero ad calamitatem imaginem fabricare uoluerimus, econuerso agemus: atq; quę hic fortunata, ibidem informata locemus, stellas maleuolas erigendo. Simili modo



fac pro fortunando loco aliquo, vel regione, vel ciuitate, vel domo. Similiter pro destruendo, vel impediendo aliquo supradictorum, fiat imago sub ascensione illius rei, quam destruere, vel impedire volueris, & infortunabis dominum domus vitæ illius, dominum ascendentis, & Lunam, dominum domus lunæ, & dominum domus domini ascendentis, & domum decimam, & dominum eius. Pro adaptatione autem loci alicuius, pone fortunas in ascendente eius: & in domo prima, & decima, & secunda & octaua, fortunabis dominum ascendentis, & dominum domus lunæ. Ad fugandum vero animalia certa a certis locis, vt in eis generari, vel habitare, vel persistere non possint, fiat imago sub ascensione illius animalis, quod fugare voluerimus, & ad similitudinem illius: vt si fugare velimus scorpiones ab aliquo loco, fiat imago scorpionis, ascendente signo scorpionis, cum luna, & informabis ascendens, & dominum eius, & dominum domus Martis, & infortunabis dominum ascendentis in octaua: & iungantur aspectus maleuolo, opposito, vel quadrato: & inscribatur in imagine nomen ascendentis, & domini eius, & lunæ nomen, & nomen domini diei, & nomen domini horæ: & fiat fouea in medio loci, a quo eos pellere volueris: & afferatur in illa de terra accepta ex quatuor angulis loci eiusdem, & sepeliatur ibidem imago, capite deorsum, imprecando siue proferendo, hæc est sepultura scorpionum, vt non ingrediantur istum locum: & sic de similibus. Item pro lucro fiat imago sub ascendente natiuitatis hominis, vel sub ascensione illius loci, cui lucrum addicare volueris, fortuna ascendens, & dominum eius, & facias dominum domus secundæ, quæ est domus substantiæ, iunctum cum domino ascendentis in trino, vel sextili: sitq; inter eos receptio, fortunabis vndecimam, & dominum eius, & octauam: & si poteris, pone partem fortune in ascendente, vel secunda: & sepeliatur imago in loco illo, vel deferatur ab illo, cui lucrum addicare voluerimus. Item pro concordia & amore fiat imago in die Iouis sub ascendente natiuitatis illius, quem vis amari, fortuna ascendens, & decimam: & absconde malos ab ascendente: & habeas dominum decimæ & vndecimæ planetas fortunæ, iunctos domino ascendentis, ex trino vel sextili cum receptione, deinde fac aliam imaginem, videlicet pro illo quem vis incitare ad amandum: considera si sit amicus, vel sodalis illius, quem vis amari: & si sic, fiat imago sub ascensione domus vndecimæ ab ascendente primæ imaginis. Si vero fuerit vxor vel maritus, fiat sub ascensione septimæ. Si frater vel soror vel consanguineus, fiat sub ascensione tertiæ: & sic de similibus: & pone significatorem ascendentis secundæ imaginis, iunctum significatori ascendentis primæ imaginis: sitq; inter eos receptio, sintq; cætera fortunata, vt in prima imagine, post iunge simul ambas imagines in amplexum, vel pone faciem imaginis secundæ, ad dorsum ima-

*Ad fugandum  
animalia.*

*Concordia  
amoris imago*



ginis primę, & inuoluant in sindone & deferant, vel spolientur. Item ad successus petitionū, & pro adipiscenda re denegata, siue ab alio accepta vel possessa fiat imago sub ascendente illius qui petit rem, & fac dominum secundę iunctum cum domino ascendentis, a trino vel sextili: sitq; inter eos receptio: & si fieri potest, sit dominus secundę in signis obedientibus, & dñs ascendentis in imperantibus, fortuna ascendens & dñm eius: & caue ne sit dñs ascendentis retrogradus, vel combustus, uel cadens, vel in domo oppositionis, hoc est, in septima a domicilio suo: non sit impeditus a malis, sit fortis, & in angulo: fortunabis ascendens & dñm secundę, & Lunam: & fac aliam imaginē pro eo apud quē est quod petit: & incipe eā sub ascendente pertinenti ad eū: ut si sit rex vel princeps, incipe sub ascendente decimę domus, ab ascendente primę imaginis, si pater, sub quarta: si filius, sub quinta, & sic de similibus: & pone significatorē secundę imaginis iunctū cum dño ascendentis primę imaginis, a trino vel sextili: & ipse recipiat eū, & pone utrosq; fortes & fortunatos absq; impedimento: fac oēs malos ab eis cadētes: fortunabis decimā & quartā, si poteris, vel aliquid eorū: & cum fuerit perfecta secūda imago, iunge eā cum prima, facie versus faciem, & inuolue in linteo mūdo, & sepeli in medio domus illius qui petit rem, sub significatore fortunato fortuna forti: sitq; facies imaginis primę versus septentrionē, vel potius versus locum ubi moratur ille, apud quē est quod petitur, vel si contingat petentē pergere ad eū, apud quem est res petita, deferunt imagines secū, quousq; pergit. Et fit etiā imago somniorum quę posita sub capite dormientis, vera somnia efficaciter præstat, de quacunq; re animus iam antea deliberauerit, figura illius, est figura hominis dormientis in sinu, quā facies ascendente Leone, sole in ariete nonam domū tenēte, tum in pectore hominis inscribes nomen desiderati effectus, in capite autē angeli nomen intelligentiæ solis. Fit eadem imago ascendēte virgine, Mercurio in ariete in nona domo fortunato, aut ascendentibus geminis Mercurio fortunato. & in aquario nonā tenente: sitq; a Saturno felici aspectu receptus: inscribiturq; nomen spūs Mercurii. Fit eadem etiā ascendente libra Venere in geminis, in nona domo a Mercurio recepta, inscribendo angelum Veneris: & fit adhuc eadem imago ascendente aquario, Saturno in exaltatione sua, quę est in libra, nonam feliciter possidente: & inscribitur angelus Saturni. Fit adhuc etiā ascendente cancro, luna in piscibus a Ioue & Venere recepta, et in nona domo feliciter constituta, & inscribitur spūs lunę, & sunt etiā annuli somniorū mirabilis efficacię: et sunt annuli solis & Saturni, & constellatio eorū est, quādo Sol aut Saturnus in exaltationibus suis in nona domo ascendunt: et quando luna Saturno iungitur in nona domo, et in eo signo quod fuit nona domus natiuitatis, et inscribitur annulis nomen spūs solis vel Saturni, et infigitur

Somniorum  
in age.

Annuli so  
mniorum.



lapidis sua imagine<sup>1</sup> īsculptus, radice aut plāta subiecta, fm regulam quā alibi tradidimus, & hęc de imaginib<sup>2</sup> dicta sufficiāt, nā plura eiusmodi nūc p teipsum inuestigare poteris. Illud aut scias, nihil opari imagines eiusmodi, nisi viuificent ita q̄ ipsis aut naturalis aut cōlestis, aut heroi- ca, aut aīastica, aut dāmoniacā vel angelica virtus īsit, aut adsistat. Aut quis modo aīam dabit imaginī, & viuificabit lapidē, aut metallū, aut li- gnū, aut cerā: atq; ex lapidibus suscitabit filios Abrahā: Certe non pe- netrat hoc arcanū ad artificē dure ceruicis: nec dare poterit illa, qui nō

*Insenfibilium  
viuificator.*

*Magie ar.  
mirif. opato*

¶ De characterib<sup>2</sup> q̄ ad cōlestiū normā imitationemq; fabricati sunt, & quō ex Geomāticis figuris deducunt cū eorūde tabula. Cap. LI.

Characteres etiā habēt cōmunitatē suam ex radiis cōlestiū, fm certū numerū in seinuicē peculiari quadā proprietate conie- ctis, quæ quidem cōlestia, sicut in diuersis radiorum suorum ictibus inter se aliter atq; aliter incidētibus, diuersas conspirāt virtutes, sic etiā characteres, iuxta diuersas eiusmodi radiorū cōcursus aliter atq; aliter ptracti, diuersas subito nanciscunt operationes: sæpe etiā multo efficaciores, q̄ physicaliū cōmixtionū pprietates. Veri aut characteres cōlorū, ipsa est scriptura angelorū, quæ apud Hebręos vocat scriptura Malachim, per quā in cōlo sunt descripta & significata omnia, cuilibet sciēti legere. Sed de his in posteriorib<sup>2</sup>. Iā vero etiā characteres ex Geo- mātis figuris fabricāt, vario mō singularū pūcta inter se colligātes, & iuxta earūde figurationū rōnē ex quibus formati fuerint, planetis atq; signis illis attribuentes, horumq; fabricam sequens tabula exponet.

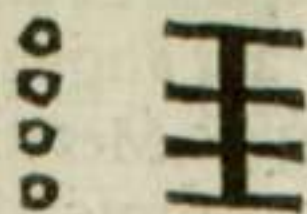
*Characterē  
cum celestib<sup>2</sup>  
communitati.*

*Angelorū se  
ptura.*

*Characterē  
lunæ.*

### CHARACTERES LVNÆ.

Ab via.

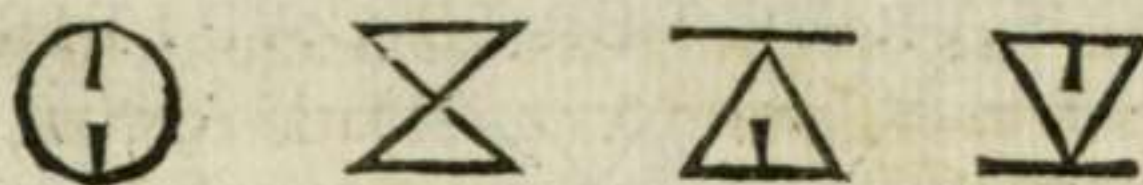


A populo.



### CHARACTERES MERCVRII.

A cōiunctiōe.



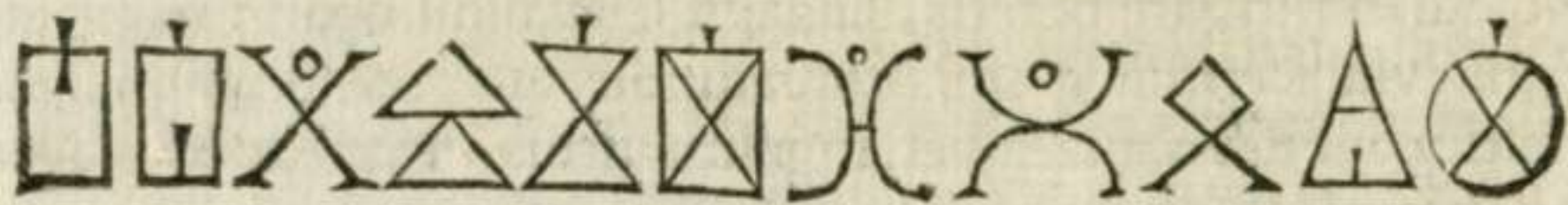
Ab albo.



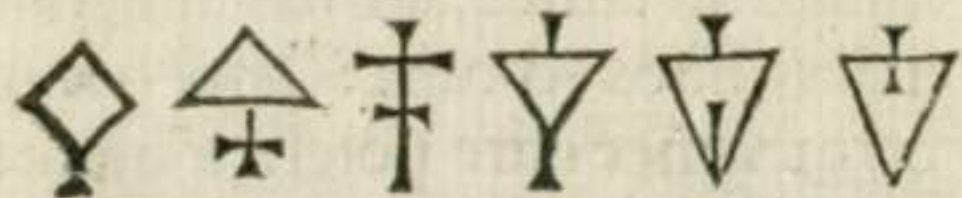


DE OCCULTA PHILOSOPHIA,  
CHARACTERES VENERIS.

b amissione



puella.

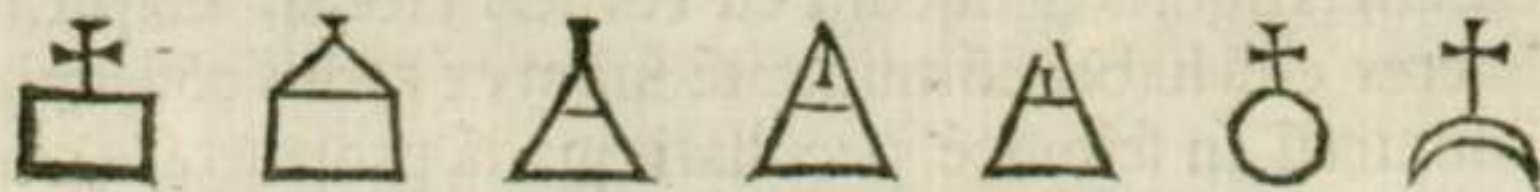


CHARACTERES SOLIS.

fortuna ma  
re.



fortuna mi  
re.

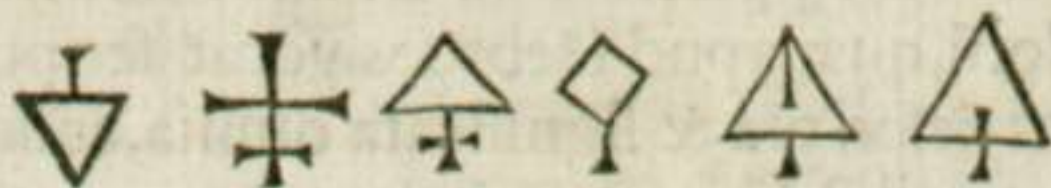


CHARACTERES MARTIS.

rubeo.



puero



CHARACTERES IOVIS.

acq[ui]sitione

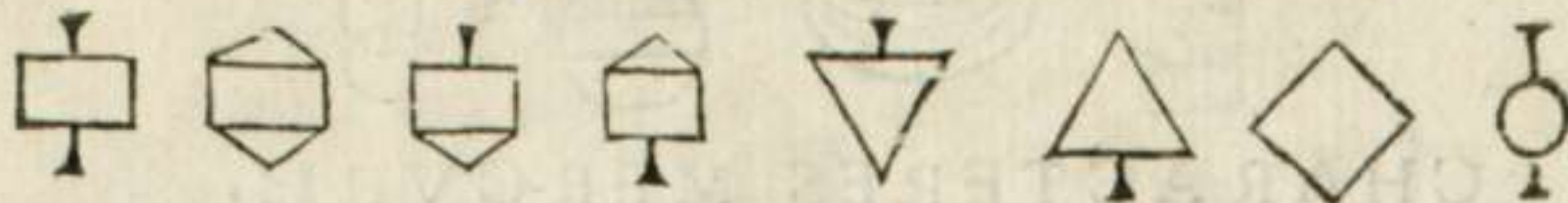


lætitia.



CHARACTERES SATVRNI.

carcere.

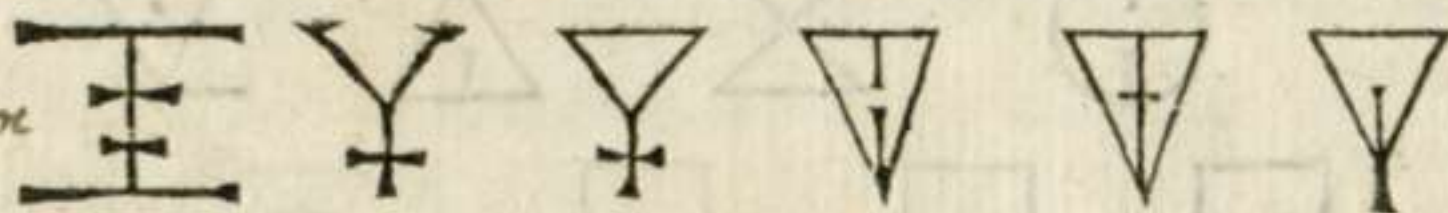


tristitia.

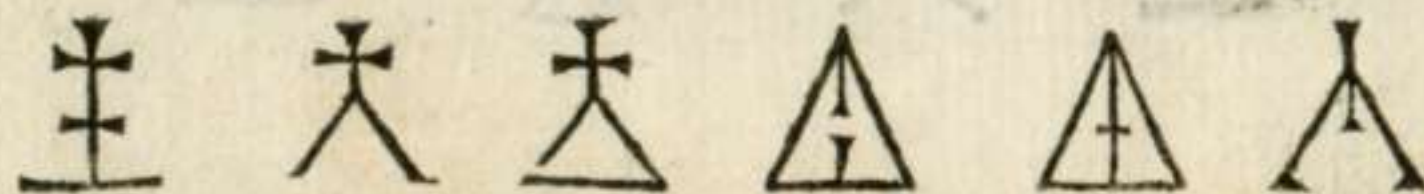


CHARACTERES CAPITIS DRACONIS.

Ab hisce characterib[us]  
cum ipso fallacijs  
demon[st]ratione cor[um] Authore  
caus[is].



CHARACTERES CAVDÆ DRACONIS.





De characteribus qui a rebus ipsis similitudine quadam  
astrahuntur.

Cap. LII.

**D**iximus superius esse quēdā imaginū modum, non ad similitu-  
dinem imaginum cœlestium, sed s̄m emulationem eius quod  
desiderat animus operantis: id pari ratione etiā de characteri-  
bus quibusdam intelligendū est. Sunt siquidem nihil aliud characteres  
h̄mōi, q̄ imagines malæ dearticulatę, habentes tamen quandam pro-  
babilem similitudinem cum imagine cœlesti, aut cum eo, quod cupit  
animus operantis, siue id sit a tota imagine, aut a certa aliqua illius  
nota totam imaginē exprimēte. Quemadmodū characteres Arietis &  
Tauri, a cornibus formamus tales, ♈ + ♉. Geminorū ab amplexu, ♊  
Cancri a progressu & regressu, ♋. Leonis, Scorpionis & Capricorni, a  
cauda, ♌ + ♏ + ♐. Virginis a spica, ♍. Librę, a bilance, ♎. Sa-

Characteres  
quid.

Characteres  
vnde.

Characteres  
mixti.

gittarii a sagitta, ♏ + ♐. Aquarii, ab undis, ♒. Et pisciū a piscibus, ♓. Si-  
mili rōne character Saturni tractus est a falce, ♄. Iouis a sce-

ptro, ♃. Martis a dardo, ♀. Solis a rotūditate & aureo fulgore,  
☉. Veneris, a speculo, ♀. Mercurii a caduceo, ☿. Lunę

a crescentis & crescentisq; cornibus, ☾. Ex istis deinceps iuxta mixtiones  
signorū & stellarū naturarūq; cōstituunt̄ et characteres mixti, ut tripli-

citatis igneę, terreę, aereę, aqueę.

Similiter iuxta centum & uiginti planetarū  
cōiūctiones totidē cōplexi siue cōpositi characteres multiplicibus figu-  
ris resultant: ut Saturni & Iouis, sic scilicet:

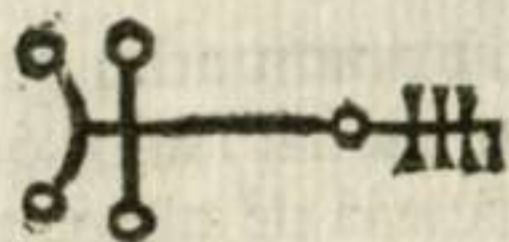
♄ + ♃ vel sic: Saturni & Martis  
♄ + ♀ vel sic: Iouis & Martis,  
♄ + ♀ + ♃ vel sic: Saturni Iouis & Martis,

Et sicut hæc de duobus & tri-  
bus exemplificata sunt, ita et de reliquis & pluribus formari debent: ea-  
demq; rōne cæterarū imaginū cœlestium, in aliqua facie vel gradu si-  
gnorū ascēdētū characteres ad similitudinē imaginis q̄ cōpēdiose ptra-  
hendi sunt, sicuti in his q̄ s̄m viā imitationis fiunt ad id qđ desiderat  
animus operantis: ut ad amorē, figurę sibi pmixte, seinuicē cōplectētes:  
sibi inuicē obediētes: ad odiū vero cōtrario seinuicē auertētes, īpugnā-  
tes, dispares & dissolutę. Cæterū nūc quos characteres Hermes adsigna-  
uerit stellis fixis & beheniis, non pigebit huc adpingere, sunt aut tales.

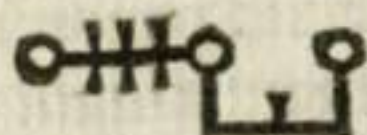
Amoris  
figurę.

Odiū figurę.

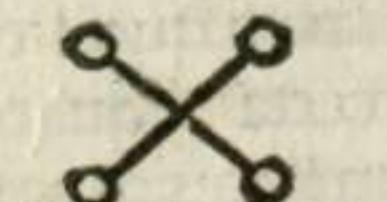




Caput Argol,



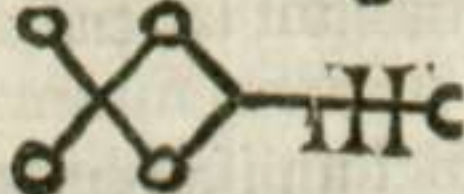
Pleiades,



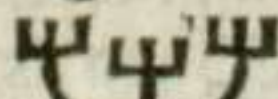
Aldebaram,



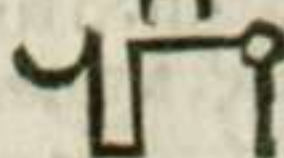
Hircus,



Canis maior,



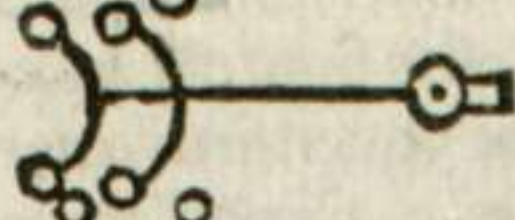
Canis minor,



Cor leonis,



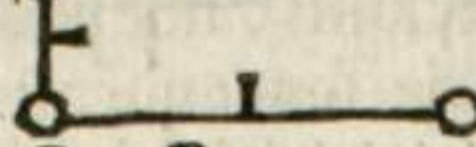
Cauda vrsæ,



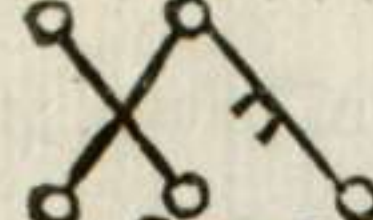
Ala corui,



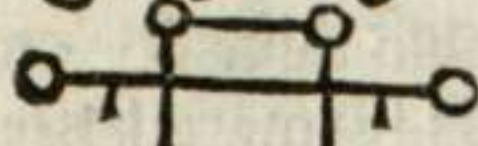
Spica,



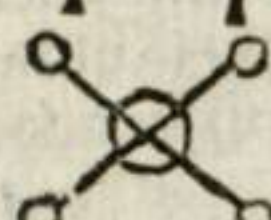
Alchameth,



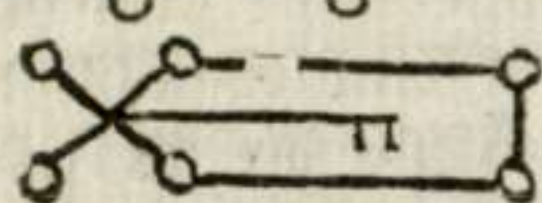
Elpheia,



Cor Scorpîi,



Vultur cadens,



Cauda capricorni,



Quod nulla diuination sine astrologia sit per  
fecta.

Cap. LIII.

**L**oquuti sumus in præcedentibus, de variis diuinationum ge-  
neribus: sed illud animaduertendum est, omnia hæc astrolo-  
giæ vsum canonesq; sibi deponere, veluti clauem ad omnium  
arcanorum notitiam per necessariam: omniaq; diuinationum quarum-  
cunque genera: sic in ipsa astrologia suas radices & fundamenta ha-  
bent, vt absq; hac parum aut nihil videantur adferre: ipsa tamen astro-  
logica dominatio, quatenus coelestia sunt causæ & signa, omnium eo-  
rum quæ sunt & fiunt in istis inferioribus, ex solo situ & motu corporū  
coelestium, quæcunq; occulta aut futura sunt, illorum certissimas largi-  
tur demonstrationes: de quibus plura dicere hic locus non exigit: cum  
de hac scientia, ab antiquis, ingentia volumina scripta sunt: & palam  
omnibus extant. Itaq; siue corpus, siue vultum, siue frontem, siue ma-  
num, inspiciat physionomus, siue somnium, siue auspiciū, coniecta  
tor scrutatus fuerit, si rectum futurum sit iudiciū, cœli figura pariter  
scrutanda erit: ex cuius indicis, vna cum similitudinum signorumq;  
coniecturis, veridice significatorum nascentur opiniones. Quod si etiā  
prodigium aliquod apparuerit, cœli figura erigenda erit: scrutanda  
etiam quæ præcesserunt in reuolutionibus annorum, ex magnis con-  
iunctionibus & eclipsibus: deinde etiam consideranda principium,  
gentium, regnorum, urbium, vbi hæc apparuerint natiuitates, origines,  
intronizationes, foundationes, reuolutiones, perfectiones, directiones,  
& quæ ex eis sunt: atq; in quem cuiusq; locum cœlestis figure hæc ce-  
ciderint: vt ex his omnibus tandem rationabilem & uerissimam  
harum rerum venemur significationem: eadem serie, minori tamen  
labore etiam in somniorum expositionibus, incedendum esse perhi-  
bent. Quinetiam qui furore alienati futura prædicunt, non nisi per  
astra horumue inferiora instrumenta agitati, id faciunt: Vnde & illo-  
rum vaticinia tandem etiam ad cœlestia adaptanda sunt: quemad-  
modum apud Lucanum legimus Tuscum vatem:

Fulminis edoctum motus, venasq; calentes

Fibrarum, & motus errantis in aere pennæ.

Post lustratam urbem, post mactatam victimam, post inspecta exta,  
tandem ex cœlestium syderum dispositionibus, prolatam fuisse senten-  
tiam. Iam vero etiam ipsa geomantia sortilegiorum accuratissima, quæ  
per puncta terre, aut alterius superficie, vel casu, vel vi quadam in-  
scripta diuinantur, illa primum ad figuras reducit cœlestes: videlicet  
ad eas sesdecim, quas superius nominauimus: ex eorū proprietatibus  
& rationibus, astrologico more iudiciū forma. Atque huc spectant,  
quæcunque naturalium sortilegiorum diuinacula: quorum vis aliunde  
esse non potest, quam a cœlo, atque ab animo illa operantis,

*Diuinitio  
astrologia an  
nexa.*

*Astrologia  
laus*

*Physionomia.*

*Vaticinium  
ex furore*

*Geomantia  
quæ.*



Siquidem quicquid in his inferioribus aliquo motu mouetur, agitur & producitur, necesse est superiorum motus influxuque imitari, ad quos velut ad radices, & causas, atque signa, cum reductum fuerit, eorundem nobis tunc ex astrologicis regulis indicat sententiam. Hinc tesseræ, tetracedron, hexacedron, octocedron, dodecacedron, icocedron, certis numeris signis, atque stellis, opportunis temporibus sub coelestium influxibus fabricate, & inscriptæ mirandam diuinandi prædicendiq; suis iactibus obtinent virtutem, ceu qualem Prænestinæ illæ tesseræ, in quibus Romanorum fata contenta fuisse leguntur.

¶ De sorte, & quando, ac vnde illi diuinationis virtus contingat. Cap. LIIII.

Væcunque per sortem diuinationes, ac euentuum humanorum sunt prædictiones, præter sortem, causam certe aliquam sublime & latentem & occultam habere necesse est: quæ quidem non erit causa per accidens, qualem Aristoteles fortunam descripsit. Siquidem in serie causarum, cum secundum Platonicos causa per accidens nūquā possit esse prima & sufficiens causa, oportet nos altius speculari, & inuenire causam, quæ effectum ipsum cognoscat, atque intendat. Hanc autem non incorporea natura, sed in substantiis immaterialibus & incorporeis, quæ re vera sortem administrant, & ad veritatis indicium dispensant, collocare necesse est: vt in humanis animis, aut separatis spiritibus & dæmonibus, aut in coelestibus intelligentiis, vel in ipso deo. Quod autem in humana anima esse possit sufficiens potestas & virtus ad sortes eiusmodi dirigendas, ex eo patet, quia inest animæ nostræ diuina virtus ac similitudo, omniumq; rerum apprehensio & potestas. Et sicut in libro primo diximus, omnes res habent naturalem obedientiam ad ipsam: & de necessitate habent motum & efficaciam ad id quod desiderat anima forti desiderio: & omnes virtutes & operationes rerum naturalium & artificialium obediunt illi, quando fertur in imaginum excessum sui desiderii, & omnes sortes cuiuscunq; generis, tunc adiuuant talis animæ appetitum, & acquirunt sibi mirabiles præfagiorum virtutes: cum ab illa, tum ab opportunitate coelesti in illa hora, qua ipsam huiusmodi appetitus excessus maxime inuadit. Et hæc eadem ratio, est etiam radix omnium astrologicarum questionum: quoniam anima eleuata in alicuius desiderii excessum, arripit ex se horam & opportunitatem magis conuenientem, & efficacem: super qua fabricata cœli figura, potest tunc astrologus in ea iudicare & plane cognoscere de eo quod quærens, ipse scire cupit, atque desiderat. Quia vero non semper humano animo, sed etiam quod diximus aliorum spirituum ministerio sorores nonnunquā diriguntur, nec semper dispositus est vatis animus ad eum quem diximus passionis excessum, hinc apud veteres mos erat ante sortis pro

*Animæ decus*



lectionem sacra quædam præmittere, quibus diuinas intelligentias & spiritus ad sortem recte dirigendam aduocabant. Quantulumcunq; ergo præfagii sortes huiusmodi portendunt, non ex casu & forma sit oportet, sed ex causa spirituali, cuius vi mouetur phantasia, aut manus sortem mittentis trahentisue, siue illa vis prodeat ab anima operantis per magnum affectus sui excessum, siue ab influxu & opportunitate cœlesti, siue a numine quodam aut spiritu altrinsecus adistente atq; mouente: siue hæ sortes sitæ sint in talorum iactu, siue in thesserarum impulsu, siue in occurſu versiculorum, quales erant olim sortes Homericæ & Vergilianæ, de quibus legimus apud Aelium Spartianū, olim Hadrianum quæsisse, quo animo in se esset Traianus Imperator, & obuenisse illi hos Vergilianos versus:

*Sortes ex iactu talorum.*

Quis procul ille autem ramis insignis oliuæ  
 Sacra ferens, nosco crines lucanaq; menta:  
 Regis Romani primam qui legibus urbem  
 Fundauit curibus paruis & paupere terra.  
 Missus in imperium magnum.

*Maro.*

Quibus versiculis in spem potiundi imperii, non frustra euasit. Similiter & apud Hebræos, & penes nos Christianos, non improbantibus quibusdam theologis, sortes ex Psalmorum versiculis capiuntur. Sunt & alia plura sortium genera, & sunt sortes humanæ, quæ nihil habent diuinationis apud veteres & apud nos obseruatæ, etiam legibus commendatæ in deligendis magistratibus, inuidiæ vitandæ causa: de quibus etiam Cicero in verrem mentionem fecit: sed illæ nostri propositi non existunt. Quæ vero diuinæ ac sacræ sortes sunt ad oracula & religionem spectantia, de his in sequenti libro differemus: modo illud vos admoneam, quantumcunque præfagii, diuinationis, aut uaticinii, sortes habere comperiantur, non propter hoc quod sortes sint illud habent, sed per virtutem alicuius sublimioris operationis ipsis adiunctam.

*Sortes ex versiculis psalmorum.*

¶ De anima mundi & cœlestium, iuxta traditiones poetarum & philosophorum.

Cap. LV.

Oelum corporaq; cœlestia cum ipsa uim habeant & influxum ac manifestam operationum in ista inferiora, necesse est ea esse animata, siquidem operatio a puro corpore prouenire minime potest. Habere igitur mundum ipsum animam, corporaq; cœlestia similiter, & illam quidem intelligentem, omnes nobilissimi tum poetæ, tum philosophi affirmant. Hinc Marcus Manilius in Astronomicis ad Augustum canit:

*Anima mundi scdm poetas.*

Hoc opus immensi constructum corpore mundi,  
 Membraq; naturæ diuersa condita forma,  
 Aëris atq; ignis, terræ pelagiq; iacentis,

*Manilius*



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA,

Vis animæ diuina regit: sacroq; meatu  
Conspirat deus & tacita ratione gubernat,

Lucanus.

Item Lucanus:

Aëre librarum uacuo qui sustinet orbem,  
Totius pars magna Iouis.

Boetius

Et Boethius:

Tu triplicis mediam naturæ cuncta mouentem  
Connectis animam, per consona membra resoluis,  
Quæ cum secta duos motus glomeratur in orbem,  
In semet reditura meat, mentemq; profundam  
Circuit, & simili conuertit imagine cælum.

Et Virgilius omnis philosophiæ plenissimus, sexto Aeneidos canit:

Maro.

Principio cælum & terras, camposq; liquentes,  
Lucentemq; globum Lunæ, Titaniaq; astra,  
Spiritus intus alit: totamq; infusa per artus  
Mens agitat molem, & magno se corpore miscet.  
Inde hominum, pecudumq; genus, uitæq; uolantum:  
Et quæ marmoreo fert monstra sub æquore pontus,  
Igneus est ollis uigor, & cœlestis origo:  
Seminibus quantum non noxia corpora tardant.

Philosophi de  
anima mundi.

Quid enim hi versus aliud uelle uidentur, quàm mundū non modo ha-  
bere spiritum & animam, sed etiam mentis diuinæ esse participē, atq;  
omnium inferiorum originem, virtutem, vigoremq; ab ipsa mundi  
anima dependere? Hoc Platonici omnes, hoc Pythagorici, hoc Or-  
pheus, hoc Trismegistus, hoc Aristoteles, Theophrastus, Auicēna, Alga-  
zeles, omnesq; peripatetici fatentur atq; confirmant.

Idem confirmatur ratione. Cap. LVI.

Abet mundus, habent cœli, habent stellæ, habent elementa  
h animam, cum qua causant animam, in istis inferioribus atq;  
mixtis. Habent etiam spiritum ut in priori libro diximus:

Anima stella-  
rum atque ele-  
mentorum.

qui mediante anima sua adest corpori: nam cum mundi corpus to-  
tum, quoddam est corpus, cuius particulæ sunt omnium animarū  
et corpora, atque quanto totum partibus est perfectius & nobi-  
lius tanto mundi corpus perfectius nobiliusq; est singulorum ani-  
mantium corpore, absurdum foret, quod imperfecta quæq; corpuscu-  
la, & mundi particulæ, & uilissima quæq; animalcula, muscæ & vermi-  
culi uita digna sint, uitam possideant, animam habeant, mundum ip-  
sum integrum, perfectissimum, totale ac nobilissimum corpus, neq; ui-  
uere, neq; animam habere. Non minus absurdum est, cœlos stellæ, ele-  
menta, quæ singulis uitam animamq; largissime præbent, ipsos uita  
animaq; carere: sitq; planta, uel arbor quæuis, nobilioris conditionis,  
q̄ cælum, q̄ stellæ, q̄ elemēta: quæ naturaliter sunt sua causa. Quis enim



nisi vitæ infors, terram et aquam neget, viuere, quæ ex se innumerabiles arbores, plantas, animantesq; generant, viuificant, nutriūt, augēt: quod vel manifestissime apparet in sponte nascentibus, et in his quibus semina corporalia defunt. Neq; enim possent elementa eiusmodi viuientia generare et nutrire, si ipsa vita animaq; carerēt. Dicent forte aliqui, viuientia eius modi non ab anima terræ vel aquæ, sed ex cælestium animarū influxibus progigni. His respondent Platonici, nō posse accidens generare substantiam, nisi forte vt instrumentum proximæ substantiæ subiiciatur. Dicunt aut proxime substantiæ, q̃a instrumentum ab artifice remotum, non mouetur ad artis effectū: Sic etiā cœlestes illi influxus, cum sint accidentia quedā a suis vitalibus substantiis siue ab ipsa vita longe remota, vitalem substantiam in istis inferioribus non generabunt. Et Mercurius in tractatu quem de cōmuni inscripsit, inquit: Totum quod est in mundo, aut crescendo aut de crescendo mouetur. Quod autem mouetur, id propterea uiuit: et cū omnia moueantur, etiam terra, maxime motu generatiuo et alteratiuo ipsa quoq; uiuit. Si quis autē cœlos dubitet viuere inquit Theophrastus, is non censetur philosophus: et qui negat cœlū animatū esse, ita vt motor eius non sit forma eius, totius philosophiæ fundamenta destruit. Viuit itaq; mundus, habetq; animam & sensum: siquidem vitam dat plantis, quæ ex semine non gignuntur: & sensum præbet animalibus, quæ non gignuntur per coitum.

*Terre et aquæ  
anima.*

*Cœlorū vita*

**¶** Quod anima mundi ac cœlestes animæ sint rationales, ac mentem participantem diuinam.

Cap. LVII.

Vod ēt animæ quas diximus rōnem habeant, ex eo patet, Nā cum vniuersa dictarum animarum opera perpetuo quodam ordine inter se conspirant, necessariū est, non casu sed rōne regantur: quibus rationibus cūctas suas operatiōes ad certa dirigāt & perducāt. Necesse est enim terram rōnes habere terrenorū, & aquā aqueorum: similiter in cæteris quibus singula suo tēpore, loco, & ordine procreantur: & sepe lēsa recreantur. Non ergo terræ animā, veluti abiecti cuiuspiam corporis animam censent philosophi, sed rationalem, insuper intelligere, & esse deam. Absurdū præterea foret cum nos nostrorum operū possidemus rationes, animas cœlestes, ipsamq; animam vniuersi, suorū rationes nō habere. Quod si (vt inq̃t Plato) mundus ab ipso bono q̃ optimus effici poterat est effectus, erit certe non solum vite, sensus, & rationis, sed etiam intelligētisq; mentisq; particeps. Siquidem perfectio corporis, anima est: & illud corpus perfectius est, quod perfectiorem hēt aīam. Necesse ergo, est cū cœlestia corpora perfectissima sint, perfectissimas, etiam habeant animas. Sūt igitur intellectus mentisq; participes: quod Platonici etiam ex ordinis tenorisq; eorundem perseverantia comprobant: quia motus

*Cœlestia corpora quare  
animata.*



cum sit natura sua liber præuaricari facile potest, ac vicissim peruagari, nisi intellectu menteque regatur: & ea quidem perfecta, electissimam viam, atque optimum finem ab initio prævidente: quæ quidem mens perfecta, quæ potentissime adest anime, qualis est anima mundi, & quales sunt animæ corporum coelestium & elementorum, procul dubio ordinatissime & perfectissime adscriptum sibi opus gubernat. Siquidem potentissimæ animæ corpora non resistunt, & mens perfecta non variat consilium. Est itaque anima mundi, vita quædam vnica omnia replens, omnia perfundens, omnia colligās & connectens, vt vnā reddat totius mundi machinam: sitque velut vnum monochordum, ex tribus generibus creaturarum, intellectuali, coelesti & corruptibili reboans, vnico flatu tantummodo & vnica vita.

¶ De nominibus animarum coelestium, eorundemque dominio in hunc inferiorem mundum, videlicet

hominem. Capit. LVIII.

Animarum autem coelestium nomina, multa admodum sunt atque diuersa, pro multiuga earum in ista inferiora potentia atque virtute: a quibus diuersa nomina sortita sunt quibus veteres in eorum hymnis inuocationibus vsi sunt. Circa quod aduertendum, quod vnaqueque eiusmodi animarum, iuxta Orphicam theologiā, duplicem dicitur habere virtutem: vnā in cognoscendo positam, alteram in viuificando & regendo corpus suum esse sitam. Hoc modo in sphaeris coelestibus, priorem illam virtutem, vocat Orpheus Bacchum: alteram appellat Musam. Hinc non inebriatur per aliquem Bacchum, qui suæ musæ prius copulatus non fuerit. Itaque nouem Bacchi, circa nouem Musas designantur: vnde in nona sphaera ponit Orpheus Baccum Cribonium, & Musam Calliopem: in coelo stellato Picionium & vraniam. In coelo Saturni Amphietum & Polyhymniā. In coelo Iouis, Sabasium & Terpsicorem. In coelo Martis, Bassarium atque Clio. In coelo Solis Trieterieum & Melpomenen. In coelo Veneris Lysium & Erato. In coelo Mercuri, Silenum & Euterpen. In coelo Lunæ, Bacchum Lygum, & Thaliā Musam. Similiter & in sphaeris elementorum, animas nominat hoc modo. In igne ponit phanetam & auroram. In aëre fulminatorem Iouem & Iunonem. In aqua oceanum, & Thetym. In terra Plutonem, & Proserpinam. Animam vero mundi siue totius vniuersi, vocant magi Iouem mundanum: mentem vero mundi Apollinem nuncupant: naturam mundi Mineruā. Præterea in igne Vulcanum: in aqua Neptunum: & nominabāt ipsos diuersis nominibus. In syderibus quoque zodiaci, duodecim ponebāt Pythagorici particulares deos, siue animas in cordibus eiusmodi syderum sitas: atque exinde totum sydus regentes: scilicet in corde arietis, Pallas particularis: in corde tauri, Venus particularis: Geminorum:

anima mundi  
uæ.

Mundi machi  
a ex tribus  
onstat.

Cœlorum anime  
uæ.

elementorum  
animæ.

Zodiaci signo  
rum animæ.



Phœbus particularis: cancri, Mercurius: leonis, Iupiter: Virginis, Ceres: Librę, Vulcanus: Scorpionis, Mars: Sagittarij, Diana: Capricorni, Vesta: Aquarii: Iuno particularis, in corde pisciũ Neptunus particularis, Hoc Manilius decantat his versibus.

Manilius

Lanigerum Pallas, taurum Cytherea tuetur,  
Formosus Phœbus geminos, Cyllenius cancrum.  
Iupiter & cum matre deum regit ipse leonem,  
Spiciferæ est virgo Cereris, fabricataq; libra  
Vulcano, pugnas Mauorti scopius hæret.

Venantemq; Diana virum: sed partis equinæ  
Atq; angusta fouet capricorni sydera Vesta.  
Et Iouis aduersum Iunonis Aquarius astrum est.

Agnoscitq; suos Neptunia in equore pisces.

Ipseq; antiquissimus Orpheus ad Musęũ scribens ampliora istis enumerat cœlorum numina, eorũdemq; varia nomina, respectusq; & officia ad signans: singulaq; propriis hymnis compellās. Nemo ergo putet hæc malorum & decipientium dæmonum nomina esse: sed naturalium diuinarumq; virtutum, a vero deo in ministerium & vtilitatē. hominis qui eis vti sciuerit, mundo distributarũ: ipsaq; antiquitas singulis his numinibus singula hominis membra adscripsit: ut puta aurē memoriæ: quam & Virgilius Phœbo dedicat inquit: Cynthius aurem Vellit & admonuit. Sic dextram fortitudinis signaculum, & per quam iuramentum fit, Numa Pomphilius narrante Liuius fidei consecrauit: digiti sub Mineruæ tutela sunt, & genua misericordiæ data. Hinc ea flectunt veniam precantes, Umbilicum aliqui veneri velut luxuriæ sedē dedicant. Aliqui omnia mēbra ad ipsum veluti centrum referunt, Ioui illum consecratũ perhibēt. Hinc in Iouis Hammonis templo, vmblici effigies celebrabatur. Multa alia prosequuntur veteres, etiam minima queq; membra, & articulos, suis numinibus adscribentes, quæ si recte intelligantur, & vera his præsentia cognoscantur numina, nihil eorum est a debita pietate alienũ, cum & sacra eloquia testentur membra omnia nostra a supernis virtutibus regi, de quibus ampliora in sequenti libro dicemus, nec membra solummodo, sed & quęcunq; hominum exercitia, suis numinibus distributa sunt, ut vesta. nationes Dianæ, bella Palladi, agricultura Cereri, de quibus ita in oraculis ait Apollo apud Porphyrium:

Membra hominis numinibus dicata.

Umbilici effigies in templo Iouis.

Exercitia hominum numinibus distributa.

Sunt calami matri diuum, sunt tympana curæ,  
Fœmineiq; chori, dura atq; horrentia bella  
Pallas amat, nemora & saltus venatibus apti  
Dianam capiunt, Iunoniq; humidus aer  
Debetur, Ceteriq; seges, perquirat Osyrim  
In latis Nili ripis fidissima coniux.



# DE OCCVLT A PHILOSOPHIA.

De septem mundi gubernatoribus planetis, eorūdemq; variis nominibus, magicis sermonibus deseruiantibus. Cap. LIX.

Gubernatores  
mundi & eorū  
nomina multa  
Saturnus.

Iupiter

Mars

Sol

Mundi prin-  
ceps.

Reterea septem illos mūdi gubernatores (vt vocat Hermes)  
p Saturnum, Iouem, Martem, Solem, Venerem, Mercurium, &  
Lunam, variis nominibus & epithetis nuncupabant inuoca-  
bantq; Saturnum videlicet vocantes Cœlium, falcigerum, patrē deo-  
rum, dominum temporis, dominum altum, magnū, sapiētem, intel-  
ligentem, ingeniosum, reuolutorem longi spaciū semen magnę pfun-  
ditatis, arcanę contemplationis autorem, in cordibus hominū cogi-  
tationes magnas imprimentem vel deprimentem, omnia destruentē  
& conseruantem, vim & potestatem subuertentem, & constituentem  
absconditorum custodem & ostensorem, facientem amittere & inue-  
nire autorem vitę & mortis. Sic Iupiter dictus, quasi iuuās pater, rex  
cœlicolum, magnanimus, tonans, fulminator, inuictus, altipotēs, ma-  
gnipotens, bonus, fortunatus, dulcis, mitis, bonę voluntatis honestus,  
mundus, bene ambulans & in honore, dominus lætitię & iudiciorū,  
sapiens verax, ostensor veritatis, iudex omniū, omnes excellens in bo-  
nitate, dominus diuitiarum & sapientiæ. Mars ipse dicitur Mauors,  
bellipotens, cruentus, sanguineus, armipotens, ensifer, magnanimus  
audax, indomitus, generosus fulmineus, fortis potentię & impetuosę  
festinationis, contra quem nemo defendere se potest, si ei obstare ve-  
lit: qui fortes & potētes destruit, & reges de suis sedibus deponit: do-  
minus caloris & potētię, dominus igneę calefactionis et planeta san-  
guinis: qui corda litigantium incendit, eisq; audaciam præstat et tri-  
buit. Sol vocatur Phœbus, Diespiter, Apollo, Titan, Pean, Phanes, Ho-  
rus, Osiris, vt est in oraculo illo:

Sol, et Osiris item, Dionysius, Horus, Apollo.

Rex et item, retinet lucis qui et noctis habenas.

Qui ventos, qui dat imbres, qui tempora mutat,

Stellarum summus rex, immortalis et ignis

Dicitur etiam Arcitenens, ardens, igneus, aureus, flammiger, radio-  
sus, ignicomus, auricomus, oculus mūdānus, lucifer, multiuidus, om-  
nitenens, creator lucis, rex stellarum, dominus magnus, bonus, fortu-  
natus, honestus, mundus, prudens, intelligens, sapiens, fulgens super  
vniuersum mundum, gubernans et viuificās omnia corpora animā  
habentia, princeps mundi sub se omnes stellas detinēs, omnium stel-  
larum lumen et virtutem sua propinquitate obfuscans, comburens  
et superās, tamen ex lumine et splendore suo omnibus lumen et splen-  
dorem tribuens: vocaturq; in nocte Dionysius in die autem Apollo,  
quasi mala pellens. Ideoq; Athenienses illum Alexicaon et Home-  
rus Vlioni vocauerunt, hoc est malorum expulsores. Vocatur autē  
Phœbus á specie et nitore, et Vulcanus ab igne violentia: quia vis



eius ex multis ignibus constat. Dicitur autem sol, quia omnium stella-  
rum lucem continens: hinc ab Assyriis ܐܕܕܐ Adad, quod solum si-  
gnificat: & ab Hebræis שֶׁמֶשׁ Schemesch, quod proprium interpreta-  
tur. Venus uocatur domina, alma, formosa, sydera, candida, pulchra,  
placida, multipotens, fecunda domina amoris & pulchritudinis, sæ-  
culorum progenies hominumque parens initialis, quæ primis rerum  
exordiis sexuum diuersitatem geminato amore sociavit, & æterna so-  
bole hominum animaliumque genera cotidie propagat, regina om-  
nium gaudiorum, domina lætitiæ, amicabilis ductrix, amica, miseri-  
cors & bonæ receptionis, perpetuo semper mortalibus benefica dul-  
cem matris affectionem miserorum casibus tribuens, humani gene-  
ris fospitatrix, nullum temporis momentum dimittens suis beneficiis  
vacuum nec ociosum, omnia virtute sua deuinciens, faciens humilia-  
ri altum depresso, forte debili, nobile, vili omnia rectificans & co-  
æquans: uocaturque Aphrodita, quia in omni sexu, in omni animo re-  
peritur: & dicitur Lucifera, quasi lucem ferens. Solis annos, ducens  
ad lucem, & vocatur Hesperus: quando solem subsequitur, & uoca-  
tur Phosphorus quasi per omnia conducens quantuncunque ardua.  
Mercurius dicitur filius Iouis, præco deorum, interpretes superum, Stil-  
bon, serpentiger, caducifer, alipes, facundus, lucrificus, sapiens, ratio-  
nabilis, robustus, strenuus, potens in bono & malo, notarius solis, nun-  
cius Iouis, vtrorumque deorum superum & inferum commeator,  
masculus cum masculis, foemina cum feminis, vtroque sexu fecun-  
dissimus: & Lucanus vocat illum l'arbitrum deorum. Dicitur etiam  
Hermes, hoc est interpretes, omnem obscuritatem elucidans, & ape-  
riens quæ in penetralibus recondita sunt. Luna uocatur Phœbe, Dia-  
na, Lucina, Proserpina, Hecate, menstrua, semiformis, Noctiluca, er-  
rans, silens, bicornis, fospitatrix, noctiuaga, cornigera, regina cœli,  
summa numinum, prima cœlitum deorum dearumque, regina ma-  
gna, elementorum omnium domina, cui respondent sydera, re-  
deunt tempora, seruiunt elementa: cuius nutu spirant fulmina, ger-  
minant semina, crescunt germina, frugum parens initialis, Phœ-  
bi soror, lucens & fulgens, deferens lucem de vno planetarum ad  
aliud, cuncta numina sua luce collustrans, stellarum uarios meatus  
cohibens, solis ambagibus, incerta lumina dispensans, domina ma-  
gnæ pulchritudinis, domina pluuiarum & aquarum, datrix diuitia-  
rum, nutrix hominum, gubernatrix omnium statuum, pia & mise-  
ricors, terra marique homines protegens, fortunę tempestates miti-  
gans, cum fato dispensans, omnia terræ nascentia enutrients, lu-  
cos diuersos inerrans, laruales impetus comprimens, terræ clau-  
stra cohibens, cœli luminosa culmina, maris salubria flumina, in-  
ferum deplorata silentia nutibus suis dispensans, regens mundum,

Venus.

Mercurius

Luna.

Cœli, deorum  
dearumque  
regina.Diuitiarum  
elatrix



calcans tartarum, cuius maiestatem perhorrescunt aues cœlo me-  
antes, ferę montibus errantes, serpentes solo latentes, beluę pon-  
to natantes. Ceterum de his & similibus stellarum planetarumq; no-  
minibus, epithetis, cognomentis & inuocamentis, qui plura scire ve-  
lit & curiosius illa scrutari, is ad Orphicos hymnos se conferat, quos  
re uera qui intellexerit, magnam naturalis magiæ intelligentiam con-  
secutus erit.

**¶** Quod humanæ imprecationes naturaliter imprimunt suas vires  
in res exteriores. Et quomodo animus humanus per singu-  
los dependentiarũ gradus ascendit in mundum  
intelligibilem, fitq; similis spiritibus &  
intelligentiis sublimiori-  
bus. Cap. LX.

*Virtutes vnde*

Ocelestes animæ virtutes suas corporibus cœlestibus influunt,  
quæ deinde illas huic sensibili mundo trāsmittunt. Non enim  
ab alia cā q̃ a cœlesti, terreni orbis uirtutes proueniunt. Hinc  
Magus per illas operaturus, uti inuocatione astuta superiorum, uerbis  
mysteriosis & locutione quadam ingeniosa, trahens vnum ad aliud  
vi tamen naturali per quandam conuenientiam inter illas mutuam,  
qua res sponte sequuntur, siue qñq; trahunt inuitæ. Hinc dicit Aristo.  
lib. vi. Mystice philosophiæ. Quod ubi aliquis ligando aut fascino in-  
uocet solem alias uel stellas, orans ut cooperentur operi desiderato, non  
sol aut aliæ stellæ sermonem illum audiunt, sed mouentur aliquo mō  
ex colligantia quadam naturali & mutua serie, qua partes mundi sunt  
sibi mutuo subordinatę, habentq; cōsensum mutuum, propter magnā  
vnionem earũdem. Sicuti in corpore humano, membrum vnum mo-  
uetur percipiendo motum alterius: atq; in cithara, mota vna chorda,  
mouetur & altera. Sic quando aliquis mouet aliquam partem mundi,  
mouentur & aliæ percipiendo motum illatum. Cognitio itaq; depen-  
dentia rerũ sese subsequentiũ, est fundamentũ oīs mirabilis opera-  
tionis, quę necessario requiritur ad vim attractionis superiorum uir-  
tutum exercendam. Verba aut hoĩum res quædam sunt naturales, &  
quia partes mundi naturaliter seinuicem trahũt & in se mutuo agunt,  
idcirco Magus inuocans per uerba, operatur per uires naturæ aptas,  
quædam amore vnus ad aliam ducendo aut trahendo ppter sequelā  
vnus rei ad alterā: aut repellendo, ppter odiũ vnus ad aliam, ex rerũ  
contrarietate & differentia, virtutumq; multitudine, quæ licet sint con-  
trariæ aut differentes, perficiunt tñ partem unam qñq; etiā dñio quo-  
dam cogit res uirtute cœlesti, qm̃ non est alienus a cœlo. Hō ergo, siq;  
recipit impressionem alicuius ligationis aut fascinationis non recipit  
fm̃ aĩam rationalem, sed sensualem: & si qua parte sui patit, fm̃ aĩalem  
submūdanāq; patit. Non enī rōne cognoscentē & intelligentē trahere



possunt, sed tantum sensu illam impressionem & impetum concipientem, quatenus coelestium influxu, & rerum mundanarum cooperatione, spiritus animalis hominis afficitur ultra dispositionem suam pristinam aut connaturalem: quemadmodum filius mouet patrem ad labores etiam vel inuitum seruandique illius gratia, quauis fatigetur: & appetitus dominandi mouet ad iracundiam aliosque labores adipiscendi dominii causa. Et indigentia naturæ, & timor paupertatis, mouet ad optandum diuitias. Et ornatus mulieris pulchritudoque, incitamentum est ad illius concupiscentiam, Et harmonia prudentis musici variis passionibus mouet audientes, quorum alii sponte sequuntur consonantiam artis, alii etiam gestu sese conformant, etiam inuite, quia sensus illorum captiuatus est, ratione sese adhuc non intendente. Sed has species fascinationum & ligationum non admiratur vulgus nec detestatur, ob consuetudinem: admiratur autem alias physicas, quoniam ignorat, & non consuevit illis. Hinc incidunt in errores, putantes supra naturam aut contra illam esse, quod est a natura & secundum illam. Sciendum igitur, quod vnumquodque superius mouet suum proximum inferius, in suo gradu & ordine, non solum in corporibus, sed etiam in spiritibus. Sic anima vniuersalis mouet animas particulares: & anima rationalis agit in sensualem, & illa in vegetabilem: & quælibet pars mundi agit in aliam, & vnaquæque est apta moueri ab alia: & quælibet pars mundi huius inferioris patitur a cælis secundum naturam aptitudinemque suam, velut pars vna corporis animalis patitur ab alia. Et mundus superior intellectualis, mouet omnia infra se, quandoquidem continet omnia eadem entia a primo ad postremum quæ mundi inferiores. Corpora itaque coelestia mouent corpora elementaris mundi, composita, generabilia & sensibilia a concavo ad centrum, per essentias superiores perpetuasque & spirituales pendentes ab intellectu primario, qui est intellectus agens: sed & virtute a deo per verbum eius infusa, quod verbum Chaldaei Babylonique sapientes, vocant causam causarum, quoniam ab eo producantur entia, etiam ipse intellectus agens ab eo secundus. Id autem propter unionem verbi huius cum autore primo, a quo omnia existentia vere producantur, Verbum igitur, id est simulachrum dei: intellectus agens, est simulachrum verbi: anima est simulachrum intellectus: verbum autem nostrum est simulachrum animæ, per quod agit in res naturales naturaliter, quoniam natura opus illius est. Et vnumquodque istorum perficit suum subsequens sicut pater filium: & nullum posterius existit sine priore: sunt enim inter se dependentia, dependentia quadam ordinata, ita quod quando corrumpitur posterius, reuertitur ad proximum prius, donec perueniat ad cælos, deinde, ad animam vniuersalem, postea ad intellectum agentem, quo omnes alię creature existunt, quique existit in autore principe,

*Motus superior  
in inferiorem.*

*Anime motus.*

*Superioris mundi  
motus.*

*Causa cærum  
Simulachrum  
animæ.*



Quid specu-  
lādū ei, qui  
opus mirandū  
vult operari
stellarū rex
vii
 quod est verbum creans, ad quod tandem omnia reuertuntur. Oportet igitur animam nostram volentem operari aliquod opus mirandū in istis inferioribus, speculari suum principium, vt ab illo roboretur, illustretur, vimq; agendi recipiat per singulos gradus ab ipso autore primo. Igitur danda est opera, vt magis contemplemur animas stellarum quā corpora: magis mundum supercoelestem intellectualem, quā coelestem corporeum: quoniam ille est nobilior, quāuis etiam hic insignis & praeliminaris ad illum existat: & sine quo medio, non possit superioris illius influxus consequi. Verbi gratia: Sol rex stellarum luce plenissimus, recipit illam a mundo intelligibili super omnes alias stellas, quoniam anima sua illius intelligibilis splendoris capacior existit. Quapropter, qui Solis attrahere cupit influxum, oportet illum contemplari Solem, non tantum speculatione exterioris luminis, sed etiam interioris. Atq; hoc nemo potest, nisi redeat ad ipsummet animum Solis, euadatq; illi assimilis, visuq; intellectuali comprehendat illius intelligibile lumen, sicuti oculo corporeo sensibile lumen: hic nanq; illius splendore implebitur, & lumen eius quod est hypotypus a superno orbe impressus, in se suscipiet: cuius illustratione indutus, vere illi par, & tanquam sub leuamento adiutus, supremam illam claritatem, omnesq; eius participes formas pro voto intellectus consequetur. Cūq; hauserit lumen gradus supremi, tunc anima illius accedet ad illius perfectionem, assimilabiturq; spiritibus Solis, attingetq; virtutes & illustrationes virtutis supernaturalis, illarumq; potestate fruetur, si nāc fuerit fide in autore primo. Imprimis igitur implorare oportet opem & assensum ab ipso autore primo: neque id ore tantum, sed & cū gestu religioso & supplici animo, etiam abunde incessanter & integre orantes, vt ille illustret mentem, dimoueatq; tenebras animabus super excrecentes propter corpus.

Libri secundi finis.



AMPLISSIMO DOMINO DO-

MINO, PRINCIPI ILLUSTRISSIMO

Hermannō ab Vvyda, Principi electori, Vvestpha-

liæ &amp; Angariæ duci, Domino &amp; Archi-

præsuli Colonienſi &amp; Padebor-

nenſi, Domino ſuo gratio-

ſſimo Henricus

Cornelius Agrippa ab Netteſzheym.

ST veterum magorū nobilis admodū ſn̄a (Princeps Illuſtriſſime) nulla in re nobis in hac vita magis elaborandū eſſe, q̄ vt ab animi nobilitate, quo deo p̄xime accedimus diuinamq; induimus naturam, minime degeneremus, nequando inani otio torpeſcēs animus, ad terreni corporis fragilitatē carnisq; vitia reſoluat, illumq; tā quā proiectū per peruerſarū cupiditatū tenebroſa p̄cipitia perdamus. Quare nos ita animū inſtituere decet, vt ipſe per ſemet dignitatis ſuæ nobilitatiſq; memor, dignū aliqd ſeiſo & cogitet ſemp & faciat & operet. Hoc aut ſolū & maxime præſtat nobis diuinæ ſciētiae notio, qñ eius maiestatis recordatione diuinis ſemp ſtudiis occupati, res diuinas per oīa horarū momenta, ſagaci ac puigili inſiſtione cōtēplamur, & per ſingulos creatorū gradus ad ipm vſq; archetypum aſcendētes, ab illo rerū omnium inerrabilē haurimus virtutem: quā qui negligunt, naturalibus & mundanis tantūmodo confidentes, hī ſolent variis ſæpe erroribus ac fallentiis confundi, & a malis dæmonibus ſepiſſime falli. Diuinorū aut intelligentia purgat mētem erroribus, redditq; diuinā, virtutem operibus n̄ris inſallibilē præſtat, & malorū oīum demonū fraudes & obſtacula lōge ppellit, illoſq; ſimul imperio noſtro ſubiicit, etiā bonos angelos & vniuerſas mūdi virtutes in noſtrum miniſteriū cogit, attracta videlicet ab ipſo archetypo operum noſtrorū virtute, ad quem quū aſcendimus neceſſe eſt omnē creaturā nobis obedire, totuſq; nos ſequitur cōleſtiū chorus. Nā, vt inquit Homerus, Nullus deorū auſit in ſuis ſedibus p̄manere moto Ioue: Statimq; tunc regit vt ait Ariſtophanes per aliquem deorū, cui iuſſa capeſſere phas eſt, q tunc ex officio ſuo petitiones n̄ras p̄ voto n̄ro exequat. Cum itaq; Princeps illuſtriſſime, diuinus atq; immortalis tibi datus ſit, animus, qui cū diuinæ p̄uidētiae benignitas, p̄clue fatū & naturæ liberalitas te taliter dotarūt, vt mētis acumine, & ſenſuū incolumitate, rerū naturaliū amœna ſpectacula ſublimeſq; cœlorū ædes difficillimoſq; rerū diuinarū adytus intueri, ſcrutari, cōtēplari, diſcernere, & diiudicare valeas: tātarū virtutū tuarū neceſſitudine tibi deuinctus, debitor ſum, et

Magnanimitas hominis.  
Ocij effectus.

Inſtructionis  
mirabile docu-  
mentum.

A deo virtu-  
tes omnes.

Intelligentiae  
diuinæ effe-  
ctus.



Isiaci Aegy-  
pti, Chaldei  
Babilo.

Cabalistæ he-  
bræ. philoso-  
phi græ.

Gymnosophi-  
stæ ind.

Theologi  
christiani.

quæ diuinæ ac ceremonialis magiæ misteria sine fictione didici, veris  
sententiarum diffinitionibus, sine inuidia communicare, & intelligen-  
tiam eorum non abscondere, quicquid de his Isiaci Aegyptiorum ve-  
teres sacerdotes, at Chaldæi Babyloniorum prisci vates, atq; Cabali-  
stæ Hebræorum diuini sapientes, tum Orphici, Pythagorici & Platonis-  
ci, Græcorum profundissimi philosophi, tum Indorum Bragmani,  
Aethiopum Gymnosophistæ, ac nostræ religionis intemerati theolo-  
gi tradiderunt, & qua verborum vi, qua signaculorum potentia, qui-  
bus benedictionum & imprecationum carminibus, qua obseruationū  
virtute tam stupenda & admiranda prodigia olim operati fuerint, in  
hoc tertio Occultioris philosophiæ libro tibi intimantes, & quæ vetus-  
tatis squalore obsita, & obliuionis caligine velut Cimmeriis tenebris  
huc vsq; inuoluta iacuerunt, ad lucem exponentes. Plenum igitur nunc  
& integrum his tribus libris Occultioris Philosophiæ siue Magiæ tibi  
reddimus opus, quod nos peruigili cura atq; animi pariter & corpo-  
ris labore, cum maximo etiam conatu perfecimus, sermone licet incul-  
tum, re tamē plane arduissimum. Quare hanc vnā veniam me præ-  
fatum volo, ne orationis gratiam sermonisq; elegantiam in his libris  
requiras, quos olim iuuenili ætate, cum esset adhuc sermo rudis infor-  
misq; oratio, scripsimus: atq; nunc non orationis contextū sed senten-  
tiarum seriem dumtaxat recognouimus: minus enim elegantia sermonis  
studuimus, succedente in eius locum vbertate materiæ. Satisque  
nos officio nostro perfunctos esse arbitror, si quæ de Magiæ arcanis  
referre polliciti sumus, pro virili nostra præstiterimus, & a munere ti-  
bi debito conscientiam nostram liberauerimus. Sed cum nullum mihi  
dubium sit conspiraturos contra me multos nasutulos sophistas, ex  
qui se dei ne potes diuinitate plenissimos iactant, & de Sybillæ foliis  
sibi iudiciū arrogant, qui hæc nostra (cum ob dissimiles suis labris la-  
ctucas, insuetumq; suis naribus amaracinum, tum etiam ex olim con-  
cepti aduersum me odii, scintillis ægre sub cinere latentibus) nouo in-  
cendio iudicare & dānare aggressuri sint, etiam priusquā quicquā eorū  
legerint aut omnino recte perceperint. Idcirco (Princeps Illustrissi-  
me sapientissimeq; antistes) hæc opus a me tuarum virtutum meritis  
adscriptum, & iam tuum effectum, insuper tuæ censuræ subiicimus, &  
protectioni tuæ commendamus, vt si improbi & perfidi sophistæ, cras-  
sa liuoris & calumniandi insania illud arrodere velint, ipsum tuæ di-  
cretionis perspicacia ac iudicii candore, feliciter protegas atque de-  
fendas. Vale felicissime.



# HENRICI COR

## NELII AGRIPPÆ DE OCCVL

tiore Philosophia, siue de Magia, Liber tertius, & vltimus.

¶ De necessitate, virtute & vtilitate religionis.

Caput

primum,

t EMPVS EST NVNC AD ALTIORA  
 nos cōuertere, & ad eam Magiæ portionem, quæ nos  
 docet callere & scire leges religionū: & quomodo ve-  
 ritatē religione diuina debeamus adipisci: & quomō  
 animū & mentem qua sola possumus veritatē com-  
 prehendere rite debeamus excolere. Est enim Magorū vulgaris sen-  
 tentia, quod nisi mens atq; animus bene valuerint, corpus bene va-  
 lere non possit. Tunc autem esse hominem vere sanū, quando anima  
 & corpus ita copulantur & inter se conueniunt, vt firmitas mentis &  
 animi, corporis viribus non sit inferior. Firmam autem & robustam  
 mentem (vt inquit Hermes) consequi non aliunde possumus quam  
 a vitæ integritate, a pietate, a diuina deniq; religione. Religio enim  
 sacra mentē purgat, redditq; diuinam: iuuat etiam naturā, natu-  
 ralesq; roborat virtutes, quemadmodum medicus corporis iuuat sa-  
 nitatem, & agricola terræ virtutem adiuvat. Quicunq; vero religio-  
 ne relicta naturalibus tantum confidunt, solent a malis dæmonibus  
 sepiissime falli. Ex intellectu autem religionis, contemptus mediæq;  
 nascitur vitiorum, & contra malos dæmones tutamentū. Deniq; nil  
 deo gratius & acceptius, q̃ homo perfecte pius ac vere religiosus:  
 qui tam homines cæteros præcellit, q̃ ipse a diis immortalibus di-  
 stat. Debemus nos igit prius q̃dem purgatos offerre & cōmendare  
 diuinæ pietati & religioni, & tunc diuinū illud ambrosianū nectar,  
 nectar inquā, quod Zachariās ppheta appellat vinū germinans vir-  
 gines, sopitis sensibus, tranquilla mente expectare, laudantes & ado-  
 rantes, super cœlestem illum Bacchum, summū deorū & sacerdotum  
 antistitem, regenerationis autorem, quē bis natum veteres cecinere  
 poëte, a quotam diuinissimi riuū in corda nostra emanant,

Corporis va-  
letudo ab a-  
nimo depen-  
det.

Hominis sa-  
nitas.

Integritas vi-  
tæ præstat  
firmamētiū.  
Religionis  
effectum.

Quo grati  
deo esse pos-  
sumus.

Vinum ger-  
minans.

¶ De silentio & occultatione eorum, quæ secreta in re-  
ligione sunt.

Caput II.

q Vicunq; igitur nunc in hac scientia studere affectas, tam sa-  
 crum dogma intra secreta religiosi pectoris tui penetralia  
 silentio tegito, & constanti taciturnitate cœlato. Sermonem enim



*Pythagoræ  
silentium.*

tanta numinis maiestate plenissimū, ut inquit Mercurius, irreligiosa mentis est multorum conscientie publicare: et diuinus plato præcepit, non esse populo inuulganda, quæ sacra et arcana in mysteriis sunt. Pithagoras quoque et Porphyrius sectatores suos silentio religioso consecrabant. Orpheus etiam ab his quos sacrorum ceremoniis initiabat, silentii iusiurandum cum terribili quadam religionis autoritate exegit, ne religionis secreta prophanis auribus proderentur: unde in carmine de verbo sacro canit:

*Religiosa  
carmine.*

Vos qui uirtutem colitis, uos ad mea tantum  
Dicta aures adhibete, animosque intendite uestros:  
Contra qui sacras leges contemnitis, hinc uos  
Effugite, procul hinc miseri, procul ite prophani.  
Tu uero qui diuina specularis, et alta  
Mente capis Musæ, uoces complectere, et illas:  
Aspiciens sacris oculis sub pectore serua.  
Hocque iter ingressus, solum illum suspice mundi:  
Ingentem autorem, solum, interituque carentem:  
Quem nos præsentem, quis sis, sermone docemus.

cxviii. f. 11.

Apud Virgilium etiam de Sibylla legimus:

Aduentante dea, procul o procul este prophani:  
Conclamat uates, totoque absistite luco.

*Arcana he  
bræorum*

Hinc et in sacris Eleusine Ceteris celebrandis, initiati solum admittētebantur, agente hoc præcone, qui procul esse prophanum vulgus acclamabat, & apud Esdram legimus idem præceptū, de Hebræorum Cabalisticis arcanis, his versibus explicatum. Tradas eos libros sapientibus de populo, quorum corda scis capere posse, & seruare secreta hæc. Idcirco religiosa Aegyptiorum volumina & ad ceremoniarum arcana pertinentia, ex charta hieratica, hoc est sacrata conficiebantur: in his literas ignorabiles perscribebant, quas sacras vocant.

*Hieroglyphi  
cæ ægyptio  
rū literæ.*

Macrobius: Marcellinus & ceteri hieroglyphicas appellari tradunt ne scilicet a prophanis, eiusmodi scripta nosci possent, quod etiam Apuleius testatur his verbis: Peraçto inquit sacrificio, de opertis adyti, profert quosdam libros, literis ignorabilibus prænotatos, partim figuris huiusmodi animalium, concepti sermonis, compendiosa uerba suggerentes: partim nodosis, & in modum rotæ tortuosis, capreolatiq; condensis apicibus, a curiositate prophanorum, lectione munita. Silentes igitur & occultantes quæ secreta in religione sunt, erimus eius scientiæ digni discipuli. Silentii enim fides (ut inquit Tertullianus) religionibus debetur: qui uero secus agunt, periculo sunt proximi. Unde Apuleius, de arcanis factorum: Dicerem si dicere liceret, cognosceres si liceret audire, sed parem noxam contraherent aures & linguæ temerariæ curiositatis. Sic legimus Theodo-



cum tragœdiarum poetam, cum nōnulla ex Iudaicæ scripturæ my-  
steriis, ad fabulam quandam referre vellet, luminibus priuatum,  
Theopompus quoq; qui coeperat nōnulla ex lege diuina transferre  
in Græcam linguam, turbatione mentis quadam & animi illico per-  
cussus est, vnde postea magnopere deum orans, quare id sibi con-  
tingisset, responsum accepit per somnium, quia res diuinas lenocinio  
inquinaret, in publicum promulgaret. Numenius etiam quidā oc-  
cultorum curiosior, offensam numinū contraxit, Quod Eleusinæ de-  
sacra interpretando euulgauisset. Somniavit enim Eleusinas deas  
habitu meretricio ante apertum lupanar prostantes, quod cum ad-  
miraretur, irate responderunt, ab ipso se aditu pudicitiae suæ vi ab-  
stractas, & passim adeuntibus prostitutas, per quod admonitus est,  
ceremonias deorum nūminē inuulgandas esse. Ideo antiquorū stu-  
dium semp fuit, dei & naturæ sacramēta inuoluere, & variis enigma-  
tibus obtegere: hanc legē sic obseruarūt Indi, Brachmanes, Aethio-  
pes, Persæ, Aegyptii. Hinc Mercurius, Orpheus, omnesq; antiqui  
vates, & Philosophi. Pythagoras, Socrates, Plato, Aristoxenus, Am-  
monius, inuiolabili fide seruarunt. Hinc Plotinus, & Origenes, cate-  
riq; Ammonii discipuli, vt narrat Porphyrius in libro de educatione  
& disciplina Plotini, iurarunt ne Magistri dogmata ederent, & quia  
Plotinus, violato iureiurādo Ammonio præstito sacramenta publi-  
cavit, in transgressionis, pœnam, vt nōnulli adserunt, horredo pedi-  
culorum edulio consumptus est. Ipse etiam Christus dum adhuc in  
terris ageret, ea lege & ratione loquutus est, vt tantūmodo secretio-  
res discipuli intelligerēt mysterium verbi dei, cæteri autem solas pa-  
rabolas sentirent: præcipiens insuper non dandum sanctum cani-  
bus, nec margaritas exponendas porcis. Ideo inquit ppheta: Ab-  
scondi in corde meo eloquia tua, vt non peccem tibi. Non decet itaq;  
arcana quæ inter paucos sapientes solo ore cōmunicāda sunt, publi-  
cis cōmittere literis. Quare veniā mihi dabit: si multa eaq; potius  
ra, ceremonialis magiæ arcana sacramenta, silentio fuerim præter-  
gressus. Satis autem me facturum arbitror, si ea quæ scitu necessaria  
sunt referemus, atq; vos ab huius libri lectione nō abeat: mysteric-  
rum illorum omnino inanes. Sed ea lege hæc vobis cōicata sunt,  
qua Dionysius adstringit Timotheum, videlicet vt ab his qui per-  
cipiunt, indignis non exponantur arcana, sed inter sapientes colle-  
cta, ea qua decet reuerentia custodiantur. Illud præterea vos in hoc  
initio admonitos esse volo, quod quēadmodum ipsa numina dete-  
stantur publica, atq; prophana, amantq; secreta, sic experimentum  
omne magicū, fugit, publicum, quærit occultari, silentio roboratur,  
propalatione autem destruitur: nec completus inde sequitur effe-  
ctus. Patiuntur enim hæc omnia iacturam, cū loquacibus & incredulis

Theodotus  
ob religio-  
nis contem-  
ptum obca-  
catus.

Sacramenta  
enigmatibus  
inuoluta.

Secreta  
Christi re-  
ligio.



*Magi cum  
opatore se-  
cretum esse  
oportet.*

lis animis ingeruntur. Oportet igitur magicum operatorem, si fructum inde consequi velit, secretum esse, ac nullis neque opus suum, neque locum, neque tempus, neque desiderium, neque voluntatem suam propalare, nisi aut præceptor, aut coadiutori, siue socio qualem etiam oportebit esse fidelem, credentem, & taciturnum, & a natura, aut institutione dignificatum. Siqdem ipsa etiam socii loquacitas, incredulitasque, atque indignitas, in omni operatione effectum impedit atque distorbat.

**U** Quæ dignificatio requiratur, ut quis euadat in verum Magum, & mirandorum operatorem. Cap. III.

**I** circa principium primi libri huius operis, loquuti sumus qualem oporteat esse magum: nunc vero narrabimus rem arcanam, necessariam & secretam, unicuique qui in hac arte coperari affectat, quæ est principium & complementum & clavis omnium

*Clavis magicarum operationum.*

magicarum operationum, & ipsa est dignificatio hominis, ad hanc tam sublimem virtutem ac potestatem. Requirit enim hæc facultas in homine mirandam dignificationem: ipse enim qui in nobis est intellectus, summa mens animæ, solus est miraculorum operator, qui cum fuerit nimio carnis demersus commercio: & circa sensibilem corporis animam occupatus, nullum meretur diuinarum substantiarum imperium, ideoque multi frustra hanc artem prosequuntur. Oportet nos itaque qui ad tantam celsitudinem nitimur, duo potissimum meditari: vnum videlicet qua ratione affectus carnales, caducumque sensum, materialesque passionem deferamus. Alterum qua via, & quo modo, ad purum ipsum intellectum, deorumque virtutibus coniunctum ascendamus, sine quibus haud feliciter unquam ad rerum secretarum scrutinia, atque admirabilium operationum virtutem scandere possumus. In his enim tota consistit dignificatio, quam præstant natura, meritum, & ars quædam religiosa, naturalis dignitas: ipsa est corporis organorumque optima dispositio, animam ipsam nulla crassitudine obscurans: nec villo tumultu, aut humore præueniens, & hæc provenit a situ, motu, lumine; & influentia corporum, animarumque coelestium, quæ in generis cuiusque versantur: ut sunt quorum nona domus per Saturnum, Solem, Mercuriumque fortunata est. Mars etiam in nona domo, spiritibus imperat, Sed de his copiose tractatur in libris astrorum. Qui vero talis non fuerit, necesse est ut naturæ defectum, educatione, optimoque regimine, & rerum naturalium prospero usu, recompenset, quousque omni perfectione intrinseca & extrinseca completus euadat. Hinc

*Duo in magica arte præcipue.*

*Quæ secundum mosaicam legem sacerdos cauere debet.*

tanta diligentia cauetur in lege Mosaica de sacerdote, ut sit impollutus a mortuo a muliere vidua, a menstruada: quod sit liber a lepra, a fluxu sanguinis, ab hernia, sitque integer in omnibus membris: non cæcus: non claudus, non gibbus, non naso deformi. Et Apuleius in Apologia sua dicit puerum magico carmine diuinationi iniciandum,



oportere eligere sanum, incolumen, ingeniosum, decorum, integrum, animo solertem, & ore facundum, ut in eo diuina potestas quasi bonis ædibus versetur: atque ipse pueri animus cito expertus, ad diuinitatem suam redigatur. Meritoria autem dignitas duobus perficitur doctrina videlicet & opere, Doctrinæ finis est, verum cognoscere. Oportet ergo sicut circa principium primi libri dictum est, in tribus illis facultatibus eruditum & expertum esse: deinde sublati impedimentis, animam ipsam contemplationi penitus adinuenire: & in seipsam conuertere. Inest enim nobis ipsis rerum omnium apprehensio & potestas, Prohibetur autem quo minus his fruamur, per passionem ex generatione nobis obstantes, per imaginationes falsas, & appetitus immoderatos quibus expulsis, subito adest diuina cognitio atque potestas. Operatio autem religiosa, non minorem efficaciam sortitur, quæ sæpe etiam se sola efficax est ad acquirendam nobis deificam virtutem. Tanta est enim virtus sacrorum operum rite factorum exhibitorumque, ut etiam licet non intellecta, pie tamen & integre obseruata, stabilique fide credita, non minorem habeant efficaciam, nos diuina potestate decorare. Quæ vero arte religionis acquiritur dignitas, ipsa religiosis quibusdam ceremoniis, & expiationibus consecrationibus, sacrisque ritibus perficitur ab eo cuius spiritum publica religio consecrauit: qui potestatem habet impositionis manuum, & initiandi virtute sacramentali, ex qua imprimitur character diuinæ virtutis atque potestatis, quem vocat diuinum consensum, quo homo diuina natura subnixus, & quasi cœlitum consors effectus, insitam numinis gerit potentiam: & hic ritus inter ecclesiastica sacramenta relatus est. Si igitur nunc fueris homo sacra religionis mente perfectus, qui pie constantissimeque de religione sentias, & sine hesitatione credas, fuerisque talis cui autoritas sacrorum, naturaque præ cæteris contulerint dignitatem, quem numina minime contemnant, poteris orando, consecrando, sacrificando, inuocando, virtutes spirituales atque cœlestes attrahere, & rebus tuis quibus velis imprimere, omneque scientiæ magicalis opus ea ipsa viuificare. Quisquis autem præter autoritatem officii, absque sanctitatis & doctrinæ merito, præter naturæ educationisque dignitatē aliquid in magicis operari præsumperit, sine fructu laborabit, ac se simul & credentes sibi, decipiet: ac numinum indignationem cum periculo incurret.

¶ De duobus ceremonialis Magiæ adminiculis, religione & superstitione.

Cap. IIII.

¶ Vo sunt quæ regunt omnem ceremonialis Magiæ operationem, religio videlicet & superstitio. Religio ipsa, est diuinorum assidua contemplatio, piisque operibus cum deo diuinisque numinibus religatio, per quam reuerenti famulatu, digna illis venera-

*Puer sacris  
initianus  
qualis  
Finis doctri  
næ.*

*Character di  
uinus quo im  
primatur.*

*Religio quæ*



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA

Decepti a  
demonibus.

Doctor gen-  
tium.

Pater deus ē  
Mater est ec-  
clesia.

Christianæ  
religiōis ap-  
probatio.

Lactātius de  
religione.

Superstitio  
quæ.

tio, & cultus sanctificatio impenditur, ceremoniarumque diuini cultus rite exercentur. Est itaque religio, disciplina quedam externorum sacrorum ac ceremoniarum, per quam rerum internarum & spiritualium, tanquam per signa quædam admonemur: quæ ita nobis a natura insita est, ut plus illa, quam rationabilitate, a cæteris animantibus discernamur. Quicumque igitur ea neglecta, naturalium viribus (ut supradiximus) tantummodo confidunt, solent a malis demonibus, sepiissime falli, Idcirco qui religiosius sanctiusque eruditi sunt, nec arborem plantant, nec vineam inferunt, nec modicum quoduis opus absque diuina inuocatione adgrediuntur, sicut ad Colossenses præcipit doctor gentium, inquit: Quæcumque feceritis, in verbo aut opere, omnia in nomine domini IESU CHRISTI facite, gratias illi agentes & deo patri per ipsum. Religionis igitur vires, physicis ac mathematicis virtutibus superaddere, tantum abest a culpa, ut non adiungere, sit impium scelus. Hinc in libro senatorum ait Rabi Henitia: Quicumque omnia benedictione, aliqua creaturarum fungitur, hanc veluti furto & rapina, a deo & ecclesia usurpasse creditur: de quo scriptum est per Solomonem: Qui rapit aliquid a patre aut matre, particeps est viri subuersoris. Pater autem deus est, mater vero ecclesia, sicut scriptum est: Nunquid non ipse est pater tuus qui possedit te? Et alibi: Audi fili disciplinam patris tui, & ne dimittas legem matris tuæ. Nihil deo magis displicet, quam negligi, quam contemni: nihil placet magis, quam venerari quam adorari. Hinc nullam mundi creaturam religionis præmisit expertem, cuncta deum venerant, cuncta precant (ut inquit Proculus) hymnisque concinant ad ordinis sui duces: Sed alia quidem naturali modo, alia sensibili, alia rationali, alia quidem intellectuali: & omnia suo modo iuxta Canticum triumphatorum, benedicunt domino. Religionis autem ritus, ceremoniarumque pro temporum regionumque varietate, diuersi sunt: & una quæque religio boni aliquid habet, quod ad deum ipsum creatorem dirigitur: & licet unam solam Christianam religionem deus approbet, cæteros tamen eius gratia susceptos cultus, non penitus reprobabat, & si non eterno, temporaneo tamen præmio irremuneratos non reliquit: vel saltem minus punit: impios vero & penitus irreligiosos, tanquam hostes odit fulminat, & exterminat: maior enim est illorum impietas quam eorum qui falsam & erroneam religionem fecerunt. Nulla enim religio (teste Lactantio) tam erronea, quæ non aliquid sapientiæ contineat: qua veniam illi habere possunt, qui summum hominis officium, si non recipi, tamen proposito tenuerunt. Ad veram autem religionem homo per seipsum peruenire non potest, nec nisi doceatur a deo. Omnis itaque cultus qui a vera religione alienus est, superstitio est: & omnis veneratio, quæ plus exhibet in cultum diuinum, quam vera religio etiam superstitio est. Similiter & illa, quæ exhibet cultum diuinum, vel cui



non debet, vel eo modo quo non debet. Cauendum est igitur summopere, ne quando peruerso aliquo superstitionis cultu, summo ac omnipotenti deo, sacrisq; sub illo numinibus fiat iniuria: hoc enim & nefarium esset, & Philosophis indignissimum. Superstitio itaq; licet a vera religione aliena sit, non tamen tota, aut omnis reprobata est quoniam in multis etiam toleratur, & a religionis antistitibus obseruatur. Dico autem superstitionem eam maxime, quæ est similitudo quædam religionis, quæ quatenus imitatur, quicquid in religione est, ex miraculis, ex sacramētis, ex ritibus, ex obseruationibus, & eiusmodi cæteris, haud paruum inde nanciscitur potentiam: nō minorem etiam vim sortitur ex credulitate operantis. Quantum enim possit constans credulitas, in primo libro dictū est, & apud vulgus palam notum est. Credulitatem igitur requirit superstitio, quemadmodum religio fidem. Tanta siquidem potest cōstans credulitas, vt etiam miracula operetur in opinionibus & opationibus falsis. Quilibet enim in sua religione, etiam falsa, modo firmissime credat veram, spiritum suum ipsa credulitatis ratione eleuat, donec adsimiletur spiritibus illis, qui sunt duces & principes eiusdem religionis: eaq; operet, quæ ratio & natura non discernunt. Hæsitatio autem credulitatis, & diffidentia, omne opus, non modo in superstitione, sed etiam in vera religione infirmant, & effectum quæsitum, licet fortissimorum experimentorum eneruant. Quomodo autem superstitio imitetur religionem, ista tibi exempla ostendunt: videlicet, quando excommuni-  
cantur vermes & locustæ, ne noceant frugibus: quando baptizan-  
tur campanæ, & imagines, & eiusmodi plura. Quia vero prisce illi  
magi, & qui eius artis autores apud veteres extiterunt, fuerunt Chal-  
dæi, Aegyptii, Assyrii, Persæ & Arabes, quorum religio omnis per-  
uersa erat, & idololatria inquinata, cauendum nobis, summopere est,  
ne permittamus illorum errores supra nostræ catholicæ religionis  
rationes militare. Hoc enim blasphemum esset, & maledictioni sub-  
iectum: & ego etiam blasphemus essem in hac scientia, si vos de  
illis non admonerem. Vbicunq; ergo huiusmodi a nobis scripta  
reperietis, scitote illa vobis ex alienis autoribus narrata, & per  
me vobis non pro veritate tradita, sed pro coniectura, quæ est affi-  
nis veritati, & imitationis instructio, in his quæ vera sunt. Oportet  
igitur ex illorum erroribus, veritatem nos colligere: quod quidem  
non nisi profundæ intelligentiæ, integre pietatis, difficilis & labo-  
riosæ diligentæ, existit opus: & sapientia, quæ de omni malo nouit  
extrahere bonum, & obliqua omnia adaptare in rectum, vsum eo-  
rum quæ gubernat, sicut de hoc exemplum dat Augustinus de car-  
pentario, cui necessaria & opportuna sunt instrumenta obliqua &  
complicata, non minus q̃ recta.

*Religio fidē  
quærit.*

*Superstitio re-  
ligionē imi-  
tatur.*



¶ De tribus ducibus religionis, qui nos ad veritatis  
semitam perducunt, Cap. V.

Religionis  
duces.

Amor.

Spes.

Fides.

Res sunt religionis duces, qui nos ad veritatis semitā usque  
perducunt, & qui religionem totam gubernant: in quibus  
tota consistit, scilicet amor, spes, atque fides. Amor enim vehi-  
culum animæ, omnium prestantissimus, superne ab intelligibili-  
bus usque ad inferiora descendens, ad diuinam pulchritudinem men-  
tem nostram congregat atque conuertit: nos quoque in omni opera-  
tione conseruat, & effectus ad vota largitur, virtutem supplicatio-  
nibus nostris subministrans: sicut apud Homerum legitur, Chrysen  
Apollo supplicantem exaudiuit, quia multum sibi amicus erat: & de  
Maria Magdalena legitur in Euangelis: Dimittunt ei peccata multa,  
quia dilexit multum. Spes vero immobiliter ad ea quæ appetit  
suspensa, quando indubia atque imperturbata fuerit, nutrit animū &  
perficit, in bono singulatim omnia sistens. Fides vero virtus omnium  
superior, quatenus non humanis cōmentationibus, sed diuinæ reuelā-  
tioni tota innititur per vniuersum omnia lustrat: nam cum ipsa su-  
perne a primo lumine descēdat, atque illi vicinior existat, longe est no-  
biliores atque excellentiores, quæ scientiæ, & tres, & credulitates a rebus in-  
ferioribus, per reflexionem a primo lumine acceptam: ad intelle-  
ctum nostrum accedentes. Denique per fidem efficitur homo aliqd  
idem cum superis: eademque potestate fruitur. Hinc proclus ait: Si-  
cut fides quæ est credulitas, infra scientiam est, sic fides quæ est vera  
fides, est supersubstantialiter supra omnem scientiam & intellectum,  
nos deo immediate coniungens. Est enim fides omnium miraculo-  
rum radix, qua sola, vt Platonici testantur, ad deū accedimus, diuinamque  
adsequimur protectionem virtutemque. Sic legimus Daniele leonum  
pericula euasisse, quia credidit deo suo, & Hemorroisiam ait C H R I-  
S T V S: Fides tua te saluam fecit, & a cæcis petentibus lumē, fidem  
requisiuit dicēs: Creditis quod possim vos illuminare: sic Pallas apud  
Homerus his verbis consolatur Achillem:

Miraculo-  
rum radix.

Fidei effe-  
ctus.

Veni ego pacificatura tuam iracundiam si credideris.

Deo omnia  
facilia.

Iccirco Linus poeta canit credenda esse omnia, quia facilia deo omnia  
sunt: nihil est ei impossibile, ergo nihil incredibile. Credentes igitur  
quæ ad religionem pertinent, eorum nanciscimur virtutem. Vbi ve-  
ro de fide defecerimus, nihil admiratione, sed poena dignum cōpera-  
bimur: quemadmodum de hoc apud Lucam exemplum legimus,  
sub his verbis: Tentauerunt ergo quidam de circūstantibus Iudæis  
exorcistis, inuocare super eos qui habebant malignos spiritus, nomē  
I E S V dicentes: Adiuro vos per I E S V M quem Paulus prædi-  
cat. Respondens autem spiritus nequam dixit eis: I E S V M noui,  
& Paulum scio: vos autem qui estis? Et insiliens homo in eos in quo



erat demonium pessimum, & dominatus amboꝝ, inualuit cōtra eos, ita vt nudi & vulnerati effugerent de domo illa.

¶ Quomodo his ducibus anima humana scandit in naturam diuinam, efficiturq; miracularum effectrix. Cap. VI.

Ens itaq; nostra pura atq; diuina, religio amore flagrans, spe *Mentis hu-*  
 m decora fide, directa, posita in culmine & fastigio humani *manæ dotes*  
 animi, veritatem attrahit, omnesq; rerum tam mortalium q̃  
 immortalium status, rationes, causas & scientias, in ipsa veritate di-  
 uina, tanquam in quodam æternitatis speculo intuetur, subito com-  
 prehendens. Hinc prouenit, quod nos in natura constituti, ea quæ *Animæ pu-*  
 supra naturam sunt cognoscimus, ac inferiora quæq; intelligimus, *ra cognitio.*  
 atq; non modo ea quæ sunt, & quæ fuerunt, verum etiam eorū quæ  
 mox fient, & quæ longe post futura sunt, assidue recipimus oracula.  
 Præterea non solum in scientiis, & artibus, & oraculis mens eiusmo-  
 di virtutem sibi diuinam vendicat, verum etiā in rebus quibusq; per  
 imperium transmutandis, miraculosam suscipit potētiam. Hinc pro-  
 uenit nos in natura constitutos, aliquando supra naturam domina- *Hoīs theolo-*  
 ri: operationesq; tam mirificas, tam subitas, tam arduas efficere, qui *gi potestas.*  
 bus obediunt manes, turbentur sydera, cogantur numina, seruiant  
 elementa: sic homines deo deuoti, ac theologicis istis virtutibus ele-  
 uati, imperant elementis, pellunt nebula, citant, ventos, cogunt nu-  
 bes in pluuias, curant morbos, suscitant mortuos quæ omnia apud  
 varias gentes facta fuisse, canūt poetæ, recitant historici: atq; ea ipsa  
 fieri posse, splendidiſſimi quicq; philosophi vna cum theologis con-  
 firmant, sic prophetæ, sic apostoli, sic cæteri viri dei maximis cla-  
 ruere potentiis, Sciendum ergo, quod sicut per primi agentis influ-  
 xum, sepe producitur aliquid sine cooperatione mediarum causarū  
 sic etiam per solum opus religionis, fit aliquid sine applicatione na- *Religionis*  
 turalium cœlestiumq; virtutum, sed nemo potest operari per puram *potestas.*  
 & solam religionem, nisi qui totus factus est intellectualis. Quicumq; *Intellectua-*  
 autem sine admixtione aliarū virtutum, per solam religionē operat, *lis hoīs uis.*  
 si diu perseuerauerit in opere, absorbet a numine, nec diu poterit vi-  
 uere. Quicūq; autem non purificatus accesserit, superinducit sibi iu-  
 diciū & traditur ad deuorandum spiritui nequam.

¶ Necessariam esse Mago veri dei cognitionem, &  
 quid de deo veteres senserunt Magi atq;  
 philosophi. Cap. VII.

¶ Quoniam omnium rerum esse atq; operari, a summo deo om- *Rerū opera-*  
 nium creatore depēdet, deinde etiam a ceteris numinibus, *tiones unde.*  
 quibus etiam fabricandi creandiq; potestas data est, nō qui-  
 dem principaliter, sed ratione instrumentali in primi creatoris vir-  
 tute (rerum enim omnium principium, prima causa est: quod autem



a secundis causis producitur, idem magis a prima producitur, quæ & secundarum causarum productrix est: quos ideo secundarios deos nuncupamus) necesse igitur est magum quemque ipsum deum omnium productorem & primam causam ceterosque deos siue numina (quas secundas dicimus) cognoscere: & quo cultu, qua veneratione, quibus sacris, vniuscuiusque conditioni conformibus colendi sunt singuli, non ignorare. Quicumque enim inuocatis diis, illos non proprio honore prosequitur, nec illis quod cuique congruit rite distribuit, illorum præsentiam & optatos ab illis effectus non adsequitur: quemadmodum in harmonia, si vna chorda frangatur, tota subito dissonat: non nunquam etiam periculum cum poena incurrit, sicut scriptum est de Assyriis, quos transtulit Salmanasar in samariam, quia ignorabant legitima dei terre, inmisit in eos dominus leones, qui interfecerunt eos, eo quod ignorabant ritum dei terræ. Nunc igitur quid veteres magi & philosophi de deo consonum senserint videamus. Legimus enim quod Nicocreonte tyranno Cypriorum quondam quis summus deus foret interrogante, Serapidis illi respondisse oraculum, illum pro maximo deo habendum cuius caput cælum esset, venter Maria, pedes terra, aures in ipso æthere locarentur, oculi præfulgentis solis lumina: cui haud absimile cecinit Orpheus in his versibus:

Orpheus de  
deo.

Sydereæque domus rex est & Iuppiter ipse,  
Principium atque ortus, verum vis vna deusque  
Vnus, & omnipotens, regali in corpore cuius  
Singula ponuntur, tellus, vnda, ignis & aer:  
Nox simul atque dies, sapientia, primaque origo,  
At iucundus amor, magno hoc in corpore regis  
Sunt Iouis excelsi, ceruicem namque videbis,  
Cæli suspiciens reuerentia magnaque tecta,  
Hoc caput auricomum, flauī de vertice crines  
Stellarum rutilant radii, dehinc aurea pandit  
Cornua bina caput capitisque simillima tauri.  
Vnum est ortus ipse occasus, & aliud:  
Ast oculis fulgens ingenti lumine Phœbus,  
Lunaque purpureo Phœbi redimita colore  
Præscia venturi mens constat regius æther  
Quam strepitus nullus, nec vis, nec fama latere  
Arcanumue potest, penetratque per omnia victrix,  
Præterea inuictum corpus, sine fine modoque  
Panditur, ast humeri magni quoque pectora lata,  
Est aer, alas quoque ventis possidet ille.  
His ad cuncta volans, Euro est velocior ipso.  
Tum sacer antiqua matre ex Tellure tumescit



Venter, & ex altis confurgit montibus ingens:  
 Quem medio pontus subcingit rite sonorus.  
 Vltima præterea terrarum limina, & ampli  
 Fundamenta globi furibundaq; tartara, plantas  
 Esse pedum, magni constat rectoris Olympi,  
 Hic cum sub terris celasset cuncta, deinde  
 Ex imis repetens, in lucem protulit almam,

Vniuersum itaq; mundum Iouem arbitrantur: atq; fane ipsius mun-  
 di mentem quæ in se ipsa mundū continens produxit: vnde Sopho-  
 cles, in veritate inquit: Solus vnus est deus, qui cælum hoc & terram  
 capacem cōdidit. Et Euripides inquit: Videsne excelsū, qui illum  
 infinitum ætherem, & terram vnde quaq; complectitur vlnis: Hunc  
 crede Iouem hunc arbitrare deum. Vnde Ennius poeta canit

Aspice hoc sublime candens, quem inuocant omnes  
 Iouem,

Vniuersus igitur mūdus Iupiter est (vt inquit Porphirius) animal  
 ex animalibus deus ex diis constitutus. Iupiter autem est inquātum  
 Intellectus est a quo vniuersa producunt, cuncta creans intelligēdo,  
 Hinc Orpheus de verbo sacro canit.

Vnus perfectus deus est, qui cuncta creauit:  
 Cuncta fouens, atq; ipse ferens super omnia sese.  
 Qui capitur mente tantum, qui mente videtur:  
 Qui nullumq; malum mortalibus inuehit vnquam.  
 Quem præter non est alius, Et paulo post:  
 Ipse est principium, mediumq; & exitus idem,  
 Priscorum hæc nōs docuerunt omnia vates:  
 Quæ binis tabulis deus olim tradidit illis.

Vocatq; ipsum in eodem carmine,

Ingentem autorem solum, interituq; carentem,

Zoroastes quoq; in sacra historia de rebus Persicis sic deum definit  
 Deus est inter omnia quæ labem nullam & corruptionē sentiunt, pri-  
 mus: ingenitus, nec interiturus vnq; partium expers, sibiq; ipsi simi-  
 limus, bonorū omnium auriga & autor, rerum pater oīum, optimus  
 ac prudentissimus, sacrū, iustitiæ lumen, absolutissima nature pfectio,  
 eiusq; inuentro ac sapientia. Apuleius autē describit ipsum basileum,  
 hoc est regem, totius rerū nature causam, rōnem, & originem initia-  
 lem, summū animi genitorē, æternū, animātium sospitatore, sine  
 propagatione genitorē, neq; loco, neq; tempore, nec vlla vice com-  
 prehensum, eoq; paucis cogitabilē, nemini effabilē. Hinc itaq; sum-  
 mum deum Euripides Iouem præcipit nominādum: per cuius ca-  
 put cecinit Orpheus vniuersa in lucem processisse: ceteras autē pote-  
 states, ministras esse cēsendas: quæ videlicet extra deū sunt, & ab ipso

De uerbo sa-  
 cro Orphei  
 carmen.

Deus quid.

Mundi

5. exm. fac. 2.



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA,

separatę. Hinc ipsi dei ministri, & intelligentię separatę a pñis nñcu  
panē. Huic itaq; summo Ioui, illiq; soli, cultū religiosum deberi dicūt  
cēteris vero numinibus nō deberi nisi propter ipsum.

Dei cultus.  
Cultus nu-  
minum.

¶ Quid de diuina trinitate veteres senserint phi-  
losophi. Cap. VIII.

De spū scō  
Virgilius.

Vgustinus adq; porphyrius testantur, Platonicos, tres in deo  
a personas posuisse, quarū primā vniuersitatis patrem appel-  
lant: secūdā, filium atq; primā mentē vocant: etiam a Ma-  
crobio sic dictam: tertiam spūm, siue animā mundi: quā etiam Virgi-  
lius ex Platonis opinione spiritum vocat, vbi canit:

Spiritus intus alit, totamq; infusa per artus  
Mens agitat molem,

Filius dei.

Dei filium, primā mentem, diuinum scilicet intellectū, tradu-  
nt Plotinus & Philo, a deo patre manantem, qñemadmodū abs loquente  
verbum, vel sicut a lumine lumen. Hinc & verbū, & sermo, & splen-  
dor dei patris, nomina accepit: diuina enim mens, cum se vnico &  
nunq̃ interrupto actu, absq; vlla internotione, aut vicissitudine, in-  
telligit summum bonum: prolem & filium in se progenerat, quē est  
plena intelligentia, plena sui imago, & plenum mundi exemplar:  
quod Ioannes noster, & Mercurius verbum nominant, siue sermo-  
nem: Plato dei patris filium: Orpheus vero Palladem ex Iouis ca-  
pite natam, hoc est sapientiam. Hęc est altissima dei parentis ima-  
go quadam tamen relatione, aut aliquo intrinseco absoluto, tanquā  
genita distincta a generante, quæ apud Ecclesiasticum ait: Ego ex  
ore altissimi prodii, primogenita ante omnem creaturā. Filium autē  
hunc cum patre vnum & eundem in essentia deum esse testat Iam-  
blichus, deum videlicet sui ipsius patrem filiumq; nominans. Mercu-  
rius quoq; Trismegistus in Asclepio, dei filium diuersis in locis affir-  
mat. Inquit enim: Deus meus atq; pater, mentem sibi aliam opifis-  
cempeperit. Et alibi: Monas gignit monadem, & in se suū, reflectit  
ardorem, & in Pimandro (vbi vaticinari videtur de futura lege gra-  
tiæ ac de regenerationis mysterio) ait, regenerationis autor est filius  
dei homo, vnius voluntate dei, Vocat etiam deum vtriusq; sexus  
fecunditate plenissimum. Similiter Indorum philosophi adferunt  
mundum esse animal partim masculum atq; foeminam: & Orpheus  
naturam mundi Iouemq; mundanum marem simul appellat & foe-  
minam: adferitq; vtrūq; diis sexum inesse: Hinc in Hymnis Miner-  
uam sic alloquitur: vir quidem & foemina producta es. Et Apule-  
ius in libro quem scripsit de Mundo, ex Orphica theologia hunc  
versiculum traduxit de Ioue:

Imago sum-  
mi patris.

Apuleius de  
Ioue.

Iupiter & mas est & foemina, nescia mortis,  
Et Vergilius de Venere inquit canit:



Descendo,ac ducente deo.

Maro *de deo*

Et alibi,de Iunone siue Alecto intelligens,inquit:

Nec dextræ oranti deus abfuit.

Et Tibullus canit,

Tibullus *de deo.*

Quæ veneris magni violauit numina verbo.

Deus lunas

Et Carenus populus deum Lunam mirifica veneratione coluisse legitur. Ex hac plena summæ fecunditatis intelligentia, amor producit, ligans intelligentiam cum mente: & eo amplius, quâto immensa proportione sibi intimior est quàm aliæ proles cum eorû parentibus, quæ est tertia persona, scilicet spiritus sanctus. Adducit etiam Iamblichus Chaldaeorû oracula, ponentia in deo paternam potestatem: Intellectus a patre emanationem amoris; igneum a patre filioque procedentem, eundemque deum. Hinc apud Plutarchum legitur: gentiles deum descripsisse, esse ipsum spiritum intellectualem & igneum, non habentem formam, sed transformantem se in quodcumque voluerit, & coequantem se vniuersis. Et in Deuteronomio legitur: Deus ignis consumens est. De quo & Zoroastes ait, omnia vno ab igne genita esse. Et Heraclitus Ephesius cuncta ex igne genita esse docuit. Hinc diuinus Plato, deum in ignea essentia habitare posuit, intelligens videlicet, inenarrabilem dei in seipso splendorem, & circa seipsum amorem. Et apud Homerum legimus, æthera esse regnum Iouis, ubi canit:

Tertia *dei persona.*

Homerus *de deo.*

Iupiter obscurans nebulas, & in æthere regnans.

Et idem alibi:

Sors Iouis est cœlum, nebulis sedet æthere lato.

Dicitur autem æther iuxta Græcorum grammaticam, ab ætho, quod significat ardeo, & aer spiritus, quasi æthaer, id est, ardens spiritus. Hinc Orpheus æthera appellauit pyripnon, id est igneum spiraculum. Pater ergo, & filius, & spiritus amatorius, idemque igneus, vocantur a theologis tres personæ, quas etiam Orpheus in adiurationibus his verbis inuocat: Cœlum adiuro te, dei magni sapiens opus. Vocem adiuro te patris, quam locutus est primum, quando mundum vniuersum suis firmavit consiliis. Easdem confitetur Hesiodus, sub Iouis Mineruæ, & Bule nominibus, in Theogonia sua, duplicem Iouis partum his verbis enuncians: Primam certe filiam cæcis oculis Tritoniam, æqualem habenti patri potentiam, & prudentem Bule, hoc est consilium. Quod Orpheus in præfatis versiculis pluraliter protulit, propter duplicem eius emanationem: producit enim a Ioue & Minerva pariter. Ipseque Augustinus libro quarto de Ciuitate dei, testatur Porphyrium Platonicum tres in deo personas posuisse, primam, quam patrem vniuersitatis appellat: secundam, quam primam mentem, & filiam a Macrobio dictum, tertiam, animam mundi, quam Virgilius a Platoni opinione spiritum vocat, inquiens.

*αἰθερ*  
*αἰθερ*  
Aether  
quid est unum  
*αἰθερ*

Trinitas *secundum Platonem.*



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

Spiritus intus alit, totamq; infusa per artus

Mens agitat molem.

*Deus quid.*

Est igitur deus, ut inquit Paulus, a quo omnia, in quo, omnia, & per quæ omnia: A patre enim tanq̃ a primo fonte emanant oīa: in filio vero tanq̃ in piscina suis ideis collocant̃ oīa: per sp̃m sanctū vero explicantur omnia, & propriis gradibus singula distribuuntur.

*Trinitatis  
catholicæ de  
scriptio.*

Quæ sit vera de Deo sc̃tissima trinitate orthodoxa fides. C.IX.

Ecceuerunt doctores catholici populusq; fidelis, ita sentien-  
dum ac profitendum esse, quod vnus sit solus verus deus,

increatus, immensus, omnipotens, æternus, pater, filius, spi-

*Veritas chri-  
stiana,*

ritus sanctus, tres quidem persone, sibi inuicem coæternæ, & coequa-  
les, vna tamen essentia & substantia, naturaq; simp̃ ex omnino. Hæc

est fides catholica, hæc est orthodoxa religio: hæc est Christiana ve-  
ritas, ut vnum deum in trinitate, & trinitatem in vnitatem veneremur: neq; confundentes personas, neq; substantiam separantes.

*Christi nati-  
uitas.*

Pater ab æterno genuit filium, suamq; illi dedit substantiam, ac ni-  
hilominus retinuit. Filius quoq; nascendo, patris accepit substan-  
tiam: non tamen personam propriam patris adsumpsit, neq; pater

*Fides chri-  
stiani.*

illam in filium transtulit: sunt enim ambo vnus & eiusdem substan-  
tiæ, sed diuersarum personarum. Filius quoq; hic licet patri coæter-  
nus sit, ex substantia patris ante sæcula genitus, tamen nihilominus

*Mariæ uir-  
ginitas.*

ex substantia Virginis in sæculo natus est, & vocatum est nomen eius  
Iesus: perfectus deus, perfectus homo, ex anima rationali & huma-

*Spiritus pa-  
racletus.*

na carne subsistens: cui nihil humanum defuit, præter peccatum.  
Necessarium est igitur credamus, quia dominus noster Iesus Chri-  
stus dei filius deus & homo est: vna persona, duæ naturæ, Ante sæ-

*Fides cha-  
tholica.*

cula genitus deus sine matre, in sæculo natus est homo sine patre, de  
Virgine, & ante & post partum incorrupta: passus in cruce mortuus  
est, sed in cruce vitam restaurauit & mortem morte resoluit: sepultus  
est, & descendit ad inferos, sed animas patrum eduxit ex inferis: &  
resurrexit per virtutem propriam tertia die, ascendit in coelos, & mi-

*Numina in  
deo ueluti  
radij in sole.*

fit spiritum suum paracletum, & venturus est iudicare viuos & mor-  
tuos, ad eiusq; aduentum omnes homines resurrecturi sunt in carne  
sua, & reddituri sunt de factis propriis rationem. Hæc est vera fides,  
quam si quis non crediderit, vel de qua si quis dubitauerit, a spe vi-  
tæ ac salutis æternæ alienus est.

¶ De emanationibus diuinis, quas Hebræi Numerationes, alii attri-  
buta, Gentiles, deos & numina nūcupabāt: deq; decē Sephiroth  
ac decem sacratissimis dei nominibus illis præsidentibus, eo-  
rundemq; interpretatione, Caput X.

¶ Eus ipse, licet in trinitate personarū vnitissimæ essentia sit,

*Hoc caput ut et sequens  
ad uerba scripti sit et  
de uerbo ministro.*



res nō ambigimus, quos gentium philosophi deos, Hebræorū magi  
stri Numerationes, nos attributa vocamus, vt sapiētia, quā Orpheus  
Palladem: intelligentiam, quam Mercurium: formæ fœturam, quam  
Saturnum: vim pductricem, quam Neptunum: naturā rerū secre-  
tam, quam Iunonem: amorem, quam Venerem: lucidam vitam, quē  
Solem siue Apollinem: vniuersi mūdi rationem, quā Pana nun-  
cupat: animam verō, vt inferiora generat, superiora contemplatur,  
in se ipsam se retrahit, triplici nomine, Maris, Neptuni & Oceani, de  
cantant: & id genus plura, de quibus canit alibi:

Iupiter, & Pluto, Phœbus, Dionysius, vnus est.

Sed curbis loquimur, deus adstat in omnibus vnus.

Et de eodem Valerius Soranus cecinit:

Iupiter omnipotens regum rex ipse deusq;

Progenitor genitrixq; deum deus vnus & omnis.

Ita prudentissimi illi gentium theologi sub variis noībus numini-  
busq; sub vario etiam sexu vnū deum colebant. Quē vt ait Plinius,  
fragilis & laboriosa mortalitas in plures digessit, fragilitatis suæ me-  
mor, vt portionibus quisq; coleret, quo maxime indigeret. Sic qbus  
fidei opus erat, Iouem: qbus pudentia, Apollinem qbus sapiētia, Mi-  
neruam: & qbus aliis rebus opus erat, aliis quoq; noībus iuocabant.  
Hinc illa numinū multiplex varietas, ppter multiplicem ac variam  
gratiarū distributionē, deus aut vnus a quo oīa. Vnde Apuleius in  
libro de Mundo ad Faustiniū: Cum sit vnus deus, inquit, idemq; nu-  
men, pluribus qdem nominibus nuncupat, ppter specierū multitu-  
dinem, quarū diuersitate fit multiformis. Et Marcus Varro in libro  
de Cultu deorum dicit: Sicut omnes animæ reducuntur ad vnā  
animam mundi siue vniuersi, sic deos omnes referri ad vnā Io-  
nem, qui idem deus, sub variis colitur numinibus. Oportet ergo  
scire sensibiles proprietates, per viam secretioris analogiæ, perfecte  
intellectualizare, qcūq; hymnos Orphei & veterū magorum sane in-  
telligere debeat, ita nāq; cōperiet hec ab cabalisticis arcanis, ortho-  
doxisq; traditionibus, minimum differre. Nam quos Curetes, & in-  
temeratos deos vocat Orpheus, Dionysius potestates appellat:  
cabalisticæ illos numerationi pahad, hoc est dimori diuino appro-  
priant: ita quod est ensoph in cabala, Orpheus noctem vocat idem  
est Typhon apud Orpheum, qui Zamael in cabala. Verū Hebræo-  
rum meubales, rerum diuinarū eruditissimi, decem principalia no-  
mina diuina, veluti numina quēdam, ceu dei membra acceperunt,  
quæ per decem numerationes, quæ Sephiroth vocant, veluti per  
vestimenta, siue instrumenta, vel exemplaria archetypi, influunt in  
omnia quæ creata sunt, per singula superiora, vsq; in infima ordine  
tamē quodam. Nam primo & proxime influunt in nouem angelorū

Orpheus

Plinij de deo  
sententia.

Sephiroth.



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

ordines, & animarum beatarum chorꝝ: & per illos in cœlestes sphæras & planetas, & homines: a quibus deinde res singulæ accipiunt vim atq; virtutem. Primum horum est nomen Eheie, nomē diuinę essentię. Numeratio eius vocata est cether, quod interpretatur corona, seu diadema: & significat esse simplicissimū diuinitatis: & vocat, quod oculus non vidit: & attribuitur deo patrī: & influit per ordinē Seraphim, vel vt vocant Hebræi Haioth Hacadosch, hoc est, animalia sanctitatis: & exinde per primū mobile, omnibusq; essendi munus largitur, ipsum vniuersum per totam circūferentiam, & centrum replens, cuius intelligentia particularis, nuncupatur metatron, hoc est princeps facierum, cuius officium est introducere alios ad faciē principis, & per hunc loquutus est dominus Moyse. Secundum nomen est Iod, siue tetragrammaton cum Iod coniunctum: numeratio eius hochma, hoc est sapientia: & significat diuinitatem plenam idearū, & primogenitum: & attribuitur filio, & influit per ordinem cherubin, siue quem vocant Hebræi Ophanim, hoc est formę vel rotę: & exinde in cœlum stellatum totidem illic fabricans figuras, quot in se cōtinet ideas, ipsum choas creaturarum distinguens, per intelligentiam particularem nomine Razielem, qui fuit p̄fectus Adam. Tertium nomen uocatum est tetragrammaton Elohim, numeratio eius vocatur bina, hoc est prouidentia, seu intelligentia: & significat remissionem, & quietem, iubileum, p̄nitentialem conuersionem tubam magnam, redemptionem mundi, & vitam venturi seculi: & attribuitur spiritui sancto, & influit per ordinem thronorum, siue quos Hebræi vocant Aralim, hoc est angeli magni, fortes & robusti, atq; exinde per sphæram saturni, formam fluxę materię ministrans: cuius intelligentia particularis Zaphchiel, p̄fectus Nohe: & alia intelligentia Iophiel, p̄fectus Seni: & hę sunt tres numerationes summe & supreme, veluti sedes diuinarum personarum, quarum iussu fiunt oīa: sed per reliquas septem exequuntur, quæ iccirco dicuntur numerationes fabricę. Est itaq; quartum nomen El cuius numeratio hæsed quod est clementia, siue bonitas: & significat gratiam, misericordiā, pietatem, magnificentiam, sceptrum, & dextram manum: & influit per ordinem Dominationum, siue quem vocant Hebræi Hasmalim, per sphæram Iouis effingens corporum effigies, clementiam & pacificam iustitiam omnibus donans: & intelligentia eius particularis Zadkiel p̄fectus Abrahę. Quintum nomen Elchim gibor, hoc est deus robustus, puniens culpas improborum, & numeratio eius vocatur Geburach, quod est potentia, grauitas, fortitudo, securitas, iudicium: puniens per strages & bella: & coaptatur ad tribunal dei, & cingulum dei, et gladium, et brachium sinistrum: et vocatur etiam Pachad, quod est timor: et influit per ordinem Potestatum



testatum siue quem dicunt Hebrei Seraphim, & exinde per spherā Martis, cuius est fortitudo, & bellum & afflictio, elemēta depromit, & intelligentia eius particularis Camael prefectus & sanfonis. Sextum nomen Eloha siue nomen quadriliterum, coiunctum cum Vauda: hat: & numeratio eius tipheret hoc est ornatus, pulchritudo, gloria, voluptas: & significat lignum vitæ: & influit per ordinem virtutū siue quem vocant Hebrei Malachim, hoc est angeli, in spheram Solis, claritatem illi & vitam donans: & exinde metalla producens: & intelligentia eius particularis Raphael, qui fuit prefectus Isahac, & Tobias iunioris, atq; angelus Peliel, prefectus Iacob. Septimum nomen tetragamaton Sabaoth, siue Adonai Sabaoth: hoc est deus exercituum & numeratio eius Nezah, hoc est triumphus, & victoria: & applicatur ei columna dextra & significat eternitatem, & iustitiam dei vlciscētis & influit per ordinem principatum, siue quem vocant Hebrei Elohim, hoc est Dei, in spheram Veneris, Zelum & amorem iustitiæ: & producit vegetabilia, & intelligentia eius Haniel, & angelus Cerui uiel, prefectus David, Octauum nomen dicitur Elohim Sabaoth, qđ etiam interpretatur deus exercituum, non belli iustitię, sed pietatis & consonantię, Habet enim vtrunq; nomen hoc, & præcedens suū exercitum, Numeratio huius vocatur Hod quod interpretatur laus & confessio, & decor, & celebritas: & adtribuitur sibi columna sinistra & influit per ordinem archangelorum, siue quē Hebræi vocant Ben elohim, id est filios deorum, in spheram Mercurii, ornatus elegātiā & consonantiā, producens animalia: & intelligentia eius Michaël, qui fuit præfectus Salomonis. Nonum nomen dicitur Sadai, hoc est omnipotens & omnibus satis faciens, & Elhai, quod est deus viuus: & numeratio eius Iesod, hoc est fundamentum, & significat intellectū bonum, fœdus redemptionem, & quietem & influit per ordinem angelorum, siue quem Hebræi uocant Cherubim, in spheram Lunę rerum omnium incrementum & decremētum: hominumq; genios & custodes curat atque distribuit: & intelligentia eius Gabriel, qui fuit præfectus Ioseph, & Iosue & Danielis. Decimum nomen est, Adonai melech, hoc est, dominus & rex: & numeratio eius Malchuth, quod est regnum & imperium: & significat ecclesiam, & templum dei, & ianuam: & influit per ordinem animasticū animarum videlicet beatarum, qui ab Hebræis dicitur Issim hoc est, nobiles, heroes & principes: suntq; Hierarchiis inferiores: & influunt filiis hominum cognitionem, mirificamq; rerum scientiam & industriam, & prophetiam largiuntur: & præsidet illis anima Mesiha siue (ut alii dicunt) intelligenti Matatron, quæ dicitur prima creatura, siue anima mundi, & prefectus Mosæ,

Eloha.  
Gloria.

Adonai  
sabaoth.  
Triumphus

Eloi sabaot

Laus.

Sa dai.

Intellectus  
bo.

Adonai me  
lech.  
Ecclesia.



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

De diuinis nominibus, eorūdemq; potentia & virtute. Cap. XI.

Dei nomina quot.

Nomina dei expō.

**D**eus ipse licet sit vnitissimus, sortitur tamē diuersa nomina non quæ diuersas eius essentias aut deitates exponant, sed quasdā proprietates ab eo emanantes, per quæ nomina, in nos, & ea quæ creata sunt, multa beneficia, & diuersa munera, velut per canales quasdam distillant. Horum nominū decem superius descripsimus, quæ etiā Hieronymus ad Marcellam numerat: Dionysius quadragintaquinque, tum dei patris, tum CHRISTI nomina colligit, Hebræorum mecubales, ex quodam textu qui est in Exodo, septuagintaduo cum angelorum tum dei nomina deducunt, quod nomen septuaginta duarum literarum, & Schemamphoras, hoc est expositorium, vocant. Alii vltterius progredientes, ex singulis scripturæ locis, tot innunt diuina nomina, vt eorum numerus, & quæ significant, sint nobis penitus ignota. Ex his igitur, præter ea quæ supra memorauimus, est nomen diuinæ essentia Eheie אהיה, quod Plato transtulit εἰς. Hinc deum vocant τοῦ αὐτοῦ alii εἰς. Est aliud nomen Hu הוא, reuelatum Esaia, diuinitatis abissum innuens: quod greci traduxerūt τὸ αὐτοῦ. Latini, idem ipsum, Est & aliud nomen Esch, אש, à Mose receptum, quod ignem sonat: & est nomen dei Na נא, in perturbationibus & molestiis inuocandum, Est etiam nomen Iah יה & nomen Eli on אלהי nomen Macom מקים nomen Caphu כפר nomen Iunon יונן & nomen Emeth אמת quod interpretatur veritas: & est sigillum dei. Et alia duo nomina, Zur צור, & Aben אבן, quorum vtrunque solidam petram significat, & alterum illorum patrem cum filio exprimit: & plura alia nomina in scalis numerorū posuimus superius. Et extrahuntur multa nomina dei & angelorum ex sacris scripturis, per artem Cabalisticam, Calculatoriam, & Notaricam, & Gimetricam: vbi vnum nomen aut multæ dictiones per certas earum literas retractæ colliguntur: aut vnum nomen per singulas suas literas dispersum plura significat siue restituit. Colliguntur autem quandoque a capitibus dictionum, sicut hoc nomen Agla אגלא ex hoc S. scripturæ versiculo. אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲרֵנִי, hoc est, Tu es fortis in æternum deus similiter nomen Iaia איה, ex illo versiculo אֲנִי יְהוָה אֶחָד אֲנִי אֶחָד אֲנִי אֶחָד, hoc est, deus noster deus vnus. Similiter nomen Iaua הוא ex illo versiculo אֲנִי יְהוָה אֶחָד אֲנִי אֶחָד אֲנִי אֶחָד hoc est, fiat lux, & facta est lux. Similiter nomen Ararita ארריתא ex hoc versiculo, אֲנִי יְהוָה אֶחָד אֲנִי אֶחָד אֲנִי אֶחָד, hoc est, singularitatis suæ, vicissitudo sua vnum אֲנִי יְהוָה אֶחָד אֲנִי אֶחָד אֲנִי אֶחָד. Est & aliud nomen Hacaba הקבה extractum ex hoc versiculo, הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, hoc est, sanctus benedictus ipse. Similiter nomen Iesu ישו comperitur in capitibus istorum duorum versiculorum videlicet, בֵּית שְׁלוֹמוֹ הוּא, hoc est, Quo usque veniat Messias:



Et in alio  $\text{הוּא שְׁמוֹ הוּא}$  id est, permanet nomen eius. Similiter hoc nomen Amen  $\text{אָמֵן}$ , ex hoc versiculo,  $\text{אֲדֹנָי מֶלֶךְ נָאֻם}$  id est, dominus rex fidelis. Quandoque extrahuntur hæc nomina à finibus dictionum sicut idem nomen Amen ex hoc versiculo  $\text{לֹא בֶן הָרָשָׁעִים}$ , hoc est, non sic impij. sed transpositis literis. Sic in finalibus huius versiculi,  $\text{לִי מָה שְׁמוֹ מָה}$  id est, mihi quid: nomen eius quid: inuenitur nomen tetragrammaton: in his omnibus, litera ponitur pro dictione, & litera extrahitur ex dictione, vel à capite, vel à fine, vel ubilibet, & quandoque extrahuntur hæc nomina ex omnibus literis singulatim, quem admodum extrahuntur illa septuaginta duo dei nomina, ex illis tribus versiculis qui habentur in Exodo, incipientes ab his tribus dictionibus  $\text{וַיִּסְעוּבָא וַיֵּשׁ}$ , primo & ultimo versiculis à dextra ad sinistram conscriptis, sed medio conuersim à sinistra ad dextram, sicut in posterioribus ostendemus: & sic quandoque extrahitur dictio à dictione, siue nomen à nomine, per transpositionem literarum, sicut  $\text{מִשְׁשִׁיָּה}$  ex  $\text{יִשְׁמָה}$ , &  $\text{מִיכָאֵל}$  ex  $\text{אֶל־כִּי}$  Malachi, Quandoque autem per alphabetariam commutationem, quam Cabalistæ  $\text{צִירֻף}$  Ziruph vocant, sicut ex nomine tetragrammaton  $\text{יהוה}$  eliciuntur nomina  $\text{מַזְפָּז}$  Mazpaz,  $\text{כּוּזוּ}$  Kuzu: nonnunquam etiam per numeri equalitatem nomina commutantur, ut  $\text{מַטַּטְרוֹן}$  Matatron, pro  $\text{שַׁדַּי}$  Sadai, utrunque enim facit tercentum decem & quatuor. Eadem ratione nomen  $\text{יְהִי}$  Iai, equipollet nomini  $\text{אֵל}$  El per numeri equalitatem, utrunque enim facit triginta & unum. Atque hæc sunt arcanæ abscondita de quibus difficillimum est adferre iudicium, & completam tradere scientiā: nec in vlla alia lingua, quam in Hebraica intelligi & doceri possunt. Verum cum diuina nomina (ut ait Plato in Cratilo) habita sunt à barbaris, qui habuerunt à deo sine quo nullatenus quis capere potest veros sermones, veraque nomina quibus deus nuncupatur, ideo de ipsis alia dicere non possumus, nisi quæ à deo sunt nobis sua benignitate reuelata. Sunt enim diuinæ omnipotentiae sacramenta atque vehicula, non ab hominibus, non etiā ab angelis, sed ab ipso summo deo, certo modo, pro suorum characterum immobili numero & figura sempiterna stabilitate instituta, diuinitatisque harmoniam spirantia, diuinaque assistentia consecrata: quare illa timet superi: tremunt inferi, colunt angeli, pauent cacodæmones, & omnis reueretur creatura, omnis veneratur religio: quorum religiosa observatio, deuotaque cum timore ac tremore invocatio, virtutē nobis magnā prestant deificamque vnionem, atque etiam supra naturā mirabilium operum effectuumque potentiā. Ideoque nullis quidem illa vlla vnquam ratione fas est permutare. Vnde Origenes præcipit, ea in suis ipsis characteribus incorrupte conseruanda: & Zoroastes etiā vetat barbara & antiqua uerba mutari: nā ut inquit Plato in Cratilo: Omnia diuina



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

Diuina noīa  
quo pacto  
ueneranda.

verba siue nomina, vel à diis primum, vel ab antiquitate, cuius initium  
haud facile scitur, vel à barbaris prodita sunt. Iamblichus quoque simili-  
liter præcipit, ea non esse ex sua lingua in aliam transferenda, nō. n.  
eandem inquit, mentem seruant nomina in aliam linguam interpre-  
tata. Hæc itaque diuina noīa, sunt aptissimum atque efficacissimum me-  
dium hoīs cum diis conciliandi, atque vniendi, sicut legitur in Exodo: In  
omni loco in quo memoria fuerit noīs mei, veniam ad te, & benedi-  
cam tibi: in Numerorum volumine ait dñs: Ponant nomen meū super  
filios Israel, & ego benedicam. Iccirco diuinus Plato in Cratylo & in  
Philebo, diuina nomina venerari iubet plusquam delubra statuasque diui-  
nas: quia expressior dei imago atque virtus sit in officio mentis, præfer-  
tim afflate diuinitus, quam in manuum operibus reseruata. Verba itaque  
sacra, nō iam ex seipsis, quatenus verba sunt, vim habent in magicis,  
sed ex occulta vi numinum per illa operante in animis eorum, qui illis  
fidei herent, in quibus occulta dei virtus per ea tanquam per vehicu-  
la in eos transmittitur, qui habent aures audiendi purgatas per fidem,  
& per purgatissimos mores, & per inuocationes diuinorum facti sunt  
habitaculum dei, & capaces horum diuinorum influxuum. Quicumque  
igitur diuinis his verbis siue nominibus ea mentis puritate, eo modo  
& ea lege qua tradita sunt, rite utitur, mirifica multa & impetrabit &  
efficiet quemadmodum de Medea legimus apud Ouidium.

Dei habitaculum.

Verbaque ter dixit, placidos facientia somnos

Quæ mare turbatum, quæ flumina concita sistunt.

Tempestas  
uerbis auer-  
sa.

Quod hebreorum antiqui doctores præ cæteris obseruarunt, quod verbis  
mirabilia multa efficere consueuerunt. Pythagorici et demonstrarunt  
tam animi quam corporis morbos verbis quibusdam mirifice curantes.  
Sic etiam legimus Orpheum cum esset vnus ex Argonautis, tempestatem  
quandam læuissimam verbis quibusdam auertisse. Simili modo Apol-  
lonium quibusdam verbis secreto prolatis, puellam mortuam Romæ resus-  
citasse, & aliis quibusdam verbis manes Achillis euocasse narrat philo-  
stratus. Sed & Pausanias refert, fuisse Lydis in Hierocæsarea & Hy-  
pepis urbibus, duo templa deæ quæ Persicæ vocabant, sacra, quorum in  
utroque cum res diuina pageda esset, vir magnus ligna sicca super aram im-  
ponens, & patria lingua hymnos canens, deinde barbara quedam ver-

Ligna in ara  
sponte sua ac-  
censa.

Abracadabra.

Febris reme-  
dium.

ba ex libro quæ manu tenebat pronuntiabat: quibus prolatis, mox ligna illa  
nullo subdito igne, sponte sua ardere, & lucidissimam concipere flam-  
mam videbantur. Tradidit etiam Serenis Samonicus inter præcepta  
medicine, quod si scribatur hoc nomen Abracadabra, videlicet dimi-  
nuendo litteram post litteram, iuxta ordinem regressionis, ab vltima usque ad  
primam sicut hic ostendit, quicumque eger hemitriteo laborans, siue alia fe-  
bri, hæc schedam alligatam & à collo suspensam gestauerit, valere illi con-  
tra aduersam valetudinem, morbumque paulatim declinandum transire,







DE OCCULTA PHILOSOPHIA.  
PARS POSTERIOR.



Oportet autē hæc omnia fieri in auro purissimo, aut in virginea mēbrana, tanq̃ sincera, munda, & immaculata, etiā incausto ad hoc formato, ex fumo sacraei cerei vel incēsi, & aqua sacrata, atq; hæc ab acto re purgato & expiato, infallibili spe & constanti fide, ad deum altissi mum mente eleuata, si diuinā hanc obtinere debeāt ac præstare pos sint virtutem, Simili ratione contra terriculamenta & nocumēta ma lorum dæmonū atq; hoīum, & cōtra quecunq; adeunda pericula, siue itinerum, siue aquarū, siue hostium, siue armorū, modo quo supra dictum est, inscribunt hos characteres ab vno latere, מומו: & hos a ter go צמרכח, qui sunt capita & fines primorum quinq; versuum Gene seos, & totius mundanę creationis symbolum, eaq; ligatura aiunt ho minem, modo firmissime speret in deum vniuersitatis conditorem, fore omnium malorum emunem,

IN PARTE ANTERIORE A TERGO





Neque vero diffidat quispiam miretur ue verba sacra, quibus deus omnipotens condidit coelum & terram, alligata plurimum posse, siquidem experimento compertum est, ut ait Rab Costa Ben Luca, plures alias res non phycas, posse quam plurimum: si cuti experientia comprobatum est, digitum arbortui a mulieris collo suspensum, impedire conceptum, quamdiu collo illius hæserit. Præterea in verbis quibusdam sacris & nominibus diuinis, vim esse magnam atque diuinam, quæ sit virtus operatiua mirabilis effectus, Zoroastes, Orpheus, Iablicus, Synesius & Alchindus, & quique splendissimi philosophorum testantur, & Artephius magus atque philosophus, de virtutibus verborum atque characterum singularem librum conscripsit. Origenes splendidissimis quibusque philosophis non inferior, adserit contra Celsum, in quibusdam diuinis verbis mirandam latere uirtutem: & in libro Iudicum ait dominus: Nomen meum quod est Pele פֶּלֶא quod interpretatur apud nos, miraculorum operator, siue efficiens mirabilia. Verum autem dei nomen, nec hominibus, nec angelis notum est, sed ipsi soli deo, nec ante publicabitur (ut testatur sacrae literæ) quam dispositio dei fuerit impleta. Habet tamē præterea deus inter angelos alia vocabula, & inter homines alia: nullum autem nomen dei est apud nos (ut inquit Moses Aegyptius) quod non sit sumptum ab operibus, & significamus cum participatione, præter ipsum nomen tetragrammaton, quod est sanctum, significans substantiam creatoris significatione pura, in qua nihil aliud participat cum creatore deo: ideo dicitur nomen separatum, quod scribitur & non legitur, neque exprimitur apud nos, sed nominatur, & significat secundum idioma supernum, quod est dei, & fortassis etiam angelorum. Simili modo sunt etiam angelis nomina, alia inter eos, & in idiomate illorum, quam vocat Paulus linguam angelorum, de qua habetur ualde parum apud nos. Cætera autem illorum nomina, omnia ab officiis & operibus illorum sunt decisa, quæ non sunt tantæ efficaciam, ideoque magi illos ueris suis nominibus cient, illis uidelicet coelestibus, quæ in literis sanctis continentur.

*Sacrorum  
uerborum uis*

*Verum dei no-  
men soli deo  
notum est.*

*Dei nomis  
unde.*

*Tetragram-  
maton quid.*

*Nomen dei  
quod scri, et  
non expri.*

*Angelorum  
nomina unde.*

¶ De influxu diuinorum nominum per singula media in  
hec inferiora Cap. XII.

Unmus creator & prima causa, & si omnia regit & disponit, curam tamen exequendi uariis ministris distribuit, beneficis & maleficis, quos in Apocalypsi uocat Ioannes, angelos fauentes, & nocentes, de quibus alibi canit propheta: Moratur angelus domini in circuitu timentium eum, ut eripiat eos, & alibi describit immisiones per angelos malos. Quodcumque autem per angelos tanquam per ministros exequitur deus, idem etiam facit per coelos & stellas, sed tanquam per instrumenta, ut hoc modo omnia coope-

*Angeli fa-  
uentes.*

*Angeli no-  
centes.*



Angelorum  
officium.

Ciuitas cele-  
stis.

Nomen qua-  
driliterum.

Duodena-  
rius nume-  
rus.

Iohan. 14.

Marc. 10.

Actu. 4.

rentur in ministerium vt sicut quaelibet coeli portio, & quodq; astru, certam terre plagam locumue & tempus, & speciem, & indiuiduum decernit, sic etiam angelicam illius portionis astriq; virtutem, eisdem loco, tempore, speciei accommodare fas est. Vnde Augustinus libro Quaestionum: Vnaquaque (inquit) res visibilis in hoc mundo, angelicam habet potestatem sibi praepositam. Hinc origenes in libro Numerorum ait: Opus est ipsi mundo angelis, qui praesint exercitibus terrenis, regnis, prouinciis, hominibus, bestiis animalium natiuitati, & progressui, virgultis, plantis, caeterisque rebus, eam virtutem donantes quam dicunt inesse rebus a proprietate occulta. Multo magis opus est angelis qui praesint operibus sanctis, virtutibus & hominibus, vt ipsi qui semper vident faciem patris summi recto ducatu possint conducere homines, & vnumquodque etiam minutissimum ad locum suum, tanquam membra huius mundi coccinna, in quo deus tanquam praecipuus antistes, omnia suauissime disponens inhabitat, non contentus aut circumscriptus, sed continens omnia, sicut Iohannes in Apocalypsi describit coelestem illam ciuitatem, cui a duodecim portis praesident duodecim angeli, influentes in eas, quae a diuino nomine suscipiunt duodecies reuoluto, & in fundamentis illius ciuitatis, nomina duodecim apostolorum, & agni: nam sicut in lege, in lapidibus superhumeralis, & fundamentis ciuitatis sanctae per Ezechielem descriptae, inscripta erant nomina tribuum Israel, & dominabatur illis nomen quadriliterum: sic in Euangelio inscripta sunt in lapidibus fundamenti coelestis ciuitatis, nomina apostolorum, qui stant pro tribubus Israel in ecclesia, super quos influit nomen agni, hoc est nomen I E S V, in quo est omnis quadriliteri virtus: siquidem tetragrammus ille pater, dedit illi omnia. Ab angelis itaque suscipiunt coeli, quod influunt: illi autem a magno nomine dei, & I E S V, cuius virtus prima est in deo, post diffusa in duodenos & septenos illos angelos, per quos extenditur in duodecim signa, & septem planetas, & consequenter in omnes caeteros ministros & instrumenta dei, vsque in infima penetrans. Hinc ait C H R I S T V S: Quicquid petieritis patrem in nomine meo, dabit vobis, & resurgens ait: In nomine meo daemones eiicient, & quae sequuntur: vt ultra necessarium non sit quadriliterum nomen, cuius tota virtus translata est in nomen I E S V, in quo solo fiunt mirabilia: nec est aliud nomen (vt inquit Petrus) sub coelo datum hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri, nisi illud. Non autem putemus, quod nominando I E S V M polluto ore, tanquam nomen hominis cuiusdam, in virtute illius facere possumus miracula. sed oportet illud inuocare in spiritu sancto, mente expurgata, & animo feruenti, vt adsequamur ea quae nobis in ipso promissa sunt, maxime cognitione praemia, sine qua non fit exau-



ditio, iuxta illud propheticum, Exaudiam eum, quoniā cognouit nomen meum, Hinc hodie nihil fauoris hauriri potest a cœlestibus, nisi interueniat autoritas, fauor, ac sensus nominis I E S V, Hinc Hēbrei & Cabalistæ in diuinis nominibus peritissimi: nihil post C H R I S T V M in priscis illis nominibus operari possunt, sicut olim eorum patres. Et iam experimento comprobatū est, nullum malum demonem, nullam inferorum virtutem ex his quæ vexant aut obsident homines, posse huic nomini resistere, quin velint nolint genuflectant, & obediant, quando nomē I E S V debita pronuntiatione illis proponitur venerandum, nec solum nomē sed etiam illius signaculum crucis, pauent: nec solum terrestrium, cœlestiū, infernorum genua flectuntur, sed etiam insensibilia ipsum reuerentur, & ad nutum eius cōtremiscunt omnia, quando ex fidei corde, ore veridico, nomē I E S V pronuntiatur, & crucis salutiferum signū manus imprimunt innocentēs. Neq; vero in vacuū dixit C H R I S T V S discipulis: In nomine meo dæmonia eiicient, & quæ sequuntur: nisi virtutibus quædam esset in nomine illo expressa, super dæmones & infirmos, serpētes, & venena, & linguas, & huiusmodi: quæ virtus cum in sit nomini illi, tum a virtute dei instituentis, tum a virtute illius qui hoc nomine exprimitur, & a vi insita ipsi verbo, Hinc est, quod cum omnis creatura timet & reueretur nomē illius qui fecit eam, nonnunquam etiam mali & immundi homines, modo credant huiusmodi diuinorum inuocationi, dæmones astringunt & alia quædam magna operantur.

Psal. 90.

Iesu nois potestas.

Crucis ptās

Marc. 26.

Nominis Iesu uirtus unde sit.

¶ De membris dei, & de eorum in nostra membra influxu.

Cap. XIII.

Egimus in variis sanctæ scripturę locis, varia dei membra & ornamenta, intelliguntur autem per membra dei, vires quædam multiplices & simplicissime in ipso deo permanentes, per sacra dei nomina inter se distinctæ: vestimenta autem dei & ornatus, sunt tanquam vię quedā seu relationes, siue emanationes vel carnales, per quas sese diffundit: quarum fimbrias quoties mens nostra contigerit, toties egreditur virtus diuina alicuius mēbri, quę admodum de hæmorrhōissa clamauit Iesus: Tetigit me aliquis: nam sensi de me exire virtutem, Sunt itaq; in deo hæc membra similia nostris, sed membrorū nostrorum ideę & exemplaria, quibus si membra nostra rite conformemus, tunc in eandē imaginem trāslati, veri efficiamur filii dei, deoq; similes, agentes & operātes opera dei. De membris itaq; dei multa in scripturis deprompta sunt: nam de capite eius legitur in Canticis: Caput tuum sicut Chermel, & comæ capitis tui sicut purpura regis: significat autē hic Chermel: non montem illum in maritimis Syriæ sed vermiculum qui purpurā gignit. De oculis etiā & palpebris, & auribus, legitur in Psalmis: Oculi domini super iu-

Membra dei quæ.

Vestimēta dei, quæ.

Luc. 9.

Canti. 7.

Chermel

quid.

Oculi dñi.



*Aures dñi.* stos, & aures eius in præces eorum. Oculi eius in pauperem respi-  
*Os domini.* ciunt, & palpebræ eius interrogant filios hominum. De ore etiam, &  
*Guttur do-* gustu, & gutture, & labiis, & dentibus, legitur apud Esaïam: Os meum  
*mini,* nō interrogastis. Et in canticis: Guttur tuum sicut vinum optimum.  
*Nares dñi,* Dignum est vinum dilecto meo ad potandum, & cibus labiis & den-  
*Humeri do-* tibus illius ad ruminandum, Sunt etiam & nares, quibus (ut in lege  
*mini.* sæpe repetitur) odorat sacrificia in odorem suauitatis. Sunt hume-  
*Dextera et* ri, brachia, manus & digiti, de quibus legimus apud Esaïam: Factus  
*sinistra, cor,* est principatus super humores eius. Braichium domini cui reuela-  
*pectus, dor-* tum est: & regius vates canit: Manus tuæ domine fecerūt me, & plas-  
*sum, poste-* mauerunt me. Et videbo cœlos tuos, opera digitorum tuorum. Ha-  
*rora & fa-* bet etiam dexteram & sinistram: hinc Psalmista ait: Dixit dominus  
*cies, & cate-* domino meo, sede a dextris meis. De sinistra legimus in euangeliiis  
*ra domini.* ad quam collocabuntur damnādi nouissimo die, Iamq; & cor, & pe-  
*Pedes dñi.* ctus, & deorsum, & posteriora, & faciem legimus, vt in libro Regum,  
*Vest, dñi.* quod inuenerit deus Dauid virum, secundum cor suum. Habemus  
*Virga dñi.* & in euangelio pectus illud, super quod dormiens discipulus, diuina  
*Scu, domini?* arcana concepit, & Psalmista describit dorsum eius in pallore auri,  
*Glad. dñi.* Et ipse apud Hieremiam ait, Dorsum & non faciem ostendam eis in  
*Similitudo* die perditionis eorum. Et ad Mosen ait: Videbis posteriora mea. De  
*dei, cū boi.* pedibus quoque ait Psalmista: Caligo sub pedibus eius. Et in Gene-  
 si ambulare legitur ad Meridiem: simili ratione & multiplicia dei ve-  
 stimenta & ornamenta legimus, vt apud Psalmistam: Dominus re-  
 gnauit, decore indutus est, amictus lumine sicut vestimento. Et alibi:  
 Confessionem & decorem induisti. Abyssus sicut vestimētum & ami-  
 ctus eius. Et in Ezechiele loquitur Deus dicens, Expandi amictum  
 meum super te, & operui ignominiam tuam. Iam vero etiam & vir-  
 gam, & baculum, & gladium, & scutum, ut apud Psalmistā: virga tua  
 & baculus tuus, ipsa me consolata sunt. Scuto circundabit te veritas  
 eius. Et in Deuteronomio legitur gladius gloriæ eius, & huiusmodi  
 multo plura sacra nobis eloquia declarant, a quibus membris & or-  
 namentis diuinis, non dubium est nostra membra, & quæ circa nos  
 sunt, cūctaque opera nostra, & regi, & dirigi, & custodiri, & governa-  
 ri, & iudicari, sicut ait propheta: Statuit supra petram pedes meos, &  
 direxit gressus meos. Et alibi ait, Benedictus dominus deus meus, qui  
 docet manus meas ad prælium, & digitos meos ad bellum. Et de ore  
 ait: Immisit in os meum canticum nouum. Et alibi ait Saluator: Ego  
 dabo vobis os & sapientiam. Et de capillis ait: Capillus capitis vestri  
 non peribit. Et alibi: Capilli capitis vestri numerati sunt. Ipse enim  
 omnipotens deus cum nos suas imagines sibiq; similes esse voluit,  
 membra, artus, ac figuras, in nobis multis modis referatas, ad laten-  
 tium suarum virtutum similitudinem tanquā signa construxit, eun-



dem sibi ordinem proportionemq; seruantia, Vnde dicunt Hebræo *Hebræorū*  
 rum Mecubales, quod si homo diuini influxus capax, quoduis sui *Mecubaliū*  
 corporis membrum a sordibus mundū expiatumq; constituat, tunc *opinio.*  
 illud latentis dei artus virtutisq;, cui idem nomen adscribitur, habet  
 taculum propriaq; sedes euadit, ita, vt si circa id membrum de qua=  
 uis re opus fuerit, inuocato hoc nomine, vnde illud pendet, subito ex  
 audiatur ad effectum, iuxta illud: Exaudiam illum, quoniam cogno=  
 uit nomen meum. Et hæc sunt grandia & arcana mysteria, de quibus *Psal. 90.*  
 plura in publicum profari non licet. *Mysteria*  
*arcana.*

**¶** De diis gentium, & animis coelestium corporum, &  
 quibus nominibus, quæ loca olim sacra  
 fuerunt. Caput. XIII.

**P**osuerunt philosophi, quemadmodum superius ostēdimus,  
 coelos ac stellas esse diuina animalia, & animas eorum intelli  
 gentes, mentē participantes diuinā: & posuerunt ipsis alias  
 quidē præesse, alias vero subesse substantias separatas, quasi regentes  
 & ministrantes, quas vocant intelligentias & dæmones. Sed & Plato *Plato de aīa*  
 ipse adseruit, coelestes animas haud quaquam corporibus suis cohi=  
 beri, quemadmodum animæ nostræ corporibus nostris, sed ubiq; ve  
 lint esse, & simul dei visione gaudere, & sine vlllo labore & sollicitudi=  
 ne corpora sua regere & mouere, & vna his mouendis inferiora faci  
 le gubernare: iccirco eiusmodi animas deos vocitabant, & statuerūt  
 ipsis diuinos honores, precesq; & sacrificia dedicarunt eis dē, & diuer  
 so cultu venerabātur. Et hi sunt dii, quibus attributi sunt oēs populi,  
 de quibus præcepit Moses in Deuteronomio inquiring: Ne forte ele *Moses de*  
 uatis oculis ad cœlum, videas solem, & lunam, & omnia astra cœli, & *cultu deorū*  
 auersus adores ea & colas, quibus attributi sunt oēs populi, qui sub  
 vniuerso cœlo sunt, vos autem tulit dominus tetragrammus, & edu=  
 xit de fornace Ægypti, vt haberet sibi populum hereditarium. Et in *Hereditas*  
 eodem volumine capite decimoséptimo, solem & lunā & astra deos *rius popu*  
 uocat. Et Hebræorū doctores, super eo quod legitur in Genesi. Abra *lus.*  
 hamum filiis concubinarū largitum esse munera, videlicet Shemoth  
 steltonia, hoc est, nomina aliena: Isaac autem reliquisse hæredem em  
 nium quæ possederat: dicunt, filios cōcubinarū in benedictione Abra  
 hæ nō esse attributos deos tetragrāmo & summo creatori, sed alienis  
 diis & numinibus: Isaac autem & semen eius adsignatum ipsi omni  
 potēti deo tetragrammo, & nulla in parte numinibus attributū alie  
 nis. Vnde impropertur illis in Deuteronomio, quia seruierunt diis  
 alienis, & adorauerunt eos quos nesciebant, & quibus nō fuerunt at  
 tributi. Quin & Iesus Naue post introductum populum in terrā pro  
 missionis, & superatos hostes, & distributas sortes possessionū Israel,  
 optionem dedit populo, vt eligerent numen quod colerent, inquiēs:



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

Optio vobis datur eligere hodie quod placet, cui seruire potissimum debeatis, utrum diis quibus seruierunt patres vestri in Mesopotamia, an diis Amorrhæorum, quorum terram habitatis: Respondente autem populo, seruiemus domino tetragrammo, & ipse erit deus noster, dixit illis Iesus: non poteritis, quia dominus deus tetragrammus sanctus & fortis & emulator est. Perseuerante autem populo ut seruirent tetragrammo, ait illis: Testes vos estis, quia ipsi elegeritis vobis dominum ut seruiatis ei: auferte ergo deos alienos de medio vestri, & inclinate corda vestra ad dominum deum Israel. Erexitque lapidem prægrádē, dicens: Lapis iste erit vobis in testimoniū, ne forte postea negare velitis, & mētiri domino deo vestro. Erant itaque dii quibus attribute erāt ceteræ gentes, sol & luna, duodecim signa, cæteraque corpora cælestia diuinaque opificia: non tamē secundum quod corpora, sed quatenus eis inhæret anima, vniuersaque militia cœli & quam vocat Hieremias reginam cœli, hoc est virtutem, qua cœlum regitur, uidelicet animā mundi, de qua inquit Hieremias: Filii colligunt ligna, & patres succēdunt ignem, & mulieres conspergunt adipem, ut faciāt placentulas reginæ cœli. Nec huius reginæ, ceterarumque cœlestium animarum cultus Dulia, illis prohibitus erat, sed Latriæ tantum, quem qui adhibuerunt, reprobati sunt a domino. Nomina vero istarū animarum, deorumue in præcedentibus narrauimus. Verū quibus regionibus, & populis, & vrbibus, tanquam proprii & tutelares dii adscripti fuerint, partim referunt nobis Origenes, Tertulianus, Apuleius, Diodorus, & plerique alii historici: Coluerunt itaque singuli populi propriis ceremoniis suos deos: Boetii: Amphiaræum: Aphri, Mopsum: Aegyptii, Osirim & Isidem: Aethiopes, qui Mercēn habitant, Iouē & Bacchum: Arabes, cum Baccho Venerem: Scythæ, Mineruam: Naucrati, Serapim: Syrii, Atargaten: Arabes, Diapharem, Aphri, Cælestum: Norni, Tibelenum, In Italia quoque municipali consecratione Crustumensium deus erat, Deluentinus: Narnensium: Viridanus: Aesculanorum, Aucharia: Volsinensium, Nursia: Otricularum, Valētia: Strinorum, Nortia, Phaliscorum, Curis cum primis celebres fuere. Coluerunt summa veneratione Latii, Martem, Aegyptii: Isidem: Mauri Iubam: Macedones, Gabirū: Pœni: Vranum: Latini, Faunum: Rhemani, Quirinum: Sabini: Sangum. Athenæ, Mineruam: Samos, Iunonem: Paphos Venerem: Lemnos, Vulcanum: Nxaos Liberū. Delphis, Apollinem, & quos canit Ouidius in Fastis:

Pallada, Cecropidæ. Minoia Creta: Dianam:

Vulcanum, tellus Hypsiphylæa colit:

Iunonem, Spartæ: Pelopeiadesque Mycenæ,

Pinnigerum: Fauni Menalis ora caput.

Mars, latio venerandus erat: quia præsidet armis,

*Dij gētium  
qui.*

*Dulia cul-  
tus.*

*Latriæ cul-  
tus.*

*Variarū gē-  
tiū uarij tu-  
telares dii.*

*Foras: Noria Trilim  
in Apologetico Tertullian  
cap. 23. & qualis fine  
legi: Nonio Tibile  
mug: unde Sæc et alia  
h. to et ampha f.*



Colebant Saturnum Carthaginenses & Leucades: Iouem Creta, Pyreus, Homole, Ida, Elis & Libya, ubi eius erat oraculum: Epirus, Latium, Gnidus, Lycia, Pisa, Macedonia Martem: Thermodonii, Scythae, & Thracia: solem, Scythae vnicum deum venerabant: equum illi immolantes: eundemque colebant Heliopolitae, Assyrii, & sub Apollinis nomine Rhodii, & Hyperborei, & Milesii, Erantque sibi sacri Parnasus, Phaselus, Cynthus, Soractae montes, atque Delos, Claros, Tenedos insulae & Mallois locus in Lesbo, & Grynœum nemus seu oppidum: Praeterea Patara, Chrysa, Tarapnias, Cyrrha, Delphi, Arrephnia, Entrosi, Tegyra ciuitates. Erant etiam illi sub Bacchi & Dionysii nomine sacra, Thebae & naxos insula, Nisa urbs Arabiae, Callichoros fluuius, Paphlagoniae. Item Parnasus & Cytheros montes Beotiae: in quibus alternis annis Bacchanalia fiebant, etiam Thamaritae populi, Hircanis vicini, propriis sacris Bacchum coluerunt, Veneris cultum Assyrii primi omnium induxerunt, deinde Paphii in Cipro, & Phoenices, & Cytheraei, quos, Ageo autore, secuti sunt Athenienses. Apud Lacedaemonios colebatur Armata, & Delphis, Venus Epytibia. Colebatur etiam a Cois, & in Amatho Aegei maris insula, & in Memphi urbe Aegypti, & in Gnido, & Sicilia, & Idalio nemore, & Hypepa urbe, & Eryce Siciliae monte, & Calydonia, & Cyrene, & Samis: nullumque (Aristotele teste) veterum deorum numen propere maioribus ceremoniis frequentioribusque locis veneratum legitur. Mercurium Galli maxime colebant, Teutatem illum appellantes: praeterea Arcades & Hormopolitae, Aegyptii & Memphitae, Lunam sub Dianae nomine Taurica Scythiae regio colebat, & in Epheso illi laudatissimum templum erat & in Mycena post occisum Thoatem Tauricae regem, ab Iphigenia & Oreste raptum eius simulachrum, mutato sacrorum ritu, propere Ariam culta est: colebatur etiam a Magnesiis Thessaliae populis, & in Pisa Achaiae urbe, & in Tybure, & Auentino Romano monte, & in Perga Pamphylicae oppido, & in Agras Atticae regione, & Carenus populus Lunam sub masculino sexu coluisse legitur. Erant & reliquorum numinum sacra, ut Palladi quae & Minerua sacrae erant Athenae, & Pyreus & Aracynthus, montes, Tritones fluuius, & Alcomeneum Boeotiae oppidum, & Neosunt una Cycladum insula. Cereris sacra loca sunt Eleusis Attica, Enna & Catana. urbes Siciliae, & Aethna mons Vulcani praecipuus cultus fuit in Lemno insula, & Imbros insula Thraciae, & Therasia insula Vulcano sacra, etiamque Sicilia. Vesta dea erat Troianorum, quam profugus Aeneas in Italiam transtulit, eidemque tribuuntur Phryges, atque Ida & Dindymus Phrygiae montes, & Reatum Umbriae oppidum. Item Berecynthus mons, & Pessinuntium Phrygiae oppidum, Iunonem coluerunt Carthago & Profenna, Argos & Mycenae ciuitates, & Samos insula, & Phalisci populi, Neptuno sacra erat:

Luna sub  
sexu masculo  
lo.



Orchestus vrbs Bœotia, & tenarus Laconia promontorium, & Træ  
zenii populi, & vrbs in Neptuni tutela erant. Huiusmodi ergo erant  
dii gentium, qui præsidebant & dominabantur illis, quos Moses ipse  
in Deuteronomio suo nūcupat deos terre, quibus attributi sunt om-  
nes populi, nō alios significans, q̄ cœlestia sydera illorumq; animas,

¶ Quid de animabus cœlestibus nostri sentiunt  
Theologi, Cap. XV.

Sse igitur cœlos corporaque cœlestia animata, animabus qui-  
busdam diuinis, non modo poëtarum philosophorumq; sen-  
tentia est, sed etiam sacrarum literarum catholicorumq; ad-  
fertio: nam & Ecclesiastes animam cœli describit: & Hieronymus su-  
per eodem hanc expresse, fatetur: similiter Origenes in suo libro de  
principiis, sentire se scribit cœlestia prorsum corpora esse animata,  
quoniam à deo mandata dicuntur accipere, quod rationali naturæ  
tantum consentaneum est, scriptum enim est: Mandatum ego stellis  
iniunxi omnibus: Quinimò ab peccati labe non seiungi stellas om-  
nino consensisse aduertitur Iob, ita enim legitur: Stellæ quæque in  
conspectu eius mundæ non sunt, id quod ad corporis fulgorem uti-  
que referri non potest. Proinde corpora cœlestia esse animata, etiam  
sentit Eusebius Pamphilus in solutionibus theologicis, atque Augu-  
stinus in Encheridio. Ex recentioribus vero Albertus Magnus, in li-  
bro de quatuor coæqueuis, & Thomas Aquinas in libris de Spiri-  
tualibus creaturis, & Ioannes Scotus super secundo Sententiarum,  
quibus accedit vir doctissimus Nicolaus Cusanus Cardinalis. Sed &  
ipse Aureolus hæc strenua disputatione conuincit, qui nec insuper  
alienum fore arbitratur cœlestia corpora Dulia cultu venerari, ea-  
rundemq; suffragia auxilia que implorare: cui etiam Thomas ipse  
annuit, nisi impediret hunc ritum idololatriæ occasio. Quin & Plo-  
tinus astruit, quod vota cognoscūt nostra: exaudiunt quoque. Quod  
si quis istis omnino aduersari velit, & tanquā sacrilega dogmata ha-  
bere, is audiat Augustinum in Enchiridio, & in libro Retractatio-  
num, & Thomā libro secundo contra Gentiles, & in Quodlibetis &  
Scotum super Sententias, & Gulielmum Pariensem, in Summa de  
vniuerso, vnanimiter respondentes, corpora cœlestia dicere anima-  
ta vel inanimata, ad fidem catholicam nihil referre. Licet igi-  
tur multis ridiculum videatur, quod ipsæ animæ in sphe-  
ris & stellis collocentur, & veluti dii gentium quis-  
que suis præsideat regionibus, & vrbibus,  
tribubus, & populis, & nationibus, &  
linguis, tamen extraneū nō vide-  
bitur fane intelligētibus.



De intelligentiis & dæmonibus, ac triplici illorum genere, eorumque cognometis variis, deque infernis & subterraneis dæmonibus,

Cap. XVI.

Vnc consequenter de intelligentiis, spiritibus & dæmonibus nobis est differendum. Est autem intelligentia, substantia intelligibilis libera ab omni crassi putrescibilisque corporis mole immortalis, insensibilis, cunctis adfistens, cunctis influens. Atque eadem est omnium intelligentiarum, spirituum, dæmonumque natura. Dico autem dæmones hic non illos quos diabolos vocamus sed spiritus sic vocatos ex vocabuli proprietate, quasi scientes, intelligentes & sapientes. Horum vero secundum magorum traditionem tria genera sunt, quorum primos supercoelestes vocant, atque mētes à corpore penitus seiunctas, & quasi intellectuales sphæras, deum vnum tanquam ipsorum firmissimam stabilissimamque vnitatem siue centrum colentes: quapropter illos iam etiam deos nuncupant, propter diuinitatis participationem quandam: quia semper sunt deo pleni, diuinoque nectare ebrii. Hi circa vnum deum solum versantur, nec mundi corporibus præfunt, nec inferiorum ministrationi adaptantur, sed susceptum a deo lumen inferioribus ordinibus influunt, singulisque singula officia distribuunt. Hos secundo ordine proxime sequuntur coelestes intelligentiæ, quos vocant dæmones mundanos, scilicet ultra diuinum cultum mundi sphæris, accommodatos, unicuique coelorum & stellarum presidentes, vnde eos in totidem distribuunt ordines, quot in mundo sunt coeli, & quot in celis sunt stellæ, & vocabant alios Saturnios, qui præsent coelo Saturni & ipsi Saturno: alios Iouios, qui præsent coelo Iouis & ipsi Ioui: similiter pro aliarum stellarum tam nomine quam virtute varios dæmones cognominant: & quia veteres astrologi quinque supra quinquaginta adsecebant motus, hinc totidem illis adinuenerunt intelligentias siue dæmones: posuerunt quoque in coelo stellato dæmones qui præsent signis, & triplicitatibus & decanis, & quinariis, & gradibus, & stellis: nam licet unicuique orbi stellarum vnā solā intelligentiam, tota schola philosophorum etiam Peripatheticorum adsignet, tamen cum una quæque stella & coeli particula suam propriam & differētem habeat vim & influxum, necesse est, ut & ipsa suam habeat presidentem intelligentiam quæ vim conferat & agat. Posuerunt, itaque duodecim dæmonum principes, qui præsent duodecim signis zodiaci, & triginta sex, qui præsent totidem decuriis, & septuagintaduos, qui præsent totidem coeli quinariis, & hominum linguis & gentibus, & quatuor qui præsent triplicitatibus & elementis, & septem totius mundi gubernatores iuxta septem planetas, posuerunt

*Intelligentia quid.*

*Dæmones hic qui sint & quot illorum genera.*

*Mundani dæmones.*

*Dæmonum numerus et officia.*



Demonū di-  
stinctio.

omnibus nomina, & signacula, quos vocant characteres & utebatur illis in inuocationibus & incantationibus & sculpturis suis, describendo ea in suarum operationum instrumentis, imaginibus, laminis, speculis, annulis, chartis, cereis, & eiusmodi, ut si quando operabatur ad solem, inuocabant per nomina solis, & per nomina, demonū solariū & ita de cæteris. Tertio ponunt dæmones quasi ministros, ad ea quæ sunt in inferioribus, disponenda, quos Origenes vocat inuisibiles quasdam virtutes, quibus, ea quæ sunt super terram disponenda credita sunt: sepe enim nemini conspicui, itinera & negotia nostra quacūque dirigunt, sæpe etiam præliis inter sunt, clādestinisque subsidiis optatos amicis præbent successus, quippe conciliare prospera, infligere aduersa, pro libito posse dicuntur. Illos simili modo in plures ordines distribuunt, ut alii ignei, alii aquei, alii aerei, alii terrei, quæ quidē quatuor demonum species, iuxta quatuor coelestium animarum vires, mentem rationem imaginationem, naturam scilicet viuificam & motricē computantur: hinc ignei coelestium animarum mentem sequuntur unde ad sublimiora contemplanda concurrunt. Aerei autem rationē sequuti rationali fauent potentiæ, eamque à sensuali vegetabilique quodammodo segregantes seruiunt igitur vite actiuæ, quemadmodum ignei contemplatiuæ. Aquei vero imaginationem sensumque sequuti vitæ seruiūt voluptuosæ: Terrei naturam sequuti, vegetali nature fauent. Preterea distinguūt etiam hoc dæmonum genus, in Saturnios & Iouiales, iuxta stellarū coelorumque nomina. Preterea alios esse orientales, alios occidentales, alios meredionales, alios septentrionales. Denique nulla mundi pars est propria horum dæmonum adfistētia destituta, non quia ibi solum sunt, sed quia ibi maxime regnant, sunt, n. ubique, quamuis alii alibi potissimum operantur atque influunt. Neque vero ita intelligenda hæc sunt, quasi influxibus syderum subiecti sint, sed ut respondeant supramundano coelo, à quo precipue omnia diriguntur, sed cui omnia conformari oportet, unde sicut variis stellis, sic etiam variis locis, & temporibus hi dæmones adaptantur: non quod tempore aut loco coartentur, quemadmodum nec corporibus quibus præsides statuuntur, sed quia sic sapientiæ ordo decreuit: ideo illis corporibus, locis, temporibus, stellis, plus fauent atque patrocinantur: sic alios dixerunt diurnos, alios nocturnos, alios meridianos: simili modo, alios vocant syluestres, alios montanos, alios campestres, alios domesticos. Hinc Syluani, Fauni, Satyri, Panes, Nymphæ, Naiades, Nereides Dryades, Pierides, Amadryades, Potamides, Himides, Agapæ, Pales, Pareades. Dodonæ, Feniliæ Lauernæ, Parææ, Musæ, Aconides Castalides, Heliconides, Pegasides, Meconides, Pheoiades, Camoenæ. Charites. Genii Lemures, & eiusmodi, quos appellant plebem superum, alii semideos deas uel. Horum aliqui hominibus ita proximi familiaresque



miliaresq; sunt, vt etiam perturbationibus afficiantur humanis, quorū instructione putat Plato homines sepe miranda efficere prestigia, quemadmodum instructione hominum bestiae nonnullae nobis propinquiores, vt simiae, canes elephantes: mira saepe supra suam speciem operantur. Et quires Danorum & Noruegiorum scripserunt, testantur uarii generis daemones in illis regionibus hominū seruituti subiectos. Preterea ex illis aliquos esse corporeos, mortalesq; quorū corpora gignantur & intereant: uita tamen longauos, Aegyptiorū opinio est Platoniorūq; praesertim a Proclo comprobata. Plutarchus quoq; & Demetrius Philosophus Aemilianusq; rhetor, idem affirmant: testatur enim, ex multis sui temporis prodigiis. Pana magnū demonem, pluresq; alios eiulasse primū, deinde etiam obiisse. Horū itaq; daemonum tertii generis, ut Platoniorum sententia est, totidem ferunt esse legiones, quot in coelo sunt stellae, totidem quoq; quot stellas coelum ipsum complectitur, in qualibet legione esse daemones. Verum demonum bonorum numerum (vt tradit Athanasius) sunt, qui ad numerum hominum, nonagintanouem partes arbitrentur, iuxta parabolam de centum ouibus: alii duntaxat nouem partes putant, iuxta parabolam de decem drachmis: alii aequalem cum hominibus angelorum numerum censent, quia scriptum sit: constituit terminos populorū iuxta numerum angelorū dei. Et de numero eorum multi multa scripsere: Verum recentiores theologi secuti magistrū sententiarum, Augustinum & Gregorium, facile se absoluunt, dicentes, q; bonorum angelorū numerus omnē humanum captum transcendit, quibus contra respondent innumeri spiritus immundi, tot existentes in mundo inferiori, quot mundi spiritus sunt in mundo superiori, vt adferunt aliqui theologi, se ab oraculis accepisse: sub his ponunt genus daemonum subterraneum siue tenebrosum, quos vocant Platonici desertores angelos, scelerum & impietatis ultores, iuxta iustitiae diuinæ sanctionem: vocantq; malos daemones & spiritus nequam, quia etiam ultro plerūq; laedunt atq; nocent: horum etiam plures computant legiones, ipsos simili modo iuxta stellarum ac elementorum nomina ac mundi partes distinguentes, ponuntq; ipsis reges, & principes, & praesidentes, & eorūdem nomina. Ex his praesunt ceteris quatuor reges nocentissimi, iuxta quatuor mundi partes: sub his alii plures dominantur principes, legionum, multi quoq; priuatorū officiorum. Hinc Gorgones, statenoctae furiae. Hinc Cresiphone, Alecto, Megera, Cerberus: De hoc daemonū genere inquit Porphyrius: Locum incolunt terrae vicinum, imo intra ipsam terrā. Nullum est malū quod perpetrare non audeant. Habent oīno violentū & male sanum morē: ideoq; uehementes repentināsq; insidias plurimū machinantur molunturq; ac dum agunt incursiones,

*Angeli desertores.*



partim latere solent, partim vero inferre violentiam, omnibusq; rebus inique discorditerq; factis admodum delectantur.

¶ De eisdem iuxta theologorum sententias. Cap. XVII.

*Angelorum  
distinctio  
triplex.*

*Hierarchia.*

Heologi vero nostri cum Dionysio similiter ponunt triplices angelorum distinctiones: harum quolibet in tres diuidunt ordines, ut videlicet sint tres distinctiones, nouem ordines: has vocant hierarchias, illos appellant choros, quos & Proclus nouenarium numero distinguit. Ponunt itaq; in superiori hierarchia Seraphim, Cherubim, Thronos, tanq; super coelestes daemones, diuinæ prouidentiae ordinē cōtemplantes, primi in dei bonitate, secundi, in essentia dei tanq; forma: tertii, in sapientia. In media hierarchia ponunt Dominationes, Virtutes & Potestates, tanquā mundanos daemones, ad mundi gubernationem cōcurrētes: horum primi præcipiunt, quod reliqui exequuntur, secundi administrant coelos, nōnunquā ad miracula faciēda conspirant: tertii arcēt quæ diuinam legem perturbare posse videntur. In inferiore autem hierarchia ponunt principatus, archangelos, & angelos, quos etiam Iamblichus numerat, hi tanquam daemones ministri, ad inferiora curanda descendunt: horum primi curant publica, principes & magistratus, prouincias & regna, singuli singula. Vnde legitur in Daniele: Princeps autem regni Persarū restitit mihi vigintiuno diebus, & Iesus filius Sirach testatur vni cui genti præpositum esse rectorem angelum, quod etiam indicare videtur Moses Deuteronomii cantico inquiring: Cū diuideret excelsus gentes, statuit eorum terminos secundum numerū angelorum dei. Secundi sacris intersunt, diuinum cultum circa singulos homines dirigunt, precesq; hominum & sacrificia coram diis offerunt. Tertii minora quæq; disponunt, ac singuli singulis custodes adsunt. Suntq; ex ipsis etiam qui minutissimis herbis & lapillis, & omnibus inferioribus virtutem subministrant, quibus multa cum deo, multa cum hominibus sunt communia, suntq; mediantes ministri. Verum

*Athanasii  
de angelis  
opinio.*

*Tutelaris  
ordo.*

*Procuratorius  
ordo.*

Athanasius præter Thronos, Cherubinos, Seraphinos deo proximis, illumq; indefinentibus hymnis, & irrequieta laude magnificantes, & pro nostra salute orantes, septē alios nuncupant ordines: quos communi vocabulo vocat militiam cœli. Horum primus est ordo Doctrinalis, ex quo fuit ille qui locutus est Danieli inquiring: Veni ut docerem te quæ ventura sunt populo tuo in nouissimis diebus, Deinde est ordo tutelaris, de quo etiam in Daniele legitur: Ecce Michael vnus de Principibus venit in adiutorium meū. Et ibidem: In tempore illo confurget Michael Princeps magnus qui stat pro filiis populi tui: eius ordinis fuit etiam Raphael ille qui duxit & reduxit Tobiam Iuniorem. Post hunc est ordo Procuratorius, cuius mētio est in libro Iob, ybi legit, si fuerit pro eo angelus loquens, deprecabitur



dominum, & placabilis ei erit: & de eisdem exponitur etiā quod scriptum est Ecclesiastici decimosexto capite, circa finem: In iudicio dei opera ipsius ab initio, & ab institutione hominū ipsarū distinxit partes illorū, & initia eorū in gētibus suis, ornavit: in eternum opera illorum, nec esurierunt nec laborauerunt, & non destiterunt ab operibus suis, unusquisq; proximū suum non angustabit usq; in eternū.

Sequitur ordo Ministerialis, de quo Paulus ad Hebræos inq̃t: Nōne omnes sunt administratorii spiritus, missi ppter eos qui hereditatem capiunt salutis: Post hos est ordo Auxiliaris, de quo apud Esaiam legitur: Egressus est angelus domini, & percussit in castris Assyriorū centum octogintaquinq; milia. Hunc subsequitur ordo Animarum receptivus, de quo legitur apud Lucam: Anima Lazari portata per angelos in sinum Abraham, & ibidem docemur, vt faciamus nobis amicos de mammona iniquitatis, qui nos recipiant in æterna tabernacula. Porro est ordo Adistentium, de quo legitur apud Zachariā: Isti sunt duo filii olei splendoris, qui adsunt dominatori vniuersæ terræ. Hebræorum autem theologi aliter hos ordines numerant nuncupantq;: nam supremo loco sunt quos vocant *הַקְדָּוֹת* id est animalia sanctitatis, siue vitas, per quos deus *אֱלֹהִים* effendi munus largitur: succedunt secundo loco Ophanim *אֹפַנִּים* id est, formæ, seu rotæ, per quos deus *אֱלֹהִים* chaos distinguit: Tertio loco sunt Aralim *אַרְאֵלִים* angeli magni fortes & robusti, per quos tetragrammus *יהוה* pronuntiatus, siue tetragrammus cum he coninecto *יהוה* formā fluxæ materiæ ministrat. Quarto loco sunt Hasmalim *הַשְּׁמַלִּים* per quos *אֱלֹהִים* deus corporum effingit effigies. Quintus est ordo Seraphim *שֶׁרָפִים*, per quos deus Elohim Gibor *גִּבּוֹר* elementa depromit, Sextus Malachim *מַלְאָכִים*, id est, angelorum, per quos Eloha *אֱלֹהִים* metalla producit: Septimus Elohim *אֱלֹהִים*, id est, dii, per quos deus tetragrammus Sabaoth *יְהוה צְבָאוֹת* paucit vegetabilia: Octauus Bne elohim *בְּנֵי אֱלֹהִים*, id est filii deorum, per quos deus Elohim Sabaoth *אֱלֹהִים צְבָאוֹת* procreatañalia: Nonus & infimus Cherubim *כְּרֻבִים*, per quos deus *אֱלֹהִים* genus hominū curat. Sub istis est ordo animasticus, dictus Isfim *אִשִּׁים* id est heroēs, viri fortes, & beati, per quos deus Adonai *אֲדֹנָי* prophetiam largitur.

Ministerialis ordo.

Auxiliaris ordo.

Animarū receptivus ordo.

Adistentiū ordo.

Hebræi angelorū ordines quō numerent.

Heroes.

¶ De ordinibus malorū demonum, eorundemq; casu, & naturis variis. Cap. XVIII.

Vnt etiā ex theologorū schola qui malos demones in nouē gradus distribuunt, veluti ipsis nouem angelorū ordinibus aduersantes. Horū itaq; primi sunt, qui pseudethei, hoc est falsi dii nūcupant, qui dei nomē vsurpantes, pro diis coli volunt sacrificia & adorationes expetunt, sicut demon ille qui ait ad CHRIS T V M: Si cadēs in terrā adoraueris me, dabo tibi hæc oīa, ostēdēs

Primus demonū ordo.



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

- Secundus.* illi omnia regna orbis terrarum, atq; horum princeps est ille qui dixit: Ascendam super altitudinem nubium, & similis ero altissimo, qui ideo vocatur Beelzebub, hoc est, vetustus deus. Hos secundario sequuntur spiritus mendaciorum, cuiusmodi fuit ille, qui egressus est spiritus mendax in ore prophetarum Achab: & horum princeps est serpens ille Python, a quo Apollo Pythius dictus est, & mulier illa Pythonica apud Samuelem, & alia in Euangelis quæ Pythonem habebat in ventre. Hoc ergo dæmonum genus sese oraculis immiscet, & diuinationibus & predictionibus hominibus illudit, quousq; decipiat.
- Tertius.* Tertio ordine sunt vasa iniquitatis, quæ & vasa iræ dicuntur: hi sunt inuentores malorum, omniumq; malarum artium: qualis apud Platonem Theutus ille dæmon, qui ludos & aleam docuit, ex ipsis enim omne scelus, malitia & deformitas procedit, de quibus in Genesi in benedictionibus Symeon & Leui ait Jacob: vasa iniquitatis in habitationibus eorum, in consilium eorum non veniat anima mea:
- Psalmo. 7.* quos Psalmista vocat, vasa mortis, Esaias vocat vasa furoris: & Ieremias vocat vasa iræ. Ezechiel vasa interfectionis & interitus: & princeps eorum Belial, quod interpretatur sine iugo siue inobediens, preuaricator & apostata, de quo Paulus ait ad Corinthios: Quæ cōuentio CHRISTI ad Belial? Sequuntur quarto ultores scelerum, & Princeps eorum Asmodeus, videlicet faciens iudicium. Post hos
- Quintus.* quinto ordine veniunt præstigiatores, qui imitantur miracula, & inferuiunt Cacomagis & maleficis, & seducunt populum in miraculis suis, sicut serpens Euam seduxit: & princeps eorum Satan, de quo in Apocalypsi scriptum est, quod seducit vniuersum orbem faciens signa magna, & ignem de cœlo descēdere in terram in conspectu hominum, seducens habitantes in terra, propter signa quæ data sunt illi facere. Sexto sese offerunt aëreæ potestates: hæc se miscent tonitruis, fulminibus & fulgori, corrumpentes aerem, pestilentias & alia mala inducentes. e quorum numero sunt, quos narrat Apocalypsis quatuor angelos, quibus datum est nocere terræ & mari, tenētes quatuor ventos a quatuor angulis terræ, & princeps eorum dictus Meririm: hic est dæmon meridianus, spiritus estuans, & dæmon furens in meridie, quem Paulus ad Ephesios vocat principem potestatis aeris huius, & spiritum qui operatur in filios diffidentiae. Septimam mansionem tenent furia, seminatrices malorum, & discordiarum, & bellorum, & vastationum: quorum princeps in Apocalypsi vocatus est Græce Apollion, Hebraice Abaddon, hoc est exterminans & vastans, Octauo loco stant criminatores siue exploratores, quorum princeps Astaroth, hoc est explorator: Græce dictus diabolus, hoc est criminator vel calumniator, qui in Apocalypsi vocat accusator fratrum nostrorum, accusans illos ante cōspectum dei nostri die & nocte. Porro
- Sextus.*
- Septimus.*
- Octauus.*



Ultimum locum habent tentatores siue infidiatores, qui singulis hominibus singuli adsunt, quos ideo malos genios vocamus, & princeps eorum Mammon, qui interpretatur cupiditas, Dæmones autem malos omnes vnanimiter astruunt in hoc infirmiori mundo vagantes omnibus infensos, quos ideo diabolos vocant, de quibus ait Augustinus libro primo de Incarnatione verbi ad Ianuarii inquit: De diabolo quoque & angelis eius contrariis virtutibus ecclesiastica prædicatio docuit, quoniam sint quidem hæc: quæ autem sint, aut quomodo sint, non satis clare disposuit. Apud plurimos tamen ista habetur opinio, quod angelus fuerit iste diabolus, & apostata effectus, quod plurimos angelorum secum declinare persuaferit, qui & nunc usque angeli ipsius nuncupantur. Hos tamen Græcia non omnes damnatos putat, nec hos quidem omnes esse ex proposito malos, sed quod ab condito æuo rerum dispensatio ea sit ratione instituta, ut illis animarum peccatricum carnificina delegata sit. Cæteri theologi dicunt, nullos dæmones creatos malos, sed ex bonorum ordinibus propter præuicationem cælis pulsos & deiectos: quorum casum non solum nostri & Hebræorum theologi docent, sed etiam Assyrii, Arabes, Aegyptii & Græci suis dogmatibus confirmant. Pherecides Syrus casum dæmonum describit & Ophin, hoc est, serpentem dæmoniacum, caput fuisse rebellantis exercitus. Eundem casum Trismegistus in Pimandro, & Homerus sub nomine Atarum suis decantat carminibus: & Plutarchus in sermone de fœnore. Empedoclem eiusmodi dæmonum lapsum nouisse significat. Ipsi quoque dæmones multoties casum suum confessi sunt. Hi itaque deiecti in hanc vallem miseriæ; partim hoc caliginoso aere propinqui nobis oberrant: alii lacus, fluuios & equora habitant: alii terras, terrestria territant, & qui puteos & metalla effodiunt, inuadunt: hiatus terræ prouocant, montium fundamenta concutiunt: nec homines modo, sed & animalia vexant: alii solo risu & illusione contenti, fatigare eos potius student quam nocere: alii ultra proceritatem giganteo corpore sese sustollentes, nunc sese accliuos ad pygmarum paruitatem submittentes, & in varias figuras sese vertentes, homines inani terrore perturbant, alii mendaciis student & blasphemis, qualem vnum in tertio Regum libro legimus, inquiētem: Egrediar & ero spiritus mendax in ore omnium prophetarum Achah. Pessimum autem dæmonum genus eorum, qui obsident itinera, irruentes transeuntibus, gaudent bellis & effusione sanguinis, & affligunt homines sæuissimis insultibus: tales legimus apud Matthæum, ob quorum metum per viam illam transire iam nullus audebat. Iam vero nocturnos, & diurnos, & meridianos dæmones scriptura commemorat: & alios nequitiae spiritus variis vocabulis describit, quales apud Esaiam legimus, Onocentauros, ericios, pilosos, Sirenes, lamias vlulas,

*Angeli præuicari.*

*Dæmonum casus.*

*Dæmonum varia studia.*

*Thaies, dæmonem coram se eduxit, & ait: Tu es spiritus malus. Præst. Sicut an. 1551. Peraphefa quæ in coram se simul inuadit.*

*3. Reg. 22.*

*Gaudium dæmonum.*

*Esai 34.*



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA

Beelzebub  
dæmonio=  
rum prin=  
ceps.

struthiones: & in Psalmis, aspidēs, basiliscos, leones, dracones: & i Euāgelio scorpius legitur & mammona, & princeps huius mundi, & retores tenebrarum, quorū omnium princeps Beelzebub, quem scriptura prauitatis principem appellat, Porphyrius illorum principem esse Serapin ait, qui & Pluto a Græcis nominatur: tum & præest illis Cerberus, triceps ille canis, scilicet quia in tribus elemētis, aere, aqua, terra versat, perniciosissimus dæmon: vnde etiam quæ in illis tribus elementis plurimū potest Proserpina, illorum princeps est, quod & ipsa de se testatur in responsis his versibus:

Proserpina:

Naturæ triplicis ego sum Lucina puella,  
Taurea itemq; triceps, missa e cœlo aurea Phœbe,  
Quam multæ variant formæq; trinaq; signa,  
Quæ terna & simulacra fero, terræ, aeris, ignis:  
Quippe meis atris terrarum est cura molestis.

Origenis

placitum dæ=  
monibus.

Origenis placitum de dæmonibus est: Dæmones qui proprio arbitrio cum principe suo diabolo ab dei ministerio recesserunt, si paululum resipiscere cœperint, humana carne circundari, vt hac deinceps pœnitentia, post resurrectionem eodem curriculo quo in carnem venerunt, ad dei visionem postliminio redeant, libertati tunc etiamnum ethereis & aereis corporibus, tuncq; genua deo curuanda omnia, cœlestium terrestrium & infernorum, vt sit deus omnia in omnibus. Quin & Diuus Ireneus probat Iustini martyris sententiam, qui dixerit: Satanam nusquam ausum dicere blasphemiam aduersus deum, priusq; aduenisset in terras dominus, eo quod nondum cognosceret damnationem suam. Esse autem plerosq; ex lapsis dæmonibus qui futuram suam salutem sperent, pleriq; opinantur ex Pauli eremitæ historia, ab Hieronymo conscripta, & per ecclesiam canonicis horis venerata: atq; ex Brandani legenda, ita edocti, illorumq; preces exaudiendas, vel hoc argumento adserunt, quod in Euangelis legitur, C H R I S T V M exaudisse preces dæmonum, ac concessisse illis quod ingressi sint gregem porcorum. Ad stipulatur istis etiam psalmus septuagesimus primus secundum nostram supputationem, secundū supputationem autem Hebreorum septuagesimus secundus, vbi nos legimus coram illo pœcident Æthiopes, & inimici eius terram lingent: ibi iuxta Hebraicam veritatem legitur: Coram ipso flectent genua inhabitantes solitudinem, hoc est aerei spiritus eum adorabunt, vt Cabalistæ adserunt: & inimici eius puluerem linguent: quod de Zazele atq; eius exercitu exponunt, de quo in Genesi legitur: Terram comedes cunctis diebus vitæ tuæ, & alibi dicit propheta: Quia puluis terræ panis eius. Hinc Cabalistæ etiam dæmones nonnullos saluandos putant, quod etiam sem

Spes dæmo=  
num.

Dæmões an=  
saluandi.

isse constat Originem,



De corporibus demonum.

Cap. XIX.

De corporibus dæmonum magna est recentiorum theologorum cum philosophis dissentio: nam Thomas adfirmat angelos omnes esse incorporeos, similiter & malos dæmones: adsumere tamen quandoq; corpora, quibus mox, exuantur: & Dionysius in diuinis nominibus angelos esse incorporeos constanter adfirmat. Augustinus tamē super Genesim sic prodit: Dæmones aerea atq; ignea dicuntur animalia: quia corporum aereorum natura viget, nec per mortem dissoluuntur, quoniam præualet in eis elementum ad agendum aptius quam ad patiendum. Idem astruere videtur, angelos omnes ab initio creationis suæ corpora habuisse aerea, ex puriore superioreq; aeris parte formata, ad agendum idonea, nō ad patiendum: eaq; post confirmationem bonis angelis conseruata, malis autem in lapsu demutata fuisse in aeris crassioris qualitatem, vt etiam igne possint torqueri. Quin & Magnus Basilius, non dæmonibus modo, sed & puris etiam angelis corpora tribuit, veluti spiritus quosdam tenues & aereos atq; puros. Consentit his etiam Gregorius Nazianzenus. Apuleius non omnes dæmones putat habere corpora: siquidem in libro de dæmone Socratis, Genus aliud augustius (ait) dæmonum, qui semper a corporeis compedibus & nexibus liberi, procurantur certis precatibus. Verum Pselus Platonius & Christianus, dæmonum naturam non putat esse sine corpore: nō idem tamen angelicum & dæmoniacum corpus, nam illud omnis ex pers materiæ: Dæmoniacum vero quodāmodo materiale sicut vmbra corpora, & subiectum passioni, vt etiā percussum doleat, & igne exuratur in conspicuas cineres, quod in Tuscia aliquando factum memoriæ proditur. Et licet spiritale corpus sit, maxime tamen sensibile est, & tactum patitur: & licet resectum, coit rursus recreatq; sicut aer & aqua, interim tamen maxime dolet: hinc timent aciem ferri, & tela, & enses. Hinc apud Virgilium Sibylla ait Aeneæ,

Tuq; inuade viam, vaginaq; eripere ferrum,

Super quo dicit Seruius, voluisse Aeneam habere ensen consecratum. Genera dæmonicoꝝ corporum Orpheus quoq; describit. Est quidem corpus vnum quod igne tantum constat, sed visum non patitur, quos igneos & cœlestes dæmones Orpheus vocat: alterū ignis aerisq; mixtione contemperatum, vnde etherei & aerei nuncupantur cui si aqueum quiddam accesserit, tertium genus confurgit, vnde dicuntur aquei, qui quandoq; visu percipiuntur: quibus si aliquid terreum addatur, sed non ita crassum, terreni dæmones nuncupantur, eosq; iam magis conspicuos, nostrisq; sensibus occurrentes. Corpora autem sublimiorum dæmonum angelorum, ex purissimo æthereo elemento coalita sunt, nemini hominū temere visibilia, nisi diuī

*Dæmonum corpora.*

*Quo supplicio dæmones torqueantur.*

*Timor dæmonum.*

*Varia dæmonicoꝝ corporum genera.*



nitus speciem suam offerant: filiis adeo texta sunt splendidis & usque adeo tenuibus, ut radios omnes nostri visus raritate transmittant, & splendore reuerberent, & subtilitate frustrentur, de quibus Chalcidius ait: Aetherei aerei que demones, quia corpora eorum neque tantum ignis habent ut sint perspicua, neque tantum terrae, ut soliditas eorum tactui resonitatur, totaque eorum compago ex etheris serenitate & aeris liquore connexa, indissolubilem coagmentauit superficiem. Reliqui demones neque ita probabiles, neque ita incommodi, nec inuisibiles semper, interdum conspicui, in diuersas conuertuntur figuras, exanguium quoque simulachrorum umbraticas formas induunt, obesi corporis illuuiem trahentes: habentque nimiam cum sylua (quam malignam animam veteres vocabant) communionem, atque ex vicinia terrae & aquae, etiam terrenis voluptatibus ac libidine tangunt: cuius generis sunt lamiae, & incubi, & succubi, e quorum numero fuisse Melusinam forte non absurda est coniectura: nullus tamen (quod Marcus arbitratur) demonum, alius mas censendus, alius foemina: cum hoc sexum discrimen, ad composita pertineat, demonum vero corpora simplicia sint, neque tamen unumquodque demonum genus omnes figuras pro libito perficere potest sed igneis aereis facilis ea suppetit facultas, sese in omne id deformare, quod illorum concipit imaginatio: subterranei autem tenebrosi demones, quia eorum phantasticum crassi & inagilis corporis angustis concluditur, eam nequit efficere diuersitatem figurarum quam ceteri. Aquei autem & qui humidam superficiem terrae habitant, ex elementi mollitiae mulieres plurimum adsimulant, ex quo genere sunt Naiades, Dryades: qui vero in aquosa & arida incolunt, corporibus aridioribus sese mares exhibent, aut Satyros, aut Onoscelos a finibus cruribus, Faunos, syluanos, & incubos, de quibus Augustus multos tradit experientia magistra didicisse, illos sepe improbos extitisse mulieribus, earumque appetisse & pegisse concubitum: & quosdam demones, quos Galli Dufios nuncupant hac assidue tentare libidinem.

¶ De infestatione malorum demonum, & custodia nobis adhibita bonorum demonum.

Cap. XX.

Natura malorum demonum,  
Custodia hominis.  
Raphael.

St Theologorum communis sententia, demones malos omnes eius esse naturae, ut deos pariter oderint & homines: ideoque diuina prouidentia demones nobis puriores praefecit propinquos, quibus nos tanquam pastoribus seu rectoribus commendauit, ut nos quotidie adiuent, demonesque malos arceant, compefcant, & religant, ne noceant nobis quantum vellent, quemadmodum legitur in Thobia, Quod apprehendit Raphael demonium nomine Asmodeus, & relegauit ipsum in deserto superioris Aegypti. De his ait Hesiodus: Ter decem mille sunt super terra viuentes pascente immortales Iouis custodes mortalium hominum, qui uti obseruent iustitias & misera facta, aerem induti, ubique euntes super terram, nullus enim



principum, nullus magnatum incolumis persisteret, non vlla mulier incorrupta remaneret, nullus hominū in hac ignoratiæ valle ad constitutū sibi a deo finem perueniret, si boni dæmones nobis pro custodia non adsisterent, vel si mali dæmones malis hominū voluntatibus satisfacere permitterent. Sicut igitur ex bonis dæmonibus vni cuiq; proprius deputatus est custos, corroborans spūm hominis ad bonū: ita ex malis aliquis demittit hostis, presidēs carni & pruritui eius pugnatq; pro nobis bonus custos pro spiritu, aduersus hostem atq; carnem: homo aut inter hos concertantes medius, & relictus in manu consilii sui, cui vult victoriā, prestat: non possumus ergo angelos accusare, si gentes illis creditas ad veri dei cognitionē, ad veram pietatem & religionē non deducant, & in errores & peruersum cultum labi sinant: sed illis imputandum est, qui sponte sua a recto calle declinarunt, adherētes spiritibus erroris, victoriam dantes diabolo, in manu enim hominis est cui velit adherere, & quē velit vincere, a quo si semel superatus hostis dæmon est, eius seruus effectus est, vinctusq; alium vltra impugnare nequit, velut vespa amissa aculeo: cui sententiæ adstipulat etiam Origenes in libro Periarchon cōcludēs, qd sancti repugnātes aduersus malos dæmones & vincentes, eorū minuunt exercitū, ne vltra fas sit illi qui ab aliquo superatus est, alterum deinceps molestare. Sicut igit vnicuiq; homini datus est spūs bonus, ita etiam datus est spiritus diabolicus malus, quorū vterq; vnionem quærit cum spiritu nostro, & illum ad se trahere nititur, & illi commiseri, ceu vinum cum aqua, bonus quidem per bona opera ipsi conformia, nos in angelos vniendo transmutat, sicut de Ioāne Baptista scriptum est in Malachia: Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam. de qua transmutatione & vnione, alibi scriptū est, qui adheret deo, vnus spiritus efficitur cum eo. Malus etiam dæmon per mala opa nos sibi conformes & unitos reddere studet, sicut de Iuda ait C H R I S T V S: Nonne ego vos elegi duodecim, & vnus ex vobis diabolus est? & hoc est quod ait Hermes, quando dæmon in humanam influit animam, semina proprię notionis inspergit, vnde anima talis, seminibus conspersa, furore pręgnans, parit inde mirabilia, & qualiacunq; dæmouum sunt officia: bonus enim dæmon qñ in sanctam influit animā extollit eam ad sapientię lumen: malus vero dæmon, in prauam transfusus animā, incitat eam in furta, in homicidia, in libidines, & quæcūq; malorū demonum sunt officia, Boni demones (vt inquit Iamblichus) animas pfectissime purgant, exhibent insuper alii nobis alia, ipsi præsentes dant corpori sanitatem, virtutem animo, mēti securitatem, quod in nobis est letiferū delent, calorem fouent, efficaciorēq; reddunt ad vitam, & harmonia intelligibili menti lumen semper infundunt. An autem multi sint ho-

*Gentiū malitia angelis nō imputanda.*

*Seruitus hominis.*

*Duo spūs bonus. s. & malus hominis.*

*Malach. 3.*

*Ioan. 9.*

*Boni demonis effectus, Mali demonis effectus*



Psalm. 90.

minis custodes, vel vnus solus inter se contendunt theologi, nos plures putamus, dicente propheta: Angelis suis mandauit de te, vt custodiant te in omnibus viis tuis: quod teste Hieronymo, non solum in CHRISTO, sed in quocunq; homine locum habet. Omnes itaq; homines diuersorum spirituum ministerio reguntur, ducunturq; ad quęcunq; gradum virtutum, meritorum, & dignitatis, qui se illis dignos prestiterint: qui vero indignos, hi a malis dæmonibus, simul atq; a bonis spiritibus, deponuntur & detruduntur vsq; ad extremum miserię gradum, prout eorum exquirunt mala merita, quęcunq; autem sublimioribus angelis attributi sunt, hi aliis etiam hominibus præferuntur: nam angeli eorum curam habentes illos euehant, aliosq; illis subiiciunt vi quadam occulta, quam & si neuter illorum percipit, sentit tamen subditus, iugum quoddam præfidentię, a quo facile se absolvere nequit, immo timet & reueretur vim illam, quam superioribus, superiores angeli influunt, & terrore quodam inferiores in præfidentię timorem inducunt. Hoc sensisse videtur Homerus vbi ait, Musas Ioue genitas, regibus Ioue genitis indiuisas semper comites assistere, perq; illas fieri eos venerabiles & Augustos. Sic legimus M. Antonium olim cum Octauiano Augusto singulari amicitia iunctum, sæpe vna ludere solitos: Verum cum semper Augustus victor abiret, magnum quendam M. Antonium in hanc sententiam submouisse: Quid tibi o Antoni cum adolescente isto, Fuge illum & vita: nam & si tu natus grandior, & peritia rerum præstantior es, etiam genere illustrior, & plurimum imperator bella multa exanclasti, tamen huius adolescentis genium genius reformidat tuus, & tua fortuna illius fortunę subblanditur: ni procul fugeris, tota ad illum defectura videtur, Nonne princeps homo est cæteris hominibus similis: quomodo eum timerent & reuererentur cæteri homines nisi terror diuinus eum eueheret, & cæteris timorem incutiens eos deprimeret, vt ipsum tanquam principem reuererantur, quare nitendum nobis est, vt expurgati recte agendo, sublimiaq; sequendo, etiam tempora & loca opportuna eligendo, sublimiorę potentiorumq; angelorum gradu cõmittamur, qui de nobis curam gerentes, aliis merito præferamur,

Augusti genius M. Antonij genio præstator.

¶ De obsequendo proprio genio, eiusq; natura indaganda. Cap. XXI.

¶ Ic vna quęq; regio in cœlestibus certam stellam cœlestemq; imaginem obtinet, sibi præ cæteris influentem: ita etiam in supercœlestibus certam nanciscitur intelligentiam, præfidentem atq; tuentem, cum sui ordinis infinitis aliis ministris spiritibus siue dæmonibus, qui omnes communi vocabulo dicti sunt filii



Elohim sabaoth *אלהים צבאות*, hoc est, filii dei exercituum. Hinc *Fil. Elohim*  
 quoties bellum, aut stragem, aut regni alicuius desolationem populus *sabaoth.*  
 liq; subactionem deliberat altissimus in istis inferioribus, tunc non se  
 cus atq; hæc in terris ventura sunt, præcedit conflictus spirituum il  
 lorum in superis, sicut scriptum est in Esaia, Visitabit dominus exer  
 citum super exercitum excelsi in excelsis, & super reges terræ in ter  
 ra, de quo spirituum ac præsidum conflictu, etiam apud Daniele *Danie. 10.*  
 legimus: videlicet de principe regni Persarum, de principe Græcorum,  
 de principe populi Israel, eorundemq; adinuicem conflictu. De quo  
 etiam quondam sensisse videtur Homerus, ubi cecinit: *Homerus.*

Tantus cœlesti rumor precrebuit aula,  
 Cum sæua alterni ruerent in prælia diui.  
 Neptunum contra bellabat Phœbus Apollo.  
 Aduersus Martem certabat Pallas Athene,  
 Iunoni obstiterat bello pharetrata Diana  
 Latonam telis volucer Cyllenius vrget.

Verumtamen cum in singulis regionibus sint omnis generis spi  
 ritus atque dæmones, illi tamen præ cæteris ibi potentiores sunt,  
 qui eiusdem ordinis sunt cum præside illius regionis. Sic in sola  
 ri regione præ cæteris vigent spiritus solares: in lunari lunares, &  
 ita de reliquis, atque ex hoc prouenit atque consequimur, ut no  
 bis loca & prouincias mutantibus, varii sese offerant sequanturq; *Genius ad*  
 rerum & negotiorum nostrorum euentus: alibi & alibi fortunatio *loci mutat*  
 res, ubi videlicet dæmon genius noster maiorem fortitus fuerit *tionē mu*  
 potentiam, aut nos eiusdem ordinis potentiorē ibi adepti fue *tatur.*  
 rimus dæmonem. Sic solares homines: si in solarem commigra  
 rint regionem siue prouinciam, longe ibi fortunatiores reddent  
 ur: quia potentiores commodioresq; ibi suos habituri sunt duces  
 siue genios, quorum præstanti ibidem præsidio, omnia sua sæpe  
 etiam præter opinionem & suarum virium mensum ad felices exitus  
 perducuntur. Hinc est, quod loci, & regionis, & temporis electio, ubi  
 quis se ad sui genii naturam & instinctum exercitet, habitet & fre  
 quenter, ad vitæ felicitatem plurimum conducat. Conducit etiam  
 nonnunquam nominis mutatio: nam cum proprietates nominum  
 ipsarum rerum indices sunt, tanquam de speculo declarantes sua  
 rum formarum conditiones: inde fit, ut mutatis nominibus, sæpe res *Nois muta*  
 mutari contingat. Hinc scriptura sacra non sine causa introducit *tion nonūquā*  
 deum, dum benedicturus esset Abramo & Iacob, eorum nomina *cōducit.*  
 immutasse, & vocasse hunc Abrahamum, illum Israelem, Naturam *Genij natu*  
 autem genii vniuscuiusque hominis antiqui sapientes ex syderibus *ra unde dno*  
 & influxu eorum, eorundemq; aspectibus, qui in Genesi cuiusq; *sci possit.*  
 versantur, cognoscere docent: sed tam diuersis & dissidentibus in



Bonū geniū  
unde.

ter se institutis, vt difficilimum sit hæc cœlorum sacramenta e manibus eorum posse eripere. Nam Porphyrius ex stella genituræ domina, genium quærit: Maternus vero, vel inde, vel ex planetis, qui plures ibi habent dignitates, vel ex eo cuius domicilium ingressura est luna post illud, quod nascente homine detinet. Chaldaei autem non nisi aut a sole, aut a luna genium inquirunt. Alii autem & Hebræorum multi, ex aliquo cœlorum cardine, aut omnibus illis, hunc exquirendum censent. Alii bonum genium ab vndecima domo, quam iccirco bonum dæmonem vocant: malum autem genium a sexta, quam malum dæmonem appellant, requirunt. Horum itaq; cum laboriosa & occultissima sit inquisitio, multo facilius ex nobis ipsis genii nostri naturam perquiremus, attendentes ad ea, quæ a primæua ætate nullis contagiis distracta, aut ea quæ expurgata mente ab inanibus curis & sinistris affectibus, amotisq; impedimentis suggerit animus, dictat naturæ instinctus, cœlūq; inclinat. Hæc proculdubio genii suadelæ sunt, qui vnicuiq; datus est a principio suæ natiuitatis, eo nos ducens & persuadens, quo nos illius sydes inclinat.

¶ Triplicem vniuscuiusq; hominis custodem esse, & a quibus singuli procedant. Cap. XXII.

Sacer dæmō.

i

Bonæ cogitationes un.

Genituræ  
dæmon ge-  
nius.

Riplex vnicuiq; homini dæmon bonus est proprius custos, vnus quidem sacer, alter genituræ, tertius professionis. Dæmon quidem sacer, hic iuxta Aegyptiorum doctrinam non ab astris neq; a planetis, sed a superna causa, ab ipso dæmonū præfide deo, descendenti animæ rationali adsignatur, vniuersalis, supra naturam. Hic vitam animæ dirigit, cogitationesq; bonas menti semper exhibet, assidue agens in nobis illuminando, quamuis non semper animaduertimus, sed quando purgati sumus, atq; tranquille viuimus, tunc a nobis percipitur, tunc quasi nobiscum loquitur, suamq; nobis communicat vocem, antea silentio præfens, studetq; assidue ad sacram nos adducere perfectionem. Huius quoq; dæmonis auxilio, possumus malignitatem fati deuitare: qui si religiosè colatur a nobis probitate ac sanctitudine, quod Socratem fecisse scimus, putant Platonici, mire nos ab eo iuuari, tum somniis, tum signis, mala auertendo, bona anxius sospitando, quare concinnantes Pythagorici, Iouem precari consueuerunt, vt vel ipse a malis abduceret, vel a quo dæmonū id possit præstari monstraret. Dæmon autem genituræ, qui & genius dicitur, hic a mundi dispositione syderumq; circuitibus qui in generatione versant descendit, hunc sunt qui opinant animā iamiam in corpus descensurā, ex dæmonū choro custodem sibi naturaliter secernere, nec tam eligere sibi hunc ducē, quā vicissim etiam ab illo optari in tutelam, hic exequutor vitæ, atq;



custos, eam corpori conciliat, & cōmunicatam corpori curat, homi-  
nemq; ad hoc ipsum officium adiuuat, ad quod nascentem cōlestia  
deputarunt. Quicumq; igitur genium fortunatum acceperint, red-  
duntur in eorum operibus virtuosi, efficaces, fortes & prosperantes:  
quapropter a philosophis bene fortunati, seu bene nati dicuntur.  
Demon vero professionis, hic datur a syderibus quibus talis profes- *Professio-*  
sio, vel secta, quam homo aliquis professus fuerit subicitur, quem ani- *nis demon-*  
ma quando iam in hoc corpore electione vti cōperit, atq; sibi mo-  
res induerit, latenter optat. Hic dāmon mutatur mutata profes-  
sione, tum pro dignitate professionis, digniores ac etiam sublimiores  
adsunt nobis professionis dāmones, qui successiue curant hominē,  
qui alium & alium sibi in dies cōparat professionis custodem, prout  
cōscendit, de virtute in virtutem. Quando itaq; professio cum na-  
tura nostra consentit, similis nobis atq; cum genio cōcors adest pro-  
fessionis dēmon, vitaq; magis efficitur tranquilla, foelix atq; prospe-  
ra: quando vero professionem genio subimus dissimilem vel cōtra-  
riam, vita nobis redditur laboriosa, & discordatibus patronis pertur-  
bata. Sic euenit vt proficiat aliquis in aliqua sciētia, aut arte, aut mi-  
nisterio, exiguo tempore & labore, qui in aliis multo sudore & studio  
frustra laborat: & licet nulla scientia, nulla ars, nulla virtus sit con-  
temnenda, tamen vt prospere viuas, foeliciteryq; agas, imprimis cō-  
gnosce genium tuum bonū, & naturam tuam, & quid tibi boni pro-  
mittat dispositio cōlestis, atq; horū omnium distributor deus, qui di-  
stribuit singulis vt vult: horū exordia sequaris, hac profitearis, in ea  
virtute versare, ad quam te summus distributor eleuat atq; cōducit,  
qui Abrahamum iustitia & clementia, Isaac timore, Iacob robore, *Abrahamus*  
Mosen mansuetudine & miraculis, Iosue bello, Phineen zelo, Dau- *Isaac & alij*  
dem religione & victoria, Solomonem scientia & praeconio, Petrum *a deo eleua-*  
fide, Ioannem charitate, Iacobum deuotione, Thomam prudentia, *ti.*  
Magdalenam contemplatione, Martham ministerio excellere fecit.  
Itaq; in qua virtute facilius te proficere senties, ad eius apicem, con-  
scendere cures, vt in vno prestes, qui in omnibus non potes: in cete-  
ris tamen quantum vales proficere ne cōtemnas, q; si concordēs ha-  
bueris naturæ & professionis custodes, geminum naturæ & profes-  
sionis senties profectum & augmentum, si vero disparēs fuerint seque-  
re meliorem: nam melius aliquando fomentum percipies egregiæ  
professionis q̄ natiuitatis.

¶ De lingua angelorum, eorumq; cum inter se tum no-  
biscum colloctionibus. Cap. XXIII.

d' Vbitare possemus, si angeli siue dāmones cum sint puri spi-  
ritus, sermone aliquo vocali aut lingua, cum inter se, tum ad  
nos vtantur, nisi Paulus alicubi deiceret: Si linguis hominū loquar &



*Angelorum sermo quis.*  
*Sermo omnium primus.*  
*Lingua inuiolata.*  
*Angelorum sermo nobis occultus.*  
*Nouē ad loquendū necessaria.*  
*Auicenna.*  
*Actu. 1.*  
*Quomodo spiritus nostras audiāt preces.*

angelorum: sed quis sit iste eorum sermo, quæ lingua, adhuc apud multos in dubio versatur. Putant enim plerique, si aliquo idiomate utantur, ipsum esse Hebræum, quia hoc omnium fuit primū, emanauitque de cœlo, fuitque ante exortam in Babylone confusionem linguarum, in quo data est a deo patre lex, & a CHRISTO filio prædicatum Euangelium, & per spiritum sanctum data in prophetis tot oracula: & cum omnes lingue passæ sint & continuo patiantur varias immutationes & corruptiones, hæc sola semper perseverat inuiolata. Præterea opinionis huius euidentis signum est, quod cum demones & intelligentiæ singulæ, singularum gentium cum quibus habitant sermonem exerceant, scientibus tamen Hebræum sermonē, nunquam in alio idiomate, sed in illo solo loquuntur. Quomodo autem angeli loquuntur, occultum nobis est, sicut & ipsi: nobis autem ut loquamur, lingua necessaria est cum ceteris instrumentis, quæ sunt fauces, palatum, labia dentes, guttur, pulmo, spiritalis arteria, & pectorales iacerti, qui motionis eius ab anima principiū obtinent. Verum si quis procul alteri loquat, vehementiori clamore indiget, sic propinquus in audientis aurem susurrat: & si posset cum audiente strictiori spiritu copulari, nullo prorsus sono sermo eius indigeret: sed sine strepitu audienti, velut imago oculo aut speculo, illaberetur. Sic animæ a corpore egressæ, sic angeli, sic demones loquuntur, & quod homo facit sensibili voce, ipsi faciunt imprimēdo sermonis conceptum, in his quibus loquuntur, meliori modo, quam si per audibilem vocem exprimeretur. Sic dicunt Platonici Socratē suum dæmonē sensu quodē percepisse, sed non corporis huius, sed sensu ætherei corporis intra hoc delitescētis: qua item ratione ab prophetis videri audiri que solitos angelos credit Auicenna: illudque instrumentum, qualiscūque ea virtus sit, per quam innotescere facit spiritus alteri spiritui, aut homini, quæ in mente ebulliunt, ab apostolo Paulo angelorum lingua nuncupatur. Sepissime tamē etiam sensibilem vocem emittunt, ut in ascensione domini clamantes: viri Galilæi, quid statis spectantes in cœlum: & in vetere lege cum multis patribus sensibili voce loquuti sunt: sed hoc non nisi in adsumptis corporibus, Verum quibus sensibus ipsi spiritus atque demones nostras inuocationes precesque audiant, nostrasque videant ceremonias penitus ignoramus. Est enim spiritale dæmonum corpus magna parte ubique & vndique sensibile natura, ita quod absque medio tangit, videt, audit, nihilque illis impedimento esse potest: nec tamē ea ratione qua nos discretis organis sentiunt, sed forte veluti spongiæ aquam, sic toto corpore suo sensibilia quæque hauriunt, aut alio modo nobis ignoto: neque enim cuncta quæ uidemus animantia sensoriis eisdem sunt cōmunita: nam, & multa auribus carere nouimus, tamen sonum ab hiis concupiscimus, sed qua ratione, ignoramus.



De nominibus spirituum, eorumque varia impositione,  
deque spiritibus qui praesunt stellis, signis, cardinibus  
coeli, & elementis.

Cap. XXIII.

Pirituum tam bonorum quam malorum multiplicia & diuersa sunt vo- *Spirituum*  
cabula: eorum autem propria & vera nomina, quemadmodum *uocabula*  
astrologorum, soli deo nota sunt, qui solus numerat multitudinem  
stellarum, & omnibus illis nomina vocat, quorum nulla a nobis nisi di-  
uina reuelatione cognosci possunt, atque admodum pauca nobis in  
sacris literis expressa sunt. Verum Hebraeorum magistri putant spiri-  
tibus ipsis ab Adam nomina imposita esse, iuxta illud quod scriptum  
est: Adduxit deus cuncta quae fecerat ad Adam ut nominaret illa, &  
quocumque vocauit rem, hoc est nomen illius. Hinc putant Hebraeorum  
mecubales vna cum magis, esse in potestate hominis, & spiritibus no- *Homo spiri-*  
mina imponere: sed illius duntaxat, qui iam ad hanc virtutem diuino *tibus nomi-*  
quouis munere, aut sacra potestate dignificatus & sublimatus est, quia *na impone-*  
vero nequit vlla humana voce componi nomen, quod diuinitatis na- *re potest.*  
turam, omnimodamque angelice essentiae virtutem exprimere possit,  
iocirco ab operibus nomina spiritibus plurimum imponunt, significan- *Vnde spiri-*  
tia certum aliquod officium siue effectum, qualis a spirituum choro *bus nomina*  
desideratur: quae nomina tunc non secus atque oblationes & sacrificia *imponatur,*  
diis deuota, efficaciam virtutemque sortiuntur, ad spirituales ali-  
quam substantiam desiderati effectus operatricem de superis & in-  
feris educendam. Vidi ego & noui quendam inscribentem in charta *Pluuiæ mi-*  
virginea nomen & signaculum spiritus cuiusdam in hora lunæ: quæ *randæ euoca-*  
eum dedisset postea ad deuorandum ranæ fluuiali, & carmen quod *tio.*  
dam obmurmurasset, remissa rana in aquam, mox pluuiæ & imbres  
oborti sunt. Vidi per eundem inscriptum alius spiritus cum suo si-  
gnaculo nomen in hora Martis, idque coruo datum, quo post immur-  
muratum carmen dimisso, protinus ab ea coeli plaga quam ille in-  
uolasset, obortis nubibus fulmina, concussiones, horribiliaque tonitrua *Fulminum &*  
consecuta sunt: neque tamen erant illa spirituum nomina ignota lin- *tonitruorum*  
guæ, nec alia quam officiorum illorum significatiua. Huius generis sunt *euocatio.*  
angelorum istorum nomina, Raziel, Gabriel, Michael, Raphael, Ha- *Angelorum*  
niel: quæ sonant, visio dei, virtus dei, fortitudo dei, medicina dei, glo- *quorundam no-*  
ria dei. Simili modo in malorum daemonum officiis leguntur eo- *mina expō-*  
rum nomina, lusor, deceptor, somniator, fornicator, & huiusmodi  
plura. Sic accepimus ab antiquis Hebraeorum patribus, nomina an-  
gelorum praesidentium planetis atque signis. Saturno Zap Kiel: Ioui, *Angeli plan-*  
Zad Kiel: Marti, Camael: Soli, Raphael: Veneri, Haniel: Mercurio, *etis praes-*  
Michael: Lunæ, Gabriel. Hi sunt spiritus illi septem, qui sem- *dētes. Spūs*  
per adstant ante faciem dei, quibus credita est dispositio totius re- *septem ante-*  
gni coelestis & terreni, quod sub orbe lunæ est, Hi enim (ut dicunt secre *faciē dei.*



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

tiores theologi) omnia regunt vicissitudine quadam horarū, dierum  
 & annorum, quemadmodum de planetis, quibus præfunt, tradunt  
 Astrologi: quos Trismegistus Mercurius iccirco vocat septē mun-  
 di gubernatores, qui per cœlos tanquam per instrumenta, coacerua-  
 tis omnium stellarum & signorum influentiis, eas in hæc inferiora  
 distribuunt. Sunt autem qui illos paulo diuersis nominibus stellis ad-  
 scribunt, dicentes quod Saturno præsit intelligentia nomine Ori-  
 phiel: Ioui Zachariel: Marti, Zamael: Soli, Michael: Veneri, Anael:  
 Mercurio, Raphael: Lunæ, Gabriel, & horum vnusquisq; mundum  
 gubernat annis trecentis quinquaginta quatuor & mensibus qua-  
 ternis, & incipit regimen ab intelligentia Saturni: postquam per or-  
 dinem regnant intelligentiæ Veneris, Iouis, Mercurii, Martis, Lu-  
 næ, Solis, reuertitur que deinde regimen ad spiritum Saturni, Scri-  
 psit de istis specialem tractatum ad Maximilianum Cæsarem Abbas  
 Tritemius: quem qui medulitus examinauerit, magnam futurorum  
 temporum cognitionem inde elicere potest. Ex signis vero duode-  
 cim præfunt Arieti, Malchidael: Tauro, Asmodel: Geminis, Ama-  
 briel: Cancro: Muriel: Leoni, Verchiel: Virgini, Hamaliel: Libræ,  
 Zuriel: Scorpioni, Barchiel: Sagittario, Aduachiel: Capricorno,  
 Hanael: Aquario, Gambiel: Piscibus Barchiel. De istis spiritibus  
 præfidentibus planetis & signis, meminit etiam Ioannes in Apo-  
 calypsi, de prioribus in fronte inquit: Et a septem spiritibus, qui  
 in cōspectu throni dei sunt, quos reperi præfidere etiam planetis: in  
 calce autem voluminis, vbi supernę ciuitatis fabricam describit, tes-  
 tatur quod in duodecim portis eius erant duodecim angeli. Sunt  
 rursus viginti octo angeli, qui dominantur in viginti octo mansio-  
 nibus lunæ, quorum nomina per ordinem sunt, Geniel, Enediel,  
 Amixiel, Azariel, Gabriel, Dirachiel, Seheliel, Amnediel, Barbiel,  
 Ardefiel, Neciel, Abdizuel, Iazeriel, Ergediel, A'taliel, Azeruel,  
 Adriel, Egibiel, Amutiel, Kyriel, Bethnael, Celiel, Requiell, Abri-  
 nael, Aziel, Tagriel, Alheniel, Amnixiel. Sunt etiam quatuor ange-  
 lorum principes, qui præfecti sunt super quatuor ventos, & super  
 quatuor partes mundi, quorum Michael præfectus est super vërum  
 orientalem: Raphael, super occidentalem: Gabriel, super borea-  
 lem: Noriel, qui ab aliis Vriel dicitur, super australem. Adsignantur  
 etiam elementis, aeri, Cherub: aque Tarsis, terræ: Ariel, igni, Seraph,  
 aut iuxta Philonem: Nathaniel. Quisq; autem horū spirituum gran-  
 dis princeps est, & habens potestatem multæ libertatis in dominio  
 suorum planetarum & signorum, & in eorum tēporibus, annis, men-  
 sibus, diebus, & horis, & in suis elementibus, & partibus mūdi, & ven-  
 tis: & vnusquisq; illorum dominatur pluribus legionibus, & eadē ra-  
 tione, in malis spiritibus præfunt ceteris quatuor reges potētissimi,

iuxta



iuxta quatuor partes mundi, quorum nomina appellantur. Vrieus, rex orientis: Amaymon, rex meridiei: Paymon, rex occidentis: Egyn, rex septentrionis, quos Hebræorum doctores forte rectius uocant Samaël, Azazel, Azaël, Mahazaël: sub quibus plures alii dominantur principes legionum, & præfides: innumeri quoque priuatorum officiorum dæmones. Quinetiam Græcorum uetusti Theologi sex dæmones numerant quos Telchines uocant, alii Alastores appellant: qui hominibus malefici, stygis aquam manibus haurientes in terras spargunt: ex quo calamitates, pestes & fames consequuntur. Hisque fuisse perhibentur Acteus, Megalesius, Ormenus, Lycus, Nikon, Mimon. Cæterum qui angelorum & etiam dæmonum malorum distincta nomina, officia, loca, tempora exacte noscere cupit, illa in rabi Symonis Templorum uolumine requirat, ac in eiusdem libro Luminum, atque in tractatu de Magnitudine statutarum, & in tractatu Templorum rabi Ismaëlis, atque in omnibus fere commentariis libri Formationis de istis copiose scriptum inueniet.

Telchines

¶ Quomodo Hebræorum mecubales sacra angelorum nomina  
e sacris scripturis eliciant, atque de septuaginta duobus  
angelis qui ferunt nomen dei, cum tabulis Ziruph,  
comutationum literarum & numerorum, Cap. XXV.

mecubales  
hebræorum

Vnt & alia tam bonorum quam malorum spirituum ad singula officia deputata sacra nomina, prædictis illis multo ualidiora, quæ ex sacris scripturis secundum artem quam de istis tradunt Hebræorum mecubales extrahunt: sicut etiam quædam nomina dei ex certis locis eliciuntur. Horum generalis regula est, quod ubicunque in sacris literis aliquid de diuina essentia exprimitur, ex eo loco diuinum nomen rite colligi potest: ubicunque uero in sacris literis diuinum nomen expressum inuenitur, ibi ministerium quod illi nomini subiaceret, perpende. Vbicunque ergo de spiritus alicuius boni uel mali ministerio uel opere scriptura loquitur, ex eo loco eiusdem spiritus nomen siue boni siue mali extrahi potest, hoc obseruato immobili canone, ut ex bonis bonorum, ex malis malorum spirituum accipiamus nomina: nec albo nigrum, nec diem nocti, nec lucem tenebris confundamus: quod ex istis uersiculis ueluti exemplo elucescit. Sint tanquam puluis ante faciem uenti, & angelus domini propellens eos. Sint uia illorum tenebræ & lubricum, & angelus domini persequens eos.

regula generalis de  
diuino nomine.

וְהוּכְמוֹץ לַפִּי רוּחַ וְשֵׁלֶאךָ יְהוָה רִחַה  
וְהוּדְרָכָם חֶשֶׁךְ וְחֵלְקֵלְקוֹת וְשֵׁלֶאךָ יְהוָה רִדְפָם



## DE OCCULTA PHILOSOPHIA

Psalmo tricesimo quinto apud Hebræos, apud nos tricesimo quarto, e quibus angelorum illorum nomina extrahuntur: מִיכָאֵל & Midael & מִרְיָאֵל Mirael de ordine militantiū. Sic ex uersiculo, Constitues super eum impium & Satan stet a dextris eius. Psalmo centesimonono apud Hebræos, apud Latinos aut centesimooctauo רָשָׁע וְשָׂטָן יֹאמַר אֵל יָמִינוּ quod dæmonem machinatorem designat. Est certus textus in exodo, tribus uersiculis contentus, quorum quilibet septuagintaduobus scribitur literis, incipientes. Primus וַיֵּאָסֶף וַיֵּאָסֶף. Secundus, וַיֵּאָסֶף וַיֵּאָסֶף. Tertius, וַיֵּאָסֶף וַיֵּאָסֶף: qui unam in lineam extensi, uidelicet primus & tertius a sinistra in dextrā, medius uero conuerso ordine a dextra incipiens terminetur in sinistram, tunc singulæ tres literæ sibi subalternatæ constituunt unū nomē, quæ sunt septuagintaduo nomina, quæ Hebræi Schemhamphoras uocant, quibus si in fine addatur nomen diuinum El אֵל, uel iah, יְיָ producant septuagintaduo angelorum nomina trisyllaba, quorum quilibet fert magnum nomē Dei, sicut scriptum est, Angelus meus præcedet te, obserues eum, est enim nomen meum in illo. Et hi sunt qui præsedent septuagintaduobus quinariis coelestibus totidemq; nationibus & linguis, & humani corporis artibus, cooperanturq; septuagintaduobus synagogæ sænioribus, totidemq; Christi discipulis, & nomina eorum secundum extractionem quam faciunt Cabalistæ, patent in hac sequenti tabella, secundum unum modum quem diximus. Sunt autem & alii plures modi ex eisdem uersiculis fabricandi schemhamphoras, ut cum omnes tres recto ordine sibi subalternatim a dextra in sinistram scribuntur, præter illos, qui per tabulas Ziruph, & tabulas commutationum extrahuntur, de quibus in superioribus mentionem fecimus. Et quoniam hæc tabulæ omnibus tum diuinis tum angelicis nominibus inseruiunt, ideo illas etiam huic capiti subiungemus.

Hi sunt septuagintaduo Angeli, deferentes nomen  
Dei Schemhamphoras.



י	י	ס	ע	מ	ל	ז	כ	ה	ז	ל	ה	י	מ	ה	ה	ל	כ
ה	ה	י	ל	ה	ל	כ	ה	ז	ל	ז	ז	ז	ה	ר	ק	ז	ל
י	י	ט	מ	ט	ח	ז	ט	י	י	י	ע	ל	ח	י	מ	י	י
י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י
Vehuiab	Icliel	Sitracl	Elemiab	Mabasiab	relabel	Achaiah	cabethel	Haziel	Aladiab	Laniab	Habaiab	Iezalel	Mababel	Hariel	Hakamia	Leuiab	Caliel
ל	מ	נ	י	מ	ח	נ	ח	י	מ	ר	ז	ל	י	י	ל	כ	מ
י	ה	ל	י	ל	ח	ח	ז	ר	ז	י	י	כ	כ	ח	ח	י	נ
י	ר	כ	י	ח	י	ח	ז	ח	ח	י	מ	ה	ר	י	ח	ק	ר
י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י
Leuiab	Pabaliab	Nelchael	Ielaiel	Melabel	Habuiab	Nitbhaiab	Hadiab	Ierathel	eechiab	Reiuel	Omael	Iecabel	Vasariab	Ichuiab	Iehabiab	Candakiab	Manadel
ז	ח	ר	י	ח	מ	י	י	ס	ע	ע	מ	י	ד	ח	ע	נ	נ
נ	ע	ח	י	ח	י	י	י	ז	ר	כ	י	ח	נ	ח	מ	נ	י
י	מ	ע	י	ח	ח	ל	ל	י	י	ל	ח	י	י	כ	מ	ז	ח
י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י
Aniel	Haamiab	Rebael	Ielazel	Hababel	Michael	Venaliab	Ielabiab	Sealiab	Ariel	Asaliab	Mihael	Vehuel	Daniel	Habasiab	Imamiab	Nanael	Nitbael
מ	מ	נ	י	ח	מ	י	י	ע	מ	ר	מ	ז	ח	ר	י	ח	מ
ה	מ	מ	י	ר	מ	מ	ח	נ	ח	מ	נ	י	ר	ז	ח	י	י
י	י	מ	ל	ח	ר	ר	ח	י	י	ר	ק	ע	י	ח	מ	י	מ
י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י
Mebabiab	Popiel	Nemania	Ielalel	Harabel	Mizrael	Vnabel	Iabbel	Anael	Mebiel	Damobia	Manakel	Diabel	Habuiab	Roebel	Iabamiab	Haaiel	Mumiab



DE OCCULTA PHILOSOPHIA  
TABULA COMMUTATIONVM RECTA.

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת
ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א
ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב
ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג
ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד
ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה
ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו
ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז
ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח
י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט
כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י
ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ
מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל
נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ
ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ
ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס
פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע
צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ
ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ
ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק
ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר
ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש



ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י	ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א
ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י	ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	ת
ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י	ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	ת	ש
ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י	ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	ת	ש	ר
צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י	ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	ת	ש	ר	ק
פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י	ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	ת	ש	ר	ק	צ
ע	ס	נ	מ	ל	כ	י	ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	ת	ש	ר	ק	צ	פ
ס	נ	מ	ל	כ	י	ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע
נ	מ	ל	כ	י	ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס
מ	ל	כ	י	ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ
ל	כ	י	ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ
כ	י	ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל
י	ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ
ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י
ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י	ט
ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י	ט	ח
ו	ה	ד	ג	ב	א	ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י	ט	ח	ז
ה	ד	ג	ב	א	ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י	ט	ח	ז	ו
ד	ג	ב	א	ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י	ט	ח	ז	ו	ה
ג	ב	א	ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י	ט	ח	ז	ו	ה	ד
ב	א	ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י	ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג
א	ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י	ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA

ALIA TABVLA AVERSA DICTA IRRATIONALIS.

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת
ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א
ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב
ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג
ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד
ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה
ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו
ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז
ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח
י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט
כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י
ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ
מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל
נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ
ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ
ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס
פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע
צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ
ק	ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ
ר	ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק
ש	ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר
ת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש



אל	בת	גש	דר	הק	וצ	זפ	חע	טט	ינ	כמ
אב	גת	דש	הר	וק	וצ	חפ	טע	יס	כנ	למ
אג	דת	הש	ור	זק	חצ	טפ	יע	כס	לנ	כמ
אד	בג	הח	וש	זר	חק	טצ	יפ	בע	לס	מנ
אה	בד	ות	וש	חר	טק	יצ	כפ	לע	מס	גנ
או	בה	גד	ות	חש	טר	יק	כצ	לפ	מע	נס
אז	בו	גה	הח	טש	יר	כק	לצ	מפ	נע	דס
אח	בז	גו	דה	טח	יש	כר	לק	מצ	נפ	סע
אט	בח	גז	דו	ית	כש	לר	מק	נצ	ספ	חע
אי	בט	גח	דז	הז	כת	לש	מר	נק	סצ	עפ
אכ	בי	גט	דח	הז	לת	מש	נר	סק	עצ	ופ
אל	בב	גי	דט	הח	זו	מת	נש	סר	עק	פצ
אמ	כל	גכ	די	הט	וח	נת	סש	ער	פק	זצ
אנ	במ	גל	דב	חי	וט	זח	סת	עש	פר	צק
אס	בנ	גמ	דל	הב	וי	זט	עת	פש	צר	חק
אע	כס	גנ	דמ	הל	וב	זי	חט	פת	צש	קר
אפ	בע	גס	דנ	המ	ול	זכ	חי	טח	קש	צר
אצ	בפ	גע	דס	הנ	ומ	זל	חב	טי	קת	רש
אק	כצ	גפ	דע	חס	ונ	זמ	חל	טב	רת	יש
אר	בק	גצ	דפ	הע	וס	זנ	חמ	טל	יב	שת
אש	בר	גק	דצ	הפ	זע	זס	חנ	טמ	יל	כת
את	בש	גר	דק	הצ	ופ	זע	חס	טנ	ימ	כל



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA

ALIA TABULA ZIRVPH QVAE DICITVR RATIONALIS.

אב	גת	דש	הר	וק	וצ	חפ	טע	יס	כנ	למ
אג	דב	הת	וש	זר	הק	טצ	יפ	בע	לט	מנ
אד	הג	וב	זח	חש	טר	יק	כצ	לפ	מע	נס
אה	וד	זג	חב	טת	יש	בר	לק	מצ	נפ	סע
או	זה	חד	טנ	יב	כת	לש	מר	נק	סצ	עפ
אז	חו	טה	יד	כג	לב	מה	נש	סר	עק	פצ
אח	טז	יו	כה	לד	מג	נב	סת	עש	פר	צק
אט	יח	כו	לו	מה	נד	סג	עב	פת	צש	קר
אי	כט	לח	מו	נו	סה	עד	פג	צב	קת	רש
אכ	לי	מט	נח	סז	עו	פה	צד	קג	רב	שת
אל	מב	ני	סט	עה	פז	צו	קה	רד	שג	תב
אמ	נל	סב	עי	פט	צח	קז	רו	שה	תד	בג
אנ	סמ	על	פב	צי	קט	רח	שו	תו	בה	גד
אס	ענ	פמ	צל	קכ	רי	שט	חח	בז	גו	דה
אע	פס	צנ	קמ	רל	שב	תי	בט	גח	דז	הז
אפ	צע	קס	רנ	שמ	הל	בכ	גי	דט	הח	וז
אצ	קפ	רע	שס	תנ	במ	גל	דכ	הי	וט	זח
אק	רצ	שפ	תע	בס	גנ	דמ	הל	וב	זי	חט
אר	שק	תצ	בפ	גע	דס	הנ	ומ	זל	חב	טי
אש	תר	כק	גצ	דפ	הע	וס	זנ	חמ	טל	יב
את	כש	גר	דק	הצ	ופ	זע	חס	טנ	ימ	כל
אב	גד	הו	זח	טי	כל	מנ	סע	פצ	קר	שת



TABVLAE TRANSPOSITIONVM NUMERALIVM.

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב	יג	יד	טו	טז	יז	יח	יט	כ	כא	כב	כג	כד	כה	כו	כז	כח	כט	ל	לא	לב	לג	לד	לה	לו	לז	לח	לט	מ	מא	מב	מג	מד	מה	מו	מז	מח	מט	נ	נא	נב	נג	נד	נה	נו	נז	נח	נט	ס	סא	סב	סג	סד	סה	סו	סז	סח	סט	ע	עא	עב	עג	עד	עו	עז	עח	עט	פ	פא	פב	פג	פד	פו	פז	פח	פט	צ	צא	צב	צג	צד	צו	צז	צח	צט	ק	קא	קב	קג	קד	קו	קז	קח	קט	ר	רא	רב	רג	רד	רו	רז	רח	רט	ש	שא	שב	שג	שד	שו	שז	שח	שט	ת	תא	תב	תג	תד	תו	תז	תח	תט	י	יא	יב	יג	יד	טו	טז	יז	יח	יט	כ	כא	כב	כג	כד	כה	כו	כז	כח	כט	ל	לא	לב	לג	לד	לה	לו	לז	לח	לט	מ	מא	מב	מג	מד	מה	מו	מז	מח	מט	נ	נא	נב	נג	נד	נה	נו	נז	נח	נט	ס	סא	סב	סג	סד	סה	סו	סז	סח	סט	ע	עא	עב	עג	עד	עו	עז	עח	עט	פ	פא	פב	פג	פד	פו	פז	פח	פט	צ	צא	צב	צג	צד	צו	צז	צח	צט	ק	קא	קב	קג	קד	קו	קז	קח	קט	ר	רא	רב	רג	רד	רו	רז	רח	רט	ש	שא	שב	שג	שד	שו	שז	שח	שט	ת	תא	תב	תג	תד	תו	תז	תח	תט
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----	----



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA

יא	טב	חג	זד	וה
יב	טג	הד	זה	וו
יג	טד	חה	זו	
יד	טה	חו	זז	
יח	טו	חז		
יז	טז	חח		
יו	שח			
יח	טט			
יט				

קי	צב	פל	עמ	סנ
קב	צל	פט	ענ	סס
קל	צמ	פנ	עס	
קמ	צנ	פס	עע	
קנ	צס	פע		
קס	צע	פפ		
קע	צפ	רץ	שף	חז
קפ	צז		שץ	תף
קצ				תץ

10	10	10	10	5
אט	בח	גז	דו	ה
100	100	100	100	50
יצ	בפ	לע	מס	נ
1000	1000	1000	1000	500
קצ	רף	שז	חם	ך

TABULA PROPOSITIONUM NUMERATIVARUM



De inueniendis nominibus spirituum & geniorum à dispositione  
corporum coelestium. Caput XXVI.

Radiderunt uetères Magi artem inueniendi nomen spiritus  
ad quemcunq; desideratum effectum, ex coeli dispositione il-  
lud eliciētes, puta proposita tibi aliqua coelesti harmonia, pro  
fabricanda imagine uel anulo, seu alio quouis opere, sub certa constel-  
latione peragendo, spiritū illius operis rectorem inuenire si uelis. Ere-  
cta coeli figura proiice literas suo numero & ordine à gradu ascenden-  
tis, fm successionem signorū per singulos gradus cōplendo totum coeli  
circulum: tunc literis illis quæ ceciderint in loca stellarū, quæ præsidio  
uteris, iuxta earūdem stellarum numerū atq; fortitudines, in numerū  
& ordinē extra notatis, nomen spiritus constituunt boni scilicet: si uero  
ab initio gradus occidentis contra signorum progressum sic feceris, spi-  
ritus resultans erit de genere malorum. Eo artificio nonnulli Hebræo-  
rum & Chaldæorum magistri naturam & nomen genii cuiusq; homi-  
nis perquirendum docent, ut uidelicet cognito gradu ascendentis alicu-  
ius natiuitatis, coæquatisq; cæteris coeli cardinibus, tunc qui planetarū  
in illis quatuor cardinibus plures habuerit dignitates quem Harabes  
Almutez uocant, ipse prior notetur inter cæteros: & iuxta eum secūdo  
loco, qui sibi in numero dignitatum fuerit proximus, & ita per ordinē  
reliquos eorum qui aliquam in prædictis cardinibus obtinent dignita-  
tem: hoc ordine habito, scias uerum eorum locum & gradum in coelo,  
incipiensq; à gradu ascendentis per singulos gradus fm ordinem si-  
gnorum proiicere uiginti duas Hebræorum literas: tūc quæ literæ ceci-  
derint in prædictarum stellarum loca, notatæ & dispositæ iuxta ordi-  
nem superius in stellis inuentum, & rite secundum Hebraicæ linguae  
rationes combinatæ, genii nomen cōstituunt: cui iuxta morem, aliquod  
diuinæ omnipotentiae monosyllabū nomen, puta El uel Iah subiungis.  
Quod si proiectio literarum fiat ab angulo occidentis, & contra succes-  
sionem signorū, & literæ quæ ceciderint in Nadir (hoc est punctum op-  
positum) supradictarū stellarum, quo diximus ordine coniungatur, nomē  
cōstituent genii mali. Verū Chaldæi alia uia pcedunt, nō enī accipiunt  
Almutez cardinum, sed Almutez undecimæ domus, faciuntque per  
omnia, ut dictū est: Malum aut genium regunt ab almutez anguli duode-  
cimæ domus, quā malū dæmonē uocant, piciētes à gradu occiden-  
tis cōtra signorum progressum. Sunt et Arabes pleriq; & nonnulli Hebræi,  
qui ex quinque hylegiorū locis nomen genii requirunt, & facientes proie-  
ctionē semp ab initio Arietis, & literis inuētis iuxta hylegiorū ordinē,  
apud astrologos cognitum, in ordinē redactis, cōiunctisque, nomen con-  
stituunt genii boni: mali aut genii nomē eliciunt ex locis hylegiis oppo-  
sitis, facta proiectione ab ultimo gradu Piscium contra signorum ordi-



nem. Alii uero non loca hylegiorum, sed loca Almutez super quinque hylegiis accipiunt, facientes projectionem ab horoscopo, sicut in prioribus dictum est: atque hæc nomina ita secundum proportionatos numeros sydereo calculo distributa, iugatis alternatisque literis compacta, sono licet & significatione ignota, ex secretis philosophiæ principijs necesse est confiteri plus posse in opere magico, quam nomina significatiua, dum attonitus in illorum ænigmata animus, totaque mentis acie intentus, diuinum aliquod subesse firmiter credens, uerba & nomina hæc, licet non intellecta reuerenter sonat in gloriam numinis, cum spiritali pietatis affectu, captiuans se in illius obsequium.

De arte calculatoria nominum eiusmodi ex traditione Cabalistarum. Caput XXVII.

St adhuc aliud huiusmodi nominum artificium quod calculatorum uocant, & fit per tabulas sequentes, ingrediendo cum nomine aliquo sacro, siue diuino siue angelico, in columna literaria descendenti, accipiendo illas literas quas in angulis communibus sub suis stellis signisque offenderis: quibus in ordinem redactis, spiritus nomen constituitur boni de natura illius stellæ uel signi, sub quibus fueris ingressus: quod si fueris ingressus in columna ascendente, sumendo angulos communes supra stellas & signa in infima linea signata, nomen constituitur spiritus mali. Et hæc sunt nomina spirituum ex quolibet ordine siue coelo ministrantium, tam bonorum, quam malorum, quæ secundum hunc modum in nouem nomina totidem ordinum multiplicare potes, quatenus ingrediendo cum uno nomine aliud superioris ordinis spiritus ex eodem elicere potes tam boni quam mali. Principium tamen huius calculationis dependet ex nominibus Dei, omnis enim uox uirtutem habet in Magia, in quantum à Dei uoce dependet indeque formatur. Itaque scire debemus, omne angelicum nomen procedere debere ab aliquo nomine Dei primario: ideoque angeli dicuntur ferre nomen Dei, iuxta illud quod scriptum est, quia est nomen meum in illo. Itaque ut bonorum angelorum nomina à malorum nominibus discernantur, solet illis sæpe aliquid diuinæ omnipotentiae nomen subnecti, ut El, nel On, uel Iah, uel Iod & cum illo simul pronuciari: & quoniam Iah nomen est beneficentiae, & Iod nomen deitatis, ideo hæc duo nomina non nisi angelorum nominibus apponuntur. Nomen uero El, quod uim & uirtutem importat ideo non modo bonis, sed quandoque etiam malis spiritibus adiicitur, neque enim etiam mali spiritus absque Dei uirtute, aut subsistere aut aliquid agere possunt. Cæterum sciendum est, quoniam sumendi sunt anguli communes eiusdem stellæ atque signi, nisi ingressum sit cum nomine mixto, quemadmodum sunt nomina geniorum, & ea de quibus in capitulo præcedenti dictum est,



est, quæ ex cœli dispositionibus iuxta diuersarū stellarum harmoniam componūtur: cum his enim quoties ingredienda est tabula, angulus cōmunis sumendus est sub stella uel signo literæ ingredientis. Sunt præterea qui istas tabulas adeo extendunt, ut arbitrentur etiam si cū noīe stellæ, uel officii, uel effectus alicuius desiderati fiat ingressus, dæmon eliciatur & bonus & malus ad illud officium uel effectum deseruiens. Simili ratione cum nomine proprio personæ cuiusuis ingredientis, geniorū nomina sese extrahere posse confidunt, sub illa stella quæ tali personæ uidebitur præesse, prout ex Physiognomia, uel ex animi passionibus & inclinatione, siue ex professione & fortuna cognouerint illū esse uel Martium, uel Saturniū, uel Solarem, uel de alterius stellæ natura. Et licet huiusmodi nomina primaria, ex suo significato nullam uel modicam uim habeant, tamen huiusmodi extracta nomina & ab illis deriuata, maxime sunt efficaciæ: quæadmodū, radii solares in speculo cauo collectæ, fortissime quidem urunt, sole tamē ipso uix modice calente. Est autem ordo literarū in istis tabulis sub stellis & signis ferè cōsimilis, qualis est apud astrologos ordo decanorum, nouenariorū & duodenariorū. De hoc calculatorio, artificio scripsit quondam Alphonsus Cyprius, & nescio quis alius illud etiā Latinis characteribus accommodauit: uerum quoniā uniuersūq; linguæ literæ, quod in primo libro ostendimus, suo numero, ordine & figura cœlestē diuinamq; originē habent, facile concessero, hanc de nominibus spirituum calculationē, non modo per Hebræas literas, sed etiam per Caldæas, Arabicas, Aegyptias, Græcas, Latinas, & quascunq; alias fieri posse, tabulis ex illis ad imitationē præsidentium rite fabricatis, sed hic a plerisq; obiicitur, euenire in his tabulis plures diuersæ naturæ & fortunæ homines nō raro ob nominis identitatem eūdem eiuſdemue nominis genium sortiri. Sciendū igitur est, non absurdū putari, eundem dæmonē a pluribus animalibus posse secerni, eundemq; pluribus posse præesse. Præterea sicut diuersi homines eodem sæpe nomine funguntur, sic etiam diuersorū officiorum & naturarū spiritus, possunt uno nomine ac uno eodemq; signaculo siue caractere notari respectu tamen diuerso: nā sicut serpens nūc Christi, nunc diaboli typum tenet, sic eadem nomina, eademq; signacula, nunc alicui malorum dæmonū, nunc alicui bonorum angelorū ordini æquiparantur. Deniq; ipsa inuocantis intentio ardens, per quam intellectus noster iungitur intelligentiis separatis, facit ut nunc illum, nunc alium spiritum licet sub eodem nomine inuocatum, habeamus obsequētem.

¶ Sequuntur tabulæ calculationis nominum spirituum bonorum & malorum, sub septem planetarum præsidio atque sub duodecim signorum ordine Militantium.



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA

INGRESSVS MALORVM.

	☾	♀	♀	☉	♂	♂	☿	Linea bonorū
א	ו	ו	ה	ד	ג	ב	א	א
ב	ז	מ	ל	כ	י	ט	ח	ב
ג	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	ג
ד	ו	ה	ד	ג	ב	א	ח	ד
ה	מ	ל	כ	י	ט	ח	ז	ה
ו	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	ו
ז	ה	ד	ג	ב	א	ח	ש	ז
ח	ל	כ	י	ט	ח	ז	ו	ח
ט	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ט
י	ד	ג	ב	א	ח	ש	ר	י
כ	כ	י	ט	ח	ז	ו	ה	כ
ל	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	ל
מ	ג	ב	א	ח	ש	ר	ק	מ
נ	י	ט	ח	ז	ו	ה	ד	נ
ס	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	ס
ע	ב	א	ח	ש	ר	ק	צ	ע
פ	ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	פ
צ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י	צ
ק	א	ח	ש	ר	ק	צ	פ	ק
ר	ה	ז	ו	ה	ד	ג	ב	ר
ש	ס	נ	מ	ל	כ	י	ט	ש
ת	ח	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ת
Linea labrū	☿	♂	♀	☉	♂	♀	☾	

INGRESSVS BONORVM.



[illegible]

INGRESSVS MALORVM.

INGRESSVS BONORVM.



## DE OCCULTA PHILOSOPHIA

**¶** Quomodo nonnunquam spirituum nomina accipiuntur a rebus  
ipsis quibus præficiuntur. Cap. XXVIII.

Nuenio adhuc aliud nominum genus ab ipsis rebus, quibus spi-  
ritus ipsi præfident, illis impositum, tanquã mutuato illis no-  
mine a stellis, aut hominibus, aut locis, aut temporibus simili-

*planetariũ  
spiritus.*

*Signorum  
spiritus.*

bus'ue rebus, diuino nomine in clausulam adiecto, hoc modo: Spiritus  
Saturni nũcupatur Sabathiel: spiritus Iouis. Zedechiel: spiritus Martis,  
Madimiel: spiritus Solis, Semiel uel Semeschiah: spiritus Veneris, No-  
gahel: spiritus Mercurii, Cochabiah uel Co. habiel: spũs Lunæ, Iareahel  
uel Leuanaël. Simili ratione etiam nuncupant spiritus qui præfunt si-  
gnis ab ipsis uidelicet signorũ nominib? per ordinẽ, ab ariete, Teletiel,  
Suriel, Tomimiel, Sartamiel, Ariel, Betuliel, Masniel, Acrabiel, Chese-  
riel, Gediel, Deliel, Dagymiel, ac si a Latinis uocabulis dicamus Ariel,  
Tauriel, Geminiel, Cancriel, Leoniel, Virginiel, Libriel, Scorpiel, Sagit-  
tariel, Capriel, Aquariel, Pisciel, & a planetis Saturniel, Iouiel, Martiel,  
Soliah, Veneriel, Mercuriel, Lunaël uel Lunaiah. Quia uero (quod ẽt  
supra diximus) omnes spiritus tam boni q̃ mali unionem quærunt cũ  
homine, quam non raro quodãmodo etiã adsequuntur. unde in sacris  
literis homines nonnullos & deos, & angelos, & diabolos uocatos legi-  
mus: ita etiam nomina illorum qui singulari aliqua uirtutis excellentia  
præditi, aut pertinaciaut imme dicabili malitia obstinati ab hoc sæculo  
migrarũt, inter dæmonum bonorũ aut malorũ nomina locum sortita  
sunt, numeraturq; cum eisdem, siue hominum illorum animas, siue il-  
lorum genios bonos, malos'ue significari putabimus. Sic legimus apud  
Esdras nomen archangeli Ieremiel, a Ieremia propheta, sic Zachariel  
a Zacharia & Vriel, ab Vria propheta quẽ occidit Ioachim. Similiter  
Samuel. Ezechiel, Daniel, prophetarum & angelorum pariter nomina  
sunt, Phaniel & angeli & loci nomẽ est, in quo per totam noctẽ luctatus  
Iacob. Ariel angeli nomen est & dicitur quasi leo dei: nonnunquã & ca-  
codæmonis nomen est, & ciuitatis quæ inde uocata Ariopolis, ubi cole-  
batur idolum Ariel. Multa quoq; malorum dæmonum nomina in sa-  
cris literis comperimus a pessimis hominibus aut pessimorum homi-  
num habitationibus ortum accepisse, sicut nomẽ Astaroth, quod nomẽ  
cacodæmonis est. eratq; olim nomen ciuitatis Og regis Basan, in qua  
habitarunt gigantes. Similiter Astroth, olim ciuitatis Amorrhæorum  
Raphaim uallis, & Ieramiel, regio Allophylorum. Idolorum quoque  
& cacodæmonum nomina sunt, ut Remma, simulachrum idoli Da-  
masceni, chamos, idolum Moab, Melchim, idolum Amonitarum, Bel  
idolum Babyloniorum, Adramelech, idolum Assyriorũ, Dagon, ido-  
lum Allophylorum. Et narrat Philo fuisse Amorrhæis septem simu-  
lachra aurea, quas uocabant sanctas nymphas, quæ inuocatæ osten-  
derunt

4. Esd. 4.



derunt Amorrhæis p singulas horas opera eorum: & nomina eorū nomina mulierum, quæ fuerunt vxores septem virorum peccatorū *Septē peccatores.* qui eas cōsecrauerunt post diluviū, videlicet Chanaan, Phut, Selaiah, Nembroth, Abirion, Elath, Desuat: eruntq; illis superpositi lapides pretiosi sculpti & cōsecrati, quorū in vno virtus erat, vt cæcis lumen restitueret: nec potuit ignis exurere lapides: & libri sacri erant cum lapidibus, qui similiter non poterant igni cōburi, nec incidi ferro: nec aqua deleri, quousq; auferret eos angelus dñi, & sepe laret in p̄fundo maris. Iam vero ēt scimus quia Nembroth Chodor laomor, Balach, Amelech, regū noīa sunt in cacodæmonū ordinē ascita, Similiter gigantes cū dæmonibus cōmuni vocabulo Ena Kī ענקים dicuntur q̄a non participarūt cū imagine dei, hoc est, nō acceperunt splēdorem spiritualis intellectus, sed illorū multiplicauit species malas fraudū & peccatorū: ideoq; nō numerant de specie hoīum (vt ait Rabi Moses Aegyptius) sed de specie bestiarū & dæmonū preter q̄ q̄ habent figuram humanā: & tales (inquit) fuerūt filii Adæ, qui precesserunt Seth post Abel: de qbus dixerūt sapiētes Hebreorum, Adā genuisse Tochoth תוֹחוֹת hoc est diabolos. Postq̄ aut inuenit gratiā in oculis dñi, genuit Seth ad imaginē & similitudinē suā, hoc est qui ad imaginem dei adeptus est perfectionem humanā quam qui non hēt, nō numerat de specie hoīum, pp̄ prauitates quæ sunt causa omnis mali & dāni. Est etiam (teste Porphyrio) magorum snā prauas animas in naturam demonū cōueriti ac peniciosas sicut & illi fieri: cui attestatur ēt illud Christi verbum de Iuda Iscariothe, inquentis, Nonne duodecim vos elegi & vnus vestrum diabolus est quos ideo dæmones aduentitios nuncupant, q̄a ex humanis animis inter dæmones sint centuriati. Vnde & pessimorū hoīum & dæmonū eadem noīa sunt, siue per hęc eorū animas, siue malos genios vocemus, qui malorū hoīum nomina, quasi p̄sonas aliquas induerunt. Iā vero ēt & Behemoth, & Leuiathā, beluas & dæmones significāt. His itaq; exemplis, cum bonorū tum malorum demonū nomina, curiosus inquisitor facile inuenire & cognoscere potest.

*Animas fieri  
dæmones.*

¶ De characteribus & sigillis spirituum Cap. XXIX

E characteribus atq; sigillis spirituum iam nobis dicendū est

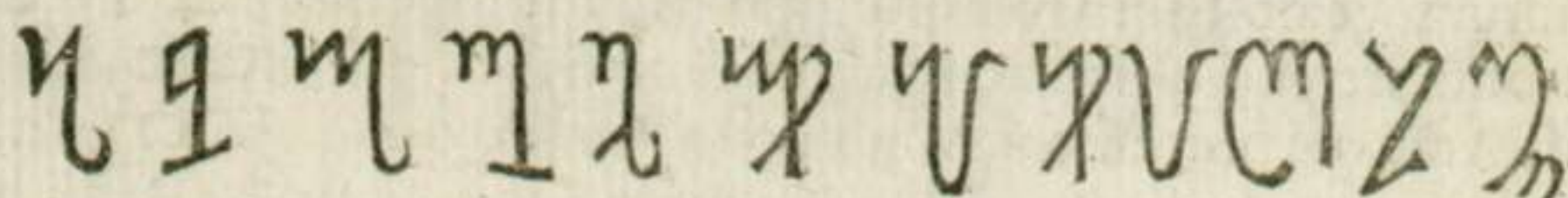
d Sunt autem characteres nihil aliud quā ignorabiles quædā literæ, & scripturæ, sacra deorū & spirituum nomina à p̄phano-

rum vsu lectioneq; custodientes, quas literas veteres, hieroglyphicas siue sacras vocabāt, q̄a solis deorum sacris deuotas: nefas siq̄dem arbitrabantur, sacra deorū mysteria his characteribus cōmittere, qbus prophana & turpia quæq; apud cōmunem plebem conscriberent, Vnde Porphyrius ait, veteres deum & diuitias virtutes celare volētes, per sensibiles figuras, & per ea quæ visibilia sunt, inuisibilia signi-

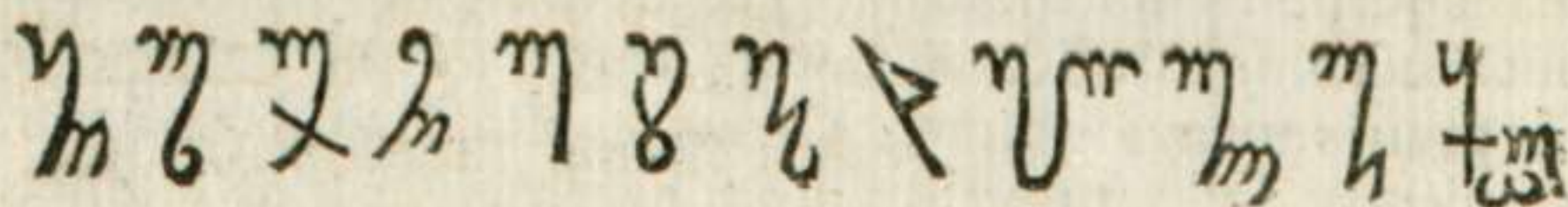


## DE OCCULTA PHILOSOPHIA

ficātes, quasi sacris literis magna mysteria tradidisse, & symbolicis quibusdam figuris explicasse ut cum pila & rotunda, omnia, mundo, soli lunæ, spei, & fortunæ dedicarunt, circulum, cœlo: circuli autem partes lunæ: pyramides & obeliscos, igni atque diis olympiis: cylindrum, soli & terre: penem, generationi atque Iunoni, cui & pro muliebrem sexum, figuram triangularem. Quare hoc genus characterum aliam, radicem non habet, præter arbitrum & auctoritatem instituentis illius inquā, qui huiusmodi literarum instituendarum & consecrandarum acceperit potestatem, cuiusmodi apud diuersas nationes & religionum sectas plures fuerunt sacrorum antistites, quorum instituta ad nos non peruenierunt, præter pauca quedam sparsim aut per fragmenta ab autoribus tradita. Ex horum itaque characterum genera sunt quos notat Petrus Apponus ab Honorio Thebano traditos, quorum figura est talis ad nostrum alphabetum relata:



A B C D E F G H I K L M



N O P Q R S T V X Y Z Ω

¶ Alius characterizandi modus, à Cabalisticis traditus: Cap. XXX,

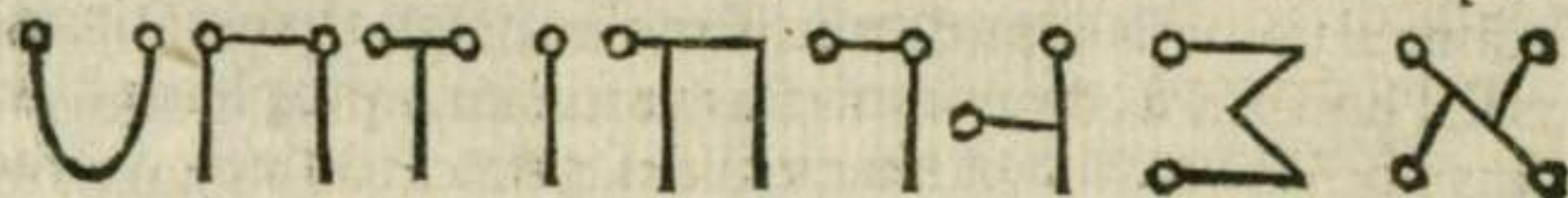
Pud Hebræos plures characterum inuenio modos, quorum  
 a vnus est antiquissimus, scriptura videlicet antiqua qua usi sunt Moyses & prophete cuius forma nemini temere reuelanda est: nam quibus hodie utuntur literis, ab Esdra institutæ sunt. Est etiam apud eos scriptura quam vocant cœlestem, quia inter sydera collocatam & figuratam ostendunt, non secus atque ceteris astrologi signorum imagines & stellarum lineamentis educunt. Est etiam quam vocant scripturam Malachim vel Melachim, hoc est angelorum siue regalem: & est alia quam vocant transitus fluminis, & horum omnium characteres & figure tales sunt,

Scriptura Cœlestis.

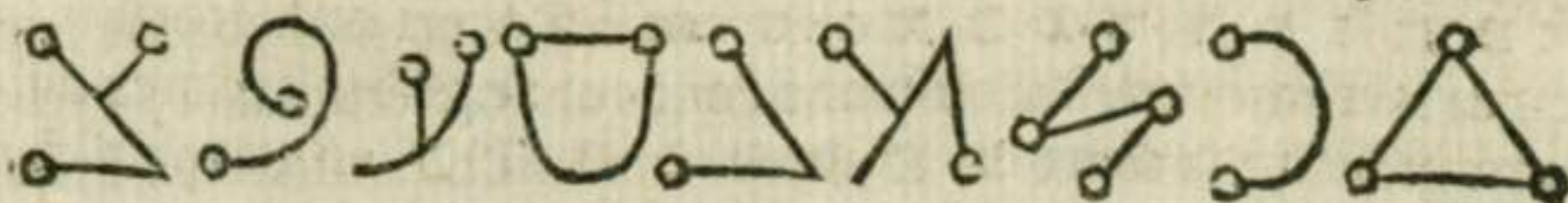


Theth. Cheth. Zain. Vau. He. Daleth. Gimel. Beth. Aleph.

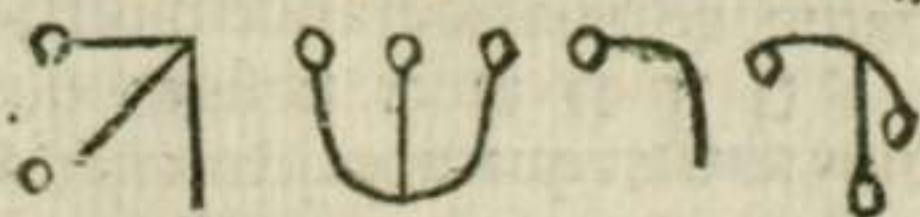
CXLVI



Zade. Pe. Ain. Samech. Nun. Mem. Lamed. Caph. Iod

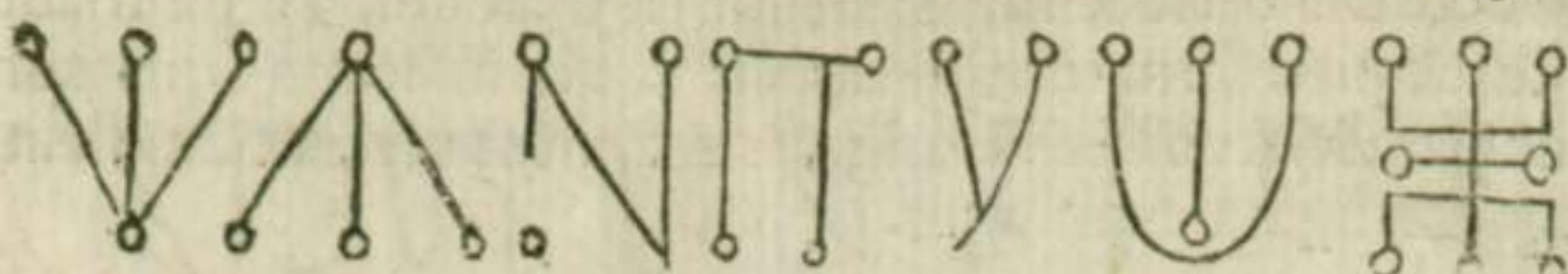


Tau. Shin. Res. Kuff.

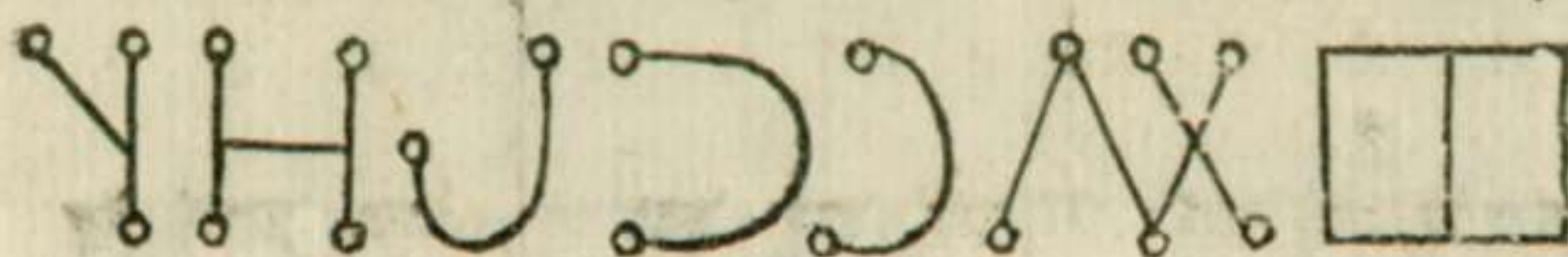


Scriptura Mal'achim.

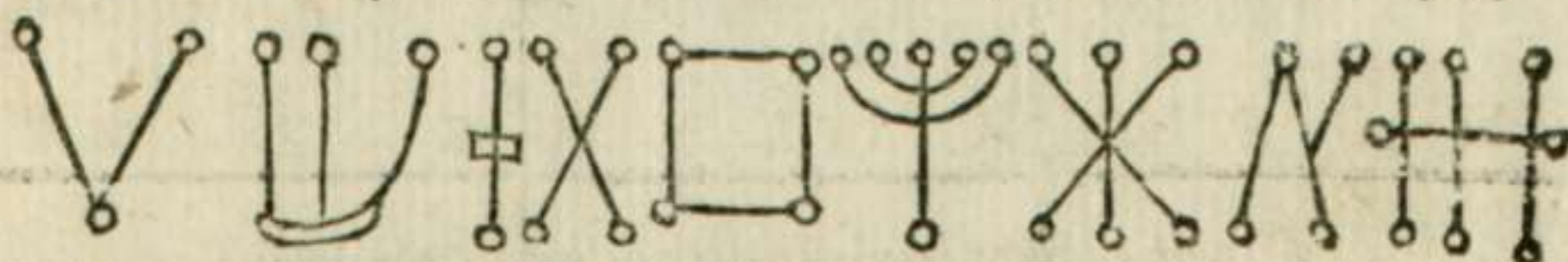
Zain. Vau. He. Daleth. Gimel. Beth. Aleph.



Nun. Men. Lamed. Caph. Iod. Theth. Cheth.



Res. Kuff. Zade. Pe. Ain. Samech. Samech Shin. Iod

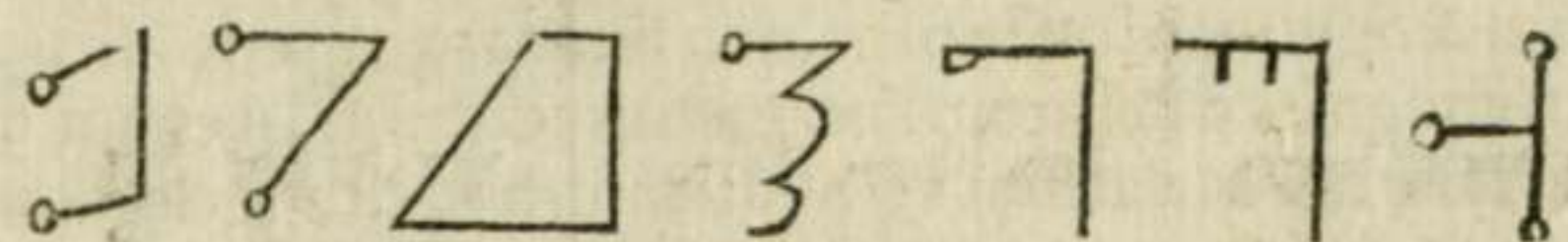


Scriptura transitus fluvii.

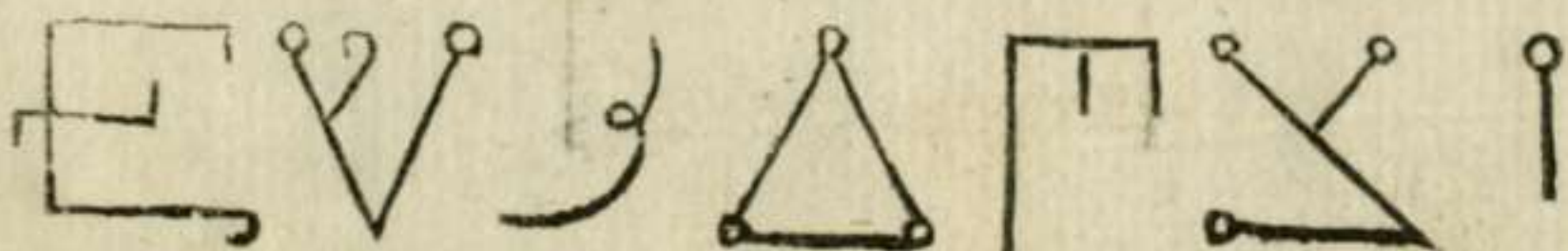
Cheth. Zain. Vau. He. Daleth. Gimel. Beth. Aleph.



Samech. Nun. Mem. Lamed. Caph. Iod. Theth.



Tau. Schin. Res. Kuff. Zade. Pe. Ain.





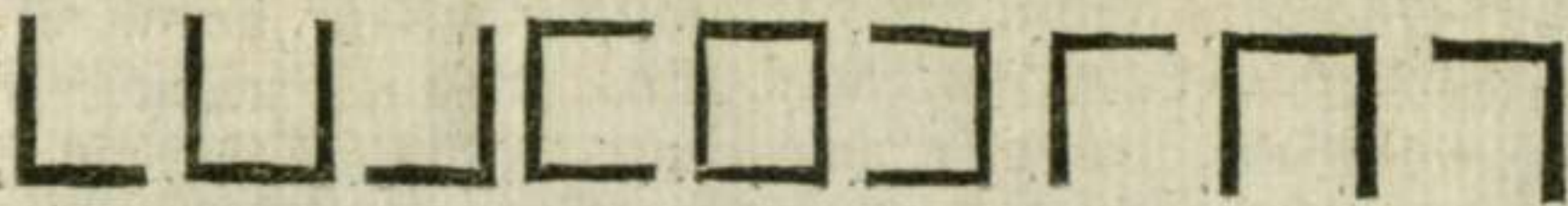
# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

Est adhuc alius modus apud Cabalistas, olim magna veneratione habitus, sed hodie tam cōmunis effectus, vt ferè inter prophana locum sortitus sit, est aut talis: Diuidatur viginti septem Hebræorū caracteres in tres classes, quarū quælibet nouem contineat literas: Prima scilicet ט ה ו ז ה ד ג ב א quæ sunt signacula numerorum simplicium, rerumq; intellectualium, in nouem angelorū ordines distributorum: Secunda tenet פ ע ס נ ס ל כ י signacula denariorum rerumq; cœlestium, in nouem orbibus cœlorū: Tertia vero tenet quatuor reliquas literas, cum quinque finalibus per ordinē, scilicet פ ק ר ש ה ז ס י ך signacula centenariorum rerum inferiorum, videlicet quatuor elementorū simplicium, & quinque generū compositorum perfectorum. Has tres classes subinde in nouem cameras distribuunt, quarum prima est trium vnitarum, videlicet intellectualis cœlestis & elementalis: Secūda est dyadum, Tertia triadum & sic de reliquis: formanturq; camerae illæ ex intersectione quatuor linearum parallelarum, sese in angulos rectos intersecantium, sicut in hac sequenti figura exprimitur.

א ר ס	ב ב ר	ג ל ש
ד מ ת	ה ב ר	ו ס מ
ז ע ז	ח פ ת	ט צ ז



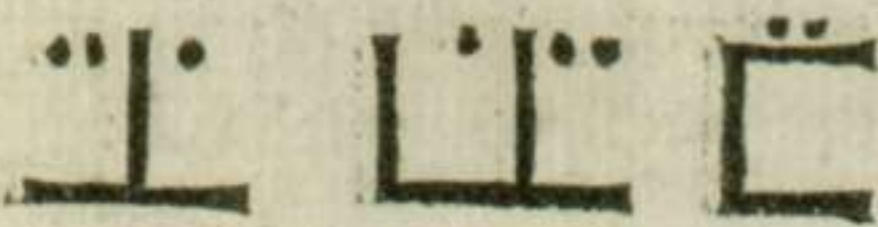
Qua in partes dissecta, egrediuntur noue figuræ particulares scilicet.



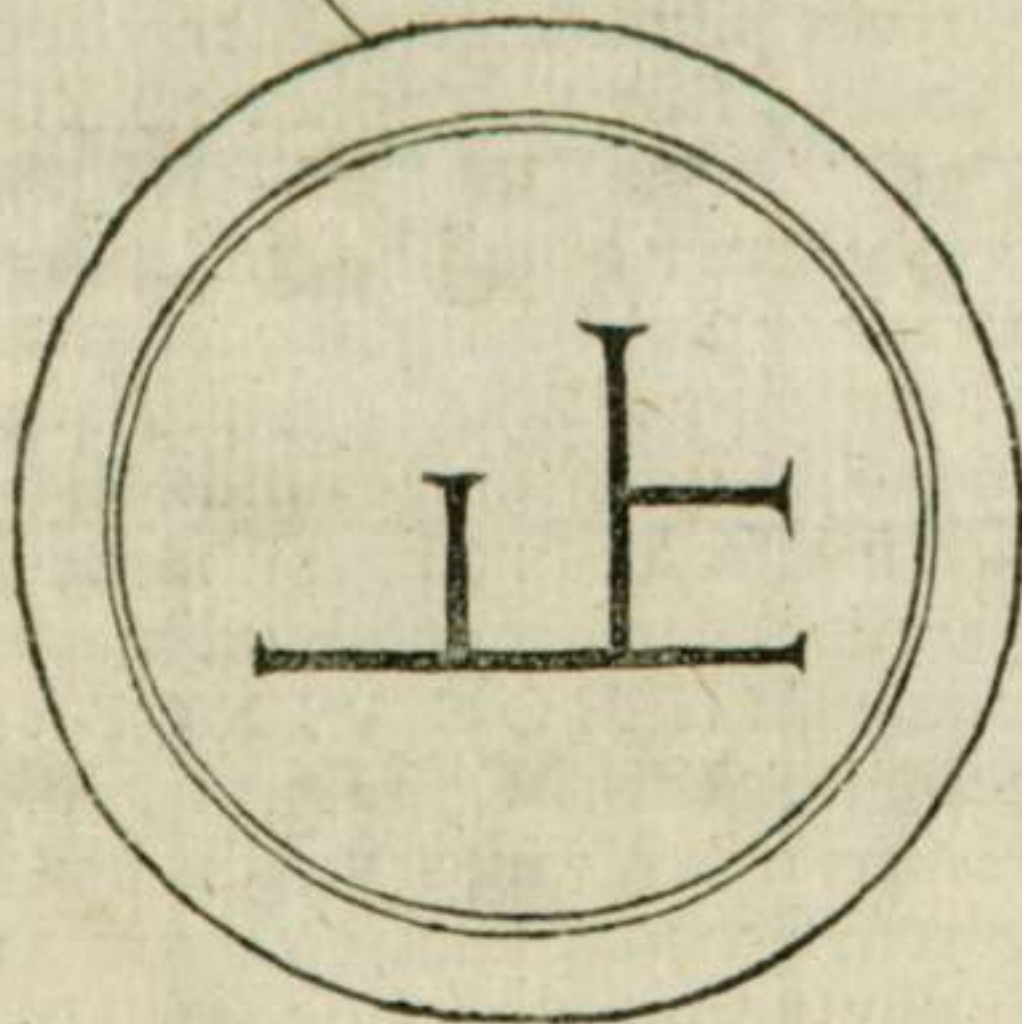
quæ sunt nouem camerarum suas literas characterizantium, per scriptum notari conueniunt: qui si unius puncti est, primam illius camere literam indicat: si duplicis, secundam: si triplicis, tertiam literam refert: ut si characterem Michael מִיכָאֵל formare velis, is egredietur talis quinque figuris extensus, scilicet:



Quæ deinde contrahuntur ad tres figuras, hoc modo:



Quæ deinceps contrahuntur in unam, puncta tamē notaria cōsolent omitti, euadit itaque character Michaélis talis.



Est adhuc alius characterum modus, omnibus fere literis & linguis communis, atque admodum facilis, qui fit per literarum colligantiam: ut, si detur nomen angeli Michaél, characteres eius formabuntur tales

Hebraicè

Græcè

Latine





Atq; hic modus apud Arabes receptissimus est, nec est scriptura aliqua quæ tam prompte, atq; eleganter sibi cōnectatur, sicut Arabica. Scire autē oportet quod angelici spiritus, cum sint puri intellectus, & omnino incorporei, signaculis & characteribus figurisq; pingibilibus, aliisue humanis nutibus non compelluntur: sed nos eorum essentiam qualitatemq; ignorantes, ab illorum nominibus, siue operibus, siue aliter pro nostris affectibus, characteres illis figurasq; & signacula deuouemus & consecramus nō quibus illos ad nos villo modo cōpellere possimus, sed quibus nos ad illos adfurgimus quatenus per eiusmodi characteres figurasq; ignorabiles, primo sensus nostros tam intimos quam extimos in illos conferimus, deinde rationis nostræ admiratione quadam in ipsorū religiosam inducimur venerationem, atq; exinde tota mente in extaticam rapimur adorationē, vbi tunc fide mirifica, spe infallaci, amore viuifico, illos in spiritu & veritate veris nominibus characteribusq; inuocantes, postulatam ab illis adsequimur virtutem.

¶ Adhuc alius characterum modus, atque de signaculis spirituum, quæ sola reuelatione recepta sunt. Caput XXXI.

Si aliud characterum genus, sola reuelatione acceptum: quod nulla alia ratione potest indagari: quorum characterum uirtus est ex ipso numine reuelante, cuius sunt latentia quædam signacula, diuinitatis alicuius harmoniam spirantia: vel sunt veluti fœdera quædam seu pacta initi fœderis inter nos & illos: eius generis sunt signaculum Constantino ostensum, quod crucem pleriq; appellabant Latinis literis inscriptū, I N H O C V I N C E. & alterum reuelatū Antiocho cognomine Soteris, in figura pentagoni, quod sanitatem edicit: nam resolutum in literas, edicit vocabulum שׂאנִיתָא, id est, S A N I T A S in quorum signorum fiducia & virtute, vterq; regum insignem contra hostes victoriam reportauit. Sic Iudas qui ob eam rem postea cognominatus est Machabæus, cum Iudeis pugnaturus contra Antiochum Eupatorem, nobile illud signaculum מכבי ab angelo accepit, in cuius virtute primum quatuordecim milia cum ingenti numero elephantorum, deinde iterum triginta quinque milia hostiū strauerunt: est enim hoc signaculum nominis quadriliteri representatiuum, atq; nominis septuaginta duarum literarum per æqualitatem numeri memorabile symbolū, & expositio illius est, הוּא כְמוֹתְךָ בַּחַיִּים id est, Q uis sicut tu in fortibus tetragrāme. Horum itaq; memoratorum trium signaculorum figuræ formandæ sunt tales,





Præterea de istis signaculis & characteribus loquitur Porphyrius in libro de Responsis, inquit, deos ipsos quibus rebus gauderent, & quibus euocarentur significasse, & quæ sibi offerenda essent: figuras quoque ipsas simulacrorum quales esse deberent, characteres quoque & figuras monstrasse, hæcque se de Proserpinæ oraculo præcepisse. Dicitque insuper, Hecaten quomodo simulacra sibi constituenda essent, præcepisse: & quod circumdanda absinthio: quod pingendi domestici mures, quæ pulcherrima illi essent ornamenta, & animo suo gratissima, totque mures quot eius essent formæ sumendi: tum sanguis, myrrha, styrax, & alia quædam incendenda: quæ si fierent, per somnium appareret responderetque hæc operanti, Sed ipsius Hecates oraculum subiiciemus ita enim ait:

*Hecates simulacrum, & quo præcipitur hæc sacra illi faciunda.*

*Oraculum Hecates.*

Quale mihi facias simulacrum, aduerte docebo:  
Sylvestri cape nata loco, atque absinthia circum  
Ponito, tum totum cœlato & pingito mures,  
Qui soleant habitare domos: pulcherrima sunt.  
Hæc ornamenta atque animo gratissima nostro.  
Tum myrrham, thus, styracem ipsorumque cruorem  
Conterito pariter murum sacra desuper inde  
Verba cane, & tot vero adhibe mures quæ repone,  
Quot mihi tu esse vides formas, tum sumito laurum,  
Exque eius trunco vaginam aptato, piasque  
Tunc effunde preces simulacro, & debita solve  
Vota hæc si facies, per somnum meque videbis.

Eiusmodi erant olim gentilium deorum daemoniorumque secreta mysteria, quibus se cogi, detineri & ligari posse hominibus persuadebant, Hinc docent Iamblichus & Porphyrius, oportere sacros daemones inuocantem, vnumquemque proprio honore prosequi, & distribuere singulis quod cui conuenit, ex gratiis, oblationibus, donis, sacrificiis, verbis, characteribus eorum conditioni congruis & quam similibus, aliàs ipsam numinum suarum daemonum præsentiam, optatumque effectum nequaquam adsequetur: quin & inuocati nocere conabuntur, eis præsertim, qui negligentius in ea re se habuerint.



Quomodo alliciantur à nobis boni daemones, & quomodo mali daemones à nobis conuincantur. Caput XXXII.

Efficax religionis presentia demonum sortitur effectum, neque enim potest in religione fieri opus ullum mirabilis alicuius efficaciam, nisi illic bonorum aliquis demonum adsit operis re-

Dæmones  
obtestari  
quò oportet.

Lib. I. de Astrologia  
re.  
Coptica. Copton civitas  
Egypti. apud hunc  
dicitur aggerem strage  
runt, et singulis  
nis adaugent, qui  
cognitur. Hist. v. p. 15.  
lib. Berodala.

ator & impletor: daemones autem boni: & si à nobis diuersimode alliciantur, nullis, tamen vinculis: vel vix saltim à nobis possunt astringi, sed duntaxat sacris quibusdam obtestari, ut apud Apuleium legimus, per coelestia sidera, per inferna numina, per naturalia elementa, per nocturna silentia, per adepta conceptitia: per incrementa Nilotica, & arcana Memphytica & sinistra Phariaca. Et alibi apud Porphyrium, Tu qui è lino emerfisti, qui sedes in loco, qui nauigio nauigas, qui singulis horis formam commutas, & in singulis zodaici signis commutaris. His & huiusmodi symbolicis orationibus atque hymnis, quæ diuinarum virtutum signa sunt, daemones nonnunquam humanis vsibus sese accomodabant, non quod necessitate quadam compulsi, sed sponte & consuetudine quadam, ac inuocationum precibus victi facilius accedunt unde apud Porphyrium in libro Responsorum ait Hecate:

Exorata tuis veni sermonibus istuc.

Et in eodem alibi ait.

M Victa hominum precibus, coelestia numina terram,  
Coguntur petere, & casus aperire futuros,

Adiuentia  
demonum  
ratio.

Sed & diuinitatis consortium cum mente humana efficit, quod ipsi boni spiritus nobis libenter adsistunt, ac potentiam virtutemque suam nobis communicant quotidie nos illuminationibus, inspirationibus, oraculis, vaticiniis, somniis, miraculis, prodigiis, diuinationibus, auguriis adiuvantes operantesque & agentes in nostra animas, tanquam sibi confortes imagines, eos suis influxibus formando, sibique similes efficiendo usque adeo, quod anima nostra sæpe tam ferme mirabilia operetur, quam coelestes soleant daemones. Mali vero daemones à nobis conuincuntur auxilio bonorum, praesertim quando obtestator erga deum sanctimonia pollet, verbaque sacra sermonemque horribilem incantet, puta coniurando potestate diuina, per veneranda supernaturalium virtutum nomina & signacula, per miracula, per sacramenta, per sacra mysteria, & eiusmodi, quæ quidem coniurationes siue exorcismata, quatenus nomine religionis & diuinæ virtutis fiunt, propter hoc timent ea maligni daemones: unde eorum sæpe prophanos homines sacris eiusmodi coniurationibus, malos daemones cōstringunt vel abiciunt, talia non ferentes. Unde Cyprianus in libro, Quod idola dii non sint dicit, Quod daemones adiurati per deum verum, nobis statim cedunt & fatentur, & de obsessis corporibus exire coguntur, & vel statim exiliunt, vel gradatim euanescent, prout fides patientis adiuvat, aut gratia iurantis aspi-

In libris Magicis deprehendi talia. Quibus spiritibus bene. & p. Angelus à deo  
superstites acceperunt ignem gladio pariter sit. Iste spiritus est, & fructus penitus ab ipso  
mente, & in ipso officio impare illis, deum coarctat illis. Ne uocant.  
Quem si forte spiritus, & ceteris omnibus alleperit, sua multa potestate uincit, & magis  
suis, & iussu. Quibus daemones, & in ipso spiritus, & ceteris impala facere me  
ta praecipiis penitus. Peste tristitia, & daemones de Saturno.



mat. Et Athanasius in libro de variis quaestionibus ait, nō existere verbum terribilius atq; magis disperdens potestatem dæmonū, quam initium sexagesimi septimi psalmi. Exurgat deus, & dissipetur inimici eius, quā primum enim verbo dicto, mox, vlulans euanesce & dissiparet diabolus. Et Origenes contra Celsū ait, nominis Iesu nuncupationem spectatum persæpe cum ex hominū animis tum corporibus innumeros demones eiecisse, & in iis vim maximā exercuisse, ē quibus demones fuissent excussi. Sæpe etiam solis minis & contumeliis malos dæmones, præsertim minores, vt lamias, incubos & eiusmodi, vel astringimus vel repellimus, quemadmodum legimus apud Lucanum de malefica illa inquitente:

Iam vos ego nomine vero

Eliciam, stygiosq; canes in luce superna  
Destituam, per busta sequar, per funera custos  
Expellam tumulis, ambigam vos omnibus urni  
Teq; deis ad quos alio procedere vultu  
Ficta soles Hecate, pallenti tabida fortuna  
Ostendam, faciemq; Erebi mutare vetabo.

Et apud Philostratum legimus, cum Apollonius & socii eius lucente clara luna noctu iter facerent, lamiæ phantasma illis occurrit, modo in hanc modo, in aliam figuram sese conuertere, quandoque oculis repente euanescere. Apollonius autem quidnam esset quāprimum agnoscens, grauib; cōtumeliosisq; verbis illud increpans, socios vt idem facerent hortabatur: id enim cōtra eiusmodi inuasionēs optimū sciebat esse medicamentum. Eius dictis cum socii paruissent, stridens phantasma, celeriter tanquā, idolum refugit, adeo enim formidolosum est hoc dæmonum genus, vt etiam ficto terrore, ac falsis impossibilibusq; minis moueātur & contremiscant, & compellantur. Vnde Cheremō sacer scriba, hæc illa dicit esse quibus maxime dæmones cogantur. Est præterea quemadmodum superius dictum est, quoddam dæmonum genus haud adeo noxium, sed & hominibus proximum, ita vt etiam passionibus afficiatur humanis, atq; horum plures hominum conuersatione gaudent, libenterq; habitant cum eisdem, aliqui mulieres depereunt, alii pueros, alii diuersorum animalium domesticorum vel syluestrium consortio lætantur: alii syluas & nemora incolunt, alii circa fontes & prata habitant. Sic Fauni & Lemures, cæpos: Naiades, fontes: Potamides, flumina, Nymphæ, stagna & aquas: Oreades, mōtes, Humedes, prata: Dryades & Hamadryades, syluas, quas etiā habitant Satyri & Syluani, gaudentq; arboribus & cespitibus eedem, sicut Naptæ & Agaptæ floribus: Dodenæ, glandibus: Paleæ & Feniliæ, pabulis & rure. Hos itaq; quicūq; inuocare voluerit, in locis ybi morantur id facile potest, alliciendo eos redolentibus fuz



## DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

migiis, sonis dulcioribus, in fidibus & musicis instrumentis qua ex cer-  
 torum animalium intestinis lignisque appropriatis fabrefacta sint: ad  
 hibitis etiam cantionibus, carminibus, incantamentis ad hoc con-  
 gruenter: & quod in his maximum est, ipsum est simplicitas inge-  
 nii, innocentia animi, firma credulitas & constans silentium, quocirca  
 pueris, mulieribus, ac ex humiliori plebecula obscuris hemunculis  
 ut plurimum occurrunt, constantes autem animos & audaces, a timo-  
 re alienos, fugiunt atque contremiscunt, bonis & mundis inoffensi-  
 sed malis & impuris hominibus noxii. Huius generis sunt etiam le-  
 mures & lares, & laruae, & reliquae mortuorum umbrae & terriculae  
 menta. Hinc Plotinus ait: Animas hominum nonnunquam daemones  
 esse, & ex hominibus fieri lares, si bene meriti sunt, quos Graeci Eudamo-  
 nas, hoc est, beatos daemones vocant, lemures autem & laruas fieri,  
 si male meruerint, illosque esse noxios daemones ex hominibus factos,  
 quos Graeci iccirco Cacodaemones dicunt: Manes autem vocari quan-  
 do incertum est, bene an male meriti sint Apparitionum illarum plu-  
 ra exempla sunt, quale illud cuius meminit Plinius Junior de demo-  
 Athenodori Tharsensis philosophi, in qua importuno strepitu horri-  
 di senis simulacrum aspiciebatur. Et Philostratus simile narrat de La-  
 mia Menippi Lycii philosophi, in pulchram mulierem apud Corin-  
 thum conuersa, quam Tyaneus Apollonius deprehendit lemurem es-  
 se. Idem quoque apud Ephesios similem deprehendit sub specie me-  
 dici senis, pestilitatis esse causam: qui iussu suo lapidibus obrutus, vi-  
 sus est canis quasi molossus, moxque pestis cessauit. Illud sciendum, qui  
 cumque in malis demonibus intellectualiter operabitur, per imperium  
 bonorum ligabit illos: qui vero mundialiter solummodo operabitur,  
 iudicium sibi operabitur ad gehennam.

Ex hominibus  
 lares lemures,  
 & laruae fiunt.

¶ De vinculis spirituum, eorumque adiurationibus & exter-  
 miniis. Caput XXXIII.

V Incula autem quibus alligantur spiritus obtestantur, que vel ex-  
 terminantur, triplicia sunt, quaedam eorum enim summuntur ex  
 mundo elementalibus, ut puta quando adiuramus spiritum aliquem  
 per res inferiores & naturales illi cognatas vel aduersas, quatenus il-  
 lum inuocare vel exterminare volumus, ut per flores, per herbas, per  
 animantia, per niues, per glacies, per tartara, per ignem & huiusmodi,  
 prout haec etiam diuinis laudibus & benedictionibus & consecrationi-  
 bus sepe inferuntur, ut patet in Cantico trium puerorum & in psal-  
 mo illo. Laudate dominum de coelis, & in consecrationibus & benedi-  
 ctione cerei paschalis: hoc siquidem vinculum operatur in spiritus virtus  
 te apprehensiuam sub ratione amoris vel odii, in quantum spiritus ipsi  
 alicui rei naturali, siue etiam praeter naturam praesunt, fauent, aliamque  
 abhorrent: quemadmodum huiusmodi res, etiam inter se sibi mutuo



amori vel odio sunt. Hinc illud Procli: Sicut leo timet gallum præcipue album, sic spiritus apparens in forma leonis, obiecto gallo subito disparuit. Secundum vinculum sumitur ex mundo cœlesti, quâdo videlicet adiuramus per cœlum, per stellas, per horum motus, radios, lumen, gratiam, claritatem, nobilitatē, fortitudinē, influxū, mirabilia & huiusmodi: & hoc vinculū operat in spiritus per modū cuiusdam admonitionis & exempli. Habet etiam nonnihil imperii, maxime in spiritus ministros, & qui ex infimis ordinibus sunt. Terrium vinculum ipsum est ex mundo intellectuali atq; diuino, quod religione perficitur, vt puta cum adiuramus per sacramenta, per miracula, per diuina nomina, per sacra signacula, & cætera religionis mysteria: quare hoc vinculum omnium supremum est & fortissimum, agens in spiritus imperio & potestate. Illud autem obseruandum est, quod sicut post vniuersalem prouidentiam est particularis prouidentia, & post vniuersalem animam particulares anime: ita primo inuocamus per vincula superiora, & per nomina atq; virtutes quæ regunt res, deinde per inferiora atq; res ipsas. Sciendum etiam, quoniam per hæc vincula non solum spiritus sed & omnes ligantur, creature, vt tempestates, incendia, diluua, pestes, morbi, vis armorum, & animalia quæq; adsumendo illa siue per modum adiurationis, siue per modum deprecationis seu benedictionis, vt in adiuratione serpentum, præter naturalia & cœlestia, commemorando ex mysteriis & religione maledictionē serpentis in paradiso terrestri, erectionem serpentis in deserto: adsumendo præterea versiculum illum nonagesimi noni Psalmi: Super aspidem & basiliscum ambulabis, & conculcabis, leonem & draconem. Superstitio etiam in his plurimū pollet, per translationem alicuius ritus sacramentalis ad id quod ligare aut impedire intēdimus, vt puta excommunicationis, sepulture, vel exequiarum, ad exterminandos morbos, vel serpentes mures, vel vermiculos, quod in pluribus locis sic factum legimus, & adhuc fieri consuevit.

Tertium:

Ordo in vniuersali seruandus.

Quæ per hæc vincula ligentur.

Superstitio: quātū ualet.

De ordine animastico atq; heroibus, Caput XXXIIII.

OST beatorum spirituum choros proximus est ordo animasticus quē Hebræorum theologi Issim vocāt, hoc est viros fortes & robustos: gentium magi, heroes nūcupant & semideos, siue deos Semones. Quos Fulgentius non contemnendus autor, ideo dictos putat, aut quia ob meriti paupertatem cœlo digni non censentur, nec terreni tamen putentur propter gratiæ venerationem, cuiusmodi olim Priapus, Hippo, Vertumnus: aut quia diuinis virtutibus, & in humanum genus beneficiis, in hac vita præcellentes, post exitum hunc mortalem hominem, in deorum beatorum choros translati sunt, isdem, uita, quibus olim in hac virtutibus & beneficiis mortalibus perpetuo prouidentes aut quia ar-

Heroū ordo.



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

Merlinus  
britanus.  
Platonis pa-  
rates.

Hunorum  
genus.

Mesches. i.  
Iesus chri-  
stus

Inuocatio  
sanctorum

Principes  
Christianor-  
um.

cano superum semine procreati sunt, quos ex deorū siue demonum cum hominibus commixtione genitos putant: ideoq; mediam quamdam naturam sortitos, vt qui nec angeli nec homines sint: quam opinionem sequitur etiam Lactantius: Et sunt adhuc hodie qui commercium & conjugalem commixtionem habeant cum dæmonibus, & iā creditum est ab omnibus, Merlinum Britanum vatē fuisse filium demonis & virgine natum. Sed & Platonem sapiētie principē opinati sunt de virginis partu, A pollinis phantasmate oppressē natū. Et traditum est historiis, quasdam Gotthor (quas Alumnas uocant) & specie & ingenio spectabiles fœminas, olim Filimiri, siue (vt alii aiunt) Idanthresi Gotthor regis castra egressas in Asiaticæ Scithiæ solitudines trās Meotides paludes migrasse, ibiq; à Faunis & Satyris cōprefas primos Hunos progenuisse. Quinetiā autore Psello dæmones nō nunquam semen iaciunt, ex quo animacula quedam eberuntur. Horum itaq; heroum non minor in his inferioribus disponendis regēdisq; quam deorum demonumq; potētia est, habent sibi sua distributa & officia & præsidia: quocirca illis non secus atque diis ipsis tēpla & simulacra, & aræ, & sacrificia, & vota, cæteraq; religionis mysteria nuncupata sunt, eorumq; inuocata nomina, diuinas magicasq; virtutes ad miracula quedam peragenda habere, quod de Apollonii Tyanei nomine inuocato, multos expertos esse narrat Eusebius: & plura eiusmodi de Hercule, Atlante, Aesculapio ceterisq; gentium heroibus, apud veteres legimus cū poetas, tum historicos & philosophos, sed hæc ethnicorū deliramēta sunt. De nostris vero sanctis heroibus credimus illos pollere potestate diuina, dominatur vero omnibus illis (quod etiam Hebræorum attestantur theologi) anima Meschihæ, ipse est IESVS CHRISTVS, qui per diuersos sanctos suos, velut, accommodata ad hoc membra, diuersa suæ gratiæ munera in istis inferioribus administrat, atque distribuit, & singuli sancti peculiare cooperandi munus sortiuntur. Vnde per nos variis precibus & inuocationibus implorati iuxta multiformem gratiarum distributionem, singuli nobis sua munera, sua beneficia, suas gratias libētissime impartiuntur, multo quidem promptius, multo etiam abundantius, quam angelicę potestates, quo ipsi nobis sunt propinquiore, atque naturæ nostrę cognatiores, vt qui ipsi olim & homines fuere, humanosq; affectus infirmitatesq; perpeffi sint eorum nomina, & gradus, & officia nobis sunt notiora. Ex horum itaque infinito ferme numero, duodecim principes sunt, ipsi videlicet duodecim, CHRISTI apostoli, qui (vt ait euangelica veritas) sedent super duodecim tribunalia, iudicantes duodecim tribus Israël, qui in Apocalypsi distributi sunt super duodecim fundamenta, ad duodecim portas coelestis ciuitatis, qui præsunt duodecim signis, & signati in duode-



cim lapidibus preciosis, & distributus est illis orbis terrarum. Illorum *Apostolorum*  
autem vera nomina sunt hæc: Primus, שמעון הכנסי Symehon Hacæ *uera noia.*  
phi, hic est Petrus. Secundus אלעזר Aleuzi, quem uocamus Andreā:  
Tertius: יעקב Iahacobah, hic est Iacobus maior: Quartus פוליפוס  
Polipos quem nūcupamus Philippum: Quintus ברכיה Barachiah:  
hic est Bartholomæus: Sextus יוחנן Iohanah, quem pronunciamus  
Iohannem, Septimus est תמני Thamni, hunc pronunciamus Tho-  
mam: Octauus vocatur מרן Medon, pro quo dicimus Matthæum:  
Nonus est יעקב Iahacob, hic est Iacobus minor: Decimus חטיפא  
Chatepha, hic est Thadæus: Undecimus שמאן Samam, qui est Sy-  
mon Chananaeus: Duodecimus מתתיה Matattiah, qui dicitur Mat-  
thias. Post illos sunt septuagintaduo C H R I S T I discipuli, qui & *Septuagin-*  
ipsi præfunt totidem coelestium quinariis, & tribubus, & populis, & *taduo disci-*  
nationibus, & linguis: post quos innumera est sanctorum multitudo, *puli.*  
qui & ipsi diuersa officia, & loca, & nationes, & populos in sua præsi- *Sanctorum in*  
dia tutelamq; recepere, quorum manifestissima miracula ad fideles *numera mul-*  
inuocantium præces, Palam videmus atque confitemur. *tudo.*

¶ De diis mortalibus atq; terrenis. Cap. XXXV.

Ost istos proximi sunt dii mortales, quos similiter & heroas, *Dij mortales.*  
& deos terrenos, siue deorum supernorum complices voca-  
mus, videlicet reges, & principes, & pontifices, quibus mun-  
dus iste regitur, eorumq; legibus disponitur: quos iccirco tanquam  
deos suspicimus, colimus & veneremur, quia ipse deus suum nomen  
communicari illis passus est, & propria appellatione id illis confir-  
mauit, vocans illos deos, quemadmodum ad Mosen dixit inquit: *Moses ad*  
Ego te dedi deum Pharaoni, & alibi de illis præcepit dicens: Diis nō *pharonem.*  
detrahes & iterum: Si furtum latuerit, applicabitur dominus domus  
ad deos, & Psalmista ait: Principes populorum congregati sunt cum  
deo Abraham, quoniam dii fortes terre vehementer eleuati sunt, & *Deus Abra-*  
alibi: Deus stetit in concilio deorum, in medio autem deos diiudicat, *ham,*  
& Paulo post: Ego dixi dii estis, & filii excelsi omnes. Iam vero etiam *Dij terræ.*  
de illis colendis & venerandis præcepit, decimas & primitias illis de-  
cernens, & gladii ius tribuens, atq; illis maledici vetans, obedientiaq; *Principes dei*  
illis præstandam etiā licet discolis præcipiens. Hinc antiquitas oīs  
principes suos deos appellabat & velut numina colebat, Sicut testat  
Ianus apud Ouidium in primo Fastorum inquit.

Ianus.

Tunc ego regnabam, potens cum terra deorum

Ouidius.

Esset, & humanis numina mixta locis.

Et diuinus Plato libro tertio de Republica instituit principes tam  
viuos q̄ mortuos diuinis honoribus celebrandos esse, quæ institutio  
apud omnes gentes & a primo quo semper recepta fuit, scilicet prin-  
cipes diuinis honorib; deificare, & æterna memoria cōsecrare. Hinc



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

urbibus, & prouinciis, & montibus, & fluminibus, & equoribus, & insulis, & mari, illorum nunquam defutura nomina imponebant: tum pyramides, colossos, arcus triumphales, trophæa, statuas, delubra, ludos, festa illis magna pompa dedicarunt: qui & coelos, & stellas, & dies, & menses illorum nominibus vocarunt. Hinc Ianuarius a Iano, Iulius à Iulio, Augustus ab Augusto: sic dies Mercurii à Mercurio Trismegisto, dies Iouis à Ioue, quem morem non solum ab Aegyptiis, Græcis & Romanis obseruatum legimus, sed etiam ab extremis barbaris Gotthis, Danis & Teutonibus, Hinc teste Saxone Grammatico, quem illi Mercurii diem vocant, isti Othini diem appellant: quem illi à Ioue, isti Thor dicunt, ab Othino & Thor Gotthorum & Danorum olim regibus. Nec ratione Gotthi nuncupati sunt, quod summum deum eorum lingua nuncupant Gotthum, Hinc & Teutones dicti quia quem colebant deum Martem, nuncupabant Teutanem, quo nomine Galli etiam Mercurium vocabant. Sunt itaque reges & pontifices (modo iusti sint deorum complices, similique potestate pollentes, Hinc solo tactu aut verbo morbos curant, temporibus & coelis nonnunquam imperant, sicut de Augusto cecinit Virgilius.

Nocte pluit tota, redeunt spectacula mane,

Diuisum imperium cum Ioue Cæsar habet.

Cæsaris  
laus.

Iosue histo-  
ria.

Maris rubri  
diuisio.

Caiphæ pro-  
phetia.

Quod mo-  
rtales uen-  
iunt.

Mercurius  
Trismegist.  
Mundi sum-  
mum deo.

Mundi for-  
ma.

Et de Iosue testatur scriptura, qui pugnans in Gabaon præcepit soli & lune, inquiens: Sol contra Gabaon ne mouearis & luna contra uallem Aialon: steteruntque ad præceptum eius sol & luna, nec occubuit sol spatio unius diei, donec uisceretur se de inimicis suis, & obediuit dominus voci hominis. Diuisit etiam Moses mare rubrum, & Iosue Iordanem, & traduxerunt populum siccis pedibus. Simile fecit Alexander Macedo, traducens exercitum. Nonnunquam et prophético spiritu pollent, sicut de Caipha legimus in scriptura sacra, quod prophetauit, eo quod esset pontifex anni illius, Cum igitur ita sit, quod reges & pontifices terræ dominus uoluit dici deos, per communicationem nominis & potestatis, certe & nos decet de illis bene mereri, & illorum iudicia nostris anteferre, planeque obedire, supplicare, & adorare, & omni uenerationis genere colere, atque ipsum summum deum in illis reuereri.

De homine quomodo creatus ad imaginem dei. Cap. XXXVI.  
Xuperatissimus deus (ut Trismegistus ait) duas sibi similes finxit imagines, mundum uidelicet atque hominem in quorum altero luderet miris quibusdam operationibus, in altero uero delitiis frueretur, qui cum ipse sit unus, mundum creauit unum: cum ipse sit infinitus, mundum creauit rotundum: cum ipse sit æternus, mundum creauit incorruptibilem & æuiternum: cum ipse sit immensus, mundum creauit omnium maximum: cum ipse sit summa uita, mundum etiam vitalibus seminibus exornauit, ex sese cuncta gignentem: & cum



ipse sit omnipotens, sola voluntate sua, non vlla nature necessitate mundum non ex præiacente materia, sed ex nihilo creauit: & cū sit summa bonitas, verbum suū quod est prima oīum rerū idea, o prima sua voluntate essentialiq; amore complexus, mundum hunc extrinsecum ad exemplar mundi intrinseci videlicet idealis fabricauit, nihil tamen extramittendo de essentia ideæ, sed ex nihilo creauit, quod ab æterno habuit per ideam. Creauit deus etiam hoīem ad imaginē suā nam sicuti imago dei mundus est sic imago mundi, homo est: hinc putant quidam dictum esse, q; homo non simpliciter imago dei creatus est sed ad imaginem, quasi imaginis imago: iccirco microcosmus dictus est hoc est, minor mundus. Mundus animal est rationale, im- mortale: homo similiter animal est rationale, sed mortale, hoc est, dissolubile: Nam (ut inquit Hermes) cum mūdus ipse immortalis sit, impossibile est partem eius aliquā interire: mori igitur nomē vanū est. Et quemadmodū vacuum, nusquā est mori. Igitur dicimus hoīem, quando anima & corpus separantur, non quod aliquid eorū intereat siue conuertatur in nihilum: verū tamen vera dei imago verbum suū est. sapientia, vita, lux & veritas, per seipsum existens, cuius imaginis, animus humanus imago est, propter quā ad imaginem dei facti esse dicimur non ad imaginem mundi aut creaturarum: Nam sicut deus nec tāgi potest, nec auribus percipi, nec oculis intueri: ita animus hominis nec videri, nec audiri, nec tangi potest: & sicut deus ipse infinitus est, & à nullo potest compelli: Sic & humanus animus liber est, & nec cogi, nec mensurari potest: tum vt deus totum hūc mundum, & quicquid in eo est, sola mente gerit: sic illum humanus animus etiam cogitatione complectitur, atque quod soli illi cum deo peculiare est, vt deus mūdum totum solo nutu mouet atque gubernat: sic animus humanus nutu solo corpus suum agit atque regit. Animum igitur hominis sic verbo dei sigillatum, necesse fuit etiam corporeum hominem ad cōsummatissimum mundi exemplar induere. Homo itaque alter mundus vocatus est, & altera dei imago: quia in seipso habet totum quod in maiori mundo continetur, vt nihil relictū sit qd ipsum non etiam vere & realiter in ipso homine reperiatur. Et hæc omnium apud eum, eisdem quibus in maiori mundo officiis fungantur. Sunt in ipso elementa, per verissimas naturæ suæ proprietates. Est in ipso æthernum corpusculum, animæ vehiculum cœlo proportionē correspondēs. Sunt in ipso plantarum vita vegetatiua, animalium sensus, cœlestis spiritus, angelica ratio, mensq; diuina: & omnium horum simul in vnum confluentium vera coniunctio, & diuina possessio. Hinc in sacris literis vocatur homo omnis creatura: nec solum homo alter mundus effectus, ipsius partes omnes in se complectitur, sed etiam ipsum deum concipit & continet. Hinc Xystus Py-

Dei omni-  
potentia.

Dei imago,  
mundi, mo-  
di, homo.

Minor mun-  
dus.

Mori nomē  
vanum

Humani ani-  
mi sim. cum

Homini de-  
cus.

Que in ho-  
mine conti-  
nentur.

Hō omnis  
creatura.



Homo tēplū  
dei,

Symbola ho  
minis.

Conuersatio  
hominis cū  
deo.

Cognitio sui  
ipsius.

Hominis per  
fectio & di  
gnitas  
Filius dei.

thagoricus, ait hominis animum esse templum dei, quod etiam multo lucidius expressit Paulus inquit: Tēplum dei estis Vos: idemq; pluribus locis sacra scriptura testatur, Est igitur homo expressissimū dei simulachrum, quando homo omnia in se continet, quæ in deo sunt: sed deus per eminentiam quādam omnia cōtinet virtute sua & simpliciter, sicut oīum causa & principium: homini autem dedit virtutē vt similiter contineret omnia, sed actu & compositione quodam velut omniū nexus, vinculum atq; nodus. Itaq; solus homo hoc honore, gaudet, quod cum omnibus symbolum habet, & cū omnibus operationem, cum omnibus conuersationem. Symbolizat cum materia in proprio subiecto: cum elementis in quadrifario corpore cū plātis in vegetatiua virtute: cum animalibus in sensitiua: cū coelis: in æthereo spiritu, atq; influxu partium superiorum in inferiores: cum angelis, in intellectu & sapiētia: cum deo: in omnium continentia: conuersatur cum deo & intelligentiis per fidem & sapientiam: cum coelis & coelestibus, per rationē & discursum: cū inferioribus cūmnibus, per sēsum & dominium: agitq; cum omnibus, & in omnia posse habet, etiā in deum ipsum illum intellegendō & amādo: & sicut deus cuncta cognoscit, sic etiā homo omnia cognoscibilia cognoscere pōt, cum pro obiecto adequato habeat ens in cōmuni, vel (ut alii dicunt) ipsum verum: nec reperitur aliquid in homine, nō vlla dispositio, in quo nō fulgeat aliquid diuinitatis: nec quicq; est in deo, quod ipsum non etiā representetur in homine, Quicūq; igitur seipsum cognouerit: cognoscet in seipso omnia, cognoscet in primis deum, ad cuius imaginē factus est, cognoscet mūdum cuius simulachrum gerit: cognoscet creaturas omnes, cum qbus symbolum habet: & quid fomēti à lapidibus à plantis, ab animalibus, ab elementis à coelis à demonibus, ab angelis, & ab vna quaq; re habere & impetare possit, & quō singula singulis suo loco tempore, ordine, mensura, proportionē & harmonia aptare queat, & ad se trahere atq; deducere, non secus atq; magnes ferrum. Et Geber in summa Alchymia docet, neminem ad eius artis perfectionem peruenire posse, qui illius principia in seipso non cognouerit: quāto autem magis quisq; seipsum cognoscet tanto maiorem vim attrahendi consequitur tantoq; maiora & mirabilia operatur, ad tantamq; ascendet perfectionem, q̄ efficitur filius dei, transformaturq; in eādē imaginem quæ est deus, & cum ipso vnī, qđ neq; angelis, neq; mundo, nec cuiquam creaturæ datum est, nisi soli homini, posse scilicet filium dei fieri, & vniri deo, homine autem deo vnito, vniuntur omnia quæ in homine sunt, mens imprimis, deinde spiritus & animales vires, vegetandiq; vis & elementa, vsq; ad materiā, trahens secum etiam corpus cuius forma extitit, deducens illud in meliorem sortem & coelestem naturā, quousq; glorificetur in immortalitatem:



mortalitatem, & hoc quod iam diximus, est peculiare hominis domum, a quo hæc dignitas diuinæ imaginis sibi propria est, & cum nulla alia creatura communis. Sunt alii autem theologi, qui tres hominis potentias, memoriam, intellectum, voluntatem, diuinæ trinitatis imaginem adsignant: & sunt qui vltcrius progredientes, non tantum in tribus illis potentiis, quos vocant actus primos, sed etiam in actibus secundis hanc imaginem locant, vt sicut memoria patrem, intellectus filium, voluntas spiritum sanctum repræsentant: sic etiam verbum ab intellectu nostro productum, & amor a voluntate manans, ipseque intellectus habens obiectum præsens & producens, eundem filium, spiritum atque patrem denotant: docentque secretiores theologi, quod insuper singula membra nostra aliquid in deo repræsentant, cuius gerant imaginem: quodque etiam in passionibus nostris deum repræsentamus, sed quandam per analogiam: nam in sacris literis legimus de deo, iram, furorem, poenitentiam, complacentiam, dilectionem, odium, ludum, delectationem, delicias, indignationem, & horum similia: & nos de membris diuinis aliqua loquuti sumus in superioribus, quæ huc congruere possunt, Mercurius etiam Trismegistus diuinam trinitatem confessus, illam describit, intellectum, vitam & fulgorem, quæ alibi vocat verbum, mentem & spiritum, hominemque ad imaginem dei factum, eandem trinitatem repræsentare ait: inest enim illi mens intelligens, & verbum viuificans, & spiritus tanquam fulgor diuinus sese vndique diffundens, omnia replens, mouens & connectens: non tamen hoc intelligendum de spiritu naturali, qui est medium per quod vnitur anima cum carne & corpore, per quem corpus viuit & operatur, & vnum membrum operatur in aliud, de quo spiritu in primo libro locuti sumus: sed hic agitur de spiritu rationali, qui tamen etiam corporeus quodammodo est, non tamen habet corpus crassum, tangibile & visibile, sed corpus subtilissimum & facile vnibile cum mente, scilicet superiori & diuino illo quod est in nobis, Nec miretur quispiam. Si animam rationalem dicimus esse illum spiritum & quid corporeum, siue habere & sapere aliquid corporeitatis, dum est in corpore & illo vtitur tanquam instrumento, si modo intellexeritis quid sit apud Platonicos æthereum illud animæ corpusculum ipsius vehiculum. Plotinus itaque & Platonici omnes post Trismegistum similiter tria ponunt in homine, quæ vocant supremum, infimum & medium. Supremum est illud diuinum, quam mentem, siue portionem superiorem, siue intellectum illustratum vocant: Moses in Genesi vocat ipsum spiraculum vitarum, a deo videlicet, vel a spiritu eius in nos spiratum, Infimum est sensitiva anima, quam etiam idolum dicunt: Paulus Apostolus animale hominem nuncupat,

*Hominis potentie tres.*

*Trinitatis  
mysterium  
agnouit  
Mercurius  
trismegistus*

*Tria in homine ponunt  
Platonici.*



Medium est spiritus rationalis utraq; connectens extrema atq; ligans, videlicet animā aīalem cum mente, & utriusq; sapiens naturā extremorū: differt tñ ab illo supremo, qui intellectus illuminatus, mens, lux & portio suprema dicitur, differt etiam ab anima aīali, a qua nos illum separare debere per virtutē verbi dei docet Apostolus, dicens: *Paulus.* Vivus est sermo dei & efficax, & penetrabilior omni gladio anticipit, pertingēs vsq; ad diuisionē animæ & spiritus. Sicut enim portio illa suprema nunq; peccat, nunq; malo cōsentit, semperq; errori resistit & ad optima hortat: sic inferior illa portio & animalis aīa, in malo & peccato & cōcupiscētia semper demergitur, & trahit ad pessima, de qua ait Paulus: Video aliam legem in membris meis & captiuantem me in lege peccati. Mens igitur suprema portio nunquā damnatur, sed puniendis sociis illesa abit ad suam originē, spiritus vero, quæ rationalis anima a Plotino dicitur, cum sit natura sua liber, & utriq; ad libitum adherere pōt, si superiori portioni cōstanter adhareat, illi tandē vnitur & beatificatur, donec adsumatur in deum: adhæreat animæ inferiori, deprauatur & demeretur, donec efficiatur malus demon. Sed hæc de mente & spiritu hactenus: de sermone siue de verbo nunc videamus. Hunc Mercurius eiusmodi ad immortalitatem præti existimat. Est enim sermo siue verbum, sine quo nihil factum est nec fieri potest: quin est expressio exprimentis & expressi: & loquentis locutio, & id quod loquitur, sermo & uerbum est, & concipientis conceptio, & id quod concipit uerbum est, & scribentis scriptio, & id quod scribit, uerbum est: & formantis formatio, & quod format, uerbum est, & creantis creatio, & quod creat, uerbum est: & facientis factio, & quod factum est, uerbum est: & scientis scientia, & scitum, uerbum est, & omne quod dici pōt non est nisi uerbum, & dicitur equalitas: æque enim se ad oīa habet, cum non sit unum plusq; aliud, omnibus æqualiter largiens, ut sint id quod sunt, nec plus nec minus, ipsumq; sensibile se & omnia sensibilia facit, sicut lux se & omnia uisibilia facit, ideoq; uerbum dicitur a Mercurio lucens mentis filius, conceptio autē qua mens seipsam concipit, est uerbum intrinsecum a mente generatum, scilicet suiipsius cognitio: uerbum autē extrinsecum & uocale, est illius uerbi partus & ostensio, & spiritus cum sono & uoce aliqd significante ex ore procedens, uerum omnis uox nostra, uerbum atq; sermo, nisi dei uoce formetur, aeri miscetur atq; euanescit: spiritus autē & uerbum dei manent sensu & uita comitate. Omnis itaq; sermo noster, omnia uerba, oīs spiritus & uox nostra, nullam uirtutē habent in magia, nisi quatenus diuina uoce formentur: & Aristoteles ipse in meteoris, & ī fine Ethicorū, fateatur nullam esse uirtutē siue naturalem siue moralem, nisi per deū: & in secretis dogmatibus, adserit intellectum nostrū bonū & sanum posse plurimū in naturæ secreta, dūmodo adsit diuinæ uirtutis in-

*Duo in hoc contraria.*

*Mens.*

*Aīa rationalis libertas.*

*Malus demon exerat. anima.*

*Sermo: siue uerbum.*

*Lucis effectus uerbi parens.*

*Virtus unde*



fluencia, alias nequaquam. Sic & verba nostra plurima producere possunt miracula, modo formetur verbo dei, in quibus etiam vniuoca nostra generatio perficitur, sicut inquit Esaias, A facie tua domine concepimus, sicut mulieres recte concipiunt a facie maritorum, & peperimus spiritum. Huc quodammodo pertinet, quod apud indorum Gymnosophistas, quasi p manus huius opinionis autoritas tradit, Buddam principem dogmatis eorum, e latere suo virginem generasse. Et apud Mahometistas constans opinio est, plerosque quos sua lingua Nefesegli vocant, occulto quodam diuine dispensationis modo sine carnali coitu nasci, quorum vita iccirco mirabilis & impassibilis sit, & velut angelica, totaque supernaturalis: sed illis nugis dimissis. Solus rex Messias, verbum patris, caro factum. Iesus Christus hoc arcanum reuelauit, quadam temporis plenitudine apertius manifestaturus. Mentem propterea per similem sibi (vt cecinit Lazarellus *Lazarellus,* in Cratere Hermetis.)

Sermonemque homini iam genitor dedit

Vt diis consimiles parturiat deos

Sensu desuper indito,

Felix ille nimis, qui sua nouerit

Sortis munera, perfecerit & libens:

Inter namque deos connumerandus est,

Nec diis est superis minor.

Hi fati reprimunt quaque pericula,

Morborum fugant perniciem procul.

Hi dant somnia presaga, feruntque opem

A erumnis hominum, datque mala impiis.

Dant preclara piis premia, sic dei

Complent imperium patris.

Hi sunt discipuli, hi sunt filii dei,

Qui non ex voluntate carnis, nec ex voluntate viri, nec menstruate, *Nati ex deo* sed ex deo nati sunt. Est autem vniuoca generatio, in qua filius est patri similis omnimoda similitudine, & in qua genitum secundum speciem idem est cum generante. Atque hac est potentia verbi a mente formata in subiectum dispositum rite suscepti, veluti semen in matricem ad generationem & partum coaliti, dico autem dispositum & rite suscepti, quia non omnia eodem modo verbi particeps eundunt, sed alia aliter. Et hac sunt de reconditissimis nature secretis, de quibus non est aliud publice pertractandum

¶ De anima humana, & per quam media iungat corpori. Cap. XXXVII.

Anima humana est lux quaedam diuina, ad imaginem verbi, causae *Anima humana*

a causae, primi exemplaris creata, substantia dei, sigilloque figurata *na quid.*

cuius character est verbum aeternum, Item anima humana est



## DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

substantia quædam diuina, indiuidua, & tota cuique corporis parti præsens, ab incorporeo autore ita producta, ut ex agentis virtute solum, non ex materiæ gremio dependeat. Est anima numerus substantialis, vniformis, ad seipsum conuersiuus & rationalis, corpora omnia & materialia longo superans interuallo, cuius partito non est secundum materiam, nec ab inferioribus & crassioribus, sed ab efficiente causa proueniens: non est enim numerus quantus, sed semotus ab omnibus corporeis legibus: unde nec diuiditur, nec per partes multiplicatur. Est itaq; anima diuina quædam substantia, a diuinis fontibus emanans, ducens secum numerum: non quippe illum diuinum, quo opifex omnia disposuit, sed rationale numerum, quo cum omnibus proportionem habens omnia intelligere possit. Talis itaq; humana anima, iuxta Platonicoꝝ sententiam immediate præcedens a deo, per media competentia corpori huic iungitur crassiori: unde primo quidẽ in ipso descensu, cœlesti aereoq; inuoluitur corpusculo, quod æthereum animæ vehiculum vocant, alii currum animæ appellant, hoc medio, iussu dei, qui mundi centrum est, in punctum cordis medium, quod est centrum corporis humani, primũ infundit, & exinde per vniuersas corporis sui partes membraq; diffundit, quãdo currũ suum naturali iungit calori, per calorem spiritui ex corde genito, per hũc se imergit humoribus, per illos inhæret membris, atq; his oĩbus æque fit proxima, licet per aliud in aliud trãsfundat, quemadmodũ calor ignis, aeri & aquæ hæret proximè, licet per aerem tollatur ad aquam. Ita patet quomodo immortalis anima per immortale corpusculum, videlicet æthereum vehiculum corpore claudit crassiore & mortali. Quando vero per morbum malum ue soluuntur vel deficiũt hæc media, tunc anima ipsa p singula media sese recolligit, refluitq; in cor, quod primũ erat animæ susceptaculum: cordis vero deficiente spiritu extinctoq; calore, ipsum deserit & moritur homo, & euolat anima cum æthereo hoc vehiculo, illamq; egressam genii custodes dæmonesq; sequuntur, & ducunt ad iudicem, vbi lata sententia, bonas animas deus tranquille perducit ad gloriam, malas violentus dæmon trahit ad poenam.

**¶** Quæ diuina dona homo desuper a singulis cœlorum & intelligẽtiarum ordinibus accipiat. Cap. XXXVIII.

**A** planetis  
quid nã ho-  
mo accipit  
Saturnus.  
Iupiter.  
Mars.

**p** Er septem planetas tanq̃ per instrumenta a summo bonorũ fonte omnes virtutes in hoĩes diffundunt, per Saturnũ sublimis cõtẽplatio, p̃funda intelligẽtia, grauitas iudicii, firma speculatio, stabilitas immobileq; p̃positũ, per Iouem incõcussa prudẽtia, tẽperãtia, benignitas, pietas, modestia, iustitia, fides, gratia, religio, equitas, clementia, regalitas: per Martem imperterrita, veritas, constans robur & fortitudo animositatis ardor visq; agendi & practica,



in conuertibilisq; animi vehementia: per Solem nobilitas animi, im-  
 ginandi per spicuitas, sciendi & opinandi natura, maturitas, consiliū  
 zelus, iustitię lumen, ratio & iudicium recta ab iniquis disgregans, lu-  
 cem ab ignorantia tenebris purgans, veritatisq; inuentæ gloria, &  
 charitas virtutū omnium regina: per Venerem feruens amor, sua-  
 uissima spes, desiderii motus, ordo, cōcupiscentia, pulchritudo, suaui-  
 tas, incrementi desiderium, & suimet ppagatio: per Mercurium pe-  
 netrans fides & credulitas, dilucida ratiocinatio, interpretandi, & pro-  
 nunciandi vigor, grauitas eloquii, acuitas ingenii, discursus rōnis sen-  
 suumq; mobilitas velox: per Lunam pacifica cōsonantia, fecūditas,  
 vis generandi & augendi crescendi, & decrescendi, & moderata tem-  
 perantia, fidesq; quę ī apertis occultisq; versans omnibus ducatum  
 prebet, tamē motus ad terrena pro modo vitæ colēdæ, & augmētū  
 sibi ceterisq; tribuendum. Trahuntur autē principaliter, isti influxus  
 a septem illis intelligentiis, quæ stant ante faciem dei, quæ animam  
 virtutum illarum sedem dīponunt. Planetæ autem tantūmodo di-  
 sponunt corpus, reddentes complexionem tractabilem, & ad omnia  
 bona compropportionatā & cōtemperatam, suntq; velut instrumēta  
 intelligentiarum: Deus vero & influxum & incrementum tanquam  
 primaria causa omnibus prestat. Qui itaq; animarum virtutes & va-  
 rias dispositionem scrutati sunt, pro mediorum per quæ ad nos tran-  
 situm habent diuersitate, varias naturas sortiri diiudicant, & has cū  
 corporibus ipsis non nisi per stellas ipsas proportionatis coniungi.  
 Sic in corpore a Iouio temperamento conducto, animam opinantē  
 infundi contemperatam a numine & intelligentia Iouis, & sic de re-  
 liquis. Secundum quam dispositionem si bene operet anima in hoc  
 corpore, purgata & expiata reuertitur ad numen & mansionē a qua  
 descendit. Iamq; etiam ab angelicis ordinibus homo miris virtuti-  
 bus corroboratur, puta ab angelis, vt sit diuinæ voluntatis nun-  
 tius, & diuinæ mentis interpres: ab Archangelis, vt dominet omni-  
 bus quibus illi præsidere datum est, bestiis terræ, piscibus maris &  
 Volatilibus cœli: a principatibus vt subdantur illi omnia, ipse oīum  
 Vires amplectens, & omnes ad se vi quadam occultissima & super-  
 cœlesti attrahens: a Virtutibus vim suscipit, qua in hostes veritatis  
 & brauij, pro quo in hac vita stadium currimus, cōstauter pugnans  
 roboretur: a Potestatibus, præsidium aduersus humani huius do-  
 micilii inimicos: a Dominationibus auxilium, quo subiicere possi-  
 mus quem semper nobiscum gerimus domesticum inimicum debi-  
 tumq; finem adsequamur, A thornis vnde compaginemur, & vnde  
 in nos ipsos collecti, mētoriam in illa æterna spectacula figamus:  
 A Cherubinis mentis lumē, sapiētia vim, superexcelsas imagines, &  
 figuras qbus diuina ipsa cōtemplari possimus: a Seraphinis, vt per-

Sol.

Venus.

Mercurius.

Luna.

Septē intellig  
ante fa. det.

Dei effectus

Ab angelicis  
ordinibus hō  
quid capiat  
Septē ange.  
ordines.



Vanus ho-  
minū labor.

fecto amoris incendio ipsis tādē inherēamus. Hi sunt gradus, hę  
scale, per quas facile ascendunt hoīes ad quęcūq; virtutū genera, na-  
turali quodam nexu & curriculo, pro varia dispositione corporis &  
animi, atq; fauore stellarū in disponēdo corpore, & intelligētiarū prę-  
sidentium illis, quę in descensu anima induit naturā, sicut lux colo-  
rem vitri per qđ transit: fauente etiā superna opificis virtute, a qua  
omne bonū, & sine qua nihil boni nec perfecti attingi pōt. Ideoq; in-  
vanum laborant oēs, qui naturali cursu, inferiorū viribus & fauore  
duntaxat confidentes, ad diuina pertingere opinant, quiq; in cœlis  
pedem figentes, a cœlesti fauore ea capere nitūtur, quę a deo vno su-  
scipi debēt. Habent siquidem hęc inferiora, dico aīalia, herbe, lapides,  
metalla, suā vim subministratā a cœlo: cœlum vero ab intelligentiis,  
hęc aut ab opifice in quo oīa virtute maxima pręexistunt, sicut & in  
hoīe ipso minore mundo nō est membrū, quod nō respōdeat alicui  
elemēto, alicui planetę, alicui intelligētice, & alicui mensurę ac nume-  
rationi in archetypo, sicuti superius ostendimus.

Virtus ptās  
à deo.

¶ Qūo superni influxus cū sint natura boni, in istis inferioribus de-  
prauantur, & malorū causę efficiant. Cap. XXXIX.

¶ Quoniam omnis virtus & potestas desuper est a deo ab intelli-  
gentiis & astris, qui nec errare, nec malum agere possunt, ne-  
cesse est mala omnia, & quicquid in istis inferioribus discors &  
dissonū reperit, nō ex influentię malitia, sed & mala dispositione re-  
cipientis prouenire, sicut recte cecinit Chrysippus:

Chrysippus

Quām falso accusant superos, stulte q; queruntur.

Malorū cau-  
sa qui.

Mortales: etenim nostrorum causa malorum

Ipsi nos sumus, & sua quenq; vecordia lædit,

Homerus.

Hinc Iupiter Aegisthi casus ab Oreste interfecti reminiscens, apud  
Homerum in deorū concilio ait:

O facinus, mortale genus nos numina primum

Inculcat, causamq; putat fontemq; malorum

Quę veniunt: sua sed pefunt ob facta nefanda,

Cum præter fatum sibi sponte incommoda querant.

Quādo igitur subiecti peruersitas peruersę suscipit influxus, vel eius  
debilitas tolerare non pōt efficaciam superiorū, tunc ab influxu cœle-  
stium sic in materiam discordiis plenā recepto, resultat quid dissonū  
& deforme malumq; cœlestibus tñ viribus semper bonis permanē-  
tibus, quę dum in se existunt, & à datore luminum per sanctas intel-  
ligentias & cœlos influūtur, quousq; ad lunam peruenerint, eorum  
influentia bona est, tanq̃ in primo gradu: deinde autem quando in  
subiecto viliori suscipitur, ipsa etiam vilescit: tunc enim proter di-  
uersam recipiētis naturā diuersimode suscipit, & qualitatibus in eo-  
dem subiecto inter se dissidentibus, & ipsa variat, & patiente subiecto



patitur: vnde ex omnibus tandem in subiecto comprehensis, aliud quiddam quā superi influunt, resultat. Itaq; qualitas nocens in istis inferioribus, longe aliena est ab influxu cœlestiū. Ideoq; sicut lippientis calamitas luci, & incendium igni, & vulnera ferro, vincula & carceres iudici imputari nō debent, sed male dispositis & male operantibus: ita nec in cœlestes influxum malorum culpa reiiciēda est. Itaq; in nobis bene dispositis superiorum influxus omnia cooperantur in bonum, male autem dispositis, & in quibus propter peccata nostra diuinum illud quod nobis inest recessit, omnia cedūt in malum. Omnium itaq; malorum nostrorū causa peccatum est, quod est deordinamentum & distemperamentū animi nostri, cui tunc sic male regēte aut prostrato, ac declinante ab eo quod cœlestes influxus requirūt, rebellant omnia, & distemperant in nostram perniciem: tunc in humano corpore alias temperatissimo & consonātissima harmonia cōposita, oritur elementorū distemperamentū, insurgunt humores mali, & etiam boni deordinati & segregati ab inuicem, & vicissitudine quadam corpus vexant & torquent: tunc vehemētissima sentiē dissonantia, aut ex superfluitate, aut ex diminutione, aut ex intrinseco accidente, aut superfluo cibo, vnde superflui gignuntur humores, eademq; ex causa infirmitates suboriūtur, etiam animales spūs amisso freno in pugnam congregiunt: tunc cœlestes influxus aliās de se boni, redduntur illis nocui, quēadmodum lux Solis oculis male dispositis: tunc Saturnus influit anxietatem, tædium, malenchoiam, deliramenta, tristitiam, pertinaciā, rigiditatē, blasphemiam, desperationem, mendacium, laruas lemurū, terriculamenta sepulchrorū, expauescentiam bustorū, irritamenta dæmonū. Iupiter aut tunc influit auaritiā & diuitiarum occasiones prauas, & tyrannidem: Mars impetuosam iram, prophanam arrogātiā, audaciæ temeritatē, & ferocem pertinaciam: Sol autem superbiam imperiosam, & inexplabilem ambitionem. Venus cōcupiscētię deceptiones, lasciuos amores turpesq; libidines: Mercurius fraudes, dolos, mendacia machinationes malorum, & peccandi promptitudinem: Luna rerum omniū instabilem progressum, & quæcunq; sunt humanę naturæ contraria. Atq; hoc modo homo ipse propter suam cum cœlestibus dissimilitudinē, nocumentū suscipit, vnde beneficiū reportare deberet. Propter eandē cum cœlestibus dissonātiā (vt inquit Proclus) etiam subiiciuntur tunc homines malis dæmonibus, qui veluti dei lictores in torquendis illis sese expediunt, Tunc veniunt illis immissiones per angelos malos quousq; debitis expurgationibus rursus expientur, reuertaturq; homo ad cœlestem naturam, Optimus igitur magus multa mala prohibere potest, à stellarū dispositione profectura, cum eorū naturam præsenti, præueniendo, præcauendo & præmuniendo

*In bñ disp.  
oīa coope.  
in bonum.*

*Cā malorū.*

*Elemēti distemperati effectus.*

*Malis superiora quæ influant.  
Aduersorū planetarū effectus.*

*Lictores dei*



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

ne occurrant, & ne male dispositum subiectum, sicut diximus, nocu-  
mentum suscipiat, vnde beneficium reportare deberet.

**¶** Quod vnicuique homini impressus est character diuinus:  
cuius vigore potest pertingere ad operandum  
mirabilia. Caput XL.

*Elephantis  
natura.*

*Tygridis na-  
tura.*

*Hominē fra-  
gilē truces  
feræ cur ti-  
meant,*

*Elephantis ob-  
bedientia.  
Hominis præ-  
stantia.  
Dei signacu-  
lum.*

*Gladius dei  
Homo cur  
præce: ani-  
mam dil.*

*Adami ptas  
ante pec.*

*Detrimētū  
peccatoris.*

On mediocri experiētia comprobatum est, insitam hominī  
a natura quādam dominandi & ligandi vim: nam quod te-  
statur Plinius, elephas homini obuius in solitudine errāt, cle-  
mens placidusque demonstrare viam tradit: idem vestigia hominis  
priusquam hominem animaduertens, ab insidiarum metu cōtremiscere  
subsistere, circumspectare, & expauescere dicit. Eodem modo tygris,  
feris cunctis truculētior, viso homine catulos protinus transferre di-  
citur: & plura his similia legimus apud uarios autores, qui de animalibus  
magnis voluminibus scripserunt, verū vnde cognoscant animalia hæc  
hominem timendum, quē nunquam viderūt, & si sæpe viderint & cogno-  
uerint, vnde timēt, tantis illo magnitudine, viribus & velocitate præ-  
stantiores: quæue sit hæc hominis natura, feris hunc timorē incu-  
tiens, omnes quidem illi animalium historiographi inquirunt & inuunt,  
sed aliis reliquerunt docēdum atque præbandum. De hoc igitur Appollo-  
nius Tyaneus (ut legitur apud Philostratum) viso puero ducēte ingen-  
tem elephantē, roganti Damo, vnde hæc tam vasti animalis erga par-  
uum obedientia esset, respondit: id esse extremore quodam actiuo,  
homini ab opifice immisso: quem presentientes inferiores creaturæ &  
animalia omnia ipsum hominem timēt, & reuerentur, qui est, velut cha-  
racter terrificus & signaculum dei homini impressum, quo quæcūque  
illi subiiciuntur superiorem agnoscunt, siue seruus siue animal fictilio  
quin enim nec puer regeret armēta & elephantēs: neque rex perterret  
populum, nec iudex reos. Hic itaque character hominibus a diuina  
idea impressus est, quā Hebræorum Cabalistsæ Pahad נפח vocant, & si-  
nistram & gladium dei. Neque vero tantummodo habet homo signū quo  
timeat, sed etiam quod diligat, cuius idea in diuinis numerationibus  
vocatur Hæsed נחש quod clemētiā significat, & dextrā & sceptrū dei.  
Ab his diuinis numerationibus, per intelligētiās & stellas nobis im-  
primuntur signa & characteres vnicuique secundum capacitatem & puritatē  
suam, quæ signa primus protoplastes in omni integritate & plenitu-  
dine proculdubio possidebat quādo placida mansuetudine attracta  
& terrore subiecta, venerunt ad eū cuncta animantia veluti ad dñm,  
ut eis nomina imponeret. Verum post præuaricationis peccatū à di-  
gnitate illa decidit, cum omnibus posteris suis, neque tamē omnino chara-  
cter ille in nobis extinctus est, sed quāto magis quis grauatur peccato,  
tanto magis à diuinis istis characteribus longius abest, minusque reci-  
pit: & vnde benignitatē & reuerētiā recipere deberet, ipse in alios



cadit feruitutem atq; timorem, cum animalium tum hominū & dæ-  
monum, Quod sentiens Cain timebat, inquiens ad deū: Omnis qui *Cain timor.*  
inueniet me occidet me: bestias quippe & demones timebat, nō tam  
homines qui paucissimi erant, Antiquitus aut multi homines qui in  
innocentia viuebant, optimā vitā agentes, adhuc illa fruebant obe- *Iustorū po-*  
diētia & potestate, sicut Samson, David & Daniel in leones, Heliseus *testas.*  
in vřsas Paulus in viperā, & multi anachoretæ habitabāt in deser-  
tis, in cauernis & speluncis ferarum, non timentes, nec nocumētum  
vllum accipientes, sicut enim per peccatum obtenebratur diuinus  
ille character, sic expurgato & expiato peccato, rursus ille magis  
magisq; illucescit.

**¶** Quid de homine post mortē: opiniones variæ. Cap. XLI.

Mnibus hominibus communiter semel mori statutum est, *Mors cōis*  
o mors omnibus fatalis est: sed alia naturalis, alia violenta, alia *omnibus ho-*  
voluntarie suscepta: alia ob delictum humanis legibus irro- *minibus.*  
gata, aut propter crimen infligente illam deo, vt non naturæ debi-  
tum, sed pro delictis poenam reddidisse videantur: quam (vt dicūt  
Hebræorum magistri) deus nuli remittit, Vnde tradidit conuentus *Mortes plu-*  
Ezechia, quod post dirutam sanctuarii domum, licet nullus iudicia- *rimæ.*  
riæ executionis superfuisset ordo, tamen quadrifaria suppliciorum  
genera: quibus condemnari solebant, neminem mortis reum sine re-  
taliatione euasisse: nam qui lapidibus mortem promeruerat, is di-  
spensante deo, aut recto præcipitabatur, aut à feris conculcabatur,  
aut ruina aut causa obruebatur: qui vero meruisse ignem, hic aut  
incendio absumebatur, aut venenato morfu, aut serpentis ictu, aut  
toxico, vitam finitur: qui autem gladio interiturus fuisset, aut impe-  
rii violentia, aut populi tumultu, aut factione, aut prædonum insidiis  
trucidabatur: qui laqueo suspendendus erat, aut aquarum vortice  
suffocabatur, aut alia quauis strangulatoria lue extinguebat, Et hac  
doctrinæ ratione etiam magnus ille Origenes enarrandum censuit  
illud C H R I S T I Euangeliū. Qui gladio ferit, gladio perit, Qui  
& ethnici philosophi eiusmodi retaliatiōis ordinē Adrastiam esse *Adrastia.*  
pronunciant, videlicet diuinarum legum ineuitabilem potestatem,  
qua futuris circuitibus rependatur vnicuiq; pro ratione & meritis  
vitæ prioris, vt qui iniuste dominabatur in vita priore, vita alia in ser-  
uilem relabatur statum, qui manus sanguine polluerit, talionē subire *Talionis pœ-*  
cogatur: qui bestialem vixerit vitā, in brutale corpus reuolutus præ- *na.*  
cipitetur, de istis scribit Plotinus in libro de Proprio cuiusq; dæmo-  
ne, inquiens: Quicumq; proprietatem seruauerunt humanam homi *Plotinus.*  
nes iterum nascuntur, Quicūq; vero solo vři fuerint sensu, bruta ani-  
malia redeunt, ita tamen, vt qui sensu præcipuæ vnā cum ira, aīalia  
fata exoriantur, quicumq; autem sensu per concupiscentiam volu-



## DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

ptatemq; vtantur, salacia & ingluuiosa animalia reuertant. Verum si non tam sensu vnà cum his q̄ sensus degeneratione vixerint, vnà cum ipsis plantæ repululant, solum nāq; vel maxime in his vitale viguitq; omnisq; illis cura fuit, vt in plantas cōmutarentur. Verum qui musicis modulis nimium delinīti vixerunt, in cæteris non deprauati, animalia musica renascunt. Et qui sine ratione regnarūt, aquilæ fiunt, nisi prauitate aliqua sint infecti. Qui vero ciuilem virtutē consecutus est, homo reuertitur. Et Salomon ipse in Prouerbiis, hoīem nunc leonem, tygridem, vrsū vel aprum appellat: nunc leporem, canem leporarium, aut cuniculum: nunc formicā, ericiū, serpētem vel araneam: nunc aquilam, stellionem, gallum, vel auem aliam nominat, & multa huiusmodi. Verū Hæbræorū cabalistæ animas in bruta precipitari nō admittunt, quæ tamē penitus rōnem excusserint, brutali affectui imaginationiq; relinqui in alia vita non abnuunt: ter quoq; nec amplius, animas huc reuolui astruunt: qm̄ numerus hic purgationi peccatorū abunde sufficere videat, iuxta illud Iob: Liberavit animam suā ne pergeret in interitum, sed viuens lucem videret. Ecce hæc omnia operat deus tribus vicibus per singulos, vt reuocet animas eorum à corruptione, & illuminet luce viuentium. Sed iam tandem quid de mortuis senserint veteres, videamus. Cum moritur homo, corpus in terram reuertitur, de qua sumptum est, mens vnde descendit, in cœlos remeat, sicut ait Ecclesiastes: Reuertitur puluis in terram suam vnde erat, & spiritus redit ad deum, qui dedit illum, quod his versiculis expressit Lucretius:

Cedit item retro, de terra quod fuit ante,  
In terras: & quod missum est ex ætheris horis,  
Id rursus cœli fulgentia templa receptat.

*Ouidius.* Sed melius Ouidius his versibus,

Bis duo sunt hominis, manes, caro, spiritus, vmbra:  
Quatuor ista loca bis duo suscipiunt,  
Terra tegit carnem, tumulum circumuolat vmbra,  
Orcus habet manes, spiritus astra petit.

Caro itaq; derelicta, & vita defunctum corpus, cadauer nūcupatur: quod vt dicunt Hæbræorum theologi linquitur in potestate dæmonis Zazelis, de quo dictum est in scriptura: Terram comedes omnibus diebus, & alibi: Puluis terræ panis eius. Creatus est autem homo puluis terræ, vnde & dæmon ille dicitur dominus carnis & sanguinis quādiu corpus non fuerit iustis exequiis expiatum & sanctificatum. Hinc non sine causa ordinarunt antiqui patres expiationes cadaueris, vt quod valde immundum est, aspergatur aqua benedicta, thurificetur incenso, exorcizetur sacris orationibus, illustretur luminibus, quosq; super terram fuerit, demum sacro in loco sepeliatur,

*Hebræorū  
cabalistæ de  
anima.*

*Atq; ter, in  
hanc uitā re  
deunt.*

*Veterū sciē  
tia de mor  
tuis.*

*Ouidius.*

*Expiādi ca  
da. ritus.*



Hinc apud Homerum Elpenor, Te rogo (inquit) Vlyſſe, mei ſis me-  
mor, neq; inde diſcedēs me inhumatū relinque, ne inſepultus deorū  
ira ſiam, Mens vero humana, cuius ſacra natura & diuinū genus exi-  
ſtit, quia culpe ſemp inſors, etiam oīs poenę expers euadit. Anima  
vero ſi bene operata fuerit congaudet menti, & cum æthereo ſuo  
vehiculo egrediens, libera ad heroum choros transcendit, aut ſupe-  
ros petit: vbi omnibus ſenſibus & potentiis ſuis perpetua felicitate  
beata, perfecta omnium rerum cognitione, inſuper & diuina viſione  
ac regni celorū poſſeſſione fruitur diuinęq; poteltatis particeps, in  
inferiora hæc beneficia, & varia dona largitur, ceu immortalis deus: ſi  
male egerit mens iudicat illam atq; reliquit dæmonis arbitrio: at  
mœſta anima, ſine mente vagatur apud inferos idolum, quā vocāt  
imaginem, ſicut apud Virgilium conqueritur Dido:

*Ethnicorū  
de inhu. opī,  
Mēs huma.  
Aīa bona.*

*Anima ma-  
la,*

Et nunc magna mei, ſub terras ibit imago.

Quare hæc anima tunc expers intelligibilis eſſentię ſurentis phanta-  
ſiæ imperio relicta, etiam corporearū qualitātū cruciatu ſubiicitur co-  
gnoſcens ſeſe iuſto dei iudicio, ob ſuam culpā, diuina viſione, ad quā  
creata erat, perpetuo priuatam, quæ qdē diuina viſio, ſicut teſtat  
ſcriptura, eſt præſentia omnium bonorum: illius autem viſionis pri-  
uatio, eſt præſentia omnium malorū, quæ poena eſt omnium acerbiffi-  
ma, quam vocant ſacræ literæ effuſionem iræ dei. Hec itaq; animæ  
imago, quandoq; aëreum corpus ingreditur vmbra, qua inuoluta  
nunc conſulit amicos, nunc exagiat hoſtes, quæadmodum apud Vir-  
gilium Dido minatur Aeneæ, inquiens:

*Pœna oīum  
acerbif.*

Omnibus Vmbra locis adero, dabis improbe poenas.

Nam cum in anima, ſeiuncta à corpore perturbationes & memorię  
ſenſusq; remanent, dicunt Platonici animas, præcipue interfectorū  
hoſtes exagitare, nō tam humana indignatione id efficiēte, q̄ etiā  
diuina Nemefi, ac dæmone prouidente & permittente. Sic ſpiritus  
Naboth (vt interpretantur Hebræorū magiſtri) quia in ipſius vitæ ex-  
tremo cum vltionis deſiderio emigravit, factus fuit (ad explendum  
vindictam) ſpiritus mendacii, & egreſſus eſt permittēte deo, ſpiritus  
mendax in ore omnium prophetarū, donec faceret aſcēdere Achab  
in Ramod Galaad. Et Virgilius ipſe cum Pythagoricis & Platoniz-  
cis quibus adhæret etiam noſter Auguſtinus, fatetur animas ſepara-  
tas eorū quæ in hac vita geſſerunt, nondum extinctam, retinere me-  
moriam atq; voluntatem vbi canit:

*Interfecto =  
rū animæ.*

Quæ gratia curruum

Armorūq; fuit viuis, quæ cura nitentis.

Pascere equos, eadem ſequitur tellure reſpoſtos.

Et Algazel in libro de ſcientia diuina. Cæteriꝫ Arabes & Mahome-  
tiſtæ philoſophi, ſentiūt quod opationes animę cōiuncto corpori cō-

*Animæ re-  
miniſcentia.*



*Anima post mortē ope-  
ratio.* munes, imprimunt in animā vsus & exercitii characterem: quo for-  
titer impresso vtetur, separata ad consimiles operationes & passio-  
nes quæ in vita non sunt deletæ itaq; licet corrumpatur corpus &  
organum, non cessabit ppter ea operatio, sed remanebunt affectio-  
nes & consimiles dispositiones.

Et has animas prisci communi vocabulo manes vocant: qua-  
rum quæ in hac vita innocentes, aut virtutibus moralibus purgatæ  
atq; vt canit Virgilius.

Qui manus ob patriam pugnando vulnera passi.

Quiq; sacerdotes casti, dum vita manebat,

Quiq; pii vates & Phœbo digna locuti,

Inuentas aut qui vitam excoluere per artes,

Quiq; sui memores alios fecere merendo,

*Cāpi, fortuna-  
nati.*

Licet extra gratiā & fidei iustitiā decesserint, putāt illas pleriq; theolo-  
gi, impatibiles in quosdā campos fortunatos rapi: & vt ait Virgilius:

Deuenere locos lætos & amœna vireta,

Fortunatorum nemorum sedesq; beatas,

Vbi fruant miris qbusdam voluptatibus: atq; etiā cognitione cū sen-  
sitiua tum intellectuali & reuelata gaudere: forte etiam erudiri in fide  
& iustitia, haud minus atq; quondam spūs illi qbus Christus p̄dicauit

*Nemo si ne  
Christi fide  
saluatur.*

*Hæc hereditaria et p̄le-  
nita aduersaria.*

*Doct. sentē.*

*de sal. potest  
mortem*

*Impurarum  
animarū ti-  
mor, et pena*

Euangelium in carcere: Nam vt certum est neminē sine fide Christi  
posse saluum fieri, ita probabile est hanc fidem adhuc multis paga-  
nis & saracenis post hanc vitam predicari in illis animarū recepta-  
culis ad salutē atq; in illis veluti in cōmuni custodia detineri, donec  
tempus adueniat quo maximū iudex meritorū facturū sit examen  
a qua opinione etiam Lactantius & Ireneus, & Clemens, & Tertulia-  
nus, & Augustinus, & Ambrosius, & multi preterea Christiani scripto-  
res non abhorrent, Quæ vero impuræ incōtinentesq; & peccatis in-  
iuste migrant aīæ, nō tam infelicibus somniis aguntur, sed horribis  
libus phantasmatibus locisq; deterioribus vagantur, nulla libera co-  
gnitione freti, nisi abstracta per concessionem aut manifestationem  
tum cōtinua carnis & sanguinis appetentia, ob corpore labis erugi-  
nem etiā sensui doloris subiciūtur, timentq; gladios & enses. Hæc p-  
cul dubio sensisse videt Homerus: quādo in vndecimo libro Odyssæe  
introducitur matrem Vlyssis defunctam illi imolanti astantē, sed illum  
nec cognouisse, nec allocutum esse quātisper ipse euaginato gladio  
vmbra a sacrificii sanguine prohibebat. Postquam vero suadente  
Tyresia vate, de sacrificio illo libasset mater, bibitq; sanguinem ne-  
bulo nigrum, statim cognouit filium, & lachrymans allocuta est:  
verum Tyresia vatis anima, nulla obstante euaginati gladii pro-  
hibitione, etiam ante libatum sanguinem, & agnouit Vlyssē, &  
allocuta est, & matris ymbra adstare indicauit. Quæ ergo animæ



contracta in corpore scelerum vitia, in hac vita non expiarunt, illorum habitus secum ferentes apud inferos eluere cogunt, & expēdere cōmissorum poenas, quod poeta explicauit his versibus:

*Animarum  
expi. ex eth-  
nicorū dog-  
mate.*

Quin & supremo cum lumine vita reliquit,  
Non tamen omne malum miseros, nec funditus omnes  
Corporeæ excedunt pestes, penitusq; necesse est  
Multa diu concreta modis inolescere mores  
Ergo exercentur poenis, veterumq; malorum  
Supplicia expendunt.

Quales enim sunt mores & habitus hoīum in hac vita, tales plerūq; animā affectiones sequuntur post mortem, quæ secum adhuc memori mente volutat, quæ quondam in vita gesserat; quæ tunc eo intensius & acutius occurrunt, pro quanto cessant tunc varia vitæ officia, nutriendi, vegetandi, generandi, sensuumq; & humanorū negotiorū variæ occupationes, & solatia, & crassioris corporis obstacula. Occurrunt autem tunc phantasticæ rationi species illæ eo turbulentiores maximæq; furentes, quanto in eiusmodi anima latet intellectualis scintilla plus aut minus sopita, penitusue extincta, quibus tunc etiā a malis dæmonibus species aut falsissimæ aut terribiliores ingeruntur, vnde nunc in virtute concupiscibili, concupiscentia imaginarii boni, eorumq; quæ quondam in vita affectauerat torquetur, potiūdi facultate priuata, quāuis nonnunquam sibi videatur propemodum delicias suas adipisci, sed a dæmonibus ad poenas acerbiores ab illis arceri, quemadmodum apud poetas, Tantalus a conuiuio: Sardanapalus, ab amplexu: Midas, ab auro: Sisyphus, a potentia: & has animas lemures vocarunt: quarum si qua domesticarum rerum curam agens, quiete domum habitat, lar dicitur familiaris, Acerime autem in virtute irascibili torquentur, odio imaginarii mali, cuius perturbationes & suspiciones falsissimas horribilissimæque phantasmata tunc incidunt, versanturq; secum tristes imagines, nunc cœlum in caput ruere, nunc flammarum impetu absumi, nunc vasto aquarum sub gurgite mergi, nunc terræ hiatibus absorberi, nunc se se in varias beluas transformari, nunc deformibus monstris laceraari aut deuorari, nunc per sylvas, per maria, per ignes, per aera, per teterrima inferorū loca passim exagitari, nunc sese a dæmonibus cōprehendi & torqueri suscipiunt: quæ cōiā illis post mortē non secus cōtingere arbitramur, q̄ in hac vita his qui phrenesi aut mania siue melancholico humore delirant, aut qui in somniis horribilibus visis perterriti torquentur, ac si vere hæc illis contingerent, quæ tamen vere apud illos non sunt, sed solæ illorum species in imaginatione apprehensæ, sic & animas illas post mortem veluti somniantes, horribiles peccatorum imagines perterrent, & conscientia sceleris agit

*Animarum  
post mortē  
affectiones.*

*Dæmonū p  
turbatiōes.*

*Lemures.  
Lares.*

*Aiarū per-  
turbatiōes.*



## DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

*Larvæ aut  
terrícula-  
menta.*

per diuersa precipites, quos iccirco Orpheus vocat populos somniorum inquiens: Reserari nequeunt portæ Plutonis, intus est populus somniorum. Tales itaq; scelerosæ animæ nullis bonis sedibus fretæ, qñ in aereo corpore vagabundæ quâlibet aspectibus nostris fortunâ repræsentant, larvæ dicuntur aut terriculamenta: bonis quidem inania, sed noxia malis: modo tenuioribus, modo crassioribus exuviis, sub diuersorum animalium & monstrorum specie, quorum moribus sese olim in vita similes præstiterunt occurrentes, sicut canit poeta:

Tum variæ illudunt species, atq; ora ferarum.

Fiet enim subito sus horridus, atraq; tygris,

Squammosusq; draco, & fulua ceruice lœgna,

Aut acrem flammis fonitum dabit,

Omnia transformans sese in miracula rerum,

Ignemq; horribilemq; feram, fluuiumq; liquentem.

*Immitit in auctor penarum  
monstrorum in hoc somni-  
um, ut efficitur, qd. terriculamen-  
ta ad hoc cruciatu intent.*

*Immundas  
animarum  
passiones.*

Anima enim hominis immunda, quæ in hac vita nimium habitum contraxit ad corpora, intimo quodam elementalibus corporis affectu, aliud sibi corpus ex elementorum vaporibus cõtexit, ex materia facili quasi haustu quodam reficiens corpus illud iugiter euanescens: cui insuper veluti carceri & insubili instrumẽto legge quadam diuina mancipata, in illo patitur frigus & ignem: & quæcunq; corpus & spiritum & sensum offendunt, foetores, ululatus, planctus, stridores, verbera, laceratus & vincula sicut cecinit Virgilius:

Ergo exercentur pœnis, veterumq; maiorum

Supplicia expendunt: aliæ panduntur iinanes

Suspensæ ad ventos, aliis sub gurgite vasto

Infectum eluitur scelus, aut exuritur igni.

Et apud Homerum in eius Necyomantia Alcinous Vlyssii enarrat:

Vidimus & Tytium celebrem telluris allumnum

Expansumq; nouem corpus per iugerra, cuius

Vtrinq; assidens contundit viscera vultur,

*Aiæ prauæ  
in bruta  
præcipitan-  
tur.*

Nonnunquã animæ illæ nō hæc figuralia corpora solum inhabitant: sed nimio carnis sanguisq; affectu etiam in animalia sese præcipitât, & reptilium brutorumq; corpora, cuiuscunq; speciei ingressa, dæmonum instar illa obsidentes corripunt. Adstipulantur istis Pythagoras, & ante illum Trismegistus, adferentes iprauas animas sæpe in reptilia & bruta præcipitari. Neq; tamen illa corpora veluti essentiales formæ viuificant & informant, sed inquilini more veluti carcerem inhabitant, siue per indistantiam localem illis adstunt, vt motor intrinsecus suo mobili: aut circa illa alligata cruciantur, vt Ixion ad serpentum rotas, Sisyphus ad saxum: neq; solum bruta, sed qñq; etiam homines corripunt, sicut de anima Naboth diximus, qui egressus est spiritus mendax in ore prophetarum. Hinc asseruere nō

*Aiæ Naboth*



nulli, scelestorum hominum uitas siue spiritus, in quorundam corpora ingredientes, illos diu male habere, & nōnunquam interimere. Quod multo meliori sorte etiam beatis animis concessum est, ut bonorum angelorum instar nos habitare & illustrare possint, quemadmodum de Helia legimus, quod sublato eo ex hominibus, inclinavit spiritus eius super Helisæum: & alibi legimus, abstulisse deum de spiritu qui erat in Mose, & dedisse septuaginta uiris. Magnum hic latet, sed non temere reuelandum mysterium. Quādoq; etiam (quod tamen rarissimū est) tanta infania aguntur animæ, ut nō uiuentium modo corpora petant, sed in relictis sunt cadauera quadam stygia ui remigrent, & ueluti rediuiui horrenda patrant facinora. Sicut legimus apud Saxonem Grammaticum, A suitum quædā & Asmundū inter se cōmunibus uotis coniurasse, quem nam illorū uita prolixior excepiisset, mortuo contumulandum: tandem Asuitus morbo consumptus, cum cane & equo suo uasto mandatur antro: cum quo & Asmundus ob amicitiaē iusiurandum uiuus contumulari sustinuit, cibo quo in longum tempus uesceretur illato. Tandē Ericus Sueciæ rex, eo loci cum exercitu pertransiens. Asuiti tumulum (thesaurum inesse ratus) perfrangens, ad aperta specu, eductum Asmundum luci restituit: quem videns tetto oris habitu, funebri tabo oblitum, & pro fluo ex cruda cicatrice sanguine cruentatum (quippe Asuitus noctibus rediuiuus, rebra colluctatione læuam illi aurem abruperat) secti vulneris causam referre iussit: quam ille narrauit iis versibus.

Beatarū aīa  
rū habitatio

Spūs Moysi

Quid stupetis qui relictum me colore cernitis?

Obsolescit nempe uiuus omnis inter mortuos,

Nescio quo Stygii numinis ausu

Missus ab inferis spiritus Asuit

Sæuis alipedem dentibus edit

Infandoq; canem præbuit ori,

Nec contentus equi vel canis esu,

Mox in me rapidos transtulit vngues:

Discissaq; gena sustulit aurem,

Hinc laceri vultus horret imago,

Emicat inq; fero vulnere sanguis.

Haud impune tamen monstrifer egit:

Nam ferro feci mox caput eius,

Perfediq; nocens stipite corpus.

Non dissimile huic refert Pausanias ex Delphorū interpretibus accepit: Esse videlicet, demonium quo datur infernū, quē Eurynomū dixerunt: qui mortuorum carnes absumeret & deuoraret, ita ut vix nuda relinquerent ossa. Legimus etiā in Cretensiū annalibus, manes quas ipsi Catechanas uocāt, ī corpora remeare solitos: & ad relictas



## DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

*Christiane  
aīe corpori  
bus restitu-  
tae.*

*Tenebrosa  
regio.*

*Specus nura-  
stae.*

*Heldusii mō-  
stri.  
Axionae mō-  
stri.*

*Loca quaedā  
formidolosa*

Vxores ingredi, libidinemq; perficere: ad quod euitandum, & quo amplius vxores non infestent legibus municipalibus cautum est, surgentium cor clauo trāsfigere totumq; cadauer exurere. Mirāda proculdubio sunt hęc, & opinioni forte inimica videri possent, nisi fidē facerent & late leges, & credite antiquitatū historię. Neq; demum a Christiana religione alienū est, animas multas ante vniuersę carnis resurrectionem suis corporibus restitui posse: quin & multos credimus singulari dei beneficio cum corporibus in gloriam adsumptos, multos etiam viuos descendisse in infernum: audiuius non raro, mortuorū corpora e sepulchris per demones sublata, pculdubio nō in alium visum, q̄ in carcerandis torquendisq; suis manibus, Verum ad hos corporū carceres & vincula, accedunt etiam vilissimorum ac teterrimorū locorū habitacula, vbi Aetnei ignes, aquarum ingluuies, fulgurum & tonitruorum concussus, terrarum voragines, atq; vbi regio lucis inops nec radiorum solis capax, ignaraq; syderū splendoris, perpetuis tenebris & noctis specie caligat. Quo apud Homerum peruenisse fertur Vlysses vbi canit.

Cymmerios fama est populos hic esse, cauernis  
Perpetua nebula cęcaq; caligine mersos,  
Quos oriens nunquam, nec cum declinat in vndas  
Sol videt, æterna miseri sed nocte premuntur.

Neq; vero omnia illa inanes nugę sunt, quę de patricii antro, Vulcani speluncis. Aetneis crateribus, Nursiæ specu multi memoria prodiderunt, atq; quę inibi viderunt, & cognouerunt, testati sunt. Narrant siquidem istis maiora Saxo grammaticus de Geruthi regia & Vgarthiloci cauo: Tum Plinius, Solinus, Pythias, Clearchus, de maris septentrionalis stupendis prodigiis, de quo & Tacitus in Drusi historia, Germanico pelago deuiasse milites indicat, & varia rerū miracula in eo mari illis visa testatur, vim scilicet turbinū, inauditas volucrum species, monstra maris ambiguas formas habentia hominū atq; animalium, & in libro de Germania, Heldusios & Axionas, qui sub vultu humano membra cætera bestiis æqualia gerunt, illic habitare ait: quę proculdubio non nisi manium atq; dæmonum opera sunt: de istis etiam Claudianus olim cecinit:

Est locus extremum pandit qua Gallia littus,  
Oceani prætentus aquis, qua fertur vlysses.  
Sanguine libato populum youisse silentium.  
Illic umbrarum tenui stridore volantum.  
Flebilis auditor quæstus, simulacra coloni  
Pallida, defunctasq; vident migrare figuras.

Narrat Aristoteles Aeolias iuxta Italiam insulas, in Lipara tumultum quędam fuisse, ad quę noctu nō tuto accederet: ibiq; cymbala & crotalorum



talorum boatus, cum inconditis quibusdam cachinnis tumultus etiā & inanes sonos exaudiri accolæ cōtestanter asseuerabāt. Eoq; loci aliquando ebrium iuuenem accessisse, & sub noctē apud tumuli specū obdormiuisse, ibiq; post tertium tandem diem a quæritantibus repperit, ac pro mortuo sublatum: cunq; paratis exequiis educeretur fusus, subito iexperectum, multa q; quæ vidisset quæq; perpeffus fuisset magna omnium cum admiratione seriatim narraffe. Est etiā in Noruegia mons quidam oīum formidolosissimus, mari circūseptus, vulgo Hechelbergium nuncupant, inferni speciem præ se ferens, vnde tantæ eiulantium lachrymabiles voces & clamores exaudiuntur, vt ad vnum ferme miliare circū horroni illi strepitus dilatentur, quem insuper horrendis clamoribus, ingentes vultures atque corui niger rimi circumuolantes, perterrefaciendo accessum prohibēt preterea fontes inde duo scaturiunt, vnus intractabili frigiditate, alter intētissimo calore intolerabiles, & cætera elementa longe excedentes. Est & in eadem regione ad meridionalē plagam promōtoriū Nadhegryn nūcupatum, vbi dæmones loci in aereo corpore in præsentia cernūtur ab omnibus: Est etiam in Scotia mons Dolorosus, horribili lamētantium stridore terrificus: & in Thuringia mons quem Herrisonū vocant, vbi Syluanos satyrosq; inhabitare cum fama diuulgauit, tū aliquorum experientia docuit, fidiq; scriptores testantur. Sunt in diuersis regionibus & prouinciis istis similia miracula: sed & ipse ego quæ meis oculis vidi & manibus tetigi, hoc loci referre nolo, ne me ob rerum stupēdam admirationem, ab incredulis de mendacio argui contingat. Neq; vero prætereundum hic censeo, quid de animarum receptaculis pleriq; ex nostris senserint, ab his quæ iam diximus non ad modum discrepantes: quibus Tertulianus libro quarto aduersū hæreses Marcionis ait: Apparet sapiēti cuiq; qui elysios aliquando audierit, esse aliqualem locale determinationem, quæ finis dicta sit Abrahæ, ad recipiendas animas filiorum eius, eamq; regionem non cœlestem, sublimiorem tamen inferis, vbi conquiescant animæ iustorum donec consumatio rerum resurrectionem omnium plenitudine mercedis restituat, Quin & Petrus apostolus Clemēti de his rebus interroganti, Cogis me (inquit) o Clemens aliqua de ineffabilibus publicare: veruntamen quoadusq; proferre licet, non pigebit: Christus, qui ab initio & semper erat, per singulas generationes piis, latenter licet, semper tamen, aderat, his præcipue, a quibus expectabatur, quibusq; frequenter apparuit: sed non erat tēpus, vt tūc resolutis corporibus fieret resurrectio: sed hæc magis remuneratio videbatur a deo, vt qui iustus inueniretur, diutius permaneret in corpore, aut certe (sicut de quodam iusto, euidenter refertur in literis) quod trāstulerit eum dominus, Simili exemplo etiam cum cæteris gestum est, qui

*Mons dolorosus.*

*Tertulianus*

*Sinus Abrahæ.*

*Petrus apostolus.*



- Paradisus.** eius voluntati placuerunt vt ad paradysum translati, seruentur ad regnum: eorum vero qui non ad integrum potuerunt explere normam iustitiæ, sed aliquas in carne sua malitiæ reliquias habuere, corpora quidem resoluuntur, animæ vero seruantur in bonis letisque regionibus, vt in resurrectione mortuorum cū corpora sua receperint, ipsa iam resolutione purgata, pro his quæ bene gesserant, æterna hereditate potiantur. Ipse quoque Irenæus in calce libri quem aduersus hæreses Valentini anorum conscripsit, ait: Cum dominus in medio vniuersæ mortis abierit, vbi animæ mortuorum erant, post deinde corpora liter resurrexit, & post resurrectionem adsumptus est, manifestum est quia & discipulorum eius (propter quos & hæc operatus est dominus) abibunt animæ in inuisibilem locum definitum eis a deo, & ibi vsque ad resurrectionem commorabuntur, sustinentes resurrectionem, post recipientes corpora, & perfecte resurgentes, hoc est corporaliter. quæ admodum & dominus resurrexit, sic venient ad conspectum dei: Nemo est enim discipulus super magistrum: perfectus autem erit omnis magister eius. Quomodo ergo magister noster non statim euolas abiit sed sustinens definitum a patre resurrectionis suæ tempus, quod & per Ionam manifestum est, post triduum resurgens adsumptus est: sic & nos sustinere debemus definitum a deo resurrectionis nostre tempus præannunciatum a prophetis, & sic resurgentes assumi, quotquot dominus hoc honore dignos habuerit. Accedit istis etiam Lactantius Firmianus in eo diuinarum institutionum libro, cui titulus, De diuinis præmiis, inquit: Nec quisquam putet animas post mortem protinus iudicari: Nam omnes in vna communique custodia detinentur, donec tempus adueniat quo maximus iudex meritorum faciat examē: tunc quorum fuerit probata iustitia hi præmium immortalitatis accipient quorum autem peccata & scelera detecta, non resurgent, sed cum impiis recondentur in easdem tenebras ad certa supplicia destinati. In eadem sententia sunt Augustinus & Ambrosius, quorum ille in Enchiridio suo inquit: Tempus quod inter hominis mortem & ultimam resurrectionem interpositum est, animas abditis receptaculis continet, sicut quæque digna est requie vel ærumna, pro eo quod sortita est in carne dum viueret. Ambrosius vero in libro de Bono mortis, ait: Scriptura Esdræ habitacula animarum promptuaria nuncupauit, quæ occurrens querelæ humanæ (eo quod iusti qui præcesserunt videantur vsque ad iudicii diem per plurimum scilicet temporis debita sibi remuneratione fraudari mirabiliter) ait coronæ esse similem iudicii diem: Coronæ enim dies expectatur ab omnibus vt intra eum diem & victi erubescant, & victores palmam adipiscantur victoriæ. ergo dum expectatur plenitudo temporis, expectant animæ remunerationem debitam: alias manet poena, alias gloria. Et in eodem capitulo,
- Irenæus.**
- Christus descendit ad inferos, & resurrexit.**
- Animarum & corporum resurrectio.**
- Resurrectionis tempus.**
- Lactantius de resurrectione.**
- Proborum prem.**
- Impiorum supplicia.**
- Augustinus de tempore inter mortem & resurrex.**
- Ambrosius de animarum habitaculo.**
- Coronæ expectatio.**



vocat infernum locum qui non videtur, quem petunt animæ de cor- *Infernus.*  
 poribus liberatæ. Et in libro secundo de Cain & Abel: Soluitur, in-  
 quit, a corpore anima, & post finem vitæ huius, adhuc tamen futuri  
 iudicii ambigua suspenditur. Adstipulatur illis illud euangelicum, *Futuri iudicij*  
 de extremo iudicio dicente Christo apud Matthæum: Multi dicent *ambigui-  
tas.*  
 mihi in illa die, domine, domine, nonne in nomine tuo prophetaui-  
 mus, & in nomine tuo dæmonia eiecimus, & in nomine tuo virtutes  
 multas fecimus: & tunc confitebor illis quia nunquam noui vos. Ex  
 quo sermone constare videtur, eos vsque in diem illum fuisse de sen-  
 tentia sua incertos, ac miraculorum fiducia quæ in Iesu nomine dum  
 adhuc viuerent peregrissent, quadam spe salutis interea fuisse suspen-  
 sos. Quia igitur animarum iudicium in extremum diem dilatum est, *Animarum iu-  
dicio.*  
 putant plerique theologi: non solum iustificandis, sed etiam dānatis  
 piacularia suffragia ante præstitutam iudicii diē posse opitulari. Sic  
 Traianū Cæsarem à diuo Gregorio ab orco liberatum, iustificatumq;  
 ad salutem: licet aliqui putent illum non multæ noxa liberatum, sed  
 animaduersionis iustitiam in iudicii diem prodatum. Verum Tho-  
 mas Aquinas pbabilius videri dicit, Traianum diui Gregorii suffra- *Traianus à  
greg. libera-  
tus.*  
 giis reuixisse, vimq; gratuitā cōsecutum, qua à pœna scelerumq; nexu  
 fuerit liberatus. Et sunt ex theologis, qui suffragiorum inferiis nec  
 pœnam tolli, nec multæ detrahi, sed duntaxat dolorum solatia & fo-  
 menta quædam adferri opinant, idq; æstuantis geruli similitudine,  
 qui conspersione aquæ videat pressu ponderis leuari, siue ad facili-  
 us ferendum iuuari, quanquam nihil sit ex pōdere detractum. Com-  
 munis tamen theologorum sententia negat reis in Ditis antro præ *Theologorū  
uaria op-  
dedamn.*  
 ces & funebria quicquam suffragari. Verum hæc omnia cum sint in-  
 comprehensibilis obscuritatis, multi in illis ingenium frustra exacue-  
 runt. Itaque accedentes Augustini sententiæ, sicut, ille in Genesim li-  
 bro decimo ait, dicamus: Melius est dubitare de occultis, quàm liti- *Præclara  
Augustini  
sentia de suf-  
fragij.*  
 gare de incertis. Illum quippe diuitem in ardore pœnarum & illum  
 pauperem in refrigerio gaudiorum, intelligendos esse non dubito:  
 sed quomodo intelligenda illa flamma inferni, ille sinus Abrahæ, il-  
 la diuitis lingua, ille digitus pauperis, illa sitis tormenti, illa stilla re-  
 frigerii, vix à mansuetè querentibus, à contentiose autem certanti- *Diuitis or-  
mendici.*  
 bus nunquam inuenitur. Sed istis iam omissis, ad vltiora prope-  
 rantes, de animarum restitutionibus differemus,

Quibus rationibus Magi & Necromantes mortuorum ani-  
 mas euocare se posse putabant. Cap. XLII.

X his quæ iam dicta sunt patet, quòd animæ illæ quæ post mor-  
 tem adhuc relictæ corpora diligunt, quemadmodum sunt ani-  
 mæ corporum sepultura debita carentium, seu quæ corpus



De aiarum  
euocatione.

suum violenta morte reliquerunt, & adhuc in turbido illo humidoque spiritu circa cadauera sua oberrant: tanquam circa cognatum aliquod eas alliciens, cognitis his mediis per quae quondam suis coniungebantur corporibus, per consimiles vapores, liquores nidoresque facile euocari & allici possunt, adhibitis etiam certis artificialibus luminibus, cantibus sonis & huiusmodi, quae ipsam animam imaginatiuam spiritalemque commoueant harmoniam, sacris etiam inuocamentis & huiusmodi, quae ex religione sunt, non neglectis, propter rationalem animae portionem naturam superiorē. Sic Phytonissa euocasse legitur Samuelē: sic Thessalavates apud Lucanum cadauer erexit. Hinc legimus apud poetas & huiusmodi rerum narratores, animas mortuarum non euocari absque sanguine & cadauere: umbras autem ex illorum fumigiis facile allici, additis ouis, lacte, melle, oleo, vino, aqua, farina, tanquam aptum medium praestantibus animabus ad sumenda corpora, quemadmodum haec apud Homerum longa instructione Cyrce docet Vlyssēm. Arbitrantur autem, haec non nisi in his locis duntaxat fieri posse, ubi huiusmodi animae plurimum versari dignoscunt, vel propter cognatum aliquod, sicut corpus relictum eas alliciens, vel propter affectum aliquem in vita quondam impressum, animam ipsam ad certa loca trahentem, vel propter loci alicuius tartaream naturam ideo purgandis vel puniendis animis aptum, cuiusmodi loca plurimum experientia visionum nocturnarumque incursionum & consimilium phantasmatum occurrence cognoscunt, aliqua per se satis nota sunt, ut caemiteria, & loca illa in quibus fieri solet executio criminalis iudicii, & in quibus recentibus annis publicae strages factae sunt, vel ubi occisorum cadauera necdum expiata nec rite sepulta recentioribus annis subhumata sunt. Expiatio namque exorcisatioque alicuius loci, tum ritus etiam sacer sepulturae corporibus debite adhibitus, saepe animas ipsas accedere prohibet, longiusque ad loca iudicii repellit. Hinc necromantia nomen habet, quia in mortuorum cadaueribus operatur, ac per manes & mortuorum umbras, subter raneosque demones responsa petit, alliciens illos in mortuorum cadauera, per stygia quaedam carmina & infernales inuocationes, perque feralia sacrificia & impias imolationes, quales apud Lucanum legimus, de Erichthone illa malefica, quae mortuum euocauit, qui Sexto Pompeio omnem Pharsalici belli euentum praedixit. Erantque etiam in Phigalia Arcadiae ciuitate quidam Magi sacerdotes sacrorum peritissimi, & animarum quae vita functae essent euocatores, & sacrae literae testantur, Phytonissam quendam mulierem euocasse animam Samuelis. Ita enim uero etiam sanctorum animae sua corpora diligunt, magisque & promptius exaudire solent, ubi reliquiarum suarum pignora seruantur. Sunt autem duae necromantiae species, una necyomantia, erigens cadauer quae non fit absque sanguine: Altera scyomantia, in qua sola sufficit umbrę euocatio.

Necroman-  
tia quae ex  
unde.

Necroman-  
tia species  
duae.



Deniq; omnia experimēta sua per trucidatorum cadauera & ossa, & membra, & que ex illis sunt, operatur: quoniam adfit illis dæmonica potestas ipsis amica: ideoq; improborum dæmonum defluxus facile pellicunt, propter similitudinem proprietatemq; valde familiarem: qui cum in rebus terrenis humanisq; possunt quā plurimum, illorū opera freti necromāfici, illicitos accendunt amores, immitunt somnia & morbos, & odia, passionescq; consimiles, ad quas tunc possunt etiā conferre vires animarum illarum, quæ adhuc in spiritu humido turbidoq; inuolutæ, circa exuias suas oberrātes, eadem quæ improbi dæmones committunt. Quoniam igitur hæc illis experientia compta sunt, quod prauæ & impuræ animæ a corporibus suis violentē auulsæ, hominumq; non expiatorum & sepultura carentium, circa corpora immorciantur, & ad cognatum sibi trahantur facile abutuntur illis malefici ad maleficia sua efficienda, infelices animas appositione corporis vel partis eiusdem assumptione allicientes, tum stygiis inuocationibus compellentes, obtestādo per dispersa latis cāpis informia cadauera, & sepultura carentium vagabundas umbras, manescq; Acheronte remissos, & hospites inferum, quos immatura mors intartara abstraxit, perq; horrenda damnatorum desideria, dæmonescq; superbos, ultores scelerum. Qui autem vere animas suis corporibus restituere debeat, oportet illum sciētē esse, quæ sit animæ natura ppria, vnde pgrediatur, quantis & quot gradibus pfectio nis referta, qua intelligentia cōmunita, qbus mediis in corpus diffusa qua harmonia cū ipso fuerit cōpacta, quā affinitatem habeat cū deo cum intelligentiis, cū cælis, elementis & cæteris oībus, quorū imaginem & simulacrū tenet, deniq; quibus influxibus cōpaginātū sit corpus hæc enim oīa requirit ars suscitationis mortuorū, quæ nō hoīum sed solius dei est, quibus ille voluerit cōmunicare, sicut Helizeo, qui filium Sunamitidis mortuum reuiuiscere fecit. Sic & Alcestis narrat ab Hercule resuscitata, rursus diu vixisse: & Tyanensis Apollonius mortuam puellam vitæ restituit. Atq; hic notādū est qd accidit aliquñ hominibus, vt retrahatur in illis spiritus viuificus, & appareant mortui & nō sentientes, cū tamē intellectualis natura vnita maneat corpori habeatq; eandem formā, & maneat idem corpus, licet vis viuificandi se in illud actū nō extendat, sed retracta maneat in vnione cū intellectuali natura, tamen nō desinit esse, & licet ille homo iam vere mortuus dici possit, quatenus mors est carentia viuificātis, tñ nō foret corpus illud veraciter separatum, potestq; rursus expergifieri & reuiuiscere: & sic multa in his apparēt miracula cuiusmodi præcedētibz sæculis apud gentiles & Iudæos multa visa sunt, e quorū numero est quod Plato recitat libro decimo de Republica videlicet, Phæreū quēdā Pāphiliū, inter eos qui in acie ceciderāt, decē diebus iacuis

*Animam uere corpori restituere cupientē scire quid oporteat.*

*Puella ab Apoll. uitæ restituita.*

*Pāph. phor. post. xij, dies uixisse.*



se biduoq; postquam inde sublatus esset, impositum rogo reuixisse, ac mira quædam quæ tempore mortis illius viderit, narraſſe : & de his partim locuti ſumus in libro primo, & adhuc latius dicemus inferius vbi de oraculis, quæ in raptu, & extaſi, & agone morientium proueniunt, dicemus.

¶ De humanæ animæ poteſtate, in mente, ratione & idolo, Caput XLIII.

Anima hu-  
mana qui-  
bus conſtet,

a Anima humana conſtat mente, ratione & idolo: mens illumi-  
nat rationem, ratio fluit in idolum omnia vna eſt anima. Ra-  
tio niſi per mentem illuminetur, ab errore non eſt immunis:

Lux mētis à  
Deo.

Mens autem lumen rationi non præbet, niſi luſceſcente deo, primo videlicet lumine: prima enim lux in deo eſt ſuperminens omnē inte-  
lectum: qua propter non poteſt lux, intelligibilis vocari, ſed lux illa  
quando infunditur menti, fit intellectualis atque intelligi poteſt: dein-  
de quando per mentē infunditur rationi, fit rationalis, ac poteſt non  
ſolum intelligi, ſed etiam cogitari. Deinde quando per rationem in-  
funditur in idolum animæ, efficitur non ſolum cogitabilis, ſed etiam  
imaginabilis, nedum tamen corporea: quando vero exinde migrat  
in æthereum animæ vehiculum, efficitur primum corporea, nō tamē  
manifeſte ſenſibilis, donec tranſierit in corpus elementale, ſiue ſim-  
plex aëreūq; ſiue compoſitum, in quo efficitur lux manifeſte viſibilis.

Mentis potē-  
tia,

ad oculum, Hunc lucis progreſſum conſiderantes Chaldaeorū philo-  
ſophi, ſtupendam quandam narrant mentis noſtrę potētiam, videli-  
cet fieri poſſe, vt mens ipſa tota acia in deum deſixa, diuino numine  
impleatur, atq; ſic impleta lumine, effuſis radiis per ſingula media, vſ-  
que ad hoc craſſum, tenebroſum graue, mortale corpus, ipſū quoq;  
copioſo lumine circūfundat, reddatq; ſtellis ſimile & eque corruſcās,  
tum etiam radiorum ſuorū copia ac leuitate tollat in altum, tanquā  
ſtuppam eleuatam per flammā ignis, aliquando ſtatum corpus velu-  
ti ſpiritum ad longinquas partes transferat: ſicut de Philippo legitur  
in Actibus apoſtolorū, quando baptizato Eunuchō in India, ſtatim in-  
uentus eſt in Azoto, & de Abacuc ſimilia apud Danielē. Sic alii pe-  
netrantes clauſas portas, cuſtodes & vincula euaserunt, vt de Petro  
apoſtolo, & de Petro exorcista legitur, Minus hoc miretur, qui viderit  
famoſos iſtos melancolicos, qui ambulant in ſomniis, & per inuia va-  
dunt, & aſcendunt per inacceſſa, & exercēt opera vigilantium, & quę  
vigilantes minime poſſent: quorum nō eſt alia ratio in natura, quam  
fortis imaginatio & extermināta. In quolibet autē homine eſt iſta vir-  
tus, & ineſt animæ humanæ a radice creationis ſuæ, ſed variatur in di-  
uerſis hominibus, in fortitudine & debilitate, & augetur & minuitur  
ſecundum exercitiū & vſum, per quæ de potentia extrahitur in actū  
quod qui rite nouit, poteſt aſcendere in cognitione ſua, quouſq; ima-

Actus apo-  
ſtolorum.

Abacuc, Da-  
nelis, & pe-  
tri hſtorie  
Melanch, in  
ſomniis ope-  
ra.



gignatiua virtus sua transcendat & iungatur cum virtute vniuersali, *Sensus natus*  
 quem Alchindus, Bacon & Gulielmus Parisiensis, vocant sensum na *re æthereus*  
 turæ, Virgilius sensum æthereum, & Plato sensum vehiculi appellat, *et uehiculari.*  
 efficiaturq; cogitatio sua fortissima, quando effunditur super ipsam  
 virtus illa ætherea & celestis, cuius splendore confortatur, donec ap-  
 prehendat species, & notiones, & scientiam rerum verarum, adeo vt  
 illud quod cogitauerit in mente sua, proueniat sicut ipse cogitauit, &  
 adipiscatur tantam potentiam, vt possit se immergere, & iungere, &  
 insinuare hominum animis, & reddere illos certos de cogitationibus  
 suis, & de voluntate & desiderio suo, etiam per magna & remota spa-  
 tia, ac si illa sensibus suis à præsentē obiecto comprehenderent, & po-  
 test in modico tempore facere multa, ac si essent facta sine tempore:  
 atque hæc non sunt data omnibus, sed quorū virtus imaginatiua &  
 cogitatiua est fortissima, & peruenit ad finem speculationis: & is est  
 idoneus apprehendere & nunciare omnia per splendorem virtutis  
 vniuersalis, siue intelligentiæ & apprehensionis spiritualis quæ est su-  
 per ipsum, & hæc est virtus necessaria quam sequi oportet, & cui obe-  
 dire debet omnis qui sequitur virtutem. Si itaque nunc tanta virtus *Imaginationis*  
 imaginationis, vt se possit insinuare cui velit, nulla loci neq; tēporis *virtus.*  
 intercapedine impedita, neq; prohibita, atque quorsum ipsa somniat  
 & imaginatur, nōnunquam secum trahat graue corpus, non est du-  
 bitandum quin maior sit potentia mentis, si quando fuerit suā natu-  
 ram adsecuta: nec sensuum illecebris grauata, perseueraueritq; incor-  
 rupta suiq; similis. Sed nunc ad exemplar tam copioso lumine coele-  
 stium stellarum animæ abundant, & ingens inde in corpora sua re-  
 dundet copia luminis. Sic Moysis facies splendebat adeo, vt non pos-  
 sent intendere filii Israël in illum, ob splendorem vultus eius. Sic Sc-  
 crates transfiguratus legitur, solis luciferas vti vicerit lumine rotas,  
 sic Zoroastem transfiguratum sublatumq; corpore sursum: sic Enoch  
 & Heliam igneo quodam curru coelos ascendisse: sic Paulum in ter-  
 tium cœlum raptum esse, sic corpora nostra post mundi iudiciū quæ  
 tunc glorificata dicentur, similiter raptum iri, fulgereq; vt solem &  
 lunam hac ratione dicere possumus, Quod quidem fieri posse, fa-  
 ctumq; fuisse, Auicebrom. Maurus, atque Arabs Auicenna, & Hip-  
 pocrates Cous, tota præterea Chaldaeorum schola fatentur & osten-  
 dunt, Quin & historiarum monumentis proditum est, Magnum *Alexandri*  
 Alexandrum in India ingenti periculo circumuentum, animo sic *magni splen-*  
 exarsisse, visumq; barbaris lumem fundere. Theodorici pater etiam *do.*  
 corpore toto scintillas dicitur profudisse: id ipsum & de se prodidit  
 sapiens quidam ita vt scintillantes flammæ hinc inde etiam cum so-  
 no profilirent: neque ea animi vis sola in hominibus, sed etiā in bru- *Tiberij e-*  
 tis aliquando comperta est, sicut in equo Tiberij, qui ore flammige- *quus.*



*Animæ idolum  
quid.*

*Duæ in idolo  
virtutes.*

*Intellectus.*

*Anasarchi  
cōstantia.*

rasse uisus est. Mens aut supra fatum in prouidentia est: ideo nec cœlestium corporum influxibus, nec rerum naturalium qualitatibus afficitur: sola igitur illi medetur religio. Idolum autem animæ in fato est, supra naturam, quæ corporis & animæ quodammodo modus est, sub fato, supra corpus, ideo cœlestium corporum influxibus immutatur, rerumque naturalium & corporalium qualitatibus afficitur. Dico autem animæ idolum, potestiam illam uiuificatiuam & reatricem corporis, sensuum originem, per quam ipsa anima in hoc corpore vires explicat sentiendi: sentit corporalia per corpus, mouet corpus per locum, regit in loco, alitque in corpore corpus. In hoc idolo duæ potestissimæ dominantur virtutes, una videlicet quæ dicitur phantasia, siue virtus imaginatiua, siue cogitatiua, de cuius potestiatia iam dictum est, atque etiam ubi de passionibus animæ tractauimus: altera virtus est quæ appellatur sensus nature, de quo etiam dictum est ubi mentionem fecimus de aruspicina. Homo itaque per naturam corporis est sub fato: anima hominis per idolum in fato naturam mouet, per mentem vero est supra fatum, in prouidentie ordine, ratio aut libera sui iuris est: anima itaque per rationem ascendit in mentem, ubi diuino lumine repletur, quæque descendit in idolum, ubi cœlestium corporum influentiis rerumque naturalium qualitatibus afficitur, sensibiliūque passionibus & occursum distrahitur, quandoque anima sese totam replicat in rationem, vel res alias argumentando indagans, vel cōtemplando semetipsam. Possibile, n. est ut pars rationalis animæ, quem possibilem intellectum uocant Peripatetici, ad hoc perueniat, ut sine conuersione ad phantasmata libere discursat & operetur. Tantum denique est rationis ipsius imperium, ut quotiescunque aliquid incurrat vel in mentem, uel in idolum, vel in naturam, uel in corpus, non potest transire in animam, nisi ratio sese ad hoc intendat. Hoc modo in sensibus exterioribus anima nec videre, nec audire, nec sentire, nec pati se quicquid percipit, donec ratio cogitatrix id prius comprehendat: comprehendit autem quando uocat, non quando in aliud inhiat, sicut palam videmus in his qui obuios sibi non animaduertunt, dum aliud quippiam attentius cogitant. Scias igitur nec supernos influxus neque naturales affectiones, neque sensationes, neque tam corporis quam animi passionem, nec quodcumque sensibile in animam posset agere vel penetrare, nisi per rationis ipsius iudicium. Itaque per suum actum, non per ullam forinsecam violentiam potest animus vel affici vel perturbari, quod etiam in numerum martyres ipso facto comprobant. Sic Anasarchus Abderites philosophus: iussu Nicrocreontis Cypriorum tyranni, in saxum concitatus, ferreis malleis dum cederetur, corporis poenā negligens misse fertur: Tunde tunde Anasarchi vasculum, Anasarchum ipsum nihil terret. Iussitque tyrannus illi linguam præscindi: at ille propriis dentibus præscisam in tyranni faciem conspuuit.

¶ De gradibus animæ, & earundem iteritu aut immortalitate. Ca. XLIIII.



Ens q̃a à deo est, siue à mūdo intelligibili, iccirco immortalis  
 est & eterna: ratio autē coelestis à coelo suæ originis beneficio  
 longæua est idolū vero q̃a ex materiæ grāmio ac sublunari  
 natura dependet, interitui atq; corruptioni subiicitur. Aīa itaq; per  
 mentem suam īmortalis, per rationē in ethereo suo uehiculo longæ  
 ua, sed resolubilis, nisi in noui corporis circuitu restauret: nō ergo im  
 mortalis est nisi vniatur menti īmortalī, ita idolum animæ siue ipsa  
 sensibilis & animalis anima, q̃a ex corporeæ materiæ gremio educta  
 est, resolutō corpore vnā cū illo interit, aut in corporis sui resoluti va  
 poribus nō diu superest vmbra, nihil participans īmortalitatis, nisi  
 ipsa quoq; sublimiori potētīe vniatur. Quæ igit̃ menti vnita est ani  
 ma, hęc dicit̃ aīa stans & nō cadens, verū nō oēs hoēs mentē adepti  
 sunt, qm̃ (vt inquit Hermes) voluit illā deus pater tanq̃ certamē prę  
 miumq; animarū pponere: quod qui neglexerint mētis expertes, cor  
 poreis sensibus mācipati, irrationalibus animalibus similes facti, eun  
 dem cum eisdem sortiuntur interitum, sicut ait Ecclesiastes, ingens:  
 Vnus interitus est hominis & iumētōrū, & equa vtriusq; conditio: si  
 cut moritur homo, sic & illa moriuntur. Similiter spirāt oīa, & nihil  
 hēt homo iumēto amplius, hęc ille. Hinc putant pleriq; theologorū,  
 hūmōi animas nullam manere īmortalitatem post hoc exutū corpus  
 nisi solam spem resurrectionis, qm̃ omnes homines instaurandi sunt.  
 Talem Augustinus refert fuisse Arabum heresim, qui animas simul  
 cum corpore iuterire dicebant, & in iudicio iterum cum illo surrectu  
 ras. Quicunq; vero diuina gratia fulti mētem consecuti sunt, hi fm̃  
 operum cōparationē īmortales euadunt, vt inqt Hermes, intelligen  
 tia sua cuncta cōplexi, quæ in terra sunt, & quæ in mari, & quæ in cœ  
 lis: & si quid est præter ea super cœlum, vt ipsum quoq; bonū intuet̃:  
 quos vero mediā vitā viuere contingit, licet diuinā intelligentiā non  
 sint consecuti, sed eius quādā rationalem imaginem, horū aīæ cum  
 è corpore excesserint, ad secreta quēdā relegate receptacula, vbi sen  
 sibilibus viribus affectę ac in quodā actus genere versantes, ex opina  
 tione & irascibili, & cōcupiscibili virtutibus, aut effusę letātur, aut gra  
 uiter dolent, in qua opinione fuit etiam diuus Augustinus in eo libro  
 quem scripsit, De spiritu & anima. Hęc aīam Indorū, Persarū Aegy  
 ptiorū & Chaldeorū sapientes, corpore suo longēuē superuiuere tradi  
 derunt, tamen nō protinus īmortalem fieri, nisi per trāscorporatio  
 nem: verum theologi nostri de his longe aliter philosophātur, dicūt  
 enim, quod etsi animarū oīum cōmunis sit origo & idē ortus, diuer  
 sis tñ gradibus ab opifice inter se distinctę sunt, nō solum accidētā  
 libus, sed gradibus quibusdam intrinsecis, in essentia ipsarū radicatis  
 quibus vnacūq; anima diffet ab alia, per illud quod est ipsi ppriū:  
 quam snām ita tenet Iohannes Scotus: & Parisienses theologi ita sen

Mens rō.

Anima.

Non omnes  
hoīes mētē  
adipiscun  
tur.Theologi  
nostri de aīa

Pari. theol.



sciendum esse in eorum articulis decreuerunt. Hinc ait Sapiens. Puer  
eram ingeniosus, & sortitus sum animam bonam, videlicet meliorem,  
quam multi alii. Et secundum hanc animarum inaequalitatem in gra-  
dibus suis vnaqueque capax est sui muneris, quod suscipit à deo donum  
gratuitum, sicut legitur in euangeliiis. Quia vni dedit quinque talenta,  
alii duo, alii vnum, unicuique secundum propriam virtutem, & Apo-  
Paulus. stolus inquit, Dedit aliquos fieri Apostolos alios prophetas, alios euan-  
gelistas & doctores, ad consummationem sanctorum in opus ministerii,  
in edificationem corporis CHRISTI. Sunt enim (ut inquit Origenes)  
quaedam inuisibiles virtutes, quibus ea quae sunt super terram dis-  
pensanda credita sunt, in quibus non parua differentia est, sicut & in  
hominibus requiritur: quare alius summum gradum sapientiae aut  
dignitatis attingit, alius paulo distat à bestiis, & bestias pascens fit ses-  
mibestia: alius virtutibus abundans & fortuna diues, alius vel nihil  
vel modicum habet, saepe etiam id paululum quod habet aufertur ab  
eo & datur habenti. Atque ea est diuina iustitia, in distributione dono-  
rum, ut cor respondeant virtuti vniuscuiusque recipientis, quibus etiam  
praemia redduntur secundum opera ipsorum, ut quae sit proportio  
munerum ad munera, & meritorum ad merita, eadem sit proportio  
praemiorum ad praemia. Illud tandem sciendum est, quia omnis nobi-  
lis anima quadruplex habet operationem: vnam diuinam per  
imaginem diuinæ proprietatis, alteram intellectuales per formalitatem  
participationis cum intelligentiis: tertiam rationalem, per perfe-  
ctionem propriae essentialitatis, quartam animalem siue naturalem,  
per communionem ad corpus, & ad haec inferiora, ut nullum opus  
sit in tota mundi serie tam admirabile, tam excellens, tam miraculo-  
sum, quod anima humana suam diuinitatis imaginem complexa, quam  
vocat Magi animam stantem & non cadentem, sua propria virtute  
absque omni externo adminiculo non queat efficere. Forma igitur  
totius magicæ virtutis est ab anima hominis stante & non cadente.

*Animarum dis-  
crimen.*

*Anima nobilis  
quadruplex  
operatio.*

*Anima stans  
et non cadens.*

¶ De vaticinio & furore.

Caput XLV.

*Vaticinium  
quid.*

Vaticinium est quo perciti sacerdotes vel alii, & rerum causas  
cernunt, & futura etiam praevident, quando scilicet a diis, vel  
à demonibus descendunt in illos oracula, spiritusque tradun-  
tur ab eis, quos quidem descensus vocant Platonici superiorum ani-  
morum in nostros animos illapiones: & Mercurius vocat eos demo-  
num sensus, ac demonum animos. Cuiusmodi daemones Eurideas &  
Pythonas veteres vocauerunt, quos hominum ingredi corpora soli-  
tos, & eorum uti vocibus & linguis ad futurorum praedictiones, con-  
stanter credidit antiquitas: de quibus etiam meminit Plutarchus in  
Dialogo de causis deficientium oraculorum, Verum Cicero Stoicos

*Futurorum  
praescientia  
solis diis com-  
petere.*



Tecutus, præscientiam futurorum tantundē diis cōpetere affirmat: & Ptolemæus astrologus: ait: Soli numine afflati, prædicūt particularia. Adstipulatur istis Petrus apostolus, inquiens: Non enim voluntatem humana allata est aliquando prophetia, sed spiritu sancto inspirati locuti sunt sancti dei homines. Quod autē futuroꝝ vaticina, diuinarum illapsionum propria sint, affirmat Esaïas inquiens: Annunciate nobis quæ ventura sunt, & dicemus quia dii estis vos. Illapsiones vero huiusmodi siue sensus non transeunt in animam nostram, quādo illa in aliud quidem attentius inhians est occupata: sed transeunt quando vacat vacationis autem eiusmodi tria sunt genera, scilicet furor, raptus & somnium, de quibus singulis nunc per ordiūem dicemus.

*Tria uacationis genera.*

De prima specie furoris a Musis Caput XLVI.

Furor est illustratio animæ a diis vel a demonibus proueniens

*Furor.*

unde Nasonis hoc carmen:

Est deus in nobis, sunt & commercia cœli,

Sedibus æthereis spiritus ille venit.

Plato hunc definit per alienationem & nexum: abstrahit siquidem ab his quibus corporei sensus excitantur, ab animali homine alienus, numini adhæret, a quo suscipit, quæ propriis viribus nequit indagare quando enim animus liber & solutus relaxatis corporis habenis, velut in custodito carcere, licentius egressus membrorum vincula transgreditur, nullo cohibente, suis stimulis impulsus, diuino spiritu concitatus, omnia comprehendit & futura præuidet. Sunt autem quatuor diuini furoris species, à singulis numinibus procedentes, scilicet a Musis, à Dionysio ab Apolline, & à Venere. Primus itaque furor à Musis procedens, hic animum suscitatur atque temperatur, redditque diuinum, per res naturales superiora trahendo ad inferiora: sunt autē Musæ sphaerarum cælestium animæ, secundum quas singuli reperiuntur gradus, quibus superiorum ad inferiora fit attractus: horum inferior sphaeram lunæ referens, tenet quæ ex vegetabilibus sunt, ut plantas, fructus arborū, radices, & quæ ex materiis durioribus sunt ut lapides & metalla, earum alligationes & suspensiones: sic fertur quod lapis selenites, & lapis hyenæ præstant diuinationem: similiter uerbena & herba theangelida uaticinium præstant: quemadmodū de his superius dictum est. Secundus gradus referēs Mercuriū, tenet quæ ex animalibus sunt, & quæ ex diuersarum rerum naturalium ad inuicem commixtione cōponuntur, poculēta & esculēta: hoc modo cor talpæ, si quis ipsum recens palpitāsque uorauerit, diuinationi & ad rerū efficiēdarū euentum conferre dicitur. Et narrat Rabi Moses Cuenensis in commentariis super Leuiticum, animal ידועא dictū, humanæ formæ, cui de umbilici medio emitit funicul⁹, quo cucurbite in

*Furoris diuini quatuor species.*

*Furor à Musis*

*Verbane effectus*

*Talpæ cor ad diuinationem.*



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

stat homo adfligitur: & quantum longitudo illius funiculi protrahit  
omnia circumueſcēs deuorat atq; conſumit, uiſumq; fallens capi ne  
quit niſi ſagittarum ictu funis amputetur: quo preſiſo, expirat: cuius  
deinde oſſibus certa quadam lege ori impoſitis, ſtatim quiſquis id fe  
cerit furore corripit, ac de expetitis quibuſq; edicit oracula. Tertius  
gradus correſpōdet ſphære Veneris: hic tenet pulueres ſubtiliſſimos  
uapores & odores, & quæ ex his conſciuntur unguenta & ſuſſumiga  
tiōes, de quibus ſuperius dictū eſt. Quartus grādus petinet ad ſphæ  
ram Solis: hic tenet voces, verba, cātus & ſonos harmonicos, per quo  
rum ſuauem conſonantiam turbidam pellit ex anima diſcordiā, eri  
gitq; animum. Vnde Hermes, Pythagoras, Plato diſſonātem animū  
iubent, cantu & harmonia componere & erigere. Sic Timoteus Ale  
xandrum regem ſonis fertur excitāſſe infurorem: ſic ſacerdos Cala  
mēſis (teſte Aurelio Auguſtino) ſolebat ſeſe ſuo arbitrato q̄rula qua  
dam harmonia euocare a corpore in raptum & extaſim: de his etiā  
ſuperius ſermo habitus eſt. Quintus gradus cōuenit Marti: hic tenet  
uehementes imaginationes & animi affectiones, conceptus & motus  
de quibus omnibus ſupra patet. Sextus gradus reſpōdet Ioui: hic te  
net rationis diſcurſus, deliberationes, cōſultationes moralesq; purga  
tiones, de his partim ſuperius mētio facta eſt, partim dicet̃ inferius.  
Habet præterea ſub ſe admirationes & uenerationes quorum ſuppo  
re aliquando phātaſia atq; ratio ſic in frenātur, ut ſubito cōſueſ  
actus prætermittant: vnde tunc mēs ipſa libera, ſoli numini ſiue deo  
alicui ſiue dæmoni expoſita, ſupernos diuinosq; cōcipit influxus, eos  
ſcilicet, de quibus antea deliberauerat. Sic legimus Sibyllas ac Pythiæ  
ſacerdotes in Iouis & Apollis antris oracula ſuſcipere ſolitos. Septi  
mus gradus refert Saturnum: hic tenet ſecretiores intelligentias, &  
tranquillas mentis contemplationes: dico autem hic contemplatio  
nem, liberam mentis perſpicaciam, in ſpectacula ſapientia cū admi  
ratione ſuſpenſam. Nam illa excogitatio quæ p̄ enigmata aut imagi  
nes fit, ſpeculatio aut diſcurſus quidam eſt, ad Iouem pertinens, non  
contemplatio. Octauus gradus referens cœlum ſtellatum: hic cœle  
ſtium corporū obſeruat ſitum, motum, radios & lumen: tenet quoq;  
imagines, annulos, & ſimilia, quæ ad cœleſtium normā fabricant̃, de  
quibus ſupra dictum eſt. Nonus gradus reſpondet primo mobili, ſcili  
cet nonæ ſphærae ſiue ipſi vniuerſo: hic tenet res magis formales ut  
numeros, figuras, characteres, & occultas intelligentiarum cœli obſe  
uat influentias. ceteraq; myſteria, quæ quia cœleſtium numinū & in  
uocatorum ſpirituum gerunt effigiem, illos facile alliciunt, & velut  
conformitatis quadam neceſſitate impulſos, accedere cœgunt: atque  
ne recedant facile detinent, de quibus apud Porphyrium in cracu  
lis legimus.

Sibyllarum  
ratio.

Contēplatio



Cessa nunc tandem, & verbis parce, vittaq;  
Da requiem, soluens priscas cedensq; figuras,  
Et remoue à membris, & lintea dura resolue.

Et ibidem alio loco:

Soluite ferta pedes, liquidis & spargite lymphis  
Aquæ, manu ramum laurus auferte virenteis,  
Linea sitq; omnis deleta, omnisq; character.

De his omnibus superius ad longum satis tractatum est, & adhuc dicetur inferius.

¶ De secunda specie à Dionysio. Caput XLVII.

Ecundus autem furor procedit à Dionysio, hic per expiationes exteriores & interiores, & per exorcismata, per sacramenta, per solennia, ritus, phana, obseruationes, animam in mentem supremam sui partem dirigit, ac tanquam dignum & incõtaminatum deorũ templum efficit, in quo diuini spiritus inhabitet, quos aĩa tunc vitæ socios possidens, ab illis felicitate, sapietia oraculisq; repletur, non in signis aut notis aut coniecturis, sed cõcitatione quadã animi, ac soluto liberoq; motu: sic Bacchus Bœotiis, & Epimenipes Cois, & Sibylla Erythrea Troianis vaticinabantur. Nonnunquam hic furor contingit per claram visionem, quandoque per expressam vocem: sic Socrates à suo dæmone regebatur, cuius monitis sedulo obtemperabat, cuius vocem auribus sæpenumero audiebat, cui etiã forma dæmonis sæpe visa est, Solent enim fatidici spiritus bene expurgatis animis etiam sese visibiles præbere & comites, cuius exempla multa sunt in sacris literis, vt in Abrahamo & ancilla eius Agar, in Iacob, Gedeone, Helia, Tobia, Daniele & multis aliis. Sic Adam familiarem consuetudinem habuit cum angelo Raziele: Sem filius Noë, cum Iophiele: Abraham cū Zahiele: Isaac & Iacob, cum Peliele: Ioseph & Iosue & Daniel, cum Gabriele: Moses cum Metatron: Helias cum Maltiele: Tobias iunior, cum Raphaële: Dauid cum Cerniele; Manne cum Phadaële: Cenez, cum Ceruele: Ezechiel, cum Hasmaële: Esdras cum Vriale: Solomon, cū Michaële: Nonnunquam spiritus isti virtute sua animarũ & organicum corpus, siue brutum siue rationale, ingrediunt & corripunt, ac anima illius tanq; basi vtentes, per corporea instrumenta voces reddunt, sicut hoc in asina Balaam manifestum est, & in Saul, in quem infiliit spiritus domini & ppheta bat. De istis sic ait Apollo in responsis apud Porphyrium.

Quos angelos antiqui & patres familiares habuerint.

Angelorum quorundam nomina.

Balaã asina.

Carminibus domitus Phœbeus fulgur, ad alto  
Defluxit, tacitus purumq; per aëra vectus,  
Afflatu spirans labensq; in corda sonoro,  
Et subiit mentem innocua, sanctiq; pacem  
Numinis, & peperit mortali ex gutture vocem,



Tertius vero furor ab Apolline procedit, scilicet mundi men-

te: Hic sacris quibusdam mysteriis, votis, sacrificiis, adorationibus, inuocationibus & sacris quibusdam artificiis, vel arca-

nis quibusdam confectionibus, quibus dii sui spiritus virtutem infuderunt, animam supra mentem assurgere facit, ipsum cum nominibus daemonibusque coniungendo, sicut legimus de Ephod, quo applicato mox prophetabant: sic legimus in libro Senatorum, in capitulis Eleazar, Rabi Ismaëlem confecisse quasdam placentulas, quibusdam diuinis angelicisque nominibus inscriptas, atque sic consecratas, quibus qui cum fide, spe & charitate vescebatur, mox prophetico sapientiae spiritu effulgebat. Legimus ibidem, Rabi Iohenam filium Iochahidis: rudem quendam agricolam nomine Eleazarum, omnis literaturae expertem, taliter illuminasse, ut repentino fulgore circumfusus, inopinate tam alta legis mysteria in coetum sapientum concionaretur ut astantibus omnibus stupori fuerit, & de quodam Heraisco Aegyptio memorie proditum est, illum diuina quadam natura praeditum, ita ut solo simulacrorum contuitu, quae aliquod in se numen haberent, diuino furore protinus concitaretur. Legimus quoque in sacris literis, cum Saul esset inter prophetas, insiisse super eum spiritum domini & prophetasse: cumque à prophetarum cuneo abiret, cessasse prophetare. Simile accidit licitoribus illis quos misit Saul ut caperent David, qui cum vidissent cuneum prophetarum, & Samuelem stantem super eos, factus est spiritus domini etiam in illis, & prophetarunt etiam ipsi. Tanta est saepe in prophetis diuino furore correptis diuini luminis exuberantia, ut etiam propinquos illis corripiat, simili quoque spiritu furere compellat: non ergo incredibile est aliquem ex ignorante repente posse fieri sapientem, & iterum ex sapiente ignorantem: est enim ars quaedam (sed paucissimis cognita) taliter informandi, exornandi, & illustrandi, fidelem & purum hominis animum, ut ex ignorantiae tenebris repente ad sapientiae & doctrinae luminaria euehatur: est econuerso facultas immundos & incredulos, reconditis quibusdam arcanis, eodem sapientiae & doctrinarum dono rursus exuere, & pristinae suae ignorantiae restituere. Potest etiam animus humanus (teste Apuleio) praesertim simplex & purus, sacrorum quorundam auocamento ac delinimento soporari & externari ad praesentium obliuionem, ita ut remota corporis memoria redigatur in naturam suam diuinam, atque sic diuino lumine lustratus ac furore diuino affatus, futura rerum praesagire, tum etiam mirabilium quorundam effectuum cum hoc suscipere virtutem. Vnde inquit Iamblichus, Cum vates dei numine afflantur, nihil timent, nihil verent: nam per

Ephod.  
Eleazar.

Saul pro-  
pheta.

Ars mira.



nuia vadunt atque in ignem illesi feruntur, & flumina trāseunt. Sic legimus antra quædam, vt Apollinis & Trophonii, & tripodas, & specus, & fontes & lacus, & eiusmodi hoc modo diis sacrata vel eo mysterio fabricata fuisse. vt exinde sacerdotes vaticinandi spiritū hauserint, quemadmodum Iamblicus ad Porphyrium: Sibylla (inquit) in Delphis duplici ratione deum suscipere solita est: aut enim per tenuem spiritum, & ignem qui alicubi ex ore antri prorūpebat: aut ipsa etiam in adytu sedēs, super æneam sellam tripodem numini dicatā, & vtrobiq; hoc diuino spiritu acta, vaticinia fundebat: tum plurimus ignis ex antro volans, vati vndiq; circumfunditur, eamq; suo numine repletam agit, aut sacræ sedi adhærens, perquam deo afflata, protinus ad vaticinia erumpit. Sed & vates fatidica in brachiis, quæ in axe confedit, aut virgam manugestat a numine sibi aliquo concessam, vel pedes interdum lymbumq; vndis proluit, vel ignis vaporem ex vndis haurit. His omnibus diuino splendore repletur, edita que plena rerum pandit oracula. Legimus etiam in Thraciæ regione adytum fuisse Libero sacrum, ex quo vaticinia & oracula reddi solebant: cuius templi antistites vino affatim epoto res peragebant. Apud Clarios etiam, vbi Clarii Apollinis templum erat, quibus diuina effari permissum fuerat, aqua prius assumpta res peragebant. Erat etiam fatidicus Achaie Patris fonticulus ante Cereris templum constitutus, vbi de ægrotorum successibus consulentes, speculum tenni funiculo alligatum, vsque ad supremas fontis aquas sensim dimittebant: peractisq; certis supplicationibus & suffitibus, rei ipsius euentus in speculo sese offerebat. Erat etiam haud procul ab Epidauro Laconiae ciuitate alta palus, quæ Iunonis aqua vocabatur: in quam coniectis frumentaceis placentulis, responsa dabantur: prospera, si vnde iniectas placide retinuissent: aduersa autem, si veluti aspernatæ illas reiecissent. Simile etiam Aethnæ crateres factitasse proditum est, in quas iniecta numismata aut victimæ, idem præsagii leti aut tristici iniectorum retentione vel reiectu ostendebant. Similia quoque narrat Dion in romana historia, de loco quem Nymphæum appellatum dicit: vbi thure hoc modo in flammam coniecto, oracula capiiebantur de omnibus quæ quis scire cupiebat, præter quam de morte & quæ ad nuptias pertinerent. Mirum quoque quod de Paliscorū Siciliae fonte tradidit Aristoteles, & ad quem iuraturi accedentes, quæcunque affirmare voluissent, tabellis inscripta & obsignata in fontē deiiciebant: quæ si recta fuissent: super aquas fluitare videbantur: sin vero falsa & dolo malo peierata, statim mergebantur ima petente: tū exiliens subito ignis correptum periurii reum, in cineres exurebat. Erat quoq; in vrbe Dodona quercus, quæ vbi quis ad capiendum responsum ingrediebatur, protinus mouebatur & sonitum edidit, erat

*Iamblicus ad Porphyrium  
vaticinatio*



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

Ausonius.

& ibidem statua virgam ferens, quæ lebetem (scilicet peluim) quæ pæpe aderat percutiebat, ex qua respõsum moderatis ictibus peluis referebat, Vnde legitur in Epistola Ausonii ad Paulinum:

Nec Dodonei cessat tinnitus aheni,  
Ad numerum quoties radiis ferientibus ictæ,  
Respondent deciles moderato verbere pelues.

¶ De quarta specie furoris a Venere. Caput XLIX.

Amor curi  
cecus

Miraculum

Aia homi-  
nis.

Virtus autem furor à Venere proueniens, hic feruenti amor q reanimum in deum conuertit & transmutat, efficitq; deo penitus similem, tanquam propriam dei imaginem. Vnde inquit Hermes: O Asclepi, magnum miraculum est homo, animal honorandum & adorandum: hic enim in naturam dei transit, qua ipse sit deus: hic demonum genus nouit vt pote qui cum iisdem ortu se esse cognoscat: hic humane naturæ partem in seipso despiciens, alterius partis diuinitate confusus. Anima itaq; iam conuersa, deo quæq; similis effecta, sic à deo formatur, vt supra omnem intellectum essentiali quodam diuinitatis cõtactu omnia cognoscat: ideoq; amorẽ Orpheus sine oculis describit, quia est supra intellectum. Iamq; etiam anima amore in deum sic conuersa, & supra intellectualẽ spherã sublimata præter hoc quod integra sua virtute vaticinii ac prophetiæ spiritũ adsecuta sit aliquando etiam mirabiliora & maiora q ipsa mudi natura operatur, quod quidem opus miraculũ appellatur: nã quæadmodũ coelũ imagine sui, & suo lumine atq; calore ea agit quæ vis ignis naturali nõ efficit qualitate (quod in alchymicis vel ipsa experiẽtia notissimum est) sic etiã deus per sui imaginem ac lucem ea perficit, quæ mundus inata sibi virtute agere non potest: imago autem dei homo est saltem qui iam Venereo furore deo similis effectus, sola viuit mente, atq; capit toto pectore Iouem. Tum anima hominis fm Hebræorũ doctores ac Cabalistas diffinitur, esse lumen dei, & ad imaginem verbi causæ causarum primi exemplaris creata, substantia dei, sigillatq; figurata, cuius character est verbum æternum. Quod intueus Hermes Trismegistus talem hominem ait esse vel coelicolis præstantiorẽ, vel saltem equali sorte potiri.

¶ De raptu & extasi: & vaticiniis quæ iis morbo comitiali & syncopi corripuntur, & quæ agonizantibus contingunt, Caput L.

Raptus quid

Aptus est abstractio, & alienatio & illustratio aia a deo proueniens, per quẽ deus animã à superis delapsam ad infera, iur sus ab inferis retrahit ad supera. Huius causa est in nobis cõtina cõtemplatio sublimior, quæ quatenus pfundissima mentis intentione animũ incorporeæ sapientiæ cõiungit, eatenus vehemẽtioribus suis agitationibus ipm a sēsibilibus corporeq; seuocat, & (vt in



quit Plato) taliter quāq; nōnunq; corpus ipsum vel effugiat & quasi  
dissolui videat, quēadmodum Aurelius Augustinus narrat de sacer-  
dote Calamensi (cuius supra meminimus) Iacebat, inquit, similis  
mortuo sine anhelitu: & cū vreret & secaret, nō sentiebat. Tantū igit  
est aīæ imperium, quā scilicet suam naturā fuerit ad secuta, nec sensū  
illecebris grauata, vt virtute sua subito ascendat, nō modo in corpore  
manens, sed etiam aliquā cōpedibus soluta extra corpus volitans ad  
sup̄ cōlestem choabitationē, vbi iam deo q̄ p̄xima & q̄ similima, di-  
uinorū effectū receptaculum, diuino lumine oraculisq; replet. Vnde  
inquit Zoroastes: Ascendendum tibi est ad lumē ip̄m, & ad patris ra-  
dios, vnde tibi missa est aīa, plurimā induta mentem. Et Trismegistus  
ait: Ascendere te oportebit supra cōelos, chorisq; demonum longe  
abesse, & Pythagoras ait: Si tu relinquendo corpus in ætherē liberum  
transieris, eris immortalis deus. Sic legimus Hermetē, Socratē, Xeno-  
cratem, Platonem, Plotinum, Heraclitum, Pythagorā & Zoroastem,  
raptu solitos seuocari, atq; sic multarū rerū ediscere sapientiā. Legi-  
mus etiā apud Herodotū, fuisse in Proconesco philosophū mirificæ  
sciētīæ Atheum noīe, eiusq; animā quāq; corpus exire, ac post visa lō-  
ginqua spatia cursus in corpus redire doctiorē. Idem tradit Plinius,  
consequisse animā Harmonis Clazomenii, eamq; relicto corpore va-  
gari solitā, multa quoq; ac vera e longinquo nunciare. Et sunt adhuc  
in hunc diem apud Nouergios & pilappios per plures, qui se in totū  
triduū seuocant a corpore, reuersiq; multa a longinqs renūciāt: atq;  
illos interea custodire oportet, ne qd̄ viuū animal illos sup̄grediat cō-  
tingat, alias ferunt in corpus suū nō reuerti. Sciēdum ergo q̄ (iuxta  
Aegyptiorū doctrinam) cum aīa lumen sit quoddam spūale, quādo  
a corpore est soluta, oēm locū & omne tempus cōprehēdit nō secus  
atq; lumen in laterna inclusum, qua aperta, vsq; quaq; diffunditur,  
neq; deficit nam vbiq; est & semp: & Cicero in suo de Diuinatione  
libro ait: Nec aliquā animus hoīs diuinat, nisi cū ita solutus est vt ei  
plane nihil sit cum corpore aut parū. Cum igitur puenit ad illū sta-  
tum qui est supremus gradus cōtemplatiue p̄fectionis, tunc rapit̄ ab  
oībus creatis speciebus, & intelligit nō per spēs acq̄sitas, sed p̄ inspe-  
ctionē ad ideas, oīaq; in idearū lumīe cognoscit: cuius luminis Plato  
dicit paucissimos hoīes participes fieri in hac vita, sed bene deo soēs.  
Syncopis etiā morbiq; comitiales raptū quodāmodo imitat̄ atq; in  
ipsis sepiissime sicut in raptu vaticinia pueniunt, quo qd̄ vaticinādi  
genere legimus Herculem Arabesq; q̄ plures exceluisse. Et sunt qdā  
vaticinia, quę inter confinia naturalium diuinationū & transnatura-  
lia oracula media sunt videlicet quę ex passionis alicuius excessu, vt  
amore nimio, vel tristitia, vel iter crebra suspiria, aut in mortis agone  
futura pronuntiant, sicut apud Statium de matre Achillis:

*Athei aīa.*

*Harmonis  
anima.*

*Nouergiorū  
et pilappio-  
rū miranda.*

*Anima a cor-  
pore soluta  
omnem locū  
& tēpus cō-  
prehendit.*



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

Nec vana parentum

Expauit vitreo sub gurgite remos

Inest. n. aīis nostris q̄dam vis p̄spicua & capax rerum oīum, sed caligine corporis & mortalitatis obsita & īpedita post mortē aut īmortalitatē cōsecuta & à corpore soluta: plenā & p̄fectā habet cognitio-  
nē. Hinc, accidit mortis vicinis & senectū debilitatis, nōnunq̄ aliqd in-  
fuerit luminis, q̄a aīa tunc sensibus minus p̄æpedita est & acutius in-  
telligit, & iā quasi paululum relaxata vinculis, corpori amplius nō oī-  
no obnoxia, & quasi loco quo nigratura, est vicina, reuelationes faci-  
le p̄cipit, quæ agonis suis p̄mixta sibi tunc offerunt. vnde Ambrosi-  
us libro de Fide resurrectionis ait: Anima nostra corporeū istud eua-  
dere gessit ergastulum, quæ motu aëreo libera nescit quo vadat aut  
vnde veniat. Scimus tñ quod corpori supueniat & ea iam dispositis  
p̄p̄rii sensus repagulis expedita libero cernat obtutu, quæ ante sita ī  
corpore nō videbat, quod exemplo dormiētium possumus estimare  
quorū animi veluti quieti sepulto corpore ad altiora se subrigunt, &  
renunciant corpori rerum absentium vel etiā cœlestium visiones.

¶ De somnio prophetico.

Caput LI.

Omniū dico nunc qđ ex spiritu phātaſtico & intellectu iūis-  
cem vnitis, aut p̄ illustrationē intellectus agentis sup animam  
nostrā, aut p̄ merā reuelationē numinis alienius, purgata atq̄

Oraculum  
ē somnio.

tranquilla mente p̄cedit, ab hoc enī aīa nostra vera recipit oracula  
affatimq̄ nobis vaticinia p̄stat: nā in somniis & interrogare videmur  
& discere, & legere, & īuenire: multa quoq̄ dubia, multa cōsilia multa  
īcognita inopinataq̄, neq̄ vnq̄ tentata animis nostris, nobis somniis  
pateſcūt, apparēt q̄ imagines ignotorū locorū, & simulachra hominū  
tā viuentiū q̄ mortuorū, portēdūtq̄ futura quæ nōdum p̄uenerūt,  
& reuelant p̄uenisse vsp̄iā, quæ nulla adhuc scientiæ fama īnotuerūt  
& hæc somnia nulla egent aliā īterpretādī arte, sicut illa de quibus in  
primo libro locuti sumus. quæ diuinationis sunt, nō p̄scientiæ contin-  
gitq̄ eos qui viderunt vt plurimū nō ītelligere: q̄a (vt inquit Abdala

Somnia uide-  
re & ea intel-  
ligere, unde  
contingat.

Arabs) sicut videre somnia, est a fortitudine imaginationis: ita ītelli-  
gere ea, est a fortitudine intellectus. Cuius ergo ītellectus nimio care-  
nis demersus cōmercio sopitus est, aut spūs imaginatiuus siue phāta-  
sticus tā hebes ac īpolitus est, vt superni intellectus spēs influentesq̄  
imagines nequeat excipere exceptasq̄ retinere: hic ad somniorū va-  
ticia plane īutilis est Oportet ergo valentem vera recipe somnia,  
spūm phantasticū purū in concussū īperturbatūq̄ seruare, atq̄ ita  
componere, vt dignus efficiat cui mens atq̄ ītellectus p̄sedeat atq̄  
īnotescat: talis nāq̄ spūs vaticiniis aptissimus, oīum idolorū a rebus  
vndiq̄ manantium (vt inquit Synesius) speculum est clarissimum.  
Cum igit corpore iam sani sumus, nō perturbati aīo, nō cibo potue



grauati, nec moerentes inopia, nullisque nobis obstrepentibus libidinibus aut iracundiæ vitis, castè cubitum euntes dormimus, tunc aīa nostra *Somnia quō certiora.* stra pura atque diuina, ab omni noxia cogitatione soluta, per somnium iam libera, hoc diuino spiritu instrumēto frata, radiantes & refulgentes à mētibz diuinis in se suscipit radios & effigies, atque tanquam in quodā dei speculo, omni intellectus vulgari indagatione rationisque discursu longe quidem certius, clarius efficaciusque cōtuet, instruētibus diuinis potestatibus iuitatē ad cœtum illorum aīam nocturnæ solitudinis opportunitate, neque etiā tunc vigilāti deerit propitia diuinitas quæ illius actus moderet. Quicumque igitur spiritum suum meditatione tranquilla ac religiosa tum per victum temperatum ac moderatū secundum naturā conseruat purum, hoc vtitur admodum præparato, ut eiusmodi ratione diuinus euadat atque sciens: quicumque vero contrā phantastico spiritu languet, non recipit perspicua discretæque visa: sed quæadmodum luscus oculus, propter debilitatē cōfuse in discreteque iudicat: sic etiā quando crapula vinoque repleti sumus tunc spiritus noster noxiis vaporibus oppressus (sicut aqua turbida sub eadē forma solet dissimiliter affici) decipit atque hebescit, quā ob causā Amphiaræus vates (ut legimus apud Philostratum) volentem recipere oracula, iussit integrū diem à cibo, à vino aut triduo abstinerē. quia non possit recte vaticinari anima, nisi esset vino ciboque liberata: sobriis enim animis ac religiosis, diuinoque cultui vacantibus, solent dii tribuere oracula, Vnde Orpheus exclamat:

*Simile.**Philostratus  
li. 2. ca. 14.**Vatum abstinentia.*

Nuncie futurorum vaticinator maxime,  
Accedis ad animas somni quiete demulctas.  
Easque compellans suscitās mentem,  
Sententias numinum beatorum eis per somnium subinferis.  
Silens silentibus animis ventura pronuncians,

His inquam animis, quorum mens diuino cultu rectissime vtitur. *Veterum mos in accipiendis responsis.*  
Hinc apud veteres moris erat, ut qui responsa accepturi essent, prius celebratis sacris quibusdam expiationibus & sacrificiis, peracto diuino cultu, etiam sacrato cubiculo, vel saltem suarum immolationum velleribus, religiosius incubarent, cuius quidem ritus meminit Virgilius in his versibus:

In dubiis responsa petunt, huc dona sacerdos  
Contulit, & cæsarum onium sub nocte silenti  
Pellibus incubuit stratis, somnosque petiuit.

Et Paulo post canit:

Hic & tum pater ipse petens responsa Latinus,  
Centum lanigeras mactabat rite bidentes,  
Atque horum effultis tergo stratisque iacebat  
Velleribus.

Et qui Lacedæmoniis præerant (quod ait Cicero) in Pasiphae phano



*Somniorum  
tempus nox  
est.* somniandi cā recubare solebant: idem fieri in tēplo Aesculapii, a quo  
vera imitti somnia putabant: & Calabri Podalyriū Aesculapii filium  
cōsulturi, iuxta illius sepulchrū ī agniniis pellibus obdormiscebāt: sic  
nāq; in somniis, de qua qsq; re scire cuperet, admonebat, Familiaris  
finū aut tēpus somniorū est nox, qm̄ sensus vagis obiectis & errorib;  
meridianis vanisq; affectibus liberati, nec metus pulsat aīum, nec va-  
cillat cogitatus, & pacatissima mens, diuinitati pseueranter inhereat.  
*Somiorū ue-  
rorum gñā  
quatuor.* Sunt aut (vt ait Rabi Iohenā in libro senatorū) somniorū verorū qua-  
tuor genera: Primū matutinū, qđ inter somniū & vigiliā fit: secundū,  
quod qs viderit de altero, tertiū, cuius īterpretatio visione nocturna  
ipsi somniatori ostendit: quartū, quod est eidem somniatori repeti-  
tum, iuxta illud qđ ait Ioseph ad Pharaonē inquiring: Quid aut vidi-  
sti secūdo ad eandē rem ptinens somniū, firmitatis indicium est, Est aut  
firmissimū somnium, quod est de his quæ secum qsq; reuoluit & men-  
te agitat eundo dormitū, sicut scribit: Tu rex cogitare cœpisti in fra-  
*Interpres so-  
mniorum.* tu tuo quod esset futurū post hæc, Oportet aut alienorū somniorū in-  
terpretē habere sciam qua possit distinguere & discernere similitu-  
dines rerū oīum, & cognoscere mores oīum gētium, sm̄ leges quas re-  
ceperunt de deo & de angelis, Illud p̄terea sciēdum, vix aliquod aut  
*Inanes res  
somnia per-  
mixta.* nullum somniū esse absq; re aliqua inani, sicut nullū frumenti granū  
absq; paleis, quod ēt ipsius Iosephi patriarchæ somniū testat, quod  
*Iosephi som-  
nium.* interpretatus pater Iacob inq;: Quid sibi vult īsomnium hoc quod  
vidisti: num ego & mater tua & fratres tui, adorabimus te super ter-  
ram: qđ qđ de extincta postmodū matre effectū nō ē cōsecutū: Hęc  
etiā Rabi Iohenā in libro p̄notato: cui, accedēs Rabi Leui, oē som-  
niū ppheticū nō pluris q̄ ad usq; duos & viginti annos ait effectū suo  
posse fraudari: sic Ioseph anno etatis suæ decioseptimo somniauit:  
*Ad diuino-  
rū somnio-  
rū susceptio-  
nem quære-  
quiritur.* qđ postea etatis suæ tricesimonono p̄diit ī actū. Volens itaq; nūc di-  
uina suscipere somnia sit corpore bñ dispositus, & cerebro a vaporib;  
aīo a p̄turbationib; libero, eoq; die abstineat a cœna, nec bibat quod  
inebriare possit: hēat cubiculum mundū nitidū, etiā exercitatū & sa-  
cratū, in quo facto suffitu, īunctis t̄pibus, obuinctis digitis somniorū  
annulis, supposita capiti cœlesti imagine, sacraq; charta, inuocato sa-  
cris orōnibus numine stratū petat, itēta cogitatione sup re quā scire  
desiderat: sic, n. verissima & ī dubia videbit somnia, cū vera itellētus  
illuminatione. Quicūq; igit ea q̄ in his libris sparsim de hac re dixi-  
mus cōiungere nouerit, oraculorū & somniorū donū facile obtinebit.

¶ De sortibus & notaminibus certam oraculorum vim  
possidentibus; Caput LII.

*Sortes diui-  
ni iudicij in-  
dices.* ¶ Vnt etiā sortes quædā diuinā oraculorū possidētes virtutem,  
ac tanq̄ diuini iudicii indices, antea multa prece & obsecra-  
tione illoz, qui hoc exquirunt petita, aliquādo etiam a deo ipso fieri



præcepta, quæadmodum in Leuitico legit de hirco offerendo dñi, & de capro emissario: & in Numerorum libro, de virgis tribuum Israel, Iam vero & Moses, & Iosue, missis fortibus in cōspectu dñi diuiserūt terras & hereditates tribubus Israel fm præscriptum dei. Apostoli C H R I S T I præmissis precibus per sortē elegerunt Mathiam in locum pditoris Iude, Ionas propheta cum fugiens a facie dñi nauigaret Tharsum, suborta tempestate nautæ per sortem inuenerunt illum cām periculi, proiectūq; in mare cessasse tempestatem. Narrat Cesar de M. Valerio Procillo capto ab hostibus, ter fortibus consultum, Vtrum igne statim necandus esset, an in aliud tempus reseruandus sortium beneficio euasisse incolumen. Erat quondam apud Buzam Achaia oppidum Herculis oraculum extalis & abaco constitutum, vbi consulturus de re quapiam, post peractas deo preces, talos quatuor iacebat, quorū situm atq; figuras obseruans vates, qd venturum esset in abaco scriptum cōperiebat: erant autē tali oēs ex hostiarum ossibus confecti. Illud vero sciendum vetustos patres nō solitos qualibet leui de causa mittere sortē, sed aut necessitate aut grādi vtilitate urgente, nec nisi cū magna religione, reuerentia, expiationibus, ieiuniis, munditie, precibus, inuocationibus, votis sacrificiis, cōsecrationibus, cæterisque adhibitis religionū sacris mysteriis: Solent, n. sacra ipsa operibus nostris rite præmissa, vt maxime diuinā puocare voluntatē ac beneuolentiā, diuinorumq; spiritūū præsentiam, quorū dispensatione sorte directā, rei quesitæ verā suscipimus sententiam. Oportet ergo quæcūq; per sortes operantē, accedere aīo bene disposito, non perturbato, nō distracto, & cū forti desiderio, firma deliberatione ac constanti intentione sciendi quod q̄situm fuerit: p̄terea erga deū & cœlestia, puritate, castitate, sanctimonia pollentem in dubia spe & firma fide, sacris orationibus iuocare, vt dignus efficiat cui diuini spūs cōgrediant, diuinaq; voluntas innotescat sic nāq; si fueris dispositus, virtute sortium maxima secreta tibi patefiet, erisq; vates veridicus, præteritorū, præsentīū & futuroū, de quibus fueris requisitus. Quod aut de fortibus hic diximus, etiā in omniū & notaminū auguriis obseruādum est, quando videlicet cum formidine, tñ firma cum expectatione notamina quædam vaticinandi causa nobis præfigimus, aut signū postulamus? sicut vernaculus Abrahamæ Eleazar, & Gedeo iudex in Israel fecisse legunt. Erat quōdam Phars Achaia ciuitate medio foro Mercurii simulacrū, vbi omen accepturus, suffito thure, & accensis lucernis que ante astabāt, oblatōq; patrio numismate in simulachri dexterā q̄dcūq; percunctari voluisset, in simulachri autem insufurrabat, moxq; ambabus manibus obturatis auribus suis, ocys a foro discedebat: cuius limites segreßus, illoco apertis auribus quā primā vocē excepisset, sibi pro rato omine, & tanq̄ dato ora-

*Apostolorū  
sortes.  
Iona fors.*

*Talos sortes.*

*Non temere  
sortiebatur  
antiquipatres.*

*Dispositio  
ei, qui p  
sortes vult ope  
rari.*

*Gedeor.*



Saul per for-  
tes electus  
rex.

culo obseruabat Licet igitur sortes eiusmodi ignorantibus (tanquam a casu vel a fortuito euentu sint) nihil rationis habere videantur, tamen a deo & sublimioribus virtutibus certis rationibus disponunt, neque cadunt propter intentionem earum moderatis. Nonne in electione Saul in regem Israel, fors in illum casu & fortuito cecidisse putabatur: Attamen iam antea a domino statutus fuit rex & unctus a Samuele propheta: & qui statuerat illum regem deus, disposuit & sortes ut caderent super illum. Atque de his hactenus satis.

¶ Quomodo se disponere debeat volens susci-  
pere oracula, Cap. LIII.

Vicunque ad supremum animae statum accedere cupiens ad oracula petenda perficiscitur, oportet eum caste sancteque dispositum, Parum mundumque accedere, ita ut nullius sordis impetigine anima eius inquinet, nullasque peccatorum cicatrices pectori gerat impressas oportebitque animum penitus segregare & purgare, quatenus naturae permittat necessitas, ab omni morbo, hebetudine, malitia & eiusmodi passionibus omnique irrationali conditione, quae sequitur eam tanquam ferrum rubigo, rite componendo & disponendo quae ad mentis pertinent tranquillitatem: sic enim veriora efficacioraque accipiet responsa. Quibus vero purgeetur animus, & in diuinam suam restituatur puritatem, a religione nobis sapientiaque est perdiscendum: neque enim sine religione sapientia, nec sine sapientia probanda est religio. Sapientia enim (inquit Solomon) lignum vitae, est his, qui apprehenderint eam: & Lucretius ait, eam esse inuentum dei, seu spiraculum dei, ubi canit:

Religionis  
& sapientie  
coniunctio.  
Sapientia se-  
cundum Solo-  
mo et Lucr.

Hic deus ille fuit, deus inclyte Memmi,  
Qui princeps vitae rationem inuenit eam, quae  
Nunc appellatur sapientia, quicquid per artem  
Fluctibus e tantis vitam tantisque tenebris  
In tam tranquilla & tam clara luce locauit.

Melesago-  
ras a nym-  
phas edoctus.  
Hesiodi eru-  
ditio.

Intelligit quoque eam esse illustrationem diuinam, unde Democritus nullos viros sapientes arbitrat, praeter illos, qui furore quodam diuino perciti sunt, quemadmodum Minos ille Cretensis quem ferunt a Ioue cuncta didicisse, cum esset eius in Ida monte frequens cum deo conuersatio: sic etiam Melesagorae Eleusinae Athenienses ferunt a nymphis edoctum: sic & Hesiodum cum esset pecudum pastor in Boeotia, gregem iuxta quendam Heliconae montem egisset legimus a Musis condonatum fuisse aliquot calamis: quibus acceptis, poemam repente adeptum esse, quae quidem & huiusmodi in momento adsequi, pro certo non est humani animi, sed diuinitus inspirati videlicet cui inest deus omnia operans ipse namque deus in animas sanctas se transferens prophetas & miraculorum opifices constituit, potentes in opere & sermone, sicut asserunt Plato & Mercurius, atque ipse etiam Xystus Pythagoricus, asserentes eiusmodi hominem dei templum, deum autem hospitem: cui stipulatur & noster Paulus, hominem vocans templum dei, & alibi de seipso

Homo dei tem-  
plum.  
Paulus.



inquit: Oīa possum in eo, qui me confortat deus: ipse enim est virtus nostra, sine quo (vt ipsemet perhibet) nihil possumus, qđ etiā Aristoteles in Meteoris & Ethicis fateť, nullā esse virtutē, siue naturalē siue *Virtus oīs adeo.* moralem, nisi p deū: & in secretis suis astringit, intellectū bonū & sanū posse in naturæ secreta, dūmodo adsit diuinæ virtutis influētia, aliās nequaquā. Hanc aut influētia tunc solū suscipimus, qñ nos absoluius ab īpedimētis aggrauātibus, à carnalibus & terrenis occupationib⁹, & ab oī externa agitatiōe: neq; enim pōt lippus & īmundus oculus res nimis lucētes intueri: nec capere poterit diuina, qui purgationē animi ignorarit. Oportet aut pedetētim & velut per gradus quosdā *Pedetentim ad animi puritatē perueniendum.* ad hanc animi puritatē puenire: neq; enim vnusq; de nouo iis mysteriis initiatus, statim lucida oīa cōprehēdit, sed assuefaciēdus paulatim est animus, quousq; in nobis emineat intellectus, ac diuinæ lucis applicās illi pmissceat. Anima itaq; humana qñ rite fuerit purgata & *Purga. aīe effectus.* expiata, tum ab oī varietate soluta, libero motu foras emicat, sursum ascendit, diuina capit etiā seipsam erudit, qñ fortē aliūde erudiri videt: neq; enim cōmemoratione, neq; demōstratione tunc īdiget, ob naturalem sui solertiā, tum per mentē suam quæ aīæ caput & auriga est, suapte natura angelos imitata, nō successione, nō tēpore, sed subitaneo momēto quod cupit assequitur. David, n. literas nō didicit, & *David, Solo mō ceteriq; et prophete & apostoli subito edoť ēti.* ex pastore effectus est vates, & diuinay rex sciētissimus. Solomon in vnus noctis somnio, oīum superū & inferum sapientia repletus fuit: sic Esaias, Ezechiel, Daniel, ceteriq; pphetæ & apostoli eruditi sunt: pōt enim anima (quæ cōmunis Pythagoreorū & Platonicoꝝ snia est) per viam purgatoriam absq; alio studio vel inuestigatione, per solam modicam & facilimā collationē & aduentitiā, super iam desuper habitata intelligibilia, perfectā oīum scibilium sciētiam acquirere: pōt etiā per extrinsecā expiationē ad hoc deuenire, vt omnia per substantialem suam formā indiuisibilr intelligat. Purgat autē animus & expiat *Aīus quō expiandus.* tur per munditiā, per abstinentiā, per pcenitētiā, per eleemosynam: tum etiam cōferunt ad idem sacra quædam instituta, vt hic inferius patebit, curāda enim est anima per religionū studia, vulgo quidem occulta, vt sanitati restituta, veritate firmata, & diuinis præsidiis munita non timeat suborientes concussiones.

¶ De munditia, & quomodo obseruanda. Cap. LIIII.

Vnditiam igit imprimis oportebit seruare, in victu, in operibus, in affectibus, sordescq; omnes & animi perturbationes, & quæcūq; sensum ac spūm offendunt, expellere, & quæ insunt homini dissimilia cœlo, nō solū si ī aīo & spiritu, verūetiā si in corpe, si circa corp⁹ fuerint: talis nāq; mūditiā exterior animi puritatē haud parū credit adiuuare. Hanc ob cām philosophi Pythagorici auiditate oraculoꝝ capti, diuinis laudibus celebratis lauabant in flumib⁹



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

*Lanae uesti-* ne vel balneo, vestibus induebant albis, atq; lineis: nam lanam pro-  
*tus propheta-* phanum vestitū arbitrabant, tanq̃ beluinæ sordis excrementum pe-  
*nus.* cori. detractū, cubile purum, & prorsus imaculatum habitabāt. Simi-  
*Bragmano* limō solebant Bragmani Indorū sapiētes in fonte qui Dirce appel-  
*rū habitus* latur in Beotia, exutis vestibus lauari, oblito prius capite guttis ele-  
*& gestus.* ctreis, & odoribus ei rei aptis, deinde postq̃ pro ritu satis mundi erāt,  
 exeundum circiter meridiē, vestiti lino cādido, mytra alba, in digitis  
*Gymnoso-* ferētes annulos, & baculos gestātes manibus. Simili mō apud Gym-  
*phista abs-* nosophistas in die ter, & nocte bis lauari aqua frigida sanctum fuit,  
*lutio.* priusq̃ sacrorū penetralia ingredi: utebant etiā lineis vestibus quoti-  
 die recēter ablutis. Legimus quoq; eiusdē ablutionis ritum apud He-  
 siodum in Operum atq; dierum libro, vbi canit:

Nemo sub aurora Ioui audet fundere vina  
 Illotis manibus, sed & immortalibus vllis,  
 Non sic exaudire volunt, spernuntq; precati.

Et alibi:

Prauus vbi fluvium manibus non lotis obiuit,  
 Huic dii succensent, tribuentes inde dolores.  
 Hinc apud Virgilium sic patrem Aeneas alloquitur:  
 Tu genitor cape sacra manu, patriosq; penates,  
 Me bello ex tanto digressum & caede recenti  
 Attrectare nephas, donec me flumine viuo  
 Abluero.

Mos. n. erat gētibus, qñ diis supis sacra faciuri essent, corpus ablutio-  
 ne purgare: qñ vero diis iferis litādum erat, sola sufficebat aspersio.  
 Hinc apud Virgilium Dido cum sacra diis inferis institueret, ait.  
 Annam chara mihi nutrix huc siste sororem,  
 Dic corpus propter fluuiali spargere lympa.  
 Et alibi, vbi infert Aeneam apud inferos ramum Proserpinæ. adse-  
 rentem, ita canit:

Occupat Aeneas adytum, corpusq; recenti  
 Spargit aqua.

Nec non vbi Misenum sepeliendum narrat, canit:

Idem ter socios pura circumluit vnda,  
 Spargens rore leui, & ramo felicis olivæ.

Munditia. n. cōparata homo cœlestis atq; spūalis euadit, & ad dei cō-  
 tuitū vnionēq; sic disponit, dum mundo corpore & pura mēte deo  
 ministrat, & in oībus mūditiā amplectit, in visceribus, in cōte, in vesti-  
 bus, in vten silibus, in habitaculis, in muneribus, oblationibus, hostiis,  
 sacrificiis: quorū oīum munditia, etiam aërem purificat, influxumq;  
 illum mundissimū cœlestium & diuinorū attrahit, & mundos dei mi-  
 nistros dæmonesq; bonos allicit & conuertit: licet nōnunquā etiam



mundi spūs & mali demones, veluti bonorū simiæ, vel vt adorentur & decipiāt, huiusmodi munditiam exquirunt: ideoq; imprimis obseruandum est, vt habeatur animus mundus & cor purum, ad quæ tunc immundæ potestates nequeunt ascendere.

¶ De abstinentia & ieiuniis, & castitate, solitudine, & animi tranquillitate atq; ascensu. Caput LV.

Abstinentia quoq; suos passim obseruatores cōtra vitia & malos a demones familiariter munit atq; tuet, & quasi tēplum dei in contaminatum reddit aīum, mentēq; deo cōiungit: nihil etiā ad sanitatē cōplexionisq; tēperantiā melius, q̄ superflua minime cōgregare, modumq; necessarij victus nō excedere: neq; enim nutrimentum natura valētius adsumēdum est, sed quo potius natura sit valentior, sicuti de C H R I S T O asserunt nōnulli, q̄ ea meta cibum sumebat, vt nō generaret supfluum q̄rtæ digestionis. Multi quoq; alij pacitate cibi simul & sanitate & agilitate corporis gauisi sunt, vt Moses & Helias, q. vsq; ad quadragesimum diē ieiunium p̄traxerunt: Vñ ille splendebat facie, & iste subuectus corpus suū veluti spūm facile ducebat ad nutum. Nam asserunt magi & philosophi spūm nostrum nō quēadmodum terrenum, aut corpus ex ciborū aut potuum cōcoctione p̄ certa organa recepto alimēto nutriti, sed spongiarū more p̄ totum corpus vndiq; alimētum suū haurire, videlicet ex vaporibus tenuissimis corpus vndiq; penetrātibus. Itaq; qui spūm hunc cupiūt habere purū & potētē, cibis vtunt̄ siccioribus, corpusq; hoc crassum ieiuniis extenuant, ac facile permeabile reddunt, ne eius pōdere aut crassescat spūs aut suffocet, tum lotionibus & fricationibus, & exercitiis, & amictu corpus ipm mundū cōseruant, spiritūq; lustrationibus & suffitibus corroborant, & ad purā tenuemq; sinceritatē pducunt. Debemus igit̄ in sumēdis cibis esse puri atq; abstinentes, quēadmodū philosophi Pythagorici, mensam sacram atq; sobriam seruātes, vitam in omni temperatiā p̄trahebant. Temperantia enim vitæ cōplexionisq; q̄a talis nullum infert nobis alicuius superātis humoris tumultum, qui ad vllam imaginē cōmoueat phantasiam, efficit vt anima nostra sæpissime somnians, nonnunq̄ etiā vigilans, semper supernis influxibus subiiciat̄. Insuper Pythagorici, si q̄s per abstinentiā prudenter moderet̄ singulas tum animi tum corporis sui motiones, perpetuam vtriusq; sanitatē ac etiam diuturnam vitam pollicentur. Sic Bragmani nullos ad ipsorū admittebant collegium, nisi abstinentes a vino, & carnibus, & vitiis, dicentes neminē posse deum intelligere, nisi qui illum diuinā cōuersatione emulare: q̄ etiam inferiores Indos apud Philostratū docuit Phraotes. Præterea abstinere nos oportet ab omnibus quęcunq; animū spiritūq; inficiunt, a cupiditatibus & inuidētia, quę iniustitię famulę sunt (vt inquit Hermes) ad mala

*Ieiuniū Mo  
sis et Helie.*

*Tēperatię  
effectus.*

*Bragmano-  
rū collegiū.*

*A quibus  
potissimum  
hominis ab-  
stinendum.*



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA

Hierophanta  
athe. sacerdos.  
Castitas mē-  
tis.

facinora mentē ac manum impellentes: item ab otio & luxuria ani-  
ma enim torpore & libidine suffocata, coeleste aliquid p̄videre non pōt.  
Quapp̄ sacerdotes Atheniensium qui gr̄ce Hierophanta appellā-  
tur (vt refert Hieronymus) quo castius in sacris agerēt, diuinisq; res-  
bus incūberent, cōsueuerunt sorbitione cicutæ seipsos castrare. Casti-  
tas pr̄terea mentis deo deuote, ipsa animā nostram (vt docet Or-  
pheus Museum in oīum deorū hymno) sempiternū ac semper para-  
tum efficit dei templum. Insuper abstinere debemus ab omni mul-  
titudine & varietate sensuum, affectuū, imaginationū, opinionum, &  
eiusmodi passionibus, quæ lædunt animū ac iudicium rōnis peruer-  
tunt, sicut palām videmus in philocaptis, inuidis & ambitiosis: quæ  
propter has passiones Cicero (In Tusculanis quæstionibus) tanquā  
animi egritudines & pestiferos nominat morbos. Horatius vero fu-  
rores appellat vel insanias, vbi canit:

Mille puellarum, puerorum mille furores.

Ecclesiā, 1.  
Stult. nume-  
Passiones in  
sap. non ca-  
dunt.

Sentire quoq; videt̄ idē, in hoc cēs hoīes in aliquo stultos esse: vnde  
legit̄ in Ecclesiastico: Stulorū infinitus est numerus. Iccirco Stoici ne-  
gant passiones cadere in sapientē, passiones inquam, quæ sequunt̄  
apprehensionem sensitiuam: nam passiones rationales & mētales,  
sapienti concedunt. Sic sentire videt̄ etiā Boēthius vbi canit, passio-  
nes aliquas abiiciendas in inquisitione veritatis, his verbis.

Tu quoq; si vis  
Lumine claro  
Cernere verum,  
Tramite recto  
Carpere callem:  
Gaudia pelle,

Pelle timorem,  
Nec dolor adsit,  
Spemq; fugato,  
Nubila mens est,  
Vinetaq; frenis  
Hæc vbi regnant.

Mosis cōtē-  
platio.

Oportet igit̄ nos animū ab oī multitudine & eiusmodi passionibus  
penitus denudare & auertere, vt veritatē simplicissimā adsequamur  
quod q̄dam multi philosophorū longi temporis solitudine leguntur  
assecuti. Animus enim per solitudinē ab omni humanorū negotiorū  
cura solutus: sacris numinibus ac coelestibus vacans, eadem quotidie  
sentit, quæ coelestia munera cogitant efficere. Sic Moses Hebr̄eorum  
legislator & maximus p̄phetarū, ac omni Chaldæorū & Aegyptiorū  
sapiētia eruditus, cū sese à sensibus abstrahere uellet, in vastas Æthio-  
piæ solitudines cōcessit, vbi cunctis humanis negotiis p̄termisissis, ad  
solam diuinarū rerū contemplationē animū mentemq; conuertit, in  
quo sic omnipotenti deo placuit, vt illum facie ad faciem videre &  
intueri meruerit, accepta etiam miraculorū illorū stupenda potentia,  
quæ sacræ literæ de illo testificari cōspiciunt̄. Sic Zoroastes Magorū  
pater ac princeps, oīum rerū naturalium diuinarumq; scientiam  
viginti annorū solitudine dic̄t̄ assecutus, vbi de omni diuinandi ac



vaticinādi arte plura cōscripsit ac fecit. Similia operatū esse Orpheū in Thraciā desertis, scripta eius ad Museum declarant. Sic legimus Epimenidem Cretensem longissimo quodam somno fuisse eruditum nam annis quinquaginta dormiuisse aiunt: hoc intelligunt latuisse. Pythagoras quoq; similr decē annis latuisse fert, atq; Heraclitus & Democritus eandē ob cām solitudine delectabāt: quāto magis enim aīalem vitam relinquimus, & humanā, tāto magis viuimus angelos & deū, qbus coniuncti & in meliorē sortem restituti, in oīa possumus omnibus dominātes. Quālī autē animus noster segregādus sit a vi-  
ta aīali, & ab omni multitudine, atq; erigendus, quousq; ascendat ad ipsum vnum, bonū, verum, pulchrū, per singulos tam, cognobiliū q cognitionū gradus docet Proclus in cōmentariis super Alcibiadē ostendens quō imprimis fugiēda sensibilia, vt ad essentiam incorpo-  
reā nos transferamus: vbi aīa & ordinē, multiplicatū tñ per ratios plurimas, habitudines pportionesq; varias, & vincula multa, varie-  
tatemq; virium multiformē superare oportet, & ad intellectū & in-  
telligibilia regna cōtendere, & quāto interuallo hęc sint animis me-  
liora, cōtemplari: porro ipsam etiā intellectualem multitudinē licet vnitam & indiuiduā relinquere, atq; ad superint intellectualem essentia-  
lemq; vnitatē ab omni multitudine, a bsolutā, ipsiusq; boni veri fon-  
tem peruenire. Simili rōne fugere nos oportet, oēm cognitionē mul-  
tifariam distrahentē atq; fallentem, vt veritatē simplicissimā conse-  
quamur. Reliquēda igitur multitudo affectuum, & sensuum, imagina-  
tionum, opinionū, quę tam in se diuersa est, vt alia aliis in quolibet  
sint cōtraria, ascendendūq; ad scientias, in qbus licet varia multitu-  
do sit, cōtrarietatem tñ habet nullā: oēs enim sibi inuicem connexę,  
& sublaternatim vna alteri ministrat atq; inseruit, vsq; ad vnā ab oī-  
bus pręsuppositā, & nullam vltērius supponentem adquā oēs cęte-  
ras referre oportet: tñ nō est ibi summus cognitionū apex, sed sup eā  
est, intellectus purus, Itaq; depositis omni cōpositiōe, diuisione mul-  
tiformiq; discursu, ad intellectualem vitā simplicemq; intuitū ascen-  
dentes, intelligibilem essentiam pceptionibus indiuiduis & simplici-  
bus speculantes, vt ipsam summā animę existentiā, per quā vnū su-  
mus, & sub qua vnīc multitudo nostra, cōsequamur: atq; sic primum  
vnum, a quo omnibus inest vnio, per ipsum vnum, tanq; essentię no-  
strę florem attingamus: quod tunc demū assequimur, quādo omnē  
multitudinem fugientes: in ipsam unitatem nostram consurgimus,  
unumq; efficimur & uniformiter agimus.

Epimenidis  
eruditio.

Homini que  
potissimum  
fugienda,

¶ De penitentia & eleemosyna.

Cap. LVI.

Maxima aut purgationū pars, ē uolūntaria pœnitētia delictorū  
nam, ut ait Seneca i Thyeste, quī pœnitet peccasse, pene est  
inocens, Hęc enim maximā nobis adfert expiationē, dū mo-

Potior pur-  
gationum  
pars que sit



## DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

*Pœnitentia  
quid  
Gladius pu-  
rus,  
Cōfessio au-  
ricularis.*

*Ovidius.*

*Elemosynæ  
laus.*

*Tobiæ ele-  
mosyna.*

lestiā delectamētis opponit stupidamq; expurgat ex aīa lætitiā, tri-  
buitq; vim quādam peculiarem ad supera reducentē. Est itaq; pœni-  
tentia nō modo mortificatio vitiorū, sed & aīe spiritale martyriū, quē  
gladio spūs ex oī parte confodit: gladius aut spūs est verbū dei. Vñ  
inquit Hieremias ppheta, & etiā Paulus ad Ephesios scribens: Male-  
dictus qui phibet, gladium suum à sanguine & Psalmista canit: Gla-  
dius in labiis ipsorū, Ideo exponēde sunt cogitatiōes & affectus ani-  
mi, & oīa mala quæ exeunt de corde & ore nostro, sacerdoti in cōfe-  
sione, vt ipse iuxta verbū dei ea iudicet, & fm ptātem illi concessam  
a deo pœnitētia iniuncta, mūdet & expurget, dirigatq; in bonū, neq;  
vero vllum in religione abolendis piaculis pœnitentia reperitur va-  
lentius sacramētum: hinc dii ipsi (teste Ovidius in Ponto)

Sæpe leuant pænas, ereptaq; lumina reddunt,

Quum bene peccati pœnituisse vident.

Et adhuc aliud expiationis sacramētum, ipsa videlicet eleemosyna,  
de qua parū aut nihil me legisse memini apud philosophos, sed doc-  
cuit nos illam summa veritas, inquiens, Date eleemosynā, & omnia  
munda sunt vobis & apud Ecclesiasticū legit: Sicut aqua extinguit  
ignem, sic eleemosyna extinguit peccatū: & Daniel regem Babilo-  
nis docuit, vt eleemosynis redimeret peccata, & Raphael angelus  
testat ad Tobiam. Quoniā eleemosyna a morte liberat, & ipsa est quæ  
purgat peccata & facit inuenire vitā æternā. Hinc CHRISTVS  
ad patrē orare iussit, dimitte sicut dimittimus, & da sicut damus: de  
quo dixit alibi Centuplum accipietis, & vitā æternā possidebitis. Idē  
iudicaturus viuos & mortuos, præ cæteris improperebit dānatis ne-  
glectas eleemosynas & misericordiæ opera, dum dicet: Esuriui & sitiui  
& nō dedistis mihi manducare neq; bibere: & ad huc in alio loco de  
pauperibus locutus inquit: Quod vni illorum fecistis mihi fecistis.  
Quod mihi etiā sensisse videt̃ Homerus, vbi interducit iuuenem ad  
Antinoē procum in hæc verba dicentē: Antinoe non qdem pulchre  
cecidisti miserum mendicum, perdet, te, si vsq; deus supra cælestis est,  
nam & dii alienis hospitibus assimilati, in vniversum exeuntes, ciuita-  
tes euertunt hominum iniurias simul & nefas aspicientes.

De his quæ extrinsecus administrata ad expiatio-  
nem conducunt, Cap. LVII.

*Ad expia-*

Reditum est et a sacrorū peritis traditum, expiari etiā animum  
c sacris quibusdam institutis & sacramentis ab extra ministratis  
vt per sacrificia, per baptismata, per exorcismata, per bene-  
dictiones, per consecrationes per aquæ purificatæ vel benedictæ  
asperisiones, etiam per quasdam inunctiones, & suffumigationes,  
non tam ad hoc sacratas, quam etiā naturaliter hanc vim possiden-  
tes. Hoc modo habet in religionibus locum sulphur, ad expiandum



suffitu malos dæmones: ouum quoq; similiter in purgationibus vsur-  
 pari solebat, hinc oua lustralia dicta sunt, vnde Ouidius:

Veniat quæ lustret anus lectumq; locumq;

Deferat & tremula sulphur & oua manu.

Scribit etiã Proclus, sacerdotes in purificationibus vti solitos sulphur *Purificatio*  
 re atq; asphaltu, aut ablutiõe aquæ marinæ: qm purificat sulphur p/ *sulphuris.*  
 pter odoris acumen, aqua vero marina ppter igneã portionẽ, Simili *Aqua mari.*  
 modo purificat herba pentaphylon, quapp ob puritatẽ suã sacerdos *Pentaphylõ.*  
 tes antiqui vtebantur ea i purificationibus. Similr & ramis oliuar: hæc *Oliuæ puri-*  
 enim tantæ puritatis esse dicunt, vt nõ ferant oliuam à meretrice plã *tas.*  
 tatã, vel infructuosam ppetuo manere, vel cõno exarescere. Simili mō  
 conferunt expiationi thus, myrrha, verbena, Valeriana, quæ & herba *Valeriana,*  
 lucida dicunt Arabice Fu appellat: item benedicta & gariofilata: simi-  
 liper fel canis nigri suffitũ, in his maxime p̃stare dicunt, tam ad expian-  
 dum dæmones malos q̃ maleficia vbicũq; fuerint: similr p̃ne vppu-  
 pæ suffitæ phãtasmata pellunt. Mirum aut & vix credibile, nisi illud *Mira de ra-*  
 narraret grauis & nõ contēnendus autor Iosephus, in Hierosolymis *dice Baaras*  
 tana historia, de radice Baaras, à loco iuxta Macheruntẽ Iudæe ep-  
 pidum sic nuncupata, hanc ait colore flãmco, noctu splendorẽ emit-  
 tere, captu tñ admodũ difficilem, vt captãtis manus fallat oculosq;  
 refugiat, neq; prius cõsistat, quã menstruata mulieris letio fuerit cõ-  
 spersa: neq; tñ hoc mō retenta sine periculo euellit, qppe extrahentẽ  
 præsentanea mors cõsequẽ, nisi eiusdem radicis amuleto fuerit cõmu-  
 nitus: quo carentes, terrã circũcirca sacrificantes, radicẽ laqueo vin-  
 ctam cani alligat, ac repẽte discedunt, tandẽ nimio conatu secuturus  
 canis radicẽ extrahit, & veluti dñi p̃soluens vices illico cõmorit, nul-  
 loq; postmodũ piculo radix illa à quouis tractari p̃ot: cuius vis in ex-  
 piationibus p̃stãtissimã, vt etiã eos qui à spiritibus vexantur imundis,  
 p̃tinus liberare cõpertũ sit. Materias aut huius in spũales substãtias  
 agere, fugãdo vel alliciendo, vel mitigãdo, vel iacitãdo, nõ secus arbi-  
 trantur, atq; ignis in Sicilia agit in aĩas, qui (teste Gulielmo Parisiensi) *Ignis in Si-*  
 corpora non ledens, animas intollerabiliter cruciat p̃pinquantium, *cilia.*  
 Cæterum de his partim superius tractatum est.

¶ De adorationibus & vetis.

Caput LVIII.

adorationes qdem & vota, sacrificia atq; oblationes, gradus  
 a qdem sunt in sacris ad deũ inuestigandum, & qui principalr  
 diuinã p̃uocant voluntatẽ, atq; sacrã indissolubilemq; ad deos  
 cõstant aĩabus cõionẽ, ex orationibus enĩ quas verbis veris & sacris  
 sensu & mēte p̃ferimus, magnã vim cõparamus, qm applicãtes illas  
 numini alicui, trouent illud, vt in nos dirigat sermonẽ suũ & respon-  
 sum, per radium diuinũ, quo radio (vt inquit Dionysius) legitur cum  
 hoĩbus deus, sed adeo occulte, vt vix pauci p̃cipiant. Percepit autem



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA

- Adoratio.* sapissime rex ille & propheta David. Quando (inquit) audiam quid in me loquatur dominus deus: Adoratio itaque diutissime continuata & sapissime frequentata, perficit intellectum, & animam ad suscipiendā diuina lumina efficit ampliorem amorem diuinum accendens, spem fidemque & mores sacros inferens, animam ab omni contrario & aduerso expurgat, etiam mala multa repellit, quæ alioquin naturaliter euenirent. Hinc canit Ouidius:
- Orationis effectus.* Flectitur iratus voce rogante deus,  
Sæpe Iouem vidi cum sæua mittere vellet  
Fulmina, thure dato sustinuisse manum,
- Homo ad deū quō reuertatur.* Reuertitur autē homo ad deū per orationes, quo pueniens (inquit Plato in Phædro) sistit equos, & cubiculum symposii intrat, ubi pascit ambrosia & potat nectare. Ideo qui virtutē aliquam possidere cupiunt, orandum illis est, & supplicandum crebro ad eum qui in se oēm cōtinet virtutem. Melior autē & optima oratio, quæ non ore profertur, sed quæ silentio sancto, & cogitatione integra deo offertur, quæque voce mentis inclamans, verbis intellectualis mundi venerat p̄iules deos, votum autē est ardens affectus casti animi deo deditus, qui vouendo, quod bonum videtur, exoptat: hic affectus (ut testantur Iamblichus & Proclus) ita animas deo cōiungit, ut vna aliquā dei atque animi operatio fiat: dei videlicet tanquam artificis, animi vero tanquam instrumēti diuini: hinc per vota nonnunquam fieri miracula morbosque curari, tempestates auereri, & similia, oīs testatur antiquitas. Hinc legimus, excellentissimos quosque & apud oēs nationes sapientissimos viros, Indorum Bragmanas, Persarum magos, Aegyptiorum gymnosophistas, Græcorum Chaldaeorumque theologos, qui festa deorum & abdita mysteria sanxere; diuinis votis ac orationibus potissimum incubuisse, ac miranda multa effecisse. Ad voti autē & adorationis perfectionē (neque enim sine adoratione votum, nec sine voto usque quaque perfecta est adoratio) duo potissimum requiruntur, primo videlicet notio eius quod adorandum & cui vouendum est, ac quæ ratione, quo ordine, quibus mediis sit colendum: sunt enim multiplices dei cooperatores & instrumēta, videlicet cœli, stellæ, administratores, spiritus cœlestesque animæ ac heroes, quos veluti ianitores, interpretes, administratores, mediatores, primum implorare oportet eum, qui pergit ad archetypum deum, qui solus est terminus extremus adorationis: cætera numina tanquam aditus sunt ad ipsum deum. Scias itaque adorationes ac vota ad solum deum vnum summum patrem, deorum cūm regem ac dominum, pura ac pia mente principaliter facienda esse: quando vero ad inferiores deos processerint, nisi subdelegata à summo patre administrationis minime sit intentio. Itaque adorationibus ac votis, quæ ad inferiores numina dirigunt, Zoroastes & Orpheus suffumigationes & characteres & eiusmodi, adhiberi licitum putabāt: quando vero ad supremum



Iouis maiestatem erigunt, fieri illa minime debere: quod etiam Hermes & Plato fieri vetant. Vnde Hermes ad Tatium: Hoc (inquit) sacri-  
legio simile est cum deum ores, velle thus & filia accedere: aliena enim  
hec sunt (vt ait porphirius) ab omni pietate: nihil enim materiale inue-  
niri potest, quod in materiali deo non sit obscenum: ideo neque oratio ei, quae  
voce proferatur conuenit: sed nec interior oratio, si animus vitio contami-  
netur. Secundo autem requiritur assimilatio quedam vitae nostrae ad vitam diuinam  
puritate, castitate, sanctimoniaque perficiens, cum eius quod optamus licito  
desiderio: hoc enim summe diuinam captamus beneuolentiam, diui-  
naeque subiicimur largitioni: nam nisi nos purgato animo digni simus  
exaudiri, tum ea quae petimus digna sint fieri, manifestum est deo precibus  
nostris minime adesse: vnde inquit diuinus Plato, deum nullis pre-  
cibus aut donis ad iniqua flecti. Nihil igitur a deo petamus, quod velle  
nos inde: oratio est: hoc enim solo plurimos videmus orationibus acti vo-  
to frustrari, quia nec ipsi religiose dispositi sunt, nec desideria & petitio-  
nes ipsorum sunt de his, quae sunt deo beneplacita, nec sciunt discernere  
re quo ordine adorandum sit, & per quos mediatores ipse deus sit ade-  
undus: quorum ignorantia, orationes ac preces nostras saepissime ad  
nihilum redigit, & vota supplicationibus nostris abnegari facit.

*Qualis deo  
conueniat ora-  
tio.*

*Animi con-  
ta, oratio,*

*Nullis pre-  
ad iniqua flecti,  
deus.*

*Petitiones no-  
strae quando  
uane.*

¶ De sacrificiis & oblationibus, eorumque gene-  
ribus & modis.

Caput LIX,

A sacrificium autem est oblatio, quae & sacra sit offerendo, & sacrat  
seu sanctificat offerentem, nisi illam aut irretirentia aut aliud  
quoddam impediatur peccatum. Haec itaque sacrificia & oblatio-  
nes multam nobis praestant fiduciam, & de familia dei efficiunt, malaque  
multa nobis imminetia repellunt: quod quidem Hebraeorum doctores  
praeter ceteris confirmant, inquiennes: per hoc quod animalia nostra macta-  
mus, atque res nostras sacrificio dissipamus, imminetia mala a nobis ad  
eiusmodi deflecti, tum sicut mortalis hic sacerdos, in hoc inferiore  
mundo sacrificat deo animas animalium irrationalium, per interitum corpo-  
ris ab anima, ita Michael archangelus sublimioris mundi sacerdos, sa-  
crificat animas hominum, idque per separationem animae a corpore, non corpo-  
ris ab anima, nisi per accidens sicut contingit in furore, raptu & extasi  
& somnio, similibusque animae vacationibus, quae Hebraei vocant mortem  
osculi. Sacrificia vero & oblationes primo ac principaliter ad summum  
deum facienda sunt: quoniam autem ad secunda numina diriguntur, hoc in-  
telligi fieri, quemadmodum de oratione & voto dictum est tum quaecumque  
ibi dicta sunt, hic etiam per similitudinem subintelligemus. Sunt vero  
sacrificiorum plura genera: nam quoddam dicitur holocaustum, quando  
igne hostia consumitur: quoddam immolatio propter sanguinis effus-  
sionem. Praeterea quaedam dicuntur sacrificia salutaria, quae sunt pro  
salute obtinenda: quaedam pacifica, pro pace obtinenda: quaedam laudes

*Sacrificium  
quia.*

*Oblatiois ef-  
fectus.*

*Cui sacri-  
ficium e. st.*

*Sacrificiorum  
genera multa,*



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

Expiationis  
sacrificium.  
Humanae ui-  
ctimae sacri-  
ficiū.

Sacrificiorū  
genera.

Plura à pluribus  
hīs recensent.

Victimae pro-  
prie certis  
numinibus.

Sacerdotū or-  
dines  
Superstitio-  
nū nomina,  
Sacrificiū ue-  
rum duplex,

Hoīs sacri-  
ficiū i christi  
commemora-  
tionem.

pro liberatione a malis vel largitione bonorum: quaedam gratulatoria  
pro veneratione diuina & gratiarum actione: quaedam etiam fiunt nec  
propter honorē dei nec ex bona voluntate quale erat apud Hebreos,  
sacrificium zelotypiae, quod solum fiebat causa detegendi occultū adul-  
terium. Eratque olim apud gentes sacrificium expiationis, quo expur-  
gabantur ciuitates, fame aut pestilentia, aut alia quauis horrenda cala-  
mitate laborantes, cuius ritus, erat, disquirere quem in ea ciuitate repe-  
rire potuissent hominem turpissimū, illumque correptū ad locum constitu-  
tum deducebāt, caseum cum placenta & ficus siccos manibus gestā-  
tem, illumque septies virgultis syluestribus verberatū, lignis syluestribus  
comburebāt: cineremque in mare proiciebāt. Meminit horum Lycophron  
& Hipponax. Nec dissimilia multo narrat Philostratus de Apollonio  
Tyaneo, dum pestilentiam Epheso fugaret. Multa praeterea sacrificiorum  
& victimarum genera erant, sicut Agonalia, Dapsa, Farreationes Heca-  
tombe, Hostia, Hyacinthia, Armilustra, Ianualia, Lucalia, Lupercalia  
Munychia, Nouendinalia, Nyctiluca, Palatialia, Pastillaria, Popularia,  
Proteruia, Scenopegia, Solitaurilia, Stata, Rubigalia, Fontanalia,  
Ormia, Parentalia, Inferiae, Consualia, Lapteria, Amburbia, Ambar-  
ualia, Viualia, Thyia, Holocaustomana. Origa, Latialia, Dianetaurica,  
Bacchanalia, Trieterica, Liberalia Cocyria, Cerealia, Thesmophoria,  
Adonia, Theonia, Lauretalia, Opalia, Palilia, Quirinalia, Vertunalia,  
Gynaecea, Panathenaea, Quinquatria, Diapalia, Diasia, Horma,  
Hormea, Nemea, Mytriaca, Palogygia. Erant & horum victimae, propriae  
& diuersae: nam caper & asinus Bacchi, Cereris porca, Solis equus, Dianae  
cerua & canes, Priapi asinus. Isidis anser, Noctis gallus gallinaceus,  
Fanni capra: Neptuni taurus, Minerue capra, Herculis taurus, Saturni  
puer, Maiae sus pregnans, Aesculapii gallus: Iam vero & Herculi  
Gnidio probris & conuiciis sacrificabatur. Erant & sacerdotum  
varii ordines, Pontifices, Flamines, Archiflamines, Phylades,  
Salii, Hierophatae, variaque religionum & superstitionum nomina, sacrificia, ce-  
rimonie, festa, consecrationes, dedicationes, vota, deuotiones, piacula,  
iuramentum, hostialitamina, quibus seducta gentilitas, falsis diis demonibus  
que sacrificabat. Verum aut sacrificium purgans hominem, & unies illum deo,  
duplex est: unum quod obtulit summus Pontifex CHRISTVS in remis-  
sione peccatorum purificatio per sanguinem crucis suae: alterum, quo homo  
offert seipsum mundum, immaculatū, in hostiam viuētem deo, sicut CHRIS-  
TUS summus sacerdos seipsum obtulit, & docuit nos, offerendos  
simul cum eo sicut ipse oblatus est, dicens de sacramento corporis &  
sanguinis sui: Hoc facite in meam commemorationem: ut videlicet nos si-  
mul mortificatos: per passionem corporis mortalis in spiritu viuifica-  
tos, simul offeramus: de quo ait Porphyrius: Laboremus vitae nostrae  
sanctimoniam pro sacrificio offerre: nemo enim bonus dei sacerdos  
esse potest



esse pōt, nisi qui seipsum hostiā pducēs, ppriā aī ā quasi simulacrum quoddam edificat, & mentē & intellectū in templū cōstituat, in quo diuinā lucē suscipe possit Externa aut sacrificia (vt ait Heraclitus) medelae quēdā sunt aīar, a summo medico īstitutae possidet enī malus dæmon hoīem (qd̄ ait Proclus) quousq; per sacrificia expiet: exquirunt igit sacrificia, ad deū & virtutes, coelestes placādas, & ad expiandum hoīem, qui & ipse, dei & mundi gerit imaginē. Verū dñs noster Iesus Christus, verus pōtifex & summus sacerdos omne sacrificiū cōclūsit ī solo pane & vino, tanq̄ in primaria sustātia humani cibi nullog aīalium nec aliar rerum, aut effusi sanguinis īmolatiōe in quo mundemur, vltērius nil indigētes, qui iam in sanguine illius perfecte mundati sumus, Erant etiā apud Aegyptios sexcenta sexaginta sex genera sacrificior, tum singulis stellis ac planetis diuinos honores sacraq; sacrificia statuerūt, eo qd̄ essent diuina aīalia ītellectualē animā mentemq; diuinā participātia: vnde ferunt ipsas stellas suppliciter de precatas nostras pces exaudire, & coelestia dona largiri, nō tā naturali quodā pacto. q̄ llbero suo arbitrio. Et hoc est qd̄ dicit Iamblichus coelestia corpora mundanaq; numina, vires q̄sdā in se diuinas ac supiores, quasdā vero naturales & inferiores habere, quas qdē Orpheus, clauē appellat ad aperiēdum & claudēdum: atq; p has fatilibus nos influentiis obligare, per illas vero a fato soluere. Vnde si cui infortunium aliqd̄ īmineat a Saturno, vel Marte, iubent Magi nō pti nus ad Iouem vel Venerē, quā ad eum ipm cōfugere Saturnum vel Martem: Sic Apuleiana illa Psyche, ob formę parilitatem a Venere psecuta, non a Cerere neq; a Iunone, sed ab ipsamet Venere gratiā promereri coacta est. Sacrificabant autē singulis stellis cum illi pertinentibus: soli, cum rebus solaribus & suis animalibus, puta lauro gallo, cygno, vel tauro: Veneri per animalia sua, vt columbam vel turturam, & per plantas suas, vt verbenam, sicut canit Virgilius:

Effer aquam & molli cinge hæc altaria vitta,  
Verbenasq; adole pingues, & mascula thura.

Præterea Magi quicunq; cōfectionē aliquā vel naturalē vel artificialem ad stellam aliquā pertinentē perfecērāt, hanc postea religiosius eidem stellæ sacrabant & offerebant, nō tam ab influxu illius opportune suscepto naturalem virtutem adepturi, q̄ etiam per oblationē ipsam religiosam eandem diuinitus cōfirmatā fortiorēq; recepturi: oblatio enim cuiuslibet rei qñ deo aliquo modo rite offert, nō secus ac sacrificium ipsa oblatione res illa & deo sanctificatur, & pars eius efficit. præterea celestibus & æthereis diis candidæ hostiæ mactabāt terrestribus autē & infernis, nigre: sed terrestribus super aras, infernis vero infoueis aereis autem & aqueis, volatilia: sed illis alba, istis, atra, Denique oībus diis dæmonibusq; præterq̄ terrestribus & infernis vo

Verus dei sacerdos.

Ad placādū deum necessaria sunt sacrificia. Verus pontifex.

Christi sacrificium.

DCLXVI sacrificiorū genera apud

Aegyptios Stellæ preces exaudiunt, et coelestia dona largiuntur.

In Metam. lib. 6.

Stellis quo sacrificauerint antiqui.

Quib; diis quæ hostiæ mactari solite.



Victimarū  
esus.

Celestium deo-  
rum hostia

Inferorum  
deorum hostia

latilia imolabantur, illis autem solæ quadrupedes, simili namque simile gaudet. Ex his denique quæ cœlestibus & æthereis imolabantur, solummodo vesci licebat, extremitatibus numini reservatis, de aliis minime. Sed hæc omnia Apollinis oraculum his versibus expressit:

Terna quidem diuis cœlestibus hostia, & ipsa  
Candida mactanda est terna & terrestribus, atque  
Attra eadem gaudent. Porro & capiuntur apertis.  
Cœlestes, aris, foueas cum numina contra.  
Exposcant atro imbutas inferna cruore,  
Nec placeat nisi quæ terræ mandetur humata.  
Hostia: mel vero nyphæ atque liquentia vina.  
Afferri lætantur, ac ignem accendier aris,  
Quæ circum volitant terram sibi numina poscunt,  
Imponique atrum corpus, tum thura simulque,  
Iniicier falsas fruges & dulcia liba.  
Hæc facito verum quibus est data cura profundi,  
His ipsa semper fer sacra in littore, totum  
Proiiceque in fluctus animal, cœlestibus autem  
Extremas reddes partes, atque igne cremabis.  
Quod superest propone tibi dapibusque reserva,  
Sudet adoratis crassisque vaporibus aer.

Medium iter  
deum & ho-  
minem.

Claues cœ-  
lorum secundum

Hæc in libris Responsorum narrat Porphyrius, cui adfuerunt & reliqui dicuntur, sacrificia hæc media quedam esse natura, inter deos & homines: quod asserens Aristoteles inquit, sacrificare deo inest homini a natura. Sunt itaque, inquit, media, quæ utriusque naturam sapiunt, & diuina analogice representant, habentque cum eo numine cui offeruntur, simul & cum illis qui expiantur, symbola quedam convenientissima, sed adeo occulta, ut vix capere queat humanum ingenium quæ deus & numina in particulari requirunt pro nostra expiatione, quibus placent virtute cœlestes, & sese continent ab executione punitionis, quam merentur delicta nostra, atque hæc sunt (quas vocat Orpheus) clauces quæ aperiunt portas elementorum atque cœlorum, ut per illas penetret homo ad supercœlestia, & ad illum descendant intelligentiæ cœlorum & demones elementorum. Homines autem perfecti & vere religiosi istis non egent, sed illi soli, qui ut ait Trismegistus in harmoniam lapsi, cœlorum & creaturarum serui effecti sunt: qui quia subiiciuntur cœlis, ideo fauore cœlestis virtutis corroborantur, quousque altius euolantes ab illarum præfidentia absoluantur, atque illis sublimiores euadant.

Quas imprecationes & ritus veteres adhiberi solebant sacrificiis & oblationibus. Cap. LX.

Nunc videamus quas imprecationes oblationibus atque sacrificiis adiungebant: hæc enim dicebat vel similia, quicumque effe-



rens & sacrificans deo. Ego seruator tuus hæc tibi offero & sacrifico, *Sacrificat[i]o*  
 autorē sanctitatis te cōfiteor, & ad sanctificādum inuoco hanc obla- *uerba.*  
 tionē, vt infundas sibi virtutē spiritus tui alti ac honorati, vt per eam  
 obtineamus quod petimus. Cæterū vero sicut res ista præsens obla-  
 tione mea, tua efficiē, ita vt de cætero, tibi viuat & moriat, ita & ego  
 tuus efficiat, qui per hanc oblationē & cōmunionē, per hoc quod ad  
 offerēdum & sacrificandū tibi venio, de familia & cultoribus tuis me  
 e. Te pōteor. Præterea in īmolationibus dicebat: Sicut istud animal in *Immolatiū*  
 potestate mea est ad occidendum si voluero, vel ad saluandū, ita in *uerba.*  
 ptate tua est, ad auferēdum per iram tuā, vel ad largiēdum p beneuo-  
 lentiā tuā id qd optamus. Deniq; vbi pro expiatiōe vel euitatiōe ali- *Expiatio-*  
 cuius mali fiebat sacrificiū, dicebat: Sicut morietur istud animal ī manu *nis uerba.*  
 mea, sic moriat in me omne vitium & oīs īmunditia, vel sic moriat  
 & annihilē tale vel tale malum siue incōmodū. Item, sicut effundit  
 sanguis huius aīalis de corpore suo, ita effluat à me omne vitium &  
 īmunditia. In holocausto dicebat: sicut hæc oblatio igne isto præsens *Holocausto*  
 ti consumit, ita quod nihil remaneat ex ea: ita cōsumat in me omne *rū uerba.*  
 malum, seu tale vel tale incōmodū, quod tunc voluerimus repellere  
 & euitare. Mos quoq; erat inter imprecādum etiā aram ipsam mani- *Ara à sacri-*  
 bus cōtingere, ab oībus his pro qbus tale fiebat sacrificiū: quicq; eius *tāgebatur.*  
 participes esse cupiebant, qā litare sola non pōt precatio, nisi is qui  
 precatur etiam aram manibus tangat, vnde apud Virgilium.

Talibus orantem dictis arasq; tenentena

Audiit omnipotens,

Et alibi:

Tango aras medios ignes & numina testor.

¶ Quomodo hæc tum ad deum tum ad inferiora nu-  
 mina exhibenda sunt. Cap. LXI.

¶ Omnis itaq; adoratio, oblatio siue sacrificatio, deprecatio, īuo-  
 catio in hac versat differētia, videlicet qā aut ad solū deū fit  
 aut ad īferiora numīa, vt angelos, stellas, heroas. In his itaq;  
 tales tibi obseruādæ sunt regulæ: vt quoties soli deo offerēda est orō, *Oratio ad*  
 ad aliquē effectū obtinēdū, hoc fiat cū cōmemoratiōe alicuius corporis *deū qualis.*  
 miraculi sacramēti, vel pmissionis, alicubi ex sacris scripturis educta:  
 vt si fiat deprecatio pro destructione inimicorū, cōmemoret, quēad-  
 modū deus destruxerit gigātes in diluuiū aquarū, & conatus Babel  
 in cōfusione linguarū, Sodomā & Gomorrā in pluuia ignis, exercitū  
 Pharaonis in mari Rubro, & eiusmodi: addendo istis qcqd maledi-  
 ctionis ex psalmis, & hincinde ex sacris literis colligi pōt. Consiliū ra-  
 tione deprecaturī cōtra pericula aquarū, cōmemoremus saluationē  
 Noē in diluuiū, transitum filiorū Israël per medium maris Rubri, &  
 Christum siccis pedibus ambulantē super aquas, eundemq; pericli-



tantē saluasse nauiculam, imperasse ventis & fluctibus, & Petrū mer-  
gentē eduxisse ex aquis maris, & hmōi. Quod si pro oraculis vel som-  
niis petendis, siue ad deū, siue ad angelos & heroas oratio necessaria  
est, iam sese offerūt ex vetere testō innumera loca, vbi deus cū hoībus  
locutus legī, cū multis admodū versiculis, præsagia & reuelationes  
pollicētibus, tum varia pphetica somnia, Iacob, Ioseph, Pharaonis,  
Danielis, Nabuchodonosor: tum qcqd in nouo testō & vniuersa reli-  
gione inuenit reuelationū, Ioānis, Pauli, Sāctorū Magorū, tum Hele-  
næ & Cōstātini, & Caroli, tū recētiorū pphetarū, Methodii, Cyrilli, Ioa-  
chim, Merlini, Brigitte, Mechtildis, Hildegardis, quorū numina pie  
inuocata, sæpe reddunt nos diuinarū reuelationū picipes. Præterea  
īuocamus ēt sacra dei noīa, sed ea p̄cipue, quæ rei optatæ sunt signa-  
tiua, siue illis quoquo modo accōmodata: vt pro destructione inimic-  
orū inuocamus noīa iræ dei, vindictæ dei, timoris dei, iustitiæ dei, for-  
titudinis dei: ad euitādū vero periculū aliqd, inuocamus noīa miseri-  
cordiæ, defensionis, salutis, bonitatis & similia. Porro postulamus no-  
bis eius qd optamus desiderii executionē suā angelū aliquē, siue stel-  
lam, siue vnū ex heroibus, cui id officii incumbit, ad quē similr sua di-  
rigat inuocatio, quæ & ipsa fabricāda est debito numero, pōdere &  
mensura, iuxta regulas traditas vbi de incantamētis cōpenēdis tra-

Incantamen-  
torū. & ora-  
tionum, dif-  
ferētia.

¶ De consecrationibus & earum ratione. Cap. LXII.

Consecratio est sublimatio experimētōrū, p̄ q̄ in materiā ope-  
rum nostrorū p̄m artis magicæ, traditionē rite & legitime p̄pa-  
ratā, anima spiritalis p̄portione & cōformitate tracta, infun-

Cōsecratio-  
num effica-  
cia duobus  
perficitur.

dit, opusq; nostrū p̄ spūm intellectus viuificat: Efficacia cōsecratio-  
num duobus potissimū pficit, videlicet virtute ipsius p̄sonæ cōsecrā-  
tis, & virtute ipsius orationis, ritusq; qbus cōsecratio ministrat, in per-  
sona requirē vitæ sanctimoniam & sanctificandi potestas, primum natu-  
ra præstat & meritum: secundum per imitationem & dignificatio-  
nem acquiritur, de qbus diximus alibi: deinde oportet quod ipse con-  
secrans hanc virtutem & potestatem firma & indubia fide in seipso  
cognoscat. Quæ autē in oratione regrantur nunc dicere est inten-  
tio. Ipsa est quædam sanctificandi potestas illis diuinitus insita, vt si  
sit ad hoc ipsum à deo sic ordinata, quales plerāq; legimus in sacris  
Bibiæ eloquiis: vel si sit virtute spiritus sancti ex ordinatione ecclesiæ  
ad hoc instituta: eiusmodi plures etiam passim extant aut inest hæc  
sanctimonia ipsi orationi nō virtute institutionis, sed cōmemoratio-

Oratio &  
eius vis.



nis rerū sacrarū vt puta sacrarū literarū, historiā miraculorū operū, effectuum gratiarū, promissionū sacramētorū & sacramentalium: quæ rei consecrādæ pprie vel improprie, vel per similitudinem aliquam coherere videbūtur: atq; huius nunc exempla aliqua dabimus, per quæ facile patebit via ad totam hanc cōsiderationē, Sic id cōsecratione aquæ cōmemoratio fit qm̄ deus collocauerit firmamentum in medio aquarū: qm̄ in paradiso terrestri sacrum constituit fontem, ex quo per quatuor sacra flumina irrigat vniuersus orbis terrarū: qm̄ fecit aquas iustitiæ suæ instrumentū in destructione gigantum, per diluuium generale super oēm terram: & in destructione exercitus Pharaonis, in mari Rubro: & qm̄ eduxit populum suum siccis pedibus per mediū maris Rubri, & per mediū Iordanis: & quoniā miraculose eduxit aquam de petra deserti, & eduxit fontē aquæ viuæ ex dente molari maxille asini ad preces Samsonis: qm̄ posuit aquas instrumentū misericordiæ suæ atq; lauamen salutis in remissionem peccatorū: & qm̄ Christus baptizatus in Iordane, mundauit & sanctificauit aquas, & huiusmodi: inuocando insup̄ diuina nomina ad hæc cōformia vt puta cum deus ipse vocatur fons viuus, aqua viua, flumen viuus. Simili rōne in cōsecratione ignis, fit cōmemoratio, qm̄ deus creauit ignem iustitiæ suæ instrumentū in pœnam, vindictam & purgationē peccatorū & iudicaturus mundum ipsius conflagrationem p̄cedere iubebit, qui apparuit Mosi in rubro ignis ardentis, qui præcessit filios Israël in columna ignis, qui cōstituit ignem inextinguibilem cōseruandum in tabernaculo fœderis, & eundem extinctū miraculose reaccendit, & sub aquis latentē inextinctū seruauit, & cōsimilia. Tum se etiam offerunt diuina nomina, vt quia deus ignis cōsumens est, ignis conflans est, & quæ his ppria sunt, vt splendor dei, lux dei lumen dei, & huiusmodi, Sic in cōsecratione olei cōmemorantur sacra ad hoc pertinentia, vt apud Exodum de oleo vnctionis & thymiamate, nominaq; sacra his conformia, quale est nomen Christus quod vnctum sonat, & si qd huiusmodi in mysteriis est: & quale illud Apocalypsi de duobus oliuis stillantibus oleū sanctum in lampade sardentes ante faciem dei. Sic in consecratione locorū fit cōmemoratio montis Sinai, tabernaculi fœderis, sancta sanctorum templi Solomonis, & sanctificationis collis Golgota per mysterium passionis CHRISTI, & agri qui emptus est de pretio sanguinis CHRISTI: Item montis Tabor, vbi transfiguratio cœlorūq; ascensus facta sunt, adhibitis sacris nominibus, vt loci dei, throni dei, cathedræ dei, tabernaculi dei, aræ dei, sedis dei, habitaculi dei, & huiusmodi. Simili via in aliarū rerum benedictionibus p̄cedes, inquiredo ex sacris scripturis diuinisq; nominibus & religionis sanctimonia: quæ rei huic quoquo modo cōgruere vident, Exempli gratia: Si charta sit vel li-

*Aquæ cōsecratio.*

*Ignis consecratio.*

*Olei consecratio.*

*Locorū consecratio.*



*Gladiorum  
benedictio.*

*Alius cōse-  
crandi & ex-  
piandi ritus*

ber, habes ex mysteriis quæ cōmemores tabulas decem præceptorū  
datas Moſi ſuper monte Sinai, & ſanctificationem legis & pphetarum  
ſcripturarumq; per ſpūm ſanctū pmulgatarū: atq; ſuccurrēt diuina  
noīa, teſtamenti dei, libri dei, libri vitæ, ſcientiæ dei, ſapiētīæ dei & cō-  
ſimilia. Sic etiā ſi benedicendus ſit gladius, habes quod cōmemores  
ex ſecundo Machabæorū: quia Iudæ Machabæo diuinitus miſſus eſt  
gladius vt concideret inimicos populi Iſrael: habes & in prophetis  
verbum: Accipite vobis gladios biſacutos: habes & in euangelis, di-  
uenditis tunicis emendos gladios: habes, & in Dauidica hiſtoria, vi-  
ſum angelum cruentatū gladium recondentē & huiusmodi plura in  
prophetis & Apocalypſi inuenies, ſacraq; noīa gladii dei, virgē dei,  
baculi dei, vindictę dei & huiusmodi. Et hæc de conſecrationibus &  
benedictionibus realibus exemplificata, ſufficiant: ex qbus pſonales  
cōſecrationes benedictionisq; facile deprehenduntur. Sed eſt adhuc  
alius cōſecrandi & expiandi ritus, potens & multæ efficacis, qui ex ge-  
neribus ſuperſtitionū eſt, qñ videlicet ritus alicuius ſacramēti tranſ-  
ſumitur ad aliquā rem, quæ cōſecranda vel expianda intendit, vt pu-  
ta ritus baptiſmi, confirmationis, funeris & huiusmodi. Sciendum in-  
ſuper votum, oblationem ſacrificium, vim quādam habere conſecra-  
tionis tam realis quā perſonalis, quatenus res vel perſonę, certis nu-  
minibus deuouentur & offeruntur.

¶ Quæ dicantur ſacra, quæ conſecrata. & quomodo hæc ſe habeāt  
inter nos atq; diuos, ac de ſacris tēporibus. Cap. LXIII.

*Sacra: quæ*

Icuntur aut ſacra, quæcūq; ab ipſis diis vel dæmonibus ſuis  
ad iſtentiis ſunt ſacrata, tanq̃ (vt ita loquar) à diis ipſis, no-  
bis dedicata: hoc modo dicimus ſacros dæmones, q̃a ī ipſis

*Mysterium:*

deus habitat, cuius nomen ſæpe ferre dicunt. Vnde legit in Exodo:  
Ego mittam angelum meū qui præcedet te, obſerues eum, nec con-  
temnendum put es, quia eſt nomen meum in illo. Sic etiā myſteria ſa-  
cra dicuntur. Eſt enim myſteriū quod ſacrata & occultam virtutē ha-  
bet & gratiam a diis vel a demonibus collatam, vel ab ipſo ſummo  
deo diſpenſatā quēmadmodum ſunt ſacra nomina & characteres, de  
quibus ſupra dictum eſt. Sic crux ipſa ſacra & myſterioſa, I E S V  
CHRISTI paſſione ſacrata: hinc etiā orationes & pces qdā ſacræ &  
myſticę nūcupat, q̃ nō hoīum deuotiōe, ſed diuina reuelatiōe inſti-  
tutæ ſunt, quēadmodū legimus ī Euāgeliis Chriſtū iſtituiſſe orationē  
dominicā. Si ſi mō & cōſecutiones quedā ſacræ dicunt, qbus deus ſin-  
gularē ſue virtutis radiū indidit, ſicut legimus in Exodo de thymia-  
mate & oleo vnctionis, & ſicut apud nos fons ſacer & ſacrū chriſma  
& oleū catechumenon & eiſmodi. Eſt & aliud ſacrorū genus quo ſa-  
cra dicimus, quæ ab hoībus deo dedicata & cōſecrata ſunt, quēadmo-  
dum vota & ſacrificia, de quibus ſupra dictum eſt. Vnde virgilius.



At Cæsar triplici inuectus Romana triumpho  
Mœnia, diis Italis votum immortale sacrabat.

Et Ovidius in Metamorphoseon libris canit:

Festa dies aderat, qua cycni vector Achilles  
Pallada mactatæ placabat sanguine vaccæ,  
Munus ut imposuit profecta calentibus aris,  
Et diis acceptus penetrauit in æthera nidor:  
Sacra tulere suam, pars est data cetera mensis.

Simili modo dicunt sacra simulacra, delubra, idola, statuae, imagines, *Statuae sacrae,*  
picturæ ad deorum similitudinē effecta, vel diis ipsis dedicata, quemad- *Picturæ sacrae.*  
modum canit Orpheus in hymno ad Lyciam Venerem:

Nostri namque duces patriæ diuina tuentes.  
Oppidulum propter sacrum statuere colossum.

Et Virgilius.

Tu genitor cape sacra manu patriosque penates,

Hinc diuinus Plato in vndecimo de legibus, præcepit honorandas *Imagines deorum cur honorantur. Iouis simulacri interpretatio.*  
esse sacras deorum statuas & imagines, non propter se, sed quia deus nobis  
representant, quemadmodum antiqui venerabant Iouis illud simula-  
crum, ita interpretati: nam per hoc quod hominis simulacrum gerit, signi-  
ficari: quoniam mens est, quæ cuncta ratione seminali producit: sedere autem sin-  
gitur, ut stabilis virtus atque incommutabilis exprimat: nuda aperta-  
que habet superiora, quoniam conspicuus est intelligentiis & superioribus: infe-  
riora vero tegunt, quoniam occultat inferioribus creaturis: sceptrum leua- *Scept. in leua Iouis.*  
tenet, quia in his corporis partibus spiritualissimum vite domicilium inue-  
nitur: creator autem intellectus, rex spiritusque viuificus mundi est, dextra  
vero & aquilam prehendit, & victoriā: alterum, quia cæterorum deorum domi- *Aquila in dext. Iouis.*  
nus, quemadmodum aliarum avium aquila est, alterum, quia omnia sibi sub-  
iecta sunt. Simili modo & nos veneramur figuram agni, quia representat  
CHRISTVM: & figuram columbæ, quia notat spiritum sanctum: & figu- *Agnus pro Christo. Colūba pro spū sancto. Euāg. figurae.*  
ras leonis, bouis, aquilæ, hominis, significantes euangelistas, & alias si-  
miles, quas in reuelationibus prophetarum, in sacris literis variis locis  
reperimus expressas. Quin ipsæ quoque ad conformes reuelationes &  
somnia conferunt, & sacre picturæ ideo dicunt. Sunt etiam sacri ri-  
tus & sacre observationes, quæ sunt ad venerationem deorum religio-  
nis quemadmodum sunt gestus deuoti, genuflexiones, capitis apertio-  
nes, ablutiones, aquæ benedictæ aspersiones, suffumigationes, exterio-  
res expiationes, item supplicationum processiones, & laudum diuinarum  
exterior ornatus, ut musicalis resonantia cereorum & lampadum accen-  
sio, signorum & campanarum pulsatio, templorum, altarium & simulac-  
rorum ornatus, in quibus omnibus summus ac speciosissimus  
cultus ac decor requiritur: quare adhibentur ad hæc quæcumque spe-  
ciosissima & pulcherrima & pretiosa, aurum, argentum & lapides



## DE OCCULTA PHILOSOPHIA

pretiosi & eiusmodi: quæ quidem venerationes, & sacra exteriora sunt tanquam eruditiones, & inuitationes ad sacra spiritualia, ad impetranda beneficia deorum, sicut de his testata est Proserpina his versibus:

Quis nam hominum formas æris neglexerit unquam,  
Aut auri flaua, aut argenti candida dona:  
Quis non miretur, quis non hæc ipsa deorum,  
Dixerit:

*Sacerdotes sacri,* Dicunt et sacri sacerdotes numinum deorumque ministri, & ipsis sacrati: tum & sacra quælibet administrantes, resque consecrantes. Vnde Lucanus:

Pontifices sacri quibus est permessa potestas,

Et Virgilius de Heleno Apollinis sacerdote ait:

Exorat pacem diuum vittasque resoluit

Sacratum capitis.

*Vox sacra.*

Sunt vero sacra hominibus tanquam quædam pacta inter deos & nos sub laude, vel veneratione, vel obediētia exhibita, quibus mediātibus sæpe virtutem aliquam mirādam obtinemus ab eo numine, cui talis veneratio impenditur: sic sunt sacri hymni, & sermones, & exorcismata, & incantationes, & voces, quæ ad deorum laudes & venerationes sunt compositæ & dedicata. Vnde Orphæus in carmine ad astra compositum:

Vocibus ergo sacris, iam daemones inuoco puros.

*Incant. sacra contra tempestates & morbos.*

Et ecclesia primitiua utebatur sacris quibusdam incantamentis, contra morbos, & tempestates, quæ omnia sub veneratione alicuius numinis vel pronuntiando orantes, vel etiā aliquando scripta, appensa siue alligata deferentes, sæpe virtutem aliquam à tali numine obtinemus, quam homines valde admirantur: hoc modo sunt etiā sacra nomina, figuræ & characteres, & signacula, quæ contemplatiui homines pro arcanis suis votis, pura mente, ad dei venerationem deuouerunt, dedicarunt & consecrarunt, quæ quidem si postea quæpiam eadem mentis puritate, qua primitus sunt instituta pronunciet mirabilia similiter efficiet, tum etiā quatenus seruetur modus & regula à primo institutore tradita: nam qui hæc ignorant, operam perdunt & frustra laborant. Hoc modo non solum verbis barbaris, sed

*Mira in nominibus quædam diuina.*

etiā Hebræis, Aegyptiis, Græcis, Latinis, & alterius cuiusque linguae nominibus, deo deuotis, ac sue essentiae, vel virtuti, vel operationi attributis ac dedicatis, mira aliquando efficiuntur. Sic sunt apud Iamblicum nomina scilicet Osiris, Icton, Emeph, Ptha, Epies, Amun: sic apud Platonem, & Græcos, *Ὀνιτοῦ ταυταῦν*, sic Græci vocant Iouem *Ζηνᾶ, αὐτοῦ Ζηνὸς* quod est viuere, quia singulis vitam præbet: similiter *Μία*, quod signat per, quia per ipsum omnia fiunt: sic *ἄβυστος*, quod significat immortalem. Sic apud Latinos dicitur Iupiter, quasi iuuans pater, & horum similia, quemadmodum & propria quædam nomina etiam hominibus ad votum tribuuntur ut Eutychidem, Sotiam, Theophilum, hoc est prosperum, seruatorē, deo charum. Similiter res quædam materiales concipiunt haud parum

*Iouis agnomen.*



sanctitatis ac virtutis ex cōsecratione maxime sacerdotali, quēadmo-  
dum videmus sigilla illa cærea, quibus inscripta habet figura agnorū,  
virtutē accipere per benedictionē Romani pontificis, cōtra fulgura  
& tempestates ne lædant ea gestantes: inspirat enim diuina virtus in  
sacratas huiusmodi imagines, & continetur in illis, quasi in sacra qua-  
dam litera, quę dei habet imaginē. Similem virtutem accipiunt cæ-  
rei illi benedicti in festo Paschæ, & in festo purificationis diuę virgi-  
nis, simi iter cāpanæ, ex consecratione & benedictione sua accipiunt  
virtutem, vt arceant & conpescant fulgura & tempestates, ne no-  
ceat in locis vbi sonitus earum eo tempore auditus fuerit. Simili mo-  
do sal & aqua per suas benedictiones & exorcismata accipiunt virtu-  
tem expiandi & effugandi malos demones, & sic de similibus. Sunt  
etiam sacra tempora, apud oīs religionis gentes summa semper ve-  
neratione obseruata, quę aut à diis ipsis sanctificari nobis præcepta,  
aut à partibus & maioribus in accepti à diis beneficii commemora-  
tionē, perpetuamq; gratiarū actionem illis dedicata. Sic Hebræi sua  
sabbatha, sic ethnici suas ferias, sic nos sacrorū nostrorū solennes dies  
summa semper celebritate accepimus venerandos. Sunt etiam his  
contraria tempora, quę piacularia dicimus, & quos dies atros voca-  
mus eo, quod illis diebus insignem aliquam cladem calamitatemue  
respublica passa esset: cuiusmodi apud Romanos erat ante diē quar-  
tum nonas sextilis, quā eo die cladem illā vastissimā pugne Cannensis  
passi sunt: simili rōne dies oēs post triduanī, atrī dicti sunt: quibus sæ-  
pius ab illis male dimicātū est. Sic apud Iudæos dies atrī sunt, de-  
cimus septimus mensis Iunii, quā eo die Moysen confregisse tabulas,  
Manassen erexisse idolum in sancta sanctorū, murosque Hierusalem ab  
hostibus dirutos ratū habent. Similiter ater illis dies est nonus Iulii,  
quā eo die vtraque templi destructio perpetrata est. Hac ratione dicti  
sunt dies Aegyptiaci, olim ab Aegyptiis obseruati, & quælibet natio  
hac rōne similem sibi faustorū infastorūque dierū calculum facile fa-  
bricare pōt: atque hos sacros religiososque dies Magi nō secus quā plane-  
tarios dies cœlestesque dispositiones obseruari iubent: quin illos multo  
efficaciores esse phibent, maxime ad spirituales diuinasque virtutes ad-  
sequendas, quia illorum virtus atque influentia non tam ab elementis  
corporibus cœlestibus, sed ab intelligibili supercœlestique mundo de-  
scendens: cōmunibusque diuorum suffragiis adiuta, nulla cœlestium  
corporum aduersante dispositione frangatur, nec elementorū cor-  
ruptibili contagione frustretur, modo non desit firma credulitas ac  
veneratio religiosa. hoc est, cum metu horroreque coniuncta, id enim  
proprie sonat religio. Hinc dies illi religiosi dicti, quos nefas est vio-  
lare, quos anxie obseruamus, metuentes ingens aliquod malum, si  
quid in illis secus factum sit quā oportet.

Sigilla cæ-  
rea ro. pon  
benedicta.

Carei bene-  
dicti.

Cāpanarū  
sacrarum  
uirtus.

Aqua bñdi.

Tempora  
sacra.

Dies sacri.  
Tēpora pia-  
cularia.

Atri dies.

Dies Aegye-  
ptiaci.

Credulitas  
religiosa.

Religio.  
Dies relig.



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA

De religiosis quibusdam observationibus, ceremoniis & ritibus sufficientium, unctionum & similium. Cap. LXIII.

Quo ad deum  
accedere de-  
beamus.

Vestium mun-  
ditia.

Qui a deo  
non exaudiun-  
tur.

Odor deo ac-  
ceptus.

Fumigiorum  
effectus.

Operantis in-  
tentio.

Fortunatus  
locus, ad fa-  
uorem confert.

V igitur quicumque in hac facultate operari desideras, in primis piis precibus deum patrem unum, ut tu quoque sis unus illius clemencia dignus, sis mundus ab intra & ab extra, & in loco mundo quia scriptum est in Leuitico. Omnis homo qui accesserit ad ea quae consecrata sunt, in quo est immunditia, peribit coram domino. Propterea lauare saepius: & per statutos dies, iuxta numerorum mysteria: induas vestes mundas, & abstineas ab omni immunditia, pollutione & libidine: nolunt enim dii exaudire hominem (ut ait Porphirius) qui multis diebus ab operatione Venerea se non abstinuit. Non iungaris mulieri pollutae vel menstruate, nec illi qui patitur hemorrhagiam, non tangas rem immundam, nec morticinum. Vnde inquit Porphirius. Qui mortuum tetigerit, ei ad oracula accedere non licet: Forte quia quadam funebris nidoris affinitate corruptus animus, concipiendis diuinis influxibus redditur ineptus. Lauabis te, & inunges, & fumigabis, & offeras sacrificia: suscipit enim deus in odorem suauissimum, quae illi fiunt ab homine purificato & disposito, simulque concedente cum illa suffumigatione orationem & oblationem suam, sicut canit Psalmista: Dirigat domine ad te oratio mea, sicut incensum in conspectu tuo. Preterea delectatur in his suffumigiis & odoramentis anima ipsius dei ples & imago, suscipiens illa per nares illas, per quas & ipsa intrauit in hunc corporeum hominem, & per quas (testate Iob) aliquando emittunt spiritus viuacissimi, qui retineri nequeunt in corde hominis, aut bili, aut labore estuatis: vnde a multis odoratus omnium sensuum viuacior & spiritualior existimatus est. Fumigia propterea, sacrificium & unctio penetrant omnia, & aperiunt portas elementorum atque coelorum, ut per illas homo possit videre & cognoscere secreta creatoris, res coelestes, & quae supra coelos sunt, & quae descendunt de coelis, sicut sunt angeli, & spiritus speluncarum & profundorum, phantasmata desertorum locorum, ut veniant, appareant, compareant, & obediunt: faciuntque pacatos omnes spiritus, & attrahunt sicut Magnes ferrum coniunguntque cum elementis, & faciunt spiritus accipere corpora: plurimum siquidem spiritale corpus iis crassescit, obesusque euadit, etenim vaporibus vivit, & fumigationibus, & libaminum nidoribus. Quicquid propterea operaris, fac pleno affectu ac cordis desiderio, ut faueat tibi clemencia coeli, coelestiumque omnium, quorum fauorem ut magis persequaris mirum in modum conferunt adaptatio loci temporis, professionis consuetudinis, victus, habitus, exercitii, etiam nominis, in his enim non solum mutat vis naturae, sed etiam superat, multum enim confert locus fortunatus ad fauorem. Neque ab re locutus est deus ad Abraham, ut veniret ad terram quam monstraret illi: & perrexit Abraham vadens & proficiscens ad meridiem. Similiter Isaac venit in Gerarath, ubi seminavit & collegit centuplum, & effectus est diues valde. Quis autem sit locus unicuique congruus, ex cuiusque genesi



scrutandum erit: quod qui nequerit, is obseruet vbi potissime spiritus  
 suus recreetur, vbi sensus vegetiores sint, vbi corporis sanitas & robur  
 plus perficiat, vbi negocia melius succedant, vbi plures faueant, vbi infesti  
 succubant: hanc regionem, hunc locum sciat sibi a deo superisque preordinatum,  
 & a coelis dispositum atque paratum. Hunc ergo locum cole, & pro tempore  
 & negotio muta: infaustum autem locum semper fugito. Nonne etiam fausta res  
 nostras fortunatiores reddunt: infausta vero, infelicitatem. Hinc Roma-  
 ni olim in delectu militum conscribendo cauebant, ne primo militi esset no-  
 men aliqua ex parte infaustum. Et in locis vectigalibus, & lustrandis colo-  
 niis aut exercitibus, CENSUS bonis nominibus elegebant, Tum & infaustis no-  
 minibus infelicia mutatis, rerum quoque fortunam in melius mutari credide-  
 runt. Sic Epidamnum: ne in damnum, eo nauigantes irent, Dyrrachium vo-  
 cari instituerunt. Eadem ratione Maleoton, ne quid mali adferret, Beneuentum  
 vocauerunt. Lacum vero Lucrinum, ob nominis felicitatem, omnium felicissimum pu-  
 tauerunt. Horas etiam, & dies pro operibus tuis elige, neque enim sine causa  
 dixit saluator: Nonne duodecim sunt hore diei: & quae sequuntur.  
 Tempora, n. rebus nostris certam fortunam prestare posse docuerunt Astro-  
 logi, obseruarunt magi. Omnes denique sapientissimi veteres in hoc con-  
 sentiunt permaximi interesse, quo quidque temporis momento, quaeue  
 coelestium dispositione in hoc mundo esse suum acceperit, non tam naturale  
 quam etiam artificiale: Tantam enim vim habere hoc initii momentum tradide-  
 runt, ut omnem fortunae cursum, inde perdere & praedici posse, parique ratione  
 ex cuiusque rei fortunae successibus, illius initium retro scrutari posse, &  
 firmiter crederent, & ipsa experientia teste adseuerarent, quemadmodum  
 Sulla Astrologus, Caligulae consulenti de natura certissimam necem  
 appropinquare praedixit. Metheon astrologus, Atheniensibus in Syracus  
 fanos expeditionem agitantibus, futuram belli calamitatem praevидit: iisdem  
 nauigaturis in Siciliam, Meson astrologus tempestatem praedixit. Anaxa-  
 goras hac temporum scientia, quibus diebus saxum e sole casurum esset  
 praemonuit, sicut postea factum est ad Aegon Thraciae flumen. Contra. L.  
 Tarnucius Firmianus ex Romuli gestis atque fortuna & conceptionem  
 & natiuitatem illius inuenit. Idem urbis Romae natalem diem adinue-  
 nit, ex annotatis illius fortunae successibus. Sic etiam mundi initium ge-  
 nituramque, ex rerum euentibus compertam fuisse, refert Maternus.  
 Quod autem tempora in rebus naturalibus plurimum possint, multis  
 exemplis patere potest. Sunt namque arbores, quae post solstitium in uertunt  
 sua folia, ut populus, vlmus, olea, tilea, alba salix. Et cochylia, & cacci,  
 & ostreae crescente luna augescunt, decresciente macrescunt: & maria  
 suo fluxu atque refluxu, lunae motus temporaque obseruant. Et Euripus  
 in Euboea nonne septies mira celeritate defluit & refluit: Idem tribus  
 diebus vnoquoque mense, videlicet septima, octaua, nona luna: stat  
 inmotus. Et apud troglodytas lacus est, qui ter in die fit amarus ac sal-

*Ep idamnū  
 postea dyrra-  
 chium.  
 Maleoton  
 postea Bene-  
 uentium  
 Tempora a  
 fortunam  
 prestare  
 possunt.*



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA

*Pulegii uiriditas.*

*Vigilia diui Ioannis.*

*Veri transplanta-  
uit in vigilia diui  
Ioannis, cum salu-  
nam.*

*Diane facies uaria.*

*Veneris phanum.*

*Antæi tumulus.*

*Laurus i tumu. regis*

*Bib.*

*Musca ædæ*

*Here. nō ins*

*Byzātini ser-  
pentes.*

*Graculorū  
mira.*

*Noctua cret*

*Cicadæ ne-*

*ap.*

*Verborum*

*uires.*

sus, & rursus dulcis. Iam vero die brumali cū marcent oīa, pulegium aridū florescit. Eodē die aiunt īflatas vesicas disrūpi: salictorū folia, & malorū grana verti ac circūagi. Et manifestū est, id qđ ego & in Italia & gallia vidi, & sationē eius noui, videlicet nucē quæ p totū annū arida, sub ipsa diui Ioānis Vigilia, & folia & flores, & maturos fructus p duceret. Et totū hoc miraculū ex sola tps obseruatiōe in satiōe illius cōsistit. Quod autē tēpora rebus artificialibus aliquas mirabiles possint p̄stare virtutes, ipsi astrologi in suis Electionū & Imaginū libris constāter affirmant. Et hac rōne legimus apud plutarchū, Simulacrū apđ Peleneos ea arte fabricatū fuisse, qđ quoquouersus spectasset, oīa terrore & maxīa pturbatione cōficiebat ita qđ nemo prē timore auderet illud ītueri. Et in vita Apollonii legimus magos apđ Babilonē tecto alligasse quatuor aureas alites, quas deorū līguas appellabant, vimq; illis fuisse, vt aīas multitudinis ad regis amorē obedientiāq; cōciliarēt. In Chio īsula Diane facies erat in sublimi posita, cuius vultus introeūtibus tristis, exeūtibus hīlaris videbat. Apđ Troa dē circa simu-  
lacrū Mineræ, relicta sacrificia nō putrescebant. In phano Veneris apud Paphos, in area nō pluebat. Ex tumulo Antæi siqd erutū fuisset, imbres ē cœlo spargebant, donec qđ effosum fuerat, restitueret. In tumulo regis Bibriæ Pōti, laurus extabat, a qua siqd decerptū ī nauim qs ītulisset, nō cessabāt illic iurgia, qđiu nō fuisset abiectū. In īsula Boristhene ædē Achillis nulla auis īfestabat. Romæ cđē Herculis in foro Boario nec musca, nec canis ītrabat. In Olyntho, Tracie locus erat, īquē si scarabeus īcidisset, nō poterat exire, sed distorquens sese, īmoriebat. Innumera fere exēpla adfere possem, & his multo mirabiliora, q̄ arte imaginū & obseruatiōe tēporū facta fuisse narrat antiquitas. Sed ne qs ista iam pridē obsoleta minus credat, & p nugis reputet, recētiora qđā & p hęc tēpora adhuc locis nōnullis extātia, artificiosa miracula istis addā. Nā arte imaginū effectum dicitur, qđ Byzātio serpētes neminē lēdant, graculiq; intra mœnia nō puelent. Quod Creta noctuā nō ferat, qđ in agro Neapolitano cicadæ nō audiant, qđ Venetiis publica tonsorū tēcta nullū genus muscarū subit, qđ apud Toletū macello publico toto anno nō plus vna & ea qđem insigni albedine cernit musca. Et nos iam in pcedenti libro narraui mus, & modos & tempora, quorū obseruatione hæc & filia fieri possint. Sermonū præterea atq; verborū vires tibi potissimū obseruāda sunt: per hæc enim expandit anima in substātiis inferiores, in lapides, in metalla, in plantas, in animalia, & in omnia naturalia, imprimens illis figuras & passionēs varias, omnibus creaturis vim inferēs aut amore quodam ducens trahensq;. Sic Cato testatur lassatos boves verbis instaurari. Tum verbis atq; præcibus a tellure impe-  
trari posse, vt insuetas alat ābores, ipsas etiam arbores similiter exo-



rari, vt transmigrēt, & in alieno solo accrescāt. Rapas quoq; ampliores fieri: si dum serunt, obsecrent vt sibi & familiæ, vicinisq; benigne cōferāt. Pauo quoq; laudatus, mox pēnas explicat, cōtra vero, *Ocyzum* herbā, cū maioribus maledictis & pbris situm sit, eo fructus ad ferre letiores cōpertum est. Garus etiā ambusta & infusa medet ma-  
lis, si tñ interim garus nō noīet. Tum & quā fascino vtunt: laudādo necāt arbores, nocētq; satis atq; pueris. Tantā p̄terea humanarū exe-  
crationum vim esse dicunt, vt etiā malos dæmones abigant extermi-  
nētq;. Hac rōne Serapim apud Aegyptios narrat Eusebius symbo-  
la edidisse qbus dæmones expellerent: docuisse etiā quō dæmones as-  
sumptis brutorū figuris insidient hoībus. In oībus deniq; deū præ-  
oculis habe, scriptū est enim in Deuteronomio: Cum q̄sieris dñm de-  
um tuum, inuenies eum, si tñ toto corde q̄sieris & tota tribulatio-  
ne aīæ tuæ. Per veracē autē cōstātemq; fiduciā potes placare deum  
dæmonesq; oēs, vnde apud Marcum legit: Oīa quæcunq; orātes pe-  
titis: credite q̄a accipietis, & euenient vobis, & apud Matthæum dici *Marcus.*  
tur: Si habueritis fidē sicut granum sinapis, nihil impole erit vobis.  
Multū quoq; valet oratio iusti assidua. Helias enim (vt ait Iacobus) *Iacobus.*  
homo erat filis nobis, passibilis, & orauit oratione vt nō plueret sup  
terrā, & nō pluit annos tres mēses sex, & rursum orauit, & cœlum de-  
dit pluuias, & terra dedit fructum suum. Caue autē in orationibus, ne  
optaueris aliquid vanum, vel quod sit contra diuinā voluntatē: vult  
autē deus omnia bona, neq; enim vsurpabis nomē dei tui frustra, q̄a  
nō erit impunitus, qui sub re vana nomē eius adsumpserit. Facias ab-  
stinētiā, & des eleemosynas, qm̄ dicēte angelo ad Tobīā, bona est  
oratio cum ieiunio & eleemosyna, & in libro Iudith legit: Scitote qm̄  
exaudiet dominus preces vestras, si manentes permanseritis in ieiun-  
niis & orationibus in conspectu domini.

¶ Operis totius conclusio

Caput LXV.

Aec sunt quæ ad magiæ introductionem ex traditione anti-  
h quorū, cōpilatione diuersa iu hunc librum coegimus, sm̄one  
qdem breui, sed sufficienti his qui intellecturi sunt: Horū autē  
quedā cum ordine, quedā sine ordine scripta sunt, quedā per  
fragmenta tradita sunt, quedā etiā occultata, & inuestigatione in-  
telligentium relictā, qui in his quæ scripta sunt acutius speculantes  
& perscrutantes, artis magicę cōpleta documēta simul & infallibilia  
experimēta consequi possunt, tradidimus enim hanc artem taliter,  
vt prudentes & intelligētes latere nō accidat: prauos vero & incre-  
dulos, ad secretorū illoꝝ arcana nō admittat, sed in stuporē adductos  
sub ignoratiæ & desperationis vmbraculo destitutos relinquat. Vos  
igitur doctrinæ & sapientię filii, perquirite in hoc libro, colligendo  
nostram dispersam intentionē, quam in diuersis locis proposuimus,



## DE OCCULTA PHILOSOPHIA

& quod occultatum est à nobis in vno loco, manifestū fecimus illud in alio, vt sapiētibus vobis patefiat, vobis enim solis scripsimus, q̄ uo-  
rū animus incorruptus, ad rectum viuēdi ordinē institutus, quorū ca-  
sta & pudica mēs ac illibata fides deū timet ac reueret, quorū manus  
sunt ab omni scelere & crimine separatae, ac mores pudici, sobrii &  
modesti, vos enim soli seruatae vobis doctrinā inuenietis, & arcana  
multis enigmatibus abscondita, quae nō eliciunt nisi intelligentia ab-  
scondita, quā vbi adsecuti fueritis, integra se vobis inexpugnabilis ma-  
gicae disciplinae scientia insinuabit, apparebuntq; vobis virtutes illae,  
quales olim Hermes, Zoroastes, Apollonius & ceteri mirabiliū opā-  
tores cōsecuti sunt. Vos autē maleuoli calumniatores, prauae ignorā-  
tiae & insipientis nequitiae filii, haec nostra fugite, nam inimica vobis  
sunt, & posita in p̄cipitiū, vt erretis & incidatis in miseriam. Si q̄s igitur  
p̄pter suā incredulitatē & intellectus inertiam suā desiderium non obti-  
neat ignoratiae suae culpā mihi nō imputet, nec me errasse, aut falsa  
ex p̄posito scripsisse, aut mētītum dicat, sed seipsum accuset qui scri-  
pta nostra non intelligit, obscura enim sunt, variisq; obducta myste-  
riis, in quibus facile multos continget errare & perdere sensum suū.  
Nemo ergo irascatur mihi, si veritatem huius scientiae enigmatibus  
intricatam, & variis locis dispersam abscondimus: non enim sapien-  
tibus abscondimus, sed prauis & improbis, eamq; tali sermone tra-  
didimus, quem latere insipientem necessario accidet, & ad illius in-  
tellectum sapientem facile admittat.

## LIBRI TERTII FINIS.

VENERABILI PATRI SACRE THEO-  
logiae Magistro Aurelio ab Aquapendente Augu-  
stiniano Hen. Corne. Agrippa. S. D.

e X literis quas ad me à secūdo huius mensis dedisti, per-  
spexi erga me animi tui candorem P. R. & cognoui te  
virum cyclice doctum, eorūq; quae adhuc in tenebris  
delitescunt curiosum exploratorem. Gaudisum sum illico,  
atq; mihi gratulor, nactum me amicitiam talis viri, qui  
cum possem aliquādo & genium & ingenium excolere: teq; nūc (teste  
hoc chirographo) iter amicissimos recipio. Sed heus tu qui sunt du-  
ces tui quos sequeris, tū qui audes irremeabilem domū intrare Deda-  
li, atq; tremēdi Minois, Ire per excubias, & te cōmittere Parcis? Qui  
sunt magistri tui, tu q̄ versaris circa imensa, ausus conari vagū stabili-  
lem, perfidum affidum, ac deorū oīum fugacissimū reddere, vel ipsa  
Adrastra constantiorē? Caue ne decipiari ab his qui fuerūt decepti.



Neq; n. hic te dirigere poterit quātacūq; librorū lectio, quū non nisi mera enigmata sonent, O quāta legūt scripta de inexpugnabili magice artis potētia, de prodigiosis astrologorū imaginibus, de monstrifica alchymistarū metamorphosi, deq; lapide illo benedicto, quo Midæ instar cōtacta æra, mox oīa in aurū argētumue pmutent, quæ oīa cōperiuntur vana, ficta & falsa quoties ad literā practicanē. Atq; tñ tradunt ista, scribunturq; à magnis grauiſſimisq; philosophis & sanctis viris, quorū traditiōes quis audebit dicere falsas? Quinimo credere impium esset, illos datā opā scripsisse mēdacia: Alius est ergo sensus q̄ literis tradit, isq; variis obductus mysteriis, sed hactenus à nullo magistro palam explicatus, quē nescio si q̄s sine perito fidoq; magistro sola librorū lectione possit adsequi, nisi fuerit diuino numine illustratus, qđ dat paucissimis: ideoq; in vacuum currūt multi qui hec secretissima naturæ arcana psequunt, ad nudam lectionis seriem referentes animū. Nam inauspicato ingenio, a vero intellectu prolapsi, in falsas imaginationes, exteriorū spiritū vaframentis irretiti, illorū quorū dominari datum est, periculosi serui effecti sunt, & ignorātes semetipſos, abeunt retro post vestigia gregum suorū, quarentes extra se quod intus possident. Atq; hoc est quod te nunc scire volo, qđ in nobis ipsis est oīum mirabilium effectū operator, qui quicqđ portento si mathematici, quicqđ prodigiosi magi, quicqđ inuidentes naturæ persecutores alchymiste, quicqđ dæmonibus deteriores malefici necromantes promittere audent, ipse nouit discernere & efficere, idq; sine omni crimine, sine dei offensa, sine religionis iniuriā. In nobis inquam est ille mirandorum operator:

Nos habitat, non tārtara, sed nec sydera cœli.

Spiritus in nobis qui viget, illa facit.

Verum de his nobis q̄ latissime tecū cōferēdum esset, sed corā: Non enim cōmitunt hæc literis, nec scribunt calamo; de spiritu spiritui, paucis sacrisq; verbis infundunt. Idq; si quādo nos ad te venire cōtigerit. Cæterū quos postulas libros, aliqui illorū quādo ferunt penes me, sed iam nō sunt: qui verō penes vos circunferant libri adoleſcentiæ meæ, de Occulta philosophia intitulati, horū priores duo in multis deficiunt, tertius totus mancus, nec nisi scriptorū meorū epitome quoddam cōtinet. Sed ego totum opus fauente domino, integrum recognitumq; aliquādo in lucem dabo, clauē tñ operis solis amicissimis reſeruata, quorum te ynum esse non dubites. Vale felicissime, è Lugduno, XXIIII, Septemb. Anno. M. D. XXVII.

AD EVNDEM.

X humanissimis tuis literis (venerāde pater) quasi ad speculū animū tuū introspexi totum, illūmq; amplector totus, voloq; sic tibi psuasum habeas, te mihi supra q̄ literis demonstrari.



# DE OCCULTA PHILOSOPHIA.

Quid ad phi-  
losophiam  
oporteat

Moses a deo  
cōst pha. dñs  
Claves phi-  
losophie.

Ex Virgilio

Christi uer-  
ba.

Mori quo-  
mō oportea-  
t,

Virgilius.

possit gratissimū fore, altissimeq; insidere aīo: me vero talem esse, quī  
ex abundantia cordis hoc scribā, quiq; eos qui se meq; amicitia cōmi-  
serunt, nulla vnq; tēpestare soleā deferere. Q. uare vt tu vota cōsequa-  
ris tua, meis nō minora, ego ppediem ad te veniā: Vbi cum corā da-  
bit mutuas audire & reddere voces, scio amicitia nostra indissolubi-  
lem fore ppetuoq; duraturā: Iam vero qđ ad postulata Philosophia  
attinet, te scire volo, quod oīum rerū cognoscere opificē ipsum deū,  
& in illum tota similitudinis imagine (ceu essentiali quodam contactu  
siue vinculo) transire, quo ipse transformeris efficiareq; deus quē ad  
modum de Mose ait dñs, inquiens: Ecce ego cōstituite deū pharao-  
nis. Hęc est illa vera & summa mirabiliū operū occultissima philo-  
sophia: Clauis eius intellectus est: quāto, n. altiora intelligimus, tanto  
sublimiores induimus virtutes, tātoq; maiora & facilius & efficacius  
opamur. Verū intellectus noster carni inclusus corruptibili nisi viā car-  
nis supauerit, fueritq; ppriā naturā fortitus, diuinis illis virtutibus nō  
poterit vniri (nō enī nisi sibi q; filiis cōgrediūtur) ac puidendis illis  
occultissimis dei & naturæ secretis, oīno inefficax est, atq; hoc opus,  
hic labor est, superas euadere ad auras. Q. uo, n. qui in cinere & mor-  
tali puluere seipm amisit, deū ipsum īueniet: Q. uo apprehēdet spi-  
ritalia carni immersus & sanguinis? An videbit dñm homo & viuet?  
Quem fructū adferet granū frūmēti si prius mortuū nō fuerit: Mori  
enī oportet, mori in quā mūdo & carni, ac sensibus oībus, ac toto ho-  
mini aīali, qui velit ad hęc secretorū penetralia īgredi, nō q; corpus  
separet ab aīa sed q; aīa relinquat corpus: de qua morte Paulus scri-  
bit Colossensibus: Mortui estis, & uita uestra abscondita est cū CHR I  
S T O. Et alibi clarius de seipso ait Scio hoīem, in corpore vel ex-  
tra corpus, nescio, deus scit, raptū vsq; ad tertiū cœlum, & que reliqua  
sequūtur Hac in quam pretiosa in cōspectu dñi morte mori oportet,  
qđ cōtingit paucissimis, & forte nō semper: Nam pauci quos æquus  
amauit Iupiter, aut ardens euexit ad æthera virtus, diis geniti potue-  
re. Primū qui nō ex carne & sanguine, sed ex deo nati sunt: pxime, q  
naturæ beneficio ac cœlorū genethliaco dono, ad id dignificati sunt:  
cæteri meritis nitunt & arte, de qbus viua vox te certiore reddet.  
verum hoc te admonitū volo, ne circa me decipiaris, ac si ego aliquñ  
diuina passus, tibi ista prædicē aut tale quid mihi arrogare velim, vel  
cōcedi posse sperem, qui hactenus humano sanguine sacratus milles  
semp fere aulicus, cum carnis vinculo charissimæ vxori alligatus, oī-  
busq; instabilis fortunæ flatibus expositus, totusq; a carne, a mundo,  
à domesticis curis transuersim actus, tam sublimia īmortaliū decrū  
dona nō sum adsecutus: Sed accipi me volo velut indicem, qui ipse  
semper præforibus manens, aliis quod iter intergrediendum sit,  
ostendit, Cæterum de amore in te meo tu quidem minime falleris,  
beneficijs



beneficiis mei, qđ debeas, nō video, qđpe q nō cōtulerim in te quicq̃  
nisi, qđ paratus sum dum dabit occasio, cōferre omnia. Tu nūc fe-  
licissime Vale, e Lugduno XIX, Nouemb, Anno, M. D. XXVII.

HENRICVS CORNELIVS AGRIPPA CUI

dam amico suo in Aula Regis. S. D.

*Stultitiæ pro  
uerbium*

Olebāt veteres edito puerbio insignē stultiā notare. No-  
ctuas Athenas inferre: sed nō minoris stultitiæ est, impie-  
tatis autē maximæ, demones inferno addere. Scis quē  
S dico infernū, illam inquā scelerū scholam, quā in digna-  
tus alibi suis coloribus egregie depinxi aulā. Sed nunq̃  
antea tam iusta scribēdi simul & indignā di occasio data est atq; nūc  
si per occupationes liceret rē pro dignitate tractare. Cōtinere tamē  
nequeo calamū, quin argumētū eius tibi exponā. Audi nunc igitur  
rem stultā simul & impiā: Accersitus est e Germania, nō modicis sū-  
ptibus vir qđā demoniorū, hoc ē cacomagus, in quo potestas dæmo-  
nū inhabitat, vt sicut Iānes & Mābres restiterūt Moysi, sic iste resistat  
Cæsari, Persuasum est enim illis a patre mēdaciorū, illū futurorū om-  
niū præsciū, arcanorū quorūcūq; cōsiliorū, consciū, ac deliberatarū  
cogitationū interpretē: tanta præterea præditū potestate, vt possit re-  
gios pueros reducere p aëra, quēadmodū legitur Abacuc cū suo pul-  
mēto traductus ad lacū leonū, possetq; sicut Helisæus obsessus in Do-  
thai, ostēdere mōtes plenos equorū & curruū igneorū, exercitumq;  
plurimū: insup & reuelare & transferre thesauros terræ, quasq; volet  
coget nuptias, amoresq; aut dirimet: deploratos quosq; curabit mor-  
bos stygio pharmaco, puta radicātā ethicam, confirmatam hydro-  
pem, inoffatam elephantiam, & quam:

Soluere nodosam nescit medicina podagram,

Multaq; præterea quæ fama obscura recondit:

Vides vbi fides eorū locata est, vbi spes reposita, qui elemēta, coelū fa-  
ta, naturā, prouidētiā, deū, omnia vnius magi imperio subiicere conā-  
tur, & regni quærūt salutē a publicæ salutis hostibus demonibus dicē-  
tes ī corde suo cū Ochozia: Non est deus in Israel, eamus ad cōsulē  
dū Belsebub deū Acharō. Et sicut Saul locutus ad Pythonē, ait: Phi-  
listi pugnāt aduersum me, & dominus recessit a me, & exaudire no-  
luit: vocaui ergo te. Adeo ne & penes istos desperatū est deo, vt re-  
grenda cēsuerint auxilia dæmonū? Nōne hoc est iuxta verbū Iudæ &  
Petri, dñm nostrū IESVM CHRISTVM saluatorem, & qui nos re-  
demit, deū abnegare, & super inducere sibi celerē pditionē, Nonne  
thesaurizat sibi iram indignationis dñi, mittentē in eos imisiones p  
angelos malos: Nōne traditi sunt in reprobū sensum, q veritatē arca-  
ni cōsiliū petūt a patre mendaciorū diabolo, & victoriā postulant aliū

&



## EPISTOLA.

de qua domino exercituum: Atque tamē huic tam nefario idololatriæ & sacrilegiorū artifici, audaciam præstat, quæ istis tam impense fauet orthodoxa illa mater, & Christianissimi filii a commodatur autoritas, & e sacris pecuniis largiuntur munera, conniuentibus etiam atque tam nephariam operam cōducētibz columnis ecclesiæ, episcopis & cardinalibus, & impietatis ministro impii applaudūt procures, quemadmodum operibus lupi congratulantur corui: Quod maius peccatum commiserunt Pharo, Balach, Saul, Achab cū sua Iazabel: Ochozias, Nabuchodonosor, Balthassar, Sennacherib, & cæteri cultores Baal: Vocauit Pharo contra Moysen magos suos, & illi victi in tertia plaga confessi sunt digitum dei: rex autē obstinatus per decē plagas periit in mari rubro. Vocauit, Balach Moabites Balaam ariolum ut malediceret Israel, & deus ipse maledictionem conuertit in benedictionē Balach vero maledictus est. Quid Saul Samuelis sui aut Pythonis profuere responsa: nonne confossus est in monte Gelboe? Achab & Iezabel nefariis nuptiis coniuncti cōfidebant in prophetas Baal, & iuxta verbum dei egressus est spiritus mendax in ore omnium prophetarum, Achab ascensuro in Ramoth Balaad prospera promittentiū, ceciditque Achab, & Iezabel præcipitata est, & canes comederūt eos. Corripitur Aza rex Iuda a propheta domini, quia in ægritudine sua non quæsiuit dominum, sed in artem medicorum confusus est, Nōne maius peccatum habituri sunt, qui relinquentes deum saluatorem, & salubres nature vires, salutem: quærunt a Satana: Fecit ita quondam Ochozias, proptereaque audiuit a propheta domini, Supra lectulum quem ascendisti, non descendes, sed morte morieris. Percurratur cæterorum infidelium regum series, etiā gentilium historiæ, Zoroastes, Diotharus, Cræsus, Pompeius, Pyrrhus, Crassus, Nero, Iulianus, quid lucrati sunt in magis & diuinatoribus suis, qui mētiti sunt illis felicia? Nōne omnes ad nihilum redacti sunt, & male perierunt in peccatis suis: Sic solent impiæ illæ nugæ semper perniciem suis adferre cultoribus, quibus profecto qui maxime confidunt, maxime omnium red duntur infelicissimi. Non inficior, sunt naturales scientiæ, sunt metaphisicæ artes, sunt oculta ingenia, quibus citra dei offensam, citra fidei & religionis iniuriam tueri possunt regna, explorari consilia, vin ci hostes, eripi captiui, ad augeri diuitiæ, conciliari hominum beneuo lentia, depelli ægritudines, conseruari sanitas, prolongari vita, restitui iuuentutis robur. Sunt insuper sacre religionis intercessionēs, publi cæ supplicationes, priuatæ bonorum preces, quibus non solum irā dei flectere, sed & simul illum nobis beneficium impetrare possumus. Quod si præterea ars quædam est præscientiæ & mirandorum ope rum, quam Calomagiam siue Theurgiam veteres vocant, certe hæc istis nugatoribus & demoniorum mancipiis incognita est, Quippe

Peccatores  
magni  
Cultores sa  
tant

Nugæ magi  
cæ.



explorare de futuris aut imminentibus aliis'ue occultis, & quæ homi- *Futura præ-*  
 nibus diuinitus protenduntur veridicas sententias, atq; operari opa *ditiones.*  
 virtutum cõmunem naturæ consuetudinem excedentia, nõ nisi pro-  
 fundæ & perfectæ doctrinæ, integerrimæq; vitæ ac fidei est, nõ homi-  
 num leuissimorum ac indoctorum. Hominibus autē innocētibus & *Innocentiũ*  
 doctis ī lege domini, pro voto fidei seruit omnis creatura, & exaudiũ *imperium.*  
 tur, ad quæcunq; petierint. Sic Heliã coruus pauit, & ad præces eius *Heliã coru-*  
 terra fructus retinet, cœlum negat pluuiã, & in impios euomit ignes *us pauit.*  
 suos. Sic Helisæo seruiunt vrsi, militant angeli, flumina siccis transeũ *Helisæo ser-*  
 tur pedibus. Danieli posita ferocitate neglectaq; fame adbladiuntur *uerũt vrsi.*  
 leones: Et succensus in fornace ignis non vrit pueros. Eiusmodi sunt  
 non Cacomagorum, non Goeticorum, nõ dæmonior, sed fidelium  
 diuinorumq; hominũ opera: nõ enim dæmones, sed spiritus dei mi- *Bonorũ ui-*  
 nistrant illis. Sunt fateor aliqui, etiam in hunc diem (& forte plures) *rorum uir-*  
 viri sapientia graues scientia insignes, virtutibus & potestatibus pol- *tutes,*  
 lentes: vita & moribus integri, prudentia inuicti, etiam etate & robo-  
 re dispositi, vt reipublicæ consilio & opera plurimum possint pdes-  
 se: sed hos aulici vestri contemnunt, vt ab instituto eorũ longe diuer *Aulicorum*  
 fos, quibus pro sapientia malitia est, fraus & dolus pro consilio, astus *doctrina.*  
 & calliditas pro scientia deceptio & perfidia pro prudentia, est. Reli-  
 gionis locum possidet superstitio, & in afflictionibus blasphematur de-  
 us: & quæ (vt ait Apostolus) in infirmitate perficitur fides, contemni-  
 tur: sed recarritur ad inuocamēta malor, dæmonum. Bonus quisq;  
 apud eos irridetur, audax hypochrissis prouehitur, veritas pro crimi-  
 ne est laus præmia stultitie & sceleribus reposita sunt. Ostult i & im-  
 pii, qui his artibus stabilire vultis regnum, quibus olim potentissima *Audaciũ &*  
 imperia ceciderũt funditusq; eueria sunt. De qbus vere dictum est p *hypocrita-*  
 Hieremiam: Cecidit corona nostra, væ quia peccauimus. Quod vti *rũ premiũ*  
 nam non tam vere quam excogitata ingeniosa forte in vos quadra-  
 ret. Siqdem ille uersiculus coll ectis inuicem numeralibus literis, M.  
 C. V. I. annum exprimit. M. D. XXIII. quo iuxta vestrum calculũ,  
 rex vester apud Papiã captus est. Nõne hæc vidistis & admirati estis *Gallorũ re-*  
 quæ anteq̃ facta fuissent impossibilia iudicastis: Et adhuc superbitis *gis captura.*  
 & obdurati estis in infelicitatibus vestris: Contemnitis prophetas, &  
 dei comminationes vobis pro fabulis sunt. En prope est, & aduc vi-  
 debitis & sentietis magnalia dei in orbe terrarũ, & collapsẽ in fata cõ-  
 tremiscetis, quia veniet super vos repẽte miseria quã nescitis quo tũc  
 fugietis: State cũ incātatoribus vestris & cum multitudine maleficor  
 vestror, si forte qd p̃sint vobis, aut possitis fieri fortiores. Nõne accer-  
 situs Germanicus cacomagus saluabit vos, & mēdaces faciet pphe-  
 tas, ac preualebit cõtra irã dñi, & liberabit vos a malo: Nõ sic impii  
 non sic, Nisi dominus ædificauerit & custodierit ciuitates & regnum



# EPISTOLA.

Nabuchodonosor.

Achab cum Iesabele.

Niniuitarū poenitentia.

Ezechiae fletus.

Ad quē confugere debemus.

Felicissima dei promissiones.

in vanum laborant & vigilant omnes custodes eius. Solius dei est, non demonum, non magorum, suspendere aut mutare prophetarum sententiā: si vos toto corde cōuersi ad eius misericordiā, vestrā mutaveritis malitiā atq; perfidiā. Sic nanq; Nabuchodonosor Danielis cōfilio peccata eleemosynis redimēs, & iniquitates in misericordiis pauperū, imminētem dei iram ad tempus effugit, donec in aula Babylo nis voce elationis suæ rursus illam in se reuocauit. Achab īpiissimus cū sua Iesabele, cui mortem per Heliam dominus nunciavit, quia cōuersus est ad deū, factus est iterū sermo domini ad Heliam: Quia reueritus est Achab, faciem meā, non inducam malū in diebus eius. Niniuitæ quia ex edicto regis & principū egerunt poenitentiā ad prædicationem Ionæ, ab imminente protinus excidio liberati sunt. Intimauit Esaías Ezechiae sententiam, vt disponderet domui suæ cito moriturus: Ille orauit & fleuit, & sanatus est, ad auctis ei annis vitæ quidecim: Sic enim ad eum per eundem prophetam locutus est dominus: Vidi lachrymas tuas, & exaudiui orationem tuam: ecce ego adiiciam super dies tuos quidecim annos. Insup̄ & de manu regis Assyriorū eruā te, & ciuitatem istam, & protegam eam. Tantum potuit conuersio & oratio pii regis, vt qui pro se solo orauit, tamen non pro se solo impetrauit, sed etiā pro ciuitate & populo. Solus dominus est qui saluum fecit regem, & qui sapiētiam dat filio regis. Ad hunc magistrum cōfugere oportet, qui quærunt salutem, non ad magos & arioles. Induimini iustitiam, & timeate dominū: vos qui quæritis felicia. Si regni firmitas quæritur, scriptum est: Iusti hereditabunt terram, In memoria eterna erit iustus, & in æternum non commouebitur. Si securitas quæritur: Qui timent dominum, ab auditione mala non timebunt, sed & omnes despicient inimicos. Si honor & opes quæruntur: Gloria & diuitiæ in domo eius. Si laus & fauor: Generatio rectorum benedicetur. Si potentia: Potens in terra erit ipse & semen eius: Fortitudo eius exaltabitur in gloria. Si nuptiæ & coniugii prosperitas: Vxor eius sicut vitis abundans in lateribus domus, & filii eius sicut nouellæ oliuarum. Si corporis fanitas & robur: Non dabit dominus sanctos suos videre corruptionem. In omnibus deniq; beatus est vir qui timet dominum, qui immaculatus in via, qui non abiit in consilio impiorum, qui miseretur super egenum & pauperem: nam in die mala liberabit eum dominus, & non tradet eum in manus inimicorum eius: peccatores autem videbunt & irascantur, dentibus fremment & tabescent, desiderium eorum peribit. Hæc nunc admonuisse satis. Nolo enim curiosius hanc rem prosequi, ne forte malitia subiectæ materiæ calamum protrudat quo non expedit. Vale ex Lutetia Parisiorum. XIII, Februarii. Anno. M. D. XXVII, Romano calculo.



DE MAGIA IN GENERE. CLXXXVII  
HENRICI CORNELII AGRIPPÆ CENSURA,  
sive retractatio De Magia, ex sua declamatione de Vanitate  
scientiarum, & excellentia Verbi Dei.

DE MAGIA IN GENERE.

e Xigit est hic locus, ut de Magia dicamus, nam & ipsa cum  
astrologia sic coniuncta atque cognata est, ut quæ magiæ sine  
astrologia profiteatur, is nihil agat, sed tota aberret uia. Sui- *Magia et*  
das magiæ à Magiseis, & nomen & originem traxisse putat. *astro, coniunc.*  
Cuius opinio est nomen esse Persicum, cui adstipulantur Por-  
phyrius & Apuleius, & significare eorum lingua idem quod sacerdotem, sa-  
pientem, sive philosophum. Magia itaque omnem philosophiam, Physicam, & mathe- *Magia, unde*  
maticam complexa, et vires religionum illis adiungit. Hinc & Goetiam  
& Theurgiam in se quoque continet. Quia de causa magiam plerique bifa-  
riam diuidunt in naturalem videlicet, & ceremonialem.

DE MAGIA NATURALI.

n At naturale magiæ, non aliud putant, quam naturalium scientiarum  
summam partem, quam idcirco summum philosophiæ na-  
turalis apicem, eiusque absolutissimam consummationem vocant,  
& quæ sit actiua portio philosophiæ naturalis, quæ na-  
turalium virtutum adminiculo, ex mutua earum & opportu-  
na applicatione opera edit, supra omnem admirationis captum qua ma-  
gia, Aethiopes maxime & Indi utebantur, ubi herbarum & lapidum ce-  
terorumque ad id spectantium facultas suppetebat. Eius meminisse vo-  
lunt Hieronymum ad Paulinum, ubi ait Apollonium Tyaneum fuisse ma-  
gum, seu philosophum, ut Pythagorici. Eius et generis fuisse, magos, qui *Magi ado-*  
Christum natum muneribus inuisentes adorauerunt, quos euangeliorum in- *rat.*  
terpretes exponunt Chaldaeorum philosophos: quales fuere Hiarchas *Christi.*  
apud Bragmanas. Thespius apud Gymnosophistas, Budda apud Ba- *Magi chal,*  
bilonios, Numa Pompilius apud Romanos, Zamolxides apud Thra- *philosophi.*  
cas, Abbaris apud Hyperboreos, Hermes apud Aegyptios, Zoro-  
astes Oromasii filius apud Persas, Nam Indi & Aethiopes, & Chaldei  
& persæ hac maxime præcellere magia: qua idcirco (ut narrat Plato  
in Alcibiade) imbuunt Persarum regum filii, ut ad mundanæ reipublice  
imaginem suam & ipsi reipublicam administrare, distribuereque cõdiscant: &  
Cicero in Diuinationum libris ait, neminem apud Persas regno potiri, qui  
prius magiæ non didicerit. Magia itaque naturalis ea est, quæ rerum omnium  
naturalium, atque celestium vires contemplata, earundemque sympathiam curiosa in- *Magia natu-*  
dagine scrutata, reconditas ac latentes in natura prætes ita in aper- *ralis quæ.*  
tum producit: inferiora superiorum dotibus, tanquam quasdam illecebras, sic  
copulans, per eorum mutuam applicationem adinuicem, ut exinde stupenda sæpe



## DE MAGIA MATHEMATICA

confurgāt miracula, nō tam arte q̄ natura, cui se ars ista ministrā exhibet hęc operāti. Nā magi, vt naturæ accuratissimi exploratores cōducētes ea, q̄ a natura p̄parata sunt, applicādo actiua passiuis, sepiſſime ante tēpus a natura ordinatū effectus pducūt, quæ vulgus putat miracula, cum tñ naturalia opa sint, interueniēte sola tēporis prauentione: vt si qs in mēse Martio rosas pducatur, & maturas vuuas, aut satas fabas, vel petroselinū intra paucas horas excreſcere faciat in p̄fectam plantā, & iis maiora, vt nubes, pluuias, tonitrua, & diuerſorum generū aīalia, & rerū transmutatiōes q̄ plurimas, cuiusmodi multas feciſſe se iactat Rogerius Bachon pura & nālī magia. Scripserūt de illius operibus Zoroastes, Hermes. Euāthes rex Arabum Zacharias Babylonius, Ioseph Hebræus, Bocus, Aaron, Zenotenus, Kirānides Amadal, Thetel, Alchindus, Abel, Ptolemæus, Geber, Zahel, Nazabarub, Rebith, Berith, Solomon, Astaphon, Hipparchus, Alcomeon Apollonius, Triphon, & pleriq; alii, quorū aliqua opa ad huc itēgra, & pleraq; fragmēta adhuc extāt, & ad manus meas aliquādo puenerunt. Ex recētioribus vero scripserunt in naturali magia pauci, & illi q̄dem pauca, vt Albertus, Arnoldus de villa noua, Raimundus Lulius, Bachon, & Apponus, & autor libri ad Alfonsum, sub Picatricis nomine editus, qui tamē una cum naturali magia plurimū sup̄stitionis admiscet, quod quidem fecerunt & alii.

## DE MAGIA MATHEMATICA:

Vnt præterea alii naturę sagacissimi æmulatores, īq̄sitoresq; f̄ audacissimi qui absq; naturalibus virtutibus, ex solis mathematicis disciplinis adſcitis cœlorū īfluxibus, sese naturæ operū simili pducere posse pollicent, vt corpora euntia vel loquētia, quę tñ nō habeāt virtutes aīales: qualis fuit colūba Architæ lignea, quæ volabat: & statuæ Mercurii, quæ loquebant: & caput æneū ab Alberto Magno fabricatū, qđ locutū phibent, Excelluit in istis Boēthius, vir maximī ingenii, & multiplicis eruditionis: ad quē de istiusmodi scribens Cassiodorus: Tibi (inquit) ardua cognoscere, & miracula monstrare ppositum est: tuæ artis ingenio metalla mugiūt: Diomedes in ære grauius buccinat, æneus anguius insibilat aues simulatæ sunt, & quæ vocē ppriam nesciunt habere, dulcedinē cantilenæ probantur emittere, parua de illo referimus, cui cœlum imitari phas est. De istis puto artificii dictū est, quod apud Platonē legimus in vndecimo de Legibus: Ars data est mortalibus, qua res posteriores quasdā generarent, nō q̄dem veritatis & diuinitatis participes, sed simulacra qđā sibiipsis cognata deducerēt: atq; eousq; pgressi sunt magi homines audacissimi omnia, perpetrare, fauente maxime antiquo illo & valido serpente scientiarum, pollicitatore, vt similes illi tanquam fixi, deum & naturam emulari conarentur.

Rogerius  
bachon.

Antiqui phi  
losophi, qui  
de magia  
scripserūt.

Recētiores,  
quide ma-  
gia scripse-  
runt.

Columba Ar-  
chitæ.

53. Mercurii sta-  
tua,

Alberti ma-  
gni caput  
æneum.

Anguē æne-  
um sibilare.

Scientiarum  
pollicitator



St præterea naturalis magiæ species, quæ veneficâ, siue phar *Pharmacid*  
 e maciâ vocât, quæ poculis, phyltris, variisq; veneficiorum medi *siue uenefi.*  
 camētis pficit: cuiusmodi Democritus cōfecisse legit, quo bo *Vocis auiū*  
 ni, felices, fortunatiq; filii gignant: & aliud, quo auiū voces rite intelli *intelligētia.*  
 gamus, sicut de Apollonio narrant Philostratus atq; Porphyrius,  
 Virgilius etiam de quibusdam herbis Ponticis locutus dixit: ]

His ego sæpe lupum fieri, & se condere syluis

Mœrim, sæpe animas imis exire sepulchris,

Atq; fatas aliò vidi traducere menses. ]

Et Plinius narrat, quēdā Demarchū Parrhasium in sacrificio, quod *Artadiū sa*  
 Arcades Ioui Lycæo humana hostia faciebāt, imolati pueri exta de *crificia:*  
 gustasse, & in lupum se cōuertisse: ppter quā hoīum in lupos imuta *Humane*  
 tionē, putat Augustinus Panī Lycæo, & Ioui Lycæo nomē esse impo *host, immo=*  
 sitū, Narrat idē Augustinus, dum esset in Italia, quasdā fœminas ma *latio.*  
 gas, Circes instat, dato viatoribus veneficio in caseo, eos in iumenta *Hoīes in iu=*  
 vertisse; cumq; portassent quæ placuissent onera, rursus ī hoīes resti *menta.*  
 tuisse, idq; patri cuidam Prestantio tunc accidisse, Sed & ne q; hæc  
 putet oīno deliramenta esse & impossibilia, is recordetur quomodo  
 sacræ literæ narrant, Nabuchodonosor regem mutatū in bouē, & se *Nabuchodo=*  
 ptem annis fœno vixisse, tandē dei misericordia in hominē rediisse, *nosor ī bouē*  
 cuius corpus post mortē illius filius Euilmerodat in escam dedit vul  
 turibus, ne quādo resurgeret à mortuis, qui iam de bestia redierat in  
 hominem, & eiusmodi plura de magis Pharaonis narrat Exodus. Ve  
 rum de iis siue magis siue veneficis loquitur Sapiens, dum dicit: Ex  
 horruisti illos deus, qā horribilia opera tibi faciebāt p medicamina, Il  
 lud pterea vos scire volo nō solū naturalia scrutari hos magos, verū  
 etiā ea quæ naturā comitant, ac quodāmodo exuunt, vt motus, nus  
 meros, figuras, sonos, voces, cōcentus, lumina, & animi affectus atq;  
 verba. Sic Psylli & Marsi cōuocabant serpentes alii aliis deprimen  
 tes fugebant: sic Orpheus Argonautarū tempestatē hymno compe *Tēpestatē*  
 scuit: & Homerus narrat Vlyssī sanguinē verbis restrictum, & in lege *Orpheus cō*  
 duodecim tabularū iis, qui menses excantassent, pœna constituta est: *pescuit.*  
 vt nō dubium sit, magos etiam solis verbis & affectibus, aliisq; simi  
 libus, non in seipsos modo, sed etiā in res extraneas sæpe mirum ali  
 quē pducere effectum: quæ oīa nō secus vim insitā in res alias pro *Verborum*  
 fundere, illasq; ad se trahere, vel abs se repellere, seu alio quouis mo  
 do afficere putāt, q̄ magnes ferrum, & succinum paleas trahunt: siue  
 adamas, & alium magnetem ligant: sicq; per hāc rerum gradariam  
 ac concatenatam sibi sympathiam, non solum dona naturalia &  
 cœlestia, sed etiam intellectualia & diuina Iamblichus, Proclus, atq;  
 Synesius, ex magorum sententia, desuper suscipi posse confirmant,



## DE GOETIA ET NECROMAN.

quod Proclus in libro de Sacrificio, & magia fatetur, scilicet per huiusmodi rerum consensum, magos etiam numina euocare solitos. Ad tantam enim quidam eorum deuoluti sunt insaniam, ut ex diuersis stellarum constellationibus, per temporum interualla, & quadam proportionum ratione rite conseruatis, constructam imaginem coelitem nutu vitæ intellectusque spiritum accepturam putent, quo consulentibus illam, respondeat, & occultæ veritatis arcana reuelet. Hinc patet hanc naturalem magiam nonnunquam in goetiam & theurgiam reclinatam, sapissimæ malorum dæmonum vafra mentis, erroribusque obretiri.

## DE GOETIA ET NECROMANTIA.

Goetia quæ

e

Eremonialis autem magiæ partes sunt goetia atque theurgia. Goetia, immundorum spirituum commercijs inauspicata, nefariæ curiositatis ritibus, illicitis carminibus & deprecamentis concinnata, omnium legum placitis est exterminata & execrata. Huius generis sunt, quos

ecromanti-

tic.

necromanticos, & maleficos hodie nuncupamus.

Genus inuisa deis, maculandi callida cœli,  
Quas genuit natura mali, qui sydera mundi,  
Iuraque fixarum possunt pervertere rerum.  
Nam nunc stare polos, & flumina mittere norunt,  
Aethera sub terras adigunt, montesque reuellunt.

Puerorum ex  
cātatores.

Hi sunt ergo, qui defunctorum inclamant animas, & illi quos veteres dicebāt epodos, qui excitant pueros, & in eloquiū oraculi eliciunt, & quidam mones paredros circumferunt quæ quiddam de Socrate legimus, & qui, ut dicitur spiritus pascunt in vitro, per quos se prophetare metiunt. Et hi omnes bifariam procedunt. Nam alii dæmones malos virtute quadam maxime diuinorum nomen adiuratos, aduocare & cogere student, quippe cum omnis creatura timet & reueretur nomini illius, qui fecit eam, non mirum si goeticis, & quique etiam infideles, pagani, Iudei, Saraceni, & cuiuscunque prophetani collegii, siue sectæ homines, diuini nominis inuocatione dæmones astringant. Alii autem nefandissimi, detestando & omnibus ignibus plectendo scelere, se demonibus submittentes, illis sacrificant & adorant, idololatriæ & vilissimæ deiectionis rei effecti sunt: quibus criminibus, & si priores non sunt obnoxii, tamen manifestis periculis se exponunt. Nam et coacti dæmones inuigilant, semper quo errantes nos decipiant. Ex horum vero goeticorum anagyri, perfluxerunt omnes isti tenebrarum libri, quos improbatæ lecticiis Vlpianus Iuriscōsultus appellat priusque corruptēdos esse statuit. Cuiusmodi primus excogitasse dicitur Zabulus, quidam illicitis artibus deditus, deinde Barnabas quidam Cyprius, & hodie adhuc confictis titulis circumferunt libri, sub nominibus Adæ, Abelis, Enoch, Abrahæ, Salomōis: item Pauli, Honorii, Cypriani Alberti, Thomæ, Hieronymi, & Eboracensis

Idololatria,



iusdā: quorū nugas stultē secuti sunt Alphonsus rex Castellę, Robertus Anglicus, Bacon, & Apponus, & pleriq; alii deplorati ingenii homines. Præterea nō hoīes mō, & sctōs & patriarchas, & angelos dei, tā execrabiliū dogmatū fecerūt autores, sed & libros à Razielle & Raphaële, Adami, & Tobia, angelis traditos ostētāt: q̄ libri tñ acutius inspiciēti, suorū p̄ceptorū canonē, ritum consuetudinē, verborū & characterum genus, extructionis ordinē, insulsam phrasim, aperte sese produnt, nō nisi meras nugas, ac imposturas cōtinere, ac posterioribus tēporibus ab oīs antiquę magiæ ignaris, perditissimis pditionum artificibus esse cōflatos, ex pphanis qbusdā obseruationibus nostrę religionis ceremoniis pmixtis insitisq; ignotis multis noībus, & signaculis, vt perterreāt rudes & simplices, & stupori sint insensatis, & his qui nesciunt bonas literas. Neq; tñ ppter ea patet has artes fabulas esse, nā nisi re vera essent, atq; p̄ illas multa mira ac noxia fierent, nō tam arctē de illis statuissent diuinæ, & humane leges, eas exterminandas esse de terra. Cur autē goētici isti solis malis vtant demonibus, ea ratio est, q̄a boni angeli difficile cōparent, q̄a dei iussu expectāt, nec nisi mundis corde & vita sanctis hoībus cōgrediunt: mali autē faciles se exhibent ad inuocandum, falso fauentes, & diuinitatē mentientes, semp̄ p̄sto, vt astu suo decipiant, vt venerent, vt adorent, & q̄a mulieres secretorū auidiores sunt, ac minus caute, atq; superstitionē procliues, faciliusq; illudunt, iō illis se præbent faciliores, faciuntq; ingentia prodigia: cuiusmodi de Circe, de Medea, de aliis canunt poëtæ: testant Cicero, Plinius, Seneca, Augustinus, & multi alii, tum philosophi, tum catholici doctores & historici, ipse etiam sacrę literę. Nā in libris regū legimus phytonissam mulierē, q̄ erat in Endor, euocasse aīam Samuelis pphetę, licet pleriq; interpretent nō fuisse aīam pphetæ, sed malignū spūm, q̄ illius sumpserit imaginē. Tñ Hebręorū magistri dicunt, qđ ē August. ad Simplicianū fieri potuisse nō negat q̄a fuerit verus spiritus Samuelis, q̄ ante cōpletum annū à discessu ex corpore facile euocari potuit, put docēt Goētici. Quinetiā magi, necromātici, illud naturalibus qbusdā viribus ac vinculis fieri posse autumāt, sicut nos in libris nostris de Occulta p̄hia tractamus. Ideoq; antiq; patres, rex spiritualiū periti, nō sine cā ordinauerunt, vt corpora mortuorū sepelirent in loco sacro, & luminibus socient, aqua benedicta aspergant, thure & incenso suffomigent, & expient orationibus quousq; sup̄ terrā extiterint. Nā vt aiunt magistri Hebręorū, oē corpus nostrū, & carnale aīal, & qcqd ī nobis sup̄ materia carnis male disposita innitit, relinquit in cibū serpēti, & vt ipsi vocāt Azazeli, q̄ est dñs carnis & sanguinis, & princeps huius mundi, & vocat in Leuitico princeps disertorū, cui dictum est in Genesi: Terrā comedes omnibus diebus vitę tuę. Et in Isaia: Pulvis panis tuus, hoc est, corpus

Corporū se  
pultura,

Azazeli.



## DE THEVRGIA.

*Mortuorū  
resurrectio.*

*Diaboli dis-  
ceptatio cū  
Michaelē.*

nostrum creatum ex puluere terræ, q̄ diu nō fuerit sanctificatum, & transmutatum in melius, vt nō amplius serpētis, sed dei sit effectum, videlicet ex carnali spirituale, iuxta verbū Pauli dicentis: Seminatur quod animale est, & resurget quod spirituale est. Et alibi: Omnes quī dem resurgent, sed non omnes immutabuntur, quia multi remanē sūti in perpetuum cibum serpentis. Hanc itaq; turpem & horridam carnis materiam, ac serpentis cibum morte deponimus, illam aliquando in meliorem sortem, & spirituales transmutatā reasūpturi, quod erit in resurrectione mortuorum. Et iam factum est in his, qui primitias resurrectionis degustarunt, & multi hoc ipsum virtute deifici spiritus in hac vita consecuti sunt, Enoch & Helias, & Moses, quorum corpora transmutata in naturam spirituales, non viderunt corruptionem: nec sicut cætera cadauera potestati serpentis relicta sunt. Atq; hæc est illa disceptatio diaboli cum Michaelē de corpore Moſis, cuius meminit in epistola ſua Iudas, ſed de Geotia & Necromantia hæc ſatis.

## DE THEVRGIA.

*Munditia  
animi &  
corporis.*

Heurgiam vero pleriq; putant haud illicitā, quasi hæc bonis angelis, diuinoq; numine regat, cum sæpiſſime tamē ſub dei & angelorū nominibus malis dæmonū fallaciis obſtringat: non ſolum ſiquidem naturalibus viribus, ſed etiam certis ritibus & ceremoniis cœleſtes, & per illas diuinas virtutes nobis cōciliamus & attrahimus: de qbus multis regulis antiqui magi editis voluminibus pertractant. Omnium autē ceremoniarū pars maxima, in munditia ſeruāda conſiſtit, primū qdem animi, deinde etiā corporis, & eorum quæ circa corpus ſunt, vt in cute, in veſtibus, in habitaculis, in vaſis, in vtenſilibus, oblationibus, hoſtiis, ſacrificiis, quorū munditia ad diuinorū conſuetudinē & contuitum diſponit, & in ſacris ſummopere efflagitur, iuxta verba Iſaiæ: Lauamini & mundi eſtote, & auferete malum cogitationum veſtrarum. Immunditia vero, quia aërem frequēter & hominē inficit, mundiſſimum illum cœleſtium & diuinorū influxum diſturbat, & mundos dei ſpiritus fugat. Verum nonnuq̄ imundi ſpiritus, & deceptrices poſtates, vt venerent & adorentur pro diis, etiam hanc munditiā exquirunt: ideo hic maxima opus eſt cautela, de qbus late in libris noſtris de Occulta philoſophia diſſeruiſimus. Verum de hac theurgia, ſiue diuinorū magia plura diſputās Porphyrius, tandē cōcludit theurgicis conſecrationibus poſſe qdē aīam hoīs idoneam reddi, ad ſuſceptionē ſpirituū & angelorū, ad videndos deos, redditum vero ad deum hac arte præſtari poſſe inſiciat oīno. Eius itaq; ſchole ſunt, ars almadel, ars notoria, ars Paulina, ars reuelationum, & eiſmōdi ſuperſtitionum plura, quæ eo ipſo ſunt pernicioſiora, quo apparent imperitis diuiniora.



Erum occurrunt hic mihi verba Plinii, qui, est & alia inquit  
 V magices factio, a Mose etiam nū & Latopeia Iudeis pendens  
 quæ verba me de Cabala Iudæorū cōmonefaciūt, quā in mō *Cabala quæ*  
 te Sina a deo ipso Mosi datam penes Hebreos cōstans opinio est ac  
 deinceps per successionū gradus citra literarum monumēta, vsq; in  
 Ezre tēpora posterioribus sola uiua voce tradita: quēadmodū Pytha  
 gorica dogmata olim ab Archippo & Lyfiade, qui in Græcia The  
 bis scholas habuere tradebātur, in quibus discipuli memoriter docto  
 rū præcepta tenētes, ingenio & memoria pro libris utebantur, sic &  
 Iudæi quidā literas aspernati, in memoria & obseruatione, ac vocali  
 traditiōe hāc collocarūt vnde cabala ab Hebræis, quasi solo auditu *Cabala unde*  
 vnus ab altero receptio, nuncupata est. Ars (vt fertur) peruetusta, no *dicta.*  
 men aut non nisi recentibus tēporibus apud Christianos cognitum  
 Eius vero duplicē tradunt sciētiā, vnā de Bresith, quā & cosmologiā  
 vocant, videlicet rerum creaturarū naturalium & celestium vires expli  
 cantem, & legis bibliæq; arcana philosophicis rōnibus exponentem:  
 quæ pfecto hac rōne nihil differt a magia naturali, in qua Salamo  
 ne m regē præstitisse credimus. Legit nāq; in Sacris Hebræorū histo  
 riis, illum disputare solitū a cedro Libani, vsq; ad hyssopū: item de iu  
 mētis, volucribus, reptilibus, & piscibus, quæ oīa magicas quasdā na *Moyse egyptius,*  
 turæ vires præ se ferre possunt. Ipse quoq; inter posteriores *ptius,*  
 Aegyptius, in expōnibus suis sup Pētateuchū, & plures thalmudiste  
 hāc insecuti sunt. Alterā vero eius sciētiā vocāt de Mercava, quæ est  
 de sublimioribus diuinæ, angelicarumq; virtutū, ac factorū nomiū  
 & signaculorū cōtemplationibus, quædā quasi symbolica theologia,  
 in qua literæ, numeri, figuræ, res, & nomina, & elemētōrū apices, ac li  
 neæ, puncta & accētus, oīa sunt pfundissimarū rerū, & magnorū ar  
 canorū significatiua. Hanc rursus bifariā secant, in Arithmātiā, vi  
 delicet quæ notaria cōuocat, de angelicis virtutibus, noībus, signa  
 culisq; etiā dæmonū ac animarū cōditionibus tractans: atq; in theo  
mantia, quæ diuinæ maiestatis, mysteria, emanationes, sacraq; nomi  
 na, & pentacula scrutat: quā qui norit, hunc aiunt admirādis pollere  
 virtutibus, ita qd dum velit futura oīa præsciat, toti nature imperet  
 in dæmones & angelos ius habeat, & miracula faciat. Hac putant *Moyse mira*  
Moyse tot signa edidisse: virgā in colubrū, aquas in sanguinē ver *da.*  
 sisse: ranas, mulcas pediculos locustas, bruchos, ignē cū grādine, vesi  
 cas & tabes Aegyptiis imisisse: primogenitum omne ab hoīe vsq; ad  
 pecus interemisse: suosq; deducētem, mare aperuisse, fontē de petra,  
 coturnices de cœlo produxisse: aquas amaras dulcorasse: fulgura &  
 nubes per diem, columnam ignis per noctem, suis premisisse: vocem  
 dei viuētis ad populū e cœlis deuocasse, arrogantes igne, murmurā



## DE C A B A L A.

res lepra, percussisse: male merētes subita strage, alios terræ hiatu absorptos affecisse: populū celesti cibo pauisse: serpētes placasse, venenatos curasse: numerosam turbā ab infirmitate, vestes eorū a corrosiōe cōseruasse, & hostiū victricem reddidisse. Hac deniq; miraculorū arte & Iosue stare solem p̄cipisse, Eliā ignē in aduersarios e cœlo deuocasse, puerum mortuū vita restituisse, Danielē leonū ora p̄strinxisse, tres pueros in camino æstuātis incēdii carmina luisse. Porro hac arte astruūt p̄fidi Iudei ēt Christi tā admirāda sepe fecisse. Salomonē quoq; hāc p̄percalluisse, atq; ex ea artē cōtra dæmones, eorūq; vincula, & cōiurationū modos, ac cōtra morbos excātamēta tradidisse, vt autor est Iosephus. Verū ego deū Moyſi, cēterisq; p̄phetis multa, quæ cōtinerēt sub cortice uerborū legis, p̄phano vulgo nō cōicanda myſteria retexuisse, vt nō dubito, sic hāc quā iactāt Hebrēi cabalæ, artē, quam ego multo labore aliqñ scrutatus sum, nō nisi merā sup̄stitionis rapsodiā, ac theurgicā quādā magiam agnosco: quod si (quod Iudæi iactāt) a deo p̄fecta ad uitæ p̄fectionē, ad hoīum salutē, ad dei cultū, ad itelligentiæ ueritatem cōduceret, p̄fecto spiritus ille ueritatis, q̄ repudiata synagoga venit nos docere oēm ueritatē, hāc usq; in hāc postrema tēpora, suā nō celasset ecclesiā: quæ p̄fecto oīa nouit, quæ sunt dei, cuius benedictio, baptismus, ceteraq; salutis sacramēta reuelata, & p̄fecta sunt oī lingua. Vniuscuiusq; n. linguae par est, & eadē uirtus, mō par sit, & eadē pietas, nec est aliud nomē in cœlis, nec in terra, in quo oporteat nos saluos fieri, & in quo operemur uirtutē, p̄ter vnum nomen Iesu, in quo recapitulantur, & cōtinent oīa. Hinc Iudæi, in diuinis noībus peritissimi, parum aut nihil post Christum opari possunt sicut p̄isci illorū patres. Quod aut̄ experimur, & uidemus huius artis (ut vocāt) reuolutionibus, sæpe miras magnorū myſteriorum a sacris literis extorqueri sententias, totum hoc, nihil aliud est, q̄ lusus quidam allegoriarum, quas otiosi homines, in singulis literis, & punctis, & numeris occupati, quod hāc lingua & scribendi ritus facile patiuntur, pro eorum arbitrio fingunt: atq; refingunt: quæ, & si nō nunquā magna sonent myſteria, nihil tñ p̄bare, nec euincere queūt, qn̄ iuxta uerba Grægorii eadem facilitate contemnere liceat, qua aſſeruntur. Confixit simili artificio pleraq; Rabanus monachus, sed latinis characteribus, & versibus, insertis, uariis imaginibus, qui quaq; uersus lecti, per quelibet superficiē ac imaginum lineamēta sacrum aliquod enunciant myſterium, depictæ illic historiæ representantium, quæ etiam ex prophanis literis extorqueri posse nemo ignorat, qui Valeric Probo ex Vigiliis carminibus compositas de C H R I S T O centones legerit, quæ omnia & eiusmodi sunt speculationes otiosorum hominum. Quod autem ad miraculorum operationē attinet neminem uestrū puto tam stolidę ceruicis, qui de iis credat aliquam habere

Nominis Iesu  
sua uirtus,

Cētoēs Pro  
bae Valeriae



ri artem vel scientiam. Est itaq; nihil aliud hæc Iudeorum cabala, q̃ Iudeorū ca  
 perniciosissima quædam superstitio, qua verba, & nomina, & literas, bala supsti-  
 sparsim in scriptura positas pro arbitrio suo colligunt, diuidunt, trās tio pernitio  
 ferunt: & alterum ex altero faciētes, soluunt membra veritatis, sermo  
 nes, inductiones & parabolas hinc inde ex propriis fictionibus cons-  
 truentes: aptare illis volunt eloquia dei, infamantes scripturas, & di-  
 centes sua figmenta ex illis constare, calumniantur legem dei, & per  
 impudenter extortas supputationes dictionum, syllabarū, literarum,  
 numerorū tentant violentas & blasphemias perfidiæ suæ inferre pro-  
 bationes. Præterea iis nugis inflati, ineffabilia dei mysteria, & quæ  
 sunt supra scripturam arcana, sese inuenire & scire iactant, per quæ  
 etiam prophetare, & virtutes & miracula sese perficere, sine rubore,  
 magnaq; audacia mentiri non erubescunt. Sed accidit illis, quod ca-  
 ni Aesopico, qui pane relicto, & in vmbra eius inhians, perdidit escā:  
 sic pfidum hoc & duræ ceruicis hominum genus, semper in vmbis  
 scripturæ occupatum, & circa illas vanitates sua artificiosa, sed super-  
 stitiosa cabala impetum faciens, amittit panem vitæ æternæ, & inani-  
 bus nominibus depastum perdit verbum veritatis. Ex hoc cabalisticæ  
 superstitionis Iudaico fermento prodierunt puto Ophite, Gnostici  
 & Valētiniani heretici, qui ipsi quoq; cum discipulis suis Græcam  
 quandam cabalam commentati sunt, omnia Christianæ fidei myste-  
 ria peruertentes, & heretica prauitate ad græcas literas, & numeros  
 protrahentes, ex illis construunt corpus, quod vocant veritatis, do-  
 centes, absq; illis literarum & numerorum mysteriis nō posse in euā-  
 gelicis literis inueniri veritatem, quia varix sunt & alicubi sibi repu-  
 gnantes, plenæq; parabolis scriptæ, vt vidētes nō videant, & audien-  
 tes non audiant, & intelligentes non intelligant, sed cæcis & erranti-  
 bus iuxta suæ cæcitatis & erroris capacitatem propositas: latentem  
 vero sub illis synceram veritatem solis perfectis, non per scripta, sed  
 per viuæ vocis successiuam pronunciationē esse creditam, atq; hanc  
 esse illam alphabetariam & arithmeticā theologiā, quam CHRISTVS  
 secreto manifestauit Apostolis, & quam Paulus se loqui dicit  
 non nisi inter perfectos. Cum enim hæc altissima sint mysteria, ideo  
 nec scripta esse, nec scribi, sed in silentio seruari apud sapientes, in ab-  
 sccondito secum illa custodientes. Sapiens autem apud eos nemo, nisi  
 si qui maxima hereseos monstra fabricare nouit.

## DE PRAESTIGIIS.

Ed redeamus ad magiam, cuius particula etiam est præsti-  
 giorum artificium, hoc est illusionum, quæ fm apparētiā  
 tantum fiunt: qbus magi phantasmata edunt, multa q; mira-  
 cula circulatoriis fraudibus ludunt, & somnia immittunt, quod non



## DE PRAESTIGIIS.

*Præstigio-  
rum libri.*

*Simon Sam-  
maritanus.*

tam goëticis incantamentis, & imprecationibus, dæmonumq; falla-  
ciis, quam etiam certis fumigiorū vaporibus, luminibus, phyltris, col-  
lyriis, alligationibus, & suspēſionibus, præterea annulis, imaginibus,  
speculis, similibusq; magicæ artis pharmaciis, & instrumētis, natura-  
li cœlestiq; virtute perpetratur. Multa & manuum prompta subtili-  
tate & industria fiūt, cuiusmodi ab histrionibus & ioculatoribus quo-  
tidie fieri videmus, quos idcirco chiroſophos hoc est, manu sapien-  
tes appellamus. Extant de hoc artificio libri præstigiorum Hermetis  
& quorundā aliorum: legimus quoq; Pafeten quendam præstigato-  
rem refertissimum cōuiuium hospitibus mōstrare solitum, idq; cum  
libuit rursus euanuisse, discumbentibus oībus fame ac siti elusis. Nu-  
mam Pompiliū etiā istiusmodi p̄stigiis vsum legimus. Sed & doctissi-  
mum Pythagoram id ridiculum aliquando factitasse, vt quæ colli-  
buiſſet: sanguine p̄scriberet in speculo, quo, ad pleniluminis lunę or-  
bem obuerso, stanti à tergo res exaratas in disco lunæ cōmonstrasse.  
Huc spectat etiam qcqd de hominum transformationibus legiſ de-  
cantatum à poëtis, creditum ab historicis, & à nonnullis Christianis  
theologis, insuper à sacris literis adfertum. Sic apparent homines aſi-  
ni vel equi, vel alia animalia oculis fascinati, aut perturbatis medio,  
idq; arte naturali. Nonnunq̄ etiam hæc fiunt à bonis & malis spiritib;  
bus, seu ad bonorū preces ab ipso deo, sicut in sacris literis legimus  
de Helisæo p̄pheta, obſeſſo ab exercitu regis Syrię vallātis Dothaim:  
verum puris & apertis à deo oculis ista non possunt illudere: sic mu-  
lier illa, quæ à vulgo iumentum iudicabat, Hilarioni non iumentum  
sed quod erat mulier videbatur: ea igitur quæ hoc modo fm apparē-  
tiam fiunt, p̄stigia dicunt: quæ autē fiunt arte permutantium aut trās-  
ferentiū, vt de Nabuchodonosor, aut messibus ad alios agros tradu-  
ctis, de his diximus superius, verum de hac præstigiorum arte sic ait  
Iamblichus: Quæ p̄stigiati seu fascinati imaginant, p̄ter imaginatiua  
nullam habent actionis & essentiaē veritatem. Eiusmodi nanq; artifi-  
cii finis est, non facere simpliciter, sed vsq; ad apparentiam imagina-  
mēta porrigere, quorū mox nullum cōpareat vestigium. Iam itaque  
ex his quę, dicta sunt, patet nō aliud esse magiā, q̄ cōplexum idolola-  
triæ, astrologiæ, superstitosæq; medicinæ. Iamq; etiam à magis ma-  
gna hæreticorum caterua in ecclesia orta est, qui sicut Iānes & Mā-  
bres restiterunt Moyſi, sic illi restiterūt apostolicæ veritati: horū prin-  
ceps fuit Simon Sammaritanus, qui Romæ sub Claudio Cæsare pro-  
pter hanc artē statua donatus est, cum hac inscriptione: Simoni san-  
cto deo. Eius blasphemias copiose narrant, Clemens Eusebius, & Ire-  
neus. Ex hoc Simone tanquam ex heresum omnium seminario, per  
multas successiones monſtroſi Ophitæ, turpes Gnostici, impii Valen-  
tiniani, Cerdoniani, Martionistę, Mōtaniani: & multi alii hæretici pro



dierunt, propter quæstum & inanem gloriam mentientes aduersus  
deum, vtilitatem nullam, neq; beneficia hominibus præstātes, sed de  
cipientes, & in perniciem & in errorem mitentes, & qui credunt illis,  
confundentur in iudicio dei. Verum de magicis scripsi ego iuuenis  
adhuc libros tres amplo satis volumine, quos de Occulta philoso  
phia nuncupavi, in quibus quicquid tūc per curiosam adolescentiā  
erratū est, nunc cautior hac palinodia recantatum volo: permultum  
enim temporis & rerum in his vanitatibus olim contriui. Tādē hoc  
profeci, quod sciam quibus ratiōibus oporteat alios ab hac pernicie

dehortari, Quicunque enim non in veritate, nec in uirtute dei

*Dehortatio  
authoris.*

sed in elusione dæmonum, secundum operationem ma

lorum spirituum, diuinare & prophetare præsumunt,

& per vanitates magicas, exorcismos, incanta

tiones, amatoria, agogima, & cætera ope

ra dæmonica, & idololatriæ fraudes

exercentes, p̄stigia & phantasmata

ostentantes mox ces

santia, miracula sese

operari iactant:

, omnes hi

cum Ianne & Mambte & Simone Mago

æternis ignibus cruciandi destinabuntur.

# OCCVLTAE PHILOSOPHIAE

Hentici Cornelii Agrippæ, Finis.

Opibus, Genio, & fortuna præpollens vrbs, Me uobis

tutellaris Dea condidit, Curtius Nauo

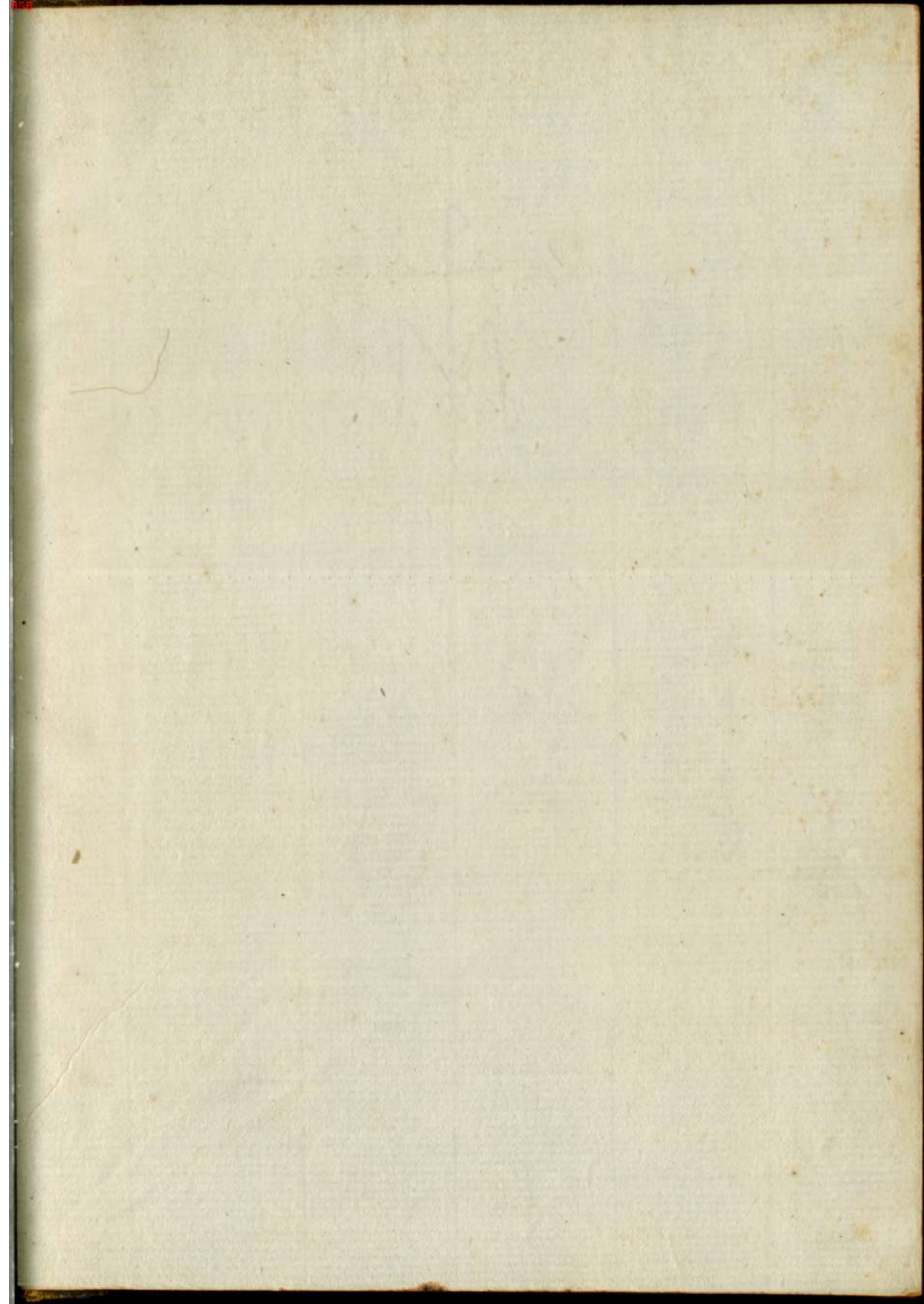
id exigebant.

Olimpiade Seruatoris, CCCX. anno initiali.















XXXXX

VIII 89







